

กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน : กรณีศึกษาของครูและนักเรียน

นางสาวปวีณา วัชรสุวรรณ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๔๗

ISBN 974-17-6841-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ACT OF DISAGREEING IN THAI BY SPEAKERS OF DIFFERENT SOCIAL STATUS :
THE CASE OF TEACHERS AND STUDENTS

Miss Paveena Vatcharasuwan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6841-9

ปวีณา วัชรสุวรรณ : กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน : กรณีศึกษาของครูและนักเรียน. (THE ACT OF DISAGREEING IN THAI BY SPEAKERS OF DIFFERENT SOCIAL STATUS : THE CASE OF TEACHERS AND STUDENTS)
อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๓๙๒ หน้า. ISBN 974-17-6841-9.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน และความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกับสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สาม การกล่าวแย้งนี้แบ่งเป็นการกล่าวแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิด และการกล่าวแย้งเมื่อมีความเห็นต่างกับคู่สนทนา ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากคำตอบในแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ๒๐๐ คน เป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือ ครู ๑๐๐ คน และผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือ นักเรียน ๑๐๐ คน

ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีทั้งกลวิธีโดยตรงและกลวิธีโดยอ้อม กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบทั้งสิ้น ๒๐ กลวิธี เป็นกลวิธีโดยตรง ๓ กลวิธี และกลวิธีโดยอ้อม ๑๗ กลวิธี และของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบทั้งสิ้น ๑๒ กลวิธี เป็นกลวิธีโดยตรง ๒ กลวิธี และกลวิธีโดยอ้อม ๑๐ กลวิธี ส่วนกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบทั้งสิ้น ๑๗ กลวิธี เป็นกลวิธีโดยตรง ๓ กลวิธี และกลวิธีโดยอ้อม ๑๔ กลวิธี และของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบทั้งสิ้น ๑๖ กลวิธีเป็นกลวิธีโดยตรง ๕ กลวิธี และกลวิธีโดยอ้อม ๑๑ กลวิธี จากการศึกษพบว่าสถานภาพที่ต่างกันของผู้พูดและผู้ฟังมีผลต่อการเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งที่ต่างกันด้วย คือ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิด อีกทั้งสถานภาพยังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่ต่างกันด้วย

นอกจากนี้สถานการณ์การมีบุคคลที่สามก็มีผลต่อการเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้งด้วย กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดทั้งสองสถานภาพมักจะแย้งน้อยลงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยลงมาก แต่ทั้งนี้สถานการณ์ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้ง คือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดผู้พูดที่เลือกกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีเดียวกัน

ภาควิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....๒๕๔๗.....

4480144322 : MAJOR THAI

KEY WORD: DISAGREEING / PRAGMATICS / SPEECH ACT / THAI

PAVEENA VATCHARASUWAN : THE ACT OF DISAGREEING IN THAI BY
SPEAKERS OF DIFFERENT SOCIAL STATUS : THE CASE OF TEACHERS AND
STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. NATTHAPORN PANPOTHONG,Ph.D.
392 pp. ISBN 974-17-6841-9.

The aim of this research is to examine the act of disagreeing in Thai by speakers of different social status in two situations - - when a third-party is present and when there is no third-party. The act of disagreeing in the present study includes correcting and showing disagreement to the hearer. The 200 respondents consist of 100 teachers (higher status group) and 100 students (lower status group) from various schools and colleges in Bangkok area.

The findings indicate that speakers of the two groups adopt both direct and indirect strategies of disagreeing. In the case of correcting, the speakers of higher status adopt 20 strategies including 3 on-record and 17 off-record. The speakers of lower status, on the other hand, use only 12 strategies including 2 on-record and 10 off-record. In the case of showing disagreeing to the hearer, the higher status group adopt 17 strategies. Only 3 of 17 are on-record. On the other hand, the group of the lower status prefers to be more direct. It is found that 5 of 16 strategies adopted by the lower-status group are on-record. Based on the findings, it is concluded that the social status of the speaker and the hearer is a crucial factor for the speaker in deciding whether or not to perform the act of disagreeing and in selecting the way to do it.

In addition, whether or not a third-party is present is also a concern. It appears that when there is a third-party, the number of those who decide not to perform the act increases, especially in the group of the lower status. Nonetheless, the presence of a third-party seems to have no influence on selecting the way to perform the act for those who choose to do it.

Department.....THAI..... Student's signature.....
Field of study.....THAI..... Advisor's signature.....
Academic year.....2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา เอาใจใส่ดูแล และความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำ ชี้คิดเห็น ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีตลอดมา อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ พุกผาสุข อาจารย์ ดร.ธีรนุช ไชคสุวณิช และ อาจารย์จิราภรณ์ ภัทราภาณุภัทร คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการประกอบหน้าที่การงานในอนาคต และความเอาใจใส่ดูแล กำลังใจที่คณาจารย์ทุกท่านมอบให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บาทหลวงเฉลิม กิจมงคล เลขาธิการสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ที่ท่านคอยไต่ถามทุกข์สุข ให้กำลังใจ และขอแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดตั้งแต่ผู้วิจัยเริ่มศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาในระดับนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์สุพรรณมา แก้วเพชร อาจารย์สาธิตเกษตรศาสตร์ อาจารย์สุพัตรา ธงชัย อาจารย์พัทธ์ ทองตัน อาจารย์สาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าช่วยเหลือผู้วิจัยในการรวบรวมข้อมูลอันเป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์วิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนครูอาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาทุกคนที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เพื่อนครุศาสตร์ จุฬาฯ และเพื่อนร่วมรุ่นภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลง

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณป้า คุณอา พ่อและแม่ของผู้วิจัย ผู้เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง คอยเอาใจใส่ดูแล ไต่ถามทุกข์สุข และคอยปลอบประโลมผู้วิจัยตลอดมา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกท่านเป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ได้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฒ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๓
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย.....	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๔
๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	๔
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕
๑.๗.๑ ขั้นตอนการวิจัย.....	๕
๑.๗.๒ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	๕
๑.๗.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๖
๑.๗.๔ การจัดระเบียบข้อมูล.....	๙
๑.๗.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๑
๑.๘ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๔
๒ การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๒๕
๒.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๒๕
๒.๑.๑ การไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๒๖
๒.๑.๑.๑ การทำเฉยๆ.....	๒๗
๒.๑.๑.๒ การพูดกับเพื่อน โดยไม่มีเจตนาแย้ง.....	๒๘

๒.๒.๒.๒ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็น
กับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม..... ๑๓๔

๓ การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๓๘

๓.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๓๘

๓.๑.๑ การไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๓๙

๓.๑.๒ การแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๔๓

๓.๑.๒.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่เกิด..... ๑๔๔

๓.๑.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิด..... ๑๔๔

๓.๑.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิด..... ๑๔๗

๓.๑.๒.๑.๓ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิด.. ๑๗๔

๓.๑.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้ง
สิ่งที่เกิด..... ๑๘๓

๓.๑.๒.๒ การแย้งสิ่งที่เกิดโดยการทำอย่างอื่น..... ๑๘๗

๓.๒ การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๙๐

๓.๒.๑ การไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๙๑

๓.๒.๑.๑ การทำเฉยๆ..... ๑๙๒

๓.๒.๑.๒ การถามบุคคลที่สาม โดยไม่มีเจตนาแย้ง..... ๑๙๒

๓.๒.๒ การแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า..... ๑๙๖

๓.๒.๒.๑ การกล่าวแย้งความคิดเห็น..... ๑๙๖

๓.๒.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็น..... ๑๙๗

๓.๒.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น..... ๑๙๙

๓.๒.๒.๑.๓ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้ง
ความคิดเห็น..... ๒๒๒

๓.๒.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้ง
ความคิดเห็น..... ๒๓๑

๓.๒.๒.๒ การแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่น..... ๒๓๖

บทที่

หน้า

๓.๓	ความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๓๗
๓.๓.๑	ความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๓๘
๓.๓.๒	ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๔๒
๓.๓.๒.๑	ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีติดกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๔๒
๓.๒.๒.๒	ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๔๖
๔	การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๑
๔.๑	การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่มีติดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๑
๔.๑.๑	การเปรียบเทียบการไม่แย้งสิ่งที่มีติดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๓
๔.๑.๒	การเปรียบเทียบการแย้งสิ่งที่มีติดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า....	๒๕๖
๔.๑.๒.๑	การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีติดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๖
๔.๑.๒.๒	การเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีติดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๒
๔.๒	การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๖
๔.๒.๑	การเปรียบเทียบการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๘
๔.๒.๒	การเปรียบเทียบการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๑
๔.๒.๒.๑	การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๑
๔.๒.๒.๒	การเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๖

บทที่

หน้า

๔.๓	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๘๑
๔.๓.๑	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๑
๔.๓.๒	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๔
๔.๓.๒.๑	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกัน..	๒๘๔
๔.๓.๒.๒	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกัน.....	๒๘๘

๕ บทสรุป

๕.๑	สรุปผลการวิจัย.....	๒๙๒
๕.๒	เปรียบเทียบผลการวิจัยการแย้งในวัฒนธรรมไทยกับการแย้งในวัฒนธรรมอื่น.....	๒๙๕
๕.๒.๑	การกล่าวแย้งในวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอื่น.....	๒๙๕
๕.๒.๒	การกล่าวแย้งในบริบทของครูนักเรียนในสังคมไทยและสังคมอื่น.....	๒๙๗
๕.๓	เปรียบเทียบผลการวิจัยที่แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการกล่าวแย้งกับผลการวิจัยอื่น.....	๒๙๘
๕.๒	อภิปรายผล.....	๓๐๐
๕.๓	ข้อเสนอแนะ.....	๓๐๒
	รายการอ้างอิง.....	๓๐๓
	ภาคผนวก.....	๓๐๘
	ภาคผนวก ก	๓๐๙
	ภาคผนวก ข	๓๒๐
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๓๙๒

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
๑ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๒๖
๒ แสดงการปรากฏของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดด้วยกลวิธีต่างๆของที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๒๗
๓ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๓๑
๔ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มี สถานภาพต่ำกว่า.....	๓๓
๕ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๕๗
๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๖๖
๗ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยตรงกับการ กล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๖๗
๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้ที่มี สถานภาพต่ำกว่า.....	๗๒
๙ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า..	๗๓
๑๐ แสดงการปรากฏของการไม่แย้งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆของที่มีสถานภาพต่ำกว่า.	๗๔
๑๑ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๗๙
๑๒ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่ มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๘๐
๑๓ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๐๙
๑๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.	๑๒๐
๑๕ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงกับการ กล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๒๑
๑๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่นของผู้ที่ มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๒๗
๑๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดและความคิดเห็นใน สถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๒๘
๑๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดและความคิดเห็นในสถาน- การณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๓๐
๑๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่ สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๓๒

สารบัญ (ต่อ)

ฐ

หน้า

๒๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า.....	๑๓๕
๒๑ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๓๙
๒๒ แสดงการปรากฏของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดด้วยกลวิธีต่างๆของที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๔๐
๒๓ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๔๒
๒๔ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๔๓
๒๕ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๗๓
๒๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๘๔
๒๗ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยตรงกับการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๘๕
๒๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๘๙
๒๙ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๙๐
๓๐ แสดงการปรากฏของการไม่แย้งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆของที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๙๑
๓๑ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๙๔
๓๒ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๑๙๕
๓๓ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๒๑
๓๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๓๒
๓๕ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงกับการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๓๓
๓๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๓๘
๓๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่เกิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๔๐
๓๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๔๓

๓๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า.....	๒๔๗
๔๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๒
๔๑ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๓
๔๒ แสดงกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๕๗
๔๓ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๓
๔๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๗
๔๕ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๙
๔๖ แสดงกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๒
๔๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๗
๔๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏการแย้งและไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๒
๔๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๕
๕๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
๑ ทางเลือกของกลวิธีต่างๆที่ใช้เมื่อต้องกระทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้า ของคู่สนทนา.....	๑๖
๒ แสดงการเปรียบเทียบการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่มีสถานภาพต่างกัน.....	๒๕๒
๓ แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๖๔
๔ แสดงการเปรียบเทียบการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้มีสถานภาพต่างกัน...	๒๖๘
๕ แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงและโดยอ้อมของ ผู้มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า.....	๒๗๘
๖ แสดงการเปรียบเทียบการแย้งและการไม่แย้งของผู้มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าใน สถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม.....	๒๘๓

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา

การกล่าวแย้งเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ ในบางสังคมผู้พูดจึงมักจะหลีกเลี่ยงไม่แสดงความคิดเห็นของตนโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อความคิดเห็นนั้นขัดแย้งกับความคิดของผู้อื่น เช่น สังคมของคนญี่ปุ่นที่พยายามรักษาความกลมเกลียวกันของคนในสังคม และมักคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น คนญี่ปุ่นจึงมักจะแสดงความคิดเห็นของตนแบบอ้อมค้อมไม่ตรงประเด็น (Wetzel, 1988) แต่ในบางสังคม เช่น สังคมของชาวยิวที่เมืองฟิลาเดลเฟียกลับพบว่ามักจะแสดงการโต้แย้งกับคู่สนทนาอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากชาวยิวมองว่าการโต้แย้งเป็นการกระทำในแง่บวกที่ช่วยก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในสังคม ไม่ถือว่าเป็นการแสดงความดื้อรั้น หยาบคาย หรือชอบทะเลาะวิวาทดังที่บุคคลต่างวัฒนธรรมมอง เพราะชาวยิวถือว่าการแย้งเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างคู่สนทนา (Schiffrin, 1984) ในสังคมไทยก็เป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับความสุภาพต่อบุคคลอื่นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ใหญ่ คนไทยจึงมักจะไม่ค่อยแย้ง หรือหากแย้งก็มักจะไม่กล่าวตรงๆ ดังจะเห็นได้จากคนไทยมีสำนวนว่า “เถียงคำไม่ตกปาก” แสดงความคิดเห็นว่าในสังคมไทยเด็กไม่ควรโต้แย้งผู้ใหญ่ หรือสำนวน “เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” แสดงความคิดเห็นว่าเด็กควรเชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่บอก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อต้องการกล่าวแย้ง ผู้พูดภาษาไทยจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง และถ้าผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะหลีกเลี่ยงการกล่าวแย้งหรือไม่ ถ้าเลือกที่จะกล่าวแย้งจะพูดอย่างไร

คำว่า “แย้ง” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖ : ๙๑๗) หมายถึง ไม่ตรง หรือลงรอยเดียวกัน เช่น ความเห็นแย้งกัน ข้อความแย้งกัน; ต้านไว้ ทานไว้ ส่วนในคลังคำของนworรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔ : ๓๒๒) ได้จัดให้ “แย้ง” อยู่ในหมวดของการแสดงความคิดเห็นขัดแย้ง มีความหมายว่าแสดงความคิดเห็นต่างออกไป เช่น เขาแย้งว่ายังไม่ควรด่วนสรุป จากนิยามทั้งสองแหล่งนี้สรุปได้ว่าการกล่าวแย้งหมายถึงทั้งการแย้งความคิดเห็นและการแย้งสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้องด้วยเพื่อที่จะต้านไว้หรือทานไว้ดังความหมายที่ได้จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการกล่าวแย้งทั้งสองกรณี

ในทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) การกล่าวอ้างมีผลต่อหน้าของผู้ฟัง กล่าวคือ เมื่อผู้พูดพูดหรือแสดงบางสิ่งที่ขัดแย้งกับสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งได้พูดไปแล้วถือเป็นการกระทำที่มีส่วนทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้ เนื่องจากว่าผู้ฟังจะรู้สึกว่าตนไม่เป็นที่ยอมรับเพราะถูกแย้งในสิ่งที่ตนได้กล่าวออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่ยึดถือตนเองเป็นสำคัญหรือยึดมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรีของตน อันเป็นพื้นฐานของค่านิยมอื่นๆ คือ ค่านิยมการรักษาหน้า ค่านิยมการหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ และค่านิยมที่คิดถึงคนอื่นหรือรู้จักเกรงใจ (Suntaree Komin, 1991) การกล่าวอ้างจึงเป็นสิ่งที่ผู้พูดจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งในการเลือกใช้วิธีการที่จะลดความรุนแรงลงและรักษาหน้าของคู่สนทนาได้มากที่สุด

นอกจากค่านิยมในเรื่องของศักดิ์ศรีและความสุภาพแล้ว สังคมไทยยังได้ให้ความสำคัญกับสถานะภาพของบุคคลอีกด้วย สถานภาพ คือ ตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม สถานภาพนี้เองจะเป็นตัวกำหนดบทบาทหรือการกระทำอันเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (๒๕๔๔) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังมีอิทธิพลต่อปฏิกริยาโต้ตอบทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังรวมทั้งการใช้ภาษาด้วย กล่าวคือ ผู้พูดต้องคำนึงด้วยว่าผู้ฟังเป็นใคร หรือกำลังพูดอยู่กับใคร หรือตนเป็นอะไรกับเขาดังนั้นก่อนที่จะกล่าววจนกรรมาใดๆ ผู้พูดจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสถานภาพของผู้ฟัง เนื่องจากว่าการกล่าววจนกรรมาหนึ่งกับผู้ฟังที่มีสถานภาพแตกต่างกัน การเลือกใช้ถ้อยคำก็แตกต่างกันด้วย

ผู้วิจัยพบว่าขณะนี้ม้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแสดงความเห็นแย้งในภาษาไทยเพียง ๒ เรื่อง คือ งานวิจัยของ Phawadee Deephuengton (1992) ที่ศึกษาการใช้ภาษาสุภาพในการกล่าวปฏิเสธ และการแสดงความเห็นแย้ง ผู้วิจัยศึกษาว่ามีกลวิธีใดบ้างที่ใช้ในการกล่าวปฏิเสธ และแสดงความเห็นแย้งโดยนำข้อมูลมาจากการสังเกตการณ์สนทนาในชีวิตประจำวัน การประชุม รายการทอล์กโชว์ และบทสนทนาในละครทางโทรทัศน์ แต่มิได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อีกเรื่องหนึ่งคือ บทความที่ศึกษาการใช้ภาษาสุภาพในภาษาไทย : วจนกรรมาการขอร้อง ปฏิเสธ และการไม่เห็นด้วย ของอุมาภรณ์ สังฆมาน (๒๕๔๔) ผู้วิจัยศึกษาว่ามีรูปแบบการใช้อย่างไรบ้าง แต่ละรูปแบบมีปริมาณการใช้มากน้อยเพียงไร และเพศเป็นปัจจัยทางสังคมที่ทำให้มนุษย์มีการเลือกใช้รูปแบบที่แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งการศึกษาทั้งสองเรื่องนี้มิได้พิจารณาปัจจัยในเรื่องของสถานภาพทางสังคมและสถานการณ์การมีบุคคลที่สามหรือไม่มีบุคคลที่สามซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาการกล่าวอ้างสิ่งที่ผิดในภาษาไทยเลย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าคนไทยมีกลวิธีในการกล่าวอ้างอย่างไรบ้าง ทั้งการกล่าวอ้างความคิดเห็นและการกล่าวอ้างสิ่งที่ผิด โดยพิจารณาปัจจัยเรื่องสถานภาพและการมีหรือไม่มีบุคคลที่สามในบริบท

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. ศึกษาพฤติกรรมการกล่าวแย้งในภาษาไทยของครูและนักเรียน
๒. ศึกษาความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งในภาษาไทยกับการมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

๑. สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันของผู้พูดและผู้ฟังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งที่แตกต่างกัน
๒. สถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งของผู้พูดและผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการกล่าวแย้งในภาษาไทยสองลักษณะ คือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด และการกล่าวแย้งความคิดเห็น
๒. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการกล่าวแย้งในภาษาไทยระหว่างบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกัน คือการกล่าวแย้งบุคคลที่มีสถานภาพสูงกว่า และการกล่าวแย้งบุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่า โดยจะศึกษาจากคู่ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเท่านั้น แม้ว่าจะมีคู่ความสัมพันธ์อื่นที่มีสถานภาพแตกต่างกัน เช่น พระกับฆราวาส พ่อแม่กับลูก หรือหัวหน้ากับลูกน้อง เป็นต้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่าความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นคู่ความสัมพันธ์ที่มีสถานภาพแตกต่างกันอย่างเด่นชัดในสังคมไทยและมีโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันมากกว่าคู่ความสัมพันธ์อื่น ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงเหตุผลไว้ในหัวข้อการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
๓. ผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้ได้แก่ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นครูและนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ คือ โรงเรียนสาธิต ได้แก่ โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนเอกชน ได้แก่ โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนนต์ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนนต์

โรงเรียนอัสสัมชัญ และโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ส่วนในระดับอุดมศึกษาเป็นอาจารย์และนิสิตนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และราชภัฏเพชรบุรี

๔. บุคคลที่สามในงานวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนในชั้นเรียน

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบกลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าและต่ำกว่าในสังคมไทย
๒. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งกับการมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม
๓. ทำให้เห็นวัฒนธรรมของไทยที่สะท้อนจากการเลือกกลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

วจนกรรม (speech act)	หมายถึง	การกระทำโดยใช้คำพูดซึ่งเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของการกระทำนั้น (Searle, 1969)
ถ้อยคำ (utterance)	หมายถึง	ส่วนหนึ่งของการพูดของผู้พูดคนหนึ่ง ในสถานการณ์หนึ่ง เป็นส่วนที่อยู่ก่อนและหลังการหยุดในคำพูดนั้น (Hurford & Heasley, 1983)
กลวิธี	หมายถึง	วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
การกล่าวแย้ง	หมายถึง	การพูดสิ่งหนึ่งที่ขัดกับสิ่งที่คนใดคนหนึ่งได้พูดมาก่อนหน้าแล้ว แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ <ul style="list-style-type: none"> - การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด หมายถึง การพูดเพื่อแสดงว่าสิ่งที่คนใดคนหนึ่งได้พูดมาก่อนหน้าเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง

- การกล่าวแย้งความคิดเห็น หมายถึง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ขัดกับความคิดเห็นของคนใดคนหนึ่ง πουมาก่อนหน้าแล้ว

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๗.๑ ขั้นตอนการวิจัย

- ๑.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๒ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๑.๓ เก็บข้อมูล
- ๑.๔ คัดเลือกข้อมูล
- ๑.๕ จัดระเบียบข้อมูล
- ๑.๖ วิเคราะห์ข้อมูล
- ๑.๗ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๑.๘ สรุปและอภิปรายผล

๑.๗.๒ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าและ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ซึ่งในสังคมไทยมีคู่ที่แสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวหลายคู่ เช่น กษัตริย์- สามีภรรยา , พระภิกษุ-ฆราวาส , หัวหน้า-ลูกน้อง และ ครู-นักเรียน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งของครูและ นักเรียนเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าเป็นคู่ความสัมพันธ์ที่เห็นถึงความแตกต่างทางสถานภาพได้อย่างชัดเจนในสังคมไทย กล่าวคือ ครูมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่านักเรียนเพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ สั่งสอนศีลธรรมจรรยาให้แก่ นักเรียน เป็นผู้ที่มีพระคุณกับนักเรียน ในอดีตคนไทยให้ความเคารพนับถือพระภิกษุเป็นอย่างมาก และพระภิกษุนี้เองที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้มาแต่โบราณ แม้ว่าปัจจุบันคนสามีภรรยาทั่วไปจะทำหน้าที่เป็นครูแทนแต่ครูก็ยังคงได้รับการยอมรับว่าเป็นปูชนียบุคคลที่ควรเคารพ นับถือ และกตัญญู ดังที่สถานศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย แม้กระทั่งทุกวันนี้ก็ยังมีพิธีไหว้ครูเป็นประจำ

ทุกปี (วีรยุทธ วิเชียรโชติและคณะ, ๒๕๑๒-๒๕๑๕ อ้างถึงใน กฤตยา อารยะศิริ, ๒๕๒๓) นอกจากนั้นผู้วิจัยยังเห็นว่าการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นน่าจะเกิดขึ้นได้บ่อยครั้งในกลุ่มของครูและนักเรียนเพราะเป็นกลุ่มที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กันด้วยเนื้อหาความรู้ทางวิชาการค่อนข้างมาก อีกทั้งระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็นมากขึ้นทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ก็ยังคงต้องคำนึงถึงสถานภาพของคู่สนทนาด้วยเช่นกัน ในขณะที่การกล่าวแย้งคงเกิดได้น้อยหรือไม่เกิดขึ้นเลยในคู่ความสัมพันธ์อื่น เช่น กษัตริย์-สามัญชน และ พระสงฆ์-ฆราวาส ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันจากคู่ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครกลุ่มละ ๑๐๐ คน คือ ครู ๑๐๐ คน และ นักเรียน ๑๐๐ คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น ๒๐๐ คน สาเหตุที่ผู้วิจัยไม่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับประถมศึกษาเพราะว่านักเรียนที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมากอาจจะมีผลต่อการกล่าวแย้งของครูที่แตกต่างกันเนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ใช่การวิจัยในเชิงพัฒนาการ จึงเลือกกลุ่มผู้บอกภาษาในช่วงอายุใกล้เคียงกัน ไม่ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน นอกจากนี้จากผลการศึกษาทางด้านจิตวิทยาปฏิบัติศาสตร์ยังชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีอายุน้อยจะเข้าใจและสามารถแสดงวัจนกรรมต่างๆ ได้น้อยกว่าด้วย ดังนั้นนักเรียนที่อยู่ในระดับประถมศึกษาจึงอาจจะไม่เข้าใจแบบสอบถามและไม่สามารถตอบคำถามได้

๑.๗.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งจากการสังเกตจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และการใช้แบบสอบถามซึ่งต่างก็มีข้อดีข้อด้อยแตกต่างกันไป กล่าวคือการเก็บข้อมูลจากการสังเกตจากสถานการณ์จริงนั้นผู้วิจัยจะได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติที่สุด เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ แต่ข้อด้อยของการเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้คือทำให้ต้องใช้เวลามาก และไม่สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ได้ ส่วนการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามนั้นถึงแม้ว่าข้อมูลที่ได้จะไม่เป็นธรรมชาติเท่ากับบทสนทนาในชีวิตประจำวันเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามต้องใช้จินตนาการนึกถึงสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นตามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น แต่ก็มีข้อดีคือสามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ได้ตามที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เรียกว่า Discourse Completion Test (DCT) นี้ได้รับการยอมรับในสาขาวิชาจิตวิทยาปฏิบัติศาสตร์ว่าเหมาะสม

สมที่จะใช้ในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการแสดงวัจนกรรม (จิรวรัตน์ เพชรรัตน์โมรา, ๒๕๔๔)

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและสถานภาพต่ำกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกันคือในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงกลวิธีการกล่าวแย้งใน ๒ ลักษณะ คือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด และการกล่าวแย้งความคิดเห็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สมมติเหตุการณ์ที่เกิดจากสถานการณ์จริงเพื่อที่จะได้สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามขึ้น ๒ ชุดตามกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาโดยแต่ละชุดจะสมมติสถานการณ์ขึ้นมาทั้งสิ้น ๘ สถานการณ์ โดยนึกถึงสถานการณ์ที่มักเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน แบ่งเป็นสถานการณ์การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดเมื่อมีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ ไม่มีบุคคลที่สามอีก ๒ สถานการณ์และสถานการณ์การกล่าวแย้งความคิดเห็นเมื่อมีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ ไม่มีบุคคลที่สามอีก ๒ สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น ๘ สถานการณ์ ซึ่งสถานการณ์ในการกล่าวแย้งของแต่ละประเภทนี้จะเป็นเหตุการณ์เดียวกันแต่จะต่างกันตรงที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามเท่านั้นเพื่อที่น้ำหนักของสถานการณ์จะเท่ากัน เพราะถ้าเหตุการณ์ต่างกันก็อาจจะมีผลต่อการเลือกกลวิธีการกล่าวแย้งที่ไม่เหมือนกัน

สถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมีดังนี้

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

สถานการณ์ที่ ๑

การกล่าวแย้งเมื่อครูนักเรียนเอ่ยชื่อของวิทยากรผิด และครูนักเรียนจะต้องเป็นผู้กล่าวแนะนำวิทยากรท่านนั้น ในขณะที่ไม่มีบุคคลที่สาม

สถานการณ์ที่ ๒

การกล่าวแย้งเมื่อครูนักเรียนเอ่ยชื่อของวิทยากรผิด และครูนักเรียนจะต้องเป็นผู้กล่าวแนะนำวิทยากรท่านนั้น ในขณะที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย

สถานการณ์ที่ ๓

การกล่าวแย้งเมื่อครูนักเรียนกล่าวถึงแนวคิดของทฤษฎีหนึ่งผิด ในขณะที่ไม่มีบุคคลที่สาม

สถานการณ์ที่ ๔

การกล่าวแย้งเมื่อครูนักเรียนกล่าวถึงแนวคิดของทฤษฎีหนึ่งผิด ในขณะที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย

การกล่าวแย้งความคิดเห็น

สถานการณ์ที่ ๑

การกล่าวแย้งเมื่อครู/นักเรียนเสนอให้มีการจัดแสดงละครในงานวิชาการ แต่นักเรียน/ครูไม่เห็นด้วย ในขณะที่ไม่มีบุคคลที่สาม

สถานการณ์ที่ ๒

การกล่าวแย้งเมื่อครู/นักเรียนเสนอให้มีการจัดแสดงละครในงานวิชาการ แต่นักเรียน/ครูไม่เห็นด้วย ในขณะที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย

สถานการณ์ที่ ๓

การกล่าวแย้งเมื่อครู/นักเรียนเสนอหัวข้อที่น่าจะทำเป็นรายงานประจำภาค แต่นักเรียน/ครูไม่เห็นด้วย ในขณะที่ไม่มีบุคคลที่สาม

สถานการณ์ที่ ๔

การกล่าวแย้งเมื่อครู/นักเรียนเสนอหัวข้อที่น่าจะทำเป็นรายงานประจำภาค แต่นักเรียน/ครูไม่เห็นด้วย ในขณะที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย

สำหรับบุคคลที่สามในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นเพื่อนนักเรียนคนอื่นที่อยู่ในห้องเรียนเช่นเดียวกันหมดทุกสถานการณ์เพื่อป้องกันความแตกต่างทางสถานภาพและความสัมพันธ์ของบุคคลที่สามที่อาจจะมีผลต่อการกล่าวแย้งของกลุ่มตัวอย่างได้

แต่ละสถานการณ์ผู้วิจัยจะใช้วิธีการบรรยายสั้นๆ และจะใช้คำถามแทนการสร้างเป็นบทสนทนาให้เต็มเต็ม เนื่องจากว่าการสร้างเป็นบทสนทนาให้เต็มเต็มนั้นอาจจะเป็นการชี้นำคำตอบให้กับผู้ตอบแบบสอบถามทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ใช่คำตอบที่เกิดจากสถานการณ์นั้นจริงๆ แต่เป็นคำตอบเพื่อได้ตอบสิ่งที่กำหนดไว้ข้างต้น

ตัวอย่างคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น

๑. จะมีการจัดประชุมวิชาการ และนักเรียนของท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้แนะนำวิทยากร นักเรียนของท่านได้มาซักซ้อมกล่าวแนะนำวิทยากรชาวต่างชาติกับท่านในห้องทำงานของท่านซึ่งมีเพียงท่านและนักเรียนของท่านเท่านั้น แต่ท่านพบว่านักเรียนของท่านพูดชื่อของวิทยากรผิด ท่านจะทำอย่างไร

- เฉยๆ เพราะ .....
- .....
- พูดกับนักเรียนว่า .....
- .....
- ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....
- .....

๑.๗.๔ การจัดระเบียบข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๒๐๐ คน เป็นข้อมูลที่อาจมีทั้งการกล่าวแย้งและการไม่กล่าวแย้ง ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการไม่กล่าวแย้งด้วยเนื่องจากอาจเป็นผลจากการมีสถานภาพที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง คำตอบ ๑ คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ๑ คนใน ๑ ข้อ ผู้วิจัยจะกำหนดให้เป็น ๑ คำตอบ แบบสอบถามมีทั้งสิ้น ๘ ข้อ ดังนั้นคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสูงกว่า ๑๐๐ คนจะมีทั้งสิ้น ๘๐๐ คำตอบ และคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่ำกว่าอีก ๑๐๐ คน มีทั้งสิ้น ๘๐๐ คำตอบ รวมคำตอบที่ได้ทั้งหมด ๑,๖๐๐ คำตอบ เป็นคำตอบที่ผู้วิจัยมีได้แก้ไขตัดแปลงแต่อย่างใด

ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ๑๐๐ คน คนละ ๘ คำตอบ (๑๐๐ x ๘)	= ๘๐๐ คำตอบ
ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ๑๐๐ คน คนละ ๘ คำตอบ (๑๐๐ x ๘)	= ๘๐๐ คำตอบ
รวมข้อความทั้งสิ้น (๘๐๐+ ๘๐๐) = ๑,๖๐๐ คำตอบ	

คำตอบทั้ง ๑,๖๐๐ คำตอบนี้แบ่งเป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ๘๐๐ คำตอบ และการกล่าวแย้งความคิดเห็นอีก ๘๐๐ คำตอบ และแต่ละคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นจะแบ่งเป็นคำตอบในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๔๐๐ คำตอบ และคำตอบในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอีก ๔๐๐ คำตอบ ดังนี้

	ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (๑๐๐ คน)	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า (๑๐๐ คน)
การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด		
- ไม่มีบุคคลที่สาม (๒ คำตอบ)	๒๐๐	๒๐๐
- มีบุคคลที่สาม (๒ คำตอบ)	๒๐๐	๒๐๐
การกล่าวแย้งความคิดเห็น		
- ไม่มีบุคคลที่สาม (๒ คำตอบ)	๒๐๐	๒๐๐
- มีบุคคลที่สาม (๒ คำตอบ)	๒๐๐	๒๐๐
รวม	๘๐๐	๘๐๐

จากคำตอบทั้งหมดที่ได้ผู้วิจัยจะนำมาจัดเรียงโดยแบ่งเป็น ๘ กลุ่มตามตารางที่แสดงไว้ข้างต้นโดยสรุป คือ

- การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเมื่อมีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเมื่อมีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเมื่อมีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม
- การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเมื่อมีบุคคลที่สาม

เมื่อผู้วิจัยจัดเรียงคำตอบของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มต่างๆ ทั้ง ๘ กลุ่มข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำเอาคำตอบนั้นๆ มาจำแนกว่ามีกี่ถ้อยคำ และวิเคราะห์กลวิธีการกล่าวแย้งจากการกล่าวถ้อยคำนั้นๆ รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการกล่าวแย้งกับสถานภาพและการมีบุคคลที่สามที่ละกลุ่มต่อไป

๑.๗.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑.๗.๕.๑ การวิเคราะห์การกล่าวแย้งและการไม่กล่าวแย้ง

เมื่อผู้วิจัยจัดเรียงข้อมูลเป็นกลุ่มต่างๆเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลในแต่ละกลุ่มมาแบ่งเป็นการกล่าวแย้งและการไม่กล่าวแย้ง โดยคัดเลือกจากการตอบแบบสอบถามกล่าวคือหากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า “เคยๆ” ผู้วิจัยจะจัดเป็นการไม่กล่าวแย้ง เนื่องจากว่าการนี้เคยหมายถึงการไม่แสดงวัจนกรรมใดๆ แต่หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “พูดกับนักเรียน/ครูว่า...” ผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการกล่าวแย้งด้วยการใช้ถ้อยคำ แต่หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะ “ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นคือ ...” ผู้วิจัยจะพิจารณาจากวิธีการที่ใช้ว่าแสดงเจตนาแย้งหรือไม่ เช่น ถ้าตอบว่า “ส่ง message ไปบอกครู” ผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการแย้งแต่เป็นการแย้งโดยมิได้กล่าวถ้อยคำ แต่หากตอบว่า “รอฟังความเห็นจากเพื่อนๆก่อน” ผู้วิจัยจะจัดเป็นการไม่แย้งเนื่องจากว่ามีได้แสดงวิธีการใดๆ ในการแย้งคู่สนทนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อความที่ได้จัดแบ่งไว้ทั้งหมดมาบันทึกไว้ในตารางตามจำนวนครั้งที่ปรากฏโดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นตามสถานภาพและสถานการณ์ที่แตกต่างกันเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งและการไม่กล่าวแย้งกับสถานภาพและสถานการณ์เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลต่อไป

ตัวอย่าง ตารางแสดงการกล่าวแย้งและไม่กล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพแตกต่างกันในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

การแย้งและไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)						
สถานการณ์		สถานภาพ	สถานภาพต่ำกว่า		สถานภาพสูงกว่า	
			แย้ง	ไม่แย้ง	แย้ง	ไม่แย้ง
ไม่มี	สิ่งที่ผิด					
	ความคิดเห็น					
รวม						
มี	สิ่งที่ผิด					
	ความคิดเห็น					
รวม						

จากจำนวนครั้งที่ปรากฏในตารางผู้วิจัยจะนำมาคำนวณเป็นค่าร้อยละของการปรากฏการกล่าวแย้งและการไม่กล่าวแย้งของบุคคลที่สถานภาพแตกต่างกันและในสถานการณ์ที่แตกต่างกันแล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ ซึ่งผลที่ได้จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและสถานการณ์กับการกล่าวแย้งหรือไม่กล่าวแย้งโดยเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและสถานภาพต่ำกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามในการกล่าวแย้งทั้ง ๒ ประเภท

๑.๗.๕.๒ การวิเคราะห์กลวิธีในการกล่าวแย้ง

ในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เป็นคำพูดมาวิเคราะห์ซึ่งแต่ละคำตอบจะนำมาจำแนกเป็นถ้อยคำต่างๆ โดยอาศัยการเว้นวรรคของผู้ตอบแบบสอบถามและเนื้อความเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

ตัวอย่าง การแบ่งเป็นถ้อยคำ

คำตอบว่า “อาจารย์คะ เขาชื่อ.....ค่ะ” แบ่งเป็นถ้อยคำได้ ๒ ถ้อยคำ คือ

- อาจารย์คะ
- เขาชื่อ.....ค่ะ

เมื่อผู้วิจัยแบ่งคำตอบที่ได้ทั้งหมดเป็นถ้อยคำต่างๆแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ว่าถ้อยคำต่างๆเหล่านั้นใช้กลวิธีใดบ้าง โดยพิจารณาจากรูปของภาษาและเนื้อหาของถ้อยคำนั้นๆเป็นเกณฑ์ หลังจากนั้นจึงเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าและสถานภาพต่ำกว่าที่ละส่วนตามลำดับ

๑.๗.๕.๓ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการกล่าวแย้งกับสถานภาพและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

จากกลวิธีในการกล่าวแย้งทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นที่ได้จากถ้อยคำต่างๆ ผู้วิจัยจะนำเอากลวิธีเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับสถานภาพของผู้พูดที่แตกต่างกันและสถานการณ์การไม่มีบุคคลที่สาม/มีบุคคลที่สาม โดยบันทึกเป็นจำนวน

ครั้งของการปรากฏการใช้กลวิธีต่างๆเมื่อผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและต่ำกว่า และเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม/มีบุคคลที่สามในตารางที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

ตัวอย่าง ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการกล่าวแย้งกับสถานภาพของผู้พูดที่ต่างกันและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)				
สถานการณ์และสถานภาพ กลวิธีการกล่าวแย้ง	ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
	ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
๑.				
๒.				
๓.				
.....				
รวม				

หลังจากนั้นจึงนำความถี่ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งเมื่อผู้พูดมีสถานภาพต่างกันและอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันมาคำนวณหาค่าร้อยละเพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบการใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและสถานภาพต่ำกว่า รวมทั้งกลวิธีการกล่าวแย้งเมื่อมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามต่อไป

เมื่อผู้วิจัยจัดระเบียบของข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อความทั้งหมดแล้วจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเมื่อแย้งสิ่งที่มีผิดและแย้งความคิดเห็น ตลอดจนปัจจัยสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามกับการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพแตกต่างกัน และเปรียบเทียบการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงต่อกับการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า รวมถึงการกล่าวแย้งเมื่อมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกันตามลำดับ

๑.๘ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวแย้งทั้งแนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์การกล่าวแย้ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวแย้งโดยตรง

ในงานวิจัยนี้การกล่าวแย้งถือเป็นวัจนกรรมประเภทหนึ่ง ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมก่อนเป็นอันดับแรก ผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ที่สำคัญ คือ ออสติน (Austin, 1962) และ เซอร์ล (Searle, 1969)

ออสติน (๑๙๖๒) นักปรัชญากลุ่มเจตนานิยม กล่าวไว้ว่าการใช้ภาษาในการสื่อสารนั้น เรามิได้ใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อความหรือบอกว่าเป็นจริงหรือเท็จเท่านั้น แต่ยังใช้เพื่อให้เกิดการกระทำต่างๆอีกด้วย ซึ่งในการกล่าวถ้อยคำหนึ่งๆผู้พูดได้กระทำ ๓ สิ่งด้วยกัน คือ ๑. การกล่าวถ้อยคำ (locutionary act) ๒. การแสดงเจตนา (illocutionary act) และ ๓. การก่อให้เกิดผลแก่ผู้ฟัง (perlocutionary act) การศึกษาภาษาของออสตินมักจะเน้นภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆซึ่งกำหนดไว้ตายตัว ต่อมาลูกศิษย์ของเขาชื่อ เซอร์ล (Searle, 1969) ได้นำแนวคิดนี้มาพัฒนาให้เป็นระบบขึ้นและเน้นการศึกษาภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น เขาเชื่อว่าการกล่าวถ้อยคำหนึ่งๆของผู้พูดแสดงถึงเจตนาของผู้พูดด้วยซึ่งเจตนาเ็นส่วนสำคัญของวัจนกรรม เซอร์ลได้กล่าวถึงการกระทำที่ก่อให้เกิดวัจนกรรมไว้ ๓ ประการ คือ ๑.การกล่าวถ้อยคำ (utterance acts) ๒.การนำเสนอความ (propositional acts) และ ๓.การแสดงเจตนา (illocutionary acts) นอกจากนี้เซอร์ลยังได้กำหนดเงื่อนไขในการแสดงวัจนกรรมต่างๆไว้ ๔ ประการ คือ

๑. เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเนื้อหา (propositional content) คือ รายละเอียดที่เป็นเนื้อหาของถ้อยคำนั้น
๒. เงื่อนไขอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน (preparatory precondition) คือ เงื่อนไขเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อที่ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีมาก่อน
๓. เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) คือ เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดที่ต้องการสื่ออะไร หรือมีความรู้สึกอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำนั้น
๔. เงื่อนไขบอกระยะสำคัญ (essential condition) คือ การสื่อเจตนาที่ต้องการให้เกิดการกระทำอะไรขึ้น

วัจนกรรมแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไขทั้งสี่ประการข้างต้นแต่จะแตกต่างกันที่รายละเอียด เนื่องจากธรรมชาติของวัจนกรรมแต่ละประเภทนั้นต่างกัน นอกจากนี้เซอร์ลยังได้แบ่งวัจนกรรมไว้ ๕ กลุ่มด้วยกัน คือ

๑. Representatives คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่พูด เช่น การแจ้งให้ทราบ การบอกกล่าว การสรุป เป็นต้น
๒. Directives คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง
๓. Commissives คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองว่าจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ การเสนอ
๔. Expressives คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี
๕. Declarations คือ วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทันทีที่เกี่ยวกับสถาบัน ผู้กระทำต้องเป็นบุคคลที่เหมาะสม เช่น การประกาศสงคราม การล้างบาป การไล่ออกจากงาน

เซอร์ลมิได้กล่าวถึงการกล่าวแย้งไว้อย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่าวัจนกรรมการกล่าวแย้งจัดอยู่ในประเภท Representatives เพราะเป็นการบอกข้อเท็จจริงหรือบอกเล่าความคิดของผู้พูด โดยมีเงื่อนไขของวัจนกรรมดังที่ สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (๒๕๔๔) ได้กล่าวไว้ดังนี้

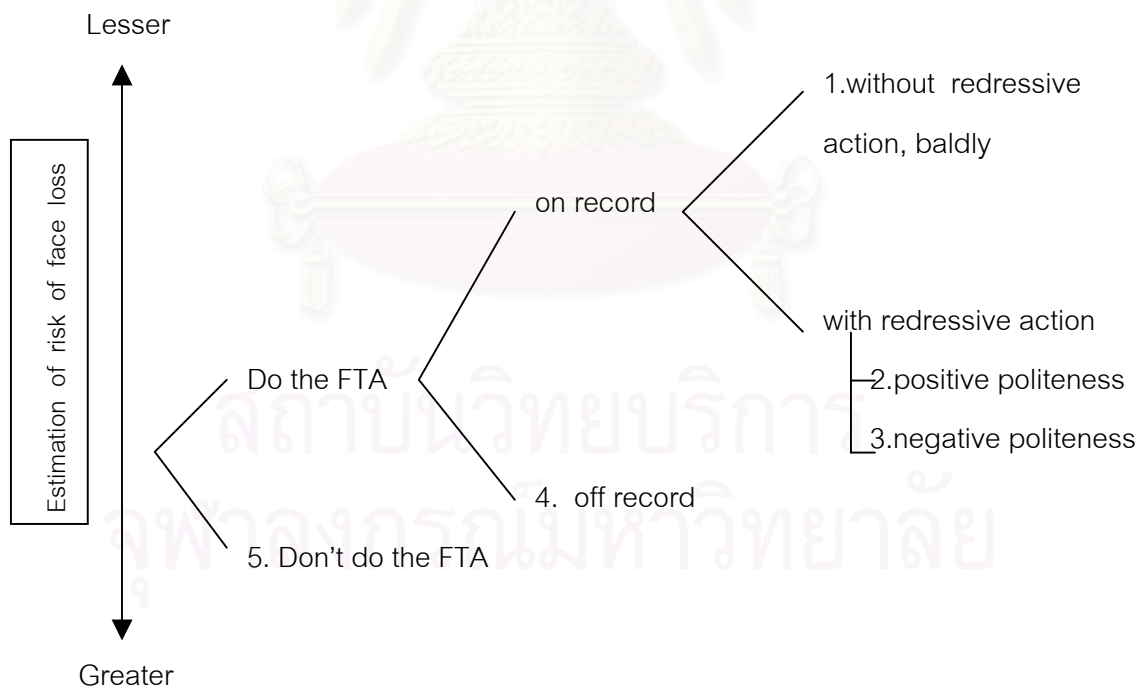
๑. เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเนื้อความ เป็นเนื้อความใดๆที่ไม่เป็นในทางคล้อยตามสิ่งที่ผู้ฟังพูดถึง หรือกระทำลงไป
๒. เงื่อนไขอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน มี ๒ ข้อย่อย คือ
  - ผู้พูดมีความคิดอื่นที่เชื่อว่าดีกว่า ถูกต้องกว่าความคิดของผู้ฟัง
  - ยังไม่มีข้อสรุปว่าสิ่งที่ผู้ฟังพูดถึงหรือกระทำไปนั้นถูกต้องแน่นอนแล้ว
๓. เงื่อนไขความจริงใจ ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการกระทำของผู้ฟัง
๔. เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ เป็นความพยายามที่จะเสนอความคิดแย้งเพื่อให้ผู้ฟังคิด

นอกจากแนวคิดเรื่องวัจนกรรมแล้ว งานวิจัยเรื่องนี้ยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องความสุภาพอีกด้วย ยังไม่มีผู้ใดให้คำจำกัดความ “ความสุภาพ” ไว้อย่างชัดเจน แต่อาจสรุปได้ว่าการใช้ภาษาที่สุภาพนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีอุปสรรค (Ide, 1989 อ้างถึงใน Takahashi & Beebe, 1993) เพื่อลดความขัดแย้งหรือความบาดหมาง (Lakoff, 1973 อ้างถึงใน Takahashi & Beebe, 1993) และเพื่อลดผลอันทำให้เกิดความรุนแรง (Brown & Levinson, 1987) การเชื่อมโยงเรื่องวัจนกรรมกับความสุภาพในการใช้ภาษามีผู้กล่าวไว้หลาย

ท่าน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการศึกษาเรื่องความสุภาพของ Brown & Levinson ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งต่อไป

บราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) มีจุดหมายในการหากฎที่กำกับปฏิสัมพันธ์ในสังคม บราวน์และเลวินสันได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ที่เขาเชื่อว่าเป็นสากลไว้ ๖ ข้อ ดังนี้

๑. ผู้ร่วมสนทนาทุกคนมีหน้าด้านบวก (positive face) และหน้าด้านลบ (negative face) และทุกคนจะเลือกวิธีการสนทนาให้เป็นไปตามเป้าหมายของตน
๒. ผู้ร่วมสนทนาต่างก็รักษาหน้าของฝ่ายตรงข้าม และหวังให้ฝ่ายตรงข้ามรักษาหน้าของตน
๓. การกระทำบางอย่างอาจคุกคามหน้าของคู่สนทนาได้ ซึ่งเรียกว่า Face-threatening acts หรือเรียกโดยย่อว่า FTAs
๔. ผู้พูดจะพยายามลดความเสี่ยงในการคุกคามหน้าของผู้ฟัง เว้นเสียแต่ที่ผู้พูดต้องการพูดตรงไปตรงมามากกว่าจะรักษาหน้าผู้ฟัง
๕. การกระทำที่มีความเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าผู้ฟังมากเท่าใด ผู้พูดก็จะเลือกใช้กลวิธีที่ลดความเสี่ยงมากเท่านั้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

(Brown and Levinson, 1978 : 65)

แผนภูมิที่ ๑ ทางเลือกของกลวิธีต่างๆที่ใช้เมื่อจะทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหาย

๖. ตั้งแต่ข้อที่ ๑-๕ เป็นความรู้ที่คู่สนทนามีร่วมกัน และจะไม่เลือกใช้วิธีที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าที่จำเป็น

สำหรับความหมายของ “หน้า” นั้น Brown & Levinson ได้แนวคิดมาจาก Goffman (1967) ที่บอกว่า “หน้า” คือภาพลักษณ์หรือความต้องการพื้นฐานของสมาชิกในสังคม ซึ่งคนในสังคมนั้นมีความต้องการอยู่สองอย่าง คือ ความเป็นอิสระ และ ต้องการเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม Brown & Levinson กล่าวไว้ว่าทุกคนต่างมีหน้าเป็นของตนเอง และต่างก็พยายามรักษาหน้าของตนไม่ให้ตนเสียหน้า และพยายามรักษาหน้าของผู้อื่นด้วย โดยเขาได้แบ่ง “หน้า” ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หน้าด้านลบ (negative face) คือ ความต้องการเป็นอิสระ ไม่ถูกก้าวร้าวหรือถูกบังคับจากบุคคลอื่น
๒. หน้าด้านบวก (positive face) คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

การกล่าวแย้งนับเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง เนื่องจากว่าการที่ผู้พูดกล่าวในสิ่งที่แย้งกับสิ่งที่ผู้ฟังได้พูดไปแล้วแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับความคิดของผู้ฟัง หรือความคิดของผู้ฟังไม่ดีพอจนอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคมได้

นอกจากนี้ Brown & Levinson ยังได้เสนอกลวิธีที่จะกระทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการเสียหน้า (Strategies for doing FTAs) เมื่อผู้ใช้อยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ ๑ ข้างต้น กลวิธีดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

๑. bald on record เป็นวิธีการที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจน และไม่กำกวม จะใช้เมื่อเห็นว่าวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าน้อย หรือเห็นว่า “หน้า” มีความสำคัญน้อยกว่าการกล่าวชัดเจน ตรงไปตรงมา เช่น

“Watch up!”

“Listen! I've got a idea”

“หนีเร็ว!”

๒. positive politeness เป็นวิธีการที่คำนึงถึงหน้าด้านบวกของผู้ฟังเป็นหลัก ซึ่งต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้นผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงการยอมรับผู้ฟัง และพูดในสิ่งที่ผู้ฟังต้องการ เช่น แสดงว่าผู้ฟังเป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน หรือเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยเฉพาะเหมือนกัน เช่น

“Goodness, you cut your hair ! By the way, I came to borrow some flour”

“You must be hungry . Shall we eat?”

“รายงานเข้าใจง่ายดี ถ้าเสียงดังอีกหน่อยจะดีมากมาย”

๓. negative politeness เป็นวิธีการที่คำนึงถึงหน้าด้านลบของผู้ฟังเป็นหลัก ซึ่งต้องการความเป็นอิสระ ไม่ถูกละเมิด ดังนั้นผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักหรือแสดงการขอโทษที่ก้าวร้าวหรือล่งละเมิดอิสรภาพของผู้ฟัง เช่น

“Can you please pass the salt ?”

“I sort of disagree”

“เราว่าน่าจะเพิ่มสีอีกหน่อยนะ”

๔. off record เป็นการใช่วิธีการทางอ้อม คือถ้อยคำที่สามารถตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย ผู้พูดไม่ผูกมัดตัวเองว่ากล่าววัจนกรรมใด ใช้เมื่อเสี่ยงต่อการเสียหน้ามากที่สุด เช่น

“Damn, I’m out of cash, I forgot to go the bank today”

“หิวไหม” ผู้พูดอาจจะต้องการถามสภาพของผู้ฟัง หรืออาจจะต้องการชวนให้ผู้ฟังไปทานข้าวเป็นเพื่อนก็ได้

การที่ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีใดในการกล่าววัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้านั้นจะต้องพิจารณาว่าจะได้รับอะไรเมื่อกล่าววัจนกรรมนั้น (payoffs) และในสถานการณ์นั้นมีตัวแปรอะไรบ้าง Brown & Levinson กล่าวถึงตัวแปรไว้ ๓ ตัว ได้แก่ ความสนิทสนม สถานภาพทางสังคม และความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น ความยากง่ายของเรื่อง หรือการมีบุคคลที่สามในสถานการณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับกรอบทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาตัวแปร ๒ ตัว คือ สถานภาพซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญในสังคมไทย และการมีหรือไม่มีบุคคลที่สามในสถานการณ์

แนวคิดเรื่องความสุภาพไม่จำกัดเฉพาะความสุภาพที่มีต่อผู้ฟังเท่านั้น Brown & Levinson ยังได้รวมไปถึงความต้องการของผู้พูดในการทำวัจนกรรมที่แสดงความสุภาพต่อผู้พูดเองด้วย แต่ทั้งนี้แนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown & Levinson ก็มุ่งเน้นไปทางการรักษาหน้าของผู้ฟังมากกว่าการรักษาหน้าของผู้พูด รอง (Rong, 2001) ได้กล่าวไว้ว่าหน้าของผู้พูดสามารถถูกโจมตีได้ง่ายเท่าๆกับหน้าของผู้ฟังเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ Rong สนใจที่จะศึกษาความสุภาพในการทำวัจนกรรมเพื่อรักษาหน้าของผู้พูดเองหรือที่เรียกว่า Self-Politeness

Rong ได้เสนอกลวิธีการทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของผู้พูด (Strategies for doing SFTA's) ไว้ ๔ กลวิธี ดังนี้

๑. วิธีการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา ใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียน้ำน้อยที่สุด เช่น

“Oh, I’m sorry”

(ผู้พูดใช้เมื่อเดินชนผู้อื่น ถึงแม้ว่าการขอโทษจะเป็นการคุกคามหน้าด้านบวทของผู้ฟัง แต่ก็เป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังที่น้อยที่สุด เนื่องจากว่าการเดินชนเป็นอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ ไม่ถือว่าเป็นความผิดที่ร้ายแรงในสังคม)

๒. วิธีการที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักของความเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียน้ำน้อย ใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าการกระทำวัจนกรรมนั้นอย่างตรงไปตรงมาก่อนข้างเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียน้ำ กลวิธีที่เข้มีดังนี้

- ๑) การกล่าวชี้แจงหรือให้เหตุผล (Justify) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้ขอโทษ และกล่าวชี้แจงหรืออธิบายเหตุผล เช่น

“I’m extremely sorry, ma’m, but it’s my job” (แสดงถึงความจำเป็นที่ผู้พูดไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้)

“Sorry for being late for the meeting, but I ran into an old friend and had to talk to him a bit” (แสดงว่าผู้พูดไม่ได้คาดคิดว่าเหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้น)

- ๒) การแย้ง (Contradict) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดรับรู้ความผิดพลาดของตนแต่ในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธความผิดนั้นด้วย เช่น

Father : So you were a bit reckless.

Son : Yes and no. It’s not entirely my fault. He didn’t have the headlights on.

- ๓) การกลบเกลื่อน (Hedge) เป็นกลวิธีการกลบเกลื่อนที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง โดยการแสดงว่าผู้พูดผิดพลาดเพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น

“I suppose I should say ‘sorry’ “

“Perhaps I wasn’t paying enough attention”

- ๔) การเลี่ยงการใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ (Impersonalize) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดทำให้ตัวเองห่างจากการยอมรับความผิดนั้น โดยหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ หรือการแสดงความผิดนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้พูด เช่น

“It wasn’t the right thing to do under the circumstances”

“It’s unfortunate that it happened”

- ๕) การใช้อารมณ์ขัน (Use humor) เป็นกลวิธีการพูดตลกเพื่อกลบเกลื่อนความผิดพลาดของตน เช่น

“I told you I was an excellent speller” (ผู้พูดเป็นครูพูดกับนักเรียนหลังจากที่นักเรียนแสดงว่าครูสะกดคำผิด)

“Only intelligent people like me can do that”

- ๖) การแสดงความมั่นใจ (Be confident) เป็นกลวิธีที่แสดงถึงลักษณะส่วนตัวของผู้พูดเพื่อแสดงถึงความสามารถหรือความเข้มแข็ง ใช้เมื่อนำหน้าของผู้พูดถูกท้าทาย เช่น

“Don’t worry, I’ll do it”

“I’ll be fine”

- ๗) การถ่อมตน (Be modest) เป็นกลวิธีที่ตรงข้ามกับกลวิธีการแสดงความมั่นใจข้างต้น เนื่องจากกลวิธีนี้ผู้พูดใช้เพื่อแสดงความถ่อมตัวเพื่อยกระดับหน้าของตนเองให้สูงขึ้น เช่น

“I know a little bit about Shakespeare” (ผู้พูดเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของ Shakespeare)

- ๘) การแสดงความลังเลใจ (Hesitate) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อรู้สึกว่าจะจนกรมนั้นจะทำให้ผู้พูดถูกละเมิด ไม่เป็นอิสระ หรือถูกบังคับ โดยการแสดงความลังเลใจไม่แน่ใจของผู้พูด เช่น

“I’ve already made plans for that day. I’ll see if I can reschedule”

- ๙) การเพิ่มเงื่อนไข (Attach conditions) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อรู้สึกว่าจะจนกรมนั้นจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นอิสระเช่นเดียวกันกับกลวิธีแสดงความลังเลใจ แต่ใช้วิธีการเสนอเงื่อนไขให้ผู้ฟังยินยอม เช่น

“I’ll do it if you insist”

๓. วิธีการทางอ้อม Rong ได้อธิบายไว้ว่าการใช้กลวิธีนี้เพื่อรักษาหน้าของผู้พูดแตกต่างจากการใช้กลวิธีนี้เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังดังที่ Brown & Levinson ได้เสนอไว้ แต่เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้โดยละเมิดกฎความร่วมมือในการสนทนาของ Grice ทั้ง ๔ ข้อ คือ การพูดเท่าที่จำเป็น (Maxim of Quantity) การพูดความจริง (Maxim of Quality) การพูด

ตรงกับเรื่อง (Maxim of Relation) และการพูดชัดเจน ไม่กำกวม (Maxim of Manner) ตัวอย่างการใช้กลวิธีทางอ้อมที่ละเมิดกฎ Quantity เช่น

A : This is your first year with the Lackers. How are you doing so Far?

B : I'm O.K.

(ผู้พูด B ตอบน้อยกว่าคำถามที่ A ถามขึ้น เพื่อแสดงการไม่ไฉ่วอดตัวเองซึ่งอาจทำให้ผู้ฟังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ ทั้งนี้เพราะผู้พูด B ได้สร้างผลงานที่น่าประทับใจมาตลอดปีที่อยู่กับ Lackers)

๔. วิธีการที่ไม่กล่าวถ้อยคำใดๆ หรือการเจียบ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้ผู้พูดเสียหน้า

กลวิธีทั้ง ๔ กลวิธีนี้ผู้พูดจะเลือกใช้ใช้โดยการคำนึงว่าวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้านาน้อยเท่าใด หากวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้าน้อยก็จะเลือกใช้กลวิธีที่ ๑ แต่ถ้าเสี่ยงต่อการทำให้เสียหน้านามากขึ้นก็จะเลือกใช้กลวิธีที่ ๒-๔ ตามลำดับ การตัดสินใจว่าวัจนกรรมใดเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้านาน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละสังคมนั่นเอง

แนวคิดเรื่องวัจนกรรมและความสุภาพที่ได้กล่าวมานี้มีผู้ที่ให้ความสนใจและนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยวัจนกรรมต่างๆในแต่ละภาษาจำนวนมาก สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกรกล่าวแย้งทั้งกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและกรกล่าวแย้งความคิดเห็นผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ได้ศึกษาไว้ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

Takahashi and Beebe (1993) ได้ศึกษาวัจนกรรมกรกล่าวแก้ไขสิ่งที่ผิด (Correction) ของคนอเมริกัน และคนญี่ปุ่นเมื่อพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองกับเมื่อพูดภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยกล่าวว่าคนทั้งสองชาตินี้มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือคนญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญกับชนชั้นทางสังคมมากกว่าคนอเมริกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดความแตกต่างทางสถานภาพของคู่สนทนาเป็นปัจจัยศึกษา กล่าวคือจะศึกษาการแก้ไขสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือครูพูดกับนักเรียน และการแก้ไขสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าพูด คือนักเรียนพูดกับครู

ข้อมูลในการวิจัยได้จากแบบสอบถาม โดยกำหนดสถานการณ์สองสถานการณ์ คือเมื่อครูพูดบางสิ่งผิดไปในการสอน นักเรียนจะแก้ไขอย่างไร และเมื่อนักเรียนพูดปี พ.ศ.ของเหตุการณ์ผิด ครูจะแก้ไขให้ถูกต้องโดยพูดว่าอย่างไร ผลการศึกษาพบว่าในการแก้ไขของครูเมื่อนักเรียนพูดผิด ครูจะใช้ทั้งกรกล่าวถ้อยคำในทางบวก (positive remark) เช่น การกล่าวชมหรือขอโทษก่อนที่จะแย้ง และการใช้ถ้อยคำเพื่อลดน้ำหนัก (softeners) เช่น การใช้คำถาม การใช้สำนวนต่างๆ ซึ่งจะพบว่าคนอเมริกันใช้มากที่สุด รองลงมาเป็นคนญี่ปุ่นเมื่อพูดภาษาอังกฤษ และคนญี่ปุ่นเมื่อพูด

ภาษาญี่ปุ่นตามลำดับ ส่วนการแก้ไขข้อมูลของนักเรียนเมื่อครูพูดผิด พบว่านักเรียนจะไม่ใช้การกล่าวถ้อยคำในทางบวกเว้นแต่นักเรียนญี่ปุ่นเมื่อพูดภาษาญี่ปุ่นเพียงคนเดียวเท่านั้น ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า การใช้ถ้อยคำในทางบวกของนักเรียนเมื่อพูดกับอาจารย์นั้นถือว่าไม่สุภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าคนในประเทศแถบตะวันออกจะไม่ใช้ positive remark เนื่องจากว่าการกล่าวคำชมเชยก่อนที่จะแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นแสดงถึงความไม่จริงใจ หรือเป็นการแกล้งชมเท่านั้น ทำให้คนญี่ปุ่นหรือคนตะวันออกไม่ค่อยใช้การกล่าวถ้อยคำในทางบวกเท่าใดนัก

นอกจากนี้ Takahashi and Beebe (1989) ยังได้ศึกษาว่าจรรยาบรรณการแสดงความคิดเห็นแย้ง (Disagreement) ของคนอเมริกันและคนญี่ปุ่นที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยได้กำหนดปัจจัยสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังที่แตกต่างกันเช่นเดียวกับงานวิจัยข้างต้น แต่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้กันแตกต่างกันไป กล่าวคือการศึกษาการแสดงความคิดเห็นแย้งของผู้ที่มีสถานภาพแตกต่างกันจะศึกษาจากผู้ที่เป็นหัวหน้าซึ่งมีสถานภาพสูงกว่า และลูกน้องที่มีสถานภาพต่ำกว่า โดยได้กำหนดสถานการณ์สองสถานการณ์คือเมื่อหัวหน้าเสนอแผนงานใหม่แต่ลูกน้องไม่เห็นด้วยลูกน้องจะกล่าวอย่างไร และเมื่อลูกน้องเสนอรายงานแต่หัวหน้าไม่เห็นด้วยหัวหน้าจะกล่าวอย่างไร ผลการวิจัยพบว่าคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมามากที่สุดไม่ว่าผู้ฟังจะมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าก็ตาม ซึ่งต่างจากคนอเมริกันที่พบว่าถ้าผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้การกล่าวเชิงแนะนำมากที่สุด รองลงมาคือการใช้การกล่าวถ้อยคำในทางบวก (positive remark) แต่ถ้าผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าก็มักจะใช้การกล่าวถ้อยคำในทางบวกมากที่สุด รองลงมาคือการใช้การวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาและการแนะนำในส่วนที่เท่ากัน โดยสรุปแล้วคนอเมริกันมักจะแสดงความคิดเห็นแย้งโดยอ้อม ส่วนคนญี่ปุ่นจะกล่าวตรงไปตรงมามากกว่าซึ่งเป็นที่น่าแปลกใจมากในสังคมญี่ปุ่น แต่ทั้งนี้ Takahashi and Beebe กล่าวไว้ว่าการใช้ถ้อยคำที่ตรงไปตรงมาของคนญี่ปุ่นนั้นไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของคนญี่ปุ่นทั้งหมดเนื่องจากว่าเป็นงานวิจัยที่ศึกษาจากคนญี่ปุ่นที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ดังนั้นการตอบของคนญี่ปุ่นจึงมักเป็นประโยคสั้นๆ ซึ่งต่างจากคนอเมริกันที่เป็นเจ้าของภาษาที่มักจะตอบยาวกว่า

งานวิจัยของ Takahashi and Beebe ข้างต้นนี้เป็นการศึกษาภาษาของคนต่างวัฒนธรรมกันคือคนในประเทศตะวันออกกับคนในประเทศตะวันตกซึ่งพบว่ามีการเลือกใช้กลวิธีในการทำให้สุภาพแตกต่างกันเนื่องจากว่าต่างก็มีกรอบของค่านิยมและความเชื่อที่ต่างกัน เช่นคนญี่ปุ่นมักจะให้ความสำคัญกับชนชั้นมากกว่าคนอเมริกัน ดังนั้นการปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าตนจะต้องคำนึงถึงสุภาพค่อนข้างมาก นอกจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการกล่าวแย้งในภาษาไทยด้วย แต่พบเพียงงานศึกษาที่เกี่ยวกับการแย้งความคิดเห็นเท่านั้น สำหรับการแย้งสิ่งที่ผิดในภาษาไทยยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาไว้

การศึกษากล่าวแย้งความคิดเห็นในภาษาไทยมี ๒ เรื่อง คือ งานวิจัยเรื่อง Politeness in Thai : Strategies of Refusing and Disagreeing ของ Phawadee Deephuengton (1992) ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากการสังเกตสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน การประชุม รายการทอล์กโชว์ และจากบทสนทนาทางละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า คนไทยเห็นว่าการตกลงกันได้เป็นสิ่งดีในสังคม โดยหลีกเลี่ยงการปะทะหรือความวุ่นวายต่างๆในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ดังนั้นคนไทยจึงมักจะเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นแย้ง แต่เมื่อต้องการแย้งจะใช้กลวิธีต่างๆดังนี้

๑. กลวิธีการไม่ผูกมัดตนเอง (Non-Commitment Tactics) มี ๒ วิธี คือ

- ๑) การปิดความรับผิดชอบให้กับสิ่งอื่นหรือคนอื่น เป็นการพูดที่แสดงว่าตนไม่เกี่ยวข้องกับถ้อยคำนั้น อาจจะโดยการอ้างว่าเป็นสิ่งที่ตนไม่สามารถทำได้ เพื่อบอกเป็นนัยว่าไม่เห็นด้วย
- ๒) การอ้างถึงกฎหมาย กฎเกณฑ์ ค่านิยม ความเชื่อ หรือข้อมูลความจริงจากแหล่งอื่นๆ เป็นการแสดงความเห็นแย้งโดยการอ้างถึงหลักการและเหตุผลซึ่งผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นที่แสดงว่าเป็นของผู้พูดเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากสำนวนที่ว่า *จริงๆแล้ว ความจริงแล้ว อันที่จริงแล้ว เป็นต้น*

๒. การใช้สำนวนที่ทำให้อ่อนลง (Mitigating Expressions) เป็นวิธีหนึ่งที่แสดงความไม่เห็นด้วยโดยกล่าวอ้อมๆ ดังเช่นการใช้สำนวนว่า *ไม่ใช่อย่างนั้นหรอก ไม่จริงเลย* หรือบางครั้งพบใช้คำว่า *เปล่า* และตามด้วยเหตุผลของตน

๓. การใช้คำถาม (Questioning) เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้อ่อนลงโดยการแสดงความสงสัยของผู้พูดด้วยคำถามซึ่งจะมีเสียงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่นใช้เสียงสูงในคำถามแสดงถึงความสงสัยไม่แน่ใจ เพื่อบอกว่าตนไม่เห็นด้วย

๔. การใช้ดัชนีปริจเฉทเพื่อทำให้สุภาพยิ่งขึ้น (Discourse Particles and Expressions) ในภาษาไทยมีคำเหล่านี้อยู่มากมายที่ทำให้ถ้อยคำสุภาพมากขึ้นหรืออ่อนนุ่มลง สำหรับการใช้นี้คำศัพท์เหล่านี้ในการแสดงความเห็นแย้ง เช่น *แหม...(ก็) ไช้...(ก็) อ้าว...(ก็) หรือ ...ก็* ใช้นี้กับคำเรียกขานซึ่งอาจจะอยู่ตรงกลางหรือข้างหน้าได้

๕. การกลบเกลื่อนโดยการใช้นี้ปริจเฉทและสำนวน (Hedging Discourse Particles and Expressions) คำที่ใช้ในการกลบเกลื่อน เช่น *หี (เสียงสูง) หรือสำนวนว่า แบบว่า แบบ* แล้วจึงตามด้วยความคิดเห็นแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะที่มักพบในการพูดของคนไทย

๖. การแนะนำ (Counter-Suggestion as Distraction) กลวิธีนี้ผู้พูดจะให้คำแนะนำเพื่อโน้มน้าวหรือเบี่ยงเบนความสนใจของคู่สนทนาและในขณะเดียวกันก็เพื่อบอกโดยนัยว่าไม่เห็นด้วย เช่น การใช้คำว่า *ชะเถอะ* ซึ่งรูปคำแสดงการขอร้องเพื่อหวังที่จะโน้มน้าวผู้พูดและเพื่อเป็นการประนีประนอมระหว่างคู่สนทนาด้วย

กลวิธีที่ผู้พูดใช้ในการแสดงความคิดเห็นแย้งในภาษาไทยนี้ก็เพื่อที่จะแสดงความรู้สึกและรักษาหน้าของผู้ฟัง กลวิธีต่างๆที่พบมีทั้งกลวิธีความสุภาพด้านบวก ด้านลบ และกลวิธีโดยอ้อม ซึ่งทุกกลวิธีต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อหลีกเลี่ยงความไม่ลงรอยและการเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน นอกจากนี้ยังพบว่าคนไทยเลือกใช้วิธีการ **เจียบ** แทนการแสดงความคิดเห็นแย้งเพื่อลดความตึงเครียดและหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อการเสียหน้า

สำหรับงานวิจัยอีกงานหนึ่งที่ศึกษาการแสดงความคิดเห็นแย้งในภาษาไทย คือ บทความเรื่อง “การใช้ภาษาสุภาพในภาษาไทย : วัจนกรรมการขอร้อง ปฏิเสธ และการไม่เห็นด้วย” ของ อุมารัตน์ สังขมาน (๒๕๔๔) โดยศึกษารูปแบบ ปริมาณการปรากฏ และเพศเป็นปัจจัยทางสังคม ผลการศึกษาในส่วนการแสดงความคิดเห็นแย้งพบว่าประกอบด้วย ๓ ส่วนใหญ่ คือ ๑. ส่วนเสริมหน้า หมายถึงส่วนที่นำมาข้างมาถ้อยคำแสดงเจตนา เช่น การเกริ่นนำ การประนีประนอม การเสนอแนะ การให้เหตุผล การเรียกขาน ๒. ถ้อยคำแสดงเจตนา หมายถึงส่วนที่แสดงเจตนาของวัจนกรรม อาจแสดงความคิดเห็นแย้งโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ซึ่งส่วนมากพบที่ใช้โดยอ้อม และ ๓. ส่วนเสริมหลัง หมายถึงส่วนที่ตามมาข้างหลังถ้อยคำแสดงเจตนา เช่น การให้เหตุผล การประนีประนอม การเสนอแนะ และการประชดประชัน ซึ่งตัวแปรเพศไม่มีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบวัจนกรรมที่แตกต่างกัน และรูปแบบที่ใช้ตามระดับความเสียหายต่อการเสียหน้าของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันนัก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการกล่าวแย้งมีผลต่อหน้าของคู่สนทนา ผู้พูดจำเป็นต้องเลือกใช้กลวิธีต่างๆเพื่อความสุภาพและเหมาะสมที่สุดกับผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูดจะต้องคำนึงว่าตนพูดกับใคร ในสถานการณ์เช่นไร

จะเห็นได้ว่ายังไม่มีผู้ที่ศึกษาการกล่าวแย้งในภาษาไทยตามปัจจัยสถานภาพของคู่สนทนา และการมีหรือไม่มีบุคคลที่สามในสถานการณ์การสนทนาเลย ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงจะศึกษาการกล่าวแย้งในภาษาไทยทั้งการแย้งความคิดเห็นและการแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

บทที่ ๒

การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสามหัวข้อ คือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด การกล่าวแย้งความคิดเห็น และความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในการวิเคราะห์การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้วิจัยจะศึกษาทั้งการแย้งและการไม่แย้ง โดยเริ่มจากสาเหตุของการไม่แย้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย้งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน จากนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีการแย้งโดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้ง และการทำอย่างอื่นที่แสดงเจตนาแย้งของผู้พูดต่อไป

ท้ายที่สุดผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในสองส่วนแรกมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

๒.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากข้อมูลรวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คำตอบ ผู้วิจัยพบว่าบางคำตอบไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา เนื่องจากว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นผู้ตอบแบบสอบถามต้องเชื่อว่าสิ่งที่คู่สนทนากล่าวมานั้นผิดและผู้ตอบแบบสอบถามรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นหากผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า "เชื่อว่าครูถูก" หรือ "ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ครูพูดถูกหรือผิด" จึงแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจคำถาม ผู้วิจัยจึงจะไม่นำคำตอบเหล่านี้มาใช้ในการศึกษา ทำให้เหลือคำตอบที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้น ๓๗๐ คำตอบ

ผู้วิจัยพบว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ากล่าวผิด ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าบางคนเลือกที่จะแย้งสิ่งที่ผิดนั้นโดยการกล่าวแย้งหรืออาจจะใช้วิธีอื่นๆเพื่อแย้งก็ได้ แต่บางคนเลือกที่จะไม่แย้งโดยอาจจะทำนิ่งเฉยหรือทำสิ่งอื่นโดยไม่ได้แสดงเจตนาแย้ง ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาทั้งการแย้งและการไม่แย้ง

การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าโดยใช้กลวิธีต่างๆ ไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่ มีค่าความถี่การปรากฏคิดเป็นร้อยละ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

การแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
การแย้ง		การไม่แย้ง	
กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๖๐	๑๔.๘๖	๒๒.๗๐	๒.๔๓
๗๔.๘๖		๒๕.๑๓	

ตารางที่ ๑ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่เลือกที่จะแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดร้อยละ ๗๔.๘๖ โดยแบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งร้อยละ ๖๐ และกลวิธีอื่นๆเพื่อแย้งอีกร้อยละ ๑๔.๘๖ ส่วนการไม่แย้งนั้นปรากฏร้อยละ ๒๕.๑๓ โดยแบ่งเป็นการทำเฉยๆร้อยละ ๒๒.๗๐ และการทำอย่างอื่นที่ไม่แสดงเจตนาแย้งอีกร้อยละ ๒.๔๓ การเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งนี้ ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพที่สูงกว่าของคุณสนทนา ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์สาเหตุของการไม่แย้งทั้งการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่นว่าผู้พูดมีเหตุผลใด จากนั้นจะศึกษาถึงการแย้งทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำและการทำอย่างอื่นเพื่อแย้งว่าผู้พูดใช้กลวิธีใดบ้าง

๒.๑.๑ การไม่แย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

การแย้งสิ่งที่เกิดเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคุณสนทนาเนื่องจากการแสดงว่าผู้แย้งไม่ยอมรับในสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาก่อนหน้า ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า Brown & Levinson ถือว่าเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ซึ่งก็คือความต้องการเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นเมื่อผู้พูดต้องกระทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของผู้ฟัง ผู้พูดที่ต้องการรักษาหน้าผู้ฟังจึงจำเป็นต้องหากวิธีที่จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าน้อยที่สุด ดังจะเห็นได้จากในบรรดากลวิธีต่างๆที่ใช้เมื่อเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคุณสนทนา การไม่กระทำวัจนกรรมที่คุกคามหน้านั้นๆ (Don't do the FTA) ถือเป็นกลวิธีหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าที่ดีที่สุด (Brown & Levinson, 1978 : 64-65)

จากคำตอบทั้งหมด ๓๗๐ คำตอบ พบว่ามีคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าผู้ฟังโดยไม่แย่งสิ่งที่ผิดคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๓ มีทั้งเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แสดงถ้อยคำหรือท่าทีใดๆ และเลือกที่จะทำสิ่งอื่นแต่สิ่งนั้นไม่แสดงเจตนาแย่ง ซึ่งทั้งสองกลวิธีนี้มีค่าความถี่การปรากฏต่อคำตอบที่ไม่แสดงการแย่ง ดังตารางต่อไปนี้

การไม่แย่งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
สถานการณ์	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	รวม
ไม่มีบุคคลที่สาม	๒๕.๘๑	๐	๒๕.๘๑
มีบุคคลที่สาม	๖๔.๕๒	๙.๖๘	๗๔.๒๐
รวม	๙๐.๓๓	๙.๖๘	๑๐๐.๐๑

ตารางที่ ๒ แสดงการปรากฏของการไม่แย่งสิ่งที่ผิดด้วยกลวิธีต่างๆ ของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่กล่าวแย่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม โดยเลือกทำเฉยๆมากกว่าไม่กล่าวแย่งแต่ทำอย่างอื่น การไม่กล่าวแย่งแต่ทำอย่างอื่นนี้ปรากฏใช้เฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและพบเพียงหนึ่งกลวิธีเท่านั้น คือ การพูดกับเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

๒.๑.๑.๑ การทำเฉยๆ หมายถึง การนิ่งเฉยไม่กล่าวหรือกระทำสิ่งใดๆ เพื่อที่จะแย่งหรือแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้น

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่ผิดโดยการทำเฉยๆคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๓๓ จากคำตอบทั้งหมดที่ไม่แย่งสิ่งที่ผิดรวม ๙๓ คำตอบ แบ่งเป็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามร้อยละ ๒๕.๘๑ และในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอีกร้อยละ ๖๔.๕๒ จะเห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะนิ่งเฉยมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม

การไม่แย่งสิ่งที่มีค่าของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่านอกจากจะแสดงด้วยการนิ่งเฉยแล้ว ยังพบการเลือกทำอย่างอื่นที่มีได้เป็นไปเพื่อแย่งสิ่งที่มีค่าที่คู่สนทนากล่าวผิดด้วย ได้แก่ การพูดกับเพื่อน

๒.๑.๑.๒ การพูดกับเพื่อน โดยไม่ได้มีเจตนาแย่ง หมายถึง การที่ผู้พูดไม่แย่งสิ่งที่มีค่าต่อคู่สนทนาแต่จะหันไปพูด บอกรับปรึกษา หรือถามเพื่อนแทน

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะพูดกับเพื่อน โดยไม่มีเจตนาแย่งคู่สนทนาที่กล่าวผิดคิดเป็นร้อยละ ๙.๖๘ จากคำตอบที่ไม่แสดงการแย่งทั้งหมด ๙๓ คำตอบ และปรากฏเมื่อมีบุคคลที่สามอยู่ด้วยเท่านั้น

กลวิธีนี้ถือว่าเป็นการไม่แย่งเนื่องจากผู้พูดมิได้แสดงวัจนกรรมหรือกระทำสิ่งใดต่อคู่สนทนาเพื่อแสดงการแย่ง แต่จะพูดคุยกับเพื่อนซึ่งเป็นบุคคลที่สามแทน ดังแสดงได้จากคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะไม่พูด แต่ทำอย่างอื่น คือ “ถามเพื่อนคนเก่งๆ” “คุยปรึกษากับเพื่อน” หรือ “บอกเพื่อนว่าอาจารย์พูดผิด และเดี๋ยวเพื่อนก็แย่งอาจารย์เอง” ซึ่งจะเห็นว่าผู้พูดมิได้กระทำสิ่งใดต่อคู่สนทนาเลย ถึงแม้ว่าบางคำตอบผู้พูดจะคิดว่าเพื่อนจะแย่งครูกก็ตาม แต่ตนเองไม่ได้เป็นผู้แย่งและไม่ได้บอกให้เพื่อนแย่งแทนด้วย จึงแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะแย่งสิ่งที่มีค่านั้น แต่เป็นการคาดเดาเอาเองว่าเพื่อนคงจะแย่งครูซึ่งเพื่อนอาจจะไม่แย่งก็ได้ ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการไม่แย่งด้วย

การที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีค่าต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า แต่ทำอย่างอื่นโดยการพูด ถามหรือปรึกษากับเพื่อนแทน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้พูดอาจจะเกรงหรือกลัวคู่สนทนาซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าจึงไม่กล้าแย่ง หรืออาจเกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาจะเสียหน้าได้ ดังนั้นการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะพูดกับเพื่อนโดยไม่มีเจตนาแย่งนี้อาจมีเหตุผลที่ต่างกันขึ้นอยู่กับว่าผู้พูดพูดในลักษณะใดซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

จากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่ามีสาเหตุของการเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีค่าของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา

สาเหตุที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านั้น ส่วนใหญ่มักจะให้เหตุผลที่แสดงถึงการรักษาหน้าคู่สนทนา โดยมักจะให้เหตุผลว่าครูเป็นผู้ที่สูง

กว่าไม่ควรจะไปแย้งท่าน ไม่ควรทำให้ท่านรู้สึกอายหรือเสียหน้า ดังจะเห็นได้จากเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ไว้ว่า “ไม่เป็นไร เก็บไว้ในใจ เดียวครูเสียหน้า” หรือ “เกรงว่าอาจารย์จะหน้าแตก และให้เกียรติอาจารย์ เพราะอาจารย์คงรู้เองอีกไม่นาน” เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า การให้เหตุผลว่าตนอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือมีคนอื่นอยู่ด้วยมากไม่เหมาะที่จะกล่าวแย้งนั้น ก็น่าจะมีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะรักษาหน้าของผู้ฟังด้วยนั่นเอง เพราะผู้พูดเห็นว่าหากแย้งในสถานการณ์ที่มีคนอื่นอยู่ด้วยจะเป็นการทำให้ผู้ฟังเสียหน้าหรืออายได้มากและอาจทำให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดไม่สุภาพได้ด้วย การไม่แย้งเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังนี้จึงถือเป็นการแสดงถึงความสุภาพที่มีต่อคู่สนทนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ซึ่งเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากขึ้นหากแย้งในขณะนั้น

๒. เพื่อรักษาหน้าตัวเอง

ผู้พูดและผู้ฟังต่างก็พยายามรักษาหน้าของกันและกันรวมทั้งหน้าของตนเองด้วย (Brown & Levinson, 1978 : 66) หน้าของผู้พูดอาจถูกคุกคามได้ทั้งจากผู้ฟังและจากวัจนกรรมที่ผู้พูดกระทำ ดังนั้นผู้พูดเองก็ต้องเลือกใช้กลยุทธ์ที่ช่วยลดความรุนแรงในการทำวัจนกรรมเพื่อให้เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองน้อยที่สุด จากการศึกษาแนวคิดเรื่องความสุภาพต่อตนเอง หรือ Self-Politeness การเงียบหรือการไม่กระทำวัจนกรรมใดๆ (Withhold the SFTA) ถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งด้วย (Rong, 2001)

การเลือกที่จะไม่แย้งสิ่งที่ผิดนอกจากจะมีเหตุผลมาจากการที่ผู้พูดต้องการรักษาหน้าของคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าแล้ว พบว่าบางส่วนยังต้องการรักษาหน้าของตัวเองด้วย ดังจะเห็นได้จากเหตุผลของการไม่แย้งที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ไว้ว่า “ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นจุดสนใจ” หรือ “เราจะทำตัวโดดเด่นไปเพื่ออะไร” เป็นต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนคิดว่าการแย้งหรือแก้ไขสิ่งที่ครูพูดผิดต่อหน้าเพื่อนๆ อาจทำให้เพื่อนคิดว่าผู้พูดต้องการอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าครู เพราะรู้ในสิ่งที่ครูพูดผิด และกลายเป็นจุดเด่นของห้อง ซึ่งเพื่อนอาจจะไม่ยอมรับได้ หากอธิบายตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน ก็คือ การกล่าววัจนกรรมการแย้งอาจเป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดเอง (Brown & Levinson, 1978 : 66-67) ดังนั้นนักเรียนจึงเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่พูดหรือทำสิ่งใดเพื่อที่จะได้ไม่เสี่ยงต่อการไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน

๓. เกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า

สถานภาพและอำนาจเป็นสิ่งที่มาคู่กัน กล่าวคือ ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าก็ย่อมมีสถานภาพสูงกว่า และผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าก็มีอำนาจมากกว่าด้วย ดังเช่นที่อังกาบ ผลากรกุล (Angkab Palakomkul, 1972 : 61-62) ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งสำคัญที่เป็นตัวแบ่งชนชั้นทางสังคมไทยก็คือ อำนาจ (power) และสถานภาพ (status) โดยได้แบ่งคนในสังคมไทยออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภท [+อำนาจและสถานภาพ] ได้แก่ ผู้ที่มีอำนาจและสถานภาพสูง และ ประเภท [-อำนาจและสถานภาพ] ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอำนาจและสถานภาพต่ำ

การที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีอำนาจมากกว่านี้เองทำให้ผู้พุดที่มีสถานภาพต่ำกว่าต้องคำนึงถึงผลที่จะตามมาจากการใช้อำนาจนั้น ทำให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเกิดความยำเกรงอันเป็นผลให้ไม่กล้าแย้งได้ ดังจะเห็นได้จากคำตอบในแบบสอบถามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่เลือกทำเฉยๆ โดยให้เหตุผลว่า “เกรงว่าครูจะโกรธและต่อว่าได้หากทำให้ท่านเสียหน้า” หรือ “ไม่อยากเถียงกับครูเพราะครูมีอำนาจมากกว่า อย่างไรครูก็คงจะไม่รับฟังและตนก็จะเสียเปรียบได้” นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการทำอย่างอื่นโดยการบอกเพื่อนและคิดว่าเพื่อนจะบอกอาจารย์เองก็น่าจะเป็นเพราะความเกรงหรือกลัวครูด้วยนั่นเอง เนื่องจากผู้พุดรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและมั่นใจในข้อมูลนั้นแต่ไม่กล้าแย้งครูเอง จึงบอกกับเพื่อนโดยคาดหวังว่าเพื่อนคงจะแย้งครูซึ่งเพื่อนอาจจะไม่แย้งก็ได้

ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะเกรงหรือกลัวผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเนื่องจากเห็นว่ามีความอำนาจมากกว่า ซึ่งอำนาจนั้นอาจส่งผลกระทบต่อตนหากทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่พอใจ ดังนั้นนักเรียนบางส่วนจึงไม่กล้าแย้งครูเพราะรู้ว่าหากตนแย้งไปจะทำให้ครูต้องเสียหน้าและอาย ครูอาจจะไม่พอใจ และอาจทำให้เกิดผลทางลบกับผู้พุดได้

๔. เพื่อปล่อยใจให้คู่สนทนาเสียหน้า

การไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่านอกจากจะเป็นไปเพื่อการรักษาหน้าอันเป็นการแสดงความสุภาพแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบแสดงว่าการที่ผู้พุดตั้งใจจะไม่แย้งหรือแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้น มีเจตนาที่จะให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเสียหน้าด้วย โดยคิดว่า “จะตลกดีถ้าครูพุดผิด” ซึ่งตรงกับที่ Jonathan Culpeper (1996) ได้กล่าวไว้ว่าทฤษฎีของ Brown & Levinson อาจทำให้เราเข้าใจผิดว่าเรารักษาภาพความสุภาพตลอดเวลา แต่ในชีวิตจริงไม่ใช่ว่าคนเราจะพยายามรักษาหน้ากันเสมอไป ยิ่งไปกว่านั้นบางครั้งอาจตั้งใจให้คู่สนทนาเสียหน้าด้วย

การที่นักเรียนเลือกที่จะนิ่งเฉยไม่แย้งสิ่งที่ผิดด้วยเหตุผลข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีเจตนาที่จะไม่แก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นเพราะคิดว่าเมื่อครูพุดผิดในชั้นเรียนจะทำให้

ตลกขบขัน เป็นเรื่องสนุกสนานไป โดยไม่ได้คำนึงถึงหน้าของครูว่าจะต้องอับอายซึ่งเป็นเหตุผลที่ตรงกันข้ามกับการรักษาหน้าของคู่สนทนา ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะนักเรียนคิดว่าเรื่องที่ครูพูดผิดนั้นเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่สำคัญนักก็ได้ ดังจะสังเกตได้จากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามคนนี้เลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แก้ไขเมื่อครูพูดชื่อวิทยากรผิดเพราะคิดว่าถ้าครูพูดผิดแล้วจะตลกดี แต่เมื่อครูกล่าวทฤษฎีผิดกลับเลือกที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่านักเรียนคนนี้คิดว่าเรื่องของทฤษฎีเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าเรื่องชื่อวิทยากรนั่นเอง

การรักษาหน้าของคู่สนทนา การรักษาหน้าตัวเอง ความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า และการปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้าดังกล่าวข้างต้นนี้ล้วนเป็นเหตุผลหลักที่แสดงได้จากการเลือกที่จะไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าซึ่งเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดและผู้ฟังทั้งสิ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบที่เลือกไม่แย้งสิ่งที่ผิดก็ไม่สามารถจัดไว้ในกลุ่มใดได้ เนื่องจากไม่สามารถบ่งได้อย่างชัดเจนว่าผู้พูดมีเหตุผลใด ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นเหตุผลที่ระบุไม่ได้แทน ได้แก่ เหตุผลที่ว่า “คิดว่าครูคงจะทราบเองภายหลังโดยอาจจะมีคนอื่นบอก” “เห็นว่าคนเราย่อมผิดพลาดกันได้” “ไม่ทราบว่าจะแย้งอย่างไร” “ตนรู้สึกพอ” “ไม่ใช่เรื่องของเรา” และ “จะเป็นการขัดการรับฟังของผู้อื่น” รวมไปถึงการทำอย่างอื่นโดยการ “พูดบอกละเอียดกับเพื่อน” ด้วย ซึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูดค่อนข้างที่จะมั่นใจว่าตนรู้ข้อมูลที่ต้องการ แต่ไม่แย้งครูที่เป็นผู้พูดผิด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลัวครูจะเสียหน้าหรืออาจจะไม่กล้าแย้งเพราะเกรงหรือกลัวอำนาจของครูก็เป็นได้ ซึ่งไม่อาจตัดสินได้จากข้อมูล

การแสดงผลของการไม่กล้าแย้งทั้งโดยการทำเฉยๆ และการทำอย่างอื่น มีค่าความถี่ของการปรากฏคิดเป็นร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
เหตุผล	๑. การทำเฉยๆ	๒. การทำอย่างอื่น	รวม
๑. รักษาหน้าคู่สนทนา	๕๒.๖๙	-	๕๒.๖๙
๒. รักษาหน้าตนเอง	๒.๑๕	๕.๓๘	๗.๕๓
๓. เกรงกลัวอำนาจของคู่สนทนา	๖.๔๕	๒.๑๕	๘.๖๐
๔. เพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้า	๑.๐๗	-	๑.๐๗
๕. เหตุผลที่ระบุไม่ได้	๒๗.๙๖	๒.๑๕	๓๐.๑๑

ตารางที่ ๓ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าเหตุผลของการเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีค่าของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ปรากฏมากที่สุด คือ ต้องการรักษาหน้าคู่สนทนา ซึ่งมีค่าความถี่การปรากฏมากเกินครึ่งหนึ่งของเหตุผลทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าค่อนข้างมากเพราะเกรงว่าหากแย่งไปจะทำให้คู่สนทนาอับอายได้

นอกจากการรักษาหน้าของคู่สนทนาแล้ว ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าบางส่วนยังต้องการรักษาหน้าตนเองด้วย เนื่องจากว่าผู้พูดไม่แน่ใจในสิ่งที่แย่งว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งหากสิ่งที่แย่งไปนั้นไม่ถูกต้องผู้พูดก็จะเสียหน้าได้ ผู้พูดจึงมักจะถามหรือปรึกษากับเพื่อนแทนเพื่อยืนยันความคิดของตน จึงทำให้ปรากฏค่าความถี่ของเหตุผลเพื่อรักษาหน้าตนเองในส่วนที่ ๒. การไม่กล่าวแย่งแต่ทำอย่างอื่นมากกว่าในส่วนที่ ๑. การทำเฉยๆ อีกทั้งการกล่าวแย่งคู่ต่อหน้าบุคคลอื่นยังเป็นการรอดูภูมิรัฐที่เหนือกว่าคู่ด้วยซึ่งอาจทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดเองตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน

ความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่านับเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ไม่แย่ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้พูดเกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาโกรธหรือไม่พอใจเพราะทำให้อับอายหรือเสียหน้า และจะส่งผลกระทบต่อตนได้ อีกทั้งในสังคมไทยยังยึดระบบอาวุโสเป็นสำคัญ เด็กไทยมักจะถูกปลูกฝังมาให้แย่งหรือเถียงผู้ใหญ่เพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพจึงอาจทำให้ผู้พูดไม่กล้าแย่งคู่ก็เป็นได้ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่าผู้น้อยโดยทั่วไปจะเกรงใจผู้ใหญ่จะไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นอะไร เพราะบิดามารดามักจะอบรมบุตรว่า “อย่าเถียงผู้ใหญ่” เพราะเป็นกิริยาไม่ดี หรือไม่ก็ “อย่าเที่ยวรอดตีไปเถียงคนที่โตกว่า” เป็นต้น (สุพิศรา สุภาพ, ๒๕๑๘ : ๖) และในวัฒนธรรมไทยแต่โบราณมาถือว่าครูเป็นบุคคลสำคัญอันดับที่ ๒ รองจากพ่อแม่ เพราะเป็นผู้ให้วิชาความรู้ ซึ่งในปัจจุบันความคิดนี้ก็ยังคงมีอยู่บ้างแม้จะเปลี่ยนไปมากก็ตาม (Nattaporn Panpothong, 1999 : 74)

จากเหตุผลดังกล่าวถือได้ว่าผู้พูดเลือกที่จะไม่แย่งโดยมักจะคำนึงถึงคุณภาพและความเกรงหรือกลัวเป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะมีเหตุผลอื่นๆซึ่งมีค่าเฉลี่ยทั้งกลุ่มมากเป็นอันดับสองก็ตามแต่ไม่ได้เป็นเหตุผลหลักที่สามารถนำมาจัดกลุ่มได้ ผู้วิจัยจึงจัดไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ส่วนเหตุผลที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ เพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้าซึ่งปรากฏเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น

บราวน์และเลวินสันได้กล่าวไว้ว่าการที่เราจะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมใด เราต้องชั่งน้ำหนักข้อดีและข้อเสียของแต่ละสิ่งก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมนั้น (Brown & Levinson, 1978 : 81) การไม่แย่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกับการแย่งเช่นกัน ดังนี้

	การไม่แย้ง	การแย้ง
ข้อดี	รักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา รักษาหน้าผู้ฟัง - ผู้พูด	ได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง
ข้อเสีย	ไม่ได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง	คุกคามหน้าผู้ฟัง (สามารถเลือกกลวิธีที่ลดการคุกคามได้)

ตารางที่ ๔ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

การไม่แย้งนับเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าของคู่สนทนา เป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อย่างไรก็ตามการไม่แย้งก็ทำให้ไม่มีการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง อาจเป็นด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งมากกว่าไม่แย้ง เพราะให้ความสำคัญกับการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องมากกว่า โดยมีกลวิธีที่ใช้ในการแย้งแตกต่างกันไป ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๑.๒ การแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

การแย้งสิ่งที่มีผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพูดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้พูดมาก่อนหน้านั้นเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้พูดอาจแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวแย้งต่อผู้ที่กล่าวผิด หรืออาจจะไม่พูดแต่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อที่จะแย้งแทนก็ได้

จากการศึกษาคำตอบของการแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งมากถึง ๒๗๗ คำตอบ จากคำตอบทั้งสิ้น ๓๗๐ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๖ โดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้งร้อยละ ๖๐ และการแย้งโดยการทำอย่างอื่นอีก ร้อยละ ๑๔.๘๖ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแย้งสิ่งที่มีผิดโดยการกล่าวแย้งอย่างละเอียด แต่ก็กล่าวถึงการแย้งโดยการทำอย่างอื่นไว้ด้วยในตอนท้าย

๒.๑.๒.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้พูดแย้งผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวนั้นผิดในสถานการณ์ที่กล่าวผิดนั้น

ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดใช้ถ้อยคำหลายถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ทักกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ดังนี้

๑. นำคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดมาแบ่งเป็นถ้อยคำก่อนตามนิยามทางวจนปฏิบัติศาสตร์
๒. วิเคราะห์ว่าถ้อยคำแต่ละถ้อยคำจัดเป็นกลวิธีกรกล่าวแย้งหรือกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้ง
๓. วิเคราะห์ว่ากลวิธีกรกล่าวแย้งนั้นมีกลวิธีใดบ้าง
๔. วิเคราะห์ว่ากลวิธีอื่นๆ ที่ใช้เสริมกรกล่าวแย้งมีกลวิธีใดบ้าง

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีกรกล่าวแย้ง ๑๐ กลวิธี และกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งอีก ๔ กลวิธี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งก่อนเนื่องจากเมื่อพิจารณาตามลำดับวจนกรรมในคำตอบที่แสดงกรกล่าวแย้ง กลวิธีเสริมมักปรากฏก่อนกลวิธีอื่นๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีกรใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้ง มักจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่แสดงกรแย้งนั้น กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งนี้ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีกรกล่าวแย้ง

กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบ ๔ กลวิธี ได้แก่ กรใช้คำเรียก กรขอโทษ กรขออนุญาต และกรใช้คำอุทาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑.๑.๑ การใช้คำเรียก

“คำเรียก” หมายถึง คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ เมื่อเขาเกิดความสนใจแล้วก็สื่อสารได้ต่อไป คำเรียกจึงมักอยู่หน้าประโยค แต่บางที่เมื่อสื่อสารไปแล้ว ผู้พูดก็อาจจะเรียกผู้ฟังให้เกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยคก็ได้ ประโยคหลายประโยคติดต่อกันไปอาจมีคำเรียกสลับเป็นระยะๆ (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐)

ผู้วิจัยวิเคราะห์หว่ากรการใช้คำเรียกที่ปรากฏในคำตอบเป็นการเรียกผู้ฟัง ก่อนหรือหลังการกล่าวแย้งเท่านั้น เพราะไม่ได้เป็นกลวิธีที่ใช้เพื่อการกล่าวแย้งและอาจจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ จากคำตอบทั้งหมดที่ผู้พูดใช้คำเรียกพบว่าผู้พูดจะใช้คำนำที่แสดงสถานภาพของผู้ฟังในการเรียกผู้ฟังเท่านั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือครูหรืออาจารย์ โดยอาจจะใช้คำนำหน้านามประกอบด้วยก็ได้ ได้แก่ คำว่า “คุณครู”

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่มักจะใช้คำลงท้ายมาประกอบกับคำเรียกด้วย ซึ่งคำลงท้ายนี้ช่วยแสดงความรู้สึกของผู้พูดหรือระดับฐานะของผู้พูดกับผู้ฟัง (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐) กล่าวคือหากผู้พูดเคารพยกย่องผู้ฟัง ผู้พูดที่เป็นหญิงใช้คำว่า คะ ค่ะ ผู้พูดที่เป็นชายใช้คำว่า ครับ (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๘๙)

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับ ผมว่าชื่อเค้าแปลกๆนะครับ (๑)
- อาจารย์คะ คนนี้เค้าชื่อ ... ไม่ใช่เธอคะ (๒)
- ครูครับ ครูพูดผิดเปล่าครับ (๓)
- ขอโทษนะคะ คุณครูขา คุณครูหมายถึงท่าน (ชื่อจริง) หรือเปล่าคะ (๔)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดใช้คำเรียกเพื่อเรียกผู้ที่ตนสนทนาดูด้วย ซึ่งในที่นี้ผู้พูดพูดกับครูหรืออาจารย์ของตน ดังนั้นการใช้คำเรียกจึงปรากฏใช้แต่คำเรียกแสดงสถานภาพ คือ ครูหรืออาจารย์เท่านั้น และมักจะมีคำลงท้ายมาประกอบกับคำเรียกด้วย ซึ่งการใช้คำเรียกที่เป็นคำแสดงสถานภาพนี้ เป็นการแสดงว่าผู้พูดยอมรับในสถานภาพความเป็นครูหรืออาจารย์ของผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เนื่องจากการเรียกผู้ฟังว่า “ครู” หรือ “อาจารย์” ก็แสดงว่าผู้พูดยอมรับว่าตนมีฐานะเป็นนักเรียนหรือเป็นศิษย์ซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่านั่นเอง ดังนั้นการใช้คำเรียกจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณพูดนำมาใช้เพื่อเสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้งสิ่งที่ผิดทั้งเพื่อให้ผู้ฟังหันมาสนใจตามนิยามข้างต้น และเพื่อแสดงความสุภาพด้วย

๒.๑.๒.๑.๑.๒ การขอโทษ

การขอโทษ หมายถึง ขอให้ยกเว้นโทษ, ใช้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกว่าจะเป็นการล่วงเกินผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๑๗๑) จากข้อมูลคำที่ปรากฏใช้ ได้แก่คำว่า “ขอโทษ” และ “ขอประทานโทษ”

ตัวอย่าง

- **ขอโทษนะคะ** แต่ดิฉันคิดว่าครูอ่านชื่อวิทยากรผิดไป ควรจะอ่านว่า ... (๕)
- **ขอโทษนะคะ** คุณครูขา คุณครูหมายถึงท่าน (ชื่อจริง) หรือเปล่าคะ (๖)
- **ขอประทานโทษ** อาจารย์ อาจารย์ได้กล่าวชื่อวิทยากรผิด (๗)

การขอโทษในที่นี้ไม่ได้มีความหมายเพื่อขอให้ยกเว้นโทษเนื่องจากผู้ฟังมิได้ทำสิ่งใดที่เป็นโทษแก่ผู้พูดมาก่อน แต่ผู้พูดขอโทษผู้ฟังเนื่องจากเห็นว่าสิ่งที่ตนจะกล่าวแย้งต่อไปนั้นเป็นการขัดจังหวะการพูดและเป็นการล่วงเกินผู้ฟังได้ ซึ่งแสดงว่าผู้พูดเห็นว่าการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าตนนั้นเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้ผู้ฟังเสียหายนั่นเอง ผู้พูดจึงใช้กลวิธี “การขอโทษ” มาเสริมการกล่าวแย้งนั้นเพื่อแสดงความสุภาพและความเคารพต่อผู้ฟัง ซึ่งบรรวณและเลวินสันจัดให้การขอโทษเป็นกลวิธีหนึ่งของความสุภาพด้านลบ (negative politeness) ที่นำมาใช้เพื่อรักษาหน้าด้านลบของผู้ฟัง คือ ความต้องการเป็นอิสระ ไม่ถูกละเมิด (Brown & Levinson, 1978 : 192-195)

๒.๑.๒.๑.๑.๓ การขอ

การขอ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำเพื่อขอผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างก่อนที่จะทำสิ่งนั้น มักปรากฏใช้คำที่แสดงการขอ คือ “ขอ” หรือ “ขออนุญาต”

ตัวอย่าง

- อาจารย์คะ **คือหนูขอถามเกี่ยวกับทฤษฎีเล็กน้อยได้ไหมคะ** คือหนูได้ยินมาว่า ... จริงรีเปล่าคะ (๘)
- อี..ม **หนูขออนุญาตแสดงความคิดเห็นบ้างได้ไหมคะ** หนูคิดว่าทฤษฎีนี้น่าจะเป็นอย่าง ... (๙)

การขออนุญาตเป็นกลวิธีหนึ่งของผู้พูดนำมาเสริมถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งโดยจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่เป็นการแย้ง การขอความยินยอมจากผู้ฟังก่อนที่จะพูดหรือทำบางสิ่งบางอย่างเป็นการแสดงความสุภาพด้านลบเช่นเดียวกับการขอโทษตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน ทั้งนี้เพราะผู้พูดเห็นว่าวัจนกรรมที่จะทำต่อไปนั้นอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณละเมิดความเป็นอิสระอันเป็นหน้าด้านลบของผู้ฟังได้ ผู้พูดจึงใช้กลวิธีการขออนุญาตแก่ผู้ฟังก่อนเพื่อแสดงว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะล่วงละเมิดหน้าด้านลบของผู้ฟัง ซึ่งเป็นการแสดงความสุภาพและความเคารพต่อผู้ฟังนั่นเอง

๒.๑.๒.๑.๑.๔ การใช้คำอุทาน

คำอุทาน หมายถึง คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงอารมณ์ อารมณ์อย่างเดียวกัน คนต่างชาติต่างภาษาจะอุทานต่าง ๆ กัน (นวรรธณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐) การใช้คำอุทานเพื่อเสริมการกล่าวแย้งนี้พบว่ามี ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑.๒.๑.๑.๔.๑ การใช้คำอุทานเพื่อเริ่มบทสนทนา

การใช้คำอุทานเพื่อเริ่มบทสนทนา คือ การที่ผู้พูดใช้คำอุทานเพื่อที่จะเริ่มต้นบทสนทนาของตนเมื่อคู่สนทนากล่าวจบ คำอุทานที่ซ้ำมักจะเป็นคำที่ไม่ได้สื่อความหมายใด ความหมายหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น คำว่า “อืม..ม” , “เออ..” หรือ “อา..” เป็นต้น

ตัวอย่าง

- อืม..ม หนูขออนุญาตแสดงความคิดเห็นบ้างได้ไหมคะ หนูคิดว่าทฤษฎีนี้ น่าจะเป็นอย่าง ... (๑๐)
- เออ..คุณครูคะ..ท่านวิทยากรที่อะไรนะคะ หนูได้ยินไม่ค่อยถนัด (๑๑)
- อา.. ที่ทำ ... ใช่มั้ยคะ (๑๒)

จากตัวอย่างผู้พูดใช้คำอุทานเพื่อที่จะเริ่มต้นบทสนทนาที่แสดงการกล่าวแย้งของตน แต่การใช้คำอุทานดังกล่าวไม่ได้สื่อความหมายใด ความหมายหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นเพียงการใช้เพื่อให้ผู้พูดจะได้พูดบทสนทนาของตน เนื่องจากว่าผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าจึงอาจจะเกรงใจและไม่กล้าขัดจังหวะแย้งผู้ฟังทันที เพราะอาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าหรือคิดว่าผู้พูดไม่

ให้ความเคารพผู้ฟัง จึงเลือกที่จะใช้คำอุทานแสดงการเริ่มบทสนทนาขึ้นต้นก่อนเพื่อที่จะกล่าวแย้งต่อไป ดังนั้นการใช้คำอุทานเพื่อเริ่มบทสนทนานี้จึงเป็นเพียงกลวิธีหนึ่งที่น่ามาเสริมการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดเพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟัง

๒.๑.๒.๑.๑.๔.๒ การใช้คำอุทานเพื่อแสดงว่าเข้าใจหรือนึกออก

การใช้คำอุทานเพื่อแสดงว่าเข้าใจหรือนึกออก คือ การที่ผู้พูดใช้คำอุทานเพื่อแสดงว่าผู้พูดเข้าใจในสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า เป็นการแสดงการตอบรับว่าผู้พูดรู้หรือนึกออกว่าผู้ฟังหมายถึงสิ่งใด คำอุทานที่ปรากฏใช้ได้แก่ คำว่า “อ้อ”

วัชรพล บุญนิมิตร (๒๕๓๙ : ๑๕๒) ได้กล่าวไว้ว่า “อ้อ” เป็นคำดัชนีปริเฉทแสดงบทผู้สนองความ และมีหน้าที่รองแสดงสถานะของเรื่องและผู้พูดได้ฟังมาว่าเป็นเรื่องที่ตนสามารถเข้าใจได้จากบริบททางภาษา สถานการณ์ในการสนทนา หรือจากความรู้ที่มีตนมีอยู่

ตัวอย่าง

- อ้อ คุณ ... (ชื่อที่ถูกต้อง) หรือคะ (๑๓)
- อ้อ ใช่คุณ ... (บอกชื่อที่ถูกต้อง) หรือเปล่าครับ ผมรู้จักครับ (๑๔)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้คำอุทาน “อ้อ” เพื่อแสดงการตอบรับผู้ฟังเท่านั้นว่าผู้พูดนึกออกหรือเข้าใจในสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวถึงว่าหมายถึงสิ่งใดแล้วจึงจะใช้ถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดต่อไป

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดข้างต้นนี้มักจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งเพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟังโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่า ยกเว้นกลวิธีที่ ๒.๑.๒.๑.๑.๔.๒ การใช้คำอุทานเพื่อแสดงว่าเข้าใจหรือนึกออกเท่านั้นที่ไม่ได้แสดงความสุภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ Lakoff (1973 : 297-298) ได้กล่าวไว้ว่า ความสุภาพมีความสำคัญในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากกว่าความชัดเจน และเนื่องจากการกล่าวแย้งถือเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพเพราะเป็นการคุกคามหน้าด่านบวกของผู้ฟัง (Brown & Levinson, 1978 : 118) ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงมักใช้กลวิธีอื่นมาเสริมการกล่าวแย้งเพื่อทำให้สุภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงเจตนาแย้งสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดทำให้ผู้ฟังรู้ว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือไม่ถูกต้องในสถานการณ์ที่กล่าวผิดนั้น

ในงานวิจัยนี้จะแบ่งกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดออกเป็น ๒ กลวิธีใหญ่ๆ ได้แก่ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง และกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม

๒.๑.๒.๑.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือไม่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการตกแต่งถ้อยคำ และไม่สามารถตีความเป็นเจตนาอื่นได้

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเรียงลำดับจากกลวิธีที่ปรากฏมากไปหาน้อย มีดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑.๒.๑.๑ การบอกว่าผิด

การบอกว่าผิด หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้ถ้อยคำที่บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง มักปรากฏคำว่า “ผิด” หรือ “ไม่ถูกต้อง” ในถ้อยคำนั้นๆ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๙

ตัวอย่าง

- ครูครับ ครูเอ๋ยชื่อวิทยากรผิดนะครับ (๑๕)
- ทฤษฎีนั้นผิดค่ะ (๑๖)
- อาจารย์คะ อาจารย์กล่าวทฤษฎีไม่ถูกต้องค่ะ (๑๗)
- ไม่ใช่แบบนั้นค่ะครู (๑๘)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดจะพูดกับผู้ฟังโดยตรงไปตรงมาว่าข้อมูลที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง ดังจะสังเกตได้จากการใช้คำว่า “ผิด” “ไม่ถูกต้อง” และ “ไม่ใช่” ที่แสดงว่าผู้พูดมีเจตนาแย้งสิ่งที่ผิดนั้นโดยตรงไปตรงมา ซึ่งบราวน์และเลวินสันได้กล่าวไว้ว่าการกล่าวอย่างตรงไปตรงมาหรือ Bald on record เป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้ในการแสดงวัจนกรรมโดยไม่มีการตกแต่งถ้อยคำ จะใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าการกระทำนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้ฟังเสียหายน้อยที่สุด (Brown & Levinson, 1978 : 74) ดังนั้นการที่ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีนี้แสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาน้อยกว่าเห็นถึงความจำเป็นในการแสดงวัจนกรรมการแย้ง

๒.๑.๒.๑.๒.๑.๒ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้ถ้อยคำที่บอกข้อมูลที่ถูกต้องนั้นแก่คู่สนทนา โดยไม่ได้กล่าวว่สิ่งที่คู่สนทนาพูดนั้นผิด จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๖

ตัวอย่าง

- วิทยากรท่านนั้นชื่อว่า ... คะ (๑๙)
- ครูคะ วิทยากรคนนั้นชื่อ ... คะ (๒๐)

การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้เพื่อแย้งผู้ฟังโดยแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง โดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องนั้นแก่คู่สนทนา ซึ่งบางคำตอบจะสังเกตได้ว่าผู้พูดใช้คำที่เน้นย้ำความถูกต้องในข้อมูลของตนด้วย ได้แก่คำว่า “ความจริง” หรือ “อันที่จริง”

ตัวอย่าง

- อาจารย์ ความจริงแล้วชื่อวิทยากรคือ ... นะคะ (๒๑)
- อันที่จริงนักวิทยากรท่านนั้นชื่อที่ถูกต้องคือ ... ครับผม (๒๒)

การบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่คู่สนทนาเป็นการแสดงว่าสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมานั้นผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้พูดใช้คำที่เน้นย้ำความถูกต้องในข้อมูลแล้วจึงเป็นการ

แสดงว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดนั้นผิดอย่างชัดเจน เนื่องจากการใช้คำว่า “ความจริง” และ “อันที่จริง” แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้น “ไม่จริง” หรือไม่ถูกต้องนั่นเอง ดังนั้นการบอกข้อมูลที่ต้องการจึงเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาด้วย แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้บอกว่าผิดก็ตาม

๒.๑.๒.๑.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อมในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความ หรือใช้คำเพื่อตกแต่งถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นให้อ่อนลงก็ได้

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อมที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่เป็น การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเรียงลำดับจากกลวิธีที่ปรากฏมากไปหาน้อย มีดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑ การแสดงการถาม

การแสดงการถาม หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่อยู่ในรูปของประโยคคำถามเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็น การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๓๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๑๔

นworรณ พันธุเมธา (๒๕๒๗ : ๒๐๓) ได้กล่าวไว้ว่า เรามักรู้เจตนาของผู้ใช้ประโยคจากรูปประโยค อย่างไรก็ตามการสังเกตรูปประโยคอาจไม่ช่วยให้ทราบเจตนาของผู้ใช้ประโยคได้เสมอไป การกล่าวแย้งโดยการแสดงการถามนี้ก็เช่นกัน แม้ว่าผู้พูดจะใช้อ้อยคำที่อยู่ในรูปประโยคคำถามแต่ก็ไม่ได้มีเจตนาที่จะถาม หากแต่ผู้พูดมีเจตนาที่จะแย้งสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิด

จากการศึกษาการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำคำถามของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า พบว่าผู้พูดมีเจตนาในการแสดงการถามเพื่อกกล่าวแย้งที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะจำแนกกลวิธีการกล่าวแย้งโดยการแสดงการถามออกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้ ๕ กลวิธี คือ

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑.๑ การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง

การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นการใช้คำถามหลังจากบอกข้อมูลที่ถูกต้องแล้วโดยที่ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่ต้องการให้ข้อมูลที่ถูกต้องนั้นกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... หรือเปล่าคะ (๒๓)
- คุณครูครับ วิทยากรคนนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือครับ (๒๔)
- ไม่ทราบว่าทฤษฎีที่กล่าวว่า ... ใช่ไหมคะ (๒๕)
- อ้อ คุณ ... (ชื่อที่ถูกต้อง) หรือคะ (๒๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดจะใช้คำแสดงการถามถามผู้ฟังหลังจากที่บอกข้อมูลที่ถูกต้องแล้วเช่นเดียวกัน แต่จะต่างกันตรงคำที่ใช้ในการแสดงการถามซึ่งอยู่ท้ายสุดของถ้อยคำ และคำที่ใช้ในการแสดงการถามนี้เองที่ทำให้หน้าหนักและความหมายของถ้อยคำแตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้คำแสดงการถามว่า “หรือเปล่า” จะใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบอยู่บ้าง แต่ไม่แน่ใจในข้อมูลนั้น ผู้พูดถามโดยแสดงความเป็นกลาง ส่วนคำแสดงการถามว่า “ไม่ใช่หรือ” จะใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอจนคาดคะเนคำตอบได้และยังแสดงว่าผู้พูดมีความเชื่อดั้งเดิมขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ทำให้ผู้พูดไม่แน่ใจคำตอบที่คาดไว้ จึงถามเพื่อต้องการคำยืนยันจากผู้ฟัง คำแสดงการถาม “ใช่ไหม” ใช้เมื่อผู้พูดค่อนข้างมั่นใจในข้อมูลที่มีอยู่ กล่าวได้ว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอ จึงแสดงออกถึงความไม่แน่ใจในคำตอบที่คาดคะเนไว้และแสดงการคาดคั้นผู้ฟัง และคำแสดงการถามว่า “หรือ” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามอยู่แล้ว โดยอาจจะได้รับจากข้อความที่ได้ยินได้ฟังมาก่อนหรือการพบเห็นโดยตรง แต่ผู้พูดไม่แน่ใจว่าความคิดนั้นเป็นจริงหรือถูกต้องเพียงใด จึงถามเพื่อให้แน่ใจและยืนยันข้อเท็จจริง (Sirinee Santaputra, 1984)

จากการใช้คำแสดงการถามข้างต้นจะสังเกตได้ว่าผู้พูดมีข้อมูลความรู้ในเรื่องที่ได้รับฟังอยู่มากพอเช่นเดียวกันแต่จะต่างกันตามความมากน้อย และข้อมูลที่ได้รับนั้นขัดกับข้อมูลที่ตนมีอยู่เดิมจึงเกิดความสงสัย ไม่แน่ใจขึ้นจนต้องใช้คำถามถามยืนยัน จากข้อมูลคำตอบทั้งหมดพบว่าส่วนมากจะใช้คำว่า “หรือเปล่า” เป็นคำแสดงการถามมากที่สุด รองลงมาคือ คำว่า “ไม่ใช่หรือ” ส่วนคำอื่นๆปรากฏไม่มากนัก การที่ปรากฏการใช้คำว่า “หรือเปล่า” ในถ้อยคำที่เป็นรูปประโยคคำถามมากที่สุดนั้นอาจเนื่องมาจากว่าผู้พูดมีสถานภาพเป็นศิษย์ของผู้ฟัง ดังนั้นการที่

จะแสดงว่าตนมั่นใจในข้อมูลของตนมากก็อาจไม่สุภาพและไม่เหมาะสมในวัฒนธรรมไทย จึงเลือกที่จะใช้คำแสดงการถามที่เป็นคำกลางๆที่ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดมั่นใจในข้อมูลของตน

ในตัวอย่างที่ (๒๓) ถึง (๒๖) ข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดบอกข้อมูลที่ถูกต้องโดยใช้กลวิธีการแสดงการถามซึ่งปรากฏใน ๑ ถ้อยคำเท่านั้น และมักปรากฏในรูปของการถามแบบตอบรับหรือปฏิเสธ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบผู้พูดใช้คำแสดงการถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องปรากฏเป็น ๒ ถ้อยคำด้วย คือ ๑. ถ้อยคำที่บอกข้อมูลที่ถูกต้อง และ ๒. ถ้อยคำที่เป็นการแสดงการถาม ซึ่งถ้อยคำที่เป็นการแสดงการถามนี้จะปรากฏในรูปของการถามแบบให้ตอบเนื้อความ และมักจะถามผู้ฟังเกี่ยวกับข้อมูลที่ตนเคยรู้มา ดังนั้นถ้อยคำที่เป็นการบอกข้อมูลที่ถูกต้องจึงเป็นการใช้กลวิธีการอ้อมแหล่งที่มาของข้อมูลนั่นเอง

ตัวอย่าง

- อาจารย์คะ เคยได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่งเขียนไว้ว่า ... **อาจารย์มีความเห็นอย่างไรบ้างคะ** (๒๓)
- คือหนูเคยได้ยินทฤษฎีหนึ่งที่ว่า ... **คืออาจารย์คิดว่าเป็นอย่างไรคะ** (๒๔)
- ผมได้ยินอาจารย์อีกท่านพูดถึงทฤษฎีนี้ว่า ... **อาจารย์จะคิดว่าไงครับ** (๒๕)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้กลวิธีสองกลวิธีในหนึ่งคำตอบ คือ การอ้อมแหล่งที่มาของข้อมูลและการแสดงการถาม โดยผู้พูดจะกล่าวแสดงว่าผู้พูดเคยรู้ข้อมูลนั้นมาจากที่อื่นแต่ไม่เหมือนกับของผู้ฟังจึงเกิดความสงสัย และใช้คำถามถามผู้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่าผู้ฟังคิดเห็นอย่างไร

การถามโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อแย้งนี้เป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แสดงการกล่าวแย้งลงโดยที่ผู้พูดจะไม่บอกข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งแสดงการแย้งแบบตรงไปตรงมาแต่จะใช้คำถามประกอบกับการบอกข้อมูลที่ถูกต้องโดยอาจจะใช้กลวิธีการอ้อมแหล่งที่มาของข้อมูลหรือกลวิธีการแสดงความเห็นร่วมด้วยก็ได้ การถามนี้จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้มีเจตนาที่จะอวดรู้หรือจงใจจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า เนื่องจากการใช้คำถามเป็นการแสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่แน่ใจในข้อมูลของตนเท่าใดนักและเกิดความสงสัยจึงใช้คำถามถามผู้ฟังอีกครั้งหนึ่ง

๒.๑.๒.๑.๒.๑.๒ การถามถึงเพื่อแย้ง

การถามถึงเพื่อแย้ง เป็นการใช้คำถามในลักษณะของการตั้งผู้ฟัง การ “ตั้ง” ในงานวิจัยนี้หมายถึง ทักไว้ หรือ ท้วงไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๔๖๓) เพื่อเป็น ทำนองว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าว แต่ไม่กล่าวว่าผิดโดยตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

- **ครูบอกผิดหรือป่าว** (๓๐)
- **อาจารย์ครับ อาจารย์พูดชื่อของวิทยาการผิดไปหรือเปล่าครับ?** (๓๑)
- **ครูครับ ครูพูดผิดเปล่าครับ** (๓๒)
- **ครูให้ทฤษฎีผิดหรือเปล่าครับ ผมคิดว่ามันไม่ใช่ นะครับ** (๓๓)

จากตัวอย่างจะเห็นว่ารูปของประโยคคำถามที่ใช้แย้งโดยการตั้งนี้มักจะปรากฏในรูป [ผิด + หรือเปล่า] แต่ผู้พูดไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังตอบว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือไม่ เนื่องจากว่าผู้พูดถามทั้งที่ผู้พูดเองก็รู้ว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิด (เงื่อนไขในแบบสอบถาม) แต่ต้องการที่จะแย้งผู้ฟังเท่านั้น

กลวิธีการถามตั้งนี้ผู้พูดใช้คำถามเพื่อตั้งผู้ฟังว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมานั้น อาจจะไม่ถูกต้องโดยมิได้บอกว่าผิด ทำให้ผู้ฟังเกิดความลังเลใจไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนกล่าวมาถูกต้องหรือไม่ และกลับไปตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องอีกครั้ง การถามโดยการตั้งนี้จึงเป็นการเตือนผู้ฟังนั่นเอง นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดจะถามโดยมิได้บอกข้อมูลที่ถูกต้องแต่ประการใด ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้พูดอาจต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แก้ไขสิ่งที่ผิดและกล่าวใหม่อีกครั้งหนึ่งซึ่งหากผู้ฟังแก้ไขใหม่ได้ถูกต้องเองแล้ว ผู้ฟังก็จะไม่เสียหน้ามากนัก เพราะครั้งแรกที่กล่าวผิดอาจเนื่องมาจากความผิดพลาดอื่นที่ไม่ใช่ความไม่รู้ซึ่งก็จะช่วยให้หน้าของผู้ฟังไม่ถูกคุกคาม แต่หากผู้ฟังยังไม่ทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ฟังก็ยังมีโอกาสที่จะแก้ไขสถานการณ์เพื่อรักษาหน้าของตนไว้ได้ เช่น อาจแกล้งถามความเห็นของนักเรียนคนอื่น หรืออาจให้นักเรียนช่วยกันกลับไปหาข้อมูลมาใหม่ได้

๑ คำที่ใช้แสดงการถามบางครั้งอาจปรากฏในรูปของภาษาปากที่มีการแปรหรือการกร่อนเสียงแล้วได้ เช่น หรือเปล่า - รีเปล่า - เปล่า(ป่าว) , โหม - มัย , ไซ้โหม - ไซ้มัย , หรือ - เหรอ , ไม่ใช่หรือ - ไม่ใช่เหรอ (เหรอ)

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑.๓ การถามถึงทางเลือกอื่นเพื่อแย้ง

การถามถึงทางเลือกอื่นเพื่อแย้ง เป็นการถามในลักษณะขอทางเลือก หรือแนวคิดอื่นที่ต่างไปจากสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาแล้ว โดยอาจจะเสนอแนวคิดของตนซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกต้องด้วยหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

- แล้วพอมีวิธีอื่นที่น่าจะเป็นไปได้อีกไหมคะ เพราะหนูเคยทราบมาว่า ... (๓๔)
- อาจมีวิธีอื่นอีกไหมคะ (๓๕)
- หนูมีความเห็นอีกอย่างหนึ่งค่ะ ถ้าเราใช้ทฤษฎีนี้ได้มั้ยคะ (๓๖)
- ถ้าหนูจะใช้ทฤษฎีอีกแบบนึงจะได้มั้ยคะ (๓๗)

การถามถึงทางเลือกอื่นเพื่อแย้งเป็นการใช้คำถามเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้าแทนที่จะบอกว่าผิดอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจว่าสิ่งที่ตนพูดนั้นน่าจะมีบางสิ่งที่ไม่ถูกต้องจึงทำให้ผู้พูดต้องถามถึงแนวคิดอื่นหรือขอทำในสิ่งอื่นแทน

จากข้อมูลผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่านอกจากจะเลือกที่จะกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยการแสดงถามคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าตนแล้ว ยังพบว่ามีคำตอบหนึ่งที่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดจะหันไปถามบุคคลอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับ ผมคิดว่ามัน ... อย่างนี้หรือเปล่า หรือเพื่อน ๆ ในห้องคิดว่ายัง ไง ... หันไปหาเพื่อน ... เพื่อนพูด ... อาจารย์พูด ... (๓๘)

จากตัวอย่างที่ (๓๘) จะสังเกตว่าผู้พูดถามผู้ฟังโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องก่อน (ที่ขีดเส้นใต้) เพื่อแสดงความไม่มั่นใจดังที่ได้กล่าวมาแล้วในกลวิธีการถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องข้างต้น แต่ผู้พูดก็ยังหันไปถามเพื่อนที่เป็นบุคคลที่สามในห้องด้วย ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าผู้พูดต้องการความคิดเห็นของบุคคลที่สามเพื่อเป็นการยืนยันความคิดของตน นอกจากนี้

การที่ผู้พูดหันไปถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามยังเป็นการแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดมากขึ้นด้วย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดมิได้มีเจตนาที่อวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าหรือต้องการหักหน้าแต่ประการใด ดังนั้นกลวิธีนี้จึงเป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำเพื่อรักษาหน้าผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าด้วยเช่นกัน

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑.๔ การถามเพื่อขอให้อธิบายข้อมูลที่
ที่กล่าวถึงอีกครั้งเพื่อแย้ง

การถามเพื่อขอให้อธิบายข้อมูลที่กล่าวถึงอีกครั้งเพื่อแย้ง เป็นการถามที่ขอให้ผู้ฟังอธิบายข้อมูลที่ได้กล่าวมาก่อนหน้าอีกครั้งหนึ่งเพื่อแสดงว่าคุณสงสัยในสิ่งนั้น โดยมักจะปรากฏคำว่า “ช่วย” ในถ้อยคำนั้น

ตัวอย่าง

- อาจารย์ช่วยอธิบายทฤษฎีนี้อีกครั้งได้ไหมคะ (๓๙)
- หนูเข้าใจว่า ... อาจารย์ช่วยอธิบายเพิ่มเติมหน่อยได้ไหมคะ (๔๐)

จากการศึกษาถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ พบว่าผู้พูดมักจะขอให้ผู้ฟังอธิบายในสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้าให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงว่าคุณไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยในสิ่งนั้น เนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับข้อมูลที่คุณมีอยู่ การที่ผู้พูดไม่กล่าวแย้งโดยตรงทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดเองก็ไม่มั่นใจในข้อมูลของตนเองเช่นกัน จึงขอให้ผู้ฟังช่วยอธิบายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยมิได้บอกว่าข้อมูลใดถูกข้อมูลใดผิด กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณพูดใช้เพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดมิได้มีเจตนาที่จะอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าหรือบอกว่าคุณที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดแน่นอน เนื่องจากว่าคุณพูดเองก็ยังไม่แน่ใจในข้อมูลของตนเองเช่นเดียวกัน

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑.๕ การถามย้ำเพื่อแย้ง

การถามย้ำเพื่อแย้ง เป็นการถามถึงข้อมูลที่คู่สนทนาได้กล่าวมาแล้วอีกครั้งหนึ่ง โดยมักจะมีคำบอกมาลา “นะ” อยู่ท้ายประโยค

ตัวอย่าง

- เออ..คุณครูคะ..ท่านวิทยากรชื่ออะไรนะคะ หนูได้ยินไม่ค่อยถนัด (๔๑)

จากตัวอย่างที่ (๔๑) จะเห็นว่าผู้พูดถามย้ำผู้ฟังอีกครั้งว่าผู้ฟังกล่าวว่าอะไรเนื่องจากว่าผู้พูดฟังไม่ถนัดนัก การถามย้ำนี้จะทำให้ผู้ฟังเริ่มรู้สึกไม่มั่นใจหรือเอะใจและอาจจะแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องก็เป็นได้ แต่ทั้งนี้ผู้ฟังก็อาจจะไม่รู้สึกเอะใจและคิดว่าผู้พูดถามเพราะได้ยินไม่ถนัดจริงๆได้ กลวิธีการแย่งแบบอ้อมนี้จึงอาจไม่เกิดผลก็เป็นได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบเป็นการถามย้ำโดยที่ผู้พูดเสนอตัวเลือกให้ผู้ฟังได้เลือกตอบด้วย นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๒๗ : ๑๙๙) เรียกคำถามในลักษณะนี้ว่า “คำถามแบบให้เลือกเอา” ตัวเลือกที่ผู้พูดเสนอให้นี้ตัวเลือกหนึ่งจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง และอีกตัวเลือกหนึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องซึ่งเป็นสิ่งผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- ขอโทษนะคะอาจารย์ **วิทยากรคนนี่ชื่อ ... (ที่อาจารย์พูดผิด) หรือ ... (ชื่อที่ถูกต้อง) นะคะ** (๔๒)

การถามย้ำโดยการให้ตัวเลือกนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้เพื่อแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้น โดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องในรูปการแสดงคำถามเพื่อให้ผู้ฟังเอะใจว่าข้อมูลใดถูกต้องกันแน่ การแย่งสิ่งที่ผิดด้วยกลวิธีนี้เป็นการรักษาหน้าของคู่สนทนาค่อนข้างมากเนื่องจากการถามย้ำโดยการให้ตัวเลือก ผู้ฟังอาจจะคิดว่าผู้พูดคงจะได้ยินไม่ถนัดจริงๆก็ได้ จึงถามซ้ำอีกครั้งหนึ่งและผู้ฟังก็สามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดในการตอบครั้งที่สองได้โดยอาจจะไม่รู้สึกว่าผู้พูดกำลังแย่งอยู่เลย

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยการแสดงคำถามเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงและแสดงการคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าหรือจะหักหน้าผู้ฟัง เนื่องจากว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนแย้งเท่าใดนัก จึงใช้คำถามถามอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้การใช้คำถามยังแสดงความรู้สึกสงสัยหรือประหลาดใจของผู้พูดด้วย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจหรือไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนกล่าวมาก่อนหน้านั้นแล้วกลับไปตรวจสอบใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นการเตือนผู้ฟังทางอ้อมนั่นเอง

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๒ การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล

การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล หมายถึง การแย่งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่อ้างถึงหลักฐานหรือที่มาของข้อมูลนั้นๆ เช่น หนังสือ ตำรา วิทยุ คำบอกเล่าจากผู้อื่น หรือความ

สัมพันธ์ของตนกับข้อมูลนั้น เป็นต้น เพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๑

ตัวอย่าง

- ผมได้ยินอาจารย์อีกท่านพูดถึงทฤษฎีนี้ว่า ... อาจารย์จะคิดอย่างไรครับ (๔๓)
- หนูคิดว่า ... นะคะ จำได้ว่าเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่งก็เขียนเอาไว้อย่างนั้น (๔๔)
- อาจารย์ขา หนูเคยอ่านหนังสือมันบอกว่า ... ใช้ทฤษฎีเดียวกับที่อาจารย์ว่ามั๊ยคะ (๔๕)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้พูดแย้งสิ่งที่ผิดโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องพร้อมกับอ้างถึงแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นว่านำมาจากที่ใด ทั้งนี้พบว่าถ้อยคำบางถ้อยคำผู้พูดมิได้บอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูล บอกแต่เพียงว่าตนเคยได้ยินหรือเคยได้รู้ข้อมูลนี้มาจากที่ใดที่หนึ่งเท่านั้น โดยมักจะปรากฏคำว่า “เคยได้ยินมาว่า...” หรือ “ทราบมาว่า...” ในถ้อยคำ ซึ่งก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดต้องการบอกว่าสิ่งที่ตนรู้นั้นได้มาจากแหล่งอื่นเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงจัดให้อยู่ในกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ตัวอย่าง

- หนูเคยได้ยินมาว่าทฤษฎีนี้เป็นอย่างนี้ไม่ใช่หรือคะ (๔๖)
- ถามอาจารย์ว่า “คือหนูเคยได้ยินทฤษฎีหนึ่งที่ว่า ... คืออาจารย์คิดว่าเป็นอย่างไรคะ” (๔๗)
- อาจารย์คะ หนูทราบมาว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ (๔๘)

การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลเป็นการแสดงว่าผู้พูดได้ข้อมูลนั้นมาจากแหล่งอื่น และหากข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องความผิดพลาดก็จะตกไปอยู่กับแหล่งของข้อมูลที่ได้มา โดยที่ผู้พูดมิต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดนั้นแต่ประการใด ถึงแม้ว่าบางถ้อยคำผู้พูดจะไม่ได้บอกว่าได้ข้อมูลมาจากแหล่งใด แต่ก็แสดงว่าข้อมูลนั้นมาจากที่อื่นซึ่งไม่ได้มาจากความคิดของผู้พูด ดังนั้นหากเกิดการผิดพลาดก็จะเป็นความผิดพลาดของแหล่งที่ผู้พูดรู้มาเช่นกัน ดังจะสังเกตได้

จากการที่ผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการถามหลังจากที่บอกข้อมูลที่ถูกต้องพร้อมกับแหล่งที่มาของข้อมูล แล้วด้วย ซึ่งการใช้กลวิธีการถามนี้ก็เพื่อแสดงความไม่แน่ใจ สงสัยของผู้พูดนั่นเอง

นอกจากนี้การกล่าวแย้งโดยการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลยังเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของการกล่าวแย้ง และช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้อีกทางหนึ่งด้วย เนื่องจากว่าการอ้างถึงแหล่งที่มาเป็นการแสดงว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะอวดรู้หรือยกตนว่าเก่งกว่าผู้ฟัง เพราะข้อมูลที่ถูกต้องนั้นเป็นข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งอื่นที่มีผู้กล่าวไว้เป็นหลักฐานแล้ว ดังนั้นถ้อยคำที่ผู้พูดใช้จึงเป็นถ้อยคำของแหล่งที่อ้างถึงมากกว่าที่เกิดจากความตั้งใจของผู้พูดเอง เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะล่วงละเมิดผู้ฟังซึ่งถือเป็นกลวิธีความสุภาพด้านลบ หรือ negative politeness อย่างหนึ่งตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978 : 75) นอกจากนี้ข้อมูลที่ผู้พูดมีนั้นยังอาจเกิดจากความสัมพันธ์ของผู้พูดกับข้อมูลที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนด้วย เช่น การที่ผู้พูดรู้จักกับวิทยากรท่านนั้นจึงทำให้ผู้พูดรู้ชื่อที่ถูกต้องของวิทยากรซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้พูดรู้มากกว่าผู้ฟังแต่ประการใด

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับอาจารย์อ่านชื่อของวิทยากรผิดแล้วครับ **ผมรู้จักท่านวิทยากรนั้น** จริงๆแล้วท่านชื่อว่า ... นะครับ (๔๙)
- อาจารย์ขา **พอดีหนูรู้จักกับวิทยากรท่านนี้** แต่ทราบที่ท่านชื่อ ... ใช่หรือไม่คะ คือไม่แน่ใจว่าจะเป็นอาจารย์ท่านเดียวกันรึเปล่านะ (๕๐)
- ขอโทษนะคะอาจารย์ **เผอิญหนูรู้จักกับวิทยากรท่านนี้** แล้วอาจารย์ออกเสียงชื่อของวิทยากรไม่ถูกต้อง (๕๑)

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๓ การแสดงความเห็น

การแสดงความเห็น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งนั้นเป็นความคิด ความเห็น หรือความเข้าใจของผู้พูดเท่านั้น ในที่นี้พบคำที่แสดงความเห็นทั้งที่เป็นคำกริยา เช่น คำว่า “ว่า” “คิดว่า” และ “มีความเห็น” และคำขยายกริยา ได้แก่ คำว่า “น่าจะ” และ “ควรจะ” จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๒

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับ ผมว่าชื่อเค้าแปลก ๆ นะครับ (๕๒)
- อืม..ม หนูขออนุญาตแสดงความคิดเห็นบ้างได้ไหมคะ หนูคิดว่าทฤษฎีนี้ น่าจะเป็นอย่าง ... (๕๓)
- ขอโทษนะคะ แต่ดิฉันคิดว่าครูอ่านชื่อผิดไป ครูจะอ่านว่า ... (๕๔)
- หนูมีความเห็นค่ะ คือว่า ... (แต่ขอให้อาจารย์พูดจบก่อน) (๕๕)

การแสดงความคิดเห็นเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงโดยการใช้คำที่แสดงความเห็นมาประกอบ การใช้คำแสดงความเห็นนี้เป็นกลวิธีการกลบเกลื่อน หรือ Hedges กลวิธีหนึ่ง (Brown & Levinson, 1978 : 169) เป็นการแสดงว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวนั้นเป็นเพียงความคิดของผู้พูดเท่านั้นซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ หรือผู้ฟังอาจจะเห็นอย่างไรก็ได้ ผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะล่วงละเมิดผู้ฟังแต่ประการใด กลวิธีนี้จึงเป็นการรักษาหน้าด้านลบของผู้ฟังได้ตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๔

การแสดงความประหลาดใจ

ข้อใจ สงสัย

การแสดงความประหลาดใจ ข้อใจ สงสัย หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงความข้อใจสงสัยในข้อมูลที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้าโดยไม่ได้บอกว่าเป็นผิดหรือไม่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๐

ตัวอย่าง

- ครูขา หนูเคยได้ยินมาว่า ... และตกลงอย่างไรหนูกะเนี่ย หนุง (๕๖)
- อ้าว! ไม่ใช่อย่างนี้หรือคะ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง (๕๗)
- เอ๊ะ ไม่ทราบทำไมท่าน ... หรือเปล่าคะ ที่ครูกำลังพูดถึง (๕๘)
- เหอครับ ผมนี่กว่า ... (๕๙)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวแย้งโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงความประหลาดใจ ข้อใจ สงสัย กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๕๖) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อน

หน้านั้นขัดแย้งกับข้อมูลที่ผู้พูดมีอยู่เดิมจึงเกิดความสงสัยว่าข้อมูลใดถูกต้องกันแน่ ส่วนในตัวอย่างที่ (๕๗) และ (๕๘) ผู้พูดใช้คำอุทาน “อ้าว” และ “เอ๊ะ” แสดงความประหลาดใจในสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐) และในตัวอย่างที่ (๕๙) ผู้พูดใช้คำอุทาน “เหอ” แสดงว่าเรื่องที่ผู้พูดได้ฟังมานั้นเป็นเรื่องที่ตนไม่รู้มาก่อน (วัชรพล บุพนมิตร, ๒๕๓๙ : ๑๔๘) แล้วจึงบอกข้อมูลที่ถูกต้องโดยใช้กลวิธีการแสดงความเห็นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดขงใจสงสัยในข้อมูลใหม่ที่ได้ฟังมาเนื่องจากขัดแย้งกับข้อมูลเดิมของผู้พูดนั่นเอง

การกล่าวแย้งโดยการแสดงความประหลาดใจ ขงใจ สงสัย เป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง เนื่องจากผู้พูดไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดแต่ประการใด เพียงแต่สงสัยในข้อมูลของผู้ฟังเพราะขัดแย้งกับข้อมูลเดิมของผู้พูดเท่านั้นซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ เป็นการรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังและยังทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจและกลับไปตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งด้วย

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๕ การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ

การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อยู่คำที่แสดงถึงความไม่มั่นใจหรือไม่แน่ใจในข้อมูลที่แย้งนั้นแม้ว่าผู้พูดจะรู้ข้อมูลที่ถูกต้องก็ตาม จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๓

ตัวอย่าง

- อาจารย์ขา พอดีหนูรู้จักกับวิทยากรท่านนี้ แต่ทราบที่ท่านชื่อ ... ใช่หรือไม่คะ **คือไม่แน่ใจว่าจะเป็นอาจารย์ท่านเดียวกันรึเปล่า** (๖๐)
- คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ **หรือว่าหนูจำผิด** (๖๑)
- **เอ ... (แนวคิดที่ถูก) หรือคะ** (๖๒)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนกล่าวแย้ง กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๖๐) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจว่าข้อมูลของผู้พูดกับข้อมูลของผู้ฟังเป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ ส่วนในตัวอย่างที่ (๖๑) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่แน่ใจในข้อมูลของผู้พูดเองว่าจะถูกหรือไม่ และในตัวอย่างที่ (๖๒) ผู้พูดใช้คำอุทาน “เอ” แสดงความไม่แน่ใจในสิ่งที่จะกล่าวถึงต่อไป (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๑) นอกจากนี้ใน

บางคำตอบผู้พูดอาจกล่าวถ้อยคำที่แสดงการขอกลับไปตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งด้วยซึ่งก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่มั่นใจในข้อมูลของตนเอง

ตัวอย่าง

- ผมว่าทฤษฎีนี้น่าจะพูดว่า ... มากกว่านะครับ แต่ผมไม่ค่อยมั่นใจ **เดี๋ยวผมจะไปเปิดหนังสือดูอีกที** (๖๓)
- ที่หนูอ่านมาเป็นอีกแบบหนึ่งนะคะ แต่หนูอาจจะอ่านมาผิดก็ได้ **แล้วหนูจะไปอ่านมาอีกรอบนะคะ** (๖๔)
- อาจารย์ผมว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงหรือครับ ผมว่ามันเป็นอย่างนี้ ... หรือเปล่า **ถ้ายังไงเดี๋ยวผมลองหาหนังสือมาดูแล้วค่อยมาถามใหม่ดีกว่าครับ** (๖๕)

การกล่าวแย้งโดยใช้กลวิธีนี้เป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้มีเจตนาที่จะอวดภูมิรู้หรือทำให้ผู้ฟังเสียหน้า เนื่องจากผู้พูดไม่ได้แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นผิด และไม่ได้แสดงว่าข้อมูลของตนถูกต้องแน่นอน แม้ว่าทั้งที่จริงแล้วผู้พูดจะมั่นใจในข้อมูลของตนก็ตาม ทำให้ผู้ฟังมีโอกาสที่จะอธิบายหรือแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นได้ นอกจากนี้การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ ยังเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย กล่าวคือหากสิ่งที่ผู้พูดแย้งนั้นไม่ถูกต้องก็จะไม่ใช่ความผิดของผู้พูด เนื่องจากผู้พูดได้แสดงแล้วว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจเช่นกัน กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณพูดใช้เพื่อไม่ผูกมัดตัวเองด้วย

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๖ การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง

การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้มีโอกาสให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๐

ตัวอย่าง

- อ้อ ไม่ทราบว่าคุณ ... จะมาเป็นวิทยากรเมื่อไหร่คะ (บอกชื่อที่ถูกไป)
- (๖๖)

- ข้าพเจ้าเคยทราบของท่าน ... (ชื่อที่ถูกต้อง พูดเรื่องอื่นที่มีชื่อวิทยากร)
(๖๗)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะแย้งสิ่งที่ผิดโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องไปพร้อมกับคำถามดังเช่นในตัวอย่างที่ (๖๖) หรือบทสนทนาดังเช่นในตัวอย่างที่ (๖๗) โดยมีได้กล่าวสิ่งใดที่แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดและไม่ได้บอกข้อมูลที่ถูกต้องโดยตรงไปตรงมา อีกทั้งการใช้คำถามก็ได้ต้องการคำตอบแต่มีเจตนาที่จะบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อที่จะบอกข้อมูลที่ถูกต้องไปพร้อมกับบทสนทนาโดยหวังว่าผู้ฟังจะรับรู้สิ่งที่ผิดนั้น

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๗ การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น

การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกวิตกกังวลกับสิ่งที่กล่าวผิด จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๗

กลวิธีการกล่าวแย้งที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เพื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น ไม่วิตกกังวลกับสิ่งที่กล่าวผิด พบว่าผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าความผิดนั้นเกิดจากความผิดพลาดของสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ความผิดของคู่สนทนา หรือแสดงว่าความผิดนั้นเป็นเรื่องปกติที่มักจะเกิดขึ้นได้เป็นประจำแม้กับบุคคลอื่น

ตัวอย่าง

- อาจารย์ขา!! วิทยากรที่อาจารย์กล่าวคือ ... ไร่มียะ คือบังเอิญหนูรู้จักกับท่านคะ เอกสารอาจบอกชื่อมาผิดนะคะ (๖๘)
- อ้อ หนูก็รู้จักคะ วิทยากรท่านนี้ดังมากแต่ชื่อเค้าอ่านยากมากเลย รู้สึกจะชื่อ สะ-มะ-พล นะคะ (๖๙)

จากตัวอย่างที่ (๖๘) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าความผิดพลาดนั้นเกิดจากความผิดพลาดของสิ่งอื่น คือ เอกสารที่ผู้ฟังได้รับให้ข้อมูลไม่ถูกต้องจึงทำให้ผู้ฟังกล่าวผิดไปด้วย ดังนั้นความผิดที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่ความผิดของผู้ฟังแต่ประการใด ส่วนตัวอย่างที่ (๖๙) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าความผิดพลาดนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา เนื่องจากว่าชื่อของวิทยากรท่านนั้นอ่านยาก

คนที่ไม่รู้ก็มักจะพูดผิดเช่นกัน กลวิธีนี้จึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น เพราะเป็นการแสดงว่าผู้พูดเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้ฟังกล่าวผิดซึ่งไม่ได้เกิดจากตัวผู้ฟังแต่ประการใด และยังเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้เสมอกับบุคคลอื่นไม่เฉพาะแต่ผู้ฟังเท่านั้น ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ Lakoff (1973 : 303) ได้กล่าวไว้ว่าการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีเป็นกฎข้อหนึ่งของกลวิธีความสุภาพทั้งหมด

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๘ การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง

การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงถึงเหตุผลที่ผู้พูดจำเป็นต้องกล่าวแย้งหรือแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๓

ตัวอย่าง

- ครูพูดผิดครับ **เดี๋ยวเพื่อน ๆ จะเข้าใจผิด** ที่จริงแล้ววิทยากรคนนั้นคือ ... (๗๐)
- อาจารย์ เขาชื่อนี้คะ อาจารย์พูดชื่อเค้าผิด **เดี๋ยวเขาจะหาว่าอาจารย์จำชื่อเค้าไม่ได้คะ** (๗๑)

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้งเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง ผู้พูดจะกล่าวแย้งโดยแสดงเหตุผลว่าการแย้งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ฟังเองดังเช่นในตัวอย่างที่ (๗๐) ว่าอาจจะทำให้ผู้ฟังถูกตำหนิได้ หรือเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สามดังเช่นในตัวอย่างที่ (๗๑) ว่าอาจจะทำให้เข้าใจผิดไปด้วยได้ การกล่าวแย้งพร้อมกับให้เหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า แต่ผู้พูดเห็นถึงประโยชน์ของการแย้งมากกว่าจึงจำเป็นต้องแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้น

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๙ การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล

การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่ผู้พูดเตือนผู้ฟังให้ตรวจสอบข้อมูลนั้นอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๓

ตัวอย่าง

- คุณครูครับ วิทยากรคนนี้ชื่อไม่คุ้นเลยนะครับ **คุณครูลองเช็คคู่มือฯ นะครับ**

(๗๒)

การกล่าวแย้งโดยการเตือนให้ตรวจสอบข้อมูลนี้ปรากฏเพียงหนึ่งอ้อยคำเท่านั้น แต่เป็นกลวิธีที่ผู้พูดคนเดียวกันใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกันจึงทำให้ค่าความถี่ในการปรากฏเป็นสองครั้ง การกล่าวแย้งโดยการเตือนนี้แสดงว่าผู้พูดรู้ว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวนั้นผิด แต่ต้องการลดน้ำหนักของการกล่าวแย้งให้อ่อนลง โดยแสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจในข้อมูลของตนเช่นกัน จึงใช้อ้อยคำที่แสดงความสงสัยพร้อมกับเตือนให้ผู้ฟังตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะหากผู้ฟังนำไปกล่าวผิดต่อหน้าคนหมู่มากก็จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้ายิ่งขึ้น

๒.๑.๒.๑.๒.๒.๑๐ การแสดงความถ่อมตน

การแสดงความถ่อมตน หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่แย้งไม่มากนัก จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒

ตัวอย่าง

- ไซ้เหรอคะอาจารย์ **คือหนูก็ไม่ค่อยรู้เรื่องทฤษฎีต่างๆเท่าไร** แต่อาจารย์เข้าใจผิดอะไรี่เปล่า

(๗๓)

จากข้อมูลทั้งหมดพบอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้เพียงหนึ่งอ้อยคำเท่านั้น ผู้พูดแสดงว่าตนไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้ฟังกล่าวผิดมากนัก แต่ผู้พูดรู้สึกแปลกใจหรือสงสัยในสิ่งที่ผู้ฟัง

ได้กล่าวมาก่อนหน้า โดยไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างชัดเจน กลวิธีดังกล่าวเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ เพราะเป็นการแสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจในข้อมูลนั้นเช่นกัน อีกทั้งยังแสดงถึงการลดระดับความรู้ความสามารถของผู้พูดให้ต่ำลงด้วย ซึ่งตรงกับที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ (๒๕๔๖ : ๔๘๙) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ถ่อมตัว” ไว้ว่า “แสดงฐานะหรือความรู้ความสามารถต่ำกว่าที่เป็นจริง” ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดมิได้มีเจตนาที่จะอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าหรือหักหน้าผู้ฟัง เพียงแต่สงสัยในข้อมูลนั้นเท่านั้น

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่คุณคิดว่ามีสถานภาพต่ำกว่าที่ปรากฏใช้ทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง	กลวิธีการกล่าวแย้ง	
	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
๑. การใช้คำเรียก ๒. การขอโทษ ๓. การขออนุญาต ๔. การใช้คำอุทาน ๔.๑ เพื่อเริ่มบทสนทนา ๔.๒ เพื่อแสดงว่าเข้าใจ หรือนี้ก็ออก	๑. การบอกว่าผิด ๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๑. การใช้รูปประโยคคำถาม ๑.๑ การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง ๑.๒ การถามถึงเพื่อแย้ง ๑.๓ การถามถึงทางเลือกอื่นเพื่อแย้ง ๑.๔ การถามเพื่อขอให้อธิบายข้อมูลที่กล่าวถึงอีกครั้งเพื่อแย้ง ๑.๕ การถามย้ำเพื่อแย้ง ๒. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ๓. การแสดงความเห็น ๔. การแสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย ๕. การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ ๖. การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง ๗. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น ๘. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ๙. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล ๑๐. การแสดงความถ่อมตน

ตารางที่ ๕ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการใช้ถ้อยคำในการกล่าวแย้งของผู้พูดในหนึ่งคำตอบนั้น มิได้ปรากฏเพียงถ้อยคำเดียวหรือกลวิธีเดียวเท่านั้น แต่พบว่าบางคำตอบผู้พูดใช้ถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำและแสดงกลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีด้วย อีกทั้งคำตอบบางคำตอบแม้จะปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งเพียงถ้อยคำเดียวแต่บางครั้งก็ปรากฏการใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งถ้อยคำนั้น หรือในบางครั้งก็พบว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำในหนึ่งคำตอบแต่ปรากฏเพียงกลวิธีเดียวได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปรากฏการณ์รวมของกลวิธีต่าง ๆ นั้นมีส่วนทำให้น้ำหนักของคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งนี้เปลี่ยนไปด้วย ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๑.๒.๑.๓ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

จากการศึกษาถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดพบว่าในแต่ละคำตอบผู้พูดใช้ทั้งถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้ง และ ถ้อยคำที่เป็นกลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง แต่เนื่องจากกลวิธีเสริมการกล่าวแย้งนี้มิได้ใช้เพื่อแย้งสิ่งที่ผิด และสามารถปรากฏในคำตอบนั้นหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงจะไม่กล่าวถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง

กลวิธีที่ผู้พูดใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดพบทั้งสิ้น ๑๒ กลวิธี ทั้งกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม บางคำตอบอาจปรากฏเพียงกลวิธีเดียว และบางคำตอบปรากฏมากกว่าหนึ่งกลวิธี โดยกลวิธีต่าง ๆ นั้นอาจปรากฏร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำหรือปรากฏคนละถ้อยคำก็ได้

ตัวอย่างกลวิธีที่ปรากฏร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำ

- / เคยได้ยินจากวิทยุว่า วิทยากรที่จะมาพูดชื่อ ... ไม่ใช่เธอครับ / ใช่คนเดียว	
กันหรือเปล่า /	(๑)
	(๒)

ในตัวอย่างที่ (๑๔) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้ง ๒ ถ้อยคำแต่ในถ้อยคำแรกจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้กลวิธีถึง ๒ กลวิธี คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล (ที่ขีดเส้นใต้) และ กลวิธีแสดงการถาม (ที่เป็นตัวเข้ม)

กล่าวแย้งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งถ้อยคำ พบว่าจะเป็นการปรากฏร่วมกันของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้น ซึ่งกลวิธีที่ปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงการถาม

ตัวอย่าง

- / อาจารย์คะ / หนูคิดว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... หรือเปล่าคะ / (๗๗)
- / ครูครับ / ผมคิดว่าทฤษฎีนี้ไม่ได้เป็นอย่างนี้ หรือครับ / (๗๘)
- / หนูเคยได้ยินมาว่าทฤษฎีนี้เป็น ... ไม่ใช่หรือคะ / (๗๙)
- / อาจารย์คะ / หนูทราบมาว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ / (๘๐)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดใช้กลวิธีการแสดงการถาม (ที่เป็นตัวเข้ม) ร่วมกับกลวิธีอื่นๆ (ที่ขีดเส้นใต้) ได้แก่ กลวิธีการแสดงความคิดเห็นดังเช่นในตัวอย่างที่ (๗๗) และ (๗๘) กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาข้อมูลดังเช่นในตัวอย่างที่ (๗๙) และ (๘๐) แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการแสดงการถามนี้สามารถนำไปประกอบกับกลวิธีใดก็ได้ในถ้อยคำ เพื่อแสดงความไม่แน่ใจของผู้พูด ทำให้น้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลงและรักษาหน้าของคู่สนทนาได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ถ้อยคำนั้นอ่อนลงยิ่งขึ้นด้วย

๒.๑.๒.๑.๓.๒ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดระหว่างถ้อยคำ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆ ในคำตอบที่ประกอบด้วยถ้อยคำมากกว่า ๑ ถ้อยคำโดยไม่กล่าวถึงการปรากฏก่อนหลังของกลวิธี ทั้งนี้เพราะกลวิธีที่ปรากฏร่วมนี้อาจปรากฏก่อนหรือหลังก็ได้

จากข้อมูลคำตอบทั้งหมดที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำ พบว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีต่างๆ มาประกอบกันได้ดังนี้ ๑. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกัน ๒. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม และ ๓. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกัน แต่กลวิธีที่พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้ร่วมกันมากที่สุดจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยกันเอง ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

๒.๑.๒.๑.๓.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกัน

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงที่ปรากฏในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดนี้ปรากฏเพียง ๒ กลวิธีเท่านั้น คือ การบอกผิด และ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จึงทำให้การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงนี้มีการปรากฏเพียงลักษณะเดียว คือ การบอกผิด และ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องปรากฏร่วมกันเอง

ตัวอย่าง

- / อาจารย์คะ / **ชื่อวิทยากรคนนั้นชื่อนี้คะ** / อาจารย์พูดผิดคะ / (๘๑)
- / ครูครับ / ครูพูดผิดครับ / **ความจริงแล้วทฤษฎีที่ถูกต้องก็คือ ... ครับ** / (๘๒)

จากตัวอย่าง ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ ถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการบอกผิดหรือไม่ถูกต้อง ส่วนถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ ถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง กลวิธีทั้งสองกลวิธีเป็นกลวิธีที่แสดงการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดอย่างตรงไปตรงมาเช่นเดียวกัน การใช้กลวิธีทั้งสองกลวิธีนี้ร่วมกันแสดงว่าผู้พูดมีได้ต้องการเพียงแค่บอกผิดเท่านั้นแต่ต้องการแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นด้วย ซึ่งจากข้อมูลพบการปรากฏร่วมของถ้อยคำสองถ้อยคำนี้ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าการใช้กลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดเน้นย้ำความผิด ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มาก ซึ่งเป็นการแสดงถึงความไม่สุภาพและไม่เคารพผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า

๒.๑.๒.๑.๓.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม

การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดโดยตรงทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้ ดังนั้นผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงพยายามที่จะลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง โดยใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเข้ามาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง จากข้อมูลทั้งหมดพบว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดนำมาใช้นั้นส่วนมากจะเป็นกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง

ตัวอย่าง

- / อาจารย์พูดชื่อผิดครับ / เผชิญผมรู้จักกับวิทยากรท่านนั้น / (๘๓)
- / อาจารย์ครับ / อาจารย์อ่านชื่อของวิทยากรผิดแล้วครับ / ผมรู้จักวิทยากรท่านนั้น / จริงๆแล้วท่านชื่อว่า ... นะครับ / (๘๔)
- / วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... / อาจารย์คิดว่าชื่อนั้นหรือเปล่าคะ / (๘๕)
- / คุณครูคะ / ใช่วิทยากร ... หรือเปล่าคะ / เมื่อสักครู่คุณครูพูดผิดคะ / (๘๖)
- / ครูพูดผิดครับ / เดี๋ยวเพื่อนๆจะเข้าใจผิด / ที่จริงแล้ววิทยากรคนนั้นคือ ... / (๘๗)
- / อาจารย์ / เขาชื่อนี้คะ / อาจารย์พูดชื่อเค้าผิด / เดี๋ยวเค้าจะหาว่าอาจารย์จำชื่อเค้าไม่ได้คะ / (๘๘)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างตรงไปตรงมา โดยอาจจะบอกว่าผิดหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้อง (ที่เป็นตัวเข้ม) ร่วมกับกลวิธีอื่นๆ (ที่ขีดเส้นใต้) ได้แก่ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๘๓) และ (๘๔) เพื่อแสดงว่าสิ่งที่แย้งนั้นไม่ได้มาจากตัวผู้พูดแต่มาจากแหล่งข้อมูลอื่น กลวิธีการแสดงการคำถาม ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๘๕) และ (๘๖) เพื่อแสดงความไม่แน่ใจในข้อมูลของผู้พูด และกลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๘๗) และ (๘๘) ซึ่งกลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้งนี้จะต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเสมอ เพื่อแสดงถึงเหตุผลของผู้พูดที่จำเป็นจะต้องกล่าวแย้ง

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมข้างต้น จะเห็นว่าผู้พูดใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งโดยตรงให้อ่อนลงเพื่อแสดงความสุภาพและรักษาหน้าผู้ฟัง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่ก็มักจะไม่ใช่กลวิธีโดยตรงประกอบในการกล่าวแย้งเท่าใดนัก แต่จะใช้กลวิธีโดยอ้อมมาประกอบกันเพื่อกล่าวแย้งมากที่สุด ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๑.๒.๑.๓.๒.๓ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน คือ การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ และแต่ละถ้อยคำเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น

คำตอบที่ปรากฏด้วยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำและแต่ละถ้อยคำใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดนี้พบว่าการปรากฏใช้ร่วมกันมากมายและหลากหลายกลวิธี โดยอาจจะปรากฏรวมกันได้มากกว่า ๒ กลวิธีขึ้นไป ซึ่งจากการศึกษาการปรากฏร่วมกันของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดแล้วจะเห็นว่ากลวิธีที่มักปรากฏเสมอเกือบจะทุกคำตอบ คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล กลวิธีการแสดงความคิดเห็น และกลวิธีการแสดงการถาม ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลวิธีทั้งสามกลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อแย้งสิ่งที่ผิดได้เลย โดยอาจจะบอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือให้ข้อมูลที่ต้อง หรือแสดงว่าข้อมูลของผู้พูดต่างกับข้อมูลของผู้ฟังด้วยกลวิธีใดกลวิธีหนึ่งในสามกลวิธีนี้ ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆที่นำมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสามกลวิธีก็เพื่อช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

ตัวอย่าง

- / หนูคิดว่า ... นะคะ / จำได้ว่าเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่งก็เขียนเอาไว้อย่างนั้น / (๘๙)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น เพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อแสดงว่าข้อมูลนั้นได้มาจากแหล่งใด

ตัวอย่าง

- / ผมว่าทฤษฎีนี้น่าจะพูดว่า ... มากกว่านะครับ / แต่ผมไม่ค่อยมั่นใจ / เดี๋ยวผมจะไปเปิดหนังสือดูอีกที / (๙๐)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น เพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ เพื่อแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดในข้อมูลที่แย้งนั้น

ตัวอย่าง

- / ครูให้ทฤษฎีผิดหรือเปล่าครับ / ผมคิดว่ามันไม่ใช่ครับ / (๙๑)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น เพื่อบอกว่าผู้ฟังกล่าวผิด และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อดึงผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / ผมได้ยินอาจารย์อีกท่านพูดถึงทฤษฎีนี้ว่า ... / อาจารย์จะคิดอย่างไรครับ / (๙๒)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อบอกข้อมูลที่ต้องการ และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการถาม เพื่อแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูด

ตัวอย่าง

- / ที่หนูเคยอ่านมาเป็นอีกแบบนึงนะคะ / แต่หนูอาจจะอ่านมาผิดก็ได้ / แล้วหนูจะไปอ่านมาอีกรอบนะคะ / (๙๓)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อแสดงว่าข้อมูลของผู้ฟังต่างจากข้อมูลที่ผู้พูดรู้มา และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ เพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อมูลของผู้พูด

ตัวอย่าง

- / คุณครูคะ / วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ / หรือว่าหนูจำผิด / (๙๔)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถาม เพื่อบอกข้อมูลที่ต้องการ และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ เพื่อแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูด

ตัวอย่าง

- / คุณขา / หนูเคยได้ยินมาอีกแบบหนึ่งไม่ทราบว่าถูกหรือผิดหรือเปล่าดังนี้คะ ... / คุณครูช่วยแก้ไขให้ใหม่ได้ไหมคะ / (๙๕)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีแสดงการถาม กลวิธีทั้งสองนี้ใช้ร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำเพื่อบอกข้อมูลที่ต้องการ แต่ก็แสดงความไม่แน่ใจในข้อมูลนั้นของผู้พูดด้วย ส่วนถ้อยคำที่เป็นตัวเอียง คือ กลวิธีการ

แสดงการถามเพื่อขอให้ผู้ฟังอธิบายข้อมูลที่กล่าวถึงให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงความไม่แน่ใจในข้อมูลนั้นเช่นกัน

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำ และใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีโดยในแต่ละกลวิธีเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น ทั้งนี้กลวิธีที่ต้องปรากฏเสมอ คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล กลวิธีการแสดงความเห็น และกลวิธีการแสดงการถาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกล่าวแย้งเพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดนี้ จะเห็นว่าหากเป็นการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกัน ผู้พูดจะบอกว่าผิดพร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ไม่ได้ใช้กลวิธีใดๆในการลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง จึงอาจทำให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่ารู้สึกเสียหน้าได้มาก แต่หากผู้พูดใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงก็จะทำให้ถ้อยคำนั้นกลายเป็นการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมไปด้วย จึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงและช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ และยังถ้าหากใช้แต่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้นก็จะช่วยให้ถ้อยคำที่แย้งอ่อนลงและสุภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบว่าจะเลือกใช้กลวิธีที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง และแสดงความสุภาพโดยคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากที่สุด ดังจะเห็นได้จากการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงด้วยกันเองจะปรากฏน้อยมาก ในขณะที่การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมจะปรากฏมากขึ้น และการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยกันเองจะปรากฏมากที่สุด

จากการศึกษาการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดจะเห็นว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีใดในการกล่าวแย้งก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีโดยตรงหรือกลวิธีโดยอ้อม นอกจากนี้ในการกล่าวแย้งครั้งหนึ่งผู้พูดอาจใช้กลวิธีที่กลวิธีก็ได้ อีกทั้งกลวิธีที่ปรากฏก็อาจจะไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำที่ปรากฏในหนึ่งคำตอบด้วย เนื่องจากว่าในถ้อยคำนั้นอาจปรากฏการใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี และในทางกลับกันแม้ว่าจะปรากฏจำนวนถ้อยคำมากแต่ก็อาจแสดงการใช้กลวิธีเพียงกลวิธีเดียวด้วย ซึ่งในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏของกลวิธีต่างๆ จากจำนวนความถี่ที่กลวิธีนั้นปรากฏในแต่ละครั้งโดยไม่จำแนกว่าเป็นถ้อยคำ

๒.๑.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ทั้งสิ้น ๒๗๗ คำตอบ พบว่ามีจำนวนการปรากฏของกลวิธีทั้งหมด ๔๓๕ ครั้ง แบ่งเป็นกลวิธีที่เสริมการกล่าวแย้ง ๑๑๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๖ และกลวิธีการกล่าวแย้งอีก ๓๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๕ ซึ่งกลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งนี้สามารถแบ่งเป็นกลวิธีต่างๆ ได้ ๑๒ กลวิธี โดยแบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ๒ กลวิธี และกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอีก ๑๐ กลวิธี แต่ละกลวิธีมีความถี่ของการปรากฏต่อจำนวนการปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด ๓๑๖ ครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้ถ้อยคำของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า				
กลวิธีการกล่าวแย้ง		จำนวนความถี่ที่ปรากฏ (ครั้ง)	การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้ง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง	๑. การบอกว่าผิด	๓๐	๙.๔๙	๑๘.๓๕
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๒๘	๘.๘๖	
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม	๓. การใช้รูปประโยคคำถาม	๑๒๘	๔๑.๑๔	๘๑.๖๕
	๔. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๔๙	๑๕.๕๑	
	๕. การแสดงความเห็น	๔๔	๑๓.๙๒	
	๖. การแสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย	๑๒	๓.๘๐	
	๗. การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ	๘	๒.๕๓	
	๘. การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๖	๑.๙๐	
	๙. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๔	๑.๒๗	
	๑๐. การอ้างประโยชน์ของการกล่าวแย้ง	๒	๐.๖๓	
	๑๑. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๒	๐.๖๓	
	๑๒. การแสดงความถ่อมตน	๑	๐.๓๒	
รวม		๓๑๖	๑๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๖ สามารถมองเห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่ง
ที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าได้ ดังต่อไปนี้

- การเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า พบว่าปรากฏใช้
กลวิธีในการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากถึงร้อยละ ๘๑.๖๕ ของกลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งทั้งหมด
ส่วนกลวิธีในการกล่าวแย้งโดยตรงนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๑๘.๓๕ เท่านั้น กลวิธีในการกล่าว
แย้งโดยตรงและโดยอ้อมนี้ต่างก็มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังสามารถทราบเจตนาได้ทันที - บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาหน้าผู้ฟัง - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นไปอย่างราบรื่น
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - ความคลุมเครือ - อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด และผู้ฟังไม่ราบรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังอาจไม่ทราบเจตนาของผู้พูด - ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ

ตารางที่ ๗ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งสิ่งผิดโดยตรงกับ
การกล่าวแย้งความสิ่งผิดโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๗ ข้างต้นทำให้เห็นว่าการใช้กลวิธีที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกใช้ในการกล่าว
แย้งโดยอ้อมมากกว่ากลวิธีในการกล่าวแย้งโดยตรงมาก แสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง
และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าการทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาของผู้พูดได้
ทันที แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเห็นว่าการแย้งสิ่งผิดต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพ
สูงกว่านั้นเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพและอาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้ จึงพยายามเลือกใช้กล
วิธีต่างๆที่จะแย้งสิ่งผิดนั้นอย่างอ่อนนุ่มและสุภาพมากที่สุดดังปรากฏจากกลวิธีในการกล่าว
แย้งโดยอ้อมที่ใช้เพื่อแสดงความสุภาพและแสดงการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนานั้นเอง

- กลวิธีที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เพื่อกกล่าวแย้งสิ่งผิดมากที่สุด คือ กลวิธีในการแสดงการ
ถามซึ่งปรากฏมากถึงร้อยละ ๔๑.๑๔ และเป็นค่าความถี่การปรากฏที่แตกต่างจากกลวิธี
อื่นค่อนข้างมากด้วย ดังจะเห็นได้จากกลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับสอง คือ การอ้าง
แหล่งที่มาของข้อมูล และกลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับสาม คือ การแสดงความเห็นนั้น มี
ค่าความถี่การปรากฏเพียงร้อยละ ๑๕.๕๑ และ ร้อยละ ๑๓.๘๒ ตามลำดับ ซึ่งปรากฏน้อย

กว่ากลวิธีการแสดงการถามมากเกินไปร้อยละ ๒๐ แต่อย่างไรก็ตามทั้งสามกลวิธีนี้ก็ปรากฏค่าความถี่มากกว่ากลวิธีอื่นๆอย่างชัดเจน

๓. จะเห็นว่ากลวิธีทั้งสามกลวิธี คือ การแสดงการถาม การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล และการแสดงความคิดเห็น ล้วนแต่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การที่ปรากฏใช้กลวิธีต่างๆ เหล่านี้มากกว่ากลวิธีอื่นเนื่องจากว่าผู้พูดสามารถใช้กลวิธีทั้งสามนี้เพื่อบอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นผิด หรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้เลยโดยไม่ได้แสดงความก้าวร้าวต่อผู้ฟังหรือทำให้ผู้ฟังเสียหน้ามากนัก เนื่องจากว่าเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง
๔. การที่ปรากฏกลวิธีการแสดงการถามมากที่สุดนั้นอาจเนื่องจากว่ากลวิธีดังกล่าวสามารถนำไปประกอบกับกลวิธีอื่นๆได้มากนั่นเอง กล่าวคือผู้พูดอาจใช้กลวิธีการแสดงการถามร่วมกับการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล การแสดงความคิดเห็น หรือกลวิธีอื่นใดก็ได้ กลวิธีการแสดงการถามนี้เป็นกลวิธีที่แสดงถึงความไม่แน่ใจ ความสงสัยของผู้พูดในการกล่าวแย้ง จึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาประกอบกับกลวิธีอื่นๆที่เป็นการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยแล้วก็ยิ่งทำให้น้ำหนักของถ้อยคำนั้นลดลงมากยิ่งขึ้นด้วย
๕. กลวิธีอื่นๆนอกเหนือจากกลวิธีทั้งสามกลวิธีนั้นปรากฏใช้ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าบางกลวิธีจะต้องนำมาประกอบกับกลวิธีอื่นเพื่อแสดงการแย้งซึ่งอาจปรากฏหรือไม่ก็ได้ เช่น กลวิธีการอ้างประโยชน์ของการกล่าวแย้ง กลวิธีการถ่อมตน เป็นต้น แต่กลวิธีการแสดงการถาม กลวิธีการแสดงความคิดเห็น และกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลสามารถใช้แย้งผู้ฟังได้เลย ซึ่งพบว่ามักจะปรากฏกลวิธีใดกลวิธีหนึ่งในสามกลวิธีนี้ในคำตอบอยู่เสมอ
๖. แม้ว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยการบอกว่าผิด และการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง จะเป็นกลวิธีที่แสดงการรักษาหน้าของคู่สนทนาน้อยที่สุดหรือไม่รักษาหน้าของคู่สนทนาเลยนั้น กลับมีค่าความถี่ของการมากเป็นอันดับ ๔ และอันดับ ๕ ตามลำดับจากกลวิธีทั้งหมด ๑๒ กลวิธี กล่าวคือปรากฏกลวิธีการบอกว่าผิดร้อยละ ๙.๔๙ และปรากฏกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอีกร้อยละ ๘.๘๖ ซึ่งหากรวมกันแล้วจะปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงถึงร้อยละ ๑๘.๓๕ ทั้งที่จริงแล้วหากผู้พูดจะใช้การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล การแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงการถาม เพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดแทนการแย้งโดยตรงไปตรงมาอันจะช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากกว่าก็ได้ แต่ผู้พูดกลับเลือกที่จะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ทั้งที่แต่เดิมคนไทยมีค่านิยมที่เคารพผู้อาวุโส เมื่อโตเข้าโรงเรียนได้ก็ต้องให้ความเคารพแก่ครูบาอาจารย์ ฉะนั้นผู้น้อยโดยทั่วไปจะเกรงใจผู้ใหญ่ไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นอะไร (สุพัตรา สุภาพ, ๒๕๑๘ : ๖) ดังนั้นการที่นักเรียนกล้าที่จะแย้งว่าครูพูดผิดอย่างตรงไปตรงมาจึงแสดงให้เห็นถึงค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนสมัยใหม่ที่อยู่ในระบบการศึกษาที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด ดังเช่นที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” จึงเชื่อให้เด็กกล้าคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าที่จะแย้งครูอย่างตรงไปตรงมาค่อนข้างมาก

กลวิธีทั้ง ๑๒ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดใช้กล่าวแย้งคู่สนทนาเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดโดยทันที แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดบางส่วนอาจแย้งสิ่งที่ผิดนั้นโดยไม่พูดบอกคู่สนทนาหรือไม่ได้พูดบอกโดยทันทีด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๒.๒ การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่น

การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยไม่ได้ใช้รูปภาพในการสื่อสารกับผู้ที่ถูกกล่าวผิด หรือการใช้รูปภาพพูดสื่อสารกับผู้ที่ถูกกล่าวผิดแต่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกล่าวผิดนั้น

จากคำตอบที่แสดงการแย้งสิ่งที่ผิดทั้งหมด ๒๗๗ คำตอบ พบว่าปรากฏการแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ทั้งสิ้น ๕๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘๖ จากคำตอบที่เป็นการแย้งสิ่งที่ผิดทั้งหมด ซึ่งวิธีอื่นๆที่ใช้ในการแย้งสิ่งที่ผิดนี้พบ ๗ วิธีด้วยกัน คือ

๒.๑.๒.๒.๑ การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม

การที่ผู้พูดเลือกที่จะแย้งผู้ฟังโดยการบอกผู้ฟังตามลำพังภายหลังเมื่อไม่มีบุคคลที่สามนี้ ผู้พูดจะยังไม่กล่าวแย้งผู้ฟังโดยทันที แต่จะรอให้อยู่กันตามลำพังก่อนจึงค่อยกล่าวแย้ง ถึงแม้ว่ากลวิธีนี้ผู้พูดจะใช้รูปภาพในการพูดสื่อสารกับผู้ฟัง แต่เนื่องจากผู้พูดมิได้ใช้ในสถานการณ์ที่ผู้ฟังกล่าวผิด คือ ไม่ได้ใช้ถ้อยคำแย้งผู้ฟังทันทีหลังจากที่ถูกกล่าวผิดแล้ว แต่จะรอให้สถานการณ์เปลี่ยนไปเป็นสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามก่อนจึงจะแย้ง ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

๒.๑.๒.๒.๒ การแสดงท่าทางประหลาดใจ

การแสดงท่าทางประหลาดใจของผู้พูดเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้โดยไม่ได้กล่าวถ้อยคำใดๆเลย แต่ใช้สีหน้า แววตา หรือท่าทาง ที่จะทำให้ผู้ที่กล่าวผิดรู้ว่าผู้พูดประหลาดใจ สงสัยในสิ่งที่คู่สนทนากล่าวมา

การใช้กลวิธีดังกล่าวเป็นการแสดงให้คู่สนทนาที่กล่าวผิดรู้สึกเอะใจว่าน่าจะมีบางสิ่งผิดพลาดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาและอาจจะถามผู้พูดถึงข้อสงสัยนั้น ทำให้ผู้พูดมีโอกาสที่จะแย้งสิ่งที่ผิดนั้นได้ หรือคู่สนทนาอาจจะสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้องได้เองโดยที่ผู้พูดไม่ต้องกล่าวแย้ง

๒.๑.๒.๒.๓ การนำหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลที่ถูกตั้งมาให้

การนำหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลที่ถูกตั้งมาให้เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดแย้งโดยไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดๆ แต่จะนำเอาสิ่งที่กล่าวถึงข้อมูลที่ถูกตั้งนั้นมาให้ผู้ที่กล่าวผิดดู ซึ่งก็จะทำให้ผู้ที่กล่าวผิดนั้นรู้ข้อมูลที่ถูกตั้งโดยที่ผู้พูดไม่จำเป็นต้องพูดบอก

การที่ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีดังกล่าวในการแย้งอาจเนื่องมาจากว่าผู้พูดเห็นว่าผู้ฟังเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เป็นครูของตน หากตนจะบอกข้อมูลที่ถูกตั้งเองก็เกรงว่าจะเป็นการอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าครูหรือครูอาจจะไม่เชื่อได้ แต่ถ้าจะไม่แย้งก็เกรงว่าครูจะไปพูดผิดในที่อื่นซึ่งก็จะทำให้ครูเสียหน้ามากขึ้น จึงใช้วิธีนำเอาหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลที่ถูกตั้งซึ่งมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วมาให้ผู้ที่กล่าวผิดดู และให้ผู้กล่าวผิดนั้นแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องเอง

๒.๑.๒.๒.๔ การส่งโน้ตข้อความที่ถูกไปให้

การส่งโน้ตข้อความที่ถูกตั้งไปให้ เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแย้งผู้ฟังโดยการเขียนข้อมูลที่ถูกตั้งใส่กระดาษเล็กๆเป็นโน้ตส่งไปให้ผู้ฟังที่กล่าวผิด ถึงแม้ว่าวิธีการดังกล่าวผู้แย้งจะมีการสื่อสารด้วยรูปทางภาษา แต่เนื่องจากว่าผู้แย้งใช้วิธีการสื่อสารโดยการเขียนไม่ได้ใช้วิธีการสื่อสารโดยการพูดกับผู้ฟังที่กล่าวผิดโดยตรง ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

๒.๑.๒.๒.๕ การบอกให้ผู้อื่นแย้งแทน

ในการบอกให้ผู้อื่นแย้งแทนนี้ถึงแม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้เป็นผู้แย้งต่อผู้ที่กล่าวผิดเอง แต่การบอกให้คนอื่นไปแย้งแทนนั้นแสดงว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะแย้งผู้ฟัง ผู้วิจัยจึงจัดให้กลวิธีดังกล่าวเป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่นด้วย

การที่ผู้พูดไม่เป็นผู้แย้งผู้ที่กล่าวผิด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะผู้พูดเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าและมีอำนาจมากกว่าตนจึงไม่กล้าที่จะแย้งเองแต่บอกให้ผู้อื่นแย้ง ซึ่งจากข้อมูลพบว่าผู้ที่ผู้พูดไปบอกให้แย้งก็คือวิทยากรที่คู่สนทนา กล่าวชื่อผิดนั่นเอง ดังที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คำตอบที่เป็นการทำอย่างอื่นแทนการกล่าวแย้งไว้ว่า “จะไปบอกวิทยากรให้บอกครู”

๒.๑.๒.๒.๖ การพูดกับคนอื่นถึงข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้ยิน

การพูดกับคนอื่นถึงข้อมูลที่ถูกต้องให้ผู้ที่ถูกกล่าวผิดได้ยินถือว่าเป็นการบอกข้อมูลที่ถูกต้องทางอ้อมแต่ผู้พูดมิได้ใช้ถ้อยคำใด ๆ กับผู้ที่กล่าวผิดเลย ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่น

๒.๑.๒.๒.๗ ไม่กล่าวแย้ง แต่ทำตามที่ตนคิดว่าถูก

การไม่กล่าวแย้งแต่ทำตามที่ตนคิดว่าถูกนี้ ผู้พูดจะไม่กล่าวแย้งสิ่งใดแก่คู่สนทนาเลย แต่ก็ไม่ใช่และไม่ทำตามสิ่งที่คู่สนทนาบอกโดยจะทำในสิ่งที่ตนรู้ว่าถูกต้องซึ่งขัดแย้งกับความคิดของคู่สนทนา ผู้วิจัยจึงให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่นเนื่องจากว่าผู้พูดไม่ได้แสดงถ้อยคำที่เป็นรูปภาพในการพูดสื่อสารกับผู้ฟัง และไม่ได้แย้งผู้ฟังในสถานการณ์ที่ผิดนั้นทันที แต่การกระทำของผู้พูดแสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องการที่จะแย้งผู้ฟัง

การแย้งโดยการทำอย่างอื่นนี้แสดงการรักษาน้ำหน้าของผู้ที่กล่าวผิดค่อนข้างมากเนื่องจากว่าผู้แย้งไม่ได้ใช้ถ้อยคำใด ๆ ที่แสดงการแย้งต่อผู้ที่กล่าวผิดเลย แต่จะใช้วิธีอื่นที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งอาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากกว่าหากผู้พูดแย้ง ผู้ฟังต่อหน้า การแย้งโดยการทำอย่างอื่นนี้มีค่าความถี่ของการปรากฏต่อการแย้งโดยการทำอย่างอื่นทั้งหมดจากมากไปน้อย ดังนี้

กลวิธีการแย่งสิ่งที่มีผิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	
กลวิธี	ค่าความถี่การปรากฏ (ร้อยละ)
๑. การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม	๔๕.๔๕
๒. การแสดงท่าทางประหลาดใจ	๑๘.๑๘
๓. การนำหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลที่ต้องมาให้	๑๔.๕๔
๔. การส่งไนต์ข้อความที่ต้องไปให้	๙.๐๙
๕. การบอกให้ผู้อื่นแย่งแทน	๕.๔๕
๖. การพูดกับคนอื่นถึงข้อมูลที่ต้องให้ได้ยิน	๓.๖๔
๗. การทำสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง	๓.๖๔

ตารางที่ ๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการแย่งสิ่งที่มีผิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากการศึกษาการแย่งสิ่งที่มีผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะเห็นได้ว่าผู้พูดสามารถแย่งสิ่งที่มีผิดนั้นได้มากมายหลายกลวิธี โดยอาจใช้วัจนกรรมเพื่อกล่าวแย่งต่อคู่สนทนาโดยตรงหรืออาจใช้กลวิธีอื่นๆโดยที่ไม่ได้ใช้วัจนกรรมใดๆเลยก็ได้ ซึ่งกลวิธีต่างๆนี้เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้แย่งเมื่อพบว่าคู่สนทนากล่าวบางสิ่งที่ไม่ถูกต้องเท่านั้น ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงกลวิธีที่ผู้พูดใช้แย่งคู่สนทนาเมื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างไม่ตรงกัน

๒.๒ การกล่าวแย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากข้อมูลรวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คำตอบ ผู้วิจัยพบว่าบางคำตอบไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื่องจากว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่คู่สนทนาเสนอมา ดังนั้นหากผู้ตอบแบบสอบถามตอบในทำนองว่าเห็นด้วยหรือแล้วแต่คู่สนทนา เช่น “เฉยๆผมเห็นด้วยนะ” “ทำตามที่อาจารย์บอก” หรือ “แล้วแต่อาจารย์คะ” จึงแสดงว่าผู้ตอบไม่เข้าใจแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงไม่นำคำตอบเหล่านี้มาใช้ในการศึกษาการแย่งความคิดเห็น หลังจากตัดคำตอบดังกล่าวแล้วเหลือคำตอบที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น ๓๘๗ คำตอบ

จากคำตอบทั้ง ๓๘๗ คำตอบปรากฏทั้งการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆคิดเป็นร้อยละของคำตอบทั้งหมดโดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่ ดังตารางต่อไปนี้

การแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
การแย้ง		การไม่แย้ง	
กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๖๕.๖๓	๗.๒๔	๑๙.๑๒	๘.๐๑
๗๒.๘๗		๒๗.๑๓	

ตารางที่ ๙ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่เลือกที่จะแย้งความคิดเห็นมากถึงร้อยละ ๗๒.๘๗ ของคำตอบทั้งหมด โดยแบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งร้อยละ ๖๕.๖๓ และกลวิธีอื่นๆเพื่อแย้งอีกร้อยละ ๗.๒๔ ส่วนการไม่แย้งนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๒๗.๑๓ เท่านั้น โดยแบ่งเป็นการทำเฉยๆ ร้อยละ ๑๙.๑๒ และการทำอย่างอื่นที่ไม่แสดงการแย้งอีกร้อยละ ๘.๐๑ การเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพที่สูงกว่าของคู่สนทนา ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์สาเหตุของการไม่แย้งทั้งการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่น จากนั้นจะศึกษาถึงการแย้งทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำและการใช้วิธีอื่นเพื่อแย้งว่าผู้พูดใช้กลวิธีใดบ้าง

๒.๒.๑ การไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการแย้งเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด้านบวกของคู่สนทนา ทำให้คู่สนทนา รู้สึกว่าตนไม่เป็นที่ยอมรับ การกล่าวแย้งความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากการแย้งความคิดเห็นเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้ ดังนั้นผู้พูดอาจพยายามลดความเสี่ยงในการคุกคามหน้าของผู้ฟังทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่เสียหน้าหรือเสียหน้าน้อยที่สุด การตัดสินใจเลือกที่จะไม่กระทำวัจนกรรมการแย้ง (Don't do the FTA) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคู่สนทนามากและต้องการหลีกเลี่ยงการคุกคามนั้น (Brown & Levinson, 1978 : 64-65) ผู้วิจัยจึงจะศึกษาการไม่แย้งความคิดเห็นด้วย

จากคำตอบทั้งหมด ๓๘๗ คำตอบ พบว่ามีคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะไม่แย่งความคิดเห็นทั้งสิ้น ๑๐๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๓ ของคำตอบทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามอาจเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แสดงถ้อยคำหรือท่าทีใดๆ หรือเลือกที่จะทำอย่างอื่นแต่การกระทำนั้นไม่ได้แสดงเจตนาแย่งก็ได้ ซึ่งทั้งสองกลวิธีนี้มีค่าความถี่การปรากฏต่อคำตอบที่ไม่แย่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

การไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
สถานการณ์	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	รวม
ไม่มีบุคคลที่สาม	๒๐.๐๐	๑.๙๐	๒๑.๙๐
มีบุคคลที่สาม	๕๐.๔๘	๒๗.๖๒	๗๘.๑๐
รวม	๗๐.๔๘	๒๙.๕๒	๑๐๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงการปรากฏของการไม่แย่งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆ ของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๑๐ จะเห็นว่าการปรากฏของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้พุดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามีลักษณะการปรากฏเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการไม่แย่งสิ่งที่ผิดในหัวข้อ ๒.๑.๑ ข้างต้น กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย่งความคิดเห็นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม และเลือกที่จะไม่แย่งโดยการทำเฉยๆมากกว่าไม่แย่งแต่ทำอย่างอื่น แต่จะแตกต่างกันตรงที่การไม่แย่งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่นนั้นปรากฏทั้งในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

๒.๒.๑.๑ การทำเฉยๆ หมายถึง การนิ่งเฉย ไม่กล่าวหรือกระทำการใดๆ ที่ จะแสดงให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พุดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมมาแล้ว

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย่งความคิดเห็นโดยการทำเฉยๆร้อยละ ๗๐.๔๘ จากคำตอบที่ไม่แย่งความคิดเห็นทั้งหมด ๑๐๕ คำตอบ แบ่งเป็นการไม่แย่งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามร้อยละ ๒๐.๐๐ และการไม่แย่งความคิดเห็นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอีกร้อยละ ๕๐.๔๘ จะเห็นว่าการไม่แย่งความคิดเห็นนั้น

ส่วนมากผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการนิ่งเฉย ไม่กระทำสิ่งใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วย ผู้พูดจะนิ่งเฉยมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ผู้พูดอยู่กับผู้ฟังเพียงลำพัง

การไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่านอกจากจะแสดงด้วยการนิ่งเฉยแล้วยังพบว่า การเลือกที่จะทำอย่างอื่นบางการกระทำก็ได้แสดงการแย่งความคิดเห็นต่อคู่สนทนา ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๒.๑.๒ การทำอย่างอื่น โดยไม่ได้มีเจตนาแย่ง หมายถึง การที่ผู้พูดทำบางสิ่งบางอย่าง แต่สิ่งนั้นไม่ได้แสดงว่าผู้พูดจะแย่งความคิดเห็นของผู้ฟังที่ได้เสนอมาก่อนหน้าต่อผู้ฟังอย่างแน่นอน

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่เลือกทำอย่างอื่นโดยไม่แย่งคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๒ จากคำตอบที่ไม่แสดงการแย่งทั้งหมด ๑๐๕ คำตอบ ปรากฏทั้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามคิดเป็นร้อยละ ๑.๙๐ และมีบุคคลที่สามคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๒ ซึ่งการทำอย่างอื่นที่ไม่ได้แสดงเจตนาแย่งนี้ ได้แก่

๒.๒.๑.๒.๑ การพูดคุยหรือปรึกษากับเพื่อน

การที่ผู้พูดเลือกที่จะใช้กลวิธีอื่น ๆ โดยการพูดคุยหรือปรึกษากับเพื่อนนี้ปรากฏทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม โดยผู้พูดมักจะตอบว่าจะไปคุยหรือปรึกษากับเพื่อนก่อนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าเห็นด้วยกับความเห็นของครูก็จจะทำตามนั้น แต่ถ้าไม่เห็นด้วยจึงจะไปแย้งครู ถึงแม้ว่าในบางคำตอบผู้พูดจะบอกว่าจะไปแย้งในภายหลังหากเพื่อนไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกับตนก็ตามแต่เป็นเพียงการสมมติเหตุการณ์เท่านั้น อาจแย้งหรือไม่แย้งก็ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้กลวิธีดังกล่าวนี้เป็นการไม่แย่ง

๒.๒.๑.๒.๒ การรอดูท่าทีของบุคคลที่สาม

นอกจากผู้พูดจะพูดคุย หรือปรึกษากับเพื่อนแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า มีคำตอบหนึ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงว่าจะรอดูปฏิกิริยาของคนอื่น ๆ ก่อนจึงค่อยแย้งคู่สนทนา กลวิธีดังกล่าวนี้จะปรากฏใช้เมื่อผู้พูดอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น ซึ่งผู้พูดอาจจะแย้งหรือไม่

แย้งก็ได้ขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาของบุคคลที่สาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการไม่แย้ง การที่ผู้พูดไม่แย้งเพราะต้องการรอดูปฏิกิริยาของบุคคลที่สามก่อนนั้นอาจเนื่องมาจากว่าผู้พูดต้องการดูความคิดเห็นของบุคคลที่สามก่อนว่าเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าหากบุคคลที่สามไม่มีปฏิกิริยาใดๆก็แสดงว่าเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟัง ผู้พูดก็จะทำตามเสียงส่วนใหญ่ นั้น แต่ถ้าหากคนอื่นๆ มีท่าที่ไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกัน ผู้พูดจึงค่อยแย้งหรือแสดงความคิดเห็นของตน

๒.๒.๑.๒.๓ การไม่แสดงความคิดเห็นจนกว่าคู่สนทนาจะถามความคิดเห็น

การไม่แย้งโดยการไม่แสดงความคิดเห็นจนกว่าคู่สนทนาจะถามความคิดเห็นนี้ ผู้พูดจะรอให้คู่สนทนาถามก่อนว่าผู้พูดมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วผู้พูดจึงจะแย้งหรือแสดงความคิดเห็น แต่ทั้งนี้ในแบบสอบถามไม่ได้กำหนดว่าคู่สนทนาจะถามความคิดเห็นของผู้พูด ผู้พูดอาจจึงไม่ได้แสดงความคิดเห็นแย้งนั้น ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการไม่แย้งด้วย

การที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า แต่ทำอย่างอื่นโดยการพูดคุยปรึกษากับเพื่อน รอดูท่าทีของบุคคลที่สาม หรือรอจนกว่าคู่สนทนาจะถามความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลต่างๆกันซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

จากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่ามีสาเหตุของการเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนา

การแย้งความคิดเห็นเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคู่สนทนา ทำให้คู่สนทนา รู้สึกว่าความคิดของตนไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นผู้พูดที่คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา มากจึงเลือกใช้กลวิธีการนิ่งเฉยไม่แย้งความคิดเห็นนั้นเพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา ดังเช่นที่บราวน์ และเลวินสันได้แสดงไว้ในกลวิธีต่างๆที่ใช้เมื่อเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคู่สนทนาว่า กลวิธีการนิ่งเฉยไม่กระทำสิ่งใดเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นจะทำให้คู่สนทนาเสียหน้ามากที่สุด (Brown & Levinson, 1978 : 65)

เหตุผลของการไม่แย้งที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงไว้ว่า “ไม่อยากหักหน้าอาจารย์” หรือ “เป็นนักเรียนไม่ควรพูดหักหน้า” นั้น เป็นเหตุผลที่แสดงการรักษาน้ำหน้าของคู่สนทนา

อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางคนอาจให้เหตุผลของการไม่แย้งว่า “มีคนอื่นอยู่ด้วย” หรือ “อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม” ซึ่งแม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้แสดงว่าต้องการรักษาหน้าของคู่สนทนาอย่างตรงไปตรงมา แต่ก็แสดงให้เห็นว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาด้วยเช่นกัน เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดเห็นว่าตนอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมที่จะแย้งคู่สนทนาในขณะนั้น เพราะหากแย้งไปก็จะทำให้คู่สนทนายารู้สึกเสียหน้าได้

๒. เพื่อรักษาหน้าตัวเอง

การเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นนั้นนอกจากผู้พูดจะต้องการรักษาหน้าของคู่สนทนาดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังพบว่าผู้พูดบางคนไม่แย้งเพราะต้องการรักษาหน้าของตัวเองด้วย เนื่องจากเห็นว่าหากตนแย้งไปแล้วก็อาจจะทำให้ตนไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มได้ ทำให้มีผลต่อหน้าด้านบวกของผู้พูดตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน เหตุผลของการไม่แย้งเพื่อรักษาหน้าตัวเองนี้แสดงได้จากคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ไว้ว่า “หากตนแย้งแล้วอาจจะทำให้คนอื่นมองว่าตนเห็นแก่ตัวหรือเกียจงาน” หรือ “ไม่อยากเด่นต่อหน้าเพื่อน ๆ” ซึ่งจะทำให้เพื่อน ๆ หรือบุคคลอื่นไม่ชอบหรือไม่พอใจตน อันจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มได้

นอกจากจากการนี้การแสดงว่า “จะทำตามเสียงส่วนใหญ่” หรือ “คิดว่าเป็นความเห็นของคนส่วนใหญ่” นั้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่แย้งเพราะต้องการที่จะทำตามความคิดเห็นของส่วนรวม เนื่องจากว่าหากผู้พูดแย้งไปโดยไม่สนใจความคิดเห็นของคนอื่นซึ่งอาจจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นของคู่สนทนา ก็อาจจะทำให้คนอื่น ๆ ไม่พอใจผู้พูดหรือคิดกับผู้พูดในทางลบ ทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มได้ อีกทั้งการแสดงความต้องการที่จะทำตามเสียงส่วนใหญ่นี้ยังเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ยึดแต่ความคิดของตนเป็นหลักด้วย ดังนั้นการไม่แย้งด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงเป็นการแสดงถึงการรักษาหน้าตัวเองของผู้พูดด้วย

๓. เกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า

การไม่แย้งความคิดเห็นเนื่องจากเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่านี้มีลักษณะเช่นเดียวกับกับการไม่แย้งสิ่งที่ผิดข้างต้น กล่าวคือ อำนาจและสถานภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าย่อมมีอำนาจมากกว่า ดังนั้นการแย้งความคิดเห็นต่อคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เพราะอำนาจที่คู่สนทนามีเหนือกว่านั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าได้ จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนเลือกที่จะไม่แย้งโดยให้เหตุผลว่า “ไม่กล้าแย้งอาจารย์” หรือ “ถ้าพูดไม่เห็นด้วยครูอาจจะโกรธ”

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางคนอาจให้เหตุผลที่ไม่แย้งว่า “เป็นคำสั่งของครูและครูเป็นผู้ให้คะแนนจึงต้องทำตามคำสั่ง” “มีรีจะทัดทานอาจารย์ได้ ความเห็นของเด็กไทยถูกจำกัดอยู่แล้ว” หรือ “ต้องอดทนทำไป เพราะเราถือว่าเป็นงานที่ท่านสั่งมา” นั้นก็แสดงถึงความเกรงหรือกลัวในอำนาจของคู่สนทนาที่มีเหนือกว่า ทำให้สามารถควบคุมหรือกำกับพฤติกรรมของคนที่มีความอำนาจน้อยกว่าได้ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าบางคนจึงคิดว่าถึงอย่างไรก็ไม่สามารถแย้งได้อยู่แล้ว หรือคิดว่าเป็นคำสั่งที่ต้องทำตาม เพราะหากไม่ทำตามก็อาจจะส่งผลกระทบต่อตนเอง

การรักษาหน้าของคู่สนทนา การรักษาหน้าตัวเอง และความเกรงกลัวอำนาจของคู่สนทนาดังกล่าวข้างต้นนี้ล้วนเป็นเหตุผลหลักของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ซึ่งเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดและผู้ฟังทั้งสิ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบที่เลือกไม่แย้งความคิดเห็นก็ไม่สามารถจัดไว้ในกลุ่มใดได้ เนื่องจากไม่สามารถบ่งได้อย่างชัดเจนว่าผู้พูดมีเหตุผลใด ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นเหตุผลที่ระบุไม่ได้ ได้แก่ เหตุผลที่ว่า “เห็นว่าเป็นแค่การแสดงความคิดเห็นอาจจะทำหรือไม่ทำก็ได้” “คิดว่าจะมีคนอื่นแย้ง” “อาจทำให้เกิดความวุ่นวาย” “ไม่รู้ว่าจะพูดอะไร” หรือ “ไม่รู้ว่าจะแย้งอย่างไร” เป็นต้น นอกจากนี้การไม่แย้งแต่ทำอย่างอื่นบางคำตอบก็ไม่สามารถตัดสินได้เช่นกันว่าผู้พูดมีเหตุผลใดแน่ ได้แก่ การรอดูท่าทีของบุคคลที่สาม และการรอให้ครูถาม กล่าวคือ การรอดูท่าทีของบุคคลที่สามอาจเนื่องจากว่าผู้พูดต้องการรักษาหน้าของตัวเอง หรืออาจจะเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าก็ได้ ทำให้ไม่กล้าแย้งขึ้นมาก่อน และรอให้มีคนแสดงปฏิกิริยาว่าไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกันจึงจะกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเพราะมีคนอื่นที่ไม่เห็นด้วยเหมือนกัน ส่วนการรอให้คู่สนทนาถามก่อนก็อาจเนื่องจากว่าผู้พูดไม่กล้าแย้งขึ้นมาเองก็ได้ หรืออาจจะต้องการรักษาหน้าของครูก็ได้ โดยไม่แย้งขึ้นมาก่อน แต่ถ้าครูถามจึงค่อยแสดงความคิดเห็น ซึ่งไม่อาจตัดสินได้จากข้อมูล

จากการศึกษาพบว่าการปรากฏของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนมากเลือกที่จะนิ่งเฉยมากที่สุดถึงร้อยละ ๖๙.๑๖ ส่วนการไม่แย้งแต่ทำอย่างอื่นนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๓๐.๘๔ ทั้งนี้มีเหตุผลของการไม่แย้งแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ การรักษาหน้าคู่สนทนา การรักษาหน้าตัวเอง และความเกรงกลัวอำนาจของคู่สนทนา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การแสดงเหตุผลของการไม่แย้งความคิดเห็นทั้งโดยการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่นมีค่าความถี่ของการปรากฏคิดเป็นร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แยงความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
เหตุผล	๑.การทำเฉยๆ	๒.การทำอย่างอื่น	รวม
๑. รักษาหน้าตนเอง	๒๘.๕๗	๒๗.๖๒	๕๖.๑๙
๒. เกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มี สถานภาพสูงกว่า	๑๘.๑๐	-	๑๘.๑๐
๓. รักษาหน้าคู่สนทนา	๔.๗๖	-	๔.๗๖
๔. เหตุผลที่ระบุไม่ได้	๑๙.๐๕	๑.๙๐	๒๐.๙๕

ตารางที่ ๑๑ แสดงการปรากฏเหตุผลในการไม่แยงความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางจะเห็นว่าเหตุผลของการไม่แยงความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ การรักษาหน้าตนเอง ซึ่งมีค่าความถี่มากเกินกึ่งหนึ่งของเหตุผลทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากการแยงความคิดเห็นนั้น ผู้พูดส่วนใหญ่จะรอฟังเสียงของส่วนมากก่อนว่าเห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้นหรือไม่ โดยจะไม่แยงคู่สนทนาในที่นี้ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าคนอื่น ๆ มีความคิดเห็นอย่างไร หากแยงไปแล้วคนอื่น ๆ ไม่เห็นด้วยก็อาจจะทำให้ผู้แยงเสียหน้าและไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนได้ จึงทำให้ค่าความถี่ของการปรากฏเหตุผลการรักษาหน้าตนเองอยู่ในระดับที่สูงกว่าเหตุผลอื่นๆ

เหตุผลที่ปรากฏมากเป็นอันดับสอง คือ ความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากการแยงความคิดเห็นมีผลต่อการทำให้คู่เสียหน้า จึงอาจจะทำให้คู่สนทนาโกรธหรือไม่พอใจผู้พูดและอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้พูดได้ อีกทั้งในสังคมไทยเด็กมักจะถูกปลูกฝังให้เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ควรจะเถียงหรือโต้แย้งสิ่งที่ผู้ใหญ่พูดหรือเสนอแนะ เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ดังเช่นที่ จวีวรรณ ประจวบเหมาะ (๒๕๔๒ : ๑๘๕) ได้กล่าวไว้ว่า “การเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้หมายถึงการที่มีอายุมากอย่างเดียว แต่รวมถึงคุณลักษณะอื่นๆด้วย เช่น ความรับผิดชอบ การควบคุมอารมณ์ และประสบการณ์ ในความหมายนี้ผู้ใหญ่จะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เพราะ “ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน” ฉะนั้น “เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” ผู้ใหญ่จึงเป็นที่นับถือของเด็ก และเด็กก็ควรจะเชื่อฟังผู้ใหญ่” โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ในทางวินัยนี้ยังมีฐานะเป็นครูของผู้พูดด้วยซึ่งคนไทยเราให้ความสำคัญและเคารพนับถือครูมากเป็นอันดับสองรองจากพ่อแม่ว่าด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าไม่กล้าแยงความคิดเห็นผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า

ส่วนเหตุผลของการรักษาหน้าของคู่สนทนานั้นปรากฏน้อยที่สุดในเหตุผลของการไม่แยงความคิดเห็นซึ่งแตกต่างจากเหตุผลของการไม่แยงสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ทั้งนี้

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการแย่งสิ่งที่มีผิดเป็นการแสดงถึงความผิดพลาดของตัวคู่สนทนาซึ่งจะมีผลต่อหน้าของคู่สนทนา ทำให้คู่สนทนา รู้สึกเสียหน้าได้มาก ผู้พูดจึงคำนึงถึงการรักษาหน้าของคู่สนทนา มากกว่าเหตุผลอื่น แต่การแย่งความคิดเห็นนั้น เนื่องจากความคิดเห็นไม่ได้แสดงว่าความคิดของใครถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี แต่ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคล ดังนั้นการที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของคู่สนทนาจึงไม่ได้แสดงว่าคู่สนทนาคิดผิดหรือความคิดนั้นไม่ดี อีกทั้งผู้พูดอาจคิดว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนคิดได้เท่ากันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องปฏิบัติงานนั้นร่วมกัน ทำให้ผู้พูดไม่ได้คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากนัก แต่คำนึงถึงตนเองมากกว่าว่าการแย่งนั้นจะทำให้ตนเสียหน้า ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม หรือจะทำให้ตนเองเดือดร้อนหรือไม่ จึงทำให้ปรากฏเหตุผลของการรักษาหน้าตนเองและความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ามากกว่า การรักษาหน้าของคู่สนทนา

บราวน์และเลวินสันได้กล่าวไว้ว่าการที่เราจะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมใด เราต้องชั่งน้ำหนักข้อดีและข้อเสียของแต่ละสิ่งก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมนั้น (Brown & Levinson, 1978 : 81) การไม่แย่งความคิดเห็นก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกับการแย่งเช่นกัน ดังตารางต่อไปนี้

	การไม่แย่ง	การแย่ง
ข้อดี	รักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา รักษาหน้าผู้ฟัง – ผู้พูด	ได้แสดงความคิดเห็นของตน
ข้อเสีย	ไม่ได้แสดงความคิดเห็นของตน	คุกคามหน้าผู้ฟัง (สามารถเลือกกลวิธีที่ลดการคุกคามได้)

ตารางที่ ๑๒ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย่งและการแย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

การไม่แย่งนับเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าของคู่สนทนา เป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อย่างไรก็ตามการไม่แย่งก็ทำให้ไม่ได้แสดงความคิดเห็นของตน อาจเป็นด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย่งมากกว่าไม่แย่ง เพราะให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นของตนมากกว่า โดยมีกลวิธีที่ใช้ในการแย่งแตกต่างกันไป ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๒.๒ การแย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

การแย่งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพูดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้พูดหรือเสนอมาก่อนหน้านั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ซึ่งผู้พูดอาจแย้งได้ ทั้งโดยการกล่าวแย้งต่อผู้ที่เสนอความเห็น หรืออาจจะไม่พูดแต่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อที่จะแย่งแทนก็ได้

จากการศึกษาคำตอบทั้งหมดที่เป็นการแย่งความคิดเห็นพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งมากถึง ๒๘๒ คำตอบ จากคำตอบทั้งหมด ๓๘๗ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๘๗ และจากคำตอบที่แสดงการแย้งทั้ง ๒๘๒ คำตอบนี้แบ่งเป็นการกล่าวแย้ง ๒๕๔ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๗ และการแย้งโดยการทำอย่างอื่นอีก ๒๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๓ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแย่งสิ่งที่ไม่ดีโดยการกล่าวแย้งอย่างละเอียด แต่ก็ก็จะกล่าวถึงการแย่งโดยการทำอย่างอื่นไว้ด้วยในตอนท้าย

๒.๒.๒.๑ การกล่าวแย้งความคิดเห็น

การกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้พูดแย้งผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดของผู้ฟังในสถานการณ์ที่แสดงความคิดเห็นนั้น

ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกการกล่าวแย้งความคิดเห็นใช้ถ้อยคำหลายถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ดังนี้

๑. นำคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นมาแบ่งเป็นถ้อยคำก่อนตามนิยามทางวจนปฏิบัติศาสตร์
๒. วิเคราะห์ว่าถ้อยคำแต่ละถ้อยคำจัดเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งหรือกลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง
๓. วิเคราะห์ว่ากลวิธีการกล่าวแย้งนั้นมีกลวิธีใดบ้าง
๔. วิเคราะห์ว่ากลวิธีอื่นๆ ที่ใช้เสริมการกล่าวแย้งมีกลวิธีใดบ้าง

จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีการกล่าวแย้ง ๑๖ กลวิธี และกลวิธีเสริมการกล่าวแย้งอีก ๖ กลวิธี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีเสริมการกล่าวแย้งก่อนเนื่องจากเมื่อ

พิจารณาตามลำดับวัจนกรรมในคำตอบที่แสดงการกล่าวแย้ง กลวิธีเสริมมักปรากฏก่อนกลวิธีอื่น ๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็น

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้ง โดยมักจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้น กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งนี้ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้ง

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบ ๖ กลวิธี ได้แก่ การใช้คำเรียก การขอโทษ การขออนุญาต การขอบคุณ การใช้คำอุทาน และการตอบกิ่งตอบรับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑.๑.๑ การใช้คำเรียก

“คำเรียก” หมายถึง คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ เมื่อเขาเกิดความสนใจแล้วก็สื่อสารได้ต่อไป คำเรียกจึงมักอยู่หน้าประโยค แต่บางที่เมื่อสื่อสารไปแล้ว ผู้พูดก็อาจจะเรียกผู้ฟังให้เกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยคก็ได้ ประโยคหลายประโยคติดต่อกันไปอาจมีคำเรียกสลับเป็นระยะๆ (นวรวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐)

การใช้คำเรียกที่ปรากฏในคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการใช้คำเรียกในการกล่าวแย้งสิ่งๆ ที่ผิด กล่าวคือ ผู้พูดใช้คำเรียกเพื่อเรียกผู้ฟังก่อนหรือหลังการกล่าวแย้งเท่านั้น ไม่ได้แสดงถึงกลวิธีใดๆ ที่ใช้ในการแย้งซึ่งอาจจะปรากฏใช้หรือไม่ก็ได้ และจากคำตอบทั้งหมดที่ผู้พูดใช้คำเรียกจะปรากฏใช้คำนามที่แสดงสถานภาพของผู้ฟัง ได้แก่คำว่า “อาจารย์” หรือ “ครู” โดยอาจจะใช้คำนำหน้านามประกอบด้วยก็ได้ เช่น “คุณครู” การใช้คำเรียกแสดงสถานภาพนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความเคารพและให้เกิดเกียรติผู้ฟังเพราะแสดงว่าผู้พูดยอมรับในสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าผู้ฟังมีสถานภาพที่สูงกว่าตน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้พูดมักจะใช้คำลงท้ายมาประกอบกับคำเรียกด้วย ซึ่งคำลงท้ายนี้ใช้แสดงถึงความเคารพยกย่องต่อผู้ฟังได้ โดยผู้พูดที่เป็นหญิงจะใช้คำว่า “คะ” หรือ “ค่ะ” ส่วนผู้พูดที่เป็นชายจะใช้คำว่า “ครับ” (นวรวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๘๙) ดังนั้นการใช้คำเรียกจึงเป็นเพียงการแสดงถึงฐานะ

และสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันแสดงถึงคุณภาพต่อผู้ฟัง ไม่ได้เป็นการแสดงการกล่าว
แย้งแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

- **อาจารย์คะ** หนูคิดว่าเราน่าจะจัดแสดงบอร์ดในหัวข้อเรื่อง ... นี้ จะดีกว่าไหม
คะ เพราะ ... (๙๖)
- **ครูคะ** หนูคิดว่าน่าจะใช้กิจกรรมอย่างอื่นน่าจะดีกว่า ครูคิดว่าอย่างไรคะ
(๙๗)
- **คุณครูคะ** หนูอยากปรึกษากับเพื่อนๆด้วย คุณครูจะอนุญาตไหมคะ (๙๘)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าคำเรียกที่ผู้ใช้เรียกคู่สนทนา คือ “ครู” “คุณ
ครู” หรือ “อาจารย์” แล้วจึงแสดงความคิดเห็นแย้งต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดอาจใช้คำ
เรียกเพื่อเรียกบุคคลที่สามซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานการณ์การสนทนานั้นอีกด้วย

ตัวอย่าง

- **อาจารย์ขา เพื่อนๆ** หนูขอเสนอจัดบอร์ดเรื่อง ... ทุกคนมีความเห็นยังงัยคะ
(๙๙)

จากตัวอย่างที่ (๙๙) จะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้คำเรียกเรียกทั้งคู่สนทนา คือ
“อาจารย์” และเรียกบุคคลที่สามซึ่งก็คือ “เพื่อนๆ” เพื่อให้ฟังในสิ่งที่ตนกำลังเสนอด้วย ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจากว่าผู้พูดเห็นว่าทุกคนที่อยู่ในสถานการณ์นั้นต่างก็เป็นผู้ร่วมสนทนาด้วยเช่นกัน จึงใช้
คำเรียกเรียกทุกคนในสถานการณ์นั้นเพื่อแสดงการมีส่วนร่วมของทุกคน

การใช้คำเรียกนี้พบว่าจะปรากฏใช้แต่คำเรียกที่แสดงสถานภาพเท่านั้น
และมักจะมีคำลงท้ายมาประกอบด้วยเพื่อแสดงคุณภาพในการสนทนา โดยมีได้แสดงว่าผู้พูด
ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังแต่ประการใด

๒.๒.๒.๑.๑.๒ การขอโทษ

การขอโทษ หมายถึง ขอให้ยกเว้นโทษ, ใช้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกว่าจะ
เป็นการล่วงเกินผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๑๗๑) คำที่ปรากฏใช้ได้แก่ คำว่า “ขอโทษ”
และ “ขอประทานโทษ”

การขอโทษที่ใช้เสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นเป็นการขอโทษก่อนที่จะกระทำวัจนกรรมเพื่อแสดงความสุภาพและความเคารพต่อผู้ฟัง เนื่องจากว่าการกล่าวแย้งความคิดเห็นเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของผู้ฟัง อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าและอาจเป็นการแสดงความไม่เคารพต่อผู้ฟังได้

ตัวอย่าง

- **ขอโทษครับอาจารย์** อาจารย์คิดว่าเรื่อง (หัวข้ออื่น) จะน่าสนใจกว่าหรือไม่ครับ (๑๐๐)

การขอโทษที่ใช้เสริมการแย้งนี้ ผู้พูดอาจใช้เพื่อขอให้ผู้ฟังยกโทษให้ก่อน เพราะสิ่งที่คุณพูดจะพูดต่อไปอาจละเมิดผู้ฟังได้ การขอโทษจึงเป็นกลวิธีที่ใช้เพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟังโดยรักษาหน้าด้านลบของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าถูกละเมิด

๒.๒.๒.๑.๑.๓ การขอ

การขอ หมายถึง การใช้ถ้อยคำเพื่อขอผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างก่อนที่จะทำสิ่งนั้น การขอที่ปรากฏใช้เสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบว่าจะอยู่ในรูปของการแสดงการถามเพื่อขออนุญาต

ตัวอย่าง

- คุณครูคะ หนูอยากปรึกษากับเพื่อนด้วย **คุณครูจะอนุญาตไหมคะ** (๑๐๑)

การขอเป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณพูดนำมาเสริมถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้ง เพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟัง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ฟังเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงควรที่จะขอความยินยอมจากผู้ฟังก่อนทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งถือเป็นการแสดงให้เกียรติและแสดงความสุภาพต่อผู้ฟัง โดยรักษาหน้าด้านลบของผู้ฟังเช่นเดียวกับการขอโทษ ทั้งนี้เพราะการกระทำนั้นอาจทำให้ผู้ฟังต้องเสียประโยชน์บางอย่างได้

๒.๒.๒.๑.๑.๔ การขอขอบคุณ

การขอขอบคุณ หมายถึง การใช้ถ้อยคำแสดงความซาบซึ้งใจในสิ่งที่ ผู้ฟัง ให้มา คำที่ปรากฏใช้ได้แก่ คำว่า “ขอบพระคุณ”

ตัวอย่าง

- **ขอบพระคุณครับ** แต่ผมหาข้อมูลมาแล้วครับ (๑๐๒)

การขอขอบคุณเป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดนำมาใช้เสริมการกล่าวแย้งเพื่อแสดงความซาบซึ้งใจที่ผู้ฟังได้ให้ข้อคิดเห็นนั้น ดังนั้นกลวิธีดังกล่าวจึงเป็นกลวิธีเสริมที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟังเท่านั้น โดยมีได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟัง จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดขอบคุณผู้ฟังก่อน แล้วจึงใช้ถ้อยคำที่แสดงความขัดแย้งต่อผู้ฟัง ดังจะเห็นได้จากการใช้คำเชื่อม “แต่” ที่แสดงความขัดแย้งระหว่างถ้อยคำเสริมที่อยู่ข้างหน้า คือ การขอขอบคุณ และถ้อยคำแย้งที่ตามมาข้างหลัง คือ การให้เหตุผลที่ผู้พูดไม่สามารถทำตามสิ่งนั้นได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้น้อยกว่า

๒.๒.๒.๑.๑.๕ การใช้คำอุทาน

คำอุทาน หมายถึง คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงอารมณ์ อารมณ์อย่างเดียวกัน คนต่างชาติต่างภาษาจะอุทานต่าง ๆ กัน (นพวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐)

การใช้คำอุทานเพื่อเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้ พบว่าผู้พูดใช้เพื่อแสดงการตอบรับผู้ฟังว่าผู้พูดรับรู้หรือเข้าใจในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- **อ้อ** ดีค่ะอาจารย์หัวข้อนี้ก็ดี แต่ เอ เนี่ยคะมีอีกหัวข้อที่น่าทำมากนะคะ (๑๐๓)
- **เหรอะคะ** ก็ดีนะคะ แต่อาจารย์ว่าเวลาจะพอหรือคะ คนดูอาจไม่หยุดดูขนาดนั้น (๑๐๔)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้คำอุทาน “อ้อ” และ “เหอ” เพื่อแสดง การตอบรับผู้ฟังว่าผู้พูดเข้าใจหรือรับรู้ในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้น ดังเช่นที่วัชรพล บุญมิตร ได้กล่าวไว้ว่า “อ้อ” และ “เหอ” เป็นคำดัชนีปริศนาที่แสดงบผู้สนองความของผู้พูด โดยอาจมีหน้าที่รองที่ต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “อ้อ” แสดงสถานะของเรื่องที่คุณพูดได้ฟังมาว่าเป็น เรื่องที่ตนสามารถเข้าใจได้จากบริบททางภาษา สถานการณ์ในการสนทนา หรือจากความรู้ที่มีตน มีอยู่ ส่วนคำว่า “เหอ” แสดงว่าเรื่องที่คุณพูดได้ฟังมามีสถานะของเนื้อหาเป็นเรื่องที่คุณพูดไม่รู้เรื่อง มาก่อน (วัชรพล บุญมิตร, ๒๕๓๙ : ๑๔๘, ๑๕๒) แต่ทั้งนี้ต่างก็แสดงถึงบทบาทของผู้พูดในการ สอนความที่ได้รับฟังมาเช่นเดียวกันซึ่งไม่ได้แสดงความหมายใดที่เป็นการแย้ง โดยมักจะปรากฏ ก่อนถ้อยคำที่เป็นการแสดงความเห็นแย้งนั้น

๒.๒.๒.๑.๖ การตอบกึ่งตอบรับ

การตอบกึ่งตอบรับ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าคุณพูดสามารถทำ ตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังได้ หากผู้ฟังยืนยันต้องการให้ทำสิ่งนั้น หรือคนอื่นๆเห็นด้วยกับข้อคิดเห็น นั้น แม้ว่าผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

ตัวอย่าง

- หนูคิดว่าถ้าหนูทำหัวข้อนี้จะทำได้ดีกว่าหัวข้อที่อาจารย์เสนอ **แต่ถ้าอาจารย์ ไม่เห็นด้วยหนูก็ไม่ขัดค่ะ** (๑๐๕)
- ผมคิดว่าละครไม่ค่อย work ตัวผมเองว่าไม่ค่อยดีที่จะจัด **แต่ถ้าผมลองไปคุย กับเพื่อน ส่วนใหญ่เห็นด้วยก็ตามเสียงส่วนใหญ่** (๑๐๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงการตอบกึ่งตอบ รับมาเสริมการกล่าวแย้งนั้น กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๑๐๕) ผู้พูดเสริมว่าหากผู้ฟังไม่เห็นด้วยกับสิ่ง ที่ผู้พูดเสนอ ผู้พูดก็ยินดีที่จะทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าหลังจากที่แสดงความ เห็นแย้งแล้ว กลวิธีนี้เป็นการแสดงการยอมรับในอำนาจของผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด พร้อมและยินดีทำตามที่ผู้ฟังบอกแม้ว่าผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพใน สถานภาพของผู้ฟังที่มีสูงกว่าตนเท่านั้น ส่วนในตัวอย่างที่ (๑๐๖) ผู้พูดเสริมว่าหากคนอื่นๆเห็น ด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ผู้พูดก็ยินดีจะทำตาม เป็นการแสดงถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นของ

คนส่วนมาก ไม่ยึดความคิดของตนเป็นหลัก ซึ่งก็เป็นการแสดงถึงความสุภาพต่อผู้อื่นด้วยเช่นกัน กลวิธีดังกล่าวนี้จึงใช้เพื่อแสดงความสุภาพ ไม่ได้ใช้เพื่อแย้งความคิดเห็นแต่ประการใด

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นข้างต้นนี้มักจะปรากฏนำถ้อยคำ ที่เป็นการกล่าวแย้ง ยกเว้นกลวิธีที่ ๒.๒.๒.๑.๑.๖ การตอบกึ่งตอบรับเท่านั้นที่ปรากฏหลังถ้อยคำ ที่เป็นการแย้ง กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งเป็นกลวิธีหนึ่งทางภาษาที่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการ แย้งเพื่อแสดงความสุภาพและความเคารพต่อผู้ฟังในการสนทนานั้น ถ้อยคำที่เป็นกลวิธีเสริมการ กล่าวแย้งนี้จึงไม่ได้แสดงการแย้งความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ความคิดเห็นต่อไป

๒.๒.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษา ที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงเจตนาแย้งความคิดเห็นของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้ เสนอมาก่อนหน้า ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๒ กลวิธีใหญ่ๆ ได้แก่ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรง และกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อม

๒.๒.๒.๑.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรง

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธี การใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าอย่างตรงไปตรงมา ไม่มี การตกแต่งถ้อยคำและไม่สามารถตีความเป็นเจตนาอื่นได้

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่ เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า มีดังนี้

๒.๒.๒.๑.๒.๑.๑ การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจาก ข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงข้อคิดเห็นที่แตกต่างไปจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๓

การใช้กลวิธีการเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟังนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบว่า “เสนอความคิดเห็นอื่น” “เสนอความคิดเห็นของตน” หรือ “เสนอวิธีอื่น” ซึ่งเป็นการบอกกลวิธีเลยไม่ได้แสดงถ้อยคำที่เป็นคำพูดไว้ อย่างไรก็ตามการเสนอความคิดเห็นอื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับในสิ่งนั้น นั่นก็หมายถึงผู้พูดไม่เห็นด้วยนั่นเอง

๒.๒.๒.๑.๒.๑.๒ การบอกว่าไม่เห็นด้วย

การบอกว่าไม่เห็นด้วย หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่บอกว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยหรือการปฏิเสธข้อคิดเห็นของผู้ฟังที่ได้เสนอมาก่อนหน้า มักปรากฏคำว่า “ไม่เห็นด้วย” หรือ “ไม่เอา” ในถ้อยคำนั้น จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๗

ตัวอย่าง

- ดิฉันไม่เห็นด้วยกับการที่จะจัดการแสดงละครค่ะ (๑๐๗)
- ดิฉันไม่เห็นด้วยค่ะ (๑๐๘)
- ไม่เอาค่ะอาจารย์ หนูจะทำในสิ่งที่หนูจะทำค่ะ (๑๐๙)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังโดยตรงไปตรงมาโดยการบอกว่า “ไม่เห็นด้วย” หรือปฏิเสธความคิดเห็นนั้นโดยการบอกว่า “ไม่เอา” ซึ่งการปฏิเสธนี้ก็แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยโดยตรงไปตรงมาด้วย เนื่องจากความต้องการของผู้ฟังไม่ได้รับการยอมรับหรือการสนองตอบตามที่ผู้ฟังต้องการ (วิมลพักตร์ พรหมศรีมาศ, ๒๕๔๓ : ๒) กลวิธีนี้ทำให้ผู้ฟังสามารถรู้และเข้าใจได้ทันทีว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยโดยไม่ต้องอาศัยการ

ตีความ การใช้กลวิธีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาอย่างมาก หรืออาจคิดว่า การแย้งความคิดเห็นนั้นไม่ได้เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้ามากก็ได้ ทั้งนี้จากคำตอบในแบบสอบถามอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะผู้พูดเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นเป็นสิทธิ์ของทุกคนที่ต้องทำงานนั้นร่วมกัน ครูก็อาจเสนอความคิดเห็นได้ และนักเรียนเองก็อาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าครุผิดหรือความคิดของครูไม่ดี นักเรียนจึงอาจไม่ได้คำนึงถึงหน้าของครูมากนัก

๒.๒.๒.๑.๒.๑.๓ การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา

การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า และต้องการจะทำในสิ่งที่ตนคิดเท่านั้น จากคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๕

ตัวอย่าง

- ถ้าไม่ใช่หัวข้อที่ผมต้องการ ผมไม่ยอมทำ (๑๑๐)
- ไม่เอาค่ะอาจารย์ หนูจะทำในสิ่งที่หนูจะทำค่ะ (๑๑๑)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการทำในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมามาก่อนหน้า โดยแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมทำตามหากไม่ใช่หัวข้อที่ต้องการดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๑๐) หรือผู้พูดจะทำในสิ่งที่ต้องการดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๑๑) ซึ่งแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังเลยและปฏิเสธที่จะทำตามข้อเสนอแนะนั้นอย่างตรงไปตรงมา แม้ว่าจะไม่ปรากฏถ้อยคำที่บอกว่าไม่เห็นด้วยก็ตาม

๒.๒.๒.๑.๒.๑.๔ การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ

การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดเห็นว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่ดี ไม่น่า

สนใจ หรือมีอย่างอื่นที่ดีกว่า น่าสนใจกว่า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๑

ตัวอย่าง

- **ไม่เห็นดีเลย** (๑๑๒)
- **ทำอย่างอื่นดีกว่า** (๑๑๓)
- **จัดอย่างอื่นน่าสนใจมากกว่า** (๑๑๔)
- **เปลี่ยนหัวข้อเถอะครับ เอาที่ดีๆกว่านี้** (๑๑๕)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าข้อคิดเห็นที่คู่สนทนาได้กล่าวมานั้นไม่ดีโดยมักจะปรากฏคำว่า “ไม่ดี” ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๑๒) หรือ “...ดีกว่า/น่าสนใจกว่า” ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๑๓) ถึง (๑๑๕) ซึ่งการบอกว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งดีกว่า นั่นก็หมายความว่าสิ่งนั้นไม่ดีในความคิดของผู้พูดนั่นเอง แม้ว่าจะไม่ได้ใช้ถ้อยคำที่บอกว่าไม่ดีโดยตรงไปตรงมาก็ตาม

การใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจต่อหน้าผู้ฟัง เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นอย่างชัดเจน กลวิธีดังกล่าวจึงทำให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัด ไม่เป็นที่ยอมรับ และทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มาก

๒.๒.๒.๑.๒.๑.๕ การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น

การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงการชักชวนให้ผู้ฟังเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมามาก่อนหน้า โดยใช้คำว่า “เปลี่ยน” อย่างตรงไปตรงมา จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๘

ตัวอย่าง

- **เปลี่ยนเถอะครับ ทำอย่างอื่นได้ไหมครับที่ยิ่งใหญ่กว่านี้** (๑๑๖)
- **เปลี่ยนหัวข้อเถอะครับ เอาที่ดีๆกว่านี้** (๑๑๗)
- **อาจารย์คะ หนูคิดว่าเรื่องนี้ไม่ดีค่ะ เปลี่ยนเรื่องอื่นเถอะค่ะอาจารย์** (๑๑๘)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ชักชวนให้ผู้ฟังเปลี่ยนไปทำสิ่งอื่นแทนสิ่งที่ผู้ฟังได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ โดยจะใช้คำว่า “เปลี่ยน” อย่างตรงไปตรงมา เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังและต้องการให้ผู้ฟังเปลี่ยนความคิดเห็นนั้น ซึ่งเป็นการกระทำที่จวนจวนที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังอย่างชัดเจน นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดมักจะใช้คำว่า “เถอะ” ประกอบท้ายถ้อยคำนั้นด้วย ซึ่งคำว่า “เถอะ” นี้ตามความหมายในคลังคำ (นวรรรณ พันธุเมธา, ๒๕๔๔ : ๒๙๒) เป็นคำที่ใช้ในการชักชวน การชักชวนเป็นการแสดงความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังทำตามสิ่งที่ผู้พูดต้องการร่วมกับผู้พูดโดยปฏิบัติตนต่อผู้ฟังอย่างสุภาพ (ทัศนวัลย์ เนียมบุปผา, ๒๕๔๔ : ๑๑๕) แต่ทั้งนี้สิ่งที่ผู้พูดต้องการอาจเป็นสิ่งที่ผู้ฟังไม่ต้องการก็ได้ ดังนั้นกลวิธีนี้จึงอาจเป็นการละเมิดหน้าด้านลบของผู้ฟังได้อีกด้วย

๒.๒.๒.๑.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อม

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้บอกว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความ หรือใช้คำเพื่อตักแตงถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นให้อ่อนลงก็ได้

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามีดังนี้

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๑ การแสดงความเห็น

การแสดงความเห็น หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น ในที่นี้พบคำที่แสดงความเห็นทั้งที่เป็นคำกริยา ได้แก่คำว่า “คิดว่า” หรือ “ว่า” และคำขยายกริยา ได้แก่คำว่า “น่าจะ” หรือ “ควรจะ” มาประกอบถ้อยคำที่แสดงความเห็นแย้งนั้น จากคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๐๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๖

ตัวอย่าง

- หนูว่าเราน่าจะหากิจกรรมอย่างอื่นมาให้ดึงดูดคน (๑๑๙)

- อาจารย์คะ **หนูคิดว่าเราน่าจะจัดแสดงบอร์ดในหัวข้อเรื่อง ... นี้** จะดีกว่าใหม่คะ เพราะ ... (๑๒๐)
- **หนูคิดว่าเราควรจะใช้ ... แทนนะคะ** (๑๒๑)

เนื่องจากการกล่าวแย้งประเภทนี้เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นจึงทำให้ปรากฏการใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นนี้เป็นจำนวนมาก แต่ถึงกระนั้นผู้ตอบแบบสอบถามบางคนก็ไม่ได้ใช้กลวิธีดังกล่าว แต่อาจจะเสนอความคิดเห็นของตนโดยตรงไปตรงมาเลย ผู้วิจัยสังเกตว่าการที่ผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้พูดเลือกที่จะใช้คำแสดงความคิดเห็นมาประกอบกับถ้อยคำที่แย้งความคิดเห็นนั้นมีส่วนทำให้น้ำหนักของถ้อยคำอ่อนลง เช่นเดียวกับที่ Brown & Levinson (1978 : 169) ได้เสนอให้การใช้คำแสดงความคิดเห็นดังกล่าวนี้เป็นกลวิธีหนึ่งของกรกลบเกลื่อน (Hedges) ที่ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่อความจริงหรือความถูกต้องของถ้อยคำนั้น เนื่องจากการใช้คำแสดงความคิดเห็นเป็นการแสดงว่าถ้อยคำที่ผู้พูดได้กล่าวมานั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ และไม่ได้หมายความว่าความเห็นของผู้ฟังไม่ได้หรือความเห็นของผู้พูดดีกว่า กลวิธีนี้จึงช่วยให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๒ การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงเหตุผลที่ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง อาจเป็นเหตุผลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นนั้น หรืออาจเป็นเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยหรือปฏิเสธที่จะทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟัง โดยมักจะปรากฏคำว่า “เพราะ” เป็นตัวเชื่อมเพื่อแสดงความเป็นเหตุเป็นผล จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๐๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๓

การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่านี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดมีการแสดงเหตุผลที่ต่างกัน แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือ ๑.เหตุผลเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และ ๒.เหตุผลเกี่ยวกับตัวผู้พูด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๒.๑ การแสดงเหตุผลเกี่ยวกับ
ข้อคิดเห็น

การแสดงเหตุผลเกี่ยวกับข้อคิดเห็น เป็นการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วย โดยอาจจะบอกถึงข้อดีของข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า หรือบอกข้อดีของข้อคิดเห็นที่ผู้พูดได้เสนอขึ้นมาใหม่ ซึ่งเหตุผลนั้นจะต้องเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวข้อคิดเห็นเท่านั้น

ตัวอย่าง

- อาจไม่ดีนัก เพราะข้อเสียของมันก็คือ ... (๑๒๒)
- ได้วาทที่ดีนะคะอาจารย์ เพื่อนๆจะได้ไม่ต้องมาทำฉาก, เสื่อผ้าให้วุ่นวาย (๑๒๓)
- อาจารย์คะ หนูว่าหัวข้อนี้มันก็ดีอยู่นะคะ แต่หนูว่าหัวข้อ ... มันเหมาะกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากกว่านะคะ (๑๒๔)
- หนูถนัดหัวข้อนี้มากกว่าคะ แล้วหนูก็มีแหล่งข้อมูลอยู่พอดี หนูขอทำหัวข้อนี้ได้มั้ยคะ (๑๒๕)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดได้แสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า โดยในตัวอย่างที่ (๑๒๒) และ (๑๒๓) ผู้พูดแสดงเหตุผลที่เป็นข้อดีต่างๆของข้อคิดเห็นของผู้ฟัง และในตัวอย่างที่ (๑๒๔) และ (๑๒๕) ผู้พูดได้แสดงข้อคิดเห็นของตนพร้อมกับแสดงเหตุผลที่เป็นข้อดีในข้อคิดเห็นนั้น แต่การแสดงข้อดีเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้พูดก็หมายถึงข้อดีอยู่ในข้อคิดเห็นของผู้ฟังด้วยนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๒.๒ การแสดงเหตุผลเกี่ยวกับ
ตัวผู้พูด

การแสดงเหตุผลเกี่ยวกับตัวผู้พูด เป็นการบอกถึงเหตุผลที่ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังโดยแสดงถึงเหตุผลที่ตนไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นนั้นได้ หรือเหตุผลที่ทำให้ผู้พูดปฏิเสธการทำตามข้อคิดเห็นนั้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวมักจะเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดหรือเป็นความรู้สึกของผู้พูด เช่น ไม่มีความสามารถ ไม่ถนัด ไม่สนใจ หรือไม่ชอบ

ตัวอย่าง

- หัวข้อนี้เราไม่ถนัดนะคะ ถ้าจะเป็นหัวข้ออื่นจะได้ไหมคะ (๑๒๖)
- หนูไม่สนใจในหัวข้อนี้ค่ะ (๑๒๗)
- ขอขอบคุณครับ แต่ผมหาข้อมูลมาแล้วครับ (๑๒๘)
- อาจารย์ครับ.. ผมว่ามันไม่น่าสนใจนะครับ ผมไม่ชอบละครนะครับ ผมว่า
มันอาจทำให้ส่วนอื่นๆในงานไม่เด่น (๑๒๙)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดให้เหตุผลที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดว่าไม่ถนัด ไม่สนใจ หรือได้เตรียมหาข้อมูลมาแล้ว โดยอาจจะปรากฏร่วมกับการแสดงเหตุผลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นด้วยก็ได้ดังเช่นถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างที่ (๑๒๙) การให้เหตุผลที่เกี่ยวกับตัว ผู้พูดนี้ก็เพื่อที่จะปฏิเสธสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมา ซึ่งการปฏิเสธสิ่งที่ผู้ฟังเสนอก็คือการแสดงความไม่เห็นด้วยนั่นเอง ทั้งนี้ผู้พูดอาจไม่ได้ปฏิเสธผู้ฟังโดยตรงไปตรงมา แต่การแสดงเหตุผลว่าไม่ชอบ ไม่สนใจ ไม่ถนัด หรือได้เตรียมการที่จะทำอย่างอื่นแล้วนั้นก็คือการแสดงเจตนาที่จะไม่ทำตามสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาด้วย

การแสดงเหตุผลที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดเองนี้ปรากฏไม่มากนัก ส่วนมากจะเป็นการให้เหตุผลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงเหตุผลที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดเองมีน้ำหนักที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลไม่มากพอที่จะค้ำความความคิดเห็นของผู้ฟังได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่า เพราะเป็นเพียงการแสดงความรู้สึกล้วนตัวของผู้พูดเท่านั้น นอกจากนี้การแสดงเหตุผลที่เป็นความรู้สึกล้วนตัวของผู้พูดยังเป็นการแสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงแต่ตนเองเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงผู้ฟังหรือผู้อื่นด้วย จึงอาจทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้ แต่การแสดงเหตุผลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นเป็นการแสดงถึงข้อดีในข้อคิดเห็นของผู้พูดหรือข้อเสียในข้อคิดเห็นของผู้ฟังที่ผู้ฟังอาจจะนึกไม่ถึง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาทั้งหน้าของผู้ฟังและหน้าของผู้พูดเอง เนื่องจากว่าการแสดงเหตุผลเป็นการแสดงถึงความจำเป็นของผู้พูดที่ต้องแย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง โดยไม่มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า ทั้งนี้ผู้พูดเห็นว่าการแย้งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังหรือทั้งต่อผู้พูดและผู้ฟัง เพราะหากทำตามข้อคิดเห็นนั้นแล้วอาจจะเกิดปัญหาในภายหลังได้ นอกจากนี้การแสดงความไม่เห็นด้วยโดยไม่ได้ออกเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยต่อผู้ฟัง อาจทำให้ผู้ฟังไม่เชื่อหรือคล้อยตามได้ยาก เพราะคิดว่าผู้พูดไม่มีเหตุผล คิดถึงแต่ความต้องการของตนเป็นหลัก ทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้ ดังเช่นที่ Rong (2001 : 99) ได้กล่าวไว้ในกลวิธีการกระทำเมื่อเสี่ยงต่อการถูกคุกคามหน้าของผู้พูด (SFTA's) ไว้ว่าการแสดงเหตุผล (Justify) เป็น

กลวิธีความสุภาพทางบวก (positive strategies) กลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดรู้สึกไม่เป็นที่ยอมรับ

นอกจากนี้จะสังเกตว่าบางถ้อยคำผู้พูดแสดงเหตุผลโดยใช้คำที่แสดงความหมายในการคาดคะเน คือ “อาจ” มาประกอบการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยได้ ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๒๙) เป็นต้น ซึ่งการใช้คำแสดงการคาดคะเนในการให้เหตุผลนี้ก็ช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังและของผู้พูดได้อีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือ การแสดงการคาดคะเนเป็นการแสดงถึงความไม่มั่นใจของผู้พูดว่าจะเกิดผลเสียตามเหตุผลที่ตนคิดหรือไม่ เป็นเพียงการคาดคะเนของผู้พูดเท่านั้น ซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเลยหรือความคิดเห็นของผู้ฟังจะทำให้เกิดข้อเสีย เช่นนั้นอย่างแน่นอน จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ และในทางกลับกันยังเป็นกลวิธีการไม่ผูกมัดตัวเองของผู้พูดด้วย เพราะหากไม่เป็นเช่นนั้นจริงก็ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดคิดผิด จึงเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓ การแสดงการถาม

การแสดงการถาม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อถ้อยคำที่อยู่ในรูปของประโยคคำถามเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๗๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๗

การใช้กลวิธีการแสดงการถามเพื่อแย้งความคิดเห็นของผู้ฟังนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการแสดงการถามเพื่อแย้งสิ่งที่ผิดข้างต้น คือแม้ว่าผู้พูดจะกล่าวในรูปของประโยคคำถามแต่ก็มีได้มีเจตนาที่จะถามให้ผู้ฟังตอบ แต่มีเจตนาที่จะแย้งความคิดเห็นของผู้ฟัง ดังนั้นในการศึกษาเรื่องการกล่าวแย้งนี้ ผู้วิจัยจึงจะไม่จำแนกการแสดงการถามออกเป็นการถามเนื้อความ การถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ และการถามให้เลือกเอาซึ่งเป็นการจำแนกตามรูปของประโยค มิได้จำแนกตามเจตนาของผู้พูด

จากการศึกษาการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยการแสดงการถามของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบว่าผู้พูดมีเจตนาในการแสดงการถามเพื่อกล่าวแย้งที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะจำแนกกลวิธีการกล่าวแย้งโดยการแสดงการถามออกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้ ๖ ประเภท ดังนี้

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๑ การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็น
แย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็นแย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้ง
ความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่ผู้พูดคิดต่างไปจากข้อคิดเห็นของ
ผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- แล้วถ้าเป็นหัวข้อนี้ ... ละคะ ครูคิดอย่างไร (๑๓๐)
- ขอโทษครับอาจารย์ อาจารย์คิดว่าเรื่อง (หัวข้ออื่น) จะน่าสนใจกว่าหรือ
ไม่ครับ (๑๓๑)
- หนูคิดว่าถ้าจัดแสดงละครจะมีข้อเสียตรงที่ว่า ... อาจารย์ว่าเราทำ ... แทนดี
มั๊ยคะ (๑๓๒)
- หนูคิดว่าถ้าทำ ... จะดีกว่าไหมคะ (๑๓๓)
- อาจารย์คะ ถ้าเป็นหัวข้อนี้จะได้มั๊ยคะ เพราะ ... (๑๓๔)
- อาจารย์คะ ถ้ามีการ ... แทนการแสดงละครได้มั๊ยคะ เพราะกลัวว่าแสดง
ละครไม่ค่อยพร้อม (๑๓๕)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้พูดในรูปของการแสดง
การถามเพื่อแย้งความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดจะแสดงข้อ
คิดเห็นของตนก่อนแล้วจึงใช้คำถามถามความคิดเห็นของผู้ฟัง ความเห็นของบุคคลที่สาม หรือ
ความเห็นทั้งของผู้ฟังและบุคคลที่สามอีกครั้งว่ามีความเห็นอย่างไรต่อข้อคิดเห็นของผู้พูด หรือเพื่อ
ขอผู้ฟังทำในสิ่งที่ผู้พูดคิด โดยอาจจะใช้คำถามแบบให้ตอบเนื้อความดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๓๐)
คำแสดงการถาม คือ คำว่า “อย่างไร” หรือใช้คำถามแบบให้ตอบรับหรือปฏิเสธดังเช่นในตัวอย่างที่
(๑๓๑) ถึง (๑๓๕) คำแสดงการถามที่มักปรากฏใช้มาก ได้แก่ คำว่า “ไหม”^๒ โดยมักจะถามว่าข้อ
คิดเห็นของผู้พูดดีกว่าหรือเหมาะสมกว่าไหม หรือถามเพื่อขอผู้ฟังทำตามข้อคิดเห็นของผู้พูด
Sirinee Santaputra (1984) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยคคำถาม “ไหม” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำ

^๒ คำที่ใช้แสดงการถามบางครั้งอาจปรากฏในรูปของภาษาปากที่มีการแปรหรือการร่อนเสียงแล้วได้ คือ ไหม -
มั๊ย

ตอบน้อยมากจนไม่อาจคาดคะเนคำตอบได้ ผู้พูดถามโดยไม่ได้คาดคะเนว่าคำตอบจะเป็นการตอบรับหรือปฏิเสธ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการถามความคิดเห็นนั้นไม่มีถูกหรือผิด ผู้ตอบอาจมีความคิดเห็นอย่างไรก็ได้ อาจเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ จึงทำให้ผู้พูดไม่สามารถคาดคะเนคำตอบนั้นได้นั่นเอง

การเสนอข้อคิดเห็นโดยการแสดงการถามเพื่อแย้งนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง เพราะเป็นการแสดงว่าผู้พูดเพียงต้องการเสนอความคิดเห็นของตนเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังปรากฏได้จากคำแสดงการถาม “ใหม่” ที่กล่าวถึงแล้วข้างต้นว่าผู้พูดไม่อาจคาดคะเนคำตอบได้ว่าผู้ฟังจะตอบรับหรือปฏิเสธ อีกทั้งยังเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้เห็นว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่ดีหรือข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั้นดีกว่าอย่างแน่นอน จึงต้องใช้คำถามถามความเห็นของผู้ฟังอีกครั้ง นั่นก็แสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจว่าข้อคิดเห็นของตนนั้นจะดีกว่าหรือเหมาะสมกว่าจริงหรือไม่ การแสดงการถามนี้จึงเป็นเสมือนการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจร่วมกัน มิได้บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามในสิ่งที่ผู้พูดเสนอหรือขอ และไม่ได้แสดงว่าผู้พูดจะไม่ยอมรับในข้อเสนอของผู้ฟังเลย

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๒ การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น

การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความเสนอให้ผู้ฟังเปลี่ยนไปทำในสิ่งอื่นที่ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าแทน มักมีคำกริยา “ลอง” หรือ “หา” ประกอบกับคำว่า “อื่น”

ตัวอย่าง

- หนูว่าหัวข้อนี้อาจจะดูยากเกินไป **อาจารย์ลองทำหัวข้ออื่นดูมั๊ยคะ** (๑๓๖)
- **ทำไมเราไม่ลอง ... ดูละคะ** (๑๓๗)
- จะ ... ไปรีเปล่าคะ **ลองอันอื่นดูมั๊ยคะ** (๑๓๘)
- **เราหากิจกรรมอย่างอื่นทำดีกว่าไหมคะ** (๑๓๙)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดเสนอให้ผู้ฟังทำอย่างอื่นในลักษณะของการถาม โดยมักจะปรากฏคำว่า “อันอื่น” “อย่างอื่น” หรือ “หัวข้ออื่น” ในถ้อยคำนั้น การเสนอให้ทำอย่างอื่นนี้เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังเสนอ แต่ไม่ได้กล่าวตรงๆ กลับใช้การ

แสดงการถามมาประกอบเพื่อช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แข็งนั้นให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟัง รู้สึกว่าผู้พูด ไม่ได้บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามสิ่งนั้นอันจะเป็นการคุกคามหน้าด่านลบของผู้ฟังได้ แต่จะทำให้ผู้ฟัง รู้สึกว่าผู้พูดชักชวนหรือเสนอให้ทำสิ่งอื่นแทนเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๓

การถามเพื่อแสดงข้อดี้อย
ของข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อแสดงข้อดี้อยของข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความแสดงข้อดี้อยของข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมามาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- จะ ... ไปรีเปล่าคะ ลองอันอื่นดูมัยคะ (๑๔๐)
- อาจารย์ครับ ถ้าจัดการแสดงละครด้วยจะเกิดปัญหาอื่น (ยกตัวอย่าง เพื่อขอคำอธิบาย) ตามมาไหมครับ (๑๔๑)
- เหมอคะ ก็ดีนะคะ แต่อาจารย์ว่าเวลาจะพอหรือคะ คนดูอาจไม่หยุดดูนานขนาดนั้น (๑๔๒)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดใช้การแสดงการถามเพื่อที่จะบอกถึงข้อดี้อยของข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอ เพื่อแสดงความไม่แน่ใจว่าหากทำตามสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมามาก่อนจะทำให้เกิดปัญหาเช่นนี้หรือไม่ โดยไม่ได้แสดงว่าจะเกิดปัญหานั้นอย่างแน่นอน ดังนั้นการแสดงการถามนี้จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง เป็นการรักษาน้ำด่านบวกคือความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังจะทำให้เกิดข้อดี้อยนั้นอย่างแน่นอนซึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเสียทีเดียว

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๔

การถามเพื่อแสดงความไม่
มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความแสดงความไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ผู้ฟังเสนอมานั้นจะดีหรือไม่

ตัวอย่าง

- **จะดีหรือคะครู** หนูกลัวว่าจะทำออกมาไม่ดีนะคะ เพราะว่างานเยอะๆเดียว
จะทำไม่ได้เต็มที่ค่ะ (๑๔๓)
- **จะดีหรือคะ** หนูว่ามัน ... ไม่ค่อยเข้ากันเท่าไร (๑๔๔)
- **มันจะดีหรือครับ** (๑๔๕)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดใช้คำถามว่า “จะดีหรือ” ถามผู้ฟังเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า เนื่องจากว่าผู้พูดคิดว่าข้อเสนอ นั้นอาจจะไม่ดีแต่ก็ไม่มั่นใจจึงไม่แย้งผู้ฟังตรงๆ โดยใช้คำถามเพื่อถามความเห็นของผู้ฟังอีกครั้งว่าจะดีหรือไม่ ทั้งนี้จะเห็นว่าผู้พูดมักจะใช้คำถามแล้วตามด้วยเหตุผลต่างๆที่ชี้ว่าอาจจะทำให้เกิดข้อเสียได้ เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นจะดีหรือไม่ แต่ก็ไม่ได้แสดงโดยตรงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีเสียทีเดียว กลวิธีนี้จึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้สึกว่าผู้พูดไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังอย่างแน่นอน ผู้ฟังจึงไม่รู้สึกละอายหน้ามากนัก

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๕ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล

การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล ซึ่งแสดงว่าผู้พูดยังไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้น จึงต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

ตัวอย่าง

- การแสดงผมว่าไม่ค่อยเหมาะเท่าไรมั้ครับกับงานนี้ **หรืออาจารย์เห็นข้อดี
อะไรที่ผมไม่ได้คิดหรือเปล่าครับ** (๑๔๖)
- **การจัดละครมีผลดีผลเสียอย่างไร** จำเป็นมากไหม (๑๔๗)
- **อาจารย์ครับ ผมขอทราบเหตุผลในหัวข้อดังกล่าวหน่อยครับ** (๑๔๘)

จากตัวอย่างผู้พูดใช้คำถามถามผู้ฟังเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังเสนอว่ามีข้อดีข้อ
ด้อยหรือมีเหตุผลอย่างไร ซึ่งจะสังเกตว่าผู้พูดไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือไม่ยอมรับ
ในข้อคิดเห็นนั้นแต่อย่างใด เพียงแต่ต้องการทราบเหตุผลที่ผู้พูดอาจจะคิดไม่ถึง แต่ทั้งนี้การถาม
เกี่ยวกับสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาแล้วก็แสดงว่าผู้พูดมีข้อกังขาหรือยังไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นนัก แต่

ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังโดยตรง กลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟังได้ด้วย

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๓.๖ การถามเพื่อขอข้อคิดเห็น
อื่นๆ ของผู้ฟัง

การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความถามถึงข้อคิดเห็นอื่นๆที่นอกเหนือไปจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับ นอกจากการจัดแสดงละครแล้ว อาจารย์คิดว่ามีกิจกรรมอื่นๆที่น่าสนใจอีกหรือไม่ครับ (๑๔๙)

การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นของผู้ฟังถือเป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมกลวิธีหนึ่ง กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยหรือคิดว่าข้อเสนอที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่ดีหรือไม่เหมาะสมแต่ประการใด แต่ผู้พูดใช้กลวิธีการถามผู้ฟังถึงข้อคิดเห็นหรือข้อเสนออื่นๆนอกเหนือไปจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมมาแล้วแทน เพื่อหาแนวทางอื่นอันอาจเป็นแนวทางที่ผู้พูดเห็นด้วยกับผู้ฟังและสามารถตกลงกันได้ ก็จะไม่ทำให้เกิดความไม่ลงรอยกันหรือขัดแย้งกันเพราะไปกระทบหน้าด้านบวกของผู้ฟัง

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยการแสดงการถามนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง เนื่องจากเป็นการช่วยรักษาหน้าด้านบวกคือความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง เพราะหากผู้พูดแสดงการแย้งโดยตรงไปตรงมาว่าไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังเสนอหรือสิ่งที่ผู้ฟังเสนอมานั้นไม่ดีหรือมีสิ่งอื่นดีกว่า ก็จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้น แต่การแสดงการถามเป็นการแสดงความคิดเห็นแย้งโดยอ้อมเพื่อบอกกล่าวในสิ่งที่ผู้พูดคิดซึ่งผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจว่าสิ่งนั้นจะถูกต้องหรือดีกว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังอย่างแน่นอน หรือเพื่อแสดงความสงสัย ไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟังเท่านั้น

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๔ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก

การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก หมายถึง การแย่งความคิดเห็น โดยการใช้อถ้อยคำที่แสดงการชมเชยข้อคิดเห็นของผู้ฟังก่อนว่าเป็นความคิดที่ดีแล้วจึงแสดงความคิดเห็นแย้งต่อไป โดยมักจะปรากฏคำเชื่อม “แต่...” เพื่อแสดงความขัดแย้งเสมอ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๘

ตัวอย่าง

- อาจารย์คะ **หนูว่าหัวข้อนี้มันก็ดีอยู่นะคะ** แต่หนูว่าหัวข้อ ... มันเหมาะกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากกว่านะคะ (๑๕๐)
- อาจารย์คะ **หนูว่าทำแบบนี้ก็ดีนะคะ** แต่ว่าแบบ ... น่าจะดีกว่า (๑๕๑)
- **นูก็ว่าดีนะคะ** แต่อยากหากิจกรรมอื่นเพื่อไว้เลือกหลายๆอย่างดีกว่า (๑๕๒)

กลวิธีการแย่งโดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำที่แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังนั้นดีก่อนแล้วจึงจะแย้งในถ้อยคำถัดไป โดยจะมีคำเชื่อม “แต่” เป็นตัวเชื่อมเพื่อแสดงความขัดแย้งระหว่างถ้อยคำที่มาข้างหน้ากับถ้อยคำที่ตามหลังเสมอ กลวิธีดังกล่าวนี้ Beebe and Takahashi (1989 : 202-209) เรียกว่า “positive remark” ปรากฏใช้มากในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งผู้พูดที่เป็นอเมริกันและผู้พูดชาวญี่ปุ่นที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ถือว่าเป็นกลวิธีความสุภาพทางบวก หรือ positive politeness กลวิธีหนึ่ง (Brown & Levinson, 1978 : 118-120) เนื่องจากแสดงถึงการรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดยอมรับในข้อเสนอของตนว่าเป็นข้อเสนอที่ดีเช่นกัน ไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่า การกล่าวแย้งตรงๆอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ยอมรับในข้อเสนอของผู้ฟัง และข้อเสนอของผู้พูดนั้นดีกว่าทั้งที่ผู้พูดเป็นนักเรียนและมีสถานภาพต่ำกว่าก็จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มาก นอกจากนี้ยังอาจทำให้ผู้ฟังคิดว่าผู้พูดไม่ให้ความเคารพ ก้าวร้าว และไม่สุภาพต่อผู้ฟังได้อีกด้วย

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๕ การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ

การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงความกังวลใจหรือไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า ว่าอาจจะไม่ดี ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหา หรืออาจทำได้ไม่เต็มที่นัก แต่ผู้พูดเองก็ไม่แน่ใจเช่นกันว่าจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ จึงทำให้มักปรากฏการใช้คำที่แสดงความหมายคาดคะเนต่างๆ ได้แก่ คำว่า “คง” “อาจ” “อาจจะ” หรือ “มั้ง” มาประกอบในถ้อยคำนั้น หรือใช้คำกริยาที่แสดงความกังวลใจ ได้แก่ คำว่า “เกรงว่า” ด้วย จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๒

ตัวอย่าง

- หนูว่ามันคงดูไม่ดีนะคะถ้าจะให้มีการจัดแสดงละครด้วย (๑๕๓)
- อาจไม่ดีนัก เพราะข้อเสียของมันก็คือ ... (๑๕๔)
- การแสดงผมว่าไม่ค่อยเหมาะเท่าไรมั้งครับกับงานนี้หรืออาจารย์เห็นข้อดีอะไรที่ผมอาจไม่ได้คิดหรือเปล่า (๑๕๕)
- คุณครูขา ถ้าอย่างนั้นหนูเกรงว่าจะ ... (บอกปัญหา) (๑๕๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ฟังโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงความกังวลใจว่าหากทำในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมมาแล้วอาจจะดูไม่ดี ไม่เหมาะสม หรืออาจเกิดปัญหาได้ แต่ผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจนักว่าจะไม่ดีหรือไม่เหมาะสมจริงหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากการใช้คำที่แสดงการคาดคะเนต่างๆ ดังที่ขีดเส้นใต้ไว้ ได้แก่ คำว่า “คง” “อาจ” “มั้ง” และ “เกรงว่า” มาประกอบเพื่อแสดงความไม่มั่นใจด้วย กลวิธีดังกล่าวนี้จึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นอ่อนลง เป็นการแสดงถึงความไม่มั่นใจของผู้พูดว่าจะเกิดข้อเสียเช่นนั้นจริงหรือไม่ ไม่ได้ตำหนิ หรือแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงเป็นการช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังด้วย นอกจากนี้ยังเป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงการผูกมัดตัวเองของผู้พูดกับคำพูดของตนด้วย เพราะหากไม่ได้เป็นไปตามที่ผู้พูดกล่าวไว้ก็ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดผิดเพราะผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจเช่นเดียวกัน จึงเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากผู้พูดจะแสดงความกังวลใจเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดบางคนยังแสดงความกังวลใจ ไม่มั่นใจว่าตนอาจจะทำได้ไม่ดี หรือทำให้เสียงานได้หากทำตามข้อคิดเห็นนั้น

ตัวอย่าง

- อาจารย์ครับ.. ถ้าผมจะขอทำหัวข้ออื่นๆได้ไหมครับ พอดีผมไม่ชอบหัวข้อนี้เท่าไร **ผมอาจทำงานได้ไม่ดีพอ** (๑๕๗)
- แต่อาจารย์คะ นี่ก็จะถึงวันงานแล้วและสถานที่ของเราก็กังไม่พร้อมด้วย **ถ้าเราแสดงละครก็อาจจะทำให้การแสดงไม่พร้อมและงานเสียได้นะคะ** (๑๕๘)

การแสดงความกังวลใจเกี่ยวกับตัวผู้พูดเองดังตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังค่อนข้างมาก เนื่องจากการแสดงว่าการที่ผู้พูดไม่ตกลงทำตามสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอนั้นเป็นเพราะตัวผู้พูดหรือผู้ที่ทำงานนั้นเองว่าอาจจะทำได้ไม่ดีเพราะเหตุผลต่างๆตามแต่ผู้พูดจะแสดง ไม่ได้เป็นเพราะว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั้นไม่ดี ไม่เหมาะสม หรือมีข้อด้อยใดๆ เป็นการช่วยลดน้ำหนักของการแย้งได้มากกว่าการแสดงความกังวลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เพราะอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้ฟังได้ นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ (๑๕๘) จะเห็นว่าผู้พูดใช้คำสรรพนาม “เรา” ซึ่งแทนทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และบุคคลที่สามที่เป็นผู้ร่วมงานด้วย การใช้คำสรรพนามดังกล่าวแสดงว่าข้อคิดเห็นนั้นไม่ได้เกิดผลกระทบกับผู้ฟังหรือผู้พูดเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่จะมีผลกระทบถึงทุกคน ถ้อยคำนี้จึงแสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันของผู้พูดและผู้ฟังซึ่งเป็นกลวิธีความสุภาพด้านบวกกลวิธีหนึ่งตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978 : 132)

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๖ การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม

การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่เสนอให้ผู้ฟังถามความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยว่ามีความคิดเห็นอย่างไรหรืออาจเสนอให้มีการนับคะแนนเสียงก็ได้ ซึ่งก็หมายถึงการถามความเห็นของบุคคลที่สามด้วยนั่นเอง จากคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๙

ตัวอย่าง

- ลองถามทุกคนก่อนไหมว่าจะทำละครดีหรือเปล่า (๑๕๙)

- อาจารย์คะ หนูว่าการแสดงละครอาจจะออกมาไม่ดี **ลองถามความเห็นของเพื่อนด้วยดีกว่าค่ะ** (๑๖๐)
- ครูคะ **ลองใช้การให้คะแนนเสียงดีกว่าค่ะ** (๑๖๑)

การเสนอให้มีการถามความเห็นของบุคคลที่สามหรือเสนอให้มีการลงคะแนนเสียงนี้อาจปรากฏได้ทั้งในรูปของประโยคคำถามและประโยคบอกเล่า แต่หากปรากฏในรูปของประโยคคำถามจะปรากฏในรูปของประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่มีความหมายในเชิงการเสนอแนะให้มีการถามความเห็นของบุคคลที่สามก่อนเช่นเดียวกับการปรากฏในรูปของประโยคบอกเล่า และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้พูดมักจะเสนอให้มีการถามความเห็นของบุคคลที่สามหรือให้ลงคะแนนเสียงโดยใช้คำว่า “ลอง” ซึ่งหมายถึงการเสนอแนะให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังที่นวรรธ พันธ์เมธา (๒๕๔๔ : ๑๓๒) ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ในคลังคำว่า “ทำดูก่อนทำจริง เพื่อให้รู้ว่าจะใช้ได้หรือไม่” ดังนั้นการบอกให้ผู้ฟังลองถามความเห็นของบุคคลที่สามก็เพื่อจะดูว่าบุคคลที่สามคิดว่าข้อคิดเห็นนั้นใช้ได้หรือไม่นั่นเอง แต่ตัวผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นและอาจจะคิดว่าบุคคลที่สามก็คงจะไม่เห็นด้วยเช่นเดียวกัน และคงจะแย้งผู้ฟังแทนตนได้

การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สามถือเป็นการแย้งความคิดเห็นโดยอ้อม ผู้พูดจะไม่บอกว่าตนไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นตรงๆ แต่ก็ไม่ได้ยอมรับข้อคิดเห็นนั้นเสียทีเดียว โดยเสนอให้ถามความเห็นของคนอื่นๆก่อน กลวิธีนี้จึงเป็นการช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังเพราะผู้พูดไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้นเลย อีกทั้งบุคคลที่สามก็อาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้พูดแต่เห็นด้วยกับผู้ฟังก็ได้ ดังนั้นการที่ผู้พูดแย้งไปในขณะนั้นก็อาจจะทำให้บุคคลที่สามไม่พอใจผู้พูดได้เช่นกัน เพราะอาจมองว่าผู้พูดยึดความคิดของตนเป็นหลัก ไม่ถามความเห็นของส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและเสียหน้าเองได้

๒.๒.๑.๒.๒.๗ การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที

การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่ไม่บอกว่าไม่เห็นด้วยโดยตรง แต่ก็ไม่ตอบรับข้อคิดเห็นนั้นของคู่สนทนา โดยใช้ถ้อยคำที่เลี่ยงไม่แสดงความคิดเห็นในขณะนั้น เช่น ขอลงไปคิด หรือไปปรึกษากับคนอื่นๆก่อน จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๕

ตัวอย่าง

- น่าสนใจมากค่ะ **หนูจะลองไปคิดดู** (๑๖๒)
- **ผมขอไปคิดดูก่อน** ละกันครับหาข้อเปรียบเทียบแล้วค่อยมาหารือใหม่ (๑๖๓)
- คุณครูคะ **หนูอยากปรึกษากับเพื่อนด้วย** คุณครูจะอนุญาตไหมคะ (๑๖๔)

กลวิธีนี้ผู้พูดจะไม่แย้งความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา แต่จะใช้ถ้อยคำที่ขอกลับไปคิดหรือไปปรึกษากับคนอื่น ๆ ก่อน ซึ่งการไม่ตอบรับสิ่งที่คู่สนทนาเสนอในทันทีก็แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้นแต่อาจจะไม่แน่ใจจึงไม่กล่าวปฏิเสธหรือแย้งความคิดเห็นนั้นทันที และจะขอกลับไปคิดดูก่อน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของตนเสียทีเดียว แต่ใช้กลวิธีแบ่งรับแบ่งสู้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดก็ยังยอมรับข้อคิดเห็นนั้นบ้าง แต่อาจจะไม่แน่ใจจึงขอกลับไปคิดอีกครั้งหนึ่งก่อนเท่านั้นซึ่งก็อาจจะเห็นด้วยในภายหลังก็ได้ ดังนั้นกลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ แต่ทั้งนี้บางครั้งผู้ฟังก็อาจจะไม่รู้เลยก็ได้ว่าคุณพูดไม่เห็นด้วยและอยากขอกลับไปคิดหรือปรึกษากับคนอื่น ๆ ก่อนจริงๆ กลวิธีนี้จึงอาจไม่เกิดผลได้

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๘ การอ้างความเห็นของส่วนรวม

การอ้างความเห็นของส่วนรวม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อถ้อยคำที่แสดงความคิดเห็นอื่นที่แย้งกับความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า โดยแสดงว่าความคิดเห็นนั้นเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่แล้ว จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๘

ตัวอย่าง

- อาจารย์คะ **ตามที่หนูได้ปรึกษาเพื่อน ๆ แล้ว** พวกเขาอยากให้**เป็นหัวข้อนี้** อาจารย์คิดว่าอย่างไรคะ (๑๖๕)
- **คณะนักเรียน** คือ พวกเราส่วนใหญ่**มีมติว่า**ไม่**อยากแสดงละคร** แต่**อยากจัดแสดง**อย่างอื่นมากกว่า (๑๖๖)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดแสดงความไม่เห็นด้วยหรือแสดงข้อคิดเห็นอื่น ๆ โดยการอ้างว่าเป็นความเห็นโดยรวมของตนและเพื่อน ๆ กลวิธีดังกล่าวเป็นการแสดงการ

รักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและของผู้พูดเองด้วย เนื่องจากการอ้างว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมเป็นการแสดงว่าถ้อยคำที่แย้งนั้นเกิดจากสาเหตุอื่นมากกว่าเกิดจากความตั้งใจของผู้พูดเอง ซึ่ง Phawadee Deephuengton (1992 : 91) ได้กล่าวไว้ว่า “ไม่มีใครเสียหน้าเพราะการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้า (FTAs) ที่เกิดจากสิ่งอื่นหรือบุคคลที่สามมากกว่าที่เกิดจากคู่สนทนา” ดังนั้นการอ้างว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมแทนการแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดจึงช่วยลดน้ำหนักถ้อยคำที่แย้งนั้น และช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ เพราะแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะละเมิดผู้ฟัง และในทางกลับกันผู้พูดเองก็ไม่ต้องผูกมัดกับสิ่งที่ตนแย้งไป เพราะสิ่งที่แย้งนั้นไม่ได้เกิดจากผู้พูดเพียงคนเดียวเท่านั้นแต่เกิดจากเสียงส่วนใหญ่ ทำให้ผู้พูดไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนพูดมากนักหากเกิดความผิดพลาดขึ้น นอกจากนี้การอ้างถึงเสียงส่วนมากยังอาจช่วยให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่ายินยอมหรือคล้อยตามได้ง่ายขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นมติของส่วนรวมแล้วนั่นเอง

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๙ การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม

การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อถ้อยคำที่แสดงข้อคิดเห็นอื่นที่ไม่ใช่ข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าเพิ่มเติมให้ หรือเสนอให้หาทางเลือกอื่นเพิ่มเติมไว้ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐

ตัวอย่าง

- นู๋ว่าก็ดีนะคะ แต่อยากหากิจกรรมอย่างอื่นเพื่อไว้เลือกหลาย ๆ อย่างดีกว่า (๑๖๗)
- อ้อ ดีค่ะอาจารย์หัวข้อนี้ก็ดี แต่ เอ เนี่ยคะมีอีกหัวข้อที่น่าทำมากนะคะ (๑๖๘)

การใช้กลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติมนี้ ผู้พูดมักจะใช้หลังจากที่ได้กล่าวชมเชยความคิดเห็นของผู้ฟังแล้ว แต่แสดงการแย้งโดยการบอกว่าต้องการหาสิ่งอื่นเพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มมากขึ้นดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๖๗) หรืออาจเสนอสิ่งอื่นที่น่าสนใจเช่นกันเพื่อแสดงทางเลือกอื่นนอกเหนือจากข้อคิดเห็นของผู้ฟังดังเช่นในตัวอย่างที่ (๑๖๘) ข้างต้น จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดกล่าวชมเชยความคิดเห็นของผู้ฟังก่อน แล้วจึงแสดงการแย้งโดยปรากฏคำว่า “แต่” ที่แสดงความที่ขัดแย้งกับความที่อยู่ข้างหน้า หลังจากนั้นจึงเสนอความคิดเห็นของตนโดยไม่ได้บอก

ว่าความคิดของผู้ฟังนั้นไม่ดีแต่ประการใด ซึ่งเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ เพราะแสดงว่าผู้พูดมิได้ไม่ยอมรับความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมา เพียงแต่เสนอสิ่งอื่นเพื่อไว้เป็นทางเลือกเท่านั้น

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๑๐ การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้

การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ້วยคำที่แสดงว่าผู้พูดรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาได้ คำแสดงการขอโทษที่ปรากฏใช้ ได้แก่ คำว่า “ขอโทษ” จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๔

ตัวอย่าง

- **หนูต้องขอโทษด้วยนะคะ** คือ..ช่วงนี้หนูไม่ค่อยว่างเลย เอาไว้เป็นงานหน้าได้ไหมถ้าหนูมีเวลามากกว่านี้ (๑๖๙)

กลวิธีการแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้นี้ปรากฏเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้นในการกล่าวแย้งความคิดเห็น เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงความรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอให้ได้ กลวิธีนี้จึงถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่แสดงการรักษาหน้าของผู้ฟังว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะแย้งผู้ฟังหรือทำให้ผู้ฟังเสียหน้า

๒.๒.๒.๑.๒.๒.๑๑ การผลัดไปโอกาสหน้า

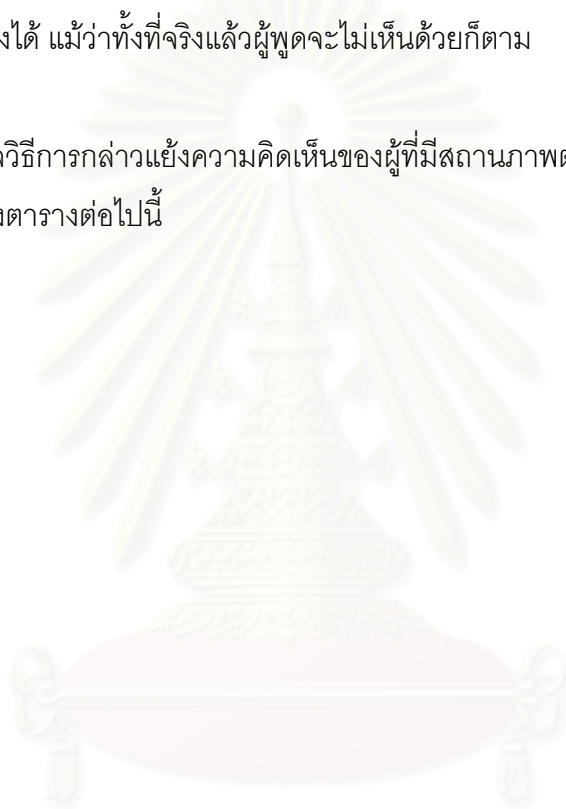
การผลัดไปโอกาสหน้า หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ້วยคำที่แสดงว่าจะยังไม่ทำในสิ่งที่ผู้ฟังกล่าว เนื่องจากเหตุผลบางประการ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๔

ตัวอย่าง

- หนูต้องขอโทษด้วยนะคะ คือ..ช่วงนี้หนูไม่ค่อยว่างเลย เอาไว้เป็นงานหน้าได้ไหมถ้าหนูมีเวลามากกว่านี้ (๑๗๐)

กลวิธีการผลัดไปโอกาสหน้านี้แสดงถึงการคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดไม่ได้ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง แต่เนื่องจากความจำเป็นบางอย่างจึงไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังได้ แม้ว่าทั้งที่จริงแล้วผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ปรากฏใช้ทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีเสริม การกล่าวแย้ง	กลวิธีการกล่าวแย้ง	
	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
๑. การใช้คำเรียก ๒. การขอโทษ ๓. การขออนุญาต ๔. การขอขอบคุณ ๕. การใช้คำอุทาน ๖. การตอบกึ่งตอบรับ	๑. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๒. การบอกว่าไม่เห็นด้วย ๓. การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ๔. การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ ๕. การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น	๑. การแสดงความเห็น ๒. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ๓. การแสดงการถาม ๓.๑ การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่แย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๓.๒ การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น ๓.๓ การถามเพื่อแสดงข้อดีอยู่ในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๓.๔ การถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๓.๕ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล ๓.๖ การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆ ของผู้ฟัง ๔. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ๕. การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ ๖. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม ๗. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที ๘. การอ้างความเห็นของส่วนรวม ๙. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม ๑๐. การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้ ๑๑. การผลัดไปโอกาสหน้า

ตารางที่ ๑๓ แสดงกลวิธีต่างๆ ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า

นอกจากนี้ในบางคำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำอาจปรากฏใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำก็ได้ เนื่องจากว่าถ้อยคำที่ปรากฏในคำตอบนั้นใช้กลวิธีเดียวกัน

ตัวอย่าง

- / หนูคิดว่าเราไม่ควรจัดละครนะคะ / เพราะ ... / หนูว่า ... จะดีกว่านะคะ / (๑๗๓)

|
|
|

(๑)
(๒)
(๓)

ในตัวอย่างที่ (๑๗๓) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งทั้งสิ้น ๓ ถ้อยคำ แต่ในถ้อยคำที่ ๑ และ ถ้อยคำที่ ๓ ผู้พูดใช้กลวิธีเดียวกัน คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น

เนื่องจากการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นสามารถปรากฏได้ ๒ ลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงจะจำแนกการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งในถ้อยคำ และ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งระหว่างถ้อยคำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑.๓.๑ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้ง ความคิดเห็นในถ้อยคำ

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในถ้อยคำ เป็นการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆมากกว่าหนึ่งกลวิธีในถ้อยคำเดียวกัน กลวิธีที่ปรากฏร่วมกันนี้พบว่ามีทั้งการปรากฏร่วมของกลวิธี ๒ กลวิธี และการปรากฏร่วมของกลวิธี ๓ กลวิธีในถ้อยคำเดียวกัน จากข้อมูลคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งหมดพบว่ามีทั้งการปรากฏร่วมของกลวิธีกล่าวแย้งโดยตรงด้วยกัน ของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยกัน และของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ซึ่งกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันมากที่สุด คือ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยตนเอง ส่วนการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงด้วยกัน และของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมนั้นปรากฏเพียงอย่างละ ๑ ถ้อยคำเท่านั้น

กลวิธีที่มักปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นมากที่สุด ได้แก่ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดมักจะนำมาใช้ประกอบกับกลวิธีอื่นๆเพื่อลดน้ำหนัก

ของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงโดยแสดงว่าเป็นเพียงความคิดความเห็นของผู้พูดเท่านั้น ผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

- / พวกหนูคิดว่าจะทำ ... กันค่ะ / (๑๗๔)
- / หนูคิดว่าถ้าจัดแสดงละครอาจมีข้อเสียตรงที่ว่า ... / อาจารย์ว่าเราทำ ... แทนดีมั๊ยคะ / (๑๗๕)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ตัวอย่างที่ (๑๗๔) คือ กลวิธีการอ้างความเห็นของส่วนรวม และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างที่ (๑๗๕) คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

การที่ปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นร่วมกับกลวิธีอื่นมานั้น เนื่องจากรวบรวมนี้เป็นวัจนกรรมการแสดงความคิดเห็นแย้ง ดังนั้นผู้พูดจึงมักจะกล่าวแย้งในเชิงการแสดงความเห็นว่าเป็นเพียงความคิดความเห็นของผู้พูดเท่านั้น ผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและของผู้พูด ทั้งนี้จะสังเกตว่าในตัวอย่างที่ (๑๗๔) ผู้พูดไม่เพียงแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น แต่ยังแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมด้วย ทำให้ผู้พูดไม่ถูกผูกมัดกับความคิดเห็นนั้นแต่เพียงลำพัง อีกทั้งยังทำให้ความคิดเห็นนั้นมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้นด้วยเพราะเป็นความคิดเห็นที่คนส่วนใหญ่เห็นตรงกันแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง หากผู้พูดไม่แสดงว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมแล้วก็อาจจะทำให้ผู้ฟังไม่ยอมรับได้ แต่หากแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมซึ่งแสดงถึงเสียงที่มากกว่าแล้วก็อาจจะแย้งผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าได้ง่ายยิ่งขึ้น ในทางกลับกันการแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของคนส่วนรวมยังเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะแย้งผู้ฟังเอง แต่เนื่องจากเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมผู้พูดจึงจำเป็นต้องแย้ง ไม่ได้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือผู้พูดไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้น ซึ่งเป็นการรักษาหน้าของผู้ฟังด้วย

๒.๒.๒.๑.๓.๒ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้ง ความคิดเห็นระหว่างถ้อยคำ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆในคำตอบที่ประกอบด้วยถ้อยคำมากกว่า ๑ ถ้อยคำโดยไม่กล่าวถึงการปรากฏก่อนหลังของกลวิธี ทั้งนี้เพราะกลวิธีที่ปรากฏร่วมกันอาจปรากฏก่อนหรือหลังก็ได้

จากข้อมูลคำตอบทั้งหมดที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำ พบว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีต่างๆมาประกอบกันได้ ดังนี้ ๑.นำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกัน ๒.นำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม และ ๓.นำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๒.๑.๓.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกัน

การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงร่วมกันนี้ปรากฏไม่มากนักเช่นเดียวกับการกล่าวแย้งสิ่งผิด เนื่องจากว่าการกล่าวแย้งโดยตรงทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากอยู่แล้ว หากนำมาใช้ร่วมกันอีกก็อาจจะทำให้คู่สนทนายุ่สึกเสียหน้าได้มากยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้นก็ยังพบว่าบางคำตอบผู้พูดก็ใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันอยู่ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงที่ปรากฏร่วมกันมาก คือ กลวิธีการบอกว่าไม่เห็นด้วย กับ กลวิธีการเสนอข้อคิดเห็นที่ต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะระบุว่าใช้กลวิธีทั้งสองในคำตอบนั้นเลย ไม่ได้ตอบเป็นคำพูดแต่ประการใด เช่น “บอกว่าไม่เห็นด้วย แล้วเสนอความคิดเห็นของตน”

๒.๒.๒.๑.๓.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มาก ดังนั้นผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงพยายามที่จะลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลงโดยใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเข้ามาประกอบด้วย จากข้อมูลทั้งหมดพบว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดนำมาใช้ประกอบด้วยนั้นมักจะเป็นกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากที่สุด

ตัวอย่าง

- / หนูไม่เห็นด้วยนะคะ / เพราะ ... / (๑๗๖)
- / “หนูขอเสนอ ...” / (และพูดข้อเสียหรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดแสดงละคร) /
(๑๗๗)
- / จริงๆแล้วผมอยากทำหัวข้อ ... นี้มากกว่า / เพราะรู้สึกชอบเลยตั้งใจ
อยากทำ / อาจารย์เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างไรครับ / (๑๗๘)

จากตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็นด้วยโดยตรง ได้แก่ การบอกว่าไม่เห็นด้วยในตัวอย่างที่ (๑๗๖) การเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่ต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟังในตัวอย่างที่ (๑๗๗) และการแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนาในตัวอย่างที่ (๑๗๘) ส่วนถ้อยคำท้ายที่ขีดเส้นใต้ในทุกตัวอย่าง คือ การแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และถ้อยคำที่เป็นตัวเอียงในตัวอย่างที่ (๑๗๘) คือ การแสดงการถาม

นอกจากการปรากฏใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็น หรือกลวิธีการแสดงการถามมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงด้วย แต่ทั้งนี้พบว่าปรากฏน้อยกว่าการใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / หนูคิดว่าการแสดงละครนั้น ... / หนูขอเสนอให้ทำ ... แทนการแสดง
ละครค่ะ / (๑๗๙)
- / อาจารย์คะ / หนูคิดว่าเรื่องนี้ไม่ดีค่ะ / เปลี่ยนเรื่องอื่นเถอะค่ะอาจารย์ /
(๑๘๐)
- / อาจารย์ขา / หนูขอเสนอจัดบอร์ดเรื่อง ... / อาจารย์มีความเห็นว่ายังงัย
ค่ะ / (๑๘๑)
- / เปลี่ยนเถอะครับ / ทำอย่างอื่นได้ไหมครับที่ยิ่งใหญ่กว่านี้ / (๑๘๒)

จากตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็นด้วยโดยตรง ได้แก่ การเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่ต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟังในตัวอย่างที่ (๑๗๙) และ (๑๘๑) และการชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่นในตัวอย่างที่ (๑๘๐) และ (๑๘๒) ส่วนถ้อยคำที่ขีด

เส้นใต้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ได้แก่ การแสดงความเห็นในตัวอย่างที (๑๗๙) และ (๑๘๐) และการแสดงการถามในตัวอย่างที (๑๘๑) และ (๑๘๒)

การปรากฏใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยที่แย้งให้อ่อนลงได้ เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า แต่ด้วยเหตุผลบางประการผู้พูดจึงจำเป็นต้องแย้ง เพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เพราะหากปล่อยให้ผู้ฟังทำตามข้อคิดเห็นนั้นอาจเกิดปัญหาในภายหลังได้ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดปรารถนาดีต่อผู้ฟังมากกว่าที่จะหักหน้าผู้ฟัง ซึ่งหากผู้พูดใช้แต่เพียงกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเท่านั้นจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มาก นอกจากนี้การแสดงเหตุผลยังเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดมีเหตุผลในการกล่าวแย้งนั้น ไม่ได้ยึดแต่ความคิดของตนเป็นหลัก

แม้ว่าการนำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงจะช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ก็ตาม แต่ก็ยังคงปรากฏถ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมาอยู่เช่นกัน จึงอาจกระทบหน้าของผู้ฟังได้บ้างแม้จะน้อยกว่าการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพียงอย่างเดียวก็ตาม ซึ่งจากข้อมูลพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนมากมักจะหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่แสดงการกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาโดยเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้น ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๒.๒.๑.๓.๒.๓ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน

คำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำและแต่ละถ้อยคำใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดนี้ พบว่าปรากฏใช้กลวิธีต่างๆร่วมกันมากมายและหลากหลายกลวิธี โดยอาจจะปรากฏร่วมกันได้มากกว่า ๒ กลวิธีขึ้นไป จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมทั้งหมดแล้วพบว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกจะปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นมากและบ่อยครั้งที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลวิธีดังกล่าวไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้เพราะจะทำให้คำตอบนั้นไม่ใช่การแย้ง แต่จะเป็นการยอมรับความคิดเห็น ซึ่งจากข้อมูลพบว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกจะปรากฏร่วมกับกลวิธีกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้น ทำให้น้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งอ่อนลงและรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกในการกล่าวแย้งเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะตำหนิว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี หรือไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้ฟังเสียทีเดียว ดังแสดง

ได้จากกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆที่ใช้ร่วมกันจะแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะแย้งหรือแสดงความคิดเห็นด้วยอย่างชัดเจน

ตัวอย่าง

- / การจัดแสดงละครน่าสนใจมากเลยนะคะ / แต่ในกิจกรรมวันวิชาการแบบนี้ น่าจะมีกิจกรรมแบบ ... (ข้อเสนอของเรา) ดีกว่า / (๑๘๓)
- / การจัดแสดงละครก็ดีนะคะ / หรือจะให้มีการจัดกิจกรรม ... (เสนอความคิดเห็นแต่ก็ยังสนับสนุนการละคร) เพิ่มขึ้นด้วยไหมคะ / (๑๘๔)
- / เป็นทางเลือกที่ดี / แต่ขอกลับไปปรึกษากับเพื่อนๆก่อน บางทีอาจมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจกว่า / (๑๘๕)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ ที่แสดงความขัดแย้งกับถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนั้นเพื่อแย้งความคิดเห็น ดังจะสังเกตว่าถ้อยคำที่นำมาประกอบจะมีคำเชื่อม “แต่” ที่แสดงความขัดแย้งกับความข้างหน้าปรากฏด้วยเสมอ กลวิธีอื่นๆที่ปรากฏร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ เช่น กลวิธีการแสดงความคิดเห็นในตัวอย่างที่ (๑๘๓) กลวิธีการแสดงการถาม ในตัวอย่างที่ (๑๘๔) และกลวิธีการหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันทีในตัวอย่างที่ (๑๘๕)

นอกจากกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังยังเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ปรากฏใช้กับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆค่อนข้างมาก

ตัวอย่าง

- / อาจารย์คะ / ตามที่หนูได้ปรึกษากับเพื่อนๆแล้วพวกเขาอยากให้เป็นหัวข้อนี้ / อาจารย์คิดว่าอย่างไรคะ / (๑๘๖)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อถามความคิดเห็นของผู้ฟัง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการอ้างว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ผู้พูดเห็นด้วย

ตัวอย่าง

- / อาจารย์คะ / ถ้ามีการ ... แทนการแสดงละครได้มั๊ยคะ / เพราะกลัวว่าแสดงละครไม่ค่อยพร้อม / (๑๘๗)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อแสดงข้อคิดเห็นของผู้พูด และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเพื่อปฏิเสธข้อคิดเห็นนั้น

ตัวอย่าง

- / ดิฉันมีความรู้ในด้านนี้ไม่เพียงพอ / เกรงว่าจะทำได้ไม่ดี / (๑๘๘)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเพื่อปฏิเสธข้อคิดเห็นนั้น และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจหากทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอ

ตัวอย่าง

- / ครูคะ / หนูคิดว่าน่าจะใช้กิจกรรมอย่างอื่นน่าจะดีกว่า / ครูคิดอย่างไรคะ / (๑๘๙)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อให้เปลี่ยนไปทำอย่างอื่น และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อถามความเห็นของผู้ฟังในการเปลี่ยนไปทำอย่างอื่นนั้น

ตัวอย่าง

- / หนูว่าจัดการได้วาทีก็นะคะ / เพราะละครต้องใช้เวลา,เงินทุนมาก / (๑๙๐)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ การแสดงความเห็นเพื่อเสนอข้อคิดเห็นอื่นของผู้พูด และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / อาจารย์คะ / หนูคิดว่าเราน่าจะจัดแสดงบอร์ดในหัวข้อ ... นี้จะดีกว่า
ใหม่คะ / เพราะ ... / (๑๙๑)

ในถ้อยคำที่ ๒ ที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็น ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการถาม ทั้งสองกลวิธีนี้ปรากฏร่วมกันในถ้อยคำเดียวเพื่อแสดงข้อคิดเห็นอื่นของผู้ฟัง ส่วนในถ้อยคำที่ ๓ ที่เป็นตัวเอียง คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมร่วมกันนี้ พบว่ากลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก โดยกลวิธีที่นำมาปรากฏร่วมด้วยจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การใช้กลวิธีดังกล่าวร่วมกันเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับผู้ฟังจึงได้กล่าวชมเชยก่อน แล้วจึงแสดงความเห็นแย้งในภายหลังโดยใช้กลวิธีทางอ้อม ทำให้น้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลงยิ่งขึ้น และจากเหตุผลดังกล่าวนี้เองจึงทำให้ปรากฏใช้กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆมากที่สุด เพื่อแสดงความสุภาพต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าสอดคล้องกับผลการศึกษากการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าในวัฒนธรรมอื่น คือ ในวัฒนธรรมของคนอเมริกาและในวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่น ที่ปรากฏใช้กลวิธีนี้มากที่สุดเช่นเดียวกัน (Beebe & Takahashi, 1989) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการแสดงความเห็น กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง เป็นกลวิธีที่นำมาใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสันนิษฐานว่าเป็นเพราะการกล่าวแย้งนี้เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นซึ่งไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ผู้พูดจึงมักจะแย้งโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าเป็นความเห็นของผู้พูดเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะบังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามความคิดเห็นของตน และไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่า โดยมักจะแสดงเหตุผลที่ทำให้ไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นหรือเหตุผลที่สนับสนุนข้อคิดเห็นของตนในการแย้งนั้นด้วย กลวิธีทั้งสามกลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังและรักษาหน้าของผู้พูดได้มาก ผู้พูดจึงมักจะนำไปใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งอื่นๆ

จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆระหว่างถ้อยคำนี้พบว่ากลวิธีที่มักปรากฏมากจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ซึ่งอาจจะปรากฏร่วมกันเองหรืออาจจะปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงก็ได้ ทั้งนี้การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมก็เพื่อลดน้ำหนัก

ของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงนั่นเอง กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่มักจะถูกปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นๆ เสมอ ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง หรือกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยตนเอง ก็คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง กลวิธีการแสดงความคิดเห็น และกลวิธีการแสดงการถกเถียง การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้จะเห็นว่าหากเป็นการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันมักจะปรากฏกลวิธีการบอกว่าไม่เห็นด้วยเสมอ ซึ่งการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันอาจทำให้คู่สนทนารู้สึกเสียหน้าได้มาก เพราะแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยและไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังอย่างชัดเจน ในการกล่าวแย้งผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่มักจะหากกลวิธีที่นุ่มนวลและรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากที่สุด ดังจะสังเกตได้จากการปรากฏของจำนวนกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมที่มีมากถึง ๑๑ กลวิธี ในขณะที่พบกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพียง ๕ กลวิธีเท่านั้น ซึ่งกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมจะช่วยให้ถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลงและรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงมักจะนำเอากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาใช้ประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้น และพบว่าส่วนมากจะใช้แต่เพียงกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมร่วมกันเองโดยไม่ใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเลย ทำให้ถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลงและสุภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาค้นคว้าการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่านี้จึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ามาก

จากการศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งและการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น จะเห็นได้ว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีใดในการกล่าวแย้งก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีทางตรงหรือกลวิธีทางอ้อม โดยอาจจะปรากฏใช้เพียงกลวิธีเดียวหรือมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งคำตอบก็ได้ อีกทั้งกลวิธีที่ปรากฏนี้ก็อาจจะไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำที่ปรากฏในหนึ่งคำตอบ เนื่องจากว่าบางถ้อยคำอาจปรากฏใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี และในทางกลับกันแม้ว่าจะปรากฏจำนวนถ้อยคำมากแต่ถ้อยคำนั้นอาจใช้กลวิธีเดียวกันได้ ซึ่งในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏของกลวิธีต่างๆ จากจำนวนความถี่ที่กลวิธีนั้นปรากฏแต่ละครั้งโดยไม่จำแนกว่าเป็นถ้อยคำ

๒.๒.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น

จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าทั้งสิ้น ๒๕๔ คำตอบ พบว่าจำนวนการปรากฏของกลวิธีทั้งหมดมี ๔๘๕ ครั้ง แบ่งเป็นกลวิธีที่เสริมการกล่าวแย้ง ๖๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๗ และกลวิธีการกล่าวแย้งอีก ๔๒๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ

๘๗.๖๓ กลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งสามารถแบ่งเป็นกลวิธีต่างๆได้ ๑๖ กลวิธี โดยแบ่งเป็นกลวิธี การกล่าวแย้งโดยตรง ๕ กลวิธี และกลวิธีกล่าวแย้งโดยอ้อมอีก ๑๑ กลวิธี แต่ละกลวิธีมีค่า ความถี่ของการปรากฏต่อจำนวนการปรากฏของกลวิธีกล่าวแย้งทั้งหมด ๔๒๕ ครั้ง ดังตาราง ต่อไปนี้

กลวิธีกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า				
กลวิธีกล่าวแย้ง		จำนวนความถี่ ที่ปรากฏ (ครั้ง)	การปรากฏของกล วิธีกล่าวแย้ง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิด เห็นของผู้ฟัง	๔๙	๑๑.๕๓	๒๐.๒๔
	๒. การบอกว่าไม่เห็นด้วย	๑๙	๔.๔๗	
	๓. การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตน ปรารถนา	๗	๑.๖๕	
	๔. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ	๖	๑.๔๑	
	๕. การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น	๕	๑.๑๘	
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยอ้อม	๖. การแสดงความเห็น	๑๐๑	๒๓.๗๖	๗๙.๗๖
	๗. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง	๑๐๐	๒๓.๕๓	
	๘. การแสดงการถ่ม	๗๐	๑๖.๔๗	
	๙. การใช้อ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	๒๒	๕.๑๘	
	๑๐. การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ	๑๒	๒.๘๒	
	๑๑. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่ สามด้วย	๑๑	๒.๕๙	
	๑๒. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที	๑๐	๒.๓๕	
	๑๓. การอ้างความเห็นของส่วนรวม	๘	๑.๘๘	
	๑๔. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม	๓	๐.๗๐	
	๑๕. การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตาม ความคิดเห็นของผู้ฟังได้	๑	๐.๒๔	
	๑๖. การผลัดไปโอกาสหน้า	๑	๐.๒๔	
รวม		๔๒๕	๑๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มี
สถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๑๔ สามารถมองเห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าได้ ดังต่อไปนี้

๑. การเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า พบว่าปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากถึงร้อยละ ๗๙.๗๖ ของกลวิธีที่เป็นวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๒๐.๒๔ เท่านั้น กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและโดยอ้อมนี้ต่างก็มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังสามารถทราบเจตนาได้ทันที - บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาหน้าผู้ฟัง - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเป็นไปอย่างราบรื่น
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - ความคลุมเครือของผู้ฟัง - อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังไม่ราบรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังอาจไม่ทราบเจตนาของผู้พูด - ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ

ตารางที่ ๑๕ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงกับการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๑๕ ข้างต้นทำให้เห็นว่าการใช้ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากแสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของผู้ฟังและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าการทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาของผู้พูดได้ทันที แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเห็นว่าการแย้งความคิดเห็นต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพและเสี่ยงต่อการทำให้ผู้ฟังเสียหน้า จึงพยายามเลือกใช้กลวิธีต่างๆที่จะแย้งความคิดเห็นนั้นอย่างสุภาพมากที่สุดดังปรากฏจากกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมนั่นเอง เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟัง

๒. กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้ในมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความเห็น ปรากฏร้อยละ ๒๓.๗๖ รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ปรากฏร้อยละ ๒๓.๕๓ และกลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับสาม คือ กลวิธีการแสดงการถาม ปรากฏร้อยละ ๑๖.๔๗ โดยในสองกลวิธีแรกที่ปรากฏมากที่สุดนี้มีค่าความถี่การปรากฏที่แตกต่างกันไม่มากนัก

๓. จะเห็นว่ากลวิธีทั้งสามกลวิธี คือ การแสดงความเห็น การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และการแสดงการถาม ล้วนแต่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การที่ปรากฏใช้กลวิธีต่างๆ เหล่านี้มากกว่ากลวิธีอื่นเนื่องจากว่าผู้พูดสามารถใช้กลวิธีทั้งสามนี้เพื่อแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอกของผู้ฟังได้โดยโดยไม่ทำผู้ฟังรู้สึกเสียหน้ามากนัก เพราะเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง อีกทั้งยังสามารถนำไปปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นได้อีกด้วย ในขณะที่กลวิธีอื่น ๆ ที่เป็นการกล่าวแย้งโดยอ้อมมักจะต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นอีกไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง หรือกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยตนเอง ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ เช่น กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ที่ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ มิฉะนั้นจะทำให้ถ้อยคำนั้นกลายเป็นการยอมรับความคิดเห็นของคู่สนทนาแทนที่จะเป็นการแย้งได้
๔. การที่ปรากฏกลวิธีการแสดงความคิดเห็นในการกล่าวแย้งความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องมาจากว่าการกล่าวแย้งนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นความเห็นอยู่แล้ว ซึ่งไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นกับว่าใครคิดเห็นอย่างไร ดังนั้นผู้พูดจึงมักจะแย้งในเชิงแสดงความคิดเห็น เพื่อแสดงว่าข้อคิดเห็นนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น คนอื่นอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ กลวิธีนี้จึงเป็นการรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและของผู้พูดได้ กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี หรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่าอย่างแน่นอน อีกทั้งคนอื่น ๆ อาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้พูด แต่เห็นด้วยกับผู้ฟังก็ได้ ผู้ฟังก็จะไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก และในทางกลับกันก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ยึดความคิดของตนเป็นหลักซึ่งอาจจะทำให้คนอื่นไม่พอใจและไม่ยอมรับผู้พูดได้
๕. การที่ปรากฏกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากเป็นอันดับสองนั้น เนื่องมาจากว่าเป็นกลวิธีที่แสดงถึงเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังจึงจำเป็นต้องแย้งความคิดเห็นนั้นเพราะจะเป็นประโยชน์ต่องาน โดยไม่มีเจตนาที่จะหักหน้าหรือแสดงความไม่สุภาพต่อผู้ฟัง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้กับการกล่าวแย้งให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นและแสดงถึงความมีเหตุมีผลของผู้พูดได้อีกด้วย จึงทำให้ผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลร่วมกับกลวิธีการแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอื่น ๆ อยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นข้างต้น
๖. กลวิธีการแสดงการถามที่ปรากฏมากเป็นอันดับสามในการกล่าวแย้งความคิดเห็น ต่างจากการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดที่ปรากฏใช้กลวิธีนี้มากที่สุด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องจากการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงว่าผู้ฟังผิดพลาดอย่างชัดเจน ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงมักจะใช้กลวิธีที่แสดงความไม่แน่ใจหรือไม่มั่นใจในการแย้งสิ่งที่ผิดนั้น ซึ่งกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถามก็เป็นกลวิธีหนึ่งที่แสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดได้ แต่การแย้งความคิดเห็นเป็นการแสดง

ความคิดความเห็นของแต่ละบุคคล ไม่มีถูกหรือผิด ดังนั้นผู้พูดจึงมักจะไม่ได้แสดงความไม่มั่นใจในการกล่าวแย้งความคิดเห็น แต่มักจะใช้กลวิธีที่แสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้นมากกว่าซึ่งก็คือกลวิธีการแสดงความคิดเห็นดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง ส่วนกลวิธีการแสดงการถามนี้ ผู้พูดมักจะใช้เพื่อเสนอความคิดเห็นอื่นที่ต่างจากความคิดเห็นของผู้ฟัง หรือเพื่อขอทำอย่างอื่นแทน ซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ได้บังคับผู้ฟัง คำถามที่ใช้จึงมักจะเป็นคำถามที่ถามความคิดเห็นของผู้ฟัง เพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง

๗. กลวิธีการเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง แม้จะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงซึ่งแสดงการรักษาน้ำหน้าของคู่สนทนาได้น้อยกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม กลับมีค่าความถี่มากเป็นอันดับ ๔ จากกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นทั้งหมด ๑๖ กลวิธี คือ ปรากฏร้อยละ ๑๑.๕๓ ซึ่งต่างจากกลวิธีการแสดงการถามที่ปรากฏมากเป็นอันดับ ๓ เพียงร้อยละ ๔.๙๔ เท่านั้น ทั้งที่จริงแล้วผู้พูดสามารถใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็น การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง หรือการแสดงการถามเพื่อแย้งแทนการกล่าวแย้งโดยตรงไปตรงมา อันจะช่วยรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังได้มากกว่าก็ได้ แต่ผู้พูดกลับเลือกที่จะใช้การกล่าวแย้งโดยตรงทั้งที่แต่เดิเด็กไทยมักจะถูกปลูกฝังให้เคารพครูอาจารย์ ทำให้ไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นอะไร แต่การที่นักเรียนกล้าที่จะแย้งความคิดเห็นครูอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากผู้พูดเห็นว่าเป็นการทำงานร่วมกัน ทุกคนจึงมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นได้เพื่อเป็นประโยชน์ต่องานนั้น ผู้พูดจึงมักจะแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา โดยคิดว่าครูคงจะรับฟังความคิดเห็นของตน ไม่คิดว่าจะเป็นการหักหน้าผู้ฟัง แต่ประการใด ถึงอย่างไรก็ตามผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่ก็ยังคงเลือกที่จะใช้กลวิธีที่เห็นว่าสุภาพที่สุดในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าอยู่นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากกลวิธีการกล่าวแย้งที่ปรากฏใช้มากที่สุดและเด่นชัดกว่ากลวิธีอื่นล้วนแต่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น

กลวิธีทั้ง ๑๖ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดใช้กล่าวแย้งความคิดเห็นของคู่สนทนาที่ได้เสนอมาก่อนหน้านั้นโดยทันที แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดบางส่วนอาจแย้งความคิดเห็นนั้นโดยไม่พูดบอกคู่สนทนาเลย หรืออาจจะพูดบอกแต่ไม่ได้บอกโดยทันทีด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๒.๒.๒.๒ การแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่น

การแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่น หมายถึง การแสดงความไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า โดยการใช้วิธีใดวิธีหนึ่งซึ่งผู้แย้งไม่ได้ใช้รูปทางภาษาในการพูดสื่อสารกับผู้ที่ไม่เห็นด้วย หรืออาจจะใช้รูปทางภาษาพูดสื่อสารกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยได้แต่ต้องไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่มีการแสดงความคิดเห็นนั้น

จากคำตอบที่แสดงการแย้งความคิดเห็นทั้งหมด ๒๔๒ คำตอบ พบว่าปรากฏการแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ทั้งสิ้น ๒๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๓ วิธีอื่นๆที่ใช้ในการแย้งความคิดเห็นนี้พบทั้งหมด ๗ กลวิธีด้วยกัน คือ

๒.๒.๒.๒.๑ การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม

การที่ผู้พูดเลือกที่จะแย้งผู้ฟังโดยการบอกผู้ฟังตามลำพังภายหลังเมื่อไม่มีบุคคลที่สามนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สามในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด คือ แม้ว่าผู้พูดจะใช้รูปภาษาในการสื่อสารกับผู้ฟังก็ตาม แต่เนื่องจากผู้พูดไม่ได้กล่าวแย้งในสถานการณ์นั้นทันที แต่จะกล่าวแย้งเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปเป็นไม่มีบุคคลที่สาม ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยการใช้วิธีอื่น ซึ่งกลวิธีนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยรักษาหน้าของคู่สนทนาได้ เพราะหากผู้พูดแย้งผู้ฟังในขณะที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย บุคคลที่สามก็จะรู้ถึงข้อด้อยในข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั้น ทำให้ผู้ฟังรู้สึกอายและเสียหน้าได้มากขึ้น

๒.๒.๒.๒.๒ การรวมตัวกับเพื่อนๆ ไปพูดกับครู

การแย้งโดยการรวมตัวกับเพื่อนๆ ไปพูดกับครูนี้ ถึงแม้ว่าผู้พูดจะมีการใช้รูปภาษาในการสื่อสารกับครูเพื่อแย้งความคิดเห็นนั้นก็ตาม แต่ผู้พูดมิได้แย้งความคิดเห็นของผู้ฟังในทันทีหลังจากที่ผู้ฟังได้เสนอความคิดเห็นแล้ว ทำให้สถานการณ์การแย้งนั้นเปลี่ยนไปจากที่กำหนดไว้เช่นเดียวกันกับการบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สามข้างต้น แต่จะแตกต่างกันตรงที่กลวิธีนี้ผู้พูดมิได้ต้องการไปแย้งครูโดยลำพัง แต่ผู้พูดแสดงความต้องการที่จะไปแย้งความคิดเห็นครูกับเพื่อนๆ ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า มีอำนาจน้อยกว่าผู้ฟังจึงไม่กล้าแย้งผู้ฟังโดยลำพังเพราะเกรงว่าหน้าหนัของการแย้งนั้นจะไม่เพียงพอที่จะเป็นได้ จึงต้องการ

หาเพื่อนไปแฉงด้วยเพื่อแสดงเสียงที่มากกว่า ทำให้เห็นถึงความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าของผู้พูด

๒.๒.๒.๒.๓ การบอกให้ผู้อื่นแฉงแทน

การบอกให้ผู้อื่นแฉงแทนนี้ถึงแม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้เป็นผู้แฉงความคิดเห็นนั้นต่อผู้ฟังเอง แต่การบอกให้คนอื่นไปแฉงแทนนั้นก็แสดงว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะแฉงผู้ฟังด้วย แต่อาจจะเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงไม่กล้าแฉงเอง แต่จะบอกให้ผู้อื่นเป็นผู้แฉงแทน ซึ่งจากข้อมูลพบว่าผู้ที่ผู้พูดบอกให้แฉงแทนนั้น ก็คือ เพื่อนของผู้พูดนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจัดให้กลวิธีนี้เป็นการแฉงโดยใช้วิธีอื่นเช่นเดียวกับการแฉงสิ่งที่เกิดด้วย

๒.๒.๒.๒.๔ การพูดกับคนอื่นให้ผู้ฟังได้ยิน

การพูดกับคนอื่นให้ผู้ฟังได้ยินอาจถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นแฉงโดยอ้อมได้ เพราะเป็นการทำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นมาก่อนหน้า แต่เนื่องจากผู้พูดมิได้ใช้ถ้อยคำใดๆกับผู้ฟังเลย ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแฉงโดยใช้วิธีอื่น

๒.๒.๒.๒.๕ การทำในสิ่งที่ตนเห็นด้วยแล้วนำไปเสนอครู

การทำในสิ่งที่ตนเห็นด้วยแล้วนำไปเสนอครูเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังจึงได้ทำสิ่งอื่นมาเสนอ ซึ่งก็แสดงถึงเจตนาของผู้พูดที่จะแฉงความคิดเห็นนั้น แต่เนื่องจากผู้พูดไม่ได้แสดงถ้อยคำใดๆแฉงผู้ฟังในสถานการณ์นั้นทันที ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแฉงโดยใช้วิธีอื่น

๒.๒.๒.๒.๖ การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง

การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของผู้พูด เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้โดยไม่ได้กล่าวถ้อยคำใดๆเลย แต่ใช้สีหน้า แหวดตา หรือท่าทาง ที่จะทำให้ผู้ที่แสดงความคิดเห็นหรือผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้น

การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของผู้พูดที่พบในการแย่งความคิดเห็นนั้นแตกต่างจากการแสดงท่าทางประหลาดใจในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด เพราะในการแย้งสิ่งที่ผิดนั้น ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจและแก้ไขความผิดนั้นได้เองโดยไม่ทำให้ผู้ฟังเสียหน้ามากนัก แต่การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางในการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้ ผู้พูดมักจะใช้เพื่อแสดงถึงการไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาเลย เช่น การส่ายหน้า การบ้วนปาก หรือการเดินออกไปจากสถานการณ์นั้น ซึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังอย่างชัดเจนและไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้ฟังเสนอ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าด้านบวกของผู้ฟัง

๒.๒.๒.๒.๗ การไม่เข้าร่วม

การไม่เข้าร่วมเป็นกลวิธีหนึ่งที่คุณพูดใช้เพื่อแสดงว่าคุณพูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าโดยไม่ใช้ถ้อยคำที่เป็นรูปภาพใดๆแก่ผู้ฟังเลย แต่ผู้พูดเลือกที่จะไม่เข้าร่วมทำสิ่งนั้นด้วย ดังคำตอบที่ว่า “ไม่เข้าร่วมการแสดง แล้วอธิบายเหตุผลว่าไม่ชอบ” ถึงแม้ว่าคุณพูดจะแสดงเหตุผลว่าไม่ชอบด้วยก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่ากลวิธีหลักที่คุณพูดใช้คือการไม่เข้าร่วมนั่นเอง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในข้อ “ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ ...” ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย่งโดยใช้วิธีอื่น ซึ่งการไม่เข้าร่วมนี้แสดงถึงการไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาย่างชัดเจนและคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วย

การแย่งความคิดเห็นโดยการใช้วิธีอื่นนี้ส่วนมากผู้พูดใช้เพื่อแสดงถึงการรักษาหน้าของคู่สนทนาเนื่องจากว่าผู้พูดไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดที่แสดงการแย่งต่อผู้ที่กล่าวผิดเลย แต่จะใช้วิธีอื่นที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้น้อยกว่าการแย่งผู้ฟังต่อหน้า นอกจากนี้การใช้วิธีอื่นนี้ยังแสดงถึงความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าด้วย อีกทั้งบางกลวิธียังเป็นการหักหน้าคู่สนทนาด้วยซึ่งต่างจากการใช้วิธีอื่นๆเพื่อแย้งสิ่งที่ผิด ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะผู้พูดเห็นว่าเรื่องของความคิดเห็น ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้หมายความว่าความคิดเห็นของใครถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นด้วยจึงไม่ได้หมายความว่าผู้พูดไม่เคารพหรือไม่เห็นแก่หน้าผู้ฟัง ในขณะที่การแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงว่าคุณสนทนาผิดซึ่งทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ชัดเจนกว่า ผู้พูดจึงคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากกว่าก็เป็นได้ การแย่งความคิดเห็นโดยใช้

วิธีอื่นนี้มีค่าความถี่ของการปรากฏต่อการแย่งความคิดเห็นโดยใช้วิธีอื่นทั้งหมดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังตารางต่อไปนี้

กลวิธีการแย่งความคิดเห็นโดยใช้วิธีอื่นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	
กลวิธี	ค่าความถี่การปรากฏ (ร้อยละ)
๑. การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง	๓๙.๒๙
๒. การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม	๓๒.๑๔
๓. การรวมตัวกับเพื่อนๆ ไปพูดกับครู	๑๐.๗๑
๔. การบอกให้ผู้อื่นแย่งแทน	๗.๑๔
๕. การพูดกับคนอื่นให้ผู้ฟังได้ยิน	๓.๕๗
๖. การทำในสิ่งที่ตนเห็นด้วยแล้วนำไปเสนอครู	๓.๕๗
๗. การไม่เข้าร่วม	๓.๕๗

ตารางที่ ๑๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการแย่งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ผลการศึกษการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นข้างต้นเป็นผลที่ได้จากคำตอบทั้งหมดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าโดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณใด ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะพิจารณาว่าปัจจัยสถานการณ์การมีหรือไม่มีบุคคลที่สามจะมีผลต่อการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นหรือไม่อย่างไร

๒.๓ ความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้ง ทั้งนี้เพราะการกล่าวแย้งเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการท้าวจนกรรมที่เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วยจึงน่าจะทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ง่ายและมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม เพราะมีบุคคลอื่นรับ

รู้ความผิดพลาดหรือข้อด้อยของผู้ฟังด้วย ดังเช่นที่บราวน์และเลวินสันได้จัดให้ความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น การมีบุคคลที่สาม เป็นตัวแปรหนึ่งในการคำนวณหาค่าความเสี่ยงต่อการเสียหายของผู้ฟัง ซึ่งหากมีค่าของตัวแปรสูง ความเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหายก็จะสูงขึ้นด้วย (Brown & Levinson, 1978) แสดงให้เห็นว่าบริบทของการสนทนานั้นมีส่วนสำคัญต่อการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงความสุภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นเป็นอย่างละ ๔ สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น ๘ สถานการณ์ คือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ และการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์

การศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาจากการนำเอาค่าสถิติของการปรากฏการแย้งและการไม่แย้ง สาเหตุของการไม่แย้ง และกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งของทั้งสองสถานการณ์มาเปรียบเทียบกันว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๒.๓.๑ ความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

เมื่อนำเอาข้อมูลการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นทั้งหมดรวม ๗๕๗ คำตอบ แบ่งเป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ๓๗๐ คำตอบ และการกล่าวแย้งความคิดเห็น ๓๘๗ คำตอบมาจำแนกตามสถานการณ์พบว่ามีค่าเฉลี่ยการปรากฏการแย้งและการไม่แย้ง ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
สถานการณ์	ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
	แย้ง	ไม่แย้ง	แย้ง	ไม่แย้ง
การแย้งสิ่งที่ผิด	๔๒.๔๔	๖.๓๗	๓๐.๗๙	๑๘.๑๖
การแย้งความคิดเห็น	๔๕.๐๙	๖.๑๐	๒๙.๔๗	๒๑.๕๘
รวม	๘๗.๕๓	๑๒.๔๗	๖๐.๒๖	๓๙.๗๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๑๗ ข้างต้นจะเห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย่งร้อยละ ๘๗.๕๓ และเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามจะแย่งน้อยลง คือ ร้อยละ ๖๐.๒๖

ค่าความถี่การปรากฏการแย่งและการไม่แย่งในสถานการณ์ที่แตกต่างกันดังตารางข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าสถานการณ์มีส่วนในการเลือกที่จะแย่งหรือไม่แย่งด้วย แม้ว่าจะปรากฏการแย่งมากกว่าการไม่แย่งทั้งในสองสถานการณ์ก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะการแย่งกับการแย่ง และการไม่แย่งกับการไม่แย่งด้วยกันของสองสถานการณ์แล้ว จะพบว่ามีความแตกต่างกัน คือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามผู้พูดจะแย่งมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ทั้งๆที่ในแต่ละสถานการณ์ที่นำมาเปรียบเทียบกันนี้ได้มาจากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามคนเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่สามเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำวุ่นกรรมนี้

การที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย่งมากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามนั้น แสดงว่าผู้พูดเห็นว่าการแย่งผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าในขณะที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วยอาจจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากกว่า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลที่สามก็มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังด้วยแล้ว ก็อาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้ามากยิ่งขึ้นได้อีก ผู้พูดบางส่วนจึงเลือกที่จะหลีกเลี่ยงไม่แย่งเลย แทนโดยอาจจะนิ่งเฉย หรือทำอย่างอื่นที่ไม่แสดงการแย่งได้

การไม่แย่งนี้นอกจากจะเป็นกลวิธีที่ผู้พูดเลือกใช้เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังแล้ว จากคำตอบในแบบสอบถามยังแสดงให้เห็นว่าผู้พูดใช้เพื่อรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย กล่าวคือ ผู้พูดเกรงว่าบุคคลที่สามหรือคนอื่นๆในสถานการณ์นั้นอาจจะคิดว่าผู้พูดอวดเก่ง หรือทำตัวเด่นกว่าคนอื่นเพราะแย่งสิ่งที่ผิดต่อคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าได้ หรืออาจจะคิดว่าผู้พูดยึดความคิดของตนเป็นหลัก ไม่ฟังเสียงของคนส่วนใหญ่เพราะแย่งสิ่งที่คู่สนทนาเสนอซึ่งคนอื่นอาจจะเห็นด้วยกับข้อเสนอนั้นก็ได้อีก ผู้พูดจึงมักเลือกที่จะไม่แย่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม

นอกจากผู้พูดจะไม่แย่งเพราะเหตุผลเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนา และรักษาหน้าของผู้พูดเองแล้ว ยังมีเหตุผลอื่นๆอีก ได้แก่ ความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า และเพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้า ดังมีค่าความถี่การปรากฏเหตุผลที่ไม่แย่งในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)						
สถานการณ์การแย้ง		เหตุผล	รักษาหน้า คู่สนทนา	รักษาหน้า ตัวเอง	เกรงหรือกลัว คู่สนทนาที่มี สถานภาพสูงกว่า	เพื่อปล่อยให้ คู่สนทนา เสียหน้า
		ไม่มี	สิ่งที่ผิด	๓๐	-	๑๓.๓๓
บุคคลที่ สาม	ความคิดเห็น	๓.๓๓	๒๐	๓๐	-	
	รวม	๓๓.๓๓	๒๐	๔๓.๓๓	๓.๓๓	
มี	สิ่งที่ผิด	๓๓.๓๙	๕.๙๙	๓.๓๙	-	
บุคคลที่ สาม	ความคิดเห็น	๓.๓๙	๔๕.๙๒	๘.๕๗	-	
	รวม	๓๗.๒๙	๕๐.๘๕	๑๑.๘๖	-	

ตารางที่ ๑๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางการปรากฏเหตุผลของการไม่กล่าวแย้งข้างต้น จะสังเกตว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ไม่กล่าวแย้งจะให้เหตุผลที่แสดงความเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ามากที่สุด คือ ร้อยละ ๔๓.๓๓ รองลงมาคือรักษาหน้าของคู่สนทนา ร้อยละ ๓๓.๓๓ และรักษาหน้าตัวเอง ร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ไม่กล่าวแย้งจะให้เหตุผลที่แสดงการรักษาหน้าตัวเองมากที่สุด คือ ร้อยละ ๕๐.๘๕ รองลงมา คือ รักษาหน้าคู่สนทนา ร้อยละ ๓๗.๒๙ และเกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า ร้อยละ ๑๑.๘๖ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม เหตุผลของการไม่แย้งจะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย เหตุผลของการไม่แย้งจะเด่นชัดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาหน้าตัวเอง และการรักษาหน้าของคู่สนทนาที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะไม่แย้ง โดยคำนึงถึง “หน้า” เป็นสำคัญ ทั้งหน้าของคู่สนทนาและหน้าของผู้พูด

การปรากฏเหตุผลของการไม่กล่าวแย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม จะเห็นว่าเหตุผลของการรักษาหน้าตัวเองจะปรากฏมากที่สุดและมากขึ้นกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดจะเสี่ยงต่อการทำให้บุคคลที่สามไม่พอใจและไม่ยอมรับตนได้ง่ายกว่า เพราะบุคคลที่สามก็อยู่ในสถานการณ์นั้นและรู้

เห็นการทำวัจนกรรมของผู้พูดได้โดยตรง ผู้พูดจึงอาจเสียหน้าได้มากกว่า ในขณะที่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นที่มีต่อผู้พูดเท่าใดนัก เพราะไม่มีใครรู้เห็นการทำวัจนกรรมนั้น แต่จะคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟังมากกว่าจึงทำให้ปรากฏเหตุผลของการเกรงและกลัวอำนาจของคู่สนทนา และการรักษาหน้าของคู่สนทนามากกว่า นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าทั้งในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม ปรากฏค่าความถี่ของเหตุผลเพื่อรักษาหน้าคู่สนทนาในการแย้งสิ่งที่ผิดมาก ในขณะที่เหตุผลเพื่อรักษาหน้าตัวเองจะปรากฏในการแย้งความคิดเห็นมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าคิดว่า การแย้งสิ่งที่ผิดมีผลต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากกว่าการแย้งความคิดเห็น และการแย้งความคิดเห็นมีผลทำให้ผู้พูดเสียหน้าได้มากกว่าการแย้งสิ่งที่ผิด ทั้งนี้เนื่องจากการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงว่าผู้ฟังผิดโดยตรงซึ่งมีผลต่อหน้าของผู้ฟังอย่างชัดเจน แต่การแย้งความคิดเห็นไม่ได้แสดงว่าถูกหรือผิด เพียงแต่ความคิดเห็นอาจจะไม่ตรงกันเท่านั้น ผู้พูดจึงอาจจะไม่ได้คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากนัก แต่คำนึงถึงหน้าของตนเองมากกว่าเพราะเกรงว่าหากตนแย้งไปแล้วคนอื่นอาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้พูดก็ได้ซึ่งก็จะทำให้ผู้พูดถูกตำหนิและไม่เป็นที่ยอมรับได้

นอกจากความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาว่าสถานการณ์ทั้งสองนี้มีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งหรือไม่ อย่างไร

๒.๓.๒ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดทั้ง ๑๒ กลวิธี และการกล่าวแย้งความคิดเห็นอีก ๑๖ กลวิธีดังตารางที่ ๖ และ ตารางที่ ๑๔ ข้างต้น เป็นผลที่ได้จากคำตอบทั้งหมดซึ่งยังไม่ได้จำแนกสถานการณ์ แต่เมื่อนำมาจำแนกเป็นสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามแล้วพบว่าการใช้กลวิธีต่างๆมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

๒.๓.๒.๑ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการแย่งสิ่งที่มีผิดกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในการแย่งสิ่งที่มีผิดนั้นผู้พูดสามารถแย่งได้ทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำหรืออาจทำอย่างอื่นเพื่อแย่ง โดยในแต่ละกลวิธีต่างก็มีกลวิธีย่อยๆที่ใช้แตกต่างกัน แต่เนื่องจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษากลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะศึกษาความสัมพันธ์ของสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามกับกลวิธีการกล่าวแย่งเป็นสำคัญ

การกล่าวแย่งสิ่งที่มีผิดในหนึ่งคำตอบ ผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าเฉลี่ยของการปรากฏใช้กลวิธีต่างๆต่อจำนวนถ้อยคำที่ปรากฏใช้ในแต่ละสถานการณ์ คือ ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๙๖ ถ้อยคำ และในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒๒๐ ถ้อยคำ ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยของการปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย่งสิ่งที่มีผิดในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
กลวิธีการกล่าวแย่ง		สถานการณ์	ไม่มีบุคคลที่สาม	มีบุคคลที่สาม
		การกล่าวแย่งโดยตรง	๑. การบอกว่าผิด	๑๐.๐๐
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๗.๗๓	๑๑.๕๖	
การกล่าวแย่งโดยอ้อม	๓. การแสดงการถาม	๕๐.๐๐	๕๓.๗๕	
	๔. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๑๖.๓๖	๑๓.๕๔	
	๕. การแสดงความเห็น	๑๔.๐๙	๑๓.๕๔	
	๖. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๓.๖๔	๔.๑๗	
	๗. การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ	๓.๖๔	-	
	๘. การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๒.๒๗	๑.๐๔	
	๙. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๑.๓๖	๑.๐๔	
	๑๐. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย่ง	-	๒.๐๘	
	๑๑. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๐.๔๕	๑.๐๔	
	๑๒. การแสดงความถ่อมตน	๐.๔๕	-	
รวม		๙๙.๙๙	๙๙.๙๙	

ตารางที่ ๑๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย่งสิ่งที่มีผิดในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๑๙ ข้างต้น ทำให้เห็นภาพรวมความสัมพันธ์ของ สถานการณ์การมีหรือไม่มีบุคคลที่สามกับการเลือกใช้กลวิธีกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพ ต่ำกว่าสรุปได้ดังนี้

๑. กลวิธีที่ปรากฏใช้มากที่สุดและเด่นชัดกว่ากลวิธีอื่นๆ ทั้งสองสถานการณ์ คือ กลวิธีการ แสดงการถาม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังและเป็นนักเรียนของผู้ฟัง การแย้งว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องเลยเป็นการแสดงว่าผู้พูดมั่นใจในข้อมูลนั้น และแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างแน่นอนจนจึงอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มาก เนื่องจากว่า ผู้ฟังเป็นครูของผู้พูด มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้พูดจึงไม่น่าที่จะกล่าวผิดได้ และในทาง กลับกันการแสดงความมั่นใจมากเกินไปอาจทำให้ผู้ฟังคิดว่าผู้พูดก้าวร้าว ไม่สุภาพ และ อาจจะไม่พอใจผู้พูดได้ด้วย ผู้พูดจึงมักจะใช้กลวิธีการแสดงการถามเพื่อแสดงว่าผู้พูดเองก็ ไม่มั่นใจในสิ่งที่แย้งเช่นกัน กลวิธีการแสดงการถามนี้จึงแสดงว่าผู้ฟังไม่ได้กล่าวผิดเลยเสียที่ เดียว แต่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่มั่นใจและไปตรวจสอบข้อมูลนั้นเองอีกครั้ง
๒. กลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับสองและอันดับสามในทั้งสองสถานการณ์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามจะปรากฏใช้กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของ ข้อมูลมากเป็นอันดับสอง และปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นเป็นอันดับสามตามลำดับ แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย กลวิธีการแสดงความคิดเห็นจะปรากฏมากกว่ากลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยที่ปรากฏของทั้งสองกลวิธีในสองสถานการณ์ก็แตกต่างกันไม่มากนัก คือ แตกต่างกันไม่เกินร้อยละ ๓
๓. กลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับสี่ คือ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง จะเห็นได้ว่าเมื่ออยู่ใน สถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีการบอกว่าผิดมากกว่า การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดจะใช้กลวิธีการบอกว่า ผิดน้อยลงและใช้กลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ทั้งนี้ค่าความถี่ก็ไม่แตกต่างกันมาก นักเช่นกัน
๔. จากการปรากฏใช้กลวิธีต่างๆ ในข้อที่ ๑. ถึง ๓. ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าก็จะเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งเป็นไปในทำนอง เดียวกัน คือ มักจะใช้กลวิธีการแสดงการถามมากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น หรือกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งล้วนแต่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น และหากนอกเหนือไปจากทั้งสามกลวิธีนี้แล้วก็มักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเลย
๕. ผู้วิจัยพบว่าการปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในสถานการณ์ที่ต่างกันอาจมีการใช้ที่ แตกต่างกันบ้าง กล่าวคือ กลวิธีการอ้างถึงประโยชน์ของการกล่าวแย้งจะปรากฏเฉพาะใน

สถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ส่วนกลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ กลวิธีการแสดงความถ่อมตน และกลวิธีการแสดงว่าความผิดนั้นเป็นเรื่องปกติจะปรากฏเฉพาะสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ซึ่งจะเห็นว่ากลวิธีการอ้างถึงประโยชน์ของการกล่าวแย้งบางถ้อยคำจะอ้างถึงประโยชน์ที่เกี่ยวกับบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย

ตัวอย่าง

- ครูพูดผิดครับ **เดี๋ยวเพื่อน ๆ จะเข้าใจผิด** ที่จริงแล้ววิทยากรคนนั้นคือ ...

(๑๙๒)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้มคือกลวิธีการอ้างถึงประโยชน์ของการกล่าวแย้ง ผู้พูดใช้โดยการอ้างถึงบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้นด้วยว่าที่ผู้พูดแย้งก็เพื่อที่จะไม่ให้เพื่อนๆ เข้าใจผิด ดังนั้นสถานการณ์การมีบุคคลที่สามจึงมีส่วนสัมพันธ์กับการอ้างถึงประโยชน์ดังกล่าว

๖. จากผลการปรากฏของกลวิธีต่างๆ ทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม และในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดเท่าใดนัก กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดหากผู้พูดต้องการที่จะกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีต่างๆ เหมือนกัน โดยมักจะเลือกใช้กลวิธีที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง และแสดงความสุภาพในการรักษาหน้าของผู้ฟังมากที่สุด ถึงแม้ว่าจะปรากฏความแตกต่างกันบ้างในบางกลวิธีแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ปรากฏจะเป็นความสัมพันธ์ในแง่ของการนำบุคคลในสถานการณ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกล่าวแย้งเท่านั้น

๒.๓.๒.๒ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆ ในการแย้งความคิดเห็นกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในการแย้งผู้พูดสามารถแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำ หรืออาจทำอย่างอื่นเพื่อแย้งแทนก็ได้ แต่เนื่องจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการใช้กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะศึกษาความสัมพันธ์ของสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามกับกลวิธีการกล่าวแย้งเป็นสำคัญ

การกล่าวแย้งความคิดเห็นในหนึ่งคำตอบ ผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าเฉลี่ยของการปรากฏใช้ต่อจำนวนถ้อยคำที่ปรากฏใช้ในแต่ละสถานการณ์ คือ ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๑๔๔ ถ้อยคำ และในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒๘๑ ถ้อยคำ พบว่ามีค่าเฉลี่ยของการปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
กลวิธีการกล่าวแย้ง		สถานการณ์	ไม่มี	มี
			บุคคลที่สาม	บุคคลที่สาม
การกล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง		๙.๒๕	๑๕.๙๗
	๒. การบอกว่าไม่เห็นด้วย		๓.๕๖	๖.๒๕
	๓. การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา		๑.๗๘	๑.๓๙
	๔. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ		๑.๐๗	๒.๐๘
	๕. การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น		๑.๔๒	๐.๖๙
การกล่าวแย้ง โดยอ้อม	๖. การแสดงความเห็น		๒๔.๒๐	๒๒.๙๒
	๗. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง		๒๖.๖๙	๑๗.๓๖
	๘. การแสดงการถาม		๑๗.๔๓	๑๔.๕๘
	๙. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก		๔.๙๘	๕.๕๖
	๑๐. การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ		๓.๒๐	๒.๐๘
	๑๑. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม		๐.๓๖	๖.๙๔
	๑๒. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที		๓.๕๖	-
	๑๓. การอ้างความเห็นของส่วนรวม		๑.๐๗	๓.๔๗
	๑๔. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม		๐.๗๑	๐.๖๙
	๑๕. การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้		๐.๓๖	-
	๑๖. การผลัดไปโอกาสหน้า		๐.๓๖	-
รวม			๑๐๐	๙๙.๙๘

ตารางที่ ๒๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

จากตารางที่ ๒๐ ข้างต้นทำให้เห็นภาพรวมความสัมพันธ์ของสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามกับการเลือกใช้กลวิธีกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าสรุปได้ดังนี้

๑. การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมีความแตกต่างกัน ดังนี้ ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม จะปรากฏใช้กลวิธีการให้เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากที่สุด คือ ร้อยละ ๒๖.๖๙ รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงความเห็น ร้อยละ ๒๔.๒๐ และกลวิธีการแสดงการถาม ร้อยละ ๑๗.๔๔ ตามลำดับ แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามพบว่า จะปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความเห็นมากที่สุดแทน คือ ร้อยละ ๒๒.๙๒ รองลงมาจึงจะเป็นกลวิธีการให้เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ร้อยละ ๑๗.๓๖ และกลวิธีการเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ร้อยละ ๑๕.๙๗ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่ก็มักจะเลือกใช้กลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนัก และแสดงการรักษาหน้าของผู้ฟังในการแย้งความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งอาจจะปรากฏค่าเฉลี่ยของการใช้แต่ละกลวิธีในสถานการณ์ทั้งสองสถานการณ์ที่แตกต่างกันบ้างแต่ก็ไม่มากนัก จึงไม่อาจสรุปได้ว่าสถานการณ์มีผลต่อการใช้กลวิธีที่แตกต่างกัน
๒. กลวิธีการหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที กลวิธีการแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังได้ และกลวิธีการลัดไปโอกาสหน้า จะปรากฏใช้เฉพาะในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดเห็นว่าไม่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วย ทำให้ไม่ทราบว่าจะคนอื่นจะคิดเห็นอย่างไร จึงไม่กล้าที่จะแย้งความคิดเห็นนั้นเลย ด้วยเกรงว่าคนอื่นอาจจะไม่เห็นด้วยกับตนและไม่พอใจตนได้หากแย้งไป แต่หากอยู่ในสถานการณ์ที่มีคนอื่นอยู่ด้วยแล้วก็อาจจะถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามได้เลย ดังนั้นจึงทำให้ผู้พูดบางคนหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับหรือปฏิเสธข้อคิดเห็นนั้นทันทีในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม แม้ตนจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาหน้าของตนเองนั่นเอง
๓. กลวิธีการแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังได้ และกลวิธีการลัดไปโอกาสหน้าที่ไม่ปรากฏใช้ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามก็น่าจะมาจากเหตุผลของการรักษาหน้าของผู้ฟังและผู้พูดเองด้วย กล่าวคือ แม้ว่ากลวิธีทั้งสองนี้จะใช้กลวิธีทางอ้อมที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งลงก็ตาม แต่ก็ยังเป็นกลวิธีที่แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยและปฏิเสธข้อคิดเห็นของผู้ฟังค่อนข้างชัดเจนเช่นเดียวกัน ดังนั้นการใช้กลวิธีดังกล่าวในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วยจึงอาจจะไม่สุภาพและทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากกว่าเพราะนอกจากจะแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้นแล้ว ยังอาจทำให้คนอื่นเห็นว่าข้อคิด

เห็นของผู้ฟังไม่ดีด้วย นอกจากนี้การแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเลยโดยไม่ฟังความคิดเห็นของคนอื่นก่อน ทั้งที่คนอื่น ๆ ก็อยู่ในสถานการณ์นั้นด้วยก็อาจจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้กลวิธีทั้งสองนี้ก็ปรากฏใช้ไม่มากนักทั้งสองสถานการณ์

๔. จากผลการของปรากฏใช้กลวิธีต่างๆทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นเท่าใดนัก กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดหากผู้พูดต้องการที่จะกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีต่างๆคล้ายคลึงกัน โดยมักจะเลือกใช้กลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง และรักษาหน้าของผู้ฟังรวมทั้งหน้าของผู้พูดเองให้ได้มากที่สุด ถึงแม้ว่าจะปรากฏความแตกต่างกันบ้างในบางกลวิธีแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ปรากฏจะเป็นความสัมพันธ์ในแง่ของการนำบุคคลในสถานการณ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรกล่าวแย้ง ดังจะเห็นได้จากค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สามที่ปรากฏใช้ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. สถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้ง กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามผู้พูดเลือกที่จะแย้งมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย
๒. สถานการณ์การมีบุคคลที่สามไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งทั้งการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็น เนื่องจากว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่เลือกกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีที่เป็นไปในทำนองเดียวกันทั้งสองสถานการณ์ กล่าวคือ มักจะใช้กลวิธีที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งและแสดงการรักษาหน้าของคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ามากที่สุดเช่นเดียวกัน

การศึกษาในส่วนนี้เป็นเพียงการศึกษาการกล่าวแย้งทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นรวมทั้งความสัมพันธ์ของการแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น ซึ่งหากผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าก็อาจจะได้ผลที่แตกต่างไปจากนี้ได้ ในบทต่อไปผู้วิจัยจึงจะศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็น รวมทั้งความสัมพันธ์ของการแย้งกับสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลสาม

บทที่ ๓

การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสามหัวข้อ คือ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด การกล่าวแย้งความคิดเห็น และความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในการวิเคราะห์การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้วิจัยจะศึกษาทั้งการแย้งและการไม่แย้ง โดยเริ่มจากสาเหตุของการไม่แย้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่าการที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย้งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน จากนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีการแย้งโดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้ง และการทำอย่างอื่นที่แสดงเจตนาแย้งของผู้พูดต่อไป

ท้ายที่สุดผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในสองส่วนแรกมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

๓.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากการศึกษาการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ผู้วิจัยพบว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวผิด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าบางคนเลือกที่จะแย้งสิ่งที่ผิดนั้นโดยการกล่าวแย้งหรืออาจจะใช้วิธีอื่นๆเพื่อแย้งก็ได้ แต่บางคนอาจเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แย้งเลยก็ได้ ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาทั้งการแย้งและการไม่แย้ง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๒๐๐ คน ได้คำตอบทั้งสิ้น ๔๐๐ คำตอบ ปรากฏค่าความถี่ของการแย้งและการไม่แย้งด้วยกลวิธีต่างๆ โดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่คิดเป็นร้อยละได้ดังตารางต่อไปนี้

การแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า (ร้อยละ)			
การแย้ง		การไม่แย้ง	
กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๘๗.๐๐	๑๑.๒๕	๑.๗๕	-
๙๘.๒๕		๑.๗๕	

ตารางที่ ๒๑ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่เลือกที่จะแย้งสิ่งที่คู่สนทนากล่าวผิดมากถึงร้อยละ ๙๘.๒๕ โดยแบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งร้อยละ ๘๗ และกลวิธีอื่นๆเพื่อแย้งอีกร้อยละ ๑๑.๒๕ ส่วนการไม่แย้งนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๑.๗๕ โดยการทำเฉยๆเท่านั้น การเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพที่ต่ำกว่าของคู่สนทนา ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์สาเหตุของการไม่แย้งโดยการทำเฉยๆว่าผู้พูดมีเหตุผลใด จากนั้นจะศึกษาการแย้งทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำ และการทำอย่างอื่นเพื่อแย้งว่าผู้พูดใช้กลวิธีใดบ้าง

๓.๑.๑ การไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด้านบวกของคู่สนทนา เนื่องจากเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับในสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาก่อนหน้าทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ ซึ่งการเลือกที่จะไม่ทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้านั้นถือเป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงการคุกคามได้ดีที่สุด (Brown & Levinson, 1978 : 64-65)

จากค่าความถี่การปรากฏการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าร้อยละ ๑.๕๐ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่แย้งสิ่งที่ผิดโดยการนิ่งเฉย ไม่แสดงถ้อยคำหรือท่าทีใดๆ เท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าบางคำตอบแม้ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกตอบในข้อ “เฉยๆ เพราะ..” แต่ก็ยังแสดงว่าจะแย้งสิ่งที่ผิดนั้นในภายหลังกับผู้ที่ถูกกล่าวผิดตัวต่อตัว ซึ่งถือเป็นกลวิธีหนึ่งในการแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่นด้วย ผู้วิจัยจึงจัดให้คำตอบที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นกลวิธีการแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่น และจะไม่นำมาคิดรวมกับการไม่แย้งนี้ การปรากฏของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกันมีค่าความถี่ ดังตารางต่อไปนี้

การไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่า (ร้อยละ)			
สถานการณ์	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	รวม
ไม่มีบุคคลที่สาม	๑๔.๒๙	-	๑๔.๒๙
มีบุคคลที่สาม	๘๕.๗๑	-	๘๕.๗๑
รวม	๑๐๐	-	๑๐๐

ตารางที่ ๒๒ แสดงการปรากฏของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะสูงกว่าของผู้ที่มีสถานะสูงกว่า

จากตารางที่ ๒๒ จะเห็นว่าผู้ที่มีสถานะสูงกว่าที่ไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่าจะใช้กลวิธีการนิ่งเฉยเท่านั้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม และจะไม่แย่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม โดยอาจจะมีเหตุผลของการไม่แย่งแตกต่างกันไป ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเหตุผลที่ผู้ที่มีสถานะสูงกว่าไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่ามีดังนี้

๑. เพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา

การไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะสูงกว่าต่อผู้ฟังที่มีสถานะต่ำกว่า โดยมีเหตุผลเพื่อที่จะรักษาหน้าของคู่สนทนาพบว่าปรากฏน้อยมากเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะให้เหตุผลว่า “อยู่ในที่สาธารณะที่มีคนอื่นอยู่ด้วย หากแย่งไปตอนนั้นก็ทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้” จึงเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แย่ง

การแย่งถือเป็นการกระทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้า ดังนั้นการเลือกที่จะไม่กระทำวัจนกรรมนั้นก็น่าจะมีเหตุผลที่คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากที่สุด แต่กลับปรากฏว่าผู้ที่มีสถานะสูงกว่าที่เลือกไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่าให้เหตุผลที่แสดงถึงการรักษาหน้าของคู่สนทนาน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานะสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟังซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ฟังที่เป็นนักเรียนอยู่แล้ว ดังนั้นผู้พูดจึงอาจจะไม่ได้คำนึงถึงหน้าของผู้ฟังมากนักแต่จะคำนึงถึงหน้าที่ของตนมากกว่า

๒. เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ

ผู้ที่มีสถานะสูงกว่าที่เลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่าให้เหตุผลที่แสดงว่าหากแย่งไปแล้วเกรงจะทำให้ผู้ฟังขาดความมั่นใจซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อผู้ฟังได้ ดังเช่นเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ไว้ว่า “การพูดออกไปจะทำให้นักเรียนเสียความมั่นใจ” หรือ

“หากเราตำหนิขณะที่นักเรียนพูดซึ่งมีนักเรียนคนอื่นอยู่ด้วยจะทำให้ให้นักเรียนคนนั้นขาดความมั่นใจในตัวเอง” เป็นต้น

เหตุผลของการไม่แย้งเนื่องจากเกรงว่าคุณสนทนาจะเสียความมั่นใจนี้พบเมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าในงานวิจัยนี้เป็นครูของผู้ฟัง ซึ่งหากครูบอกว่านักเรียนพูดผิดอาจจะทำให้นักเรียนรู้สึกถูกตำหนิแล้วทำให้เสียความมั่นใจได้ ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่ที่เลือกไม่แย้งจึงคำนึงถึงความมั่นใจของคุณสนทนา เป็นการแสดงถึงความเมตตาที่จะช่วยเหลือหรือเสริมสร้างให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าหรือนักเรียนมีความมั่นใจในการทำสิ่งนั้นต่อไป ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ผู้ใหญ่-ผู้น้อย” ที่กล่าวไว้ว่า “ผู้ใหญ่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ผู้น้อย” (ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ, ๒๕๔๒ : ๑๘๔)

๓. เห็นว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องปกติ

เหตุผลของการไม่แย้งที่แสดงว่าความผิดพลาดนั้นเป็นเรื่องปกตินี้ พบว่าจะปรากฏเฉพาะการไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น และพบเพียง ๒ คำตอบ คือ “ความผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ” และ “นักเรียนอาจเผลอพูดด้วยความสะเพร่า” จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเห็นว่าการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าพูดผิดเป็นเรื่องปกติธรรมดา หรือเห็นว่าเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงนัก จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ทีกล่าวผิดเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและเป็นนักเรียน ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ และการควบคุมอารมณ์น้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า (ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ, ๒๕๔๒ : ๑๘๕) ดังนั้นการที่นักเรียนกล่าวผิดจึงเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรง เพราะนักเรียนอาจจะไม่รู้ อาจจะตื่นเต้น หรืออาจรีบพูดจนเกินไปได้ ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าบางคนจึงเลือกที่จะไม่แย้งสิ่งที่ผิดนั้น

การศึกษาการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าปรากฏการไม่แย้งโดยการทำเฉยๆเท่านั้น มีค่าความถี่ของการปรากฏคิดเป็นร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
เหตุผล	๑. การทำเฉยๆ	๒. การทำอย่างอื่น	รวม
๑. เกorgว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ	๕๗.๑๔	-	๕๗.๑๔
๒. เห็นว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องปกติ	๒๘.๕๗	-	๒๘.๕๗
๓. รักษาหน้าคู่สนทนา	๑๔.๒๙	-	๑๔.๒๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงการปรากฏเหตุผลของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าเหตุผลที่ปรากฏมากที่สุดของการเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพสูงกว่า คือ เกorgว่าจะทำให้คู่สนทนาเสียความมั่นใจ ซึ่งมีค่าความถี่การปรากฏมากถึงร้อยละ ๕๗.๑๔ ซึ่งมากกว่ากึ่งหนึ่งของเหตุผลทั้งหมด รองลงมา คือ เห็นว่าความผิดพลาดนั้นเป็นเรื่องปกติ ร้อยละ ๒๘.๕๗ และเหตุผลที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ เพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา ปรากฏเพียงร้อยละ ๑๔.๒๙ หรือเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ไม่แย่งสิ่งที่มีค่าหนึ่งถึงการสร้างความมั่นใจให้กับคู่สนทนามากที่สุด และจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีบทบาทเป็นครู ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ศิษย์อยู่แล้ว ดังนั้นการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าหรือนักเรียนกล่าวผิด ครูจึงสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากนักเพราะเป็นหน้าที่ของตนอยู่แล้ว แต่การที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าหรือครูเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีค่าโดยให้เหตุผลที่แสดงการคำนึงถึงความมั่นใจของคู่สนทนามากกว่า แสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องการให้กำลังใจผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่านั่นเอง

บราวน์และเลวินสันได้กล่าวไว้ว่าการที่เราจะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมใด เราต้องชั่งน้ำหนักข้อดีและข้อเสียของแต่ละสิ่งก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมนั้นๆ (Brown & Levinson, 1978 : 81) การไม่แย่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกับการแย่งเช่นกัน ดังตารางต่อไปนี้

	การไม่แย้ง	การแย้ง
ข้อดี	รักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา ผู้ฟังไม่ขาดความเชื่อมั่น รักษาหน้าผู้ฟัง	ได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง
ข้อเสีย	ไม่ได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง	ผู้ฟังขาดความเชื่อมั่น คุกคามหน้าผู้ฟัง (สามารถเลือกกลวิธีที่ลดการคุกคามได้)

ตารางที่ ๒๔ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าการไม่แย้งแม้จะไม่ทำให้คู่สนทนาเสียหน้าหรือไม่ทำให้คู่สนทนาขาดความเชื่อมั่น แต่ก็ทำให้ไม่มีการแก้ไขข้อมูลที่ผิดให้ถูกต้อง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าซึ่งในที่นี้ คือ ผู้มีอาชีพครูเลือกที่จะแย้งมากกว่าไม่แย้งมาก คือ เลือกที่จะไม่แย้งเพียงร้อยละ ๑.๗๕ เท่านั้น ส่วนอีกร้อยละ ๙๘.๒๕ เลือกที่จะแย้งสิ่งที่เกิดโดยอาจใช้กลวิธีการแย้งที่แตกต่างกัน ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๑.๒ การแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

การแย้งสิ่งที่เกิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพูดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้พูดมาก่อนหน้านั้นเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้พูดอาจแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวแย้งต่อผู้ที่กำลังผิด หรืออาจจะไม่พูดแต่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อที่จะแย้งแทนก็ได้

จากการศึกษาคำตอบในการแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะแย้งมากถึง ๓๙๓ คำตอบ จากคำตอบทั้งหมด ๔๐๐ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๕ โดยแบ่งเป็นการกล่าวแย้งร้อยละ ๘๘.๕๕ และการแย้งโดยการทำอย่างอื่นอีกร้อยละ ๑๑.๔๕ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแย้งสิ่งที่เกิดโดยการกล่าวแย้งอย่างละเอียด แต่ก็กล่าวถึงการแย้งโดยการทำอย่างอื่นไว้ด้วยในตอนท้าย ดังนี้

๓.๑.๒.๑ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้พูดแย้งผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวนั้นผิดในสถานการณ์ที่กล่าวผิดนั้น

ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดใช้ถ้อยคำหลายถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ ผู้วิจัยจะมีขั้นตอนในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ดังนี้

๑. นำคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดมาแบ่งเป็นถ้อยคำก่อนตามนิยามทางวจนปฏิบัติศาสตร์
๒. วิเคราะห์ว่าถ้อยคำแต่ละถ้อยคำจัดเป็นกลวิธีกรกล่าวแย้งหรือกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้ง
๓. วิเคราะห์ว่ากลวิธีกรกล่าวแย้งนั้นมีกลวิธีใดบ้าง
๔. วิเคราะห์ว่ากลวิธีอื่นๆ ที่ใช้เสริมกรกล่าวแย้งมีกลวิธีใดบ้าง

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า มีกลวิธีกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีทั้งหมด ๒๐ กลวิธี และกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งอีก ๒ กลวิธี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งก่อนเนื่องจากเมื่อพิจารณาตามลำดับวจนกรรมในคำตอบที่แสดงกรกล่าวแย้ง กลวิธีเสริมมักปรากฏก่อนกลวิธีอื่นๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด หมายถึง กลวิธีกรใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้ง มักจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่แสดงกรแย้งนั้น กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งนี้ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีกรกล่าวแย้ง

กลวิธีเสริมกรกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าปรากฏเพียง ๒ กลวิธีเท่านั้น คือ การใช้คำเรียก และการค้นจ้งหะการพูด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๑.๑ การใช้คำเรียก

“คำเรียก” หมายถึง คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ เมื่อเขาเกิดความสนใจแล้วก็จะสื่อสารได้ต่อไป คำเรียกจึงมักอยู่หน้าประโยค แต่บางที่เมื่อสื่อสารไปแล้ว ผู้พูดก็อาจจะเรียกผู้ฟังให้เกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยคก็ได้ ประโยคหลายประโยคติดต่อกันไปอาจมีคำเรียกสลับเป็นระยะๆ” (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าการใช้คำเรียกของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏในคำตอบเป็นการเรียกผู้ฟังก่อนการกล่าวแย้งเท่านั้น ไม่ได้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อการกล่าวแย้ง และอาจจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ จากคำตอบทั้งหมดที่ผู้พูดใช้คำเรียกปรากฏใช้คำนามบอกสถานภาพ ได้แก่ คำว่า “นักเรียน” เป็นคำเรียกเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้พูดบางคนอาจใช้คำลงท้ายหรือคำเสริมบอกสถานภาพมาประกอบกับคำเรียกด้วย ซึ่งคำเสริมบอกสถานภาพนี้ช่วยแสดงความรู้สึกของผู้พูดหรือระดับฐานะของผู้พูดกับผู้ฟัง จากข้อมูลการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าคำเสริมบอกสถานภาพที่ปรากฏใช้กับคำเรียก ได้แก่ คำว่า “คะ” “ครับ” และ “จ๊ะ” คำเสริมดังกล่าวมักจะใช้เมื่อผู้ฟังเด็กกว่าผู้พูด (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๘๘-๙๐)

ตัวอย่าง

- **นักเรียน** ที่จริงทฤษฎีนี้ต้องเป็นอย่างนี้ ... (๑๙๓)
- **นักเรียนครับ** ครูไม่แน่ใจว่าที่นักเรียนพูดนั้นฟังมาผิดหรือไม่อย่างไร นักเรียนลองตรวจสอบดูก่อนนะครับ (๑๙๔)
- **นักเรียนจ๊ะ** ครูว่ารายงานที่หนูทำมายังไม่ถูกต้องนะคะ ที่ถูกต้องควรเป็น ... (แนะนำที่ถูกต้องไป) (๑๙๕)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดใช้คำเรียกเพื่อเรียกผู้ที่สนทนาด้วย ซึ่งในที่นี้คือนักเรียนของผู้พูด การใช้คำเรียกจึงปรากฏใช้แต่คำแสดงสถานภาพ คือนักเรียนเท่านั้น แม้ว่าการใช้คำเรียกที่แสดงสถานภาพนี้จะเป็นการแสดงว่าผู้พูดยอมรับในสถานภาพของผู้ฟัง แต่เนื่องจากว่าผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูดอยู่แล้วการแสดงการยอมรับในสถานภาพนั้นจึงไม่ได้ใช้เพื่อแสดงความรู้สึก แต่ใช้เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนใจหรือหยุดฟังเท่านั้น

๓.๑.๒.๑.๑.๒ การขัดจังหวะการพูด

การขัดจังหวะการพูด หมายถึง การบอกหรือทำให้ผู้ที่กล่าวผิดหยุดพูด เพื่อที่จะกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดนั้นต่อไป มักปรากฏคำว่า “เดี๋ยวก่อน”

ตัวอย่าง

- **เดี๋ยวก่อน**หนูจำ ขอเช็คชื่อวิทยากรอีกทีชื่อว่าเขาชื่ออะไรกันแน่ ครูไม่แน่ใจว่าเขาชื่อนี้หรือเปล่า ค่ะว่าไม่ใช่ค่ะ (๑๙๖)
- **เดี๋ยวก่อน** จริงๆแล้วมันอาจจะต้องอธิบายว่า ... มากกว่าที่หนูพูดนะครูว่า (๑๙๗)

การขัดจังหวะการพูดของผู้ที่กล่าวผิดเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อเสริมการกล่าวแย้งโดยจะปรากฏก่อนถ้อยคำที่เป็นการแย้งเพื่อทำให้ผู้ที่กล่าวผิดหยุดพูด แล้วจึงกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดนั้นต่อไป ดังนั้นกลวิธีนี้จึงเป็นเพียงกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้เพื่อทำให้ผู้ที่กล่าวผิดหันมาสนใจผู้พูดเท่านั้น ไม่ได้ใช้เพื่อแย้งสิ่งที่ผิดนั้น

การใช้กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่ได้ใช้เพื่อแสดงความสุภาพดังเช่นการใช้กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าในบทที่ ๒ ข้างต้น แต่ใช้เพื่อทำให้ผู้ฟังหรือผู้ที่กล่าวผิดหันมาสนใจผู้พูดเพื่อที่จะแย้งสิ่งที่ผิดเท่านั้น กลวิธีเสริมนี้จึงไม่ได้แสดงการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดแต่ประการใด ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าในส่วนต่อไป

๓.๑.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงเจตนาแย้งสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดทำให้ผู้ฟังรู้ว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือไม่ถูกต้องในสถานการณ์ที่กล่าวผิดนั้น

ในงานวิจัยนี้จะแบ่งกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดออกเป็น ๒ กลวิธีใหญ่ๆ ได้แก่ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง และการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม

๓.๑.๒.๑.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือไม่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการตกแต่งถ้อยคำ และไม่สามารถตีความเป็นเจตนาอื่นได้ ได้แก่กลวิธีดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๒.๑.๑ การบอกว่าเป็นผิด

การบอกว่าเป็นผิด หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อถ้อยคำที่บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง มักปรากฏคำว่า “ผิด” หรือ “ไม่ถูกต้อง” ในถ้อยคำนั้นๆ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๒๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕๘

ตัวอย่าง

- ทฤษฎีของนักเรียนผิด ... (บอกสิ่งที่ถูกต้อง) (๑๙๘)
- เธอพูดชื่อวิทยากรผิด พูดใหม่อีกครั้งคะ (๑๙๙)
- ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมานี้ไม่ถูกต้องคะ ลองกลับไปค้นมาใหม่นะคะ(๒๐๐)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้พูดจะพูดกับผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมาว่าข้อมูลที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง ดังจะสังเกตได้จากการใช้คำว่า “ผิด” และ “ไม่ถูกต้อง” นอกจากนี้ยังพบว่าบางคำตอบผู้พูดอาจจะไม่ได้ใช้คำที่แสดงว่าเป็นผิดดังกล่าวเลย แต่ก็แสดงการกล่าวแย้งว่าผู้ฟังพูดผิดอย่างตรงไปตรงมาด้วย

ตัวอย่าง

- นักเรียนพูดชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง (๒๐๑)
- พูดให้ถูก (๒๐๒)
- อ่านชื่อให้ถูกต้องคะ (๒๐๓)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าแม้ผู้พูดจะมีได้กล่าวคำว่า “ผิด” หรือ “ไม่ถูกต้อง” แต่การที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังพูดให้ถูกต้องโดยพูดว่า “...ให้ถูกต้อง” ก็แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมา

ก่อนหน้านั้น “ไม่ถูกต้อง” หรือผิดด้วยนั่นเอง ผู้วิจัยจึงจัดให้ถ้อยคำดังกล่าวเป็นกลวิธีการกล่าวแย้ง
สิ่งที่ผิดโดยการบอกว่าผิดด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดอาจจะแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดโดยตรงไป
ตรงมาโดยใช้รูปประโยคคำถามได้ด้วย

ตัวอย่าง

- **ชื่อที่ถูกต้องอ่านอย่างไร** (๒๐๔)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าแม้ผู้พูดจะไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือ
ไม่ถูกต้อง แต่การถามว่าข้อมูลที่ถูกต้องคืออะไร ก็แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูก
ต้องหรือผิดเช่นกัน ซึ่งผู้พูดสามารถรู้ได้ทันทีโดยไม่ต้องตีความแต่ประการใด ผู้วิจัยจึงจัดให้กลวิธี
ดังกล่าวเป็นการกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาโดยการบอกว่าผิด

๓.๑.๒.๑.๒.๑.๒ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่บอก
ข้อมูลที่ถูกต้องนั้นแก่คู่สนทนา โดยไม่ได้กล่าวว่าสิ่งที่คู่สนทนาพูดนั้นผิด จากคำตอบที่เป็นการ
กล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๙๔ ครั้ง คิดเป็น
ร้อยละ ๑๕.๙๙

ตัวอย่าง

- **ชื่อนี้ ... นะคะ** (๒๐๕)
- **นักเรียนคะ ชื่อที่ถูกต้องของวิทยากรคือ ...** (๒๐๖)

การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้พูดใช้แย้งผู้ฟังโดยการบอกข้อมูล
ที่ถูกต้องนั้นแก่คู่สนทนา เพื่อแสดงว่าสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้อง ซึ่งบางคำ
ตอบสังเกตว่าผู้พูดจะใช้คำที่เน้นย้ำความถูกต้องในข้อมูลของตนด้วย ได้แก่คำว่า “ที่ถูกต้อง” ดัง
เช่นในตัวอย่างที่ (๒๐๖) ซึ่งการบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่คู่สนทนาเป็นการแสดงว่าสิ่งที่คู่สนทนาได้
กล่าวมานั้นผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้พูดใช้คำที่เน้นย้ำความถูกต้องในข้อมูลด้วยแล้วยังเป็น
การแสดงว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดนั้นผิดอย่างชัดเจน เนื่องจากการใช้คำว่า “ที่ถูกต้อง” แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้

กล่าวมาก่อนหน้านั้น “ไม่ถูกต้อง” นั่นเอง ดังนั้นการบอกข้อมูลที่ถูกต้องจึงเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาด้วย แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้บอกว่าผิดก็ตาม

๓.๑.๒.๑.๒.๑.๓ การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่สั่งให้ผู้ฟังกลับไปตรวจทานแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นใหม่ให้ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏด้วยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๗

ตัวอย่าง

- ไปตรวจทฤษฎีให้ถูกต้องมากกว่านี้ (๒๐๗)
- ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนการจัดทำรายงาน (๒๐๘)

การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากว่าการสั่งให้แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องเป็นการแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้องหรือผิดนั่นเอง เพราะการแก้ไขก็คือการทํางานที่เสียให้คืนดีอย่างเดิม , ดัดแปลงให้ดีขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖, : ๑๔๘) การสั่งให้แก้ไขใหม่จึงเป็นการแสดงว่าผู้ฟังผิดอย่างชัดเจนซึ่งอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับได้ อีกทั้งการสั่งยังเป็นการลวงละเมิดอิสรภาพของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกบังคับอีกด้วย กลวิธีนี้จึงอาจคุกคามทั้งหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบของผู้ฟังตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (1978) แต่เนื่องจากในกรณีนี้ผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังและยังเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่สั่งสอนและให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องอยู่แล้ว ดังนั้นการใช้กลวิธีดังกล่าวในบริบทนี้จึงไม่ได้เป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังที่รุนแรงมากนัก (Fraser, 1990 : 232-233)

การกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาเป็นกลวิธีหนึ่ง que ผู้พูดใช้ในการแสดงวัจนกรรมโดยไม่มีการตกแต่งถ้อยคำ จะใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าการกระทำวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้ฟังเสียหน้าน้อยที่สุด ดังนั้นการที่ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีนี้แสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา น้อยกว่าความจำเป็นในการแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้น ซึ่งตรงกับหน้าที่ของครูที่จะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักเรียน

๓.๑.๒.๑.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความ หรือใช้คำเพื่อตกแต่งถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นให้อ่อนลงก็ได้ ได้แก่กลวิธีดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑ การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงการสั่งหรือบอกให้ผู้พูดทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อแย้ง ได้แก่ การสั่งให้ผู้ฟังกล่าวสิ่งใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อแสดงว่าการกล่าวครั้งแรกไม่ถูกต้อง หรือการบอกให้ผู้ฟังไปศึกษาทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดนั้นอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดจากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๑๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๖

ตัวอย่าง

- แก้วตัวใหม่ พูดชื่อวิทยากรอีกครั้ง (๒๐๙)
- เธอพูดชื่อวิทยากรใหม่อีกครั้ง (๒๑๐)
- ลองอ่านออกเสียงใหม่จนกว่าจะคล่อง ในวันจริงจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด (๒๑๑)

ตัวอย่างที่ (๒๐๙) ถึง (๒๑๑) ข้างต้นนี้ จะสังเกตว่าผู้พูดสั่งให้ผู้ฟังกล่าวสิ่งผิดนั้นใหม่ โดยคาดหวังว่าผู้ฟังจะสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นให้ถูกต้องในการกล่าวครั้งต่อไปได้ ซึ่งการสั่งให้ทำสิ่งใดใหม่นั้นก็เป็นการแสดงว่าสิ่งที่ได้ทำมาก่อนหน้านั้นไม่ถูกต้องนั่นเอง แต่ผู้พูดจะไม่บอกว่าผิดโดยตรง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าอาจจะสั่งให้ผู้ฟังไปศึกษาหรือทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดอีกครั้งเพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ข้อมูลที่ถูกต้องเองด้วย

ตัวอย่าง

- เธอลองเปรียบเทียบทฤษฎีของเธอกับของเพื่อนดูก่อน (๒๑๒)
- ขอให้กลับไปดูทฤษฎีใหม่อีกครั้งหนึ่ง (๒๑๓)
- ลองกลับไปตรวจทานใหม่ชี้ว่ามีข้อผิดพลาดไหม (๒๑๕)
- นักเรียนควรไปศึกษากับผู้ใกล้ชิดวิทยากรก่อนว่าชื่อของวิทยากรอ่านออกเสียงว่าอย่างไร และฝึกพูดให้คล่องปาก (๒๑๖)
- ถ้านักเรียนไม่แน่ใจว่าอ่านออกเสียงอย่างไร นักเรียนต้องถามอาจารย์หรือคนที่นักเรียนคิดว่าให้คำตอบนักเรียนได้ (๒๑๗)

จากตัวอย่างที่ (๒๑๒) ถึง (๒๑๗) ข้างต้นนี้ จะสังเกตว่าผู้พูดจะบอกให้ผู้ฟังไปศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดใหม่ โดยอาจจะบอกให้ไปอ่าน ทำความเข้าใจ ตรวจทาน สอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่ผิด หรือนำสิ่งที่ผิดนั้นไปเปรียบเทียบกับของคนอื่นดูก่อน แต่จะไม่บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิด นอกจากนี้ผู้พูดอาจจะเสนอให้ผู้ฟังกลับมาหาผู้พูดอีกครั้งหลังจากที่ไปศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดนั้นใหม่แล้วด้วยก็ได้

ตัวอย่าง

- ครูขอให้นักเรียนไปอ่านทฤษฎีนั้นใหม่ทบทวนทำความเข้าใจจนนักเรียนมั่นใจแล้วมาปรึกษาครูอีกครั้ง (๒๑๘)
- ใช่หรือ ลองกลับไปศึกษาดูอีกครั้ง แล้วค่อยมาพบครูอีกครั้ง (๒๑๙)

การใช้กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องถือเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของการกล่าวแย้งให้อ่อนลงได้ ทั้งนี้เพราะผู้พูดไม่ได้บอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิด แต่จะสั่งให้พูดใหม่หรือแก้ไขทบทวนเกี่ยวกับสิ่งนั้นอีกครั้งแทน ทำให้ผู้ฟังเอะใจและรู้ว่าต้องมีบางอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ฟังอาจจะสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นได้เองโดยที่ผู้พูดไม่ต้องบอกว่าผิด ผู้ฟังก็จะไม่รู้สึกเสียหน้าหรือรู้สึกว่าคุณไม่เป็นที่ยอมรับ กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟังได้ แม้ว่าการสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่าง โดยทั่วไปจะเป็นการละเมิดหน้าด้านลบของผู้ฟังเพราะทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่เป็นอิสระถูกบังคับ แต่เนื่องจากผู้พูดเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่สั่งสอนผู้ฟังอยู่แล้ว ดังนั้นการสั่งในบริบทนี้จึงไม่ถือเป็นการคุกคามหน้าที่รุนแรงเช่นเดียวกับกลวิธีการสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องข้างต้น

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๒ การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง

การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงถึงเหตุผลที่ผู้พูดจำเป็นต้องกล่าวแย้งหรือแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๕๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๔

ตัวอย่าง

- ทฤษฎีที่คุณนำมาอ้างอิงไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับหัวข้อรายงาน การอ้างทฤษฎีนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก ลองกลับไปทบทวนอีกครั้งนะคะ (๒๒๐)
- ชื่อของวิทยากรเป็นเรื่องสำคัญในการกล่าวแนะนำ ดังนั้นควรที่จะพูดให้ถูกต้อง (และสอนนักศึกษาให้อ่านให้ถูกต้อง) (๒๒๑)
- ทฤษฎีที่หนูอ้างมานั้นครูคิดว่าไม่ถูกต้อง หนูควรจะตรวจสอบดูอีกครั้งและอ้างทฤษฎีที่ถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วรายงานของหนูจะขาดความน่าเชื่อถือ (๒๒๒)
- นักเรียนควรตรวจสอบและแก้ไขการออกเสียงชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง เพราะการแนะนำชื่อผิดอาจสร้างความไม่พอใจให้วิทยากร รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการไม่เตรียมตัวของผู้แนะนำ (๒๒๓)
- นักเรียนครับ ทฤษฎีที่กล่าวถึงนั้นแน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า? ครูคิดว่าไม่ตรงนักนะครับ ในวิชานี้ครูรู้ว่ามียุทธศาสตร์มากขอให้ทบทวนมาให้ดีและยกตัวอย่างให้ตรงถูกต้องกับหัวข้อของรายงานนะครับ ไม่ใช่ว่าเป็นการประจานนะครับ แต่อยากให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้รู้ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน เพราะถ้าไม่แม่นยำทฤษฎีจริงอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นควรอ้างอิงให้ตรงกับทฤษฎีหรือหลักการที่ได้กำหนดไว้ (๒๒๔)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดใช้อ้อยคำที่แสดงถึงเหตุผลที่ผู้พูดจำเป็นต้องแย้งสิ่งที่ผิดนั้น โดยมักจะให้เหตุผลว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดเป็นสิ่งสำคัญ โดยอาจจะใช้คำที่บอกความสำคัญอย่างชัดเจน ได้แก่คำว่า “เป็นสิ่งสำคัญ” หรือ “เป็นเรื่องสำคัญ” ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๒๒๐) และ (๒๒๑) หรืออาจจะแสดงถึงเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้พูดจำเป็นต้องกล่าวแย้ง ซึ่งเหตุผลนั้นมักจะเป็นเหตุผลที่แสดงถึงประโยชน์ของการกล่าวแย้งต่อผู้ฟังหรือทั้งต่อผู้ฟังและบุคคลอื่น

ด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (๒๒๒) และ (๒๒๓) ผู้พูดแสดงเหตุผลของการกล่าวแย้งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เพราะหากผู้ฟังกล่าวผิดจะทำให้งานของผู้ฟังไม่น่าเชื่อถือ หรือทำให้ผู้อื่นไม่พอใจและไม่ยอมรับผู้ฟังได้ตามลำดับ ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๒๔) ผู้พูดแสดงเหตุผลของการกล่าวแย้งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ฟังและบุคคลที่สามในสถานการณ์นั้นด้วยว่างานของผู้ฟังจะได้ไม่เกิดความเสียหาย และเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้กับคนอื่นๆ ในการทำงานต่อไป

การกล่าวแย้งสิ่งผิดโดยการแสดงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้งเป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง เนื่องจากเป็นการแสดงว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหาย แต่ผู้พูดเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการกล่าวแย้งมากกว่าจึงเลือกที่จะแย้งสิ่งผิดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวอย่างที่ (๒๒๔) ผู้พูดได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าผู้พูดไม่ได้ต้องการประจานผู้ฟังที่กล่าวผิดซึ่งก็แสดงว่าผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะหักหน้าผู้ฟังนั่นเอง การใช้กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดไม่ได้ตำหนิผู้ฟัง ผู้พูดเพียงแค่สอน เตือน หรือชี้แนะผู้ฟังในสิ่งที่ถูกที่ควรเท่านั้นซึ่งถือเป็นหน้าที่ของคุณครู

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓ การแสดงการถาม

การแสดงการถาม หมายถึง การแย้งสิ่งผิดโดยการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในรูปของประโยคคำถามเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๓

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเราไม่อาจทราบเจตนาของผู้ใช้ประโยคได้จากรูปประโยคเสมอไป การแสดงการถามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านี้ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ แม้ผู้พูดจะกล่าวในรูปของประโยคคำถามแต่ผู้พูดมิได้มีเจตนาที่จะถามคำถามนั้น เนื่องจากว่าในแบบสอบถามผู้พูดรู้ว่าผู้ฟังกล่าวผิดและข้อมูลที่ถูกต้องคืออยู่แล้ว ดังนั้นการถามของผู้พูดจึงไม่ได้ต้องการถามเพื่อให้ได้คำตอบ หากแต่ผู้พูดมีเจตนาที่จะกล่าวแย้งสิ่งผิดนั่นเอง ผู้วิจัยจึงจะไม่จำแนกการแสดงการถามออกเป็นคำถามเนื้อความ การถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ และการถามให้เลือกเอาซึ่งเป็นการจำแนกตามรูปของประโยค มิได้จำแนกตามเจตนาของผู้พูด ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าผู้พูดมีเจตนาในการแสดงการถามเพื่อกล่าวแย้งที่แตกต่างกันจำแนกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้ ๕ กลวิธี ดังนี้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓.๑ การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง

การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นการใช้คำถามหลังจากบอกข้อมูลที่ถูกต้องแล้วโดยที่ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่ต้องการให้ข้อมูลที่ถูกต้องนั้นแก่ผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- **วิทยากรซื้อ (เอ่ยชื่อที่ถูกต้อง) ไซ้ไหม** (๒๒๕)
- **ครูทราบมาว่าทฤษฎีที่เธอพูดมาเมื่อตะกี้นี้ น่าจะเป็น ... มิใช่หรือ** (๒๒๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดจะใช้คำถามถามผู้ฟังหลังจากที่บอกข้อมูลที่ถูกต้องแล้วเช่นเดียวกัน แต่จะต่างกันตรงค่าแสดงการถามที่อยู่ท้ายสุดของประโยค ซึ่งค่าแสดงการถามนี้เองที่ทำให้น้ำหนักและความหมายของคำถามแต่ละคำถามแตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้ค่าแสดงการถาม **“ไม่ใช่หรือ”** จะใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอจนคาดคะเนคำตอบได้ อีกทั้งยังแสดงว่าผู้พูดมีความเชื่อดังเดิมขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ทำให้ ผู้พูดไม่แน่ใจคำตอบที่คาดไว้จึงถามเพื่อต้องการคำยืนยันจากผู้ฟัง การใช้ค่าแสดงการถาม **“ไซ้ไหม”** ใช้เมื่อผู้พูดค่อนข้างมั่นใจในข้อมูลที่มีอยู่ กล่าวได้ว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอ จึงแสดงออกถึงความไม่แน่ใจในคำตอบที่คาดคะเนไว้และแสดงการคาดคั้นผู้ฟัง (Sirinee Santaputra, 1984)

จากการใช้ค่าแสดงการถามข้างต้นจะสังเกตได้ว่าผู้พูดมีข้อมูลความรู้ในเรื่องดังกล่าวอยู่มากและค่อนข้างจะมั่นใจในข้อมูลนั้นมากด้วย ดังนั้นการแสดงการถามดังกล่าวจึงไม่ได้ใช้เพื่อแสดงความสงสัยไม่แน่ใจของผู้พูด แต่ใช้เพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ฟังนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง เป็นครูของผู้ฟัง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ มากกว่าผู้ฟังอีกทั้งยังมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟังอยู่แล้ว จึงสามารถใช้ค่าแสดงการถามที่แสดงความมั่นใจในข้อมูลของตนได้มาก

ในตัวอย่างที่ (๒๒๕) และ (๒๒๖) ข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดบอกข้อมูลที่ถูกต้องในรูปของการแสดงการถามซึ่งปรากฏในหนึ่งถ้อยคำเท่านั้น และปรากฏในรูปของการถามแบบตอบรับหรือปฏิเสธ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบผู้พูดใช้ถ้อยคำแสดงการถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องปรากฏเป็น ๒ ถ้อยคำด้วย คือ ๑. ถ้อยคำที่บอกข้อมูลที่ถูกต้อง และ ๒. ถ้อยคำที่เป็นการแสดงการถาม ซึ่งถ้อยคำที่เป็นการแสดงการถามนี้จะปรากฏในรูปของการถามแบบให้

ตอบเพื่อความ และมักจะถามผู้ฟังเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้พูดเคยรู้มา ดังนั้นถ้อยคำที่บอกข้อมูลที่ถูกต้องจึงมักจะเป็นกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล

ตัวอย่าง

- ใช้แบบนี้จริงหรือไม่ ที่ครูได้ยินมาคือ ... **นักเรียนคิดเห็นอย่างไร** (๒๒๗)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้กลวิธีสองกลวิธีในหนึ่งคำตอบ คือ การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง และการแสดงการถาม โดยผู้พูดจะถามผู้ฟังก่อน แล้วจึงกล่าวแสดงว่าผู้พูดเคยรู้ข้อมูลนั้นมาจากที่อื่นว่าอย่างไรบ้าง และใช้คำถามผู้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่าผู้ฟังคิดเห็นอย่างไร

การถามโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อแย้งนี้เป็นการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่กล่าวแย้งให้อ่อนลง เพราะผู้พูดไม่ได้แย้งแบบตรงไปตรงมา หรือแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างชัดเจน แต่จะใช้คำถามประกอบกับการบอกข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อแสดงว่าข้อมูลของผู้พูดกับข้อมูลของผู้ฟังนั้นขัดแย้งหรือไม่ตรงกัน แต่ก็ไม่ได้แสดงว่าข้อมูลของผู้ฟังผิดหรือข้อมูลของผู้พูดถูกต้องอย่างแน่นอน แม้ว่าผู้พูดมักจะใช้คำแสดงการถามที่แสดงถึงความมั่นใจในข้อมูลของตนค่อนข้างมากก็ตาม

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓.๒ การถามตั้งเพื่อแย้ง

การถามตั้งเพื่อแย้ง เป็นการใช้คำถามในลักษณะของการตั้งผู้ฟัง การ “ตั้ง” ในงานวิจัยนี้หมายถึง ทักไว้ หรือ ท้วงไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๔๖๓) เพื่อเป็นทำนองว่าผู้พูดไม่เห็นด้วย แต่ไม่กล่าวว่ามีผิดอย่างตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง

- **เธอแน่ใจแล้วหรือว่าเป็นทฤษฎีนี้** (๒๒๘)
- **นักเรียนมั่นใจหรือเปล่าคะว่าสื่อวิทยากรที่พูดไปเมื่อสักครู่ นั้นถูกต้องแล้ว** (๒๒๙)

- **แน่ใจหรือไม่ว่าทฤษฎีนั้นถูกต้อง** (และให้นักเรียนไปหาข้อมูลใหม่ แล้วนำมาให้ดูอีกครั้ง รวมทั้งบอกแหล่งที่สามารถศึกษาข้อมูลได้จะทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้คิดว่าทฤษฎีของแต่ละคนถูกต้องหรือไม่) (๒๓๐)
- **แน่ใจหรือไม่ใช่ทฤษฎีนี้** (๒๓๑)

การถามตึงเพื่อแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะปรากฏคำแสดงการถามในรูปแบบ [แน่ใจ/มั่นใจ + หรือ] จะเห็นว่าเป็นการถามถึงความมั่นใจของผู้ฟังเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้าโดยมิได้บอกว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิด ทำให้ผู้ฟังเกิดความลังเลใจ ไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนกล่าวว่าถูกต้องหรือไม่ และกลับไปตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องอีกครั้ง การถามตึงเพื่อแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านี้จึงเป็นการบอกหรือเตือนผู้ฟังโดยอ้อมว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดนั่นเอง

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓.๓ การถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ฟัง

การถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ฟัง เป็นการใช้คำถามถามถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า เช่น ถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น ถามเกี่ยวกับเนื้อหาของข้อมูล หรือถามถึงความเกี่ยวข้องของข้อมูลกับสิ่งที่จะนำไปใช้

ตัวอย่าง

- **“รู้ทฤษฎีนี้มาจากไหน” “ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายงานอย่างไร** (๒๓๒)
- **อาจารย์ไม่แน่ใจในทฤษฎีที่นักศึกษากล่าวถึง ลองบอกอาจารย์อีกครั้งชื่อว่าทฤษฎีว่าอย่างไร และเอามาจากไหน?** (๒๓๓)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดจะถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า โดยมิได้บอกว่าสิ่งนั้นผิดหรือบอกข้อมูลที่ถูกต้องเสียทีเดียว การถามเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นการแสดงความประหลาดใจ ซึ้งใจ สงสัยของผู้พูดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจในข้อมูลของตนว่าน่าจะมีบางสิ่งที่ผิดพลาด กลวิธีดังกล่าวจึงเป็นการแย้งผู้ฟังโดยอ้อม

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓.๔ การถามย้ำเพื่อแย้ง

การถามย้ำเพื่อแย้ง เป็นการถามถึงข้อมูลที่คู่สนทนาได้กล่าวมาแล้วอีก ครั้งหนึ่ง โดยมักจะมีคำออกมาลา “นะ” อยู่ท้ายประโยค

ตัวอย่าง

- **วิทยากรชื่ออะไรนะ** (นักเรียนตอบ) ที่ครูรู้มาต้องออกเสียงว่า ... (๒๓๔)
- **วิทยากรชื่ออะไรนะ?** (๒๓๕)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดถามย้ำผู้ฟังอีกครั้งว่าผู้ฟังกล่าวว่าจะไร การถามย้ำนี้จะทำให้ผู้ฟังเริ่มรู้สึกไม่มั่นใจหรือเอะใจและอาจจะแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องก็เป็นได้ แต่ทั้งนี้ผู้ฟังก็อาจจะไม่รู้สึกระแงใจและคิดว่าผู้พูดถามเพราะได้ยินไม่ถนัด กลวิธีการกล่าวแย้งนี้จึงอาจไม่เกิดผลก็เป็นได้ ดังนั้นผู้พูดบางคนจึงอาจจะใช้กลวิธีอื่นร่วมด้วย ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๒๓๔) ผู้พูดถามย้ำผู้ฟังอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ผู้ฟังตอบซึ่งผู้ฟังอาจจะตอบเหมือนเดิมเพราะคิดว่าผู้พูดคงจะได้ยินไม่ถนัด ผู้พูดจึงใช้กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องอีกครั้งจึงจะทำให้การแย้งนั้นสัมฤทธิ์ผลได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าบางคำตอบเป็นการถามย้ำโดยที่ผู้พูดเสนอตัวเลือกให้ผู้ฟังได้เลือกตอบด้วย นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๒๗ : ๑๙๙) เรียกคำถามในลักษณะนี้ว่า “คำถามแบบให้เลือกเอา” ตัวเลือกที่ผู้พูดเสนอให้นี้ตัวเลือกหนึ่งจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง และอีกตัวเลือกหนึ่งเป็นข้อมูลที่ผิดซึ่งเป็นเรื่องผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- เรียกชื่อวิทยากรท่านนั้นโดยพูดชื่อที่ถูกต้องและพยายามพูดคุยให้นักเรียนมีโอกาสพูดชื่อวิทยากรใหม่ว่าถูกหรือไม่ ถ้าไม่ถูกก็ถามว่า “เอ..วิทยากรท่านนี้ชื่อ ... หรือ ... ครูไม่แน่ใจ” (๒๓๖)

การถามย้ำโดยการให้ตัวเลือกเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้พูดใช้เพื่อแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องในรูปของการถามเพื่อให้ผู้ฟังเอะใจว่าข้อมูลใดถูกต้องกันแน่ การแย้งสิ่งที่ผิดด้วยกลวิธีนี้เป็นการรักษาหน้าของคู่สนทนาดีก่อนข้างมาก เนื่องจากว่าการถามย้ำ

โดยการให้ตัวเลือกนี้แสดงความเป็นไปได้ว่าข้อมูลทั้งสองข้อมูล คือ ข้อมูลของผู้พูดและข้อมูลของผู้ฟังถูกต้องเท่าๆกัน ซึ่งแสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจในข้อมูลของตนด้วย

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๓.๕ การถามบุคคลที่สาม

การถามบุคคลที่สาม เป็นการถามความคิดเห็นของบุคคลที่สาม คือ นักเรียนคนอื่นๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- นักเรียนคนอื่นคิดว่าทฤษฎีนั้นมีแนวคิดเช่นนี้เหมือนกันหรือเปล่า (และให้หนังสือไปศึกษาดูอีกครั้ง รวมทั้งบอกว่าคุณจะเป็นอย่างไร) (๒๓๗)
- นักเรียนคนอื่น ๆ เห็นด้วยกับทฤษฎีที่อ้างมาหรือเปล่าคะ ถ้าไม่เห็นด้วยลองเสนอทฤษฎีอื่นมาให้ครูฟังหน่อยค่า (๒๓๘)
- นักเรียนคนอื่น ๆ เห็นด้วยกับทฤษฎีที่เพื่อนพูดไหม และนักเรียนคิดว่ามีทฤษฎีอื่นที่สอดคล้องกับหัวข้อรายงานมากกว่านี้หรือไม่ (๒๓๙)
- นักเรียนทุกคนทฤษฎีที่เพื่อนคนนี้พูดมา นักเรียนคิดว่าเป็นอย่างไร (๒๔๐)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดจะถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้นซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนคนอื่นๆ ที่อยู่ในห้องเรียน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า โดยหวังว่าจะมีนักเรียนคนอื่นรู้ว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดและบอกข้อมูลที่ถูกต้องนั้น หรืออาจเสนอสิ่งอื่นที่ถูกต้องแทน ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้ข้อมูลที่ถูกต้องได้โดยที่ผู้พูดไม่ต้องบอกเอง แต่ทั้งนี้ก็อาจจะไม่มีบุคคลที่สามแย้งเลยก็ได้ ดังนั้นกลวิธีนี้จึงอาจจะไม่เกิดผล ผู้พูดจึงอาจจะต้องใช้กลวิธีอื่นๆประกอบด้วย ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๒๓๗) จะเห็นว่านอกจากผู้พูดจะถามบุคคลที่สามเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดแล้ว ผู้พูดยังให้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นอีกด้วย

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยการแสดงการถามเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง และแสดงการคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าถูกตำหนิ เนื่องจากการแสดงการถามเป็นกลวิธีการแย้งโดยอ้อม ผู้พูดจะไม่บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิด หรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องเลย ผู้ฟังจะสามารถรู้ได้จากการตีความถ้อยคำนั้น ในกรณีการถามบางกลวิธี เช่น การ

ถามย้ำเพื่อแย้ง และการถามบุคคลที่สาม ผู้ฟังก็อาจจะไม่รู้ว่าผู้พูดกำลังแย้งอยู่เลยก็เป็นได้ ผู้พูดจึงต้องใช้กลวิธีอื่นมาประกอบเพื่อให้การแย้งนั้นสัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้การใช้คำถามยังเป็นการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจของผู้พูดด้วย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจหรือไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนกล่าวมาก่อนหน้านั้นแล้วกลับไปตรวจสอบใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นการแสดงการถามของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงเป็นการเตือนผู้ฟังทางอ้อมนั่นเอง

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๔ การแสดงความเห็น

การแสดงความเห็น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งนั้นเป็นความคิด ความเห็น หรือความเข้าใจของผู้พูดเท่านั้น ในที่นี้พบคำที่แสดงความเห็นทั้งที่เป็นคำกริยา เช่น คำว่า “คิดว่า” และ “ว่า” และคำขยายกริยา ได้แก่ คำว่า “น่าจะ” และ “ควร จะ” จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏด้วยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๒

ตัวอย่าง

- ครูกคิดว่าไม่น่าจะใช้ทฤษฎีนี้ะครับ (๒๔๑)
- ผมว่าทฤษฎีไม่ถูกต้องะครับ (๒๔๒)
- น่าจะเป็น ... มากกว่านะ (๒๔๓)
- นักเรียนจะ ครูว่ารายงานที่หนูทำมายังไม่ถูกต้องนะคะ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ... (แนะนำที่ถูกต้องไป) (๒๔๔)

กลวิธีการแสดงความเห็นแย้งเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งช่วยลดน้ำหนักของการแย้งให้อ่อนลงได้ โดยการนำคำที่แสดงว่าเป็นความคิดความเห็นของผู้พูดเท่านั้นมาใช้ในการกล่าวแย้ง คำแสดงความเห็นที่ปรากฏใช้มากของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ได้แก่ คำว่า “ว่า” “คิดว่า” “น่าจะ” และ “ควร จะ” การใช้อ้อยคำแสดงความเห็นนี้เป็นกลวิธีการกลบเกลื่อนกลวิธีหนึ่ง (Brown & Levinson, 1978 : 169) ที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวนั้นเป็นเพียงความคิดของผู้พูดเท่านั้นซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ ผู้ฟังอาจจะเห็นอย่างไรก็ได้ กลวิธีนี้จึงจัดเป็นกลวิธีความสุภาพกลวิธีหนึ่งตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๕ การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น

การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรังเกียจกับสิ่งที่กล่าวผิด จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๗

กลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น พบว่าผู้พูดจะใช้อ้อยคำที่แสดงว่าความผิดนั้นเกิดจากความผิดพลาดของสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ความผิดของคู่สนทนา หรือแสดงว่าความผิดนั้นเป็นเรื่องปกติเช่นเดียวกับการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ายังใช้อ้อยคำที่แสดงว่ามีเพียงบางส่วนที่ผิดพลาด หรือใช้อ้อยคำที่ปลอบไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกกังวลด้วย

ตัวอย่าง

- ชื่อวิทยากรที่นักเรียนจะแนะนำตามเอกสารที่ครูมีอยู่ไม่ใช่วิทยากรท่านที่นักเรียนจะแนะนำ ครูขอเอกสารที่นักเรียนได้ไปหน่อย (๒๔๕)
- ตื่นเต้นจนพูดชื่อวิทยากรผิดเลย (๒๔๖)
- นักเรียนครับ ชื่อวิทยากรคือ ... ไม่ใช่ ... นะครับ มันอาจจะยากที่จะจำหรือออกเสียงแต่ขอให้พยายามนิดนึงนะครับ (๒๔๗)
- ข้อมูลที่มีก็ใช้ได้แต่มีบางข้อมูลที่พลาดไป และให้นักศึกษาไปหาข้อมูลตรงส่วนที่ผิดนั้นเพิ่มเติม (๒๔๘)
- ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมาผิดนิดหน่อย แต่เดี๋ยวครูจะเสริมทฤษฎีและอธิบายให้นักเรียนฟังอีกครั้ง (๒๔๙)
- ไม่เป็นไร แต่ครั้งต่อไปควรมีความระมัดระวังมากกว่านี้ เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติวิทยากร (๒๕๐)
- ไม่เป็นไร คนเราผิดกันได้ พร้อมบอกชื่อที่ถูกต้องให้นักเรียน (๒๕๑)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้อ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้นและไม่วิตกกังวลกับสิ่งที่กล่าวผิด โดยในตัวอย่างที่ (๒๔๕) และ (๒๔๖) ผู้พูดใช้อ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดเกิดจากสาเหตุอื่น ไม่ใช่เพราะผู้ฟังไม่รู้ คือ ตัวอย่างที่ (๒๔๕) ผู้พูดแสดงว่าความผิดพลาดนั้นเกิดจากเอกสารของผู้ฟังที่อาจมีข้อมูลไม่ตรงกับผู้พูดจึงทำให้ผู้ฟังกล่าวผิด และตัวอย่าง

ที่ (๒๔๖) ผู้พูดแสดงว่าเป็นเพราะผู้ฟังตื่นตื่นจึงทำให้กล่าวผิด ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นได้บ่อยครั้งกับผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและเป็นนักเรียนที่อาจจะตื่นตื่นเวลาพูดต่อหน้าบุคคลอื่น ดังนั้นการที่ผู้ฟังพูดผิดจึงไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรงนัก

ในตัวอย่างที่ (๒๔๗) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการที่ผู้ฟังกล่าวผิดเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่มักจะเกิดขึ้นได้เสมอกับคนอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลนั้นจำยากหรือออกเสียงยาก อย่างไรก็ตามจะสังเกตว่าแม้ผู้พูดจะแสดงว่าความผิดพลาดนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาแต่ก็จะใช้ถ้อยคำที่บอกให้ผู้ฟังพยายามแก้ไขข้อมูลนั้นให้ถูกต้องด้วยซึ่งจะแตกต่างจากการใช้กลวิธีดังกล่าวของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ไม่ปรากฏการบอกให้ผู้ฟังพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

ในตัวอย่างที่ (๒๔๘) และ (๒๔๙) ผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่แสดงว่ามีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ผู้ฟังกล่าวผิด ดังจะสังเกตได้จากการใช้คำว่า “บาง” ในตัวอย่างที่ (๒๔๘) ที่หมายถึงไม่ทั้งหมด และคำว่า “นิดหน่อย” ในตัวอย่างที่ (๒๔๙) ที่หมายถึง มีอยู่บ้างแม้จะไม่มาก (นวรวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๔๔ : ๔๖๗, ๔๗๖) การกล่าวแย้งดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น เพราะว่าไม่ใช่ทั้งหมดที่ผู้ฟังพูดผิดแต่มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่อาจจะพลาดไปได้บ้าง

ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๕๐) และ (๒๕๑) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าความผิดนั้นเป็นเรื่องเล็กน้อย ผู้ฟังไม่ต้องกังวลว่าผู้พูดจะตำหนิหรือไม่ยอมรับผู้ฟัง ดังจะเห็นได้จากการใช้คำว่า “ไม่เป็นไร” ซึ่งชาย โปธิสิตา (๒๕๔๒ : ๓๒๙) ได้กล่าวไว้ว่า คำคำนี้บ่งนัยความหมายว่า ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เผชิญอยู่นั้นไม่ใช่เรื่องสำคัญหรือร้ายแรง หรือแม้จะมีความสำคัญร้ายแรงก็ไม่ใช่สิ่งที่ผู้พูดเห็นว่าเป็นเรื่องที่ตนตั้งใจจะจัดการหรือให้จัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง

การกล่าวแย้งโดยใช้ถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น โดยแสดงว่าความผิดพลาดนั้นไม่ได้ร้ายแรงนัก หรือไม่ได้เป็นความผิดพลาดที่เกิดจากผู้ฟังเอง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกวิตกกังวลกับความผิดพลาดของตน กลวิธีการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้นนี้จึงช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงและช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ เนื่องจากเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะตำหนิหรือไม่ยอมรับผู้ฟัง

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๖

การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล

การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการที่ใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดเตือนผู้ฟังให้ตรวจสอบข้อมูลนั้นอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการ

กล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏด้วยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๙ ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ ๓.๒๓

ตัวอย่าง

- นักเรียนครับ ครูไม่แน่ใจว่าที่นักเรียนพูดนั้นฟังมาผิดหรือไม่อย่างไร **นักเรียนลองตรวจสอบดูก่อนนะครับ** (๒๕๒)
- ทฤษฎีที่คุณอ้างถึงนั้นก็ดีนะคะ **แต่ครูว่าหนู/คุณลองตรวจสอบดูให้ชัดเจนว่าเขากล่าวไว้เช่นนั้นจริงหรือไม่** เพราะเวลาเราจะอ้างทฤษฎีหรือข้อมูลอะไร ของใครต้องมีความชัดเจน (๒๕๓)
- ทฤษฎีที่หนูอ้างมานั้นครูคิดว่าไม่ถูกต้อง **หนูควรตรวจสอบดูอีกครั้ง** และอ้างทฤษฎีที่ถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วรายงานของหนูจะขาดความน่าเชื่อถือ (๒๕๔)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจว่าข้อมูลของผู้ฟังนั้นถูกต้องหรือไม่ก่อน แล้วจึงเตือนให้ผู้ฟังตรวจสอบข้อมูลนั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อความถูกต้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีการตอบหนึ่งที่ผู้พูดไม่เพียงแต่เตือนให้ผู้ฟังไปตรวจสอบข้อมูลเท่านั้น แต่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดก็จะไปตรวจสอบข้อมูลนั้นด้วย

ตัวอย่าง

- ดีมากนะคะที่รู้จักค้นคว้าอ้างอิงทฤษฎี **แต่รู้สึกว่ามีจุดผิดไปนิดหนึ่ง เดียวเราลองไปเช็คดูอีกทีดีกว่านะคะว่าจริงแล้วเป็นไง** (๒๕๕)

ในตัวอย่างที่ (๒๕๕) ข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดใช้คำสรรพนาม “เรา” ซึ่งแทนทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าจะไปตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง การใช้คำสรรพนามดังกล่าวแสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเป็นกลวิธีความสุภาพด้านบวกเพราะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นที่ยอมรับตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978 : 132)

การกล่าวแย้งโดยการเตือนให้ตรวจสอบข้อมูลเป็นกลวิธีที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งให้อ่อนลง เนื่องจากผู้พูดไม่ได้บอกกับผู้ฟังกล่าวผิดอย่างแน่นอนแต่ใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจเช่นกันว่าข้อมูลของผู้ฟังนั้นถูกหรือผิด โดยจะสังเกตว่าผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการเตือนให้ตรวจสอบข้อมูลร่วมกับกลวิธีอื่นๆ ที่แสดงความไม่แน่ใจ เช่น การแสดงการถามในตัวอย่างที่ (๒๕๒) และ (๒๕๓) หรือการแสดงความเห็นในตัวอย่างที่ (๒๕๔) และ

(๒๕๕) แล้วจึงเตือนให้ผู้ฟังตรวจสอบข้อมูลนั้นอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดจะไปตรวจสอบข้อมูลที่ผู้ฟังกล่าวผิดด้วยก็ยิ่งเป็นแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดมากขึ้นอีก การใช้กลวิธีดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับผู้ฟังเพราะผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจเช่นกัน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่ไปกล่าวผิดต่อผู้อื่นต่อไปซึ่งอาจจะทำให้เสียหน้าได้มากขึ้นอีก จึงได้เตือนให้ตรวจสอบข้อมูลก่อน

นอกจากนี้จะเห็นว่าผู้พูดมักจะใช้คำว่า “ตรวจสอบ” และ “เช็ค” ที่หมายถึงถึงตรวจทบทวนเพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้อง เช่น ตรวจสอบข้อมูล (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๔๔ : ๗๘๑) โดยอาจจะใช้คำกริยาอื่นหรือคำขยายมาประกอบด้วยก็ได้ ได้แก่ คำกริยา “ลอง” ที่หมายถึงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้รู้ว่าเป็นอะไรหรือใช่หรือไม่ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๙๙๓) และคำขยาย “ควรจะ” เป็นคำบอกความเห็นในสิ่งที่เหมาะสม (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๔๗) เพื่อแสดงการแนะนำให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้พูดเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังโดยไม่มีเจตนาที่จะบังคับหรือล่วงละเมิดผู้ฟังซึ่งเป็นการรักษาหน้าด้านลบตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสันด้วย

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๗ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก

การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการ ใช้ถ้อยคำที่แสดงการชมเชยผู้ฟังก่อนแล้วจึงแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดต่อไป โดยมักจะปรากฏคำเชื่อม “แต่...” เพื่อแสดงความขัดแย้งเสมอ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพ สูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๘

ตัวอย่าง

- ทฤษฎีที่นักเรียนเสนอมานี้ แต่มีข้อผิดพลาดอยู่เล็กน้อย (ครูเสริมและอธิบายเพิ่มเติม) (๒๕๖)
- เธอแนะนำวิทยากรได้ดีมาก แต่ครูคิดว่าวิทยากรควรจะเป็น... (๒๕๗)
- ดีมากนะคะที่รู้จักค้นคว้าอ้างอิงทฤษฎี แต่รู้สึกว่ามีจุดหนึ่งที่ผิดไปนิดหนึ่ง เดี่ยวเราลองไปเช็คดูอีกทีดีกว่านะคะว่าจริงแล้วเป็นไง (๒๕๘)

นอกจากผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่แสดงความหมายด้านบวกในการกล่าวขึ้น
ชมผู้ฟังแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ามีความหมายหนึ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้คำเรียกผู้ฟังที่แสดงความหมาย
ในเชิงบวกด้วย

ตัวอย่าง

- **คนเก่งของพวกเรา** ครูไม่แน่ใจว่าชื่อที่กล่าวมานั้นตรงหรือเปล่านะ (๒๕๙)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าแม้ผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่เป็นคำเรียกผู้ฟัง
ซึ่งเป็นกลวิธีเสริมก็ตาม แต่คำเรียกนี้มีลักษณะและความหมายที่แตกต่างจากคำเรียกอื่นๆ คือ มี
ความหมายที่แสดงถึงการชมเชยผู้ฟังด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงจัดให้คำเรียกนี้เป็นกลวิธีการใช้ถ้อยคำ
ที่ความหมายด้านบวกในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อมด้วย

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ ผู้พูดจะ
กล่าวถ้อยคำที่แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้ทำมานั้นดีก่อน แล้วจึงจะแย้งว่าผิดในถ้อยคำถัดไป โดยมักจะ
มีคำเชื่อม “แต่” เป็นตัวเชื่อมเสมอ เพื่อแสดงความขัดแย้งระหว่างถ้อยคำข้างหน้ากับถ้อยคำที่
ตามมา กลวิธีดังกล่าวนี้ Beebe and Takahashi (1993) เรียกว่า “positive remark” ปรากฏใช้
มากในการแก้ไขข้อผิดพลาดที่ถูกต้องของผู้พูดชาวอเมริกันที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยไม่ปรากฏใช้เลย
ในการแก้ไขข้อผิดพลาดที่ถูกต้องของผู้พูดชาวอเมริกันที่มีสถานภาพต่ำกว่า และปรากฏใช้น้อยในการ
แก้ไขสิ่งที่ผิดของผู้พูดชาวญี่ปุ่น กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ Brown & Levinson
(1978, 118-120) จัดว่าเป็นกลวิธีความสุภาพทางบวก หรือ positive politeness กลวิธีหนึ่ง เนื่อง
จากแสดงถึงการรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดยอมรับผู้ฟังโดยกล่าวแสดง
การชมเชยในส่วนดีของผู้ฟังก่อน แต่อาจจะมีบางกรณีที่ผิดพลาดไปบ้างเล็กน้อยจึงต้องแก้ไขข้อ
มูลที่ผิดนั้นให้ผู้ฟัง โดยไม่มีเจตนาที่จะตำหนิว่าผู้ฟังผิด กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้าน
บวกจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งสิ่งที่ผิดให้อ่อนลงได้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๘ การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ

การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อถ้อย
คำที่แสดงถึงความไม่มั่นใจหรือไม่แน่ใจในข้อมูลที่แย้งนั้น แม้ว่าผู้พูดจะรู้ข้อมูลที่ถูกต้องก็ตาม จาก
คำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้

๑๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๐

ตัวอย่าง

- เดี่ยวก่อนหนูจำ ขอเช็คชื่อวิทยากรอีกทีซิว่าเขาชื่ออะไรกันแน่ ครูไม่แน่ใจว่าเขาชื่อนี้หรือเปล่า ค่ะ ง่ายๆ ไม้ใช่เนาะ (๒๖๐)
- คนเก่งของพวกเรา ครูไม่แน่ใจว่าชื่อที่กล่าวมานั้นตรงหรือเปล่านะ (๒๖๑)
- ครูไม่แน่ใจว่าใช่ทฤษฎีนี้หรือไม่ การจะกล่าวอ้างทฤษฎีมีความจำเป็นมากนักเรียนไปศึกษาใหม่ซิ ครูจำได้ว่ามีทฤษฎีอื่นที่ควรกล่าวถึงและตรงประเด็นกว่าทฤษฎีนี้ (๒๖๒)
- นักเรียนครับ ครูไม่แน่ใจว่าที่นักเรียนพูดนั้นฟังมาผิดหรือไม่อย่างไร นักเรียนลองตรวจสอบดูก่อนนะครับ (๒๖๓)
- เอ..วิทยากรท่านนี้ชื่อ ... หรือ ... ครูไม่แน่ใจ" (๒๖๔)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่แน่ใจ ในสิ่งที่ตนกล่าวแย้ง กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๒๖๐) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจว่าข้อมูลของผู้ฟังที่ได้กล่าวมานั้นถูกต้องหรือไม่ เห็นได้จากการใช้คำว่า “ค่ะ” ที่แสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดในถ้อยคำนั้น ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๖๑) และ (๒๖๒) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจว่าข้อมูลของผู้ฟังที่ได้กล่าวมานั้นถูกต้องหรือไม่เช่นกันแต่ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดคิดว่าผิด ในตัวอย่างที่ (๒๖๓) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่แน่ใจว่าข้อมูลที่ผู้ฟังกล่าวถึงนั้น ผู้ฟังได้รับฟังมาผิดหรือไม่อย่างไร และในตัวอย่างที่ (๒๖๔) ผู้พูดใช้คำอุทาน “เอ” แสดงความไม่แน่ใจในสิ่งที่จะกล่าวถึงต่อไป (นวรวรรณ พันธุมธธา, ๒๕๒๗ : ๙๑) ว่าข้อมูลใดถูกต้องกันแน่ แล้วยังใช้ถ้อยคำที่บอกว่าผู้พูดไม่แน่ใจย้ำในตอนท้ายอีกครั้งหนึ่งด้วย

การใช้กลวิธีดังกล่าวเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้ตำหนิผู้ฟังและไม่มีเจตนาจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า เนื่องจากว่าคุณพูดไม่ได้แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นผิด และไม่ได้แสดงว่าข้อมูลของตนถูกต้องแน่นอน แม้ว่าผู้พูดจะมั่นใจว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดก็ตามจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นในแบบสอบถาม และในทางกลับกันการแสดงความไม่แน่ใจยังเป็นการไม่ผูกมัดตนเองกับถ้อยคำนั้นด้วย เพราะหากสิ่งที่ผู้พูดกล่าวไม่ถูกต้องก็จะไม่ทำให้ผู้พูดเสียหน้ามากนัก

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๙ การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล

การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล หมายถึง การอ้างสิ่งที่มีผิดโดยการใช้อ้อยคำที่อ้างถึงหลักฐานหรือที่มาของข้อมูลนั้นๆ เช่น หนังสือ ตำรา วิทยุ คำบอกเล่าจากผู้อื่น หรือความสัมพันธ์ของตนกับข้อมูลนั้น เป็นต้น เพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๙

ตัวอย่าง

- เคยมีคนศึกษาเรื่องนี้มาบ้างเหมือนกันนะ แต่ทฤษฎีของเขาจะคล้ายกับของเธอ คือ ทฤษฎีของเขาว่า ... (๒๖๕)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดโดยการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลพร้อมกับบอกข้อมูลที่ถูกต้องว่านำข้อมูลนั้นมาจากที่ใด นอกจากนี้ยังพบว่าบางครั้งผู้พูดอาจมิได้บอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูล แต่บอกเพียงแค่ว่าตนเคยได้ยินหรือเคยได้รู้ข้อมูลนี้มาจากที่ใดที่หนึ่งเท่านั้น โดยมักจะปรากฏคำว่า “ทราบมาว่า...” หรือ “ที่รู้มาว่า...” ซึ่งก็แสดงว่าผู้พูดต้องการบอกว่าสิ่งที่ตนรู้นั้นได้มาจากแหล่งอื่นเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงจัดให้ถ้อยคำเหล่านี้อยู่ในกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ตัวอย่าง

- วิทยากรชื่ออะไรนะ (นักเรียนตอบ) **ที่ครูรู้มาต้องออกเสียงว่า ...** (๒๖๖)
- **ครูทราบมาว่าทฤษฎีที่เธอพูดมาเมื่อตะกี้นี้ น่าจะเป็นแบบนี้ๆ หรือแบบนี้ๆ มีใช่หรือ** (๒๖๗)

การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลเป็นการแสดงว่าผู้พูดได้ข้อมูลนั้นมาจากแหล่งอื่นซึ่งหากข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง ความผิดพลาดก็จะตกไปอยู่กับแหล่งของข้อมูลนั้นโดยที่ผู้พูดมิต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดนั้นแต่ประการใด ถึงแม้ว่าบางถ้อยคำผู้พูดจะไม่ได้บอกได้ว่าข้อมูลมาจากแหล่งใด แต่ก็แสดงว่าข้อมูลนั้นมาจากที่อื่นซึ่งไม่ได้มาจากความคิดของผู้พูด ดังนั้นหากเกิดการผิดพลาดก็จะเป็นความผิดพลาดของแหล่งที่ผู้พูดรู้มาด้วยเช่นกัน

การใช้กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า มักจะใช้เพื่อแย้งว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมานั้นไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดรู้มา โดยไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิด หรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยตรงไปตรงมา ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าถูกตำหนิหรือไม่เป็นที่ยอมรับซึ่งจะเป็นการคุกคามหน้าด้านบวทของผู้ฟังได้ อีกทั้งการกล่าวอ้างแหล่งที่มาอื่นยังเป็นการแสดงว่าสิ่งที่แย้งนั้นไม่ได้เป็นคำกล่าวของผู้พูด แต่เป็นคำกล่าวที่มีผู้กล่าวไว้ก่อนแล้ว ผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะแย้งผู้ฟังเอง การแย้งโดยการอ้างแหล่งที่มาจึงเป็นการหลีกเลี่ยงการแสดงความขัดแย้งของผู้พูด ต่อผู้ฟังโดยตรงได้ด้วย (Phawadee Deephuengton, 1992 : 74) กลวิธีดังกล่าวจึงเป็นการกล่าวแย้งโดยอ้อมกลวิธีหนึ่งที่ช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๐ การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง

การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่สั่งให้ผู้ฟังจำข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๙

ตัวอย่าง

- หนูพูดชื่อวิทยากรผิดแล้วคะ วิทยากรชื่อ ... คะ แล้วต้องจำชื่อ-สกุลไว้ให้ถูกต้องด้วยจะได้ไม่ผิดพลาดเวลาต้องกล่าวแนะนำจริง (๒๖๘)
- หนูพูดชื่อวิทยากรผิดแล้วจะ ... ที่ถูกคือ ... ต้องจำให้แม่นด้วยจะได้ไม่ผิดพลาดเวลาพูดจริงในงาน (๒๖๙)

การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้เป็นการแสดงว่าข้อมูลที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดด้วย โดยผู้พูดมักจะกล่าวหลังจากที่บอกว่าผิดและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดมักจะสั่งให้ผู้ฟังจำข้อมูลที่ถูกต้องให้ได้โดยให้เหตุผลที่แสดงว่าจะประโยชน์ต่อผู้ฟังมาประกอบด้วย กล่าวคือ ผู้ฟังจะได้ไม่ไปกล่าวผิดต่อหน้าสาธารณชนซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากกว่า ดังนั้นกลวิธีนี้จึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะรักษาหน้าของผู้ฟัง ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกล่าวผิดต่อหน้าคนอื่น ๆ

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๑ การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง

การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงการขอให้ผู้ฟังกล่าวถึงข้อมูลที่กล่าวผิดนั้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมักจะปรากฏคำว่า “ลอง” ในถ้อยคำนั้น จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๒

ตัวอย่าง

- ไหนลองพูดชื่อวิทยากรให้ฟังอีกทีซิคะ (๒๗๐)
- ไหนลองพูดใหม่อีกครั้งอย่างช้าๆหน่อย (๒๗๑)
- นักเรียนลองออกเสียงชื่อวิทยากรใหม่อีกทีซิคะ ครูฟังไม่ถนัด (๒๗๒)

การใช้กลวิธีการขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้งนี้ ผู้พูดจะขอให้ผู้ฟังกล่าวในสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่ได้บอกว่าสิ่งนั้นผิดแต่ประการใด การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้งนี้อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจ และแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นให้ถูกต้องในการกล่าวครั้งต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ผู้ฟังก็อาจจะไม่เอะใจและคิดว่าผู้พูดคงจะได้ยินไม่ถนัดจริงๆ จึงขอให้พูดใหม่อีกครั้ง ดังนั้นกลวิธีนี้แม้จะทำให้การกล่าวแย้งอ่อนลงแต่ก็อาจจะไม่เกิดผลก็เป็นได้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๒ การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง

การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่ผู้พูดพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้มีโอกาสให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๕

จากการศึกษาคำตอบที่แสดงการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าบางคำตอบผู้พูดอาจกล่าวแย้งโดยการบอกข้อมูลที่ถูกต้องไปพร้อมกับการพูดคุยนเรื่องอื่นๆ โดยมิได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดเลยได้ ซึ่งการกล่าวแย้งโดยการใช้อ้อยคำนี้ ผู้ฟังอาจจะไม่รู้ว่าตนพูดผิดและไม่ได้แก้ไขสิ่งที่ผิดนั้น จึงอาจจะทำให้การแย้งนั้นไม่เป็นผล ดังนั้นในบางคำตอบผู้พูดจึง

อาจจะใช้กลวิธีอื่นร่วมด้วยก็ได้ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังได้แก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นแล้วหรือยัง ถ้าหากยังไม่แก้ไข ผู้พูดก็จะใช้กลวิธีอื่นเพื่อแย้งสิ่งที่ผิดนั้นต่อไป ดังเช่นที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้อธิบายไว้ในคำตอบต่อไปนี้

ตัวอย่าง

- (เรียกชื่อวิทยากรท่านนั้นโดยพูดชื่อที่ถูกต้องและพยายามพูดคุยให้นักเรียนมีโอกาสพูดชื่อวิทยากรใหม่ว่าถูกหรือไม่) ถ้าไม่ถูกก็ถามว่า “เอ.. วิทยากรท่านนี้ชื่อ ... หรือ ... ครูไม่แน่ใจ” (๒๗๓)

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๓ การเสนอทางเลือกอื่น

การเสนอทางเลือกอื่น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่เสนอสิ่งอื่นซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ฟัง โดยไม่ได้บอกว่าสิ่งที่เสนอให้นั้นเป็นสิ่งที่ถูก และสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมานั้นผิด จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๕

ตัวอย่าง

- อาจารย์มีอีกทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คุณควรลองกลับไปทบทวนทฤษฎีทั้ง ๒ อีกครั้งว่าทฤษฎีใดเหมาะสมกว่ากัน (๒๗๔)
- ทฤษฎีที่นักเรียนพูดยังไม่ตรงประเด็นที่อาจารย์ต้องการให้ทำเท่าที่ควร นักเรียนลองดูของคนอื่น ๆ ติมัย เช่น ทฤษฎีของ ... (๒๗๕)
- ยังมีอีกทฤษฎีหนึ่งที่ชัดเจนกว่านี้ นักเรียนลองไปหาอ่านดูนะคะ (และบอกวิธีค้นหาแก่นักเรียน) (๒๗๖)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดเสนอสิ่งอื่นที่เห็นว่าดีกว่าเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ฟังเท่านั้น ซึ่งสิ่งที่ผู้พูดเสนอก็คือข้อมูลที่ถูกต้องนั่นเอง แต่ทั้งนี้ผู้พูดก็ไม่ได้บอกว่าสิ่งที่ผู้พูดเสนอนั้นถูกต้องหรือสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นผิดแต่ประการใด การใช้กลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นจึงเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของอ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าผู้พูดตำหนิหรือไม่ยอมรับผู้ฟัง หน้าด้านบวรกของผู้ฟังก็จะไม่ถูกคุกคาม

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๔ การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป

การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่บอกให้ผู้ฟังระมัดระวังในการที่จะกล่าวถึงข้อมูลที่ผิดนั้นในการกล่าวครั้งต่อไป โดยไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิด คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘

ตัวอย่าง

- ไม่เป็นไร แต่ครั้งต่อไปควรมีความระมัดระวังให้มากกว่านี้ เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ท่านวิทยากร (๒๗๗)
- ระวังชื่อของวิทยากรให้ดี (แล้วพูดชื่อให้นักเรียนฟังรวมทั้งให้นักเรียนพูดตาม แล้วให้นักเรียนจดคำอ่านเพราะการเตือนเมื่อทำผิดจะทำให้จำไม่ได้ แล้วจะได้ไม่พูดผิดอีก ไม่ต้องการให้อาย แต่ต้องการให้จำได้ อีกอย่างเป็นแค่เพียงการข่มขู่ซึ่งถ้าไม่เตือนอาจพูดผิดในสถานที่จริง) (๒๗๘)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดเตือนให้ผู้ฟังระวังการกล่าวข้อมูลซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดโดยไม่ได้บอกว่าเป็นผิดแต่ประการใด ผู้พูดใช้เพื่อเตือนผู้ฟังให้ระวังและใส่ใจในสิ่งที่กล่าวนั้นให้มาก เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นในภายหลังได้ โดยมักจะปรากฏใช้คำว่า “ระวัง” แต่ทั้งนี้การบอกให้ระวังในสิ่งใดก็แสดงว่าสิ่งนั้นน่าจะมีบางอย่างที่ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องด้วยนั่นเองจึงได้เตือนให้ระวังเป็นพิเศษ เพราะความผิดพลาดนั้นจะทำให้เกิดผลเสียต่อผู้ฟังได้ การเตือนให้ระมัดระวังในสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ เนื่องจากผู้พูดไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดโดยตรง อีกทั้งผู้พูดยังแสดงเจตนาที่ปรารถนาดีต่อผู้ฟัง ไม่อยากให้ผู้ฟังกล่าวผิดต่อหน้าคนอื่น ๆ เพราะจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากยิ่งขึ้นด้วย

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๕ การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง

การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่ขอให้ผู้ฟังนำหลักฐานที่แสดงถึงสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้ามาให้ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘

ตัวอย่าง

- ชื่อวิทยากรที่นักเรียนจะแนะนำตามเอกสารที่ครูมีอยู่ไม่ใช่วิทยากรท่านที่นักเรียนจะแนะนำ **ครูขอเอกสารที่นักเรียนได้ไปหน่อย** (๒๗๙)

การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟังเป็นกลวิธีที่ผู้พูดขอให้ผู้ฟังนำเอาหลักฐานที่อ้างถึงสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นมาให้ดู ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดคิดว่าการที่ผู้ฟังกล่าวผิดอาจเกิดจากเอกสารหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่ผิด ไม่ได้เกิดจากความผิดพลาดของผู้ฟังเอง ผู้ฟังก็จะไม่รู้สึกว่าผู้พูดตำหนิผู้ฟัง นอกจากนี้การขอหลักฐานยังทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจได้ว่าน่าจะมีบางอย่างที่ผิด และกลับไปตรวจสอบข้อมูลของตนกับหลักฐานนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยที่ผู้พูดไม่ต้องบอกว่าผิดอย่างตรงไปตรงมา กลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๖ การพูดตลก

การพูดตลก หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกขบขัน ทำให้บรรยากาศในการแย้งนั้นดีขึ้น จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๑

ตัวอย่าง

- **ทฤษฎีที่นักเรียนได้อ้างถึงนั้นเป็นทฤษฎีใหม่แต่อันที่จริงของเก่ามีดังนี้** ... (๒๘๐)
- **ทฤษฎีที่เธอพูดอาจเป็นทฤษฎีใหม่นะแต่ที่จริงของเก่ามีอยู่ว่า ...** (๒๘๑)
- **นักเรียนคะ มีการเปลี่ยนวิทยากรท่านใหม่หรือคะ** (๒๘๒)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะทำให้อ้อยคำที่แย้งนั้นตลก เนื่องจากว่าผู้พูดและผู้ฟังต่างก็รู้ดีอยู่แล้วว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวไม่ใช่ความจริง กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๒๘๐) และ (๒๘๑) ทฤษฎีที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้นไม่ใช่ทฤษฎีใหม่ และทฤษฎีที่ผู้พูดบอกก็ไม่ใช่ทฤษฎีเก่า แต่ทั้งสองทฤษฎีเป็นสิ่งเดียวกัน ผู้พูดใช้เพื่อที่จะบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๘๒) ผู้พูดและผู้ฟังต่างก็รู้ว่าไม่ได้มีการเปลี่ยนวิทยากรใหม่ แต่ผู้พูดใช้เพื่อบอกว่าผู้ฟังพูดชื่อของวิทยากรผิดนั่นเอง ทั้งนี้จะสังเกตว่ากลวิธีการพูดตลก ผู้พูดจะไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดเลย แต่ผู้ฟังสามารถรู้ได้จากการตีความของอ้อยคำนั้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้พูดและผู้ฟังรู้ร่วมกันว่าอ้อย

คำนั้นไม่เป็นความจริงนั้นก็แสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมาก่อนหน้านั้นผิดนั่นเอง เพียงแต่ผู้พูดต้องการทำให้บรรยากาศของการแย้งดีขึ้น ไม่ตึงเครียดจึงได้พูดให้เกิดความตลกขบขัน กลวิธีการพูดตลกนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้

๓.๑.๒.๑.๒.๒.๑๗ การแสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย

การแสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงความข้องใจสงสัยในข้อมูล que ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้าโดยไม่ได้บอกว่าสิ่งนั้นผิดหรือไม่ถูกต้อง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมด ปราบกฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔

ตัวอย่าง

- **เฮ้ ครูสอนผิดหรือ “พวกหนู” ฟังผิดนะ** ตกลงว่าเป็น ... อย่างนี้ ไม่ใช่อย่าง
ที่หนูพูดนะครูว่า (๒๘๓)
- **พูดได้ดี แต่ชื่อวิทยากรรู้สึกจะแปลกๆ** ลองดูชื่อวิทยากรใหม่ (๒๘๔)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวแย้งโดยใช้อ้อยคำที่แสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๒๘๓) ผู้พูดใช้คำอุทาน “เฮ้” แสดงความประหลาดใจเกี่ยวกับข้อมูล que ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า (นวรรธ พันธ์เมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐) ว่าที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้นเป็นเพราะผู้พูดสอนผิดหรือเพราะผู้ฟังรวมทั้งนักเรียนคนอื่นๆ ฟังผิดกันแน่ ซึ่งจะสังเกตว่าผู้พูดใช้อ้อยคำที่หลีกเลี่ยงว่าเป็นความผิดของผู้ฟังเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากการใช้สรรพนามว่า “พวกหนู” ที่หมายถึงนักเรียนทุกคน แทนที่จะใช้สรรพนามบุรุษที่ ๒ ว่า “หนู” แทนผู้ฟังที่หมายถึงผู้ที่กล่าวผิดเท่านั้น จึงทำให้การกล่าวแย้งนั้นอ่อนลงมากยิ่งขึ้นด้วย ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๘๔) ผู้พูดใช้อ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดรู้สึกแปลกใจในข้อมูล que ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้า โดยไม่ได้บอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดแต่ประการใด เพียงแต่แสดงความสงสัยในข้อมูลของผู้ฟังเท่านั้นซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจและกลับไปตรวจสอบข้อมูล que ที่ถูกต้องอีกครั้ง การกล่าวแย้งโดยการแสดงความประหลาดใจ ข้องใจ สงสัย นี้จึงเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลงและรักษาหน้าของผู้ฟัง

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏใช้ทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง	กลวิธีการกล่าวแย้ง	
	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
๑. การใช้คำเรียก ๒. การค้นจังหวะการพูด	๑. การบอกว่าผิด ๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ๓. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลที่ถูกต้อง	๑. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ๒. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ๓. การแสดงการถาม ๓.๑ การถามเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง ๓.๒ การถามตึงเพื่อแย้ง ๓.๓ การถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ฟัง ๓.๔ การถามย้ำเพื่อแย้ง ๓.๕ การถามบุคคลที่สาม ๔. การแสดงความเห็น ๕. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น ๖. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล ๗. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ๘. การแสดงความลังเลใจ ไม่นั่นใจ ๙. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ๑๐. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง ๑๑. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง ๑๒. การพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง ๑๓. การเสนอทางเลือกอื่น ๑๔. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง ๑๕. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป ๑๖. การพูดตลก ๑๗. การแสดงความประหลาดใจ ช้องใจสงสัย

ตารางที่ ๒๕ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

นอกจากนี้ในบางคำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำบางครั้งอาจปรากฏ กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าถ้อยคำที่ ปรากฏในคำตอบนั้นใช้กลวิธีเดียวกัน

ตัวอย่าง

- / เดี่ยวก่อนหน้า / ขอเช็คชื่อวิทยากรอีกทีชื่อว่าเขาชื่ออะไรกันแน่ / ครูไม่แน่ใจ
 ว่าเขาชื่อนี้หรือเปล่า / คุณว่าไม่ใช่หรอ / (๑)
 (๒) (๓)

ในตัวอย่างที่ (๒๘๗) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งทั้งสิ้น ๓ ถ้อยคำ ทุกถ้อย คำผู้พูดใช้กลวิธีเดียวกันทั้งหมด คือ กลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ

เนื่องจากการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสามารถปรากฏได้ ๒ ลักษณะดัง ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงจะจำแนกการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งในถ้อยคำ และการปรากฏร่วมของกลวิธี การกล่าวแย้งระหว่างถ้อยคำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๓.๑ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ ผิดในถ้อยคำ

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในถ้อยคำ เป็นการ ปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆมากกว่าหนึ่งกลวิธีในถ้อยคำเดียวกัน จากข้อมูลคำตอบที่เป็นการ กล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏกลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งถ้อยคำ พบว่า จะเป็นการปรากฏร่วมกันของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้น กลวิธีที่มักนำมาปรากฏร่วมกับ กลวิธีอื่นมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงการถาม เช่นเดียวกันกับการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าว แแย้งสิ่งที่ผิดในถ้อยคำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ตัวอย่าง

- / ครูว่าทฤษฎีที่หนูพูดอาจจะไม่ถูกต้องนักคะ / ลองไปศึกษาดูอีกทีแล้วมาดูว่า
มักผิดหรือเปล่าดีไหมคะ / (๒๔๘)
- (ถามทั้งห้อง) / นักเรียนคะ / ครูไม่แน่ใจว่าทฤษฎีนี้จริงๆเป็นยังไง / (๒๔๙)
- / แน่ใจนะว่าทฤษฎีนี้เป็นแบบนี้ / ครูว่าหนูลองไปดูดูอีกทีดีไหม / (๒๕๐)
- / ครูทราบมาว่าทฤษฎีที่เธอพูดมาเมื่อตะกี้นี้น่าจะเป็นแบบนี้ๆ หรือแบบนี้ๆ
มีใช่หรือ / (๒๕๑)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดใช้กลวิธีการแสดงการถาม (ที่เป็นตัวเข้ม) ร่วมกับกลวิธีอื่นๆ (ที่ขีดเส้นใต้และที่เป็นตัวเอียง) คือ ในตัวอย่างที่ (๒๔๘) ใช้ร่วมกับกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยอาจจะนำกลวิธีการแสดงความคิดเห็นมาปรากฏร่วมกับกลวิธีทั้งสองกลวิธีอีกด้วยก็ได้ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๒๕๐) ส่วนในตัวอย่างที่ (๒๔๙) ใช้ร่วมกับกลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ และในตัวอย่างที่ (๒๕๑) ใช้ร่วมกับกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาข้อมูลและกลวิธีการแสดงความเห็น

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งในถ้อยคำนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดสามารถนำกลวิธีการแสดงการถามไปประกอบกับกลวิธีใดในถ้อยคำก็ได้ เพื่อทำให้ถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลง เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดเองก็ไม่แน่ใจในข้อมูลนั้นเช่นกัน หรือเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะบังคับหรือละเมิดผู้ฟังโดยมักจะปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การสั่งของกลวิธีดังกล่าวนี้ไม่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการใช้กลวิธีการแสดงการถามมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นจึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ทั้งสองด้าน คือ หน้าด้านบวกความต้องการเป็นที่ยอมรับ และหน้าด้านลบความต้องการเป็นอิสระไม่ถูกละเมิด

๓.๑.๒.๑.๓.๒ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ ผิดระหว่างถ้อยคำ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆในคำตอบที่ประกอบด้วยถ้อยคำมากกว่า ๑ ถ้อยคำโดยไม่กล่าวถึงการปรากฏก่อนหลังของกลวิธี ทั้งนี้เพราะกลวิธีที่ปรากฏร่วมกันนี้อาจปรากฏก่อนหรือหลังก็ได้

จากข้อมูลคำตอบทั้งหมดที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำ พบว่า ผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีต่างๆมาประกอบกันได้ดังนี้ ๑. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกัน ๒. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม และ ๓. กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑.๓.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกัน

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามีทั้งสิ้น ๓ กลวิธี คือ การบอกว่าผิด การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงจึงมีการปรากฏเพียง ๒ ลักษณะ คือ ๑. การบอกว่าผิด + การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และ ๒. การบอกว่าผิด + การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง แต่ลักษณะที่พบว่าปรากฏมากที่สุด คือลักษณะที่ ๑. การบอกว่าผิด+การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง

- / ทฤษฎีที่หนูอ้างอิงยังไม่ถูกต้อง / ที่ถูกต้องคือ ... / (๒๙๗๒)
- / ทฤษฎีที่อ้างนั้นไม่ถูกต้อง / ที่จริงเป็นดังนี้ ... / (๒๙๗๓)

จากตัวอย่าง ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการบอกว่าผิด ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง กลวิธีทั้งสองกลวิธีนี้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงไปตรงมาเช่นเดียวกัน การใช้กลวิธีทั้งสองกลวิธีร่วมกันแสดงว่าผู้พูดมิได้ต้องการเพียงแค่บอกว่าผิดเท่านั้น แต่ต้องการแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นให้ถูกต้องด้วย ซึ่งจากข้อมูลพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามาก แม้ว่าการใช้กลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกันจะเป็นการทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดเน้นย้ำความผิดและทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากก็ตาม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้พูดมีสถานภาพเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง ผู้พูดจึงคำนึงถึงการแก้ไขสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดให้ถูกต้องมากกว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง อีกทั้งการที่นักเรียนกล่าวผิดและครูเป็นผู้แก้ไขอาจจะทำให้นักเรียนรู้สึกเสียหน้าไม่มากนักก็ได้ เพราะนักเรียนมีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่าครู การกล่าวผิดของนักเรียนจึงเป็นเรื่องปกติธรรมดา

๓.๑.๒.๑.๓.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกับ
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม

ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านอกจากจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยพบว่ายังมักจะนำเอากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงอีกด้วย กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดนำมาใช้ประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงนี้พบว่าปรากฏมากมายหลายกลวิธี แต่จากการศึกษาพบว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่มักจะปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมากและเด่นชัดกว่ากลวิธีอื่น คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง

- / เธอพูดชื่อวิทยากรผิด / พูดใหม่อีกครั้งคะ / (๒๙๔)
- / ลองศึกษาทฤษฎีใหม่นะคะ / เพราะทฤษฎีนี้ไม่ถูกต้อง / (๒๙๕)
- / ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมานี้ไม่ถูกต้องคะ / ลองกลับไปค้นมาใหม่นะคะ / (๒๙๖)
- / ชื่อวิทยากรที่ต้องออกเสียงดังนี้... / ลองออกเสียงใหม่ซิคะ (๒๙๗)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง ได้แก่ การบอกว่าผิด ในตัวอย่างที่ (๒๙๔) ถึง (๒๙๖) และการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ในตัวอย่างที่ (๒๙๗) ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อม ได้แก่ การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมนี้จะเห็นว่าผู้พูดมักจะใช้การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง หลังจากบอกว่าผิดหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว ซึ่งไม่ได้แสดงการรักษาหน้าของผู้ฟังหรือช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งให้อ่อนลง แม้จะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบด้วยก็ตาม แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้ามากขึ้น แม้ผู้พูดจะใช้กลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกรังคับซึ่งโดยทั่วไปถือว่าการกระทำที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสันก็ตาม แต่เนื่องจากผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟัง ซึ่งมีหน้าที่

สอนสิ่งสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้กับนักเรียนอยู่แล้ว ดังนั้นการสั่งของครูจึงไม่ใช่การคุกคามหน้าที่รุนแรง (Fraser, 1990 : 232-233)

การที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีดังกล่าวร่วมกันค่อนข้างมากนั้นก็เนื่องจากว่าผู้พูดมีอำนาจมากกว่าผู้ฟังจึงสามารถสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นให้ถูกต้องได้ อีกทั้งผู้พูดยังมีสถานภาพเป็นครูของผู้ฟังซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง ผู้พูดจึงต้องการให้ผู้ฟังสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดและจดจำสิ่งที่ถูกต้องให้ได้จึงสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง โดยไม่ได้คิดว่าจะทำให้นักเรียนเสียหน้า

การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกัน และกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเป็นการแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างชัดเจน แม้ว่าผู้พูดจะนำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบด้วยก็ตาม แต่ก็มักจะไม่ได้ช่วยลดน้ำหนักของการแย้งให้อ่อนลง ซึ่งแตกต่างจากการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าอาจจะลดน้ำหนักของการกล่าวแย้งให้อ่อนลงได้ โดยไม่ใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเลย ใช้แต่เพียงกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกันเท่านั้น ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๑.๒.๑.๓.๒.๓ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน

กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน คือ การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ และแต่ละถ้อยคำเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น

คำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำและแต่ละถ้อยคำใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดนี้ พบว่ามีการใช้กลวิธีต่างๆร่วมกันมากมายและหลากหลายกลวิธี โดยอาจจะปรากฏร่วมกันได้มากกว่า ๒ กลวิธีขึ้นไป ซึ่งจากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดแล้วพบว่ากลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นมาก คือ กลวิธีการแสดงความเห็น และกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลวิธีการแสดงความเห็นเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดได้เลยโดยผู้พูดอาจจะใช้เพื่อบอกว่าผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แต่ช่วยลดน้ำหนักของการแย้งนั้นให้อ่อนลงเพราะแสดงว่าเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น ส่วนกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้พูดใช้แย้งได้โดยไม่ต้องบอกว่าผู้ฟัง

กล่าวผิดอย่างตรงไปตรงมา แต่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจและสามารถรู้ได้เองว่าคงจะมีบางอย่างที่ผิดพลาด ซึ่งก็ช่วยลดน้ำหนักของการแย้งให้อ่อนลงได้เช่นกัน เนื่องจากการเตือนผู้ฟังและให้โอกาสผู้ฟังได้แก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นใหม่เองก่อนอีกครั้งหนึ่ง ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆที่นำมาประกอบร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสองกลวิธีนี้ก็เพื่อช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

ตัวอย่าง

- / **ครุคิดว่าคุณพูดชื่อวิทยากรผิดนะคะ** / ลองทบทวนดูใหม่สิ / (๒๙๙)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการบอกให้ศึกษาหรือทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดนั้นอีกครั้ง

ตัวอย่าง

- / **ทฤษฎีที่หนูอ้างมานั้นครุคิดว่าไม่ถูกต้อง** / หนูควรจะตรวจสอบดูอีกครั้ง และอ้างทฤษฎีที่ถูกต้อง / มีฉะนั้นแล้วรายงานของหนูจะขาดความน่าเชื่อถือ / (๒๙๙)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล และถ้อยคำที่เป็นตัวเอียง คือ กลวิธีการอ้างประโยชน์ของการกล่าวแย้งว่าจะทำให้งานของผู้ฟังน่าเชื่อถือหากอ้างข้อมูลที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง

- / ใช่หรือ / ลองกลับไปศึกษาดูแล้วค่อยมาพบครุอีกครั้ง / (๓๐๐)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการบอกให้ศึกษาหรือทบทวนสิ่งที่ผิดนั้นอีกครั้ง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการถามถึงเพื่อแย้งสิ่งที่ผิด

ตัวอย่าง

- / ลองศึกษาทฤษฎีใหม่ นะคะ / ทฤษฎีนี้อาจจะผิด / (๓๐๑)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิด หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการบอกให้ศึกษาหรือทบทวนสิ่งที่ผิดนั้นอีกครั้ง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงการความลังเลใจ ไม่แน่ใจเพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด

ตัวอย่าง

- / ครูว่าทฤษฎีที่นักเรียนพูดอาจไม่ถูกต้องนักคะ / ลองไปศึกษาดูอีกที แล้วมามาดูว่ามันผิดหรือเปล่าดีไหมคะ / (๓๐๑)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็น + กลวิธีการแสดง ความลังเลใจ ไม่แน่ใจ เพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิด และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการสั่งให้ทำ บางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง + กลวิธีการแสดงการถาม เพื่อเสนอให้ผู้ ฟังไปศึกษาหรือทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดนั้นอีกครั้ง

นอกจากนี้กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกก็เป็นกลวิธีที่ไม่ สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ เพราะจะทำให้ถ้อยคำนั้นไม่ใช่การแย้งแต่เป็นการแสดงการยอมรับ สิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดแทน จึงต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเพื่อแสดงความขัดแย้งเสมอ ซึ่งกลวิธีที่ ปรากฏร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้พบว่าเป็นกลวิธีกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้ง สิ้น จึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลงเช่นกัน

ตัวอย่าง

- / คนเก่งของพวกเรา / ครูไม่แน่ใจว่าชื่อที่กล่าวมานั้นตรงหรือเปล่านะ / (๓๐๒)
- / รายงานเธอน่าสนใจมาก / แต่ครูคิดว่าทฤษฎีที่เธอเสนอนั้นอาจได้แย้งได้
ดังนี้ ... / (๓๐๓)
- / นักเรียนพูดได้ดีแล้ว / แต่เมื่อกี้ครูได้ยินนักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิดไปนิด
นึงนะคะ / ชื่อวิทยากรเป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าเราเรียกชื่อเขาผิดจะเหมือนเป็น
การไม่ให้เกียรติเขา / (๓๐๔)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ ที่แสดงความขัดแย้งกับถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนั้นเพื่อแย้งความคิดเห็น ดังจะสังเกตว่าถ้อยคำที่นำมาประกอบมักจะมีคำเชื่อม “แต่” ที่แสดงความขัดแย้งกับความข้างหน้าปรากฏด้วยเสมอ กลวิธีการอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ เช่น กลวิธีการแสดงความลงใจไม่แน่ใจ ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๐๒) กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๐๓) และกลวิธีการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้นร่วมกับกลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๐๔)

จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมร่วมกัน พบว่ากลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ซึ่งกลวิธีที่นำมาใช้ร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้มักจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การใช้กลวิธีดังกล่าวร่วมกันเป็นการแสดงว่าผู้พูดยอมรับผู้ฟังก่อนจึงได้กล่าวชมเชย แล้วจึงแสดงว่ามีบางอย่างที่ผิดพลาดที่หลังโดยใช้ถ้อยคำที่ช่วยลดน้ำหนักของการแย้งนั้นให้อ่อนลง แม้ว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกจะต้องปรากฏกับกลวิธีอื่นเสมอก็ตาม แต่ผู้วิจัยพบว่าการนำมาใช้กับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นน้อยกว่ากลวิธีการแสดงความคิดเห็น และกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลวิธีทั้งสองนี้สามารถทำให้ผู้ฟังรู้ได้ทันทีว่าผู้พูดแย้งผู้ฟังเพียงแต่ช่วยให้ถ้อยคำที่แย้งอ่อนลงเท่านั้น เนื่องจากว่ากลวิธีการแสดงความคิดเห็น ผู้พูดใช้เพื่อแสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดหรือเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง แต่สิ่งที่แย้งนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้นซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ ส่วนกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอะใจและรู้ได้เองว่าน่าจะมีบางอย่างที่ผิดโดยที่ผู้พูดไม่ต้องบอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดเลย

การศึกษาร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมด จะเห็นว่าหากเป็นการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร่วมกัน ผู้พูดมักจะบอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดพร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมาเลย ไม่ใช้กลวิธีใดๆ ในการลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง จึงอาจทำให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่ารู้สึกเสียหน้าได้มาก แม้ผู้พูดจะนำเอากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นมาประกอบร่วมด้วยก็ตาม แต่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ปรากฏใช้ร่วมกันนี้ คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อ

ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งไม่ได้ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งให้อ่อนลงเท่าใดนักเมื่อนำมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกจะไม่ปรากฏเพียงลำพัง ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลวิธีอื่นที่ปรากฏร่วมกับกลวิธีนี้จะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่กล่าวแย้งโดยใช้กลวิธีดังกล่าวนี้มีเจตนาที่จะทำให้ถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง เพื่อช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังนั่นเอง

จากการศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด จะเห็นว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีใดในการกล่าวแย้งก็ได้ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีทางตรงหรือกลวิธีทางอ้อม นอกจากนี้ในการแย้งครั้งหนึ่งผู้พูดอาจใช้กลวิธีที่กลวิธีก็ได้ อีกทั้งกลวิธีที่ปรากฏนี้ก็อาจจะไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำที่ปรากฏในหนึ่งคำตอบด้วย เนื่องจากว่าในถ้อยคำนั้นอาจปรากฏการใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี และในทางกลับกันแม้ว่าจะปรากฏจำนวนถ้อยคำมากแต่ก็อาจแสดงการใช้กลวิธีเพียงกลวิธีเดียวได้ด้วย ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏของกลวิธีต่างๆ จากจำนวนความถี่ที่กลวิธีนั้นปรากฏในแต่ละครั้งโดยไม่จำแนกว่าเป็นที่ถ้อยคำ

๓.๑.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งสิ้น ๔๐๐ คำตอบ พบว่ามีจำนวนการปรากฏของกลวิธีทั้งหมด ๖๐๕ ครั้ง แบ่งเป็นกลวิธีที่เสริมการกล่าวแย้ง ๑๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ และกลวิธีการกล่าวแย้งอีก ๕๘๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๙ กลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งนี้สามารถแบ่งเป็นกลวิธีต่างๆ ได้ ๒๐ กลวิธี เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ๓ กลวิธี และกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ๑๗ กลวิธี แต่ละกลวิธีมีค่าความถี่ของการปรากฏต่อจำนวนการปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด ๕๘๘ ครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า				
กลวิธีการกล่าวแย้ง		จำนวนความถี่ ที่ปรากฏ (ครั้ง)	การปรากฏของ กลวิธีการ กล่าวแย้ง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การบอกว่ามีผิด	๑๒๑	๒๐.๕๘	๔๐.๑๔
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๙๔	๑๕.๙๙	
	๓. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลที่ถูกต้อง	๒๑	๓.๕๗	
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยอ้อม	๔. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิด หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๑๑๘	๒๐.๐๗	๕๙.๘๕
	๕. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง	๕๒	๘.๘๔	
	๖. การแสดงการถาม	๓๙	๖.๖๓	
	๗. การแสดงความเห็น	๓๖	๖.๑๒	
	๘. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๒๑	๓.๕๗	
	๙. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๑๙	๓.๒๓	
	๑๐. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	๑๔	๒.๓๘	
	๑๑. การแสดงความลังเลใจ ไม่นั่นใจ	๑๐	๑.๗๐	
	๑๒. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๗	๑.๑๙	
	๑๓. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง	๗	๑.๑๙	
	๑๔. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง	๖	๑.๐๒	
	๑๕. การการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่ เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๕	๐.๘๕	
	๑๖. การเสนอทางเลือกอื่น	๕	๐.๘๕	
	๑๗. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของ ผู้ฟัง	๔	๐.๖๘	
	๑๘. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลใน ครั้งต่อไป	๔	๐.๖๘	
	๑๙. การพูดตลก	๓	๐.๕๑	
	๒๐. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๒	๐.๓๔	
รวม		๕๘๘	๙๙.๙๙	๙๙.๙๙

ตารางที่ ๒๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๒๖ สามารถมองเห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าได้ ดังต่อไปนี้

- จากการศึกษาการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ผู้วิจัยพบว่าปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมร้อยละ ๕๙.๘๕ และกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงร้อยละ ๔๐.๑๔ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและโดยอ้อมนี้ต่างก็มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังสามารถทราบเจตนาได้ทันที - บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาหน้าผู้ฟัง - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเป็นไปอย่างราบรื่น
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - คุกคามหน้าผู้ฟัง - อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังไม่ราบรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังอาจไม่ทราบเจตนาของผู้พูด - ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ

ตารางที่ ๒๗ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงกับการกล่าวแย้งความสิ่งที่ผิดโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

- จะสังเกตได้ว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงไม่มากนัก แม้การกล่าวแย้งโดยอ้อมจะช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงและช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากกว่า แสดงว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทราบเจตนาในการแย้งทันที ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้พูดเป็นครูของผู้ฟังจึงมีหน้าที่ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง ดังนั้นจึงอาจถือว่าการแย้งนั้นจะไม่ทำให้ผู้ฟังเสียหน้ามากนัก
- กลวิธีที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้เพื่อกกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดมากที่สุด คือ กลวิธีการบอกว่าผิด ซึ่งปรากฏมากถึงร้อยละ ๒๐.๕๘ กลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับ ๒ คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีค่าความถี่การปรากฏร้อยละ ๒๐.๐๗ และกลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับสาม คือ กลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีค่าความถี่การปรากฏร้อยละ ๑๕.๙๙
  - จะเห็นว่ากลวิธีที่ปรากฏใช้มากที่สุดในสามอันดับแรกเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงถึงสองกลวิธี คือ กลวิธีการบอกว่าผิด และกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม้การกล่าวแย้งโดย

ตรงจะทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาในการแย้งของผู้พูดได้ทันที แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นกลวิธีที่คุกคามหน้าของผู้ฟังได้มากที่สุดด้วย ส่วนกลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่ปรากฏมากเป็นอันดับสองนั้น แม้จะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดอย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็อาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกบังคับซึ่งเป็นการคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังได้เช่นกันแม้จะไม่รุนแรงนักก็ตาม การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งทั้งสามกลวิธีนี้มากเนื่องมาจากสถานภาพของผู้พูดที่สูงกว่าผู้ฟังนั่นเอง ทำให้ผู้ฟังมีอำนาจเหนือกว่าจึงสามารถบอกกล่าวกับผู้ฟังได้อย่างตรงไปตรงมา และยังสามารถสั่งให้ผู้ฟังทำอะไรก็ได้ ดังที่ Searle (1969 : 66) ได้กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานของการสั่งไว้ว่า ผู้พูดจะต้องมีอำนาจเหนือผู้ฟังในสถานการณ์นั้น นอกจากนี้ผู้พูดยังเป็นครูของผู้ฟังซึ่งมีหน้าที่สั่งสอนและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนอยู่แล้ว ดังนั้นการที่ผู้ฟังซึ่งเป็นนักเรียนกล่าวผิดผู้พูดจึงคำนึงถึงการทำให้ถูกต้องมากกว่าที่จะคำนึงถึงหน้าของผู้ฟัง และด้วยเหตุผลเดียวกันนี้เองที่ทำให้การสั่งของครูไม่เป็นการคุกคามหน้าที่รุนแรงนัก (Fraser, 1990 : 232-233)

๔. กลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับต่อไป คือ กลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ผู้พูดมักใช้โดยการแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะต้องกล่าวให้ถูกต้อง หรืออาจให้เหตุผลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าผู้พูดจำเป็นต้องแย้งผู้ฟัง ไม่ได้มีเจตนาจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า กลวิธีนี้จึงช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ ทั้งนี้การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าที่มักจะบอกถึงความสำคัญของสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้นก็เหมือนการสอนผู้ฟังด้วยนั่นเอง

๕. จากการศึกษาการปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะสังเกตว่าปรากฏใช้กลวิธีที่แสดงการสอนหรือสั่งค่อนข้างมาก ได้แก่ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และกลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง กลวิธีที่แสดงการสอนหรือสั่งนี้เป็นกลวิธีที่ปรากฏตามสถานภาพของผู้พูดที่สูงกว่าและมีอำนาจมากกว่าผู้ฟัง ดังเช่นที่อังคาบ ผลากรกุล ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งสำคัญที่เป็นตัวแบ่งชนชั้นทางสังคมไทยก็คืออำนาจ (power) และสถานภาพ (status) โดยได้แบ่งคนในสังคมไทยออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภท [+อำนาจและสถานภาพ] ได้แก่ ผู้ที่มีอำนาจและสถานภาพสูง และ ประเภท [-อำนาจและสถานภาพ] ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอำนาจและสถานภาพต่ำ (Angkab Palakornkul, 1992 : 61-62) การที่ผู้พูดมีอำนาจมากกว่าผู้ฟังนี้เองจึงทำให้ผู้พูดสามารถสอนหรือสั่งผู้ฟังได้ เพราะหากผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าการสอนหรือสั่งผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเป็นการแสดงถึงความก้าวร้าวและไม่สุภาพในสังคมไทย อีกทั้งผู้พูดยังมีฐานะเป็นครูของผู้ฟังซึ่งมีหน้าที่สั่งสอนผู้ฟังอยู่แล้ว จึงทำให้ปรากฏกล

วิธีที่แสดงถึงการสอนหรือการสั่งในการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามาก และไม่ปรากฏใช้เลยในการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

๖. กลวิธีอื่นๆ นอกเหนือจากกลวิธีที่กล่าวถึงนี้พบว่าปรากฏใช้ไม่มากนัก กลวิธีที่ปรากฏเป็นอันดับต่อมา คือ กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงความเห็น ซึ่งเป็นกลวิธีที่สามารถใช้แย้งได้เลยโดยจะนำมาใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นๆ ด้วยหรือไม่ก็ได้ กลวิธีทั้งสองนี้ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นให้อ่อนลงได้ โดยอาจจะใช้เพื่อแสดงความไม่แน่ใจ หรือเพื่อแสดงความสงสัยก็ได้ ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ นั้นก็มักจะนำไปเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลงเช่นเดียวกัน

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดทั้ง ๒๐ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดใช้กล่าวแย้งคู่สนทนาเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดโดยทันที แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดบางส่วนอาจแย้งสิ่งที่ผิดนั้นโดยไม่พูดบอกคู่สนทนาหรือไม่ได้พูดบอกโดยทันทีด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๑.๒.๒ การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่น

การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการทำอย่างอื่น หมายถึง การแย้งสิ่งที่ผิดโดยการใช้วิธีใดวิธีหนึ่งซึ่งผู้แย้งไม่ได้ใช้รูปทางภาษาในการพูดสื่อสารกับผู้ที่ถูกกล่าวผิด หรืออาจจะใช้รูปทางภาษาพูดสื่อสารกับผู้ที่ถูกกล่าวผิดได้แต่ต้องไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกล่าวผิดนั้น

จากคำตอบที่แสดงการแย้งสิ่งที่ผิดทั้งหมด ๓๙๓ คำตอบ พบว่าปรากฏการแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ทั้งสิ้น ๔๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๕ จากคำตอบที่เป็นการแย้งสิ่งที่ผิดทั้งหมด ซึ่งวิธีอื่นๆ ที่ใช้ในการแย้งสิ่งที่ผิดนี้พบ ๖ วิธีด้วยกัน คือ

๓.๑.๒.๒.๑ การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม

การที่ผู้พูดเลือกที่จะแย้งผู้ฟังโดยการบอกผู้ฟังตามลำพังภายหลังเมื่อไม่มีบุคคลที่สามนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า กล่าวคือ เมื่อผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวผิดในห้องเรียนที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย ผู้พูดจะยังไม่กล่าวแย้งทันทีแต่จะรอให้อยู่กันตามลำพังก่อนจึงค่อยกล่าวแย้งหรือแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้น ซึ่ง

ถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้รูปทางภาษาในการพูดสื่อสารกับผู้ฟัง แต่เนื่องจากผู้พูดมิได้กล่าวแย้งในสถานการณ์ที่ผู้ฟังกล่าวผิดเลย แต่จะกล่าวแย้งเมื่อเปลี่ยนเป็นสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

๓.๑.๒.๒.๒ การแสดงท่าทางประหลาดใจ

การแสดงท่าทางประหลาดใจของผู้พูดเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้โดยไม่ได้กล่าวถ้อยคำใดๆเลย แต่ใช้สีหน้า แหวดตา หรือท่าทาง ที่จะทำให้ผู้ที่กล่าวผิดรู้ว่าผู้พูดประหลาดใจ สงสัยในสิ่งที่คู่สนทนากล่าวผิดนั้น

การใช้กลวิธีดังกล่าวเป็นการแสดงให้คู่สนทนาที่กล่าวผิดรู้สึกเอะใจว่าน่าจะมีบางสิ่งผิดพลาดเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวมา คู่สนทนาจึงอาจจะแก้ไขให้ถูกต้องเองได้ หรืออาจจะถามผู้พูดถึงข้อสงสัยนั้น ทำให้ผู้พูดมีโอกาสที่จะแย้งสิ่งที่ผิดนั้นได้

๓.๑.๒.๒.๓ การให้เอกสารที่กล่าวถึงข้อมูลที่ถูกต้อง

การให้เอกสารที่กล่าวถึงข้อมูลที่ถูกต้องเป็นอีกกลวิธีหนึ่ง que ผู้พูดแย้งโดยไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดๆ แต่จะบอกข้อมูลที่ถูกต้องโดยการทำเป็นเอกสารหรือนำเอกสารที่ได้ อ้างถึงข้อมูลที่ถูกต้องไว้แล้วมาให้ผู้ที่กล่าวผิดหรือให้นักเรียนทุกคน เพื่อให้นำไปศึกษาซึ่งจะทำให้ผู้ที่กล่าวผิดทราบถึงข้อผิดพลาดและแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นให้ถูกต้องได้เอง แต่ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดๆต่อคู่สนทนาเลย ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

๓.๑.๒.๒.๔ การส่งโน้ตข้อความที่ถูกต้องไปให้

การส่งโน้ตข้อความที่ถูกต้องไปให้ คือ การแย้งสิ่งที่ผิดโดยที่ผู้แย้งใช้วิธีการเขียนข้อมูลที่ถูกต้องใส่กระดาษเล็กๆเป็นโน้ตส่งไปให้ผู้ทีกล่าวผิด ถึงแม้ว่าวิธีการดังกล่าว ผู้แย้งจะมีการสื่อสารด้วยรูปทางภาษา แต่เนื่องจากผู้แย้งใช้วิธีการสื่อสารโดยการเขียนไม่ได้ใช้วิธีการสื่อสารโดยการพูดกับผู้ทีกล่าวผิดโดยตรง ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

๓.๑.๒.๒.๕ การบอกให้ผู้อื่นแย้งแทน

การบอกให้ผู้อื่นแย้งแทนนี้ถึงแม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้เป็นผู้แย้งต่อผู้ที่กล่าวผิดเอง แต่การบอกให้คนอื่นไปแย้งแทนก็แสดงว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะแย้งผู้ฟังด้วย ผู้วิจัยจึงจัดให้ กลวิธีดังกล่าวเป็นการแย้งโดยการทำอย่างอื่น

การที่ผู้พูดไม่เป็นผู้แย้งผู้ที่กล่าวผิดเองนั้น เนื่องจากว่าผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟัง การบอกข้อมูลที่ต้องการหรือบอกว่าผู้ฟังกล่าวผิดเองอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดตำหนิผู้ฟังได้ จึงให้เพื่อนของผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพเท่าเทียมกับผู้ฟังไปบอกแทนเสมือนเป็นการเตือนผู้ฟังเท่านั้น ผู้ฟังก็จะรู้สึกเสียหน้าได้น้อยกว่า

การแย้งโดยการทำอย่างอื่นนี้แสดงให้เห็นถึงการรักษาหน้าของผู้ที่กล่าวผิดค่อนข้างมากเนื่องจากว่าผู้แย้งไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดที่แสดงการแย้งต่อผู้ที่กล่าวผิดเลย แต่จะใช้วิธีอื่นที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งอาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากกว่า หาก ผู้พูดแย้งผู้ฟังต่อหน้า การแย้งโดยการทำอย่างอื่นนี้มีค่าความถี่ของการปรากฏต่อการแย้งโดยการทำอย่างอื่นทั้งหมดจากมากไปน้อย ดังนี้

กลวิธีการแย้งสิ่งผิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า	
กลวิธี	ค่าความถี่การปรากฏ (ร้อยละ)
๑. การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม	๖๓.๘๓
๒. การส่งโน้ตข้อความที่ต้องการไปให้	๑๗.๐๒
๓. การแสดงท่าทางประหลาดใจ	๑๐.๖๔
๔. การให้เอกสารที่กล่าวถึงข้อมูลที่ต้องการ	๖.๓๘
๕. การบอกให้ผู้อื่นแย้งแทน	๒.๑๓

ตารางที่ ๒๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการแย้งสิ่งผิดโดยการทำอย่างอื่นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากการศึกษาการแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเห็นว่าผู้พูดสามารถแย้งสิ่งผิดนั้นได้มากมายหลายกลวิธี โดยอาจใช้วัจนกรรมเพื่อกล่าวแย้งต่อคู่สนทนาโดยตรง หรือ

อาจใช้กลวิธีอื่นๆโดยที่ไม่ได้ใช้วัจนกรรมใดๆเลยก็ได้ ซึ่งกลวิธีต่างๆนี้เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้แย้งเมื่อพบว่าคู่สนทนากล่าวบางสิ่งที่ไม่ถูกต้องเท่านั้น ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงกลวิธีที่ผู้พูดใช้แย้งคู่สนทนาเมื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างไม่ตรงกัน

๓.๒ การกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากข้อมูลรวมทั้งสิ้น ๔๐๐ คำตอบ ผู้วิจัยพบว่าบางคำตอบไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เนื่องจากสถานการณ์ในแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่คู่สนทนาได้เสนอมาแล้ว ดังนั้นหากผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “สิ่งที่ทำเป็นประโยชน์” หรือ “ดี และให้นักเรียนได้รับผิชอบและดำเนินงานของตนเอง” แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจแบบสอบถามเพราะเป็นการยอมรับข้อคิดเห็นของคู่สนทนา ผู้วิจัยจึงไม่นำคำตอบเหล่านั้นมาใช้ในการศึกษา หลังจากตัดคำตอบในลักษณะดังกล่าวแล้ว เหลือคำตอบที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น ๓๙๕ คำตอบ

จากคำตอบทั้ง ๓๙๕ คำตอบปรากฏทั้งการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆคิดเป็นร้อยละของคำตอบทั้งหมดโดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่ ดังตารางต่อไปนี้

การแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า (ร้อยละ)			
การแย้ง		การไม่แย้ง	
กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๗๒.๔๑	๒.๒๘	๗.๘๕	๑๗.๔๗
๗๔.๖๙		๒๕.๓๒	

ตารางที่ ๒๙ แสดงการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่เลือกที่จะแย้งความคิดเห็นมากถึงร้อยละ ๗๔.๖๙ ของคำตอบทั้งหมด แบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งร้อยละ ๗๒.๔๑ และกลวิธีอื่นๆเพื่อแย้งอีกร้อยละ ๒.๒๘ ส่วนการไม่แย้งนั้นปรากฏเพียงร้อยละ ๒๕.๓๒ เท่านั้น แบ่งเป็นการทำเฉยๆ ร้อยละ ๗.๘๕ และการทำอย่างอื่นที่ไม่แสดงการแย้งอีกร้อยละ ๑๗.๔๗ การเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพที่ต่ำกว่าของคู่สนทนา ใน

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงจะศึกษาทุกกลวิธี โดยจะวิเคราะห์สาเหตุของการไม่แย้งทั้งการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่น จากนั้นจะศึกษาการแย้งทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำและการใช้วิธีอื่นเพื่อแย้งว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีใดบ้าง

๓.๒.๑ การไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการแย้งเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด่านบวกรของคู่สนทนา ทำให้คู่สนทนา รู้สึกว่าตนไม่เป็นที่ยอมรับ การแย้งความคิดเห็นก็เช่นเดียวกันเนื่องจากเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาจึงทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้ ดังนั้นผู้พูดบางคนจึงพยายามลดความเสี่ยงของการคุกคามหน้าผู้ฟังลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่เสียหน้าหรือเสียหน้าน้อยที่สุด ซึ่งบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978 : 64-65) ได้กล่าวไว้ว่าการไม่กระทำวัจนกรรมนั้น (Don't do the FTA) เป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าของคู่สนทนาได้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงจะศึกษาการไม่แย้งความคิดเห็นด้วย

จากคำตอบทั้งหมด ๓๙๕ คำตอบพบว่า มีคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นทั้งสิ้น ๑๐๐ คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามอาจเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่แสดงถ้อยคำหรือทำที่ใดๆ หรือเลือกที่จะทำอย่างอื่นแต่การกระทำนั้นไม่ได้แสดงเจตนาแย้งก็ได้ ค่าความถี่ของการปรากฏต่อคำตอบที่ไม่แสดงการแย้งทั้งหมด ๑๐๐ คำตอบ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
สถานการณ์	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	รวม
ไม่มีบุคคลที่สาม	๑๓.๐๐	-	๑๓.๐๐
มีบุคคลที่สาม	๑๘.๐๐	๖๙.๐๐	๘๗.๐๐
รวม	๓๑.๐๐	๖๙.๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓๐ แสดงการปรากฏของการไม่แย้งความคิดเห็นด้วยกลวิธีต่างๆ ของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๐ จะเห็นว่าการปรากฏการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับการไม่แย้งสิ่งที่ผิดในหัวข้อ ๓.๑.๑ กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าเมื่ออยู่ในสถาน

การณที่ไม่มีบุคคลที่สามเช่นเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่การไม่แย่งความคิดเห็นจะปรากฏทั้ง การทำเฉยๆ และการทำอย่างอื่นด้วย โดยปรากฏการเลือกที่จะไม่แย่งโดยการทำอย่างอื่นมากกว่าการไม่แย่งโดยการทำเฉยๆ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

๓.๒.๑.๑ การทำเฉยๆ หมายถึง การนิ่งเฉย ไม่กล่าวหรือกระทำสิ่งใดๆ ที่จะแสดงให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะไม่แย่งความคิดเห็นโดยการทำเฉยๆร้อยละ ๓๑ จากคำตอบที่ไม่แย่งความคิดเห็นทั้งหมด แบ่งเป็นการไม่แย่งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามร้อยละ ๑๓ และการไม่แย่งความคิดเห็นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอีกร้อยละ ๑๘ จะเห็นว่าการไม่แย่งความคิดเห็นโดยใช้กลวิธีการนิ่งเฉย ไม่กระทำสิ่งใดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะปรากฏใช้ในสถานการณ์ที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วยมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ผู้พูดอยู่กับผู้ฟังเพียงลำพัง

การไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านอกจากจะแสดงด้วยการนิ่งเฉยแล้ว ยังพบการเลือกทำอย่างอื่นที่มีได้แสดงเจตนาแย่งความคิดเห็นของคู่สนทนาด้วย ได้แก่ การถามบุคคลที่สาม ดังนี้

๓.๒.๑.๒ การถามบุคคลที่สาม โดยไม่ได้มีเจตนาแย่ง หมายถึง การที่ผู้พูดไม่แย่งความคิดเห็นต่อคู่สนทนาแต่จะถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามแทน

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามโดยไม่มีเจตนาที่จะแย่งคิดเป็นร้อยละ ๖๙ ผู้พูดมักจะตอบว่าให้นักเรียนคนอื่นๆเสนอข้อคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมแล้วจึงนำมาสรุปเพื่อตัดสินใจอีกครั้ง หรืออาจจะถามความคิดเห็นของนักเรียนคนอื่นว่าเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่เพื่อนได้เสนอมาหรือไม่ รวมทั้งอาจจะให้คู่สนทนาและบุคคลที่สามปรึกษาหารือกันและแสดงความคิดเห็นกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นแต่ประการใด โดยจะเห็นได้จากคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะไม่พูดแต่ทำอย่างอื่นโดยการ “ขอความเห็นจากนักเรียนคนอื่น” หรือ “ให้นักเรียนคนอื่นๆร่วมเสนอแนวคิดเพิ่มเติม”

การที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเนื่องมาจากเหตุผลต่างๆกัน ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

จากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่ามีสาเหตุของการเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ดังต่อไปนี้

๑. ต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด

ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เลือกไม่แย้งความคิดเห็นส่วนใหญ่มักจะให้เหตุผลที่แสดงว่าต้องการให้คู่สนทนาหรือนักเรียนได้แสดงออกทางความคิด โดยมักจะให้เหตุผลว่าต้องการให้คู่สนทนาได้ตัดสินใจเอง เป็นการสนับสนุนการแสดงออกทางความคิด หรือเป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ไม่ควรจะไปปิดกั้น เป็นต้น โดยจะเห็นได้จากเหตุผลของการไม่แย้งที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ไว้ว่า “เป็นการสนับสนุนการแสดงออกทางความคิด” หรือ “อยากให้นักเรียนตัดสินใจเอง” อีกทั้งการถามบุคคลที่สามโดยไม่มีเจตนาแย่งก็แสดงถึงความต้องการที่จะฝึกให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดและทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย เนื่องจากการถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามที่เป็นนักเรียนโดยไม่แสดงความคิดเห็นของตน ก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดต้องการให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันรวมทั้งตัวคู่สนทนาด้วย

การที่ผู้พูดไม่แย้งความคิดเห็นโดยให้เหตุผลว่าต้องการให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิดนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะผู้พูดมีสถานภาพเป็นครูของผู้ฟังจึงต้องการฝึกฝนให้ผู้ฟังรู้จักคิด ตัดสินใจ และกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น โดยอาจเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนไม่ใช่สิ่งที่ผิดจึงไม่จำเป็นต้องแก้ไข แต่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจมากกว่า

๒. เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ

ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เลือกไม่แย้งความคิดเห็นต่อผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าโดยให้เหตุผลว่าหากแย้งไปแล้วเกรงจะทำให้ผู้ฟังขาดความมั่นใจนั้นปรากฏเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น ซึ่งต่างจากการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏเหตุผลนี้มากที่สุด การที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่แย้งเพราะเกรงว่าจะทำให้นักเรียนเสียความมั่นใจ เนื่องจากว่าผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟัง หากแย้งไปแล้วอาจจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกตำหนิว่าความคิดเห็นของตนไม่ดีจนทำให้เกิดความไม่มั่นใจ และอาจจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอีกได้

เหตุผลที่แสดงความต้องการเปิดโอกาสให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิด และเกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาเสียความมั่นใจดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นเหตุผลหลักของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าคำตอบที่เลือกไม่แย่งความคิดเห็นบางคำตอบก็ไม่สามารถจัดไว้ในกลุ่มใดได้ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ระบุเหตุผลที่ชัดเจนไว้ ซึ่งจากข้อมูลพบเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น คือ “เป็นเรื่องของนักเรียน” ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นเหตุผลที่ระบุไม่ได้

จากการศึกษาพบว่าการปรากฏของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนมากเลือกที่จะทำอย่างอื่นโดยการถามความคิดเห็นของคู่สนทนามากที่สุด คือ ปรากฏร้อยละ ๖๙.๗๐ ส่วนการไม่แย่งโดยการนิ่งเฉยปรากฏร้อยละ ๓๐.๓๐ ทั้งนี้เหตุผลของการไม่แย่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด และ เกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาเสียความมั่นใจ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การแสดงผลของการไม่แย่งความคิดเห็นทั้งโดยการทำเฉยและการทำอย่างอื่นมีค่าความถี่ของการปรากฏคิดเป็นร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ร้อยละ)			
เหตุผล	๑.การทำเฉยๆ	๒.การทำอย่างอื่น	รวม
๑. ต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด	๒๙.๐๐	๖๙.๐๐	๙๘.๐๐
๒. เกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาเสียความมั่นใจ	๑.๐๐	-	๑.๐๐
๓. เหตุผลที่ระบุไม่ได้	๑.๐๐	-	๑.๐๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงการปรากฏเหตุผลในการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางจะเห็นว่าเหตุผลที่ปรากฏมากที่สุดในการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือ ต้องการเปิดโอกาสให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิด ซึ่งปรากฏมากถึงร้อยละ ๙๘.๐๐ หรือเกือบทั้งหมดของเหตุผลที่ไม่แย่งความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ไม่แย่งความคิดเห็นจะคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซึ่งเป็นนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและทำในสิ่งที่ตนสนใจเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องจากการแสดงความความคิดเห็นไม่

มีผิดหรือถูกต่างกับการแย้งสิ่งที่ผิดที่แสดงว่าผู้ฟังผิดอย่างชัดเจน ผู้พูดจึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง แต่จะคำนึงถึงการฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักคิดตัดสินใจและทำงานด้วยตัวเองมากกว่า

จากการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะสังเกตว่าไม่ปรากฏเหตุผลที่แสดงการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาเลย ซึ่งต่างจากเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงถึงความผิดพลาดของคู่สนทนาอย่างชัดเจนจึงอาจทำให้คู่สนทนายารู้สึกเสียหน้าได้มาก ผู้พูดจึงต้องคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาด้วย แต่การแย้งความคิดเห็นไม่ได้แสดงว่าความคิดของใครถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี แต่ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคล ดังนั้นการไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของคู่สนทนาจึงไม่ได้แสดงว่าคู่สนทนาคิดผิดหรือความคิดนั้นไม่ดี อีกทั้งทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงความเห็นในสิ่งที่ตนคิดได้เท่ากันตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ผู้พูดไม่ได้คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาเท่าใดนัก แต่จะคำนึงถึงการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักคิด กล้าแสดงออก และเรียนรู้ข้อดีข้อด้อยจากประสบการณ์ของตนเองตามหน้าที่ของครูมากกว่า เพราะความคิดเห็นไม่ได้เป็นสิ่งที่ผิดจึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง

บราวน์และเลวินสันได้กล่าวไว้ว่าการที่เราจะทำหรือไม่ทำวัจนกรรมใด เราต้องชั่งน้ำหนักข้อดีและข้อเสียของแต่ละสิ่งก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกที่จะสิ่งนั้น (Brown & Levinson, 1978 : 81) การไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกับการแย้งเช่นกัน ดังแสดงได้จากตารางต่อไปนี้

	การไม่แย้ง	การแย้ง
ข้อดี	- รักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา - ฝึกฝนให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิด	ได้แสดงความคิดเห็นของตน
ข้อเสีย	ไม่ได้แสดงความคิดเห็นของตน	- คู่สนทนาไม่ได้แสดงออกทางความคิด

ตารางที่ ๓๒ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการไม่แย้งและการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

การไม่แย้งนับเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อฝึกฝนให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิด และยังเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ไม่ว่าจะแท้จริงแล้วผู้พูดจะมีเหตุผลใดก็ตาม การไม่แย้งก็ทำให้ผู้พูดไม่ได้แสดงความคิดเห็นของตน อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่

จะแย้งความคิดเห็นมากกว่าที่จะไม่แย้ง เพราะให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นของตนเองมากกว่า โดยมีกลวิธีที่ใช้ในการแย้งแตกต่างกันไป ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๒.๒ การแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

การแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การพูดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังได้พูดหรือเสนอมาก่อนหน้านั้นเป็นสิ่งที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ซึ่งผู้พูดอาจแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวแย้งต่อผู้ที่เสนอความเห็น หรืออาจจะไม่พูดแต่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อที่จะแย้งแทนก็ได้

จากการศึกษาคำตอบทั้งหมดที่เป็นการแย้งความคิดเห็นพบว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะแย้งมากถึง ๓๒๓ คำตอบจากคำตอบทั้งหมด ๓๙๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๗๗ และจากคำตอบที่แสดงการแย้งทั้ง ๓๒๓ คำตอบนี้ แบ่งเป็นการกล่าวแย้ง ๓๑๔ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๒๑ และการแย้งโดยการทำอย่างอื่นอีก ๙ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๙ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแย้งสิ่งที่ไม่ดีโดยการกล่าวแย้งอย่างละเอียด แต่ก็ก็จะกล่าวถึงการแย้งโดยการทำอย่างอื่นไว้ด้วยในตอนท้าย

๓.๒.๒.๑ การกล่าวแย้งความคิดเห็น

การกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้พูดแย้งผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดของผู้ฟังในสถานการณ์ที่แสดงความคิดเห็นนั้น

ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกการกล่าวแย้งความคิดเห็นใช้ถ้อยคำหลายถ้อยคำในหนึ่งคำตอบ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง ดังนี้

๑. นำคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นมาแบ่งเป็นถ้อยคำก่อนตามนิยามทางวจนปฏิบัติศาสตร์
๒. วิเคราะห์ว่าถ้อยคำแต่ละถ้อยคำจัดเป็นกลวิธีกรกล่าวแย้งหรือกลวิธีเสริมกรกล่าวแย้ง
๓. วิเคราะห์ว่ากลวิธีกรกล่าวแย้งนั้นมีกลวิธีใดบ้าง
๔. วิเคราะห์ว่ากลวิธีอื่นๆ ที่ใช้เสริมกรกล่าวแย้งมีกลวิธีใดบ้าง

จากผลการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยพบว่ามีการกล่าวแย้ง ๑๗ กลวิธี และ กลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง ๒ กลวิธี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงกลวิธีเสริมการกล่าวแย้งก่อนเนื่องจากเมื่อ พิจารณาตามลำดับวัจนกรรมในคำตอบที่แสดงการกล่าวแย้ง กลวิธีเสริมมักปรากฏก่อนกลวิธี อื่นๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑.๑ กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็น

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้ง มักจะ ปรากฏก่อนถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้น กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งนี้ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ ต้อง ปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้ง

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า จากข้อมูลทั้งหมดพบ ๒ กลวิธี ได้แก่ การใช้คำเรียก และการตอบกึ่งตอบรับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑.๑.๑ การใช้คำเรียก

“คำเรียก” หมายถึง คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ เมื่อเขาเกิดความ สนใจแล้วก็สื่อสารได้ต่อไป คำเรียกจึงมักอยู่หน้าประโยค แต่บางที่เมื่อสื่อสารไปแล้ว ผู้พูดก็อาจ จะเรียกผู้ฟังให้เกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยคก็ได้ ประโยคหลายประโยคติดต่อกัน ไปอาจมีคำเรียกสลับเป็นระยะๆ” (นวรวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๙๐)

การใช้คำเรียกของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏในคำตอบที่เป็นการ กล่าวแย้งความคิดเห็นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการใช้คำเรียกในการกล่าวแย้งสิ่งๆ ที่ผิด กล่าวคือ ผู้พูดใช้คำเรียกเพื่อเรียกผู้ฟังก่อนหรือหลังการกล่าวแย้งเท่านั้น ไม่ได้เป็นกลวิธีที่ใช้ในการแย้งซึ่ง อาจจะใช้หรือไม่ก็ได้

จากคำตอบทั้งหมดที่ผู้พูดใช้คำเรียกจะปรากฏใช้คำนามที่แสดงสถาน ภาพของคู่สนทนาในการเรียกขานเท่านั้น ได้แก่ “นักเรียน” หรือ “นักศึกษา” นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้พูดบางคนอาจใช้คำลงท้ายหรือคำเสริมบอกสถานภาพมาประกอบกับคำเรียกด้วย คำเสริมบอก สถานภาพนี้ช่วยแสดงความรู้สึกของผู้พูด หรือระดับฐานะของผู้พูดกับผู้ฟัง (นวรวรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๘๘-๙๐) จากข้อมูลการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าคำ เสริมบอกสถานภาพที่ปรากฏใช้กับคำเรียก ได้แก่ คำว่า “คะ” และ “ครับ”

ตัวอย่าง

- **นักศึกษาคะ** หัวข้อที่จะนำมาจัดแสดงละครน่าจะเป็นหัวข้ออื่นที่เหมาะสมกว่านี้คะ (๓๐๕)
- **นักศึกษาครับ** หัวข้อเมื่อที่นักศึกษาเสนอผมไม่เห็นด้วย ผมอยากให้นักศึกษาคิดดูในหัวข้อนี้ใหม่ครับ (๓๐๖)
- **นักเรียนครับ** ครูเห็นด้วยกับความคิดของนักเรียน แต่ว่าเวลาที่เรามีอยู่อย่างจำกัดนั้นจะทำกิจกรรมทั้งหมดทันหรือไม่ ครูคิดว่ามันเป็นวันกิจกรรมทางวิชาการ เราควรที่จะรวมทั้งกิจกรรมและวิชาการเข้าด้วยกันจะดีมั๊ย? (๓๐๗)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดใช้คำเรียกเพื่อเรียกผู้ที่ตนสนทนาด้วย ซึ่งในที่นี้คือนักเรียนของผู้พูด การใช้คำเรียกจึงปรากฏใช้แต่คำแสดงสถานภาพ คือ นักเรียนหรือนักศึกษาเท่านั้น แม้ว่าการใช้คำเรียกนี้จะเป็นการแสดงว่าผู้พูดยอมรับในสถานภาพของผู้ฟัง แต่เนื่องจากว่าผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด การแสดงการยอมรับในสถานภาพที่ต่ำกว่าจึงไม่ได้ใช้เพื่อแสดงความสุภาพ แต่ใช้เพื่อให้ผู้ฟังหันมาสนใจหรือหยุดฟังเท่านั้นโดยมิได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังแต่ประการใด

๓.๒.๒.๑.๑.๒ การตอบกึ่งตอบรับ

การตอบกึ่งตอบรับ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดสามารถทำตามข้อเสนอของผู้ฟังได้หากผู้ฟังยืนยันหรือต้องการให้ทำสิ่งนั้น แม้ว่าผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

ตัวอย่าง

- สำหรับครูนั้นไม่เห็นด้วย (พร้อมให้เหตุผล) **แต่ถ้านักเรียนและคณะกรรมการคนอื่น ๆ เห็นด้วย ครูก็ไม่ขัดข้อง** (๓๐๘)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงการตอบกึ่งตอบรับ กล่าวคือตัวผู้พูดเองนั้นไม่เห็นด้วย แต่หากคนอื่น ๆ เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอ ผู้พูดก็ยินดีที่จะทำตามข้อคิดเห็นนั้น กลวิธีนี้เป็นการแสดงการยอมรับความคิดเห็นของผู้ฟังและของผู้อื่นๆที่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนมากซึ่งผู้พูดพร้อมและยินดีที่จะทำตามข้อเสนอนั้น แม้ว่าผู้ฟังจะมีสถาน

ภาพต่ำกว่าผู้พูดก็ตาม ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเคารพในมติของส่วนรวมเท่านั้น ไม่ได้ใช้เพื่อแย้งความคิดเห็นแต่ประการใด

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งความคิดเห็นข้างต้นนี้ กลวิธีการใช้คำเรียกมักจะปรากฏหน้าถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้ง แต่กลวิธีการตอบก็ตอบรับมักจะปรากฏหลังถ้อยคำที่เป็นการแย้ง กลวิธีเสริมการกล่าวแย้งเป็นกลวิธีหนึ่งทางภาษาที่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแย้งเพื่อทำให้ผู้ฟังหันมาสนใจ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำเรียก และเพื่อแสดงความสุภาพ ได้แก่ กลวิธีการตอบก็ตอบรับ ถ้อยคำที่เป็นกลวิธีเสริมการกล่าวแย้งนี้จึงไม่ได้แสดงการแย้งความคิดเห็น

๓.๒.๒.๑.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงเจตนาแย้งความคิดเห็นของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๒ กลวิธีใหญ่ๆ ได้แก่ การกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรง และการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อม

๓.๒.๒.๑.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรง

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการตกแต่งถ้อยคำและไม่สามารถตีความเป็นเจตนาอื่นได้

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า มีดังนี้

๓.๒.๒.๑.๒.๑.๑ การบอกว่าไม่เห็นด้วย

การบอกว่าไม่เห็นด้วย หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อถ้อยคำที่บอกว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังที่ได้เสนอมาก่อนหน้า มักปรากฏคำว่า “ไม่เห็นด้วย” ในถ้อยคำนั้น จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๙

ตัวอย่าง

- **ไม่เห็นด้วย** (๓๐๙)
- **ครูไม่เห็นด้วย** (พร้อมบอกเหตุผล) (๓๑๐)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้กลวิธีที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังโดยตรงไปตรงมาโดยกล่าวว่า “ไม่เห็นด้วย” ทำให้ผู้ฟังสามารถรู้ได้ทันทีโดยไม่ต้องตีความการกล่าวแสดงความไม่เห็นด้วยโดยตรงไปตรงมานี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา น้อยมาก หรือคิดว่าการแย้งเห็นนั้นไม่ได้เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้ามากนัก (Brown & Levinson, 1978 : 74) ทั้งนี้จากคำตอบในแบบสอบถามอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะผู้พูดเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นเป็นสิทธิ์ของทุกที่ที่ต้องทำงานนั้นร่วมกัน นักเรียนอาจเสนอความคิดเห็นได้ และครูเองก็อาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผิดหรือความคิดของนักเรียนไม่ดี อีกทั้งการแย้งความคิดเห็นยังอาจเป็นการเสนอแนะสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนด้วย

๓.๒.๒.๑.๒.๑.๒ การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจาก ข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงข้อคิดเห็นที่แตกต่างไปจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๗

การใช้กลวิธีการเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของผู้ฟังนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบว่า “เสนอความคิดเห็นของตนเอง” “หาหัวข้ออื่นมาเสนอ” หรือ “เสนอวิธีอื่น” ซึ่งเป็นการแสดงกลวิธีแย้งเลยโดยไม่ได้แสดงถ้อยคำที่เป็นคำพูดไว้ อย่างไรก็ตามการเสนอความคิดเห็นอื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าก็เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับในสิ่งนั้น นั่นก็หมายความว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยโดยตรงไปตรงมานั่นเอง

๓.๒.๒.๑.๒.๑.๓ การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ

การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดเห็นว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่ดี ไม่น่าสนใจ หรือมีอย่างอื่นที่ดีกว่า น่าสนใจกว่า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐

ตัวอย่าง

- ลองดูหัวข้อที่น่าสนใจมากกว่าดูอีกทีนะคะ (๓๑๑)
- ปรับหัวข้อการแสดงผลบอร์ดให้น่าสนใจกว่านี้ (๓๑๒)
- ไปหากิจกรรมที่น่าสนใจจะดีกว่านะคะ (๓๑๓)

จากตัวอย่างจะสังเกตว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าข้อคิดเห็นที่คู่สนทนาได้กล่าวมานั้นไม่น่าสนใจโดยจะบอกให้ไปหาสิ่งอื่นหรือให้ไปปรับแก้ให้น่าสนใจกว่านี้ ซึ่งการบอกให้ไปหาหรือแก้ไขใหม่ให้น่าสนใจหรือน่าสนใจมากยิ่งขึ้นก็แสดงว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่น่าสนใจนั่นเอง

การใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นไม่ดี ไม่น่าสนใจเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้นอย่างตรงไปตรงมา เพราะการกล่าวว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่น่าสนใจต่อหน้าผู้ฟัง เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยและไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้นอย่างชัดเจน กลวิธีดังกล่าวนี้จึงอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกที่ผู้พูดไม่ยอมรับผู้ฟังและทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้

๓.๒.๒.๑.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อม

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้บอกว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความ หรือใช้คำเพื่อตักแตงถ้อยคำที่เป็นการแย้งนั้นให้อ่อนลงก็ได้

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมที่ปรากฏจากคำตอบทั้งหมดที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า มีดังนี้

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑ การแสดงการถาม

การแสดงการถาม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่อยู่ในรูปของประโยคคำถามเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๑๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๗

การแสดงการถามในที่นี้แม้ผู้พูดจะกล่าวโดยใช้รูปประโยคคำถาม แต่ก็ไม่ได้มีเจตนาที่จะถามจริงๆ หากแต่ผู้พูดมีเจตนาที่จะแย้งความคิดเห็นของผู้ฟังนั่นเองเช่นเดียวกันกับการแสดงการถามในการกล่าวแย้งสิ่งที่ดี ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงจะไม่จำแนกประเภทของการแสดงการถามตามรูปของประโยคคำถาม แต่จะจำแนกการแสดงการถามตามเจตนาของผู้พูด ซึ่งจากการศึกษาคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบว่าผู้พูดมีเจตนาในการแสดงการถามจำแนกเป็นกลวิธีย่อยๆ ได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๑ การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็น
แย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็นแย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่ผู้พูดคิดต่างไปจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- ก็ดีนะคะ แต่ครูคิดว่าถ้าหากมีกิจกรรม ... นักเรียนคิดว่าอย่างไร (เป็นการเสนอแนะให้นักเรียนคิด) (๓๑๔)
- ข้อเสนอของคุณดีมาก แต่ครูคิดว่าจะทำกิจกรรมใช้เวลามากกว่าที่วางแผนไว้ ถ้าเราจะเปลี่ยนจากละครเป็นการจัดนิทรรศการคิดว่าจะดีกว่าไหม? (๓๑๕)
- นักเรียนครับ สิ่งนี้นักเรียนคิดก็ดีนะครับ แต่ถ้าเป็นเรื่องนี้จะดีไหมครับ ลองคิดดูจะปรึกษากับเพื่อนๆก็จะได้ครับ (๓๑๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดแสดงข้อคิดเห็นอื่นของตนก่อน แล้วจึงใช้คำถามถามความคิดเห็นของผู้ฟังว่ามีความเห็นอย่างไรต่อข้อคิดเห็นนั้นของผู้พูด โดยอาจจะใช้คำถามแบบให้ตอบเนื้อความดังเช่นในตัวอย่างที (๓๑๔) หรือคำถามแบบให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ดังเช่นในตัวอย่างที (๓๑๕) และ (๓๑๖) คำแสดงการถามที่ปรากฏใช้มาก ได้แก่ คำว่า “ไหม” โดยมักจะถามว่าข้อคิดเห็นของผู้พูดดีกว่าหรือเหมาะสมกว่าไหม Sirinee Santaputra (1984) กล่าวไว้ว่า คำแสดงการถาม “ไหม” จะใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบน้อยมากจนไม่อาจคาดคะเนคำตอบได้ ผู้พูดถามโดยไม่ได้คาดคะเนว่าคำตอบจะเป็นการตอบรับหรือปฏิเสธ ทั้งนี้เนื่องจากว่าการถามความคิดเห็นนั้นไม่มีถูกหรือผิด ผู้ตอบอาจมีความคิดเห็นอย่างไรก็ได้ อาจจะไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ จึงทำให้ผู้พูดไม่สามารถคาดคะเนคำตอบนั้นได้

การเสนอข้อคิดเห็นโดยการแสดงการถามเพื่อแย้งนี้เป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งให้อ่อนลง เพราะเป็นการแสดงว่าผู้พูดเพียงแต่ต้องการเสนอในสิ่งที่ตนคิดเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังปรากฏได้จากคำแสดงการถาม “ไหม” ที่กล่าวถึงแล้วข้างต้นว่าผู้พูดไม่อาจคาดคะเนคำตอบได้ว่าผู้ฟังจะตอบรับหรือปฏิเสธ อีกทั้งยังเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้เห็นว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้านั้นไม่ดี กลวิธีนี้จึงเป็นเสมือนการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง มิได้บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามในสิ่งที่ผู้พูดเสนอ

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๒

การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น

การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความเสนอให้ผู้ฟังเปลี่ยนไปทำในสิ่งอื่นที่ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าแทน มักมีคำกริยา “ลอง” หรือ “ลองหา” ประกอบกับคำว่า “อื่น”

ตัวอย่าง

- เราจะใช้การแสดงละครเป็นการจัดกิจกรรมหรือครับ **นักศึกษาไม่ลองคิดหา กิจกรรมอื่นมาแทนบ้างหรือครับ** (๓๑๗)
- การจัดแสดงละครนั้นเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ แต่ครูคิดว่ามันไม่ค่อยเข้ากับกิจกรรมวิชาการนะ **ลองคิดกิจกรรมอื่น ๆ อีกดีไหมคะ** (๓๑๘)
- ละครมีคนแสดงกันมากแล้ว **ครูว่าลองทำอย่างอื่นบ้างไหม เช่น ...** (๓๑๙)

- กิจกรรมของนักเรียนก็น่าสนใจดีนะคะ แต่มันก็ยากเหมือนกันที่จะหาละครที่
ถูกใจทั้งครูและนักเรียนทุกคน **ครูว่าเราจะลองหากิจกรรมอื่นไว้ด้วยดีมั๊ย
คะ ครูว่า ... ก็ดีเหมือนกันนะ นักเรียนคิดว่ายังไง** (๓๒๐)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดเสนอให้ผู้ฟังทำอย่างอื่นในรูปของการ
ถาม โดยมักจะปรากฏคำว่า “กิจกรรมอื่น” หรือ “อย่างอื่น” ในถ้อยคำนั้น การเสนอให้ทำหรือหา
อย่างอื่นนี้เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง แต่ไม่กล่าวตรงๆ กลับใช้การ
แสดงการถามมาประกอบเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่
ได้บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามสิ่งนั้น ผู้ฟังก็จะไม่รู้สึกถูกละเมิด หน้าด้านลบของผู้ฟังก็จะไม่ถูก
คุกคาม แต่จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดชักชวนหรือเสนอให้ทำสิ่งอื่นแทนเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็น
ด้วยหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ (๓๒๐) จะเห็นว่าผู้พูดใช้สรรพนาม “เรา” ซึ่งแทนทั้งผู้พูด
และผู้ฟังด้วย การใช้คำสรรพนามดังกล่าวแสดงว่าไม่เฉพาะแต่ผู้ฟังเท่านั้นที่จะหาสิ่งอื่น แต่ผู้พูดก็
จะหาสิ่งอื่นร่วมด้วย จึงเป็นการแสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันของผู้พูดและผู้ฟังซึ่งเป็นกลวิธี
ความสุภาพด้านบวกตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978 : 132)

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๓ การถามเพื่อแสดงข้อดีของผู้
ข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อแสดงข้อดีของผู้ฟัง เป็นการกล่าวอ้างความ
คิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความแสดงข้อดีของผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า

ตัวอย่าง

- ถ้าแสดงละครมันจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการแต่งตัวสูงไหม และต้องมี
เวลาซักซ้อมนานเกินไปไหม (๓๒๑)
- **ครูว่ากิจกรรมนี้ทำยากและอาจจะไม่ดึงดูดความสนใจเท่าไรนะ หรือ
หน่วงไง** (๓๒๒)
- นักเรียนครับ ครูเห็นด้วยกับความคิดของนักเรียน **แต่ว่าเวลาที่เรามีอยู่อย่าง
จำกัดนั้นจะทำกิจกรรมทั้งหมดทันหรือไม่** ครูคิดว่ามันเป็นวันกิจกรรมทาง
วิชาการ เราควรที่จะรวมทั้งกิจกรรมและวิชาการเข้าด้วยกันจะดีกว่ามั๊ย?
(๓๒๓)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดใช้การถามเพื่อแสดงถึงข้อดีอยู่ในข้อเสนอของผู้ฟัง การบอกข้อดีอยู่ในรูปของการถามนี้เป็นการแสดงความไม่แน่ใจของผู้พูดว่าหากทำตามสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นจะทำให้เกิดปัญหาเช่นนั้นหรือไม่ โดยไม่ได้แสดงว่าจะเกิดปัญหานั้นอย่างแน่นอน ดังนั้นการแสดงการถามนี้จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง เป็นการรักษาหน้าด่านบวกคือความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๔ การถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง

การถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความแสดงความไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ผู้ฟังเสนอนั้นจะดีหรือไม่

ตัวอย่าง

- **จะดีหรือเธอ** (๓๒๔)
- **จริงๆกิจกรรมที่นักเรียนจัดนั้นก็ดี แต่ครุคิดว่าการจัดแสดงละครจะมีปัญหาอะไรหรือเปล่า** (๓๒๕)

จากตัวอย่างที่ (๓๒๔) จะสังเกตว่าผู้พูดถามผู้ฟังในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าว่า “จะดีหรือ” เนื่องจากผู้พูดคิดว่าข้อเสนอที่เสนอนั้นอาจจะไม่ดี แต่ก็ไม่มั่นใจนักจึงไม่แย้งผู้ฟังตรงๆแต่ใช้คำถามเพื่อถามความเห็นของผู้ฟังอีกครั้งว่าจะดีหรือไม่ ส่วนในตัวอย่างที่ (๓๒๕) ผู้พูดแสดงการถามเพื่อแสดงความกังวลใจไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟังว่าจะมีปัญหาอะไรหรือไม่ การแสดงการถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟังจึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งให้อ่อนลงได้ กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังหรือแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีโดยตรง เพียงแต่ผู้พูดรู้สึกไม่แน่ใจว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอนั้นจะดีหรือไม่ หรือจะมีปัญหาใดหรือเปล่าเพื่อแย้งผู้ฟังแทน

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๕ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล

การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล ซึ่งแสดงว่าผู้พูดยังไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้น จึงต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

ตัวอย่าง

- **เธอมีเหตุผลอย่างไรในการจัดแสดงละคร ไหนลองอธิบายให้ครูฟังหน่อย และเหมาะสมดีหรือไม่ในสายตาของเธอ** (๓๒๖)
- **ทำไมถึงสนใจหัวข้อนี้** (๓๒๗)
- **ทำไมถึงจะทำหัวข้อนี้** (๓๒๘)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือไม่ยอมรับข้อคิดเห็นนั้นโดยตรง แต่จะถามถึงเหตุผลของผู้ฟังที่ผู้พูดอาจจะคิดไม่ถึง ทั้งนี้การถามเกี่ยวกับสิ่งที่คู่สนทนาได้กล่าวมาแล้วนั้นก็แสดงว่าผู้พูดมีข้อกังขาหรือยังไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นเสียทีเดียว แต่ก็ไม่ได้แสดงว่าจะไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเลย กลวิธีนี้จึงแสดงการรักษาหน้าของผู้ฟังด้วย

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๖ การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆ
ของผู้ฟัง

การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆของผู้ฟัง เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความถามถึงข้อคิดเห็นอื่นๆที่นอกเหนือไปจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว

ตัวอย่าง

- **ยังมีหัวข้ออื่นๆอีกไหม** (๓๒๙)
- **ก็น่าสนใจดี แต่ครูว่า ... บอกเหตุผลที่เห็นว่าไม่เหมาะสม นักเรียนมีวิธีอื่นๆที่เหมาะสมกับข้อจำกัดที่มีอยู่ไหมคะ** (๓๓๐)
- **ครูคิดว่า ... (ให้เหตุผลกับนักเรียน) มีหัวข้ออื่นอีกหรือเปล่า** (๓๓๑)
- **มีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจกว่าอีกไหม** (๓๓๒)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นโดยตรง แต่ผู้พูดต้องการถามถึงข้อคิดเห็นอื่นๆของผู้ฟังที่นอกเหนือไปจากข้อคิดเห็นที่ได้เสนอมาแล้ว เพื่อหาแนวทางอื่นอันอาจเป็นแนวทางที่ผู้พูดเห็นด้วยกับผู้ฟังและสามารถตกลงกันได้ โดยไม่ต้องแสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง กลวิธีดังกล่าวจึงช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟังได้

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๗ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังคิดดูใหม่

การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังคิดดูใหม่ เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความขอให้ผู้ฟังกลับไปคิดดูอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งแสดงว่าผู้พูดยังไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นจึงขอให้คิดอีกครั้ง

ตัวอย่าง

- **ไม่ลองคิดดูใหม่หรือครับกับหัวข้อที่นักศึกษาให้มา** (๓๓๓)
- หัวข้อของหนูน่าสนใจพอใช้ **แต่ครุคิดว่าน่าจะมีหัวข้ออื่นๆที่น่าสนใจกว่านี้ลองไปคิดดูใหม่ดีไหมคะ** (๓๓๔)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดเสนอให้ผู้ฟังกลับไปคิดเกี่ยวกับสิ่งนั้นดูอีกครั้งหนึ่งในรูปของการถาม ซึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูดยังไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นเสียทีเดียว แต่ไม่กล่าวแย้งโดยตรง การแสดงการถามเพื่อขอให้ผู้ฟังกลับไปคิดดูใหม่นี้จึงเป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ฟังโดยอ้อมเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเลย แต่เสนอแนะให้ผู้ฟังคิดดูใหม่อีกครั้งเพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังเอง โดยไม่ได้บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามกลวิธีดังกล่าวนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังได้ทั้งหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบ

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑.๘ การถามเพื่อขอผลัดไปโอกาสหน้า

การถามเพื่อขอผลัดไปโอกาสหน้า เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นในรูปของการถามที่มีเนื้อความขอผลัดเอาข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นไปทำในโอกาสต่อไปแทน

ตัวอย่าง

- หนูเสนอให้จัดแสดงละครก็เป็นความคิดที่สร้างสรรค์ดี **แต่ครุคิดว่าเอาไว้จัดในงาน ... ที่จะถึงความหน้าดีมัย** ครั้งนี้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ ... ก่อนก็แล้วกัน แล้วเพื่อนๆคนอื่นว่ายังไง (๓๓๕)
- หัวข้อที่นักเรียนนำเสนอมาก็ดี **แต่ครุคิดว่าควรจะเอาไว้จัดในช่วงอื่นจะเหมาะสมกว่าไหม** (๓๓๖)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดใช้การแสดงการถามเพื่อขอผลัดเอาข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาไปทำในโอกาสหน้าแทน ซึ่งก็แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยที่จะทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ก็ได้ไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั้นไม่ดีแต่ประการใด เพียงแต่อาจจะยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในครั้งนี้นั่นเอง ดังจะสังเกตได้จากการที่ผู้พูดมักจะนำกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกในการกล่าวชมข้อคิดเห็นของผู้ฟังมาประกอบก่อนที่จะขอผลัดไปทำในโอกาสต่อไป ทั้งนี้การขอผลัดไปทำโอกาสต่อไปของผู้พูดก็ไม่ได้บังคับว่าผู้ฟังจะต้องทำตามเนื่องจากผู้พูดใช้ในรูปของการถามที่แสดงว่าเป็นเพียงการเสนอแนะของผู้พูดเท่านั้น ผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยการแสดงการถามนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง เนื่องจากการช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าผู้พูดไม่ยอมรับของผู้ฟัง เพราะหากผู้พูดแสดงการแย้งอย่างตรงไปตรงมาว่าไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังเสนอ หรือแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังเสนอนั้นไม่ดี หรือมีสิ่งอื่นดีกว่า ก็อาจจะให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้นอย่างชัดเจน แต่การแสดงการถามเป็นการแสดงความคิดเห็นแย้งโดยอ้อมที่แสดงถึงความสงสัยหรือไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอมาว่าจะดีหรือไม่ หรืออาจจะใช้เพื่อเสนอข้อคิดเห็นอื่นของผู้พูดก็ได้ แต่ทั้งนี้ก็แสดงถึงความไม่แน่ใจในสิ่งที่ผู้พูดแย้ง และแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะบังคับผู้ฟังด้วย

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๒ การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ້อคำที่แสดงถึงเหตุผลที่ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง อาจเป็นเหตุผลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นนั้น หรืออาจเป็นเหตุผลอื่นๆที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยหรือปฏิเสธที่จะทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟัง โดยมักจะปรากฏคำว่า “เพราะ” เป็นตัวเชื่อมเพื่อแสดงความเป็นเหตุเป็นผล จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๐๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๘

การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านี้พบว่าส่วนมากจะเป็นเหตุผลที่เกี่ยวกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว โดยมักจะแสดงถึงข้อด้อยหรือข้อ

จำกัดของข้อคิดเห็นนั้น พบการแสดงเหตุผลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้พูดที่เป็นข้อดีของข้อคิดเห็นนั้นเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น

ตัวอย่าง

- การแสดงละครถ้าซ้อมไม่ดีอาจจะเกิดผลเสีย ถ้าซ้อมต้องใช้เวลาามาก (๓๓๗)
- ความคิดของเธอที่ดี แต่มันไม่เหมาะสมกับงานโรงเรียนที่เป็นทางการ
เช่นนี้ (๓๓๘)
- ลองหากิจกรรมอื่น ๆ มาเสนอเพิ่มเติมดีไหม เพราะการแสดงละครนั้นอาจจะ
ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเบื่อหน่ายก็ได้ (๓๓๙)
- “คุณคิดว่าหัวข้อ ... นี้จะหาข้อมูลได้ง่ายกว่าไหม อีกอย่างหัวข้อนี้กำลัง
เป็นที่สนใจของทุกคน หรือคุณมีหัวข้ออื่นที่คิดไว้หรือเปล่า” (๓๔๐)

จากตัวอย่างที่ (๓๓๗) ถึง (๓๓๙) ข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดแสดงเหตุผลที่เป็นข้อดีหรือข้อจำกัดในข้อคิดเห็นของผู้ฟังซึ่งผู้ฟังอาจนึกไม่ถึง ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้น ส่วนในตัวอย่างที่ (๓๔๐) ผู้พูดแสดงเหตุผลที่เป็นข้อดีในข้อคิดเห็นที่ผู้พูดเสนอ

การแสดงเหตุผลเป็นกลวิธีหนึ่ง que ผู้พูดใช้เพื่อแสดงว่าเพราะเหตุใดผู้พูดจึงไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟัง เป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาทั้งหน้าของผู้ฟังและหน้าของผู้พูด เนื่องจากว่าการแสดงเหตุผลเป็นการแสดงถึงความจำเป็นของผู้พูดที่ต้องแย้งข้อคิดเห็นนั้น โดยไม่มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า ทั้งนี้ผู้พูดเห็นว่าการแย้งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังหรือทั้งต่อผู้พูดและผู้ฟังด้วย เพราะหากทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอแล้วอาจจะเกิดปัญหาได้ในภายหลัง นอกจากนี้การแสดงไม่เห็นด้วยโดยไม่ได้ออกเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยต่อผู้ฟังอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณผู้พูดบังคับผู้ฟังให้ทำตามสิ่งที่ผู้พูดคิดด้วยอำนาจที่มีเหนือกว่า โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทำให้ผู้ฟังคิดว่าผู้พูดไม่มีเหตุผล คำนึงถึงแต่ความต้องการของตนเป็นหลัก ผู้พูดก็จะไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้ด้วย ดังเช่นที่ Rong (2001 : 99) ได้กล่าวไว้ในกลวิธีการกระทำวัจนกรรมเมื่อเสี่ยงต่อการถูกคุกคามหน้าของผู้พูดเอง (SFTA's) ว่าการแสดงเหตุผล (Justify) เป็นกลวิธีความสุภาพทางบวก (positive strategies) กลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดหน้าหนักของถ้อยคำที่เสี่ยงต่อการทำให้หน้าด้านบวกของผู้พูดถูกคุกคาม

นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดแสดงเหตุผลโดยใช้คำที่แสดงความหมายถึงการคาดคะเน คือ “อาจจะ” มาประกอบการแสดงเหตุผลด้วยดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๓๗) การใช้

คำแสดงการคาดคะเนในการให้เหตุผลนี้ก็ช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังและของผู้พูดได้อีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือ การแสดงการคาดคะเนเป็นการแสดงถึงความไม่มั่นใจของผู้พูดว่าจะเกิดผลเสียตามเหตุผลที่ตนคิดหรือไม่ เป็นเพียงการคาดคะเนของผู้พูดเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังจะทำให้เกิดข้อเสียเช่นนั้นอย่างแน่นอนจึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ และในทางกลับกันยังเป็นกลวิธีการไม่ผูกมัดตัวเองของผู้พูดด้วย เพราะหากไม่เป็นเช่นนั้นจริงก็ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดคิดผิด จึงเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๓ การแสดงความเห็น

การแสดงความเห็น หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่าเป็นความคิดความเห็นของผู้พูดเท่านั้น ในที่นี้พบคำที่แสดงความเห็นทั้งที่เป็นคำกริยา ได้แก่คำว่า “คิดว่า” หรือ “ว่า” และคำขยายกริยา ได้แก่คำว่า “น่าจะ” มาประกอบอ้อยคำที่แสดงความเห็นแย้งนั้น จากคำตอบที่เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมด ปราบกฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๙๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๙

ตัวอย่าง

- **ครูว่าหัวข้อบอร์ดนี้น่าจะเปลี่ยนเป็น (หัวข้อที่อาจารย์จะเสนอต่อนักเรียน) ครูว่าน่าจะดีกว่านะ** (๓๔๑)
- **ครูว่าไม่น่ามีการจัดแสดงละครนะ เพราะ ... (บอกเหตุผล)** (๓๔๒)
- **ในความเห็นของครู คิดคิดว่าหัวข้อนี้ยังไม่ค่อยดีนัก น่าจะเปลี่ยนเป็นหัวข้อใหม่** (๓๔๓)
- **หัวข้อนี้ก็ดีนะคะ แต่น่าจะมีหัวข้อที่ดีกว่านะคะ** (๓๔๔)
- **น่าจะมีหัวข้ออื่นที่ดีกว่า อยากให้ลองไปคิดดูใหม่** (๓๔๕)

เนื่องจากการกล่าวแย้งประเภทนี้เป็นกรกล่าวแย้งความคิดเห็นจึงทำให้ปราบกฏใช้กลวิธีนี้มาก แต่ถึงกระนั้นผู้ตอบแบบสอบถามบางคนก็ไม่ได้ใช้คำแสดงความเห็นแต่อาจจะเสนอแสดงความคิดเห็นของตนอย่างตรงไปตรงมาเลย ผู้วิจัยสังเกตว่าการที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะใช้อ้อยคำหรือคำที่แสดงว่าเป็นความคิดความเห็นของผู้พูดมาประกอบอ้อยคำที่แสดงการแย้งความคิดเห็นนั้นมีส่วนทำให้น้ำหนักของอ้อยคำอ่อนลงได้ เช่นเดียวกับที่ Brown & Levinson (1978 : 169) ได้เสนอให้การใช้คำแสดงความเห็นเป็นกลวิธีหนึ่งของการกลบเกลื่อน

(Hedges) เนื่องจากการใช้คำแสดงความเห็นเป็นการแสดงว่าถ้อยคำที่ผู้พูดได้กล่าวมานั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้นซึ่งผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ และไม่ได้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่าจึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกละอายหน้ามากนัก

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๔ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก

การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก หมายถึง การแย่งความคิดเห็น โดยการใช้อถ้อยคำที่แสดงการชมเชยข้อคิดเห็นของผู้ฟังก่อนว่าเป็นความคิดที่ดีแล้วจึงแสดงความคิดเห็นแย้งต่อไป โดยมักจะปรากฏคำเชื่อม “แต่...” เพื่อแสดงความขัดแย้งเสมอ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๖๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๓

ตัวอย่าง

- **ความคิดของเธอนั้นดี** แต่มันไม่เหมาะสมกับงานที่เป็นทางการของโรงเรียนในครั้งนี (๓๔๖)
- **การจัดแสดงละครก็ดีนะ** แต่นักเรียนลองนึกดูซิว่ามีกิจกรรมอื่น ๆ อีกไหมที่เหมาะสมกว่า (๓๔๗)
- **หัวข้อนี้ก็ดีนะคะ** แต่น่าจะมีหัวข้อที่ดีกว่านี้นะคะ (๓๔๘)

กลวิธีการแย่งโดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำที่แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังนั้นดีก่อนแล้วจึงแย้งในถ้อยคำถัดไป โดยจะใช้คำเชื่อม “แต่” เป็นตัวเชื่อมเพื่อแสดงความขัดแย้งเสมอ กลวิธีดังกล่าวนี้ Beebe and Takahashi (1989 : 202-209) เรียกว่า “positive remark” ปรากฏใช้มากเป็นอันดับสองในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าชาวอเมริกัน แต่ไม่ปรากฏใช้เลยในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าชาวญี่ปุ่นที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ถือว่าเป็นกลวิธีความสุภาพทางบวก หรือ positive politeness กลวิธีหนึ่ง (Brown & Levinson, 1978 : 118-120) เนื่องจากช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดยอมรับในข้อเสนอของผู้ฟังว่าเป็นข้อเสนอที่ดีเช่นกัน ไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีโดยสิ้นเชิง

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๕ การบอกให้เสนอสิ่งอื่น

การบอกให้เสนอสิ่งอื่น หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่บอกให้เสนอหรือคิดหาข้อคิดเห็นอื่นที่นอกเหนือจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว โดยอาจจะให้ ผู้ฟังเสนอ หรือผู้พูดกับผู้ฟังเสนอร่วมกัน หรืออาจจะให้บุคคลที่สามเสนอก็ได้ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๕

ตัวอย่าง

- ลองคิดกิจกรรมมาอีกหลาย ๆ รูปแบบซิคะ เพื่อจะมีอะไรที่น่าสนใจกว่าการจัดแสดงละคร (๓๔๙)
- อาจารย์เห็นว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละคร เพราะ ... (เหตุผล) นักศึกษาลองเสนอแนวคิดอื่น ๆ นอกจากการแสดงละคร (๓๕๐)
- มาช่วยกันระดมความคิดแล้วเลือกให้ work ที่สุดดีกว่า (๓๕๑)
- เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ให้ครูฟัง เพื่อมีกิจกรรมอะไรที่น่าสนใจกว่านี้จะได้เลือกไงคะ (๓๕๒)

จากตัวอย่างข้างต้นจะสังเกตว่าผู้พูดใช้อ้อยคำที่บอกให้ผู้ฟังเสนอข้อคิดเห็นอื่น ๆ อีก กล่าวคือ ในตัวอย่างที่ (๓๔๙) และ (๓๕๐) ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังเสนอข้อคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคิดเห็นที่ได้เสนอมาแล้ว ส่วนในตัวอย่างที่ (๓๕๑) ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังและผู้พูดช่วยกันคิดเพื่อหาข้อคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งจะปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามเท่านั้น และในตัวอย่างที่ (๓๕๒) ผู้พูดบอกให้บุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้นเสนอข้อคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งจะปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น การบอกให้เสนอสิ่งอื่นเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นแต่ไม่ใช้อ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยโดยตรง แต่จะบอกให้เสนอสิ่งอื่นเพิ่มเติมแล้วจึงตัดสินใจเลือกข้อคิดเห็นที่ดีที่สุด การบอกให้เสนอสิ่งอื่นนี้เป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นนั่นเอง กลวิธีดังกล่าวนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้ไม่ยอมรับผู้ฟังหรือเห็นว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่เหมาะสมเสียทีเดียว เพียงแต่ต้องการข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดเท่านั้น นอกจากนี้การแสดงว่าผู้พูดจะร่วมคิดหาข้อคิดเห็นอื่นกับผู้ฟังด้วยนั้นยังแสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันของ

ผู้พูดและผู้ฟังซึ่งเป็นกลวิธีความสุภาพด้านบวกกลวิธีหนึ่งตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน ด้วย (Brown & Levinson, 1978 : 132)

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๖ การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง

การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่บอกให้ผู้ฟังลองคิดทบทวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับข้อคิดเห็นนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๒๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๗

ตัวอย่าง

- บอร์ดของหนูน่าจะสนใจดี แต่คิดว่าควรพิจารณาเกี่ยวกับหัวข้ออีกทีนะว่าเหมาะสมหรือไม่ (๓๕๓)
- นักเรียนควรทบทวนให้ดีกว่าควรมีการแสดงละครหรือไม่ (๓๕๔)
- หัวข้อที่เธอสนใจอาจจะไม่ถูกต้อง ควรกลับไปดูอีกที (๓๕๕)
- น่าจะมีหัวข้ออื่นที่ดีกว่านี้ อยากให้ลองคิดดูใหม่ (๓๕๖)
- มีกิจกรรมหลายประเภทควรดูว่าอย่างไรเหมาะสมและทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันและความสนใจของคนหมู่มากและประโยชน์ที่จะได้รับ (๓๕๗)

การบอกให้ผู้ฟังกลับไปคิดพิจารณาเกี่ยวกับข้อคิดเห็นนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้น แต่ไม่บอกว่าไม่เห็นด้วยตรงๆ จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดจะบอกหรือเสนอให้ผู้ฟังคิดพิจารณาหรือทบทวนใหม่อีกครั้ง เพราะผู้พูดไม่มั่นใจว่าข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นจะดีหรือเหมาะสมจริงหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้พูดมักจะใช้ควบคู่กับกลวิธีการแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๕๕) หรือใช้กับกลวิธีการแสดงความเห็นที่แสดงว่าเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น อาจจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ก็ได้ ซึ่งก็แสดงว่าผู้พูดไม่แน่ใจเช่นกันดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๕๖) การใช้กลวิธีดังกล่าวจึงเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเสียทีเดียว เพียงแต่ผู้พูดรู้สึกกังวลใจหรือไม่แน่ใจเท่านั้น จึงอยากให้ผู้ฟังกลับไปคิดดูใหม่อีกครั้งหนึ่งก่อน นอกจากนี้การบอกให้ผู้ฟังคิดดูใหม่ ผู้พูดก็มักจะใช้อ้อยคำที่แสดงการเสนอแนะ โดยมักจะปรากฏใช้คำว่า “ควร” หรือ “ควรจะ” ในอ้อยคำนั้นซึ่ง

เป็นคำแสดงความเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สมควร (นววรรณ พันธุเมธา, ๒๕๒๗ : ๔๗) ดังนั้นการที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังคิดพิจารณาข้อคิดเห็นนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่งจึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกถูกบังคับ เพราะผู้พูดใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น ผู้ฟังอาจจะทำตามหรือไม่ก็ได้ ผู้พูดเพียงแต่เสนอในสิ่งที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังเท่านั้น กลวิธีการบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้งนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ โดยรักษาหน้าทั้งหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบของผู้ฟัง

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๗ การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม

การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อถ้อยคำที่แสดงข้อคิดเห็นอื่นที่ไม่ใช่กับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้าเพิ่มเติมให้ หรือเสนอให้หาทางเลือกอื่นเพิ่มเติมไว้ เพื่อไว้เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๕

ตัวอย่าง

- ครูขอเสนออีกแนวคิด ถ้านักเรียนฟัง ๒ แนวแล้วลองตัดสินใจเลือกอีกที (๓๕๘)
- ครูคิดว่านักเรียนควรทำหัวข้ออื่นจะดีกว่าไหม ที่น่าสนใจมีหลายหัวข้อ เช่น ... (๓๕๙)

การเสนอทางเลือกอื่นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าในการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้ ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือไม่ยอมรับข้อคิดเห็นนั้นเสียทีเดียว เพียงแต่เสนอข้อคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่ผู้ฟังเท่านั้น และให้ผู้ฟังเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเองไม่ได้บังคับผู้ฟัง ดังนั้นกลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าทั้งหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบของผู้ฟังได้ และในทางกลับกันการเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติมโดยไม่แสดงว่า จะต้องทำตามสิ่งที่ผู้พูดคิดยังแสดงถึงการยอมรับและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นแม้ผู้อื่นจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าตนก็ตาม ทำให้ผู้พูดเป็นที่ยอมรับและเคารพของผู้อื่นจึงเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๘ การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม

การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่เสนอให้ผู้ฟังถามความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร หรืออาจเสนอให้มีการนับคะแนนเสียงก็ได้ ซึ่งก็หมายถึงการถามความเห็นของบุคคลที่สามด้วยนั่นเอง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๙

ตัวอย่าง

- ลองถามคนอื่น ๆ ดูซิว่าเสียงส่วนใหญ่ว่าอย่างไร (๓๖๐)
- เธอลองปรึกษากับเพื่อน ๆ ดูก่อนว่าใครมีความคิดเห็นที่น่าสนใจกว่านี้ไหม (๓๖๑)
- ลองไปสอบถามเพื่อน ๆ ดูว่าเขาสนใจที่จะแสดงละครใหม่ หรือใครมีข้อเสนออย่างอื่นหรือเปล่า (๓๖๒)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เสนอให้ผู้ฟังถามความเห็นของบุคคลที่สามด้วย โดยมักจะปรากฏใช้คำว่า “ลอง” ซึ่งหมายถึงการเสนอแนะให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งดูก่อนที่จะทำจริง ดังที่นวรรณ พันธุเมธา (๒๕๔๔ : ๑๓๒) ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ในคลังคำ ว่า หมายถึง ทำดูก่อนทำจริงเพื่อให้รู้ว่าจะใช้ได้หรือไม่ ดังนั้นการขอให้ผู้ฟังถามความเห็นของบุคคลที่สามก็เพื่อจะดูว่าบุคคลที่สามเห็นว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั้นใช้ได้หรือไม่นั่นเอง แม้ผู้พูดจะไม่ได้ใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นอย่างตรงไปตรงมา แต่ก็ไม่ได้ยอมรับข้อคิดเห็นนั้นจึงเสนอให้ถามความเห็นของคนอื่นด้วย กลวิธีนี้จึงเป็นการช่วยรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและผู้พูด เนื่องจากผู้พูดไม่ได้แสดงว่าไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังหรือแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี และในทางกลับกันหากผู้พูดแย้งหรือแสดงข้อคิดเห็นของตนอย่างชัดเจนในขณะนั้นก็อาจจะทำให้ผู้ฟังรวมทั้งนักเรียนคนอื่น ๆ ไม่พอใจผู้พูดได้ เพราะคิดว่าผู้พูดยึดแต่ความคิดของตนเป็นหลัก ไม่รับฟังหรือไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้เช่นกัน

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๙ การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ

การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงความกังวลใจหรือไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า ว่าอาจจะไม่ดี ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหา หรืออาจมีสิ่งอื่นที่ดีกว่า แต่ผู้พูดเองก็ไม่แน่ใจเช่นกันว่าจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ จึงทำให้มักปรากฏการใช้คำที่แสดงความหมายคาดคะเนต่างๆ ได้แก่คำว่า “อาจจะ” มาประกอบในถ้อยคำนั้น หรือใช้คำกริยาที่แสดงความกังวลใจ ได้แก่คำว่า “เกรงว่า” ด้วย จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๙

ตัวอย่าง

- หัวข้อที่เธอสนใจอาจจะไม่ถูกต้อง ควรกลับไปดูอีกที (๓๖๓)
- หัวข้อนี้อาจจะไม่ดีนะครับ เรายังจะมีหัวข้อที่ดีกว่านี้อีกนะครับ (๓๖๔)
- ความคิดของคุณดีทีเดียว แต่ว่าในงานวิชาการเราจำเป็นต้องเน้นด้านเนื้อหาสาระในเวลาจำกัด การแสดงละครก็ดี เรียกความสนใจผู้ชมได้มาก **แต่ครูเกรงว่าเวลาจะไม่มากพอ** (และถ้าเป็นงานกลุ่ม/งานห้องนักเรียนควรกลับไปปรึกษาเพื่อนๆด้วย) (๓๖๕)
- เรายังจะลองหากิจกรรมอื่นดูนะคะ **อาจจะ**มีกิจกรรมอื่นที่ดีกว่านี้ก็ได้นะ (๓๖๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ฟังโดยใช้อ้อยคำที่แสดงความกังวลใจว่าหากทำในสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้วอาจจะไม่ดี ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดปัญหาได้ แต่ผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจนักว่าจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากการใช้คำที่แสดงการคาดคะเนต่างๆดังที่ขีดเส้นใต้ไว้ ได้แก่คำว่า “อาจจะ” และ “เกรงว่า” มาประกอบเพื่อแสดงความไม่แน่ใจด้วย กลวิธีดังกล่าวนี้จึงช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่เป็นการแย้งให้อ่อนลง เนื่องจากเป็นการแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดว่าจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ ไม่ได้ตำหนิหรือแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่เหมาะสม หรือมีสิ่งอื่นที่ดีกว่าจริง ดังนั้นกลวิธีนี้จึงเป็นการช่วยรักษาหน้าด้านบวกรของผู้ฟัง เพราะไม่ได้แสดงว่าผู้พูดไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง นอกจากนี้ยังเป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงการผูกมัดตัวเองของผู้พูดกับคำพูดของตนด้วย เพราะหากไม่ได้เป็นไปตามที่ผู้พูด

กล่าวก็ไม่ได้แสดงว่าผู้พูดผิดเพราะผู้พูดเองก็ไม่มั่นใจเช่นกันว่าจะเป็นเช่นนั้นหรือไม่จึงเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดได้อีกทางหนึ่ง

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑๐ การผลัดไปโอกาสหน้า

การผลัดไปโอกาสหน้า หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่าจะยังไม่ทำในสิ่งที่ผู้ฟังกล่าว เนื่องจากเหตุผลบางประการ จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐

ตัวอย่าง

- ความคิดของนักเรียนดี แต่ครูคิดว่าเรามีกิจกรรมวันวิชาการมาก เวลาจะไม่เพียงพอ ขอให้เป็นโอกาสหน้านะคะ (๓๖๗)
- หนูเสนอให้จัดแสดงละครก็เป็นความคิดสร้างสรรค์ดี แต่ครูคิดว่าเอาไว้จัดในงาน ... ที่จะถึงคราวหน้าดีมัย ครั้งนี้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ ... ก่อนแล้วกัน แล้วเพื่อนๆคนอื่นว่ายังไง (๓๖๘)

กลวิธีการผลัดไปโอกาสหน้าเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังหรือคิดว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี แต่เนื่องจากความจำเป็นบางอย่างจึงไม่สามารถทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังได้ในขณะนี้แม้ว่าทั้งที่จริงแล้วผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าด้านบวกของผู้ฟังได้อีกกลวิธีหนึ่งตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑๑ การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก

การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงว่านอกเหนือจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้วยังมีข้อคิดเห็นอื่นๆอีกเพื่อให้ผู้ฟังลองคิดหาสิ่งอื่นแทน จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐

ตัวอย่าง

- ครูว่าหัวข้อที่จะจัดบอร์ดนั้นมีหลายเรื่อง ให้นักเรียนลองคิดดูว่ามีเรื่องใด น่าสนใจอีก (๓๖๙)
- เรามีวิธีจัดแบบอื่นอีกเยอะ ลองดูวิธีนี้ดูใหม่ (๓๗๐)
- การจัดบอร์ดมีวิธีการจัดตั้งมากมาย ลองช่วยกันคิดมาคนละหลายๆแบบ แล้วมาสรุปกันอีกครั้ง (๓๗๑)

การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีกเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น โดยใช้อ้อมกลวิธีหนึ่ง ผู้พูดจะไม่ใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยโดยตรง แต่จะบอกว่ามีทางเลือกอื่นอีกมากเพื่อให้ผู้ฟังลองดูหรือคิดถึงสิ่งอื่นแทน ดังจะสังเกตว่าผู้พูดมักจะใช้คู่กับกลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่นดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๖๙) และ (๓๗๑) หรืออาจจะใช้กับกลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นเลยก็ได้ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๓๗๐) การบอกว่ามีทางเลือกอื่นอีกจึงแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมานั้นเอง แต่ผู้พูดลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลงโดยไม่บอกว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ หรือแสดงว่าไม่ยอมรับข้อคิดเห็นนั้น จึงทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑๒ การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที

การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการ ใช้ถ้อยคำที่ไม่บอกว่าไม่เห็นด้วยโดยตรง แต่ก็ไม่ตอบรับข้อคิดเห็นนั้นของคู่สนทนา โดยใช้ถ้อยคำที่เลี่ยงไม่แสดงความคิดเห็นในขณะนั้น จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙

ตัวอย่าง

- ให้เธอไปนำข้อมูลมาเพิ่มเติม แล้วจะได้พิจารณาด้วยกันว่าจะเอาอย่างไร (๓๗๒)

กลวิธีการหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที ผู้พูดจะไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ฟังโดยตรงไปตรงมา แต่จะบอกให้ผู้ฟังนำข้อมูลมาให้ดูเพิ่มเติมก่อนแล้วจึงค่อยคิดตัดสินใจกันอีกครั้ง การที่ผู้พูดไม่ตอบรับสิ่งที่คู่สนทนาเสนอในทันทีก็แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็น

นั่นแต่อาจจะไม่แน่ใจจึงยังไม่แสดงว่าไม่เห็นด้วยต่อผู้ฟังทันที และขอดูรายละเอียดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังก่อน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของตนเสียทีเดียว แต่อาจจะยังมีบางสิ่งที่คุณพูดไม่แน่ใจจึงใช้กลวิธีแบ่งรับแบ่งสู้ไม่ตอบรับหรือปฏิเสธในขณะนั้น และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมในการคิดตัดสินใจก่อน ซึ่งอาจจะเห็นด้วยกับผู้ฟังในภายหลังก็ได้ ดังนั้นกลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑๓ การอ้างความเห็นของส่วนรวม

การอ้างความเห็นของส่วนรวม หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้อ້วยคำที่แสดงความคิดเห็นอื่นที่แย้งกับความคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า โดยแสดงว่าความเห็นนั้นเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่แล้ว จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏอ້วยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙

ตัวอย่าง

- เพื่อนเธอจะทำอย่างอื่น เธอลองปรึกษาคุณนะ (๓๗๓)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดไม่ได้ใช้อ້วยคำที่แสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเลย แต่ใช้อ້วยคำที่แสดงว่าคนอื่นมีความเห็นอื่นที่ต่างจากความเห็นของผู้ฟัง ซึ่งกลวิธีดังกล่าวเป็นการแสดงการรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังและของผู้พูด เนื่องจากการอ้างความคิดเห็นของส่วนรวมเป็นการแสดงว่าอ້วยคำที่แย้งนั้นเกิดจากสาเหตุอื่นมากกว่าเกิดจากความตั้งใจหรือความไม่เห็นด้วยของผู้พูดเอง Phawadee Deepuengton (1992 : 91) กล่าวไว้ว่า “ไม่มีใครเสียหน้าเพราะการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้า (FTAs) ที่เกิดจากสิ่งอื่นหรือบุคคลที่สามมากกว่าที่เกิดจากคู่สนทนา” ดังนั้นการอ้างว่าเป็นความคิดเห็นของส่วนรวมแทนการแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดจึงช่วยลดน้ำหนักอ້วยคำที่แย้งนั้นและช่วยรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังได้ เพราะแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะละเมิดผู้ฟัง และในทางกลับกันผู้พูดเองก็ไม่ต้องผูกมัดกับอ້วยคำที่ตนแย้งไป เพราะสิ่งที่แย้งนั้นไม่ได้เกิดจากความคิดความเห็นของผู้พูดแต่เกิดจากความคิดความเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้พูดไม่ต้องรับผิดชอบต่ออ້วยคำของตนหากเกิดความผิดพลาดขึ้น

๓.๒.๒.๑.๒.๒.๑๔ การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้

การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้ หมายถึง การแย้งความคิดเห็นโดยการใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าผู้พูดยังไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังในขณะนี้ เนื่องจากว่ายังไม่เข้าใจในรายละเอียดหรือเหตุผลของผู้ฟัง และต้องการให้ผู้ฟังอธิบายในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดปรากฏถ้อยคำที่ใช้กลวิธีนี้ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙

ตัวอย่าง

- ครูยังไม่เข้าใจในรายละเอียดของบอร์ดที่จะนำมาเสนอให้นักเรียนอธิบายให้เพื่อนและครูฟังให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง **ในตอนแรกนี้ครูยังไม่เห็นด้วย** (๓๗๔)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมามากครั้งหนึ่ง เนื่องจากว่าผู้พูดยังไม่เข้าใจในรายละเอียดเท่าใดนักจึงยังไม่เห็นด้วย แต่หากผู้พูดเข้าใจรายละเอียดต่างๆแล้วก็อาจจะเห็นด้วยกับผู้ฟังก็ได้ ดังนั้นกลวิธีนี้จึงเป็นการช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลงได้ เนื่องจากว่าผู้พูดไม่ได้แสดงว่าไม่ยอมรับหรือไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังอย่างแน่นอน

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ปรากฏใช้ทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง	กลวิธีการกล่าวแย้ง	
	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
๑. การใช้คำเรียก ๒. การตอบกึ่งตอบรับ	๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย ๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๓. การแสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ	๑. การแสดงการถาม ๑.๑ การถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่แย้งข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๑.๒ การถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น ๑.๓ การถามเพื่อแสดงข้อด้อยของข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๑.๔ การถามเพื่อแสดงความไม่มั่นใจในข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๑.๕ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล ๑.๖ การถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆของผู้ฟัง ๑.๗ การถามเพื่อขอให้ผู้ฟังคิดดูใหม่ ๑.๘ การถามเพื่อขอผลัดไปโอกาสหน้า ๒. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ๓. การแสดงความเห็น ๔. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ๕. การบอกให้เสนอสิ่งอื่น ๖. การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง ๗. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม ๘. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม ๙. การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ ๑๐. การผลัดไปโอกาสหน้า ๑๑. การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก ๑๒. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที ๑๓. การอ้างความเห็นของส่วนรวม ๑๔. การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงกลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดมักจะนำกลวิธีดังกล่าวข้างต้นมาใช้ร่วมกันเพื่อแย้งความคิดเห็น มีคำตอบจำนวนน้อยที่ใช้เพียงกลวิธีเดียว ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาว่าผู้พูดใช้กลวิธีใดร่วมกันบ้างในการกล่าวแย้งความคิดเห็นครั้งหนึ่งๆ

๓.๒.๒.๑.๓ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น

จากการศึกษาการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ผู้วิจัยพบว่าในแต่ละคำตอบผู้พูดอาจใช้กลวิธีได้มากกว่าหนึ่งกลวิธี และกลวิธีนั้นอาจเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งหรือกลวิธีที่นำมาเสริมการกล่าวแย้งก็ได้เช่นเดียวกันกับการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด แต่เนื่องจากกลวิธีที่นำมาเสริมการกล่าวแย้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่น่านำมาใช้เพื่อแสดงความสุภาพในการพูดหรือเพื่อให้ผู้ฟังสนใจเท่านั้น มิได้แสดงถึงกลวิธีใดๆที่ใช้เพื่อแย้งความคิดเห็นและสามารถปรากฏในคำตอบใดคำตอบหนึ่งหรือไม่ก็ได้ ผู้วิจัยจึงจะไม่กล่าวถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีเสริมการกล่าวแย้ง

กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นพบทั้งสิ้น ๑๗ กลวิธี ทั้งกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม บางคำตอบอาจปรากฏเพียงกลวิธีเดียว และบางคำตอบอาจปรากฏมากกว่าหนึ่งกลวิธี โดยกลวิธีต่างๆนั้นอาจปรากฏร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำหรือปรากฏร่วมกันระหว่างถ้อยคำก็ได้

ตัวอย่างกลวิธีที่ปรากฏร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำ

- / ครุคิดว่าเราน่าจะจัดนิทรรศการอย่างอื่น ดีมั๊ย / (๓๗๕)
(๑)

ในตัวอย่างที่ (๓๗๕) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้งเพียง ๑ ถ้อยคำ แต่ปรากฏใช้กลวิธีถึง ๒ กลวิธี คือ กลวิธีการแสดงความเห็น (ที่ขีดเส้นใต้) และกลวิธีการแสดงการถาม (ที่เป็นตัวเข้ม)

ตัวอย่างกลวิธีที่ปรากฏร่วมกันในถ้อยคำที่ต่างกัน

- / เรื่องนี้ครูไม่เห็นด้วยนะ / ครุคิดว่าเราน่าจะทำอย่างอื่น / (๓๗๖)
(๑) (๒)

ในตัวอย่างที่ (๓๗๖) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้ง ๒ ถ้อยคำ และในแต่ละถ้อยคำปรากฏใช้กลวิธี ๑ กลวิธี คือ ถ้อยคำที่ (๑) เป็นกลวิธีการบอกไม่เห็นด้วย และถ้อยคำที่ (๒) เป็นกลวิธีการแสดงความเห็น

นอกจากนี้ในบางคำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำอาจปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำก็ได้ เนื่องจากว่าถ้อยคำที่ปรากฏในคำตอบนั้นใช้กลวิธีเดียวกัน

ตัวอย่าง

- / ครูว่าหัวข้อบอร์ดนี้ น่าจะเปลี่ยนเป็น (หัวข้อที่อาจารย์จะเสนอต่อนักเรียน) / ครูว่าน่าจะดีกว่านะ /	(๑)	(๓๗๗) (๒)

ในตัวอย่างที่ (๓๗๗) ปรากฏถ้อยคำที่เป็นการกล่าวแย้ง ๒ ถ้อยคำ แต่ทั้งสองถ้อยคำผู้พูดใช้กลวิธีเดียวกัน คือ กลวิธีการแสดงความเห็น

เนื่องจากการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสามารถปรากฏได้ ๒ ลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงจำแนกการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งในถ้อยคำ และ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งระหว่างถ้อยคำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑.๓.๑ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในถ้อยคำ

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในถ้อยคำเป็นการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆมากกว่าหนึ่งกลวิธีในถ้อยคำเดียวกัน จากข้อมูลคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งหมดพบว่ากลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันในหนึ่งถ้อยคำนั้นจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมทั้งสิ้น ซึ่งกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นๆมากที่สุด ก็คือ กลวิธีการแสดงความเห็น

ตัวอย่าง

- / **ครูคิดว่า ... (ให้เหตุผลแก่นักเรียน) /** (๓๗๘)
- / **ครูคิดว่าเป็นความคิดที่ดี /** แต่ว่าการจัดแสดงละครนั้นต้องใช้เวลาเตรียมงานมาก / อาจจะไม่เป็นเวลาพอนะคะ / (๓๗๙)
- / การจัดแสดงละครก็เป็นความคิดที่ดี / **แต่ครูคิดว่าเราน่าจะนำเสนอในรูปแบบเชิงวิชาการจะดีกว่าไหม /** (๓๘๐)
- / **ครูว่าหัวข้อที่จะจัดบอร์ดนั้นมีหลายเรื่อง /** ให้นักเรียนลองคิดดูว่ามีเรื่องใดน่าสนใจอีก / (๓๘๑)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ ดังนี้ ในตัวอย่างที่ (๓๗๘) คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ในตัวอย่างที่ (๓๗๙) คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายทางบวก ในตัวอย่างที่ (๓๘๐) คือ กลวิธีการแสดงการถาม และในตัวอย่างที่ (๓๘๑) คือ กลวิธีการแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก

การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งถ้อยคำของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านี้พบว่าจะปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นร่วมกับกลวิธีอื่นๆ ด้วยเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากว่าการกล่าวแย้งประเภทนี้เป็นการแย้งความคิดเห็นซึ่งไม่มีถูกหรือผิดเพียงแต่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันเท่านั้น ดังนั้นผู้พูดจึงมักจะแย้งโดยการแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของตนด้วย การใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นเป็นการแสดงว่าสิ่งที่แย้งนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นความเห็นของผู้พูดเท่านั้น อาจจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ก็ได้ หรือผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังดังเช่นการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงและช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้ ผู้พูดจึงมักจะนำมาใช้ประกอบกับกลวิธีอื่นๆ ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นมาก

๓.๒.๒.๑.๓.๒ การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้ง ความคิดเห็นระหว่างถ้อยคำ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆ ในคำตอบที่ประกอบด้วยถ้อยคำมากกว่า ๑ ถ้อยคำ และใช้กลวิธีการกล่าวแย้งมากกว่า ๑ กลวิธี โดยไม่กล่าวถึงการปรากฏก่อนหลังของกลวิธี ทั้งนี้เพราะกลวิธีที่ปรากฏร่วมนี้อาจปรากฏก่อนหรือหลังก็ได้

จากข้อมูลคำตอบทั้งหมดที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำ พบว่า ผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีต่างๆมาประกอบกันได้ ดังนี้ ๑.กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมาประกอบกับ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม และ ๒.กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี

๓.๒.๒.๑.๓.๒.๑ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงปรากฏร่วมกับ
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม

การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงเป็นการทำให้ผู้ฟังรู้สึก เสียหน้าได้มาก ดังนั้นผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงพยายามที่จะลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้น ให้อ่อนลง โดยใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเข้ามาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง จาก ข้อมูลทั้งหมดพบว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดนำมาใช้ร่วมด้วยนั้นมักจะเป็นกลวิธีการ แสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากที่สุด

ตัวอย่าง

- / คุณไม่เห็นด้วย / (พร้อมบอกเหตุผล) / (๓๘๒)

จากตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความไม่เห็นด้วย โดยตรง ได้แก่กลวิธีการบอกว่าไม่เห็นด้วย ส่วนถ้อยคำทำยที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความ ไม่เห็นด้วยโดยอ้อม ได้แก่กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

นอกจากการปรากฏใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีการแสดงความเห็น กลวิธีการบอกให้คิดพิจารณา อีกครั้ง กลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม และกลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่นมาประกอบกับกลวิธี การกล่าวแย้งโดยตรงได้ด้วย แต่ทั้งนี้พบว่าปรากฏน้อยกว่าการใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็น ด้วยกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / เรื่องนี้คุณไม่เห็นด้วย / คุณคิดว่าเราควรจะทำอย่างอื่น / (๓๘๓)

- / นักศึกษาครับ / หัวข้อเมื่อที่นักศึกษาเสนอ ผมไม่เห็นด้วย / ผมอยากให้นักศึกษาคิดดูในหัวข้อนี้ใหม่ครับ / (๓๘๔)
- / หัวข้อที่เสนอมานั้นครูไม่เห็นด้วย / ขอให้ทุกคนหาหัวข้อที่ดีที่สุด / (๓๘๕)

จากตัวอย่างถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความไม่เห็นด้วยโดยตรง ได้แก่กลวิธีการบอกว่าไม่เห็นด้วย ส่วนถ้อยคำทำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความไม่เห็นด้วยโดยอ้อม ได้แก่กลวิธีการแสดงความเห็นในตัวอย่างที (๓๘๓) กลวิธีการบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้งในตัวอย่างที (๓๘๔) และกลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่นในตัวอย่างที (๓๘๕)

การที่ปรากฏกลวิธีการแสดงผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมากที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า แต่เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวผู้พูดจึงจำเป็นต้องแย้งเพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เพราะหากปล่อยให้ผู้ฟังทำตามข้อคิดเห็นนั้นอาจเกิดปัญหาในภายหลังได้ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดปรารถนาดีต่อผู้ฟังมากกว่าที่จะหักหน้าผู้ฟัง ซึ่งหากผู้พูดใช้แต่เพียงกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเท่านั้นจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากกว่า นอกจากนี้การแสดงความเหตุผลยังเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดมีเหตุผลในการกล่าวแย้ง ไม่ได้ยึดความคิดของตนเป็นหลัก

การนำกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาประกอบกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงจึงช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงได้ แต่ทั้งนี้ก็ยังปรากฏถ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมาอยู่เช่นกัน จึงอาจจะกระทบต่อหน้าของผู้ฟังได้บ้างแม้จะน้อยกว่าการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพียงอย่างเดียวก็ตาม ผู้พูดจึงมักจะหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่แสดงการกล่าวแย้งอย่างตรงไปตรงมาโดยเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเพียงอย่างเดียว ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๒.๒.๑.๓.๒.๒ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏร่วมกัน

คำตอบที่ปรากฏถ้อยคำมากกว่าหนึ่งถ้อยคำและแต่ละถ้อยคำเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งหมดนี้ พบว่ามีหลากหลายรูปแบบและอาจจะปรากฏร่วมกันได้มากกว่า ๒ กลวิธีขึ้นไป จากการศึกษารูปแบบการปรากฏร่วมกันของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมทั้งหมดพบว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกจะปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นมากและบ่อยครั้งที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลวิธีดังกล่าวไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้เพราะจะทำให้คำตอบนั้นไม่ใช่การแย้งแต่จะเป็นการยอมรับความคิดเห็นนั้นแทน การปรากฏร่วมของกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่

มีความหมายด้านบวกนี้พบว่าจะปรากฏร่วมกับกลวิธีกล่าวแย้งโดยอ้อมเท่านั้น ทำให้น้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งอ่อนลงและรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกในการกล่าวแย้งแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะตำหนิว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี หรือไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้ฟังเสียทีเดียว

ตัวอย่าง

- / เป็นสิ่งที่ดีเหมาะกับงานของเรา / แต่เราไม่ได้เตรียมการในสิ่งนี้ไว้ เช่น งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ / (๓๘๖)
- / หัวข้อที่คุณนำเสนอก็เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ / แต่ลองคิดเพิ่มเติมอีกทีคะ เพื่อว่าจะได้หัวข้อที่น่าสนใจกว่านี้ / (๓๘๗)
- / การจัดแสดงละครนั้นเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ / แต่ครุคิดว่ามันไม่ค่อยเข้ากับกิจกรรมวิชาการนะ / ลองคิดกิจกรรมอื่นๆอีกดีไหมคะ (๓๘๘)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ ที่แสดงความขัดแย้งกับถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนั้นเพื่อแย้งความคิดเห็น ดังจะสังเกตว่าถ้อยคำที่นำมาประกอบจะมีคำเชื่อม “แต่” ที่แสดงความขัดแย้งกับความข้างหน้าปรากฏด้วยเสมอ กลวิธีอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ในตัวอย่างที่ (๓๘๖) คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ในตัวอย่างที่ (๓๘๗) คือ กลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น และ ในตัวอย่างที่ (๓๘๘) คือ กลวิธีการแสดงความเห็น+กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ส่วนถ้อยคำที่เป็นตัวอ่อน คือ กลวิธีการแสดงการถาม

นอกจากการปรากฏร่วมของกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกกับกลวิธีอื่นๆ แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการแสดงความเห็น กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ยังเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้กับกลวิธีอื่นๆค่อนข้างมากด้วย

ตัวอย่าง

- / หัวข้อที่หนูจะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการยังมีหัวข้อที่น่าสนใจอีก
ใหม่ / หนูลองช่วยคิดกับเพื่อนในชั้นดูเผื่อจะมีหัวข้ออื่นที่หนูและเพื่อนเห็นว่าดี
กว่าหัวข้อนี้ / (๓๘๙)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆ ของผู้ฟัง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม

ตัวอย่าง

- / คุณคิดว่า ... (ให้เหตุผลแก่นักเรียน) / มีหัวข้ออื่นอีกหรือเปล่า / (๓๙๐)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆ ของผู้ฟัง และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงความเห็น+กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / คุณคิดว่าหัวข้อ ... นี้จะหาข้อมูลได้ง่ายกว่าไหม / อีกอย่างหัวข้อนี้กำลังเป็นที่สนใจของทุกคน / หรือคุณมีหัวข้ออื่นที่คิดไว้หรือเปล่า / (๓๙๑)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงการถาม ปราบกฎ ๒ ถ้อยคำใน ถ้อยคำที่ ๑ และถ้อยคำที่ ๓ โดยในถ้อยคำแรกเป็นการแสดงการถามเพื่อเสนอข้อคิดเห็นอื่นที่แย้ง ข้อคิดเห็นของผู้ฟังประกอบกับกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และในถ้อยคำที่สาม เป็นการแสดงการถามเพื่อขอข้อคิดเห็นอื่นๆ ของผู้ฟัง ส่วนถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / ในความเห็นของคุณ คุณคิดว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละคร / เพราะสถานที่ในการจัดไม่เพียงพอ,ระยะเวลาไม่เหมาะสม ฯลฯ / (๓๙๒)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วย และถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- / ละครมีคนแสดงกันมากแล้ว / ลองจัดกิจกรรมอื่นดูใหม่ / คิดดูให้ดีๆ /

(๓๙๓)

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ถ้อยคำที่ชัดเจนได้ คือ การแสดงการถามเพื่อเสนอให้ทำสิ่งอื่น และถ้อยคำที่เป็นตัวเอน คือ การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง

ตัวอย่าง

- / ตามความคิดของนักศึกษาเป็นข้อเสนอแนะที่ดี / **เพียงแต่อาจารย์เห็นว่ากิจกรรมนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ควรจัดกิจกรรมวิชาการ / หรือคิดอย่างไรหรือลองอธิบายให้ฟังซิคะ / (๓๙๔)**

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่เห็นด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนได้ คือ กลวิธีการแสดงการถามเพื่อขอให้ผู้ฟังให้เหตุผล และถ้อยคำที่เป็นตัวเอน คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก

ตัวอย่าง

- / **อาจารย์ว่าหัวข้อนี้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงาน / นักศึกษาลองเสนอหัวข้อใหม่มาซิและพร้อมด้วยแนวทางการจัดบอร์ด / (๓๙๕)**

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง และถ้อยคำที่ชัดเจนได้ คือ กลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น

ตัวอย่าง

- / **อาจารย์เห็นว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละคร / เพราะ ... (เหตุผล) / นักศึกษาลองเสนอแนวคิดอื่น ๆ นอกจากการแสดงละคร / (๓๙๖)**

ถ้อยคำที่เป็นตัวเข้ม คือ กลวิธีการแสดงความเห็นเพื่อแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ถ้อยคำที่ชัดเจนได้ คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และถ้อยคำที่เป็นตัวเอน คือ กลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น

การปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมร่วมกันนี้พบว่ากลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มี

ความหมายด้านบวก กลวิธีที่นำมาปรากฏร่วมกับกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกนี้ จะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การใช้กลวิธีดังกล่าวร่วมกันเป็นการแสดงว่าผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับผู้ฟังจึงได้กล่าวชมเชยก่อน แล้วจึงแสดงความเห็นแย้งในภายหลังโดยใช้กลวิธีทางอ้อม ทำให้น้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการแสดงความเห็น กลวิธีการแสดงการถาม และกลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง เป็นกลวิธีที่นำมาใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆมากด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการกล่าวแย้งนี้เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นซึ่งไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ผู้พูดจึงมักจะแย้งโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าเป็นความเห็นของผู้พูดเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะบังคับให้ผู้ฟังต้องทำตาม และไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดีหรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่าแต่ประการใด โดยมักจะแสดงเหตุผลที่ทำให้ไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นหรือเหตุผลที่สนับสนุนข้อคิดเห็นของตนในการแย้งนั้นด้วย กลวิธีทั้งสามกลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังและรักษาหน้าของผู้พูดได้มาก ผู้พูดจึงมักจะนำไปใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งอื่นๆ

จากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีต่างๆระหว่างถ้อยคำพบว่ากลวิธีที่ปรากฏมากจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมซึ่งอาจจะปรากฏร่วมกันเอง หรืออาจปรากฏร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงก็ได้ ทั้งนี้การใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมก็เพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงนั่นเอง นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะไม่ใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงร่วมกันเลย ทั้งนี้เนื่องจากการกล่าวแย้งโดยตรงเป็นการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากอยู่แล้ว หากนำมาใช้ร่วมกันอีกก็อาจจะทำให้คู่สนทารู้สึกเสียหน้าได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้พูดเป็นครูของผู้ฟังจึงอาจต้องการให้ผู้ฟังคิดและตัดสินใจได้ด้วยตัวเองโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะเท่านั้น จึงทำให้ครูมักจะไม่แสดงความเห็นแย้งโดยตรงไปตรงมา ดังสังเกตได้จากเหตุผลของการไม่แย้งในแบบสอบถามที่ปรากฏเหตุผลที่ต้องการให้นักเรียนคิดตัดสินใจเองมากที่สุด

จากการศึกษาการกล่าวแย้งความคิดเห็นและการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น จะเห็นได้ว่าผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีใดในการกล่าวแย้งก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีทางตรงหรือกลวิธีทางอ้อม และอาจจะปรากฏใช้เพียงกลวิธีเดียวหรือมากกว่าหนึ่งกลวิธีในหนึ่งคำตอบก็ได้ อีกทั้งกลวิธีที่ปรากฏนี้ก็อาจจะไม่เท่ากับจำนวนของถ้อยคำที่ปรากฏในหนึ่งคำตอบ เนื่องจากว่าบางถ้อยคำอาจปรากฏใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี และในทางกลับกันแม้ว่าจะปรากฏจำนวนถ้อยคำมากแต่ถ้อยคำนั้นอาจใช้กลวิธีเดียวกันด้วย ซึ่งในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาถึงการปรากฏของกลวิธีต่างๆ จากจำนวนความถี่ที่กลวิธีนั้นปรากฏแต่ละครั้งโดยไม่จำแนกว่าเป็นถ้อยคำ

๓.๒.๒.๑.๔ ความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น

จากคำตอบที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งสิ้น ๓๙๕ คำตอบ พบว่ามีจำนวนการปรากฏของกลวิธีทั้งหมด ๕๑๒ ครั้ง แบ่งเป็นกลวิธีที่เสริมการกล่าวแย้ง ๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๖ และกลวิธีการกล่าวแย้งอีก ๕๐๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๔ กลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งสามารถแบ่งเป็นกลวิธีต่างๆได้ ๑๗ กลวิธี แบ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ๓ กลวิธี และกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอีก ๑๔ กลวิธี แต่ละกลวิธีมีค่าความถี่ของการปรากฏต่อจำนวนการปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด ๕๐๓ ครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า				
กลวิธีการกล่าวแย้ง	จำนวนความถี่ที่ปรากฏ (ครั้ง)	การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้ง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง	๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย	๙	๑.๗๙	๓.๙๘
	๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง	๗	๑.๓๙	
	๓. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ	๔	๐.๘	
กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม	๔. การแสดงการถาม	๑๑๒	๒๒.๒๗	๙๖.๐๒
	๕. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง	๑๐๓	๒๐.๔๘	
	๖. การแสดงความเห็น	๙๔	๑๘.๖๙	
	๗. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	๖๒	๑๒.๓๓	
	๘. การบอกให้เสนอสิ่งอื่น	๓๘	๗.๕๕	
	๙. การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง	๒๗	๕.๓๗	
	๑๐. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม	๑๘	๓.๕๘	
	๑๑. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม	๑๒	๒.๓๙	
	๑๒. การแสดงความกังวลใจ ไม่น่าใจ	๘	๑.๕๙	
	๑๓. การผลัดไปโอกาสหน้า	๓	๐.๖๐	
	๑๔. การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก	๓	๐.๖๐	
	๑๕. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในที่	๑	๐.๑๙	
	๑๖. การอ้างความเห็นของส่วนรวม	๑	๐.๑๙	
	๑๗. การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้	๑	๐.๑๙	
รวม	๕๐๓	๑๐๐	๑๐๐	

ตารางที่ ๓๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๔ สามารถมองเห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมมากถึง ร้อยละ ๙๖.๐๕ ของกลวิธีที่เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นทั้งหมด ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงนั้น ปรากฏเพียงร้อยละ ๓.๙๔ เท่านั้น กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและโดยอ้อมนี้ต่างก็มีข้อดี และข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

	การกล่าวแย้งโดยตรง	การกล่าวแย้งโดยอ้อม
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังสามารถทราบเจตนาได้ทันที - บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาหน้าผู้ฟัง - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นไปอย่างราบรื่น - ผู้ฟังไม่รู้สึกถูกบังคับ
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - คุกคามหน้าผู้ฟัง - อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังไม่ราบรื่น - อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกบังคับ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ฟังอาจไม่ทราบเจตนาของผู้พูด - ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของถ้อยคำ

ตารางที่ ๓๕ แสดงการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงกับการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๕ ข้างต้น ทำให้เห็นว่าการที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาก แสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงหน้าของผู้ฟังและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าการทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาของผู้พูดได้ทันที แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเห็นว่าการแย้งความคิดเห็นต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่าเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้ผู้ฟังเสียหน้า จึงพยายามเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดยอมรับความคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอมาให้มากที่สุดเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟัง นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงน้อยกว่ากลวิธีการแย้งความคิดเห็นโดยอ้อมมาก ซึ่งแตกต่างจากการกล่าวแย้งสิ่งที่ไม่ดีที่ปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงใกล้เคียงกับกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟังจึงอาจไม่คำนึงถึงการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแย้งมากนัก เพียงแต่แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่คิดเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะบังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามความคิดเห็น

นั้น ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าแล้วยังอาจทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับด้วยเพราะยึดความคิดของตนเป็นหลัก ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและบังคับให้นักเรียนทำตามสิ่งที่ตนต้องการด้วยอำนาจที่มีมากกว่า ผู้พูดจึงมักใช้กลวิธีทางอ้อมในการแย้งความคิดเห็นนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดดังเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ไว้ ส่วนการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแก้ไขข้อมูลที่ผู้ฟังกล่าวผิดให้ถูกต้อง ซึ่งผู้พูดเป็นครูของผู้ฟังและมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง ดังนั้นผู้พูดจึงคำนึงถึงการทำให้บรรลุมติวัตถุประสงค์ในการแย้งเพื่อแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นให้ถูกต้องมากกว่า ทำให้ปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมากนั่นเอง

๒. กลวิธีที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงการถาม ปรากฏร้อยละ ๒๒.๒๗ ของถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ปรากฏร้อยละ ๒๐.๔๘ ของถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด และกลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับสาม คือ กลวิธีการแสดงความเห็น ปรากฏร้อยละ ๑๘.๖๙ ของถ้อยคำที่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งหมด ซึ่งจะสังเกตว่าทั้งสามกลวิธีมีค่าความถี่การปรากฏไม่แตกต่างกันมากนัก
๒. กลวิธีทั้งสามกลวิธี คือ กลวิธีการแสดงการถาม กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และกลวิธีการแสดงความเห็นล้วนแต่เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมทั้งสิ้น การที่ปรากฏใช้กลวิธีต่างๆ เหล่านี้มากกว่ากลวิธีอื่น เนื่องจากว่าผู้พูดสามารถใช้กลวิธีทั้งสามนี้เพื่อแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของผู้ฟังได้เลยโดยไม่ทำผู้ฟังรู้สึกเสียหน้ามากนัก เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ร่วมกับกลวิธีอื่นได้อีกด้วย ในขณะที่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ มักจะต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นอีกไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง หรือ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมด้วยตนเอง เช่น กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่นเสมอ มิฉะนั้นจะทำให้ถ้อยคำนั้นกลายเป็นการยอมรับความคิดเห็นของคู่สนทนาแทนที่จะเป็นการแย้งได้
๓. จากการที่ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าความคิดเห็นเป็นสิ่งที่ไม่มีถูกผิดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงมักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยแสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะบังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามความคิดเห็นของผู้พูด ผู้พูดเพียงแต่เสนอในสิ่งที่คิดเท่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังนำกลับไปพิจารณาตัดสินใจเอง ทั้งนี้เนื่องจากผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและมีอำนาจมากกว่าผู้ฟัง หากผู้พูดแย้งอย่างตรงไปตรงมาอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดต้องการให้ทำตามความคิดเห็นของผู้พูดได้ อันจะเป็นการคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังตามแนวคิดของ

บราวน์และเลวินสัน อีกทั้งยังอาจทำให้ผู้พูดเองไม่เป็นที่ยอมรับด้วย เพราะผู้ฟังอาจคิดว่าผู้พูดใช้อำนาจที่มีมากกว่าบังคับให้ผู้ฟังทำในสิ่งที่ต้องการ โดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กลวิธีการแสดงการถามเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่แสดงว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่จะบังคับผู้ฟัง โดยให้สิทธิ์ในการตัดสินใจแก่ผู้ฟัง ผู้พูดเพียงแต่เสนอความคิดเห็นของตนเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ฟังเท่านั้น ผู้ฟังอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเป็นไปตามเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ผู้ฟังได้แสดงออกทางความคิดเห็นนั่นเอง

๔. กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังปรากฏใช้มากเป็นอันดับสอง โดยมีค่าความถี่การปรากฏน้อยกว่ากลวิธีการแสดงการถามเพียงร้อยละ ๑.๗๙ เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการแสดงเหตุผลเป็นการบอกถึงเหตุที่ทำให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ทำให้ผู้พูดจำเป็นต้องแย้งเพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ผู้พูดไม่ได้ไม่ยอมรับหรือจะหักหน้าผู้ฟัง อีกทั้งการแสดงเหตุผลยังเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือในตัวผู้พูดให้มากยิ่งขึ้นด้วย เนื่องจากการแสดงว่าผู้พูดมีเหตุผลในการแย้ง ไม่ได้ใช้อำนาจที่มีมากกว่าบังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามในสิ่งที่ตนคิด กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังจึงช่วยรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและของผู้พูดได้ ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงมักจะใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลในการกล่าวแย้งโดยอาจจะใช้แย้งความคิดเห็นเลยหรืออาจจะใช้ร่วมกับกลวิธีการกล่าวแย้งอื่นๆก็ได้
๕. เนื่องจากการกล่าวแย้งในประเภทนี้เป็นการกล่าวแย้งความคิดเห็นซึ่งไม่มีถูกหรือผิด ผู้พูดจึงมักจะใช้กลวิธีที่แสดงว่าสิ่งที่แย้งนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดด้วย จึงทำให้ปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความเห็นมากเป็นอันดับสาม ซึ่งก็มีค่าความถี่การปรากฏไม่แตกต่างจากสองอันดับแรกมากนัก กลวิธีการแสดงความเห็นเป็นกลวิธีที่แสดงว่าสิ่งที่แย้งนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น คนอื่นอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี หรือความคิดเห็นของผู้พูดดีกว่า เพราะคนอื่นๆอาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้พูดแต่เห็นด้วยกับผู้ฟังก็ได้ ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกละอายหน้ามากนัก และในทางกลับกันยังแสดงว่าผู้พูดมิได้ยึดความคิดตนเป็นหลักโดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ซึ่งอาจจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้ กลวิธีนี้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและของผู้พูดได้
๖. กลวิธีการกล่าวแย้งอื่นๆที่ปรากฏมากในอันดับต่อมาของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะสังเกตว่าส่วนมากมักจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น กลวิธีการบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง หรือกลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับที่ ๔ ถึง ๖ ตามลำดับ กลวิธีทั้งสามนี้เป็นกลวิธีทางอ้อมที่แสดงการ

เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้คิดตัดสินใจเอง ไม่บังคับผู้ฟัง โดยให้ผู้ฟังเสนอข้อคิดเห็นอื่นๆเอง ให้ผู้ฟังคิดพิจารณาตัดสินใจอีกครั้ง หรือให้ข้อคิดเห็นอื่นแก่ผู้ฟังเพื่อเป็นอีกทางเลือกในการตัดสินใจแม้ผู้พูดจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ส่วนกลวิธีอื่นๆนั้นปรากฏใช้ไม่มากนัก คือ มักจะมีจำนวนครั้งของการปรากฏไม่เกิน ๑๐ ครั้งของจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีทั้งหมด ๕๔๐ ครั้ง ยกเว้นแต่เพียงกลวิธีการเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สามเท่านั้นที่ปรากฏ ๑๒ ครั้ง ซึ่งก็เป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ได้บังคับให้ต้องทำตามความเห็นของผู้พูดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของส่วนรวมเป็นหลัก

๗. จากค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีต่างๆของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าดังกล่าวข้างต้นนี้ จะสังเกตว่าผู้พูดมักจะคำนึงถึงการรักษาหน้าของผู้ฟังโดยจะใช้กลวิธีที่แสดงการไม่บังคับให้ผู้ฟังต้องทำตามความคิดเห็นของตนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดเป็นครูของผู้ฟัง จึงต้องการให้ผู้ฟังรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเองเพื่อฝึกฝนการทำงานให้กับนักเรียน ครูเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางที่ควรให้เท่านั้น เพราะความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิด ผู้พูดจึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงมักจะกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยใช้กลวิธีทางอ้อมมากที่สุดและเด่นชัดกว่ากลวิธีอื่น

กลวิธีทั้ง ๑๗ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดใช้กล่าวแย้งความคิดเห็นของคู่สนทนาที่ได้เสนอมาก่อนหน้านั้นโดยทันที แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดบางส่วนอาจแย้งความคิดเห็นนั้นโดยไม่พูดบอกคู่สนทนาเลย หรืออาจจะพูดบอกแต่ไม่ได้บอกโดยทันทีด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่นๆ ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๓.๒.๒.๒ การแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่น

การแย้งความคิดเห็นโดยการทำอย่างอื่น หมายถึง การแสดงความไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังได้เสนอมาก่อนหน้า โดยการใช่วิธีใดวิธีหนึ่งซึ่งผู้แย้งไม่ได้ใช้รูปทางภาษาในการพูดสื่อสารกับผู้ที่ไม่เห็นด้วย หรืออาจจะใช้รูปทางภาษาพูดสื่อสารกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยได้แต่ต้องไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่มีการแสดงความคิดเห็นนั้น

จากคำตอบที่แสดงการแย้งความคิดเห็นทั้งหมด ๒๙๕ คำตอบ พบว่าปรากฏการแย้งโดยใช้วิธีอื่นทั้งสิ้น ๙ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๕ วิธีอื่นที่ใช้ในการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านี้พบเพียง ๑ กลวิธีเท่านั้น คือ การบอกเมื่อไม่มีบุคคลที่สาม

การแย้งผู้ฟังโดยการบอกตามลำพังเมื่อไม่มีบุคคลที่สามนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการแย้งสิ่งที่ผิด กล่าวคือ เมื่อผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่าได้กล่าวแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย ผู้พูดจะยังไม่กล่าวแย้งโดยทันที แต่จะรอให้อยู่กันตามลำพังก่อนจึงค่อยกล่าวแย้ง ซึ่งถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้รูปทางภาษาในการพูดสื่อสารกับผู้ฟัง แต่เนื่องจากผู้พูดมิได้ใช้ถ้อยคำเพื่อแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ผู้ฟังได้กล่าวแสดงความคิดเห็นแล้วในทันที แต่จะรอให้อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามก่อนจึงจะแย้งซึ่งเป็นการเปลี่ยนสถานการณ์การแย้งจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นการกล่าวแย้งโดยใช้วิธีอื่น

การบอกตามลำพังนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่แสดงการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา เนื่องจากผู้พูดไม่ได้ใช้ถ้อยคำใดที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังในสถานการณ์นั้นเลย แต่จะแย้งในภายหลังเพื่อไม่เป็นการทักหน้าผู้ฟังต่อหน้าคนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกอายและเสียหน้าได้มากกว่า ดังจะเห็นได้จากคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้บอกไว้ว่า "เรียกผู้ฟังมาคุยเป็นส่วนตัว" หรือ "หาเวลาคุยกับนักเรียนคนเดียวและแนะนำสิ่งที่เห็นสมควร" เป็นต้น

ผลการศึกษากการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นข้างต้นเป็นผลที่ได้จากคำตอบทั้งหมดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยไม่ได้จำแนกสถานการณ์การมีหรือไม่มีบุคคลที่สาม ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะพิจารณาว่าปัจจัยการมีหรือไม่มีบุคคลที่สามจะมีผลต่อการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นหรือไม่อย่างไร

๓.๓ ความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้ง ทั้งนี้เพราะการกล่าวแย้งเป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วยจึงน่าจะทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ง่ายและมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม เพราะมีบุคคลอื่นรับรู้ความผิดพลาดหรือข้อด้อยในข้อคิดเห็นของผู้ฟังด้วย ดังเช่นที่บราวน์และเลวิสสันได้จัดให้ความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น การมีบุคคลที่สาม เป็นตัวแปรหนึ่งในการคำนวณหาค่าความเสี่ยงต่อการเสียหน้าของผู้ฟัง ซึ่งหากมีค่าของตัวแปรสูง ความเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าก็จะสูง

ขึ้นด้วย (Brown & Levinson, 1978) แสดงให้เห็นว่าบริบทของการสนทนานั้นมีส่วนสำคัญต่อการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงความสุภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์การแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นเป็นอย่างละ ๔ สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น ๘ สถานการณ์ คือ การแย้งสิ่งที่ผิดในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ การแย้งสิ่งที่ผิดในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ การแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์ และการแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๒ สถานการณ์

การศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของการแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาจากการนำเอาค่าสถิติของการปรากฏการแย้งและการไม่แย้ง สาเหตุของการไม่แย้ง และกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งของทั้งสองสถานการณ์มาเปรียบเทียบกันว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๓.๓.๑ ความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

เมื่อนำเอาข้อมูลการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นทั้งหมดรวม ๗๙๕ คำตอบ แบ่งเป็นการแย้งสิ่งที่ผิด ๔๐๐ คำตอบ และการแย้งความคิดเห็น ๓๙๕ คำตอบ มาจำแนกตามสถานการณ์พบว่ามีค่าเฉลี่ยของการปรากฏการแย้งและการไม่แย้ง ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
สถานการณ์	ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
	แย้ง	ไม่แย้ง	แย้ง	ไม่แย้ง
การแย้งสิ่งที่ผิด	๕๐.๒๕	๐.๒๕	๔๘.๖๒	๑.๕๐
การแย้งความคิดเห็น	๔๖.๒๑	๓.๒๘	๒๘.๐๗	๒๑.๘๐
รวม	๙๖.๔๖	๓.๕๓	๗๖.๖๙	๒๓.๓๐

ตารางที่ ๓๖ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๖ ข้างต้นจะเห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะแย้งร้อยละ ๙๖.๔๖ และไม่แย้งเพียงร้อยละ ๓.๕๓ และเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามจะแย้งน้อยลง คือ ร้อยละ ๗๖.๖๙ และไม่แย้งร้อยละ ๒๓.๓๐

ค่าความถี่ของการปรากฏการแย้งและการไม่แย้งในสถานการณ์ที่แตกต่างกันดังตารางข้างต้นทำให้เห็นว่าสถานการณ์มีส่วนในการเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้ง แม้ว่าจะปรากฏการแย้งมากกว่าการไม่แย้งทั้งสองสถานการณ์ก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะการแย้งกับการแย้งและการไม่แย้งกับการไม่แย้งด้วยกันแล้วพบว่ามีความแตกต่างกัน คือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามผู้พูดจะแย้งมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากถึงร้อยละ ๑๙.๗๗ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปลี่ยนกลวิธีเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยจะเปลี่ยนจากการแย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามเป็นการไม่แย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยการมีบุคคลที่สามมีส่วนสำคัญในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำวัจนกรรมการแย้งด้วย

การที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย้งมากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามนั้น แสดงว่าผู้พูดเห็นว่าการแย้งผู้ฟังในขณะที่มีบุคคลอื่นอยู่ด้วยมีส่วนในการทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้มากยิ่งขึ้น เพราะทำให้ผู้อื่นรู้ถึงข้อผิดพลาดหรือข้อด้อยของผู้ฟังด้วย ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงเลือกที่จะหลีกเลี่ยงไม่แย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ทั้งนี้จากเหตุผลของการไม่แย้งที่ปรากฏในแบบสอบถามพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะแสดงเหตุผลที่ค้ำนึ่งถึงหน้าของคู่สนทนาในการแย้งสิ่งที่ผิดเท่านั้น ไม่พบในการแย้งความคิดเห็น อย่างไรก็ตามการแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วยก็เป็นการรักษาหน้าของคู่สนทนาเช่นกัน แม้ผู้พูดจะไม่ได้แสดงไว้ในแบบสอบถามก็ตาม นอกเหนือจากเหตุผลของการไม่แย้งเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนาแล้ว ผู้พูดยังได้แสดงเหตุผลอื่นๆอีก ได้แก่ การเกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ และ ความต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด ซึ่งเหตุผลดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย กล่าวคือ ผู้พูดมีฐานะเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่ที่จะให้กำลังใจนักเรียน ไม่ซ้ำเติมเมื่อนักเรียนผิดพลาด และฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจทำงานด้วยตัวเองเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในเหตุผลของการไม่แย้งทั้งสองประเภทข้างต้น

นอกจากนี้จะสังเกตว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเลือกไม่แย้งความคิดเห็นมากกว่าไม่แย้งสิ่งที่ผิดมาก กล่าวคือ ปรากฏการไม่แย้งความคิดเห็นถึง ๑๐๐ คำตอบ ในขณะที่การไม่แย้งสิ่งที่ผิดปรากฏเพียง ๕ คำตอบเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะค้ำนึ่งถึงการแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้องมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้พูดเป็นครูของผู้ฟัง จึงมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังที่เป็นนักเรียนกล่าวผิด ครูจึงต้องแย้งเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ในขณะที่

ความคิดเห็นนั้นไม่มีถูกหรือผิด การให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนจึงเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักคิดตามแนวการจัดการศึกษาแบบใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒ : ๑๙) ทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูไม่คำนึงถึงการแย้งความคิดเห็นมากนัก แต่ต้องการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดมากกว่า

เหตุผลของการไม่แย้งทั้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นนี้มีค่าความถี่การปรากฏเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและมีบุคคลที่สาม ดังตารางต่อไปนี้

สถานการณ์การแย้ง		เหตุผล	รักษาหน้า คู่สนทนา	เกรงว่าคู่สนทนา จะขาดความมั่นใจ	ต้องการให้ได้ แสดงออกทาง ความคิด
		(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
ไม่มี บุคคลที่ สาม	สิ่งที่ผิด	-	-	-	-
	ความคิดเห็น	-	-	๑๐๐	
	รวม	-	-	๑๐๐	
มี บุคคลที่ สาม	สิ่งที่ผิด	๑.๑๐	๔.๓๙	-	
	ความคิดเห็น	-	๑.๑๐	๙๓.๔๑	
	รวม	๑.๑๐	๕.๔๙	๙๓.๔๑	

ตารางที่ ๓๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางการปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งข้างต้นจะสังเกตว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ไม่แย้งจะให้เหตุผลที่แสดงความต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิดเพียงเหตุผลเดียวเท่านั้นทำให้ค่าความถี่การปรากฏเป็น ๑๐๐% และเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ไม่แย้งจะให้เหตุผลที่แสดงความต้องการให้ได้แสดงออกทางคิดมากที่สุดเช่นกัน คือ ร้อยละ ๙๓.๔๑ รองลงมา คือ เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ ร้อยละ ๕.๔๙ และเหตุผลที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ เพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนา ร้อยละ ๑.๑๐ จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่แสดงความต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิดเป็นเหตุผลที่ปรากฏมากที่สุดโดยปรากฏทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและมีบุคคลที่สาม ในขณะที่เหตุผลอื่นๆปรากฏไม่มากนักและจะปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น

เหตุผลของการไม่แย้งเพื่อให้ได้แสดงออกทางความคิดที่ปรากฏมากที่สุดพบ เฉพาะในการแย้งความคิดเห็นเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการแสดงความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ประกอบกับแนวการจัดการศึกษาระบบใหม่ที่เน้นการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จัก คิดเป็น ทำเป็น และแก้ไขปัญหาต่างๆได้ด้วยประสบการณ์ของนักเรียนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒ : ๑๙) ทำให้ผู้พูดที่เป็นครุค่านึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้คิด ตัดสินใจ และฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่า จึงเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ฟัง การไม่แย้งเพราะต้องการให้ได้แสดงความคิดเห็นแม้จะมีค่าเฉลี่ยการปรากฏในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามมากกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แต่หากดูจากค่าความถี่ที่ปรากฏแล้วพบว่าจะปรากฏในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่า คือ ปรากฏความถี่ ๘๕ ครั้ง ในขณะที่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ปรากฏความถี่เพียง ๑๓ ครั้งเท่านั้น แต่เนื่องจากในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามไม่ปรากฏเหตุผลอื่นเลยจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยของการปรากฏมากกว่า จากการปรากฏของเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้นไม่เฉพาะแต่เพียงผู้ฟังเท่านั้น แต่รวมถึงนักเรียนคนอื่นๆด้วยเพื่อฝึกฝนการทำงานร่วมกันนั่นเอง

ความต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิดเป็นเหตุผลเดียวที่ปรากฏทั้งสอง สถานการณ์ ส่วนเหตุผลที่เกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาขาดความมั่นใจ และเหตุผลเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงความมั่นใจและหน้าของผู้ฟัง แต่จะไม่คำนึงถึงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม เหตุผลที่แสดงว่าเกรงจะทำให้คู่สนทนาเสียความมั่นใจปรากฏทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็น ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย้งเพราะเห็นว่า มีบุคคลที่สามอยู่ หากแย้งไปอาจจะทำให้ผู้ฟังอายและไม่มั่นใจได้ ส่วนเหตุผลเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนาปรากฏเฉพาะการแย้งสิ่งที่ผิดเท่านั้น แสดงว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเห็นว่าการแย้งสิ่งที่ผิดมีผลต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากกว่าการแย้งความคิดเห็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงว่าผู้ฟังผิดโดยตรงซึ่งมีผลต่อหน้าของผู้ฟังอย่างชัดเจน แต่การแย้งความคิดเห็นไม่ได้แสดงว่าถูกหรือผิด เพียงแต่ความคิดเห็นอาจจะไม่ตรงกันเท่านั้น ผู้พูดจึงอาจจะไม่ได้คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากนัก อย่างไรก็ตามเหตุผลที่แสดงการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนายังเป็นเหตุผลที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ พบเพียง ๑ คำตอบเท่านั้น จากค่าเฉลี่ยการปรากฏเหตุผลที่ไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทำให้เห็นว่าผู้ที่เป็นครุจะคำนึงถึงหน้าที่ของตนมากกว่าที่จะรักษาหน้าของนักเรียน เพราะเห็นว่าสิ่งที่ผู้พูดกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด ไม่ว่าจะเลือกแย้งหรือไม่แย้งก็ตาม

นอกจากความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาว่าสถานการณ์ทั้งสองสถานการณ์มีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งหรือไม่ อย่างไร

๓.๓.๒ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งทั้งการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดทั้ง ๒๐ กลวิธี และการกล่าวแย้งความคิดเห็นอีก ๑๗ กลวิธี ดังตารางที่ ๒๖ และ ตารางที่ ๓๔ ข้างต้น เป็นผลที่ได้จากคำตอบทั้งหมดซึ่งยังไม่ได้จำแนกสถานการณ์ แต่เมื่อนำมาจำแนกเป็นสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามแล้วพบว่าการใช้กลวิธีต่างๆมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

๓.๓.๒.๑ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการแย้งสิ่งที่ผิดกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในการแย้งสิ่งที่ผิดนั้นผู้พูดสามารถแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำหรืออาจทำอย่างอื่นเพื่อแย้ง โดยในแต่ละกลวิธีต่างก็มีกลวิธีย่อยๆที่ใช้ต่างกัน เนื่องจากในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการกล่าวแย้งเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่ศึกษาความสัมพันธ์ของการแย้งด้วยวิธีอื่นกับสถานการณ์ทั้งสองสถานการณ์

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดในหนึ่งคำตอบ ผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าเฉลี่ยของการปรากฏใช้กลวิธีต่างๆต่อจำนวนถ้อยคำที่ปรากฏในแต่ละสถานการณ์ คือ ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๓๓๖ ถ้อยคำ และในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๒๕๒ ถ้อยคำ ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยของการปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
กลวิธีการกล่าวแย้ง		สถานการณ์	ไม่มีบุคคลที่สาม	มีบุคคลที่สาม
		การกล่าวแย้งโดยตรง	๑. การบอกว่าผิด	๑๙.๐๕
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๑๔.๘๘	๑๗.๕๖	
	๓. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง	๕.๓๖	๑.๑๙	
การกล่าวแย้งโดยอ้อม	๔. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๑๘.๑๕	๒๒.๖๒	
	๕. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง	๑๐.๗๑	๕.๙๖	
	๖. การแสดงการถาม	๖.๒๕	๗.๑๔	
	๗. การแสดงความเห็น	๕.๖๕	๖.๗๕	
	๘. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๓.๒๖	๓.๙๗	
	๙. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๓.๘๗	๒.๓๘	
	๑๐. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	๒.๙๘	๑.๕๙	
	๑๑. การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ	๒.๓๘	๐.๗๙	
	๑๒. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๑.๕๙	๐.๗๙	
	๑๓. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง	๑.๕๙	๐.๗๙	
	๑๔. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง	๑.๑๙	๐.๗๙	
	๑๕. การการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๐.๘๙	๐.๗๙	
	๑๖. การเสนอทางเลือกอื่น	๐.๘๙	๐.๗๙	
	๑๗. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง	๐.๕๙	๐.๗๙	
	๑๘. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป	๐.๕๙	๐.๗๙	
	๑๙. การพูดตลก	-	๑.๑๙	
	๒๐. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๑.๓๐	๐.๔๐	
	รวม		๙๙.๙๗	๙๙.๙๘

ตารางที่ ๓๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๘ ข้างต้นทำให้เห็นภาพรวมความสัมพันธ์ของสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามกับการเลือกใช้กลวิธีกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าสรุปได้ดังนี้

๑. กลวิธีที่ปรากฏใช้มากที่สุดทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม คือ กลวิธีการบอกว่าผิด ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่สอนและให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟัง จึงทำให้ผู้พูดคำนึงถึงการแก้ไขสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดให้ถูกต้องมากที่สุดไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม กลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับสอง คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยมีค่าความถี่การปรากฏใกล้เคียงกับกลวิธีการบอกว่าผิด แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูหากไม่แย้งโดยบอกว่าคุณเรียนกล่าวผิดโดยตรงไปตรงมาก็มักจะสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้แก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นเลย ส่วนกลวิธีที่ปรากฏใช้มากเป็นอันดับที่สามต่อมา คือ กลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะใช้ควบคู่กับการบอกว่าผิด จึงทำให้ทั้งสามกลวิธีนี้มีค่าความถี่การปรากฏไม่แตกต่างกันมากนัก
๒. การที่ปรากฏใช้กลวิธีทั้งสามกลวิธีในข้อ ๑. มากกว่ากลวิธีอื่นๆไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่เป็นครูจะคำนึงถึงการแก้ไขสิ่งที่นักเรียนพูดผิดให้ถูกต้องมากที่สุด โดยไม่ได้คำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากนัก ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้ฟังเป็นนักเรียน มีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่าผู้พูดอยู่แล้ว การกล่าวผิดจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งหากผู้พูดไม่แก้ไขให้ถูกต้องในทันที นักเรียนคนอื่นๆที่เป็นบุคคลที่สามในสถานการณ์นั้นก็อาจจะเข้าใจผิดไปด้วยได้ จึงทำให้ค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีทั้งสามนี้เพิ่มมากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่จึงคำนึงถึงการสั่งสอนและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนตามหน้าที่ของครูมากกว่าจะคำนึงถึงหน้าของนักเรียน แม้ว่ากลวิธีที่ปรากฏมากเป็นอันดับ ๒ คือการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมซึ่งไม่ได้แสดงว่าผู้ฟังกล่าวผิดโดยตรงไปตรงมาก็ตาม แต่การสั่งก็เป็นการแสดงถึงการใช้อำนาจที่มีเหนือกว่าของผู้พูด ผู้ฟังอาจจะรู้สึกว่าคุณพูดบังคับหรือตำหนิผู้ฟังอันจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้เช่นกัน จึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดก็ยังคำนึงถึงการแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้องมากกว่าหน้าของผู้ฟังอยู่นั่นเอง
๓. กลวิธีการพูดตลกเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น ซึ่งเป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของการกล่าวแย้งให้อ่อนลงได้ การที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีการพูดตลกเพื่อแย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย เป็นการลดระดับความ

ติงเครียดของสถานการณ์ที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้น ทำให้ทั้งผู้ฟังรู้สึกและผู้พูดเป็นกันเองกับผู้ฟัง ไม่ได้ตำหนิผู้ฟัง และเห็นว่าความผิดพลาดของผู้ฟังไม่ได้ร้ายแรงนัก ซึ่งจะทำให้บุคคลที่สามรู้สึกเช่นนั้นด้วย ผู้ฟังก็จะไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดอาจแย้งเพื่อแก้ไขสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดได้อย่างตรงไปตรงมาเลย

๔. การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม บางกลวิธีผู้พูดอาจแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลที่สามด้วย กล่าวคือ ในการใช้กลวิธีการแสดงการถาม ผู้วิจัยพบว่าบางคำตอบผู้พูดอาจใช้กลวิธีการถามบุคคลที่สามเพื่อแย้งสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดได้

ตัวอย่าง

- (ถามทั้งห้อง) นักเรียนคะ ครูไม่แน่ใจว่าทฤษฎีนี้จริงๆเป็นยังไง (ให้นักเรียนบอกพร้อมกันซึ่งนักเรียนคนที่พูดผิดก็จะรู้และแก้ไข) (๓๙๗)

นอกจากนี้ผู้พูดยังอาจใช้บุคคลที่สามเป็นเหตุผลในการแย้งอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากบางคำตอบที่ผู้พูดได้อธิบายเหตุผลที่กล่าวแย้งไว้ด้วยว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อนักเรียนคนอื่น ๆ ซึ่งก็คือบุคคลที่สามนั่นเอง เช่น “บอกถึงสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์กับนักเรียนคนอื่น” หรือ “ให้นักเรียนไปหาข้อมูลใหม่แล้วนำมาให้ดูอีกครั้ง รวมทั้งบอกแหล่งที่สามารถศึกษาข้อมูลได้ จะทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้คิดด้วยว่าทฤษฎีของแต่ละคนถูกต้องหรือไม่” เป็นต้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แม้ผู้พูดจะแสดงถึงเหตุผลว่าเพื่อประโยชน์ต่อบุคคลที่สามมาประกอบด้วย แต่ผู้พูดก็ยังคงใช้กลวิธีการกล่าวแย้งเหมือนกับการกล่าวแย้งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามเช่นกัน ไม่ได้เปลี่ยนแปลงกลวิธีการแย้งแต่ประการใด แสดงว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดก็ยังคงใช้กลวิธีเดียวกันในการกล่าวแย้งผู้ฟัง เพียงแต่อาจเห็นว่าการกล่าวแย้งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนคนอื่น ๆ ที่เป็นบุคคลที่สามด้วยเท่านั้น ดังจะสังเกตว่าผู้พูดไม่ได้แสดงเหตุผลเป็นถ้อยคำในการกล่าวแย้งผู้ฟัง แต่แสดงไว้ประกอบในการตอบแบบสอบถามเท่านั้น ผู้วิจัยจึงไม่จัดให้การแสดงเหตุผลในที่นี้เป็นกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด เพียงแต่เป็นข้อสังเกตหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามเท่านั้น

๕. จากผลการปรากฏของกลวิธีต่างๆทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม และในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่าใดนัก กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดหากผู้พูดต้องการที่จะกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีต่างๆเหมือนกัน โดยมักจะเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้ง

โดยตรงหรือกลวิธีที่แสดงการสั่งมากที่สุด เพื่อแก้ไขสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดให้ถูกต้องตามฐานะ และหน้าที่ของผู้พูด ถึงแม้ว่าจะปรากฏความแตกต่างกันบ้างในบางกลวิธีแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น จะพบก็แต่เพียงความสัมพันธ์ในแง่ของการนำบุคคลที่สามในสถานการณ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับในการกล่าวแย้งเท่านั้น

๓.๓.๒.๒ ความสัมพันธ์ของการใช้กลวิธีต่างๆในการแย้งความคิดเห็นกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

การแย้งความคิดเห็นมีลักษณะเช่นเดียวกับการแย้งสิ่งที่ผิดข้างต้น กล่าวคือ ผู้พูดสามารถแย้งได้ทั้งโดยการกล่าวถ้อยคำ หรืออาจทำอย่างอื่นเพื่อแย้ง โดยในแต่ละกลวิธีต่างก็มีกลวิธีย่อยๆที่ใช้ต่างกัน เนื่องจากในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการกล่าวแย้งเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่ศึกษาความสัมพันธ์ของการแย้งด้วยวิธีอื่นกับสถานการณ์ทั้งสองสถานการณ์

การกล่าวแย้งความคิดเห็นในหนึ่งคำตอบ ผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าเฉลี่ยของการปรากฏใช้ต่อจำนวนถ้อยคำที่ปรากฏใช้ในแต่ละสถานการณ์ คือ ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ๓๑๙ ถ้อยคำ และในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ๑๘๔ ถ้อยคำ พบว่ามีค่าเฉลี่ยของการปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (ร้อยละ)				
กลวิธีการกล่าวแย้ง		สถานการณ์	ไม่มี	มี
			บุคคลที่สาม	บุคคลที่สาม
การกล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย		๑.๕๗	๒.๑๗
	๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง		๐.๓๑	๓.๒๖
	๓. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ		๐.๖๓	๑.๐๙
การกล่าวแย้ง โดยอ้อม	๔. การแสดงการถาม		๒๑.๙๔	๒๒.๓๘
	๕. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง		๒๒.๒๖	๑๗.๓๙
	๖. การแสดงความเห็น		๑๙.๔๔	๑๗.๓๙
	๗. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก		๑๑.๙๑	๑๓.๐๔
	๘. การบอกให้เสนอสิ่งอื่น		๘.๑๕	๖.๕๒
	๙. การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง		๔.๗๐	๖.๕๒
	๑๐. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม		๔.๓๙	๒.๑๗
	๑๑. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม		๒.๕๑	๒.๑๗
	๑๒. การแสดงความกังวลใจ ไม่น่าใจ		๑.๕๗	๑.๖๓
	๑๓. การผลัดไปโอกาสหน้า		๐.๓๑	๑.๐๙
	๑๔. การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก		๐.๓๑	๑.๐๙
	๑๕. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในที่		-	๐.๕๔
	๑๖. การอ้างความเห็นของส่วนรวม		-	๐.๕๔
	๑๗. การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้		-	๐.๕๔
รวม			๑๐๐	๙๙.๙๘

ตารางที่ ๓๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากตารางที่ ๓๙ ข้างต้น ทำให้เห็นภาพรวมความสัมพันธ์ของสถาน การณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามกับการเลือกใช้กลวิธีกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพ สูงกว่า สรุปได้ดังนี้

๑. การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและใน สถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมีความแตกต่างกัน ดังนี้ ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามจะ ปรากฏใช้กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากที่สุด คือ ร้อยละ ๒๒.๒๖ รองลง มา คือ กลวิธีการแสดงการถาม ร้อยละ ๒๑.๙๔ และกลวิธีการแสดงความเห็น ร้อยละ ๑๙.๔๔ ตามลำดับ ส่วนในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามจะปรากฏใช้กลวิธีการแสดงการ ถามมากที่สุด คือ ร้อยละ ๒๒.๓๘ รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับ ผู้ฟัง และกลวิธีการแสดงความเห็นในส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๑๗.๓๙
๒. ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะใช้กลวิธีโดยอ้อมที่ไม่แสดงว่า ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังอย่างชัดเจน ทั้งนี้นอกจากกลวิธีดังกล่าวจะช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่ แย้งให้อ่อนลงและรักษาหน้าของผู้ฟังแล้ว ยังแสดงถึงการไม่บังคับผู้ฟังและเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ตามแนวการจัดการศึกษาระบบใหม่ด้วย (กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๔๒ : ๑๙) แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่จะคำนึงถึง การฝึกฝนให้ผู้ฟังได้รู้จักคิดและทำงานด้วยตัวเองมากกว่าที่จะแย้งหรือแสดงความคิดเห็น ของตนอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งต่างจากการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดข้างต้นที่ผู้พูดจะให้ความสำคัญ กับการแย้งมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการแสดงความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิด ผู้พูดจึงอาจไม่ ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ฟัง การกล่าวแย้งของผู้พูดจึงเป็นเพียงการ ชี้แนะหรือแนะนำบางสิ่งทีเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักเรียนเท่านั้น จาก เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นทั้งสามกลวิธีในข้อ ๑. ปรากฏใช้ มากในสามอันดับแรกไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของการใช้แต่ ละกลวิธีนั้นจะแตกต่างกันบ้างเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต่างกันแต่ก็ไม่มากนัก ดังนั้นจึงไม่ อาจสรุปได้ว่าสถานการณ์มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีที่แตกต่างกัน
๓. กลวิธีการหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที กลวิธีการอ้างความเห็นของส่วนรวม และกลวิธีการ แสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้ ปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น แต่มี ค่าความถี่การปรากฏน้อยมาก คือ ปรากฏกลวิธีละ ๑ ครั้งเท่านั้น จึงไม่อาจสรุปได้เช่นกัน ว่าสถานการณ์จะมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทั้งสามนี้หรือไม่ ถึงแม้ว่าทั้งสามกลวิธีนี้จะเป็น กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ช่วยลดน้ำหนักของการแย้งให้อ่อนลงได้ ซึ่งน่าจะแสดงว่า ผู้พูดคำนึงถึงหน้าของผู้ฟังมากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามได้ แต่ทั้งนี้หาก

- ศึกษาจากการปรากฏของการใช้เฉพาะกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเปรียบเทียบกันในสองสถานการณ์แล้ว พบว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามกลับปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมน้อยกว่าในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ทั้งที่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเป็นการรักษาหน้าผู้ฟังได้มากกว่าและยังแสดงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงออกทางความคิดด้วย ดังนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามจะมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามจริงหรือไม่
๔. จากผลการปรากฏของกลวิธีต่างๆ ทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่าใดนัก กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด หากผู้พูดต้องการที่จะกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีการแย้งคล้ายคลึงกัน โดยมักจะเลือกใช้กลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง แสดงการไม่บังคับผู้ฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะปรากฏความแตกต่างกันบ้างในบางกลวิธีแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าเป็นผลจากสถานการณ์นั้น ส่วนความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ปรากฏจะเป็นความสัมพันธ์ในแง่ของการนำบุคคลในสถานการณ์นั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับกรแย้ง ดังจะเห็นได้จากการปรากฏของกลวิธีการอ้างความเห็นของส่วนรวมที่ปรากฏเฉพาะในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามเท่านั้น และกลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่นที่ผู้พูดอาจให้บุคคลที่สามเป็นผู้เสนอความคิดเห็นด้วยได้ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นข้างต้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. สถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้ง กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามผู้พูดเลือกที่จะแย้งมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม และเลือกที่จะไม่แย้งมากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากขึ้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย
๒. สถานการณ์การมีบุคคลที่สามไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งทั้งการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็น เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เลือกกล่าวแย้งก็จะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่เป็นไปในทำนองเดียวกันทั้งสองสถานการณ์ กล่าวคือ ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ผู้พูดจะคำนึงถึงการแก้ไขข้อมูลที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด ส่วนในการกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้พูดมักจะไม่ต้อง

ความคิดเห็นแย้งอย่างตรงไปตรงมา โดยจะคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงออกทาง
ความคิด และแสดงการไม่บังคับผู้ฟังมากที่สุด

เพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความต่างในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้ง
ความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการ
กล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพดังกล่าวถึงในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๔

การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

เนื่องจากสถานภาพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในสังคมไทย (Navavan Bandhmedha, 1998) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงเลือกสถานภาพเป็นปัจจัยในการศึกษา และมีสมมติฐานว่าสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันของผู้พูดและผู้ฟังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าวหรือไม่ ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยในบทที่ ๒ การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า และบทที่ ๓ การกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามาเปรียบเทียบกัน ใน ๓ หัวข้อ คือ ๑.การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ๒.การกล่าวแย้งความคิดเห็น และ ๓.ความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในหัวข้อที่ ๑ และ ๒ การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการแย้งและการไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า รวมทั้งสาเหตุของการไม่แย้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่แย้งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน จากนั้นผู้วิจัยจะเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าต่อไป เพื่อศึกษาว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกันจะเลือกใช้กลวิธีที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ท้ายที่สุดในหัวข้อที่ ๓ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งทั้งสองประเภทกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ตามลำดับ

๔.๑ การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนากล่าวผิด ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและมีสถานภาพสูงกว่าอาจเลือกที่จะแย้งสิ่งที่ผิดนั้น หรืออาจจะไม่แย้งก็ได้

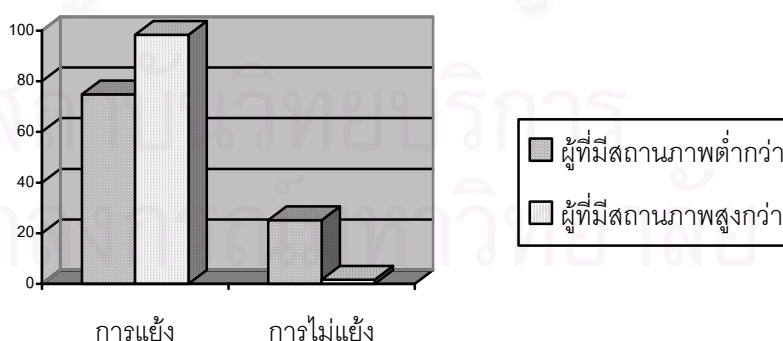
จากการศึกษาการแย้งและการไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ พบว่ามีการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งด้วยกลวิธีต่างๆ โดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่ คิดเป็นร้อยละได้ ดังตารางต่อไปนี้

การแย่งและการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)							
ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า				ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า			
การแย่ง		การไม่แย่ง		การแย่ง		การไม่แย่ง	
กล่าวแย่ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	กล่าวแย่ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๖๐	๑๔.๘๖	๒๒.๗๐	๒.๔๓	๘๗.๐๐	๑๑.๒๕	๑.๗๕	-
๗๔.๘๖		๒๕.๑๓		๙๘.๒๕		๑.๗๕	

ตารางที่ ๔๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย่งและการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกันทั้งสองกลุ่มเลือกที่จะแย่งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดมากกว่าไม่แย่งเช่นเดียวกัน โดยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย่งร้อยละ ๗๔.๘๖ และผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะแย่งร้อยละ ๙๘.๒๕ การปรากฏของการแย่งและการไม่แย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะแย่งเมื่อผู้ฟังกล่าวผิดมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า กล่าวคือ ปรากฏการไม่แย่งสิ่งที่มีผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเพียงร้อยละ ๑.๗๕ เท่านั้น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าไม่แย่งถึงร้อยละ ๒๕.๑๓ การไม่แย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพนี้พบว่าส่วนใหญ่จะทำนิ่งเฉยมากที่สุด

การปรากฏของการแย่งและไม่แย่งสิ่งที่มีผิดเปรียบเทียบกันระหว่างผู้พูดทั้งสองสถานภาพสามารถสรุปได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงการเปรียบเทียบการแย่งและการไม่แย่งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน

ผลการศึกษาข้างต้นทำให้เห็นความแตกต่างของการเลือกที่จะแย่งและไม่แย่งสิ่งที่มีผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า จึงแสดงให้เห็นว่าสถานภาพมีผลต่อการเลือกที่จะแย่งหรือไม่

แย่งนั้น ทั้งนี้จากการศึกษาการแย่งและการไม่แย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ ผู้วิจัยยังพบว่ามียาละเอียดที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะเปรียบเทียบทั้งการไม่แย่ง และการแย่งตามลำดับต่อไป

๔.๑.๑ การเปรียบเทียบการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

การไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าแสดงได้ทั้งโดยการทำเฉยๆ และการทำอย่างอื่นที่ไม่ได้แสดงเจตนาแย่ง จากตารางที่ ๓๓ ข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีการเลือกที่จะไม่แย่งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดเช่นกัน และมักจะไม่แย่งโดยการทำเฉยๆมากที่สุด ส่วนการไม่แย่งโดยการทำอย่างอื่นนั้นจะปรากฏใช้เฉพาะผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น ซึ่งมักจะเป็นการพูดคุยหรือถามบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณื ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องจากในแบบสอบถามได้กำหนดให้บุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณืเป็นนักเรียนในห้องเรียนซึ่งมีสถานภาพเดียวกันกับผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า จึงอาจทำให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าสามารถพูดคุยหรือถามกับบุคคลที่สามเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ากล่าวผิดได้ นอกจากนี้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ายังมีฐานะเป็นครูของผู้ฟังและของบุคคลที่สามซึ่งมีความรู้มากกว่านักเรียนอยู่แล้วด้วย ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงไม่จำเป็นต้องพูดคุยหรือถามบุคคลที่สามอีก แต่จะใช้วิธีการนิ่งเฉยเลยเมื่อไม่แย่ง

จากการเปรียบเทียบเหตุผลของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าทำให้เห็นประเด็นทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลของการเลือกที่จะไม่แย่งนี้น่าจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังที่ต่างกันด้วย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย่งทั้งโดยการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีค่าความถี่การปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)		
เหตุผล	ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า
๑. รักษาหน้าคู่สนทนา	๗๕.๓๘	๒๐.๐๐
๒. รักษาหน้าตัวเอง	๓.๐๘	-
๓. เกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนา	๙.๒๓	-
๔. เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ	-	๘๐.๐๐
๕. เพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้า	๑.๕๔	-

ตารางที่ ๔๑ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย่งสิ่งที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นความเหมือนและความต่างของเหตุผลที่ไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ ดังนี้

๑. เหตุผลของการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพพบทั้งสิ้น ๕ ข้อ โดยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะมีเหตุผลของการไม่แย้งที่หลากหลายกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า คือ ปรากฏถึง ๔ ข้อ ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีเหตุผลของการไม่แย้งเพียง ๒ ข้อเท่านั้น เหตุผลของการไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพที่ปรากฏจากข้อมูล คือ ๑.เพื่อรักษาหน้าผู้ฟัง ๒.เพื่อรักษาหน้าตัวเอง ๓.เกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนา ๔.เพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้า และ ๕.เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ เหตุผลที่ ๑ เป็นเหตุผลของการไม่แย้งที่พบทั้งในผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เหตุผลที่ ๒ ถึง ๔ เป็นเหตุผลที่ไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น และเหตุผลที่ ๕ เป็นเหตุผลที่ไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น
๒. เหตุผลการไม่แย้งสิ่งที่ผิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพเห็นว่าการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการกระทำที่ทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าให้เหตุผลว่าค่านิ่งถึงหน้าของคู่สนทนามากถึงร้อยละ ๗๕.๓๘ ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าให้เหตุผลว่าค่านิ่งถึงหน้าของคู่สนทนาเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น ความแตกต่างของการปรากฏเหตุผลเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนาของผู้พูดทั้งสองสถานภาพดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นว่าผู้พูดจะค่านิ่งถึงหน้าของคู่สนทนาเมื่อคู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าตน ซึ่งตรงกับลักษณะทางสังคมไทยที่ผู้น้อยจะเกรงใจผู้ใหญ่ ไว้หน้าและไม่อยากทำตนเสมอผู้ใหญ่ (ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์, ๒๕๔๒ : ๓๐๐)
๓. เหตุผลเพื่อรักษาหน้าตัวเองเป็นเหตุผลหนึ่งที่ปรากฏเฉพาะผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น เนื่องจากว่าการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแย้งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าว่ากล่าวผิดอาจเป็นการอวดว่าตนมีภูมิรู้มากและเหนือกว่าได้ ซึ่งถือว่าการกระทำที่ไม่สุภาพในสังคมไทย ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลว่าอาจทำให้เพื่อนไม่พอใจตน หรือมองตนในแง่ไม่ดี ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดเรื่อง self-politeness หรือการรักษาหน้าตัวเอง ที่ Rong Cheng (2001) ได้กล่าวไว้ว่าการกระทำวัจนกรรมบางครั้งนอกจากจะคุกคามหน้าของคู่สนทนาแล้ว ยังอาจคุกคามหน้าของผู้พูด ทำให้ผู้พูดเสียหน้าได้เช่นกัน “หน้า” ของผู้พูดนี้ก็มีทั้งหน้าด้านบวก คือความต้องการเป็นที่ยอมรับ และหน้าลบ คือความต้องการเป็นอิสระไม่ถูกละเมิด ดังนั้นการที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลที่ไม่แย้งเพราะเกรงว่าเพื่อนจะไม่พอใจตน ทำให้ตนไม่เป็นที่ยอมรับนั้น ก็คือ การรักษาหน้าตัวเองนั่นเอง

๔. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดว่าการแย่งสิ่งที่มีคุณค่าสูงยังอาจส่งผลลบต่อผู้พูดได้อีกด้วย เนื่องจากคู่สนทนาเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและมีอำนาจมากกว่า การแย่งคู่สนทนาจึงอาจทำให้คู่สนทนาไม่พอใจ และทำให้เกิดผลเสียต่อผู้พูดในภายหลังได้ เพราะเป็นการไม่ไว้หน้า ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าบางสวนจึงเลือกที่จะไม่แย่งสิ่งที่มีคุณค่าสูง เหตุผลที่แสดงความเกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนา สอดคล้องกับที่ ม.ร.ว. อคิน ทรัพย์พัฒน์ (๒๕๔๒ : ๓๐๑) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “คำ : ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย” เกี่ยวกับคำว่า “เกรงใจ” ไว้ว่า “เมื่อพิจารณาความเกรงใจในแง่ที่เป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่าง “ผู้ใหญ่” และ “ผู้น้อย” ความกลัวจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจริง เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่าตนเองและอาจเป็นที่พึ่งของตนได้ การทำให้ผู้ใหญ่รู้สึกไม่พอใจหรือเดือดร้อนจึงเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์” ในทางกลับกันเมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า มีอำนาจมากกว่าผู้ฟัง ผู้พูดจึงไม่จำเป็นต้องเกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนาแต่ประการใด จึงทำให้ไม่ปรากฏเหตุผลนี้ในการไม่แย่งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเลย
๕. เหตุผลที่เกรงว่าจะทำให้คู่สนทนาขาดความมั่นใจเป็นเหตุผลที่ปรากฏเฉพาะการไม่แย่งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น เหตุผลนี้เป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานภาพความเป็นครูของผู้พูด กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลว่าการแย่งนักเรียนจะทำให้นักเรียนเสียความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออกซึ่งการกล้าแสดงออกเป็นสิ่งที่ครูควรสนับสนุน
๖. เหตุผลของการไม่แย่งเพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้าเพราะเห็นว่าจะตกลงดีถ้าคู่สนทนา กล่าวผิดเป็นเหตุผลหนึ่งที่ปรากฏเฉพาะผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น เหตุผลนี้เป็นเหตุผลที่ตรงกันข้ามกับเหตุผลเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนา แสดงให้เห็นว่าในการสื่อสารคนเราไม่ได้รับการรักษาหน้ากันเสมอไป แต่บางครั้งอาจตั้งใจทำให้ผู้อื่นเสียหน้าได้ดังที่ Culpeper (1996) ได้เสนอไว้ เนื่องจากสถานการณ์ที่กำหนดในแบบสอบถาม ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่อาจรู้เจตนาการไม่แย่งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ดังนั้นการปล่อยให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเสียหน้าจึงถือว่าไม่มีผลกระทบต่อตนและเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยปลดปล่อยผู้พูดจากข้อกำหนดทางสังคมที่กำหนดให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า และต้องให้ความเคารพเชื่อฟัง ไว้หน้าผู้ใหญ่ สอดคล้องกับที่ วิลเลียม เคลาสเนอร์ ได้กล่าวไว้ว่า “ในสังคมซึ่งคนแต่ละคนต้องคอยปรับตัวตนเองให้ยอมอยู่ใต้ข้อกำหนดทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ความสนุกเป็นเครื่องช่วยปลดปล่อยปัจเจกบุคคลจากขีดจำกัด และข้อเรียกร้องของสังคมซึ่งพ่วงติดมากับการยอมรับตำแหน่งแห่งที่ของแต่ละคนในสังคมที่ลดหลั่นเป็นช่วงชั้น คนแต่ละคนต้องคอยแสดงความเคารพ การให้เกียรติ ความนับถือบุคคลผู้อยู่ในสถานภาพที่สูงกว่า หรือมีอาวุโสกว่า หรือมียศตำแหน่งสูงกว่าอยู่ตลอดเวลา” (Klausner,

1987 อ้างถึงใน เนื่องน้อย บุญยเนตรและสุวรรณมา สถาอานันท์, ๒๕๔๒ : ๓๓๗-๓๓๘)
อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบเหตุผลนี้เพียง ๑ คำตอบเท่านั้น

ถึงแม้ว่าการไม่แย่งสิ่งที่มีค่าจะเป็นกลวิธีที่รักษาหน้าของคู่สนทนาได้มากที่สุดตามแนวคิดของ Brown & Levinson (1978) ก็ตาม แต่ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและมีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่กลับเลือกที่จะแย่งสิ่งที่มีค่ามากกว่า การแย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๔.๑.๒ การเปรียบเทียบการแย่งสิ่งที่มีค่าของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากการศึกษาการแย่งสิ่งที่มีค่าของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ พบว่าผู้พูดอาจแย่งสิ่งที่มีค่านั้นได้ทั้งโดยการกล่าวแย่งหรือทำอย่างอื่นเพื่อแย่ง ซึ่งจากตารางที่ ๓๓ ข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะแย่งโดยการกล่าวแย่งมากที่สุด ประกอบกับงานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย่งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้วิจัยจึงจะศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย่งเป็นสำคัญ โดยจะแบ่งเป็นการเปรียบเทียบกลวิธีที่ปรากฏใช้ และการเปรียบเทียบค่าความถี่ของการใช้กลวิธีแต่ละกลวิธี

๔.๑.๒.๑ การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย่งสิ่งที่มีค่าของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

เมื่อได้ศึกษากลวิธีที่ผู้พูดทั้งสองสถานภาพใช้ในการกล่าวแย่งสิ่งที่มีค่าที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ ๒ และบทที่ ๓ ข้างต้น พบว่ามีกลวิธีที่ปรากฏใช้ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดที่ปรากฏใช้ของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า		
ใช้ทั้งผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า	ใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า
๑. การบอกว่าผิด ๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ๓. การแสดงการถาม ๔. การแสดงความเห็น ๕. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล ๖. การแสดงความลังเลใจไม่แน่ใจ ๗. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ๘. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง ๙. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น ๑๐. การการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง ๑๑. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๑. การแสดงความอ้อมตม	๑. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลที่ถูกต้อง ๒. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ๓. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ๔. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง ๕. การเสนอทางเลือกอื่น ๖. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง ๗. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป ๘. การพูดตลก ๙. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง

ตารางที่ ๔๒ แสดงกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากตารางที่ ๔๒ ข้างต้นนี้ทำให้เห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันได้ ดังนี้

๑. กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพพบทั้งสิ้น ๒๑ กลวิธี แต่ละกลวิธีอาจปรากฏใช้เหมือนกันในผู้พูดทั้งสองสถานภาพ และบางกลวิธีอาจปรากฏใช้แตกต่างกันได้ กล่าวคือ กลวิธีที่ปรากฏใช้ในผู้พูดทั้งสองสถานภาพพบทั้งสิ้น ๑๑ กลวิธี กลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าพบ ๑ กลวิธี และกลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าพบ ๙ กลวิธี

๒. เมื่อเปรียบเทียบกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะมีการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดมากและหลากหลายกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นครูของผู้ฟังจึงสามารถสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างแทนการบอกข้อมูลที่ถูกต้องได้ ทำให้ผู้ฟังรู้ถึงข้อมูลที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าไม่สามารถบอกหรือสั่งให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่ถูกต้องด้วยตนเองได้ เพราะถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพต่อผู้ใหญ่ นั่นเอง จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าสามารถใช้กลวิธีที่หลากหลายกว่าได้
๓. กลวิธีที่ผู้พูดทั้ง ๒ กลุ่มใช้เหมือนกัน คือ กลวิธีการบอกว่าผิดและกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรง ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมอื่นๆ ที่ปรากฏนั้นจะเป็นกลวิธีที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟัง ผู้พูดทั้งสองกลุ่มสามารถใช้กลวิธีดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน ไม่ถือว่าไม่สุภาพในสังคมไทย กลวิธีที่ปรากฏ ได้แก่ กลวิธีการแสดงการถาม กลวิธีการแสดงความเห็น กลวิธีการเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล กลวิธีการแสดงความลึงเลใจ ไม่แน่ใจ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล กลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง กลวิธีการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น กลวิธีการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง และกลวิธีการแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย
๔. กลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น ได้แก่ กลวิธีการถ่อมตน กลวิธีการแสดงความถ่อมตนเป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลง เนื่องจากผู้พูดเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง มีประสบการณ์ความรู้น้อยกว่าผู้ฟัง การแย้งสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดจึงอาจเป็นการแสดงความไม่สุภาพต่อผู้ใหญ่ เพราะเป็นการอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าได้ ผู้พูดจึงใช้ถ้อยคำที่แสดงความถ่อมตนเพื่อบอกว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่ล่วงเกินผู้ฟัง ซึ่งตรงกับลักษณะทางสังคมไทยที่ผู้น้อยจะให้ความเคารพบนอบ ไว้หน้า และไม่อยากทำตนเสมอผู้ใหญ่ (ม.ร.ว. อดิน รพีพัฒน์, ๒๕๔๒ : ๓๐๐) ดังสำนวนไทยที่ว่า “เป็นผู้น้อยคอยก้มประนมกร” ในทางกลับกันหากผู้พูดเป็นผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพสูงกว่า มีประสบการณ์ความรู้มากกว่าอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแสดงความถ่อมตนต่อผู้น้อยที่มีสถานภาพต่ำกว่า และไม่ต้องแสดงถึงความมั่นใจในข้อมูลของตนด้วย กลวิธีนี้จึงไม่ปรากฏใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
๕. กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะเป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและอำนาจที่มีเหนือกว่าของผู้พูด กล่าวคือ มักจะเป็นกลวิธีที่ผู้พูดบอกหรือสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่าง ได้แก่ กลวิธีการสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง กลวิธี

การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และกลวิธีการขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง กลวิธีนี้สัมพันธ์กับสถานภาพของผู้พูดที่เป็นครูจึงสามารถสั่งผู้ฟังที่เป็นนักเรียนได้

๖. นอกจากผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีที่เป็นการสั่งให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อแย้งแล้ว บางกลวิธียังแสดงถึงการสอนผู้ฟังไปพร้อมกับกล่าวแย้งนั้นอีกด้วย ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของ “สอน” ไว้ว่า “แสดงให้เข้าใจโดยวิธีบอกหรือทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ดีชั่วเป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖ : ๑๑๔๗) ดังนั้นการใช้กลวิธีการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้งซึ่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะแสดงว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวผิดนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และกลวิธีการเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป จึงเป็นเสมือนการสอนผู้ฟังให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่กล่าวผิดนั้นและไม่ควรจะกล่าวผิดอีก หรือสอนให้ผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นให้มากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้ว่ากล่าวหรือตำหนิผู้ฟังแต่ประการใด เพราะเห็นว่าผู้ฟังเป็นผู้เผลอซึ่งมีความรู้ความเข้าใจน้อยกว่าผู้พูดจึงเป็นธรรมดาที่ผู้ฟังจะกล่าวผิด และก็เป็นธรรมดาที่ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ใหญ่จะสอนผู้ฟังให้เข้าใจได้ถูกต้องด้วย กลวิธีที่แสดงถึงการสั่งและการสอนของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานภาพที่ต่างกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้ที่จะสั่งได้จะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้ฟังในสถานการณ์นั้นๆ เป็นปัจจัยพื้นฐาน (Searle, 1969 : 66) อีกทั้งในที่นี้ผู้พูดยังมีฐานะเป็นครูของผู้ฟัง ซึ่งมีหน้าที่อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๔๐ : ๔) ด้วย การสอนหรือสั่งในบริบทของครูที่มีต่อนักเรียนจึงไม่ถือเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง เนื่องจากเป็นไปตามบทบาทและหน้าที่ของผู้พูด (Fraser, 1990 : 232-233) แต่หากผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าสั่งหรือสอนผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่จะเป็นการแสดงความก้าวร้าว ไม่เคารพบนอบผู้ใหญ่ทันที ดังนั้นในการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงไม่ปรากฏใช้กลวิธีที่แสดงถึงการสอนหรือสั่งเลย
๗. ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ (๒๕๔๒ : ๑๘๔) กล่าวว่าในวัฒนธรรมไทย ผู้เฒ่าจะต้องให้ความเคารพบนอบผู้ใหญ่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในขณะที่ผู้ใหญ่เองก็มีหน้าที่ช่วยเหลือและเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้กับผู้เฒ่าได้ บทบาทของผู้ใหญ่อุดมคติสอดคล้องกับกลวิธีการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ที่แสดงถึงการปลอบประโลมหรือให้กำลังใจผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่า ได้แก่ กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก และกลวิธีการทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น จะเห็นได้ว่ากลวิธีเหล่านี้ทำให้ผู้ฟังที่กล่าวผิดรู้สึกว่าการผิดนั้นไม่ได้รุนแรงนัก รู้สึกมีกำลังใจมากยิ่งขึ้น และไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก แม้ว่าตามจริงแล้วผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่เป็นครูจะมีหน้าที่

- สั่งสอนสิ่งที่ถูกต้องให้กับผู้น้อย แต่ก็อาจจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งอื่น ๆ ที่แสดงถึงความเมตตาต่อผู้น้อย และให้กำลังใจผู้น้อยได้ในขณะเดียวกันด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้ถ้อยคำที่แสดงการปลอบประโลมหรือชมเชยผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าก่อนที่จะแย้งสิ่งที่ผิดอาจเป็นบทบาทที่ไม่เหมาะสม เป็นการแสดงความไม่สุภาพต่อผู้ฟัง ซึ่ง Beebe and Takahashi (1993 : 151) กล่าวว่า หากผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกเพื่อชมเชยผู้ฟังจะเป็นการแสดงถึงน้ำเสียงที่ไม่เหมาะสม
๘. กลวิธีการพูดตลกเป็นอีกกลวิธีที่ใช้เมื่อผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น กลวิธีนี้ก็ถือเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งตามสถานภาพของผู้พูดด้วย กล่าวคือ การพูดตลกเป็นกลวิธีที่ลดระยะห่างระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นการแสดงความสนิทสนมของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลาย (Brown & Levinson, 1978 : 129) การลดช่องว่างของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่านี้ทำให้บรรยากาศของการแย้งเป็นกันเองมากขึ้น และแสดงถึงความไม่ถือตัวของผู้พูด เนื่องจากว่าโดยปกติแล้วผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะไม่ลดตัวไปได้เลยหรือทำตลกกับผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า (Navavan Bandhmedha, 1998 : 119) แต่หากผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าและพยายามลดช่องว่างระหว่างสถานภาพนั้นลงอีก จะเป็นการแสดงความไม่สุภาพเพราะถือว่าตีเสมอผู้ใหญ่ได้ กลวิธีการพูดตลกนี้จึงไม่ปรากฏใช้เลยในการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า
๙. กลวิธีอื่นๆ ถึงแม้ว่าจะปรากฏใช้เหมือนกันทั้งในผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า แต่ผู้วิจัยพบว่าบางกลวิธีมีรายละเอียดในการใช้ที่แตกต่างกันอย่างน่าสนใจ คือ การใช้กลวิธีการแสดงการถาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะใช้เพื่อแสดงความไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนแย้ง ดังจะเห็นได้จากคำแสดงการถามที่ซ้ำมักจะเป็นคำว่า “หรือเปล่า” ที่แสดงว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบอยู่บ้าง แต่ไม่แน่ใจในข้อมูลนั้นมากที่สุด ดังตัวอย่าง

- คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... หรือเปล่าคะ (๓๙๙)

ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะใช้การแสดงการถามที่แสดงว่าผู้พูดค่อนข้างมั่นใจในข้อมูลนั้น แต่ถามเพื่อต้องการให้ผู้ฟังได้คิด หรือถามถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ฟัง ดังจะเห็นได้จากคำแสดงการถามที่ซ้ำมักจะเป็นคำว่า “ไม่ใช่หรือ” ที่แสดงว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอจนคาดคะเนคำตอบได้ และ “ใช่ไหม” ที่แสดงว่าผู้พูดค่อนข้างมั่นใจในข้อมูลที่มีอยู่และแสดงการคาดคะเนผู้ฟัง ดังเช่น

- ครูทราบมาว่าทฤษฎีที่เธอพูดมาเมื่อตะกี้ที่น่าจะเป็น ... มีใช่หรือ (๓๙๙)
- วิทยากรชื่อ (เอ่ยชื่อที่ถูกต้อง) ใช่ไหม (๔๐๐)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการใช้กลวิธีการแสดงการถามที่เป็นการถามถึงเพื่อแย้งซึ่งปรากฏใช้ในผู้พูดทั้งสองสถานภาพเช่นกัน แต่ทั้งนี้ก็มีความแตกต่างกันในถ้อยคำที่ใช้ด้วย ดังตัวอย่าง

การถามถึงของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า

- ครูครับ ครูบอกผิดหรือเปล่าครับ (๔๐๑)
- ครูบอกผิดหรือเปล่า (๔๐๒)

การถามถึงของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า

- เธอแน่ใจแล้วหรือว่าเป็นทฤษฎีนี้ (๔๐๓)
- แน่ใจหรือว่าใช่ทฤษฎีนี้ (๔๐๔)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าคำถามถึงของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะยังคงใช้คำแสดงการถามที่แสดงถึงความไม่แน่ใจของผู้พูดอยู่ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะถามถึงโดยถามถึงความมั่นใจของผู้ฟังในข้อมูลที่กำลังมานั้นเลย ดังจะเห็นได้จากการใช้คำถามว่า “แน่ใจแล้วหรือ” ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการแสดงการถามของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างก็มีความสัมพันธ์กับสถานภาพนั้นด้วย กล่าวคือ ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะไม่ใช้คำถามที่แสดงว่าไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนแย้ง และคำถามที่ใช้ก็มักจะเป็นการถามให้ผู้ฟังคิดเองตรงกันข้ามกับผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่มักจะใช้การถามเพื่อแสดงถึงความไม่มั่นใจ ไม่แน่ใจ เพื่อแสดงว่าผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะก้าวร้าวหรืออวดดีไปสอนผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า

๑๐. กลวิธีการแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ปรากฏใช้ทั้งผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า แต่มีรายละเอียดของการใช้ที่แตกต่างกัน คือ การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะแสดงความไม่แน่ใจในข้อมูลของผู้พูดเอง ดังตัวอย่าง

- ผมว่าทฤษฎีนี้น่าจะพูดว่า ... มากกว่านะครับ แต่ผมไม่ค่อยมั่นใจ เดียวจะไปเปิดหนังสือคู่อีกที (๔๐๕)

ในขณะที่การแสดงความจริงใจ ไม่แน่ใจของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะแสดงความไม่แน่ใจในข้อมูลของผู้ฟัง ดังตัวอย่าง

- คนเก่งของพวกเรา **ครูไม่แน่ใจว่าชื่อที่กล่าวมานั้นตรงหรือเปล่านะ** (๕๐๖)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าแม้ผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะใช้ถ้อยคำที่แสดงความไม่มั่นใจเช่นเดียวกัน แต่ถ้อยคำที่ใช้แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะแสดงว่าไม่มั่นใจในข้อมูลของผู้ฟัง แต่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแสดงว่าไม่มั่นใจในข้อมูลของตนเอง ทั้งนี้การแสดงความจริงใจในข้อมูลของตนเองแสดงการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา และแสดงความสุภาพต่อคู่สนทนาได้มากกว่า เนื่องจากแสดงถึงความถ่อมตนอยู่ในถ้อยคำนั้นด้วย ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะพยายามเลือกใช้ถ้อยคำที่รักษาหน้าของผู้ฟังมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ผลการศึกษาดังกล่าวจึงสนับสนุนความคิดของคนไทยที่ว่าผู้น้อยควรจะให้ความเคารพผู้ใหญ่ และไม่ทำตนเสมอผู้ใหญ่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ผลการศึกษาข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดที่ปรากฏใช้ของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันเท่านั้น ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏแต่ละกลวิธีของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

๔.๑.๒.๒ การเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

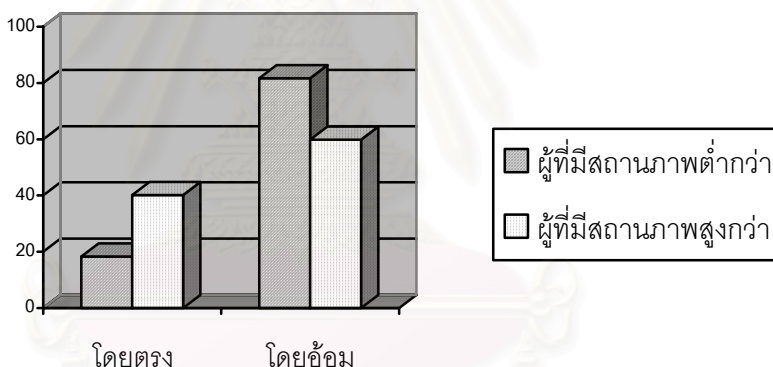
จากการศึกษาการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าพบว่าสถานภาพมีความสัมพันธ์กับการปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ดังจะเห็นได้จากค่าร้อยละที่ปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพเปรียบเทียบกัน ดังตารางต่อไปนี้

กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)			
กลวิธีการกล่าวแย้ง		ผู้ที่มีสถานภาพ ต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพ สูงกว่า
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การบอกว่าผิด	๙.๔๙	๒๐.๕๘
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๘.๘๖	๑๕.๙๙
	๓. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลที่ให้ถูกต้อง	-	๓.๕๗
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยอ้อม	๔. การแสดงการถาม	๔๑.๑๔	๖.๖๓
	๕. การแสดงความเห็น	๑๓.๙๒	๖.๑๒
	๖. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๑๕.๕๑	๑.๑๙
	๗. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๓.๘๐	๐.๓๔
	๘. การแสดงความลังเลใจ ไม่น่าใจ	๒.๕๓	๑.๗๐
	๙. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๐.๖๓	๓.๒๓
	๑๐. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๑.๒๗	๓.๕๗
	๑๑. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง	๐.๖๓	๘.๘๔
	๑๒. การการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่ เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๑.๙๐	๐.๘๕
	๑๓. การแสดงความถ่อมตน	๐.๓๒	-
	๑๔. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าว ผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง	-	๒๐.๑๖
	๑๕. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	-	๒.๓๘
	๑๖. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง	-	๑.๑๙
	๑๗. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง	-	๑.๐๒
	๑๘. การเสนอทางเลือกอื่น	-	๐.๘๕
	๑๙. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง	-	๐.๖๘
	๒๐. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลใน ครั้งต่อไป	-	๐.๖๘
	๒๑. การพูดตลก	-	๐.๕๑
	รวม		๑๐๐

ตารางที่ ๔๓ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพ
ต่ำกว่าและสูงกว่า

ค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัน ดังตารางข้างต้นนี้ ทำให้เห็นถึงภาพรวมที่แสดงความสัมพันธ์ของการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดกับสถานภาพของผู้พูดที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

- ผู้พูดทั้งสองสถานภาพที่เลือกกล่าวแย้งเมื่อคู่สนทนากล่าวผิดมักจะใช้กลวิธีโดยอ้อมมากที่สุดเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากค่าความถี่ที่ปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ร้อยละ ๑๘.๓๕ และผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ร้อยละ ๔๐.๑๔ ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมปรากฏใช้ร้อยละ ๘๑.๖๕ ในกลุ่มผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า และร้อยละ ๕๙.๘๔ ในกลุ่มผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงและโดยอ้อมของผู้พูดทั้งสองกลุ่มแล้ว พบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า แสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๓ แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงและโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

- การที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยอ้อมมากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรง แสดงให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพเห็นว่าการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดนั้นเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้ ดังที่ Brown & Levinson (1978 : 64-65) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พูดสามารถเลือกใช้กลวิธีในการแสดงวัจนกรรมได้ต่างกัน กล่าวคือ หากผู้พูดเห็นว่าการกระทำวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้ามาก ก็จะไม่กระทำวัจนกรรมนั้นตรงๆ แต่จะตกแต่งถ้อยคำให้อ่อนลง (redress) หรืออาจจะกล่าวโดยอ้อม (Off record) ได้ แต่หากผู้พูดเห็นว่าการกระทำวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนา

เสียหายน้อย ก็จะใช้กลวิธีการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา (Bald on record) เลย ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิที่ ๑ การเลือกใช้กลวิธีในการสนทนาที่เสี่ยงต่อการทำให้เสียหาย ทั้งนี้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและโดยอ้อมต่างก็มีข้อดี-ข้อเสียที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกล่าวแย้งได้อย่างชัดเจน แต่ก็ทำให้คู่สนทนาเสียหายได้ ส่วนกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมแม้จะช่วยรักษาหน้าของคู่สนทนาได้ แต่ในบางกรณีก็อาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์การกล่าวแย้ง

๓. การที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่มีผิดโดยอ้อมมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า แสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนามากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ากล่าวผิดจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหายได้มาก เพราะตามจริงแล้วผู้ฟังน่าจะรู้มากกว่าผู้พูด และควรเป็นผู้สอนผู้พูดด้วยแต่กลับกล่าวผิดเอง อีกทั้งในสังคมไทยยังให้ความสำคัญกับการเคารพผู้ใหญ่ที่มีอาวุโสกว่าด้วย การแย้งผู้ใหญ่ถือเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ เพราะแสดงถึงความก้าวร้าว ไม่ให้ความเคารพหรือไม่ไว้หน้าผู้ใหญ่ได้ นอกจากนี้ผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่ายังมีอำนาจมากกว่าด้วย การทำให้ผู้ฟังไม่พอใจจึงอาจส่งผลกระทบต่อผู้พูดได้อีก ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องเลือกใช้กลวิธีที่สุภาพที่สุดในการกล่าวแย้งสิ่งที่คู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ากล่าวผิด

จะเห็นว่ากลวิธีที่ปรากฏใช้มากที่สุดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือ กลวิธีการแสดงการถาม รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงความเห็น และกลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลตามลำดับ กลวิธีต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลวิธีโดยอ้อมที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงถึงความไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนแย้งทั้งสิ้น

๔. ในทางกลับกันผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้มากกว่าผู้ฟัง การที่ผู้ฟังกล่าวผิดจึงอาจเป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับผู้พูด ไม่ได้เห็นว่าจะทำให้ผู้ฟังเสียหายมากนัก อีกทั้งผู้พูดในที่ยังมีฐานะเป็นครูของผู้ฟังอีกด้วย จึงมีหน้าที่สั่งสอน ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ฟังอยู่แล้ว ดังนั้นการแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงเป็นเสมือนการสอนสั่งผู้ฟังมากกว่า ผู้พูดอาจจะไม่ได้เห็นว่าเป็นการแย้งก็ได้ จึงทำให้ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีโดยตรงในการกล่าวแย้งสิ่งที่คู่สนทนา กล่าวผิดค่อนข้างมาก

จะเห็นว่ามีการใช้กลวิธีการบอกว่าผิดมากที่สุด รองลงมาคือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามลำดับ กลวิธีต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่แสดงถึงความต้องการแก้ไขข้อมูลที่คู่สนทนา กล่าวผิดให้ถูกต้องอย่างชัดเจนทั้งสิ้น

การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน ดังกล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่าสถานภาพที่ต่างกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีที่ต่างกัน และสัมพันธ์กับลักษณะของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพอาจเลือกใช้กลวิธีอื่น ๆ ในการแย้งสิ่งที่เกิดแทนการกล่าวแย้งได้ แต่พบว่าปรากฏใช้ไม่มากนักดังเห็นได้จากตารางที่ ๓๓ โดยจะปรากฏใช้ในผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า การใช้กลวิธีอื่น ๆ นี้ถือว่ายช่วยรักษาหน้าของผู้ฟังได้มากกว่าการกล่าวแย้ง เนื่องจากเป็นการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกันซึ่งหน้าในสถานการณ์นั้น

ผลการศึกษาข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าเท่านั้น ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และสถานภาพมีผลต่อการกล่าวแย้งความคิดเห็นนั้นหรือไม่

๔.๒ การเปรียบเทียบการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

ผลการวิจัยการกล่าวแย้งความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยการกล่าวแย้งสิ่งที่เกิดข้างต้น กล่าวคือ ผู้พูดทั้ง ๒ กลุ่มเลือกที่จะแย้งความคิดเห็นโดยการกล่าวแย้งหรือใช้วิธีอื่นเพื่อแย้งหรืออาจจะไม่แย้งโดยการนิ่งเฉยหรือทำอย่างอื่นที่ไม่ได้แสดงเจตนาแย้ง

จากการศึกษาการแย้งและการไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพนี้พบว่าการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งด้วยกลวิธีต่างๆ โดยไม่จำแนกว่าอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามหรือไม่คิดเป็นร้อยละได้ ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

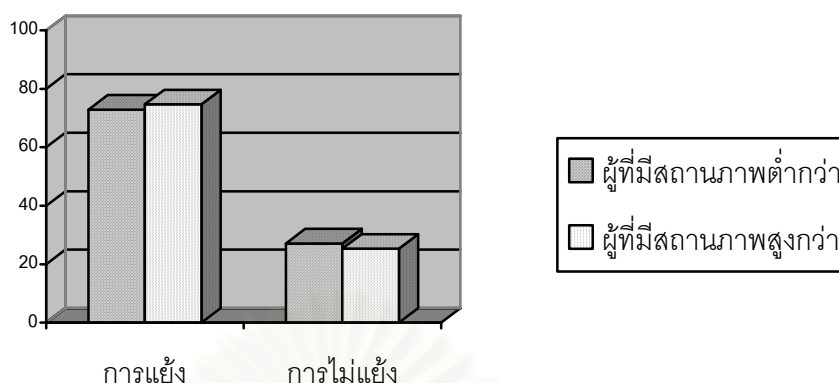
การแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)							
ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า				ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า			
การแย้ง		การไม่แย้ง		การแย้ง		การไม่แย้ง	
กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น	กล่าวแย้ง	ใช้วิธีอื่น	ทำเฉยๆ	ทำอย่างอื่น
๖๕.๖๓	๗.๒๔	๑๙.๑๒	๘.๐๑	๗๒.๔๑	๒.๒๘	๗.๘๕	๑๗.๔๗
๗๒.๘๗		๒๗.๑๓		๗๔.๖๙		๒๕.๓๒	

ตารางที่ ๔๔ แสดงค่าความถี่การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้พุดที่มีสถานภาพต่างกันทั้งสองกลุ่มเลือกแย้งเมื่อไม่เห็นด้วยกับคู่สนทนามากกว่าไม่แย้งเช่นเดียวกัน ผู้พุดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกแย้งร้อยละ ๗๒.๘๗ และไม่แย้งร้อยละ ๒๗.๑๓ ส่วนผู้พุดที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกแย้งร้อยละ ๗๔.๖๙ และไม่แย้งร้อยละ ๒๕.๓๒ การปรากฏของการแย้งและการไม่แย้งความคิดเห็นของผู้พุดทั้งสองสถานภาพนี้จะเห็นได้ว่าแตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งต่างกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่าผู้พุดที่มีสถานภาพต่ำกว่าน่าจะแย้งน้อยกว่าผู้พุดที่มีสถานภาพสูงกว่าตามลักษณะทางสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส ทำให้ผู้น้อยส่วนมากไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นของตน (สุพัตรา สุภาพ, ๒๕๑๘ : ๖)

การที่ปรากฏการแย้งและไม่แย้งความคิดเห็นของผู้พุดทั้งสองสถานภาพใกล้เคียงกันนั้นผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องมาจากความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคลทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้ ประกอบกับในงานวิจัยนี้ความคิดเห็นนั้นยังเกี่ยวข้องกับงานของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าโดยตรง อีกทั้งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นครูที่อยู่ในระบบการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าต้องการฝึกฝนผู้ฟังให้รู้จักคิดเอง ทำเอง และแสดงความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒ : ๑๙) เหตุผลดังกล่าวสามารถอธิบายผลการวิจัยที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งความคิดเห็นมากขึ้นกว่าการแย้งสิ่งที่ผิด ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะแย้งความคิดเห็นน้อยลงกว่าการแย้งสิ่งที่ผิด

การปรากฏของการแย้งและไม่แย้งความคิดเห็นเปรียบเทียบกันระหว่างผู้พุดทั้งสองสถานภาพสามารถสรุปได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๔ แสดงการเปรียบเทียบการแย่งและการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน

จากการศึกษาการแย่งและการไม่แย่งของผู้พูดทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยยังพบว่ามีรายละเอียดที่แตกต่างกันด้วย ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ การเปรียบเทียบการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

การไม่แย่งความคิดเห็นอาจแสดงได้ทั้งโดยการทำเฉยๆ และการทำอย่างอื่นที่ไม่แสดงเจตนาแย่ง จากตารางที่ ๓๓ ข้างต้นจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่เลือกไม่แย่งจะทำนิ่งเฉยมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เลือกไม่แย่งมักจะใช้วิธีอื่นๆ เช่น การถามความคิดเห็นของบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีฐานะเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่ฝึกฝนให้ผู้ฟังรวมทั้งนักเรียนคนอื่นฯ ได้รู้จักคิดและทำงานร่วมกันตามแนวทางการศึกษาในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าบางคนเลือกที่จะไม่แย่งความคิดเห็นแม้จะไม่เห็นด้วยก็ตาม เพื่อให้ นักเรียนทุกคนในสถานการณ์นั้นร่วมกันคิดและตัดสินใจเอง

จากการศึกษาเหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองกลุ่มทำให้เห็นประเด็นที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลของการเลือกที่จะไม่แย่งนี้น่าจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังที่ต่างกัน ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจึงจะศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลของการไม่แย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ

เหตุผลของการไม่แย่งทั้งโดยการทำเฉยๆและการทำอย่างอื่นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีค่าความถี่การปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

เหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)		
เหตุผล	ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า
๑. รักษาหน้าตัวเอง	๗๑.๐๘	-
๒. เกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนา	๒๒.๘๙	-
๓. รักษาหน้าคู่สนทนา	๖.๐๒	-
๔. ต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด	-	๙๘.๙๙
๕. เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ	-	๑.๐๑

ตารางที่ ๔๕ แสดงค่าความถี่การปรากฏเหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากตารางข้างต้นทำให้เห็นเหตุผลในการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพที่แตกต่างกัน ดังนี้

- เหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพพบทั้งสิ้น ๕ เหตุผล เป็นเหตุผลของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ๓ ข้อ คือ ๑.รักษาหน้าคู่สนทนา ๒.เกรงหรือกลัวอำนาจคู่สนทนา และ ๓.รักษาหน้าตัวเอง ส่วนเหตุผลของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าพบ ๒ เหตุผล คือ ๑.ต้องการให้ได้แสดงออกทางความคิด และ ๒.เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ จะเห็นได้ว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีเหตุผลของการไม่แย่งความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยเหตุผลแต่ละข้อล้วนมีความสัมพันธ์กับสถานภาพของผู้พูดกับผู้ฟังทั้งสิ้น
- เหตุผลดังกล่าวแสดงว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเห็นว่าการแย่งความคิดเห็นต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าอาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้าได้ และอาจส่งผลกระทบต่อผู้พูดเองได้ด้วย ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่ได้คำนึงว่าการแย่งความคิดเห็นต่อผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้า หรือจะส่งผลกระทบต่อผู้พูดแต่ประการใด ทั้งนี้เนื่องจากว่าในสังคมไทยเชื่อว่าผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า “อาบน้ำร้อนมาก่อน” ฉะนั้น “เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” เด็กจึงควรเชื่อฟังผู้ใหญ่ (ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ, ๒๕๔๒ : ๑๘๕) ดังนั้นการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแสดงว่าไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใหญ่ จึงอาจทำให้ผู้ใหญ่รู้สึกเสียหน้าได้ แต่หากผู้แย่งมีสถานภาพสูงกว่า การแสดงความคิดเห็นแย่งจะเป็นเสมือนการแนะนำสิ่งที่ดีที่ควรให้กับคู่สนทนามากกว่าการทำให้เสียหน้า เพราะคู่สนทนามี

สถานภาพต่ำกว่า มีประสบการณ์น้อยกว่า ดังนั้นจึงทำให้ไม่ปรากฏเหตุผลของการรักษาหน้าคู่สนทนาในกรณีที่ผู้แย้งมีสถานภาพสูงกว่า

๓. การทำให้คู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่ารู้สึกเสียหน้ายังอาจทำให้คู่สนทนาไม่พอใจ เพราะคิดว่าผู้พูดก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง และไม่ไว้หน้าตนที่เป็นผู้ใหญ่กว่าได้ ประกอบกับการที่คู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าจึงทำให้มีอำนาจมากกว่าด้วย ดังนั้นการทำให้คู่สนทนาไม่พอใจจึงอาจส่งผลลบต่อผู้พูดได้ (ม.ร.ว. อคิน ทรัพย์พัฒน, ๒๕๔๒ : ๓๐๑) ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าบางคนจึงให้เหตุผลว่า เกรงใจ ไม่กล้าแย้งหรือแสดงความคิดเห็นของตน เพราะเกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนานั่นเอง ในทางกลับกันหากผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่า มีอำนาจมากกว่าผู้ฟังอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องเกรงหรือกลัวอำนาจของคู่สนทนา จึงทำให้ไม่ปรากฏเหตุผลของการไม่แย้งนี้ในผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเลย
๔. นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าเหตุผลที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าไม่แย้งความคิดเห็นเพราะต้องการรักษาหน้าของตัวเองด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลว่าเป็นงานของทุกคน หากผู้พูดแย้งไปในขณะนั้น โดยไม่ถามความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ ก่อน อาจจะทำให้ผู้พูดโดนตำหนิว่ายึดแต่ความคิดของตนเป็นหลัก ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม ทำให้ผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับและเสียหน้าได้เช่นกัน
๕. เหตุผลที่ไม่แย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่ว่าการให้ได้แสดงออกทางความคิด และเกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจนั้นสัมพันธ์กับสถานภาพของผู้พูดอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและเป็นครูของผู้ฟัง มีหน้าที่ฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักคิดเอง ทำเอง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนตามศักยภาพ ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒ : ๑๙) ดังนั้นการไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเพื่อต้องการฝึกฝนให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเต็มจึงเป็นหน้าที่หนึ่งที่พึงกระทำของผู้พูดนั่นเอง

ถึงแม้ว่าการไม่แย้งความคิดเห็นไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามจะเป็นกลวิธีที่รักษาหน้าของคู่สนทนาได้มากที่สุดตามแนวคิดของ Brown & Levinson (1978) ก็ตาม แต่ผู้วิจัยพบว่าทั้งผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่กลับเลือกที่จะแย้งความคิดเห็นมากกว่า ซึ่งการแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังจะกล่าวถึงต่อไป

๔.๒.๒ การเปรียบเทียบการแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากการศึกษาการแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองกลุ่ม พบว่าผู้พูดอาจแย้งความคิดเห็นนั้นได้ทั้งโดยการกล่าวแย้งหรือทำอย่างอื่นเพื่อแย้ง ซึ่งจากตารางที่ ๓๗ ข้างต้นจะเห็นว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะแย้งโดยการกล่าวแย้งมากที่สุด ประกอบกับงานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้วิจัยจึงจะศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งเป็นสำคัญ โดยจะแบ่งเป็นการเปรียบเทียบกลวิธีที่ปรากฏใช้ และการเปรียบเทียบค่าความถี่ของการใช้กลวิธีแต่ละกลวิธี

๔.๒.๒.๑ การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

เมื่อได้ศึกษากลวิธีที่ผู้พูดทั้งสองสถานภาพใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิติดังที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ ๒ และ บทที่ ๓ ข้างต้น พบว่ามีกลวิธีที่ปรากฏใช้ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่ปรากฏใช้ของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า		
ใช้ทั้งผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า	ใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า
๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย ๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง ๓. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ ๔. การแสดงการถาม ๕. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง ๖. การแสดงความเห็น ๗. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก ๘. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม ๙. การแสดงความกังวลใจ ไม่นั่นใจ ๑๐. การผลักดันโอกาสหน้า ๑๑. การอ้างความเห็นของส่วนรวม ๑๒. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในที่ ๑๓. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม	๑. การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ๒. การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น ๓. การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้	๑. การบอกให้เสนอสิ่งอื่น ๒. การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง ๓. การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก ๔. การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้

ตารางที่ ๔๖ แสดงกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการกล่าวความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากตารางที่ ๔๖ ข้างต้นนี้ทำให้เห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันได้ ดังนี้

๑. กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพพบทั้งสิ้น ๒๐ กลวิธี เป็นกลวิธีที่ทั้งสองกลุ่มใช้ ๑๓ กลวิธี เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ๓ กลวิธี และกลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ๔ กลวิธี
๒. กลวิธีที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะเป็นกลวิธีที่แสดงการปฏิเสธหรือไม่ทำตามข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมา ดังจะเห็นได้จากกลวิธีการแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา กลวิธีการชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น และกลวิธีการแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้ กลวิธีต่างๆเหล่านี้แสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการทำตามข้อคิดเห็นของผู้ฟังนั่นเอง สังเกตได้ว่ากลวิธีที่ใช้ส่วนมากจะเป็นกลวิธีที่แสดงการปฏิเสธการขอให้เปลี่ยน หรือการแสดงความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ผู้พูดคิดอย่างชัดเจน ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักของการแย้งให้อ่อนลงอยู่เพียงหนึ่งกลวิธีเท่านั้น คือ กลวิธีการแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามผู้ฟังได้ การที่ปรากฏว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกใช้กลวิธีที่แสดงถึงการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่านั้น เนื่องจากว่าผู้พูดเห็นว่างานนั้นเป็นงานที่ตนและเพื่อนๆจะต้องทำ ประกอบกับการศึกษา ระบบใหม่ที่มีมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนมากขึ้น และด้วยเหตุผลเดียวกันนี้เองจึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าคือครูไม่ใช้กลวิธีที่แสดงถึงการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเลย
๓. กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะเป็นกลวิธีที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่าง ได้แก่ กลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น และกลวิธีการบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง การบอกให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่านั้นก็เป็นเสมือนการสั่งด้วยนั่นเอง แต่เนื่องจากผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าและยังมีฐานะเป็นครูของผู้ฟัง ซึ่งมีหน้าที่สั่งสอนและชี้แนะสิ่งที่ถูกที่ควรให้กับผู้ฟังอยู่แล้ว ดังนั้นการบอกให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างจึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าผู้ฟัง นอกจากนี้การบอกให้ผู้ฟังเสนอสิ่งอื่นหรือให้คิดดูใหม่ก็เป็นเสมือนการเตือนผู้ฟังด้วย ซึ่งก็ถือว่าเป็นหน้าที่หนึ่งของผู้ใหญ่ที่ควรจะต้องเตือนผู้น้อยเมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้น้อย ในทางกลับกัน หากผู้น้อยบอกให้ผู้ใหญ่ทำบางสิ่งบางอย่างจะเป็นเสมือนการสั่งผู้ใหญ่ซึ่งถือว่าไม่สุภาพในสังคมไทย จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ไม่ปรากฏใช้กลวิธีเหล่านี้ในผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลย
๔. กลวิธีการแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีกเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ปรากฏใช้เฉพาะผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเท่านั้น กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้บอกผู้ฟังว่ายังมีข้อคิดเห็นอื่นๆที่น่าสนใจอีกนอก

เหนือจากข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมาแล้ว โดยไม่ได้แสดงว่าข้อคิดเห็นของผู้ฟังไม่ดี และไม่ได้ออกว่าไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นนั้นเสียทีเดียว ทั้งนี้ผู้พูดเพียงต้องการเตือนผู้ฟังให้เปลี่ยนข้อคิดเห็นเท่านั้น โดยไม่บังคับว่าจะต้องทำตามข้อคิดเห็นของผู้พูด แต่อยากให้ผู้ฟังคิดใหม่เอง เป็นไปตามแนวทางการศึกษาแบบใหม่ที่ผู้สอนควรจะมีฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและปฏิบัติงานด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่วนกลวิธีการแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้ก็น่าจะมาจากเหตุผลเดียวกัน คือ ผู้พูดเพียงต้องการแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเพราะอาจจะยังไม่มีเหตุผลที่เพียงพอ และต้องการเตือนให้ผู้ฟังไปศึกษาเกี่ยวกับข้อคิดเห็นนั้นดูอีกครั้ง โดยที่ผู้พูดไม่ได้แสดงว่าไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังอย่างแน่นอน และไม่ได้แสดงว่าจะต้องทำตามสิ่งที่ผู้พูดคิดด้วย แต่ต้องการให้ผู้ฟังกลับไปคิดเองเช่นกัน

๕. กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นอื่นๆที่ปรากฏใช้เหมือนกันในผู้พูดทั้งสองสถานภาพ พบว่าบางกลวิธีอาจมีรายละเอียดของถ้อยคำที่ใช้แตกต่างกันบ้าง ดังเช่น กลวิธีการแสดงการถามผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าอาจใช้เพื่อขออนุญาตผู้ฟังทำสิ่งอื่น เช่น

- อาจารย์คะ ถ้ามีการ ... แทนการแสดงละครได้มั๊ยคะ เพราะกลัวว่าแสดงละครไม่ค่อยพร้อม (๔๐๗)

การแย้งความคิดเห็นโดยการขออนุญาตทำสิ่งที่ต้องการนี้พบในผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้น การขออนุญาตถือว่าเป็นกลวิธีหนึ่งที่แสดงความรู้สึกต่อผู้ฟัง โดยการขอความยินยอมจากผู้ฟังก่อนที่จะทำสิ่งนั้น เป็นการแสดงว่าผู้พูดเคารพผู้ฟัง

การแสดงการถามของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าที่แตกต่างจากผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือ ผู้พูดจะใช้การถามเพื่อเตือนให้ผู้ฟังคิดทบทวนดูใหม่ โดยจะไม่ปรากฏการใช้คำถามที่ให้ผู้ฟังเปลี่ยนความคิดใหม่เลย ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะในที่นี้ผู้พูดเป็นครูที่อยู่ในระบบการศึกษาแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องสนับสนุนให้นักเรียนคิดเอง ทำเองมากขึ้น โดยครูจะเป็นผู้คอยชี้แนะให้เท่านั้น การตัดสินใจส่วนใหญ่จะขึ้นกับนักเรียนเอง ถ้อยคำที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีการแสดงการถามในการกล่าวแย้งความคิดเห็น เช่น

- หัวข้อของหนุ่ น่าสนใจพอใช้ แต่ครูคิดว่าน่าจะมีหัวข้ออื่นๆที่น่าสนใจกว่านี้ ลองไปคิดดูใหม่ดีไหมคะ (๔๐๘)

นอกจากกลวิธีการแสดงการถกเถียงในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสอง สถานภาพจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังของผู้พูดทั้งสองสถานภาพยังมีรายละเอียดการใช้ที่แตกต่างกันด้วย กล่าวคือ การแสดงเหตุผลของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะปรากฏทั้งเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็น และเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดเองด้วย ในขณะที่การแสดงเหตุผลของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นเท่านั้น การแสดงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดนี้มักจะแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดด้วย ดังตัวอย่างเช่น

- หนูไม่สนใจในหัวข้อนี้ค่ะ

(๔๐๙)

การที่ไม่ปรากฏเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้พูดในการแสดงเหตุผลของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเลยนั้น อาจเนื่องจากว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเห็นว่าเหตุผลส่วนตัวเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เป็นการแสดงอำนาจโดยไม่มีเหตุผล จึงมักจะแสดงเหตุผลโดยกล่าวถึง ข้อดี-ข้อด้อยของสิ่งนั้น ไม่แสดงความรู้สึกของตน

๖. ความแตกต่างของการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองกลุ่มนี้ ทำให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่จะไม่แสดงการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟังเลยเสียทีเดียว ตรงกันข้ามกับผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่มักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่แสดงการปฏิเสธ ไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้ฟัง หรือแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนต้องการ แม้ว่าบางกลวิธีผู้พูดจะตกแต่งถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงแล้วก็ตามแต่ก็ยังคงแสดงถึงสิ่งที่ผู้พูดคิดหรือต้องการทำอยู่นั่นเอง ทั้งนี้เกี่ยวเนื่องกับระบบการศึกษาแบบใหม่ที่สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน และให้ครูเป็นผู้คอยแนะนำแต่ไม่บังคับให้นักเรียนต้องทำตาม

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่ปรากฏใช้ในผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันเท่านั้น ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏใช้ในแต่ละกลวิธีของผู้พูดทั้งสองสถานภาพว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๔.๒.๒.๒ การเปรียบเทียบค่าความถี่การปรากฏกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้ง
ความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

จากการศึกษากลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและ
สูงกว่า พบว่าสถานภาพมีความสัมพันธ์กับการปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น ดังจะ
เห็นได้จากค่าร้อยละที่ปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ
เปรียบเทียบกัน ดังตารางต่อไปนี้

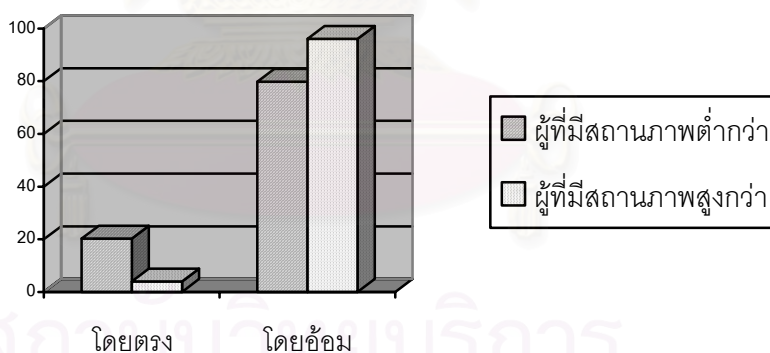
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า (ร้อยละ)			
กลวิธีการกล่าวแย้ง		ผู้ที่มีสถานภาพ ต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพ สูงกว่า
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย	๔.๔๗	๑.๗๙
	๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อคิดเห็นของผู้ฟัง	๑๑.๕๓	๑.๓๙
	๓. การแสดงว่าข้อเสนอของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ	๑.๔๑	๐.๘
	๔. การแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา	๑.๖๕	-
	๕. การชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น	๑.๑๘	-
กลวิธีการ กล่าวแย้ง โดยอ้อม	๖. การแสดงการถาม	๑๖.๔๗	๒๒.๒๗
	๗. การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง	๒๓.๕๓	๒๐.๔๘
	๘. การแสดงความเห็น	๒๓.๗๖	๑๘.๖๙
	๙. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	๕.๑๘	๑๒.๓๓
	๑๐. การเสนอให้ถามความเห็นของบุคคลที่สาม	๒.๕๙	๒.๓๙
	๑๑. การแสดงความกังวลใจ ไม่แน่ใจ	๒.๘๒	๑.๕๙
	๑๒. การผลัดไปโอกาสหน้า	๐.๒๔	๐.๖๐
	๑๓. การอ้างความเห็นของส่วนรวม	๑.๘๘	๐.๑๙
	๑๔. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบรับในทันที	๒.๓๕	๐.๑๙
	๑๕. การเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติม	๐.๗๐	๓.๕๘
	๑๖. การแสดงความเสียใจที่ไม่สามารถทำตามความคิดเห็นของผู้ฟังได้	๐.๒๔	-
	๑๗. การบอกให้เสนอสิ่งอื่น	-	๗.๕๕
	๑๘. การบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง	-	๕.๓๗
	๑๙. การแสดงว่ามีทางเลือกอื่นอีก	-	๐.๖๐
	๒๐. การแสดงว่ายังไม่เห็นด้วยในขณะนี้	-	๐.๑๙
รวม		๑๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔๗ แสดงค่าความถี่การปรากฏของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

ค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันดังตารางข้างต้นนี้ ทำให้เห็นภาพรวมที่แสดงความสัมพันธ์ของการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นกับสถานภาพของผู้พูดที่แตกต่างกันได้ ดังต่อไปนี้

- ผู้พูดทั้งสองสถานภาพที่เลือกกล่าวแย้งความคิดเห็นของคู่สนทนามักจะใช้กลวิธีโดยอ้อมมากที่สุดเช่นเดียวกัน คือ ปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าร้อยละ ๗๙.๗๖ และปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าร้อยละ ๙๖.๐๒ ในขณะที่ปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าร้อยละ ๒๐.๒๔ และปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเพียงร้อยละ ๓.๙๘ เท่านั้น นอกจากนี้จำนวนของกลวิธีที่ปรากฏใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นก็มักจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงด้วย คือ ปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมถึง ๑๕ กลวิธี ในขณะที่ปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพียง ๖ กลวิธีเท่านั้น แต่ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันแล้ว พบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีโดยตรงมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า แสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๕ แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงและโดยอ้อมของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

- การกล่าวแย้งความคิดเห็นเป็นการแสดงการไม่ยอมรับในข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังได้เสนอมา จึงเป็นการกระทำวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของคู่สนทนาได้ตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (๑๙๗๘) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคู่สนทนาเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าด้วยแล้วยิ่งเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มากขึ้น อีกทั้งการแย้งผู้ที่มีสถานภาพสูงก็ยังเป็น

การแสดงความไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ได้เคียงผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ ในสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส แต่ผลการวิจัยกลับแสดงว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นโดยตรงมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า แตกต่างจากผลการวิจัยการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดข้างต้น ทั้งนี้เนื่องจากการแย้งสิ่งที่ผิดเป็นการแสดงถึงความผิดพลาดของผู้ฟังอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากกว่าการแย้งความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นนั้นไม่มีถูกมีผิด ขึ้นอยู่กับความคิดและเหตุผลของแต่ละบุคคล อีกทั้งผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระบบการศึกษาปัจจุบันที่เน้นให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดมากขึ้น ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงอาจจะเห็นว่าการกล่าวแย้งความคิดเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา เป็นเสมือนการปรึกษาหารือกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด ทุกคนจึงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้ ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าเองก็อาจจะเห็นว่าการคิดเห็นนั้นไม่ใช่สิ่งที่ผิด จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไข ประกอบกับความต้องการให้ผู้ฟังที่เป็นนักเรียนได้ฝึกฝนและแสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่ โดยครูมีหน้าที่คอยตัดเกื้อหนุนชี้แนะสิ่งที่ควรให้เท่านั้น

๓. เมื่อเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นแต่ละกลวิธีของผู้พูดทั้งสองสถานภาพแล้ว พบว่ากลวิธีที่ผู้พูดทั้งสองสถานภาพใช้มากที่สุดจะเป็นกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเช่นกัน แต่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้มาก คือ กลวิธีการแสดงความเห็น ในขณะที่กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้มาก คือ กลวิธีการแสดงการถาม ซึ่งทั้งสองกลวิธีนี้ต่างก็ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งนั้นให้อ่อนลงได้ ความแตกต่างของการปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพแสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะแย้งโดยการเสนอข้อคิดเห็นที่ตนเห็นด้วยเลย ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะแย้งโดยการเตือนหรือเสนอให้ผู้ฟังคิดอีกครั้งหนึ่งมากกว่าที่จะแสดงข้อคิดเห็นอื่น ทั้งนี้ก็น่าจะเนื่องมาจากเหตุผลที่ต้องการฝึกฝนให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่ารู้จักคิด ตัดสินใจ และทำงานนั้นด้วยตนเองตามหน้าที่ของครูในระบบการศึกษาแบบใหม่นั้นเอง
๔. กลวิธีการเสนอทางเลือกอื่นเพิ่มเติมเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ปรากฏใช้แตกต่างกันในผู้พูดทั้งสองสถานภาพค่อนข้างชัดเจน คือ ปรากฏใช้ในผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าร้อยละ ๓.๕๘ ซึ่งมากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่ปรากฏใช้กลวิธีนี้เพียงร้อยละ ๐.๗๐ เท่านั้น การที่ปรากฏใช้กลวิธีดังกล่าวแตกต่างกันนี้ ก็น่าจะเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าต้องการฝึกฝนให้ผู้ฟังรู้จักคิด ตัดสินใจ และทำงานนั้นด้วยตนเองด้วยเช่นกัน

๕. กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวกของผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้กลวิธีนี้เพียงร้อยละ ๕.๑๘ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้กลวิธีนี้ถึงร้อยละ ๑๒.๓๓ ทั้งนี้เนื่องจากว่าหากผู้ใช้กลวิธีนี้มีสถานภาพต่ำกว่าจะทำให้หน้าเสีียงกลายเป็นการประหม่นและตัดสินผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าได้ (Beebe and Takahashi , 1993 : 151) จึงถือเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ

การเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัันดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าสถานภาพที่ต่างกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีที่ต่างกันด้วย โดยจะสัมพันธ์กับ ๑. ลักษณะของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส และ ๒. แนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักคิดเอง ทำเอง ตามศักยภาพของผู้เรียน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพอาจเลือกใช้กลวิธีอื่น ๆ ในการแย้งความคิดเห็นแทนการกล่าวแย้งได้ แต่พบว่าปรากฏใช้ไม่มากนักดังเห็นได้จากตารางที่ ๓๗ ข้างต้น ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีอื่น ๆ เพียง ๑ กลวิธีเท่านั้น คือ การบอกตามลำพัง ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าปรากฏใช้กลวิธีอื่น ๆ ถึง ๗ กลวิธี

จากการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน คือ ในการแย้งสิ่งที่ผิด ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาค่อนข้างมาก ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงหน้าที่ของตนในการแก้ไขหรือบอกข้อมูลที่ถูกต้องมากกว่า แต่ในการแย้งความคิดเห็น ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงการแสดงออกในความคิดเห็นของตนค่อนข้างมาก ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ายังคงคำนึงถึงหน้าที่ของตนเช่นกัน แต่เปลี่ยนหน้าที่ไปเป็นผู้คอยตักเตือน ชี้แนะให้เท่านั้น ดังนั้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนา กล่าวผิด ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงมักจะแก้ไขสิ่งที่ผิดนั้นอย่างตรงไปตรงมา ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะแสดงความไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนแย้ง แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของคู่สนทนา ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะ ไม่แสดงว่าไม่เห็นด้วยหรือไม่แสดงข้อคิดเห็นของตนอย่างชัดเจน ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะแสดงว่าไม่เห็นด้วยหรือไม่แสดงข้อคิดเห็นของตนเลยมากกว่า

ผลการศึกษาข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าโดยรวม ยังไม่ได้พิจารณาปัจจัยการมีบุคคลที่สาม ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้ง

สองสถานภาพในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๔.๓ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการแย้งกับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า

นอกจากสถานภาพจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าปัจจัยสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามก็น่าจะมีต่อการแย้งนั้นด้วย เพราะการแย้งต่อหน้าบุคคลอื่นเป็นการแสดงถึงความผิดพลาดหรือข้อด้อยของผู้ฟังให้ผู้อื่นได้ทราบด้วยซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาการแย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพข้างต้น พบว่าผู้พูดอาจจะเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้งได้เช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการแย้งและไม่แย้งทั้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพในสถานการณ์ที่ต่างกันก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นผู้วิจัยจึงจะเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพในสถานการณ์ที่ต่างกันในส่วนต่อไป

๔.๓.๑ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการแย้งและการไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

เมื่อนำเอาข้อมูลจากคำตอบของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็น มาจำแนกตามสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สามแล้ว พบว่ามีค่าเฉลี่ยการปรากฏของการแย้งและการไม่แย้ง ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแย้งและไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)						
สถานการณ์		สถานภาพ	สถานภาพต่ำกว่า		สถานภาพสูงกว่า	
			แย้ง	ไม่แย้ง	แย้ง	ไม่แย้ง
ไม่มี บุคคลที่สาม	สิ่งที่ผิด		๔๒.๔๔	๖.๓๗	๕๐.๒๕	๐.๒๕
	ความคิดเห็น		๔๕.๐๙	๖.๑๐	๔๖.๒๑	๓.๒๘
รวม			๘๗.๕๓	๑๒.๔๗	๙๖.๔๑	๓.๕๓
มี บุคคลที่สาม	สิ่งที่ผิด		๓๐.๗๙	๑๘.๑๖	๔๘.๖๒	๑.๕๐
	ความคิดเห็น		๒๙.๔๗	๒๑.๕๘	๒๘.๐๗	๒๑.๘๐
รวม			๖๐.๒๖	๓๙.๗๔	๗๖.๖๙	๒๓.๓๐

ตารางที่ ๔๘ แสดงค่าความถี่การปรากฏการแย้งและไม่แย้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

จากตารางที่ ๔๘ ข้างต้นจะเห็นว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผู้พูดทั้งสองสถานภาพเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งเป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะแย้งน้อยลงกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม แสดงให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพพิจารณาสถานการณ์การมีหรือไม่มีบุคคลที่สามด้วย เนื่องจากว่าการมีบุคคลที่สามอยู่ในสถานการณ์ด้วยอาจเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหายได้มากกว่านั่นเอง ดังที่ Brown & Levinson (1978) ได้กล่าวไว้ว่าความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น การมีบุคคลที่สาม เป็นตัวแปรหนึ่งในการเพิ่มค่าความเสี่ยงของการทำให้ผู้ฟังเสียหายในการทำวัจนกรรมนั้น

ถึงแม้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามจะมีผลให้ผู้พูดทั้งสองเลือกที่จะทำวัจนกรรมการแย้งลดลงเช่นเดียวกันก็ตาม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในการแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้วพบว่ายังมีความแตกต่างกันด้วย กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะแย้งน้อยลงไม่มากนัก คือ ลดลงเพียง ๑.๖๓% เท่านั้น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยลงค่อนข้างมาก คือ ลดลงถึง ๑๑.๖๕% จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม เมื่อคู่สนทนาที่มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวผิด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงการแก้ไขข้อมูลนั้นให้ถูกต้องค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าในงานวิจัยนี้เป็นครู ซึ่งมีหน้าที่สั่งสอนสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้กับนักเรียนอยู่แล้ว ประกอบกับบุคคลที่สามในสถานการณ์นี้ยังเป็นนัก

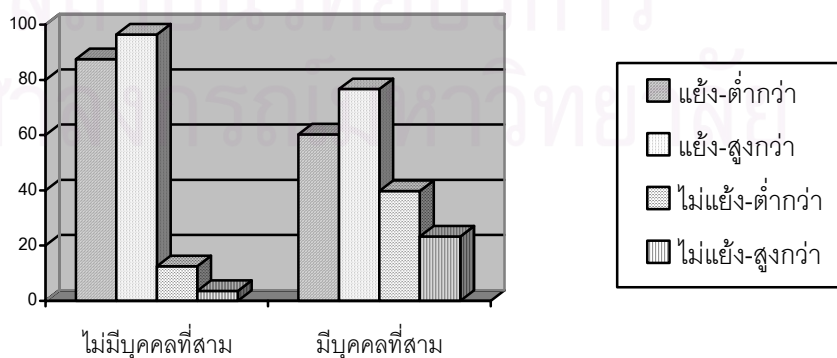
เรียนเช่นเดียวกันกับผู้ฟังอีกด้วย ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงอาจเห็นว่าหากไม่แก้ไขให้ถูกต้อง จะทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ เข้าใจผิดไปด้วยได้ ดังเช่นตัวอย่างที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุเหตุผลของการแย้งเพื่อต้องการให้บุคคลที่สามรู้ถึงข้อผิดพลาดนั้นไว้ในถ้อยคำด้วย

ตัวอย่าง

- นักเรียนครับ ทฤษฎีที่กล่าวถึงนั้นแน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า? คิดว่าไม่ตรงนักนะครับ ในวิชานี้ ครูรู้ว่ามัทฤษฎีมากขอให้ทบทวนมาให้ดีและยกตัวอย่างให้ตรง ถูกต้องกับหัวข้อของรายงานนะ ครับ ไม่ใช่ว่าเป็นการประจานนะครับ **แต่อยากให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้รู้ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน** เพราะถ้าไม่แม่นยำทฤษฎีจริงอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นควรอ้างให้ตรงกับทฤษฎีหรือหลักการที่ได้กำหนดไว้ (๔๑๐)

ส่วนการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งสิ่งที่คู่สนทนากล่าวผิดน้อยลงมากกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ก็เนื่องมาจากผู้ฟังเป็นครูของผู้พูดและของบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วครูน่าจะมีความรู้มากกว่าจึงไม่น่าที่จะกล่าวผิดได้ ดังนั้นการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแย้งสิ่งที่ผิดจึงทำให้คู่สนทนารู้สึกเสียหน้าได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากแย้งต่อหน้านักเรียนคนอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังเกรงว่าเพื่อนอาจจะมองว่าตนก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ และอวดภูมิรู้ที่เหนือกว่าด้วย จึงทำให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย้งสิ่งที่ผิดน้อยลงมากเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม

การแย้งและการไม่แย้งทั้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพเปรียบเทียบกัน ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๖ แสดงการเปรียบเทียบการแย้งและไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าและต่ำกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

จากการศึกษาข้างต้นจึงสรุปได้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะแย่งน้อยลงทั้งผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดทั้งสองสถานภาพก็ยังคงเลือกที่จะแย่งมากกว่าไม่แย่งอยู่นั่นเอง ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจึงจะเปรียบเทียบกลวิธีการกล่าวแย่งทั้งการกล่าวแย่งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย่งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพว่าสถานการณ์มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย่งที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๔.๓.๒ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย่งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ากับสถานการณ์การมีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสถานการณ์กับกลวิธีการกล่าวแย่งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการเปรียบเทียบออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ตามประเภทของวัจนกรรมการแย่งนั้น คือ ๑. การแย่งสิ่งที่ผิด และ ๒. การแย่งความคิดเห็น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๓.๒.๑ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย่งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

เมื่อนำค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย่งสิ่งที่ผิดทั้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ามาจำแนกเป็นสถานการณ์การมีบุคคลที่สาม และไม่มีบุคคลที่สามแล้วพบว่ามีความถี่การปรากฏของแต่ละกลวิธีเปรียบเทียบกันได้ ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)					
สถานการณ์และสถานภาพ กลวิธีการกล่าวแย้ง		ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
		ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
การกล่าวแย้ง โดยตรง	๑. การบอกว่าผิด	๑๐.๐๐	๑๙.๐๕	๘.๓๓	๒๒.๖๒
	๒. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง	๗.๗๓	๑๔.๘๘	๑๑.๔๖	๑๗.๔๖
	๓. การสั่งให้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง	-	๕.๓๖	-	๑.๑๙
การกล่าวแย้ง โดยอ้อม	๔. การแสดงการถาม	๔๐.๐๐	๖.๒๕	๔๓.๗๕	๗.๑๔
	๕. การแสดงความเห็น	๑๔.๐๙	๕.๖๕	๑๓.๕๔	๖.๗๕
	๖. การเตือนให้ตรวจสอบข้อมูล	๐.๔๕	๓.๘๗	๑.๐๔	๒.๓๘
	๗. การอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล	๑๖.๓๖	๑.๔๙	๑๓.๕๔	๐.๗๙
	๘. การการพูดหรือถามถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อบอกข้อมูลที่ถูกต้อง	๒.๒๗	๐.๘๙	๑.๐๔	๐.๗๙
	๙. การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีขึ้น	๑.๓๖	๓.๒๖	๑.๐๔	๓.๙๗
	๑๐. การแสดงความประหลาดใจ ช็อกใจ สงสัย	๓.๖๔	๐.๓๐	๔.๑๗	๐.๔๐
	๑๑. การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ	๓.๖๔	๒.๓๘	-	๐.๗๙
	๑๒. การแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกล่าวแย้ง	-	๑๐.๗๑	๒.๐๘	๕.๙๖
	๑๓. การสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง	-	๑๘.๑๕	-	๒๒.๖๒

ตารางที่ ๔๙ แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)					
สถานการณ์และสถานภาพ กลวิธีการกล่าวแย้ง		ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
		ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
การกล่าวแย้ง โดยอ้อม	๑๔. การขอให้กล่าวถึงข้อมูลอีกครั้ง	-	๑.๕๙	-	๐.๗๙
	๑๕. การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายด้านบวก	-	๒.๙๘	-	๑.๕๙
	๑๖. การสั่งให้จำข้อมูลที่ถูกต้อง	-	๑.๕๙	-	๐.๗๙
	๑๗. การเสนอทางเลือกอื่น	-	๐.๘๙	-	๐.๗๙
	๑๘. การขอหลักฐานที่อ้างถึงข้อมูลของผู้ฟัง	-	๐.๕๙	-	๐.๗๙
	๑๙. การเตือนให้ระวังการกล่าวข้อมูลในครั้งต่อไป	-	๐.๕๙	-	๐.๗๙
	๒๐. การแสดงความถ่อมตน	๐.๕๕	-	-	-
	๒๑. การพูดตลก	-	-	-	๑.๑๙
รวม		๙๙.๙๙	๙๙.๙๗	๙๙.๙๙	๙๙.๙๘

ตารางที่ ๔๙ (ต่อ) แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

จากตารางที่ ๔๙ ข้างต้นทำให้เห็นภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต่างกันของผู้พูดทั้งสองสถานภาพทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

๑. สถานการณ์การมีบุคคลไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าก็มักจะใช้กลวิธีการแสดง

การถามในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดมากที่สุด และผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าก็มักจะใช้กลวิธีการบอกว่าผิดมากที่สุด

๒. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการบอกว่าผิดและกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นกลวิธีโดยตรงมากยิ่งขึ้นแม้ว่าการกระทำวัจนกรรมอย่างตรงไปตรงมาประกอบกับการอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามจะเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหน้าได้มาก (Brown & Levinson, 1978 : 74-75,81-82) ก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดมีฐานะเป็นครูของผู้ฟังและของบุคคลที่สามที่อยู่ในสถานการณ์นั้น จึงมีหน้าที่ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่นักเรียนคนอื่นอยู่ด้วย ผู้พูดจึงต้องคำนึงถึงการแก้ไขให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นเพื่อที่นักเรียนคนอื่นๆจะได้ไม่เข้าใจผิดไปด้วย
๓. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีการบอกว่าผิดน้อยลง แม้ว่าจะปรากฏกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นก็ตามแต่ก็มีค่าความแตกต่างกันไม่มากนัก อีกทั้งจากการศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแล้ว พบว่าผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องร่วมกับกลวิธีโดยอ้อมอื่นๆ ซึ่งช่วยให้ถ้อยคำที่แย้งนั้นอ่อนลง นั่นก็แสดงว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนมากจะกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ดังจะสังเกตได้จากค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมาก โดยพบว่ากลวิธีการแสดงการถามเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้มากและเด่นชัดที่สุด ซึ่งกลวิธีนี้เป็น การแสดงถึงความไม่มั่นใจในการแย้งของผู้พูด
๔. ความแตกต่างของการปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดทั้งสองสถานภาพข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าส่วนใหญ่จะคำนึงถึงการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมามาก และจะมากยิ่งขึ้นไปอีกเมื่อมีบุคคลที่สามอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าส่วนใหญ่จะใช้กลวิธีที่แสดงความสุภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีบุคคลที่สามอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดที่แตกต่างกันของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ กล่าวคือ มีผลต่อการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าในด้านความสุภาพและการคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนา แต่มีผลต่อการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าในด้านการทำหน้าที่ของครูในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักเรียน

๔.๓.๒.๒ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น
ของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

เมื่อนำค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็น ทั้งของผู้พูดที่มี
สถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่ามาจำแนกเป็นสถานการณ์การมีบุคคลที่สาม และ ไม่มีบุคคลที่สาม
แล้ว พบว่า มีค่าความถี่การปรากฏของแต่ละกลวิธีเปรียบเทียบกันได้ ดังตารางต่อไปนี้

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)					
สถานการณ์และสถานภาพ กลวิธีการกล่าวแย้ง		ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
		ผู้ที่มีสถาน ภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพสูงกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพสูงกว่า
การกล่าว แย้งโดยตรง	๑. การบอกว่าไม่เห็นด้วย	๓.๕๖	๑.๕๗	๖.๒๕	๒.๑๗
	๒. การเสนอข้อคิดเห็นที่ แตกต่างจากข้อคิดเห็น ของผู้ฟัง	๙.๒๕	๐.๓๑	๑๕.๙๗	๓.๒๖
	๓. การแสดงว่าข้อเสนอ ของผู้ฟังไม่ดี ไม่น่าสนใจ	๑.๐๗	๐.๖๓	๒.๐๘	๑.๐๙
	๔. การแสดงความต้องการ ทำในสิ่งที่ตนปรารถนา	๑.๗๘	-	๑.๓๙	-
	๕. การชักชวนให้เปลี่ยน เป็นอย่างอื่น	๑.๔๒	-	๐.๖๙	-
การกล่าว แย้งโดย อ้อม	๖. การแสดงการถาม	๑๗.๔๓	๒๑.๙๔	๑๔.๕๘	๒๒.๓๘
	๗. การแสดงเหตุผลที่ไม่ เห็นด้วยกับผู้ฟัง	๒๖.๖๙	๒๒.๒๖	๑๗.๓๖	๑๗.๓๙
	๘. การแสดงความเห็น	๒๔.๒๐	๑๙.๔๔	๒๒.๙๒	๑๗.๓๙
	๙. การใช้ถ้อยคำที่มีความ หมายด้านบวก	๔.๙๘	๑๑.๙๑	๕.๕๖	๑๓.๐๔

ตารางที่ ๕๐ แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพ
ต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

การปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่า ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (ร้อยละ)					
สถานการณ์และสถานภาพ กลวิธีการกล่าวแย้ง		ไม่มีบุคคลที่สาม		มีบุคคลที่สาม	
		ผู้ที่มีสถาน ภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพสูงกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพต่ำกว่า	ผู้ที่มีสถาน ภาพสูงกว่า
การกล่าว แย้งโดย อ้อม	๑๐. การเสนอให้ถาม ความเห็นของบุคคลที่สาม	๐.๓๖	๒.๕๑	๖.๙๔	๒.๑๗
	๑๑. การแสดงความกังวล ใจ ไม่แน่ใจ	๓.๒๐	๑.๕๗	๒.๐๘	๑.๖๓
	๑๒. การเสนอทางเลือก อื่นเพิ่มเติม	๐.๗๑	๔.๓๙	๐.๖๙	๒.๑๗
	๑๓. การผลักดันไปโอกาส หน้า	๐.๓๖	๐.๓๑	-	๑.๐๙
	๑๔. การอ้างความเห็นของ ส่วนรวม	๑.๐๗	-	๓.๔๗	๐.๕๔
	๑๕. การหลีกเลี่ยงไม่ตอบ รับในที่	๓.๕๖	-	-	๐.๕๔
	๑๖. การแสดงความเสียใจ ที่ไม่สามารถทำตามความ คิดเห็นของผู้ฟังได้	๐.๓๖	-	-	-
	๑๗. การบอกให้เสนอสิ่ง อื่น	-	๘.๑๕	-	๖.๕๒
	๑๘. การบอกให้คิด พิจารณาอีกครั้ง	-	๔.๗๐	-	๖.๕๒
	๑๙. การแสดงว่ามีทาง เลือกอื่นอีก	-	๐.๓๑	-	๑.๐๙
	๒๐. การแสดงว่ายังไม่เห็น ด้วยในขณะนี้	-	-	-	๐.๕๔
รวม		๑๐๐	๑๐๐	๙๙.๙๘	๙๙.๙๘

ตารางที่ ๕๐ (ต่อ) แสดงค่าความถี่การปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามและไม่มีบุคคลที่สาม

จากตารางที่ ๕๐ ข้างต้นทำให้เห็นถึงภาพรวมของการใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าว
แย้งความคิดเห็นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของผู้พูดทั้งสองสถานภาพสรุปได้ดังนี้

๑. ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ผู้พูดทั้งสองกลุ่มที่เลือกกล่าวแย้งความคิดเห็นมักจะใช้
กลวิธีโดยอ้อมในการกล่าวแย้งมากที่สุดเช่นเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันที่กลวิธีที่ใช้ กล่าวคือ
เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าจะใช้กลวิธี
การแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังมากที่สุดเช่นเดียวกัน แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มี
บุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ในขณะที่
ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการแสดงการถามมากที่สุด
๒. การที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลี่ยงการกล่าวแย้งโดยตรงไปตรงมาโดยใช้กลวิธีการแสดง
ความคิดเห็นมากเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม เนื่องจากว่าการแสดงว่าไม่เห็นด้วยกับ
ข้อคิดเห็นที่ผู้ฟังเสนอมาเลยอาจทำให้บุคคลที่สามไม่พอใจได้ เพราะบุคคลที่สามอาจจะ
เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของผู้ฟังก็ได้ ดังนั้นหากผู้พูดแย้งไปอาจทำให้ผู้พูดเสียหายเองได้
๓. การใช้กลวิธีอื่นๆในสถานการณ์ที่ต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างผู้พูดทั้งสองกลุ่ม พบว่า
กลวิธีส่วนใหญ่จะมีค่าความถี่ของการปรากฏใช้ใกล้เคียงกันทั้งสองสถานการณ์ กล่าวคือ
ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม หากผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้กลวิธีใดมากกว่าผู้พูดที่
มีสถานภาพสูงกว่า ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามก็จะปรากฏใช้กลวิธีนั้นมากกว่าด้วย แม้
ว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีการแสดง
เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังในมากกว่า ในขณะที่ผู้พูดสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีนี้เมื่ออยู่
ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามมากกว่าก็ตาม แต่จะเห็นว่าค่าความแตกต่างที่ปรากฏนั้นไม่
มากนัก คือ ไม่เกินร้อยละ ๐.๑ จากผลการปรากฏนี้จึงไม่อาจสรุปได้ว่าสถานการณ์การมี
บุคคลที่สามมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูด
ทั้งสองสถานภาพหรือไม่

จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการแย้งและไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำ
กว่าและสูงกว่า และความสัมพันธ์ของกลวิธีในการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพกับสถาน
การณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามแล้ว พบว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะ
แย้งหรือไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ โดยผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะแย้งน้อยลงเช่นเดียวกัน
เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม แต่สถานการณ์การมีบุคคลที่สามไม่มีผลต่อการเลือกใช้กล
วิธีในการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดหากผู้พูด
ต้องการที่จะกล่าวแย้งก็มักจะใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าแล้ว จะเห็นว่าในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะแย้งมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า และมีกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งหลากหลายกว่าด้วย โดยกลวิธีที่ใช้มักจะเป็นกลวิธีที่ขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้พูด ส่วนค่าความถี่ของการปรากฏใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยตรงไปตรงมามากที่สุด แต่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะใช้กลวิธีที่สุภาพที่สุดในการแย้งสิ่งที่ผิด

ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นพบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพเลือกที่จะแย้งและไม่แย้งในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน และกลวิธีที่ปรากฏใช้ก็คล้ายคลึงกันด้วย แต่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีที่แสดงถึงข้อคิดเห็นของตนมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยอาจจะแสดงโดยตรงหรือตักแตงถ้อยคำให้อ่อนลงได้ ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะแย้งโดยการใช้อ้อยคำที่แสดงการตักเตือน ชี้แนะ และไม่บังคับผู้ฟัง โดยมักจะไม่ได้แสดงข้อคิดเห็นของตนเท่าใดนัก ไม่ว่าจะแสดงโดยตรงหรือตักแตงให้อ่อนลงก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามผู้พูดทั้งสองสถานภาพก็มักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมในการแย้งความคิดเห็นมากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาข้างต้นนี้พบทั้งในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สามและสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วย จะแตกต่างกันก็แต่เพียงการปรากฏของการแย้งและไม่แย้งที่พบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพเลือกที่จะแย้งน้อยลงเมื่อมีบุคคลที่สามอยู่ในสถานการณ์ด้วยเท่านั้น

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการกล่าวแย้งของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันนี้สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่าสถานภาพที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งแตกต่างกัน ทั้งการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็น แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าสถานการณ์การมีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพแตกต่างกันด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๕

บทสรุป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการกล่าวแย้งในภาษาไทย โดยแบ่งการกล่าวแย้งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑.การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด และ ๒.การกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ ๒ ประเด็นหลัก คือ ๑.ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกล่าวแย้งกับสถานภาพที่ต่างกันของผู้พูด และ ๒.ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกับสถานภาพการมีหรือไม่มีบุคคลที่สาม

จากผลการศึกษาในประเด็นแรกพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ สถานภาพที่ต่างกันของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการกล่าวแย้ง โดยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็น กล่าวคือ ในการแย้งสิ่งที่ผิด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าแย้ง ๙๖.๒๕% ไม่แย้ง ๑.๗๕% ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแย้ง ๗๔.๘๖% ไม่แย้ง ๒๕.๑๓% และในการแย้งความคิดเห็น ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าแย้ง ๗๔.๖๙% ไม่แย้ง ๒๕.๓๑% ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแย้ง ๗๒.๘๗% ไม่แย้ง ๒๕.๓๑%

การไม่แย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่านี้ทำได้ทั้งโดยการนิ่งเฉย หรือทำอย่างอื่นแต่ไม่มีเจตนาแย้งก็ได้ ทั้งนี้ผู้พูดทั้งสองสถานภาพได้แสดงเหตุผลของการไม่แย้งไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะให้เหตุผลของการไม่แย้งไว้ว่า ๑.เพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา ๒.เพื่อรักษาหน้าตัวเอง และ ๓.เกรงหรือกลัวคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า ซึ่งเหตุผลดังกล่าวนี้ปรากฏทั้งการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและการไม่แย้งความคิดเห็น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าเหตุผลหนึ่งที่ปรากฏเฉพาะการไม่แย้งสิ่งที่ผิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเท่านั้นด้วย คือ ๔.เพื่อปล่อยให้คู่สนทนาเสียหน้า ส่วนผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะให้เหตุผลของการไม่แย้งว่า ๑.เกรงว่าคู่สนทนาจะขาดความมั่นใจ ซึ่งปรากฏทั้งการไม่แย้งสิ่งที่ผิดและการไม่แย้งความคิดเห็น โดยจะปรากฏในการไม่แย้งสิ่งที่ผิดมากกว่า และเหตุผล ๒.เพื่อเปิดโอกาสให้คู่สนทนาได้แสดงออกทางความคิด ปรากฏเฉพาะการไม่แย้งความคิดเห็นเท่านั้น นอกจากนี้ยังปรากฏเหตุผล ๓.เพื่อรักษาหน้าคู่สนทนา ที่ปรากฏในการไม่แย้งสิ่งที่ผิดเท่านั้นด้วย แต่ปรากฏน้อยมากเพียง ๒ คำตอบเท่านั้น

จากการปรากฏเหตุผลในการไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงหน้าของคู่สนทนาค่อนข้างมาก และจะเกรงหรือกลัวในอำนาจของคู่

สนทนาที่มีมากกว่าด้วย สอดคล้องกับลักษณะของสังคมไทยที่ให้สำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส ผู้น้อยโดยทั่วไปจะเกรงใจผู้ใหญ่ไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นอะไร เพราะถือว่าเป็นกิริยาที่ไม่ดี (สุพัตรา สุภาพ, ๒๕๑๘ : ๖) ส่วนเหตุผลเพื่อรักษาหน้าตัวเองนั้นจะปรากฏมากในการไม่แย่งความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้พูดอาจเกรงว่าเพื่อนจะไม่เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของตน ดังนั้นหากผู้พูดแย้งไปก่อนก็อาจจะทำให้เพื่อนไม่พอใจและไม่ยอมรับผู้พูดได้ ส่วนผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นครูมาก จึงมักจะคำนึงถึงการให้กำลังใจนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนและแสดงความคิดเห็นของตนตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒)

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าและสูงกว่าต่างก็ให้ความสำคัญกับการแย้งมากกว่าการไม่แย้งเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการที่ปรากฏการแย้งมากกว่าการไม่แย้งทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นในผู้พูดทั้งสองสถานภาพเช่นกัน

ในส่วนของการแย้งนี้พบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพอาจเลือกที่จะกล่าวแย้ง หรือทำอย่างอื่นเพื่อแย้งก็ได้ แต่จากการศึกษาพบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพส่วนใหญ่ที่แย้งจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งมากที่สุด ซึ่งกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดและการกล่าวแย้งความคิดเห็นนี้ปรากฏกลวิธีที่ใช้แตกต่างกันในผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า สรุปได้ดังนี้

๑. กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดพบทั้งกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามีการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดที่หลากหลายกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า กล่าวคือ ปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าเพียง ๑๒ กลวิธี ในขณะที่ปรากฏกลวิธีการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าถึง ๒๐ กลวิธี โดยพบว่าการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เพิ่มขึ้นมากจะเป็นกลวิธีที่แสดงการสั่งสอนหรือนำบางสิ่งบางอย่างแก่ผู้ฟัง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ปรากฏตามสถานภาพที่สูงกว่าของผู้พูด นอกจากนี้ยังพบว่าในการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพมักจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธี ปรากฏคำตอบจำนวนน้อยที่ใช้เพียงกลวิธีเดียว
๒. ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเพื่อแสดงถึงความไม่มั่นใจของผู้พูดมาก โดยปรากฏใช้กลวิธีการแสดงการถามมากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีการอ้างแหล่งที่มาของข้อมูล และกลวิธีการแสดงความคิดเห็นตามลำดับ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงเพื่อบอกว่าผิด หรืออาจสั่งให้ทำบางอย่างเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าผิดหรือเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องเลยมากกว่า โดย

ปรากฏใช้กลวิธีการบอกว่าผิดมากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อให้รู้ว่ากล่าวผิดหรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และกลวิธีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามลำดับ จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะคำนึงถึงความรู้สึก ความเคารพ ให้เกียรติ และไว้หน้าผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า แต่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงการสั่งสอนและแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้องโดยตรงไปตรงมาตามหน้าที่ของครูที่ต้องถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่นักเรียนมากกว่า

๓. กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นพบทั้งกลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงและกลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเช่นเดียวกัน ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามีการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งความคิดเห็นค่อนข้างจะคล้ายคลึงกัน โดยพบว่าปรากฏกลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่า ๑๗ กลวิธี และผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า ๑๖ กลวิธี แต่มีกลวิธีที่ปรากฏใช้แตกต่างกันบ้าง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะใช้กลวิธีที่แสดงการแย้งโดยตรงไปตรงมามากกว่า เช่น กลวิธีการแสดงความต้องการทำในสิ่งที่ตนปรารถนา กลวิธีการบอกว่าไม่เห็นด้วย และกลวิธีการชักชวนให้เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่แสดงการเตือนให้ผู้ฟังคิดดูอีกครั้งหนึ่งมากกว่า เช่น กลวิธีการบอกให้คิดพิจารณาอีกครั้ง กลวิธีการบอกให้เสนอสิ่งอื่น และกลวิธีการแสดงว่ายังมีทางเลือกอื่นอีก เป็นต้น ทั้งนี้พบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพมักจะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในการกล่าวแย้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด
๔. ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นพบว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากที่สุดเช่นเดียวกัน แต่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเพื่อแสดงข้อคิดเห็นที่ตนเห็นด้วยเลย โดยปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และกลวิธีการแสดงการถามตามลำดับ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมเพื่อแสดงการไม่บังคับผู้ฟัง และมักจะไม่ได้แสดงข้อคิดเห็นของตนในถ้อยคำที่กล่าวแย้งเท่าใดนัก โดยปรากฏใช้กลวิธีการแสดงการถามมากที่สุด รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ฟัง และกลวิธีการแสดงความเห็นตามลำดับ จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ายังคงคำนึงถึงความรู้สึก และให้ความเคารพผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าอยู่ แต่ก็คำนึงถึงการแสดงข้อคิดเห็นและความต้องการของตนมากขึ้นด้วย ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงการแย้งหรือแสดงข้อคิดเห็นของตนน้อยลง แต่จะคำนึงถึงหน้าที่ของตนในการฝึกฝนผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่าและเป็น

นักเรียนให้กล้าคิด กล้าทำ และเรียนรู้สิ่งต่างๆจากประสบการณ์ของตนเองตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒) มากกว่า

จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นว่าในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะคำนึงถึงการแก้ไขข้อมูลที่ผิดนั้นให้ถูกต้องโดยตรงไปตรงมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะไม่แก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้องเท่าใดนัก แต่มักจะใช้กลวิธีที่แสดงถึงความไม่มั่นใจในการแย้ง ส่วนในการกล่าวแย้งความคิดเห็น ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะไม่แย้งหรือแสดงข้อคิดเห็นของตนโดยตรงแต่จะใช้กลวิธีที่แสดงการเตือนให้ผู้ฟังคิดอีกครั้งหนึ่ง หรือกลวิธีที่แสดงว่าผู้พูดไม่ได้บังคับผู้ฟัง ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแสดงข้อคิดเห็นที่ตนเห็นด้วยเลยค่อนข้างมาก โดยอาจจะใช้กลวิธีที่แสดงข้อคิดเห็นแย้งของตนโดยตรงไปตรงมา หรือใช้กลวิธีที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลงก็ได้

ในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ของการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกับสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามนั้นพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่แตกต่างกันทั้งการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นของผู้พูดทั้งสองสถานภาพ คือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ผู้พูดที่เลือกกล่าวแย้งจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งเป็นไปในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้สถานการณ์การมีและไม่มีบุคคลที่สามมีผลต่อการเลือกที่จะแย้งหรือไม่แย้งเท่านั้น คือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลที่สาม ผู้พูดทั้งสองสถานภาพจะเลือกแย้งน้อยลงกว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีบุคคลที่สาม

๕.๒ เปรียบเทียบผลการวิจัยการแย้งในวัฒนธรรมไทยกับการแย้งในวัฒนธรรมอื่น

๕.๒.๑ การกล่าวแย้งในวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมอื่น

ผลการศึกษาการกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความคิดเกี่ยวกับการแย้งว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพและเสี่ยงต่อการทำให้คู่สนทนาเสียหายสอดคล้องกับแนวคิดในทฤษฎีความสุภาพของ Brown & Levinson (1978) นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับสถานภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของนักสังคมวิทยาที่กล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดมั่นในระบบอาวุโสอยู่มาก ดังจะเห็นได้ว่าจะปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมมากกว่ากลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงในผู้พูดทั้งสอง

สถานภาพ และยังปรากฏการเลือกที่จะไม่แย้งอีกด้วย ทั้งนี้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย้งน้อยกว่า ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า และมักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่สุภาพและลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงมากที่สุด

ผลการวิจัยนี้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับผลการวิจัยในกรณีญี่ปุ่นที่พบว่าคนญี่ปุ่นมักจะไม่ได้แสดงความคิดเห็นแย้งอย่างตรงไปตรงมา และมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน (Wetzel, 1988) และหากแย้งก็มักจะใช้กลวิธีที่อ่อนนุ่มและสุภาพมากกว่าที่จะแสดงการแย้งอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่า ซึ่งคนญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส (Takahashi and Beebe, 1993) หรือในสังคมของชาวแคนาดาที่พูดภาษาฝรั่งเศส (Canadian French) จะไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับการแสดงความคิดเห็นแย้ง เว้นแต่คู่สนทนาที่สนิทสนมกันมากเท่านั้น (Muntigl and Turnbull, 1998)

ทั้งนี้ในบางสังคม การแย้งก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง หรือเป็นการทำลายปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเสมอไป จากการศึกษาการแย้งในสังคมอื่นพบว่าบางสังคมเห็นว่าการแย้งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนในสังคมนั้นๆ จึงมักจะแสดงการโต้แย้งกันอย่างชัดเจน เช่นในสังคมของชาวเวเนซุเอลา Garcia (1989) และ Endstrom (2004) พบว่าเมื่อไม่เห็นด้วยกับคู่สนทนา ชาวเวเนซุเอลามักจะเผชิญหน้าและแสดงการแย้งอย่างตรงไปตรงมามากกว่าการแย้งโดยอ้อม หรือชาวสเปนที่มีลักษณะนิสัยเด่นชัดในเรื่องของความตรงไปตรงมาและเปิดเผย ทำให้ชาวสเปนชอบและสนุกกับการโต้แย้งกับคนอื่น (Mir, 1992; Cordella, 1996 and le Pair, 1996 อ้างถึงใน Endstrom, 2004) รวมไปถึงชาวกรีกที่เห็นว่าการแย้งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เป็นการแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของคนในสังคม และไม่เห็นว่าการแย้งจะเป็นการคุกคามความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในสังคมได้ ชาวกรีกจึงมักจะโต้แย้งกันอย่างชัดเจนมากด้วย (Kakava, 2002) อย่างไรก็ตามแม้บางสังคมจะเห็นว่าการแย้งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา แต่กลวิธีที่ใช้ในการกล่าวแย้งก็ไม่ได้ใช้ถ้อยคำที่แสดงว่าไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมาเสมอไป ผู้พูดในสังคมนั้นอาจใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงเช่นกัน แต่อาจปรากฏให้น้อยกว่าการโต้แย้งอย่างตรงไปตรงมาเลย ซึ่งตรงข้ามกับการกล่าวแย้งของคนไทยในกรณีศึกษาของครูและนักเรียนในงานวิจัยนี้ที่พบว่าผู้พูดมักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยอ้อมที่แสดงถึงความสุภาพและช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่แย้งให้อ่อนลงมากกว่า

จากการศึกษาเปรียบเทียบข้างต้นแสดงให้เห็นว่าค่านิยมและความคิดของคนในสังคมมีผลต่อการเลือกกลวิธีที่จะแสดงการแย้ง ในสังคมไทยให้ความสำคัญกับการเคารพผู้ใหญ่มาก และมักจะคำนึงถึงความสุภาพและ “หน้า” ของผู้อื่นเสมอ ซึ่งคล้ายคลึงกับสังคมของชาวญี่ปุ่นที่ให้ความสำคัญกับระดับชั้นทางสังคมมาก จึงทำให้คนทั้งสองวัฒนธรรมนี้มักจะหลีกเลี่ยงการแย้ง

อย่างตรงไปตรงมาเช่นเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่า ต่างจากสังคมของชาวตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของคนในสังคม และมักจะมีลักษณะนิสัยที่เปิดเผยตรงไปตรงมา อีกทั้งยังเห็นว่าการแย้งเป็นประโยชน์และเป็นสิ่งที่พึงกระทำ จึงทำให้คนในสังคมตะวันตกมักจะแสดงการโต้แย้งอย่างชัดเจนมากกว่า

๕.๒.๒ การกล่าวแย้งในบริบทของครูนักเรียนในสังคมไทยและในสังคมอื่น

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบการแย้งในบริบทของครูและนักเรียนในสังคมไทยกับการแย้งของครูและนักเรียนในสังคมอื่นแล้วพบว่ามีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน คือ ครูมักจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่แสดงการยอมรับและเสริมสร้างกำลังใจให้นักเรียนเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ที่พบว่าครูมักจะทำนึ่งถึงการให้กำลังใจและเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน แสดงการกล่าวชมเชยนักเรียน หรือใช้สรรพนาม “เรา” ที่แสดงถึงการยอมรับนักเรียนเป็นกลุ่มเดียวกันกับครู ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Rees-Miller (1999) ที่ศึกษาการแย้งของครูและนักเรียนชาวอเมริกัน พบว่าครูมักจะใช้กลวิธีความสุภาพด้านบวก (Positive politeness) ที่แสดงถึงการยอมรับนักเรียนและส่งเสริมกำลังใจให้กับนักเรียนมากที่สุดด้วย เช่น การกล่าวชมเชยการใช้สรรพนามที่รวมตัวเองกับผู้ฟังไว้ด้วยกัน และการพูดตลก เป็นต้น นอกจากนี้ Rees-Miller ยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่านอกจากปัจจัยในเรื่องของอำนาจและความรุนแรงของเรื่องที่แย้งจะมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งของครูและนักเรียนแล้ว ระบบการศึกษายังมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกใช้กลวิธีการแย้งด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่ครูใช้การแย้งเพื่อสอน หรือตรวจสอบความรู้ และความสนใจของนักเรียน ลักษณะดังกล่าวนี้ผู้วิจัยพบในการกล่าวแย้งของครูในภาษาไทยด้วย กล่าวคือ ครูมักจะใช้กลวิธีการส่งสอนสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักเรียนเพื่อแย้งสิ่งที่นักเรียนกล่าวผิดมาก และมักจะใช้กลวิธีการเตือนหรือแนะนำสิ่งที่ควรให้กับนักเรียนในการแย้งความคิดเห็น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดโดยเลือกที่จะไม่แย้งความคิดเห็นนั้นด้วย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากระบบการศึกษาของไทยที่เน้นให้ครูให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักเรียน และในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด

แม้ว่าการกล่าวแย้งของครูไทยที่พบในงานวิจัยนี้จะสอดคล้องกับการกล่าวแย้งของครูชาวอเมริกันที่พบในงานวิจัยของ Rees-Miller แล้ว แต่พบว่าการกล่าวแย้งของนักเรียนมีความแตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้พบว่านักเรียนจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงน้อยกว่าครู และมักจะทำนึ่งถึงความสุภาพและการรักษาหน้าครูมาก ในขณะที่ในงานวิจัยของ Rees-Miller พบว่านักเรียนอเมริกันจะใช้กลวิธีการกล่าวแย้งโดยตรงมากกว่าครู ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมอเมริกันเห็นว่า

การโต้แย้งกันในชั้นเรียนเป็นการแสดงถึงปฏิสัมพันธ์และความสนใจของนักเรียน ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยการแย้งของ Kakava (2002) ที่พบว่านักเรียนกรีกมักจะแสดงการโต้แย้งอย่างชัดเจนเมื่อไม่เห็นด้วย โดยจะแย้งอย่างมีเหตุผล เพราะถือว่าเป็นการสนับสนุนหรือเพิ่มคะแนนให้กับตน จะเห็นได้ว่าตรงกันข้ามกับนักเรียนไทยในงานวิจัยนี้ที่ให้เหตุผลของการไม่แย้งที่แสดงให้เห็นถึงความคิดของนักเรียนว่าการแย้งคือการกระทำที่ไม่สุภาพเพราะจะทำให้ครูเสียหน้า ครูอาจจะไม่พอใจและมีผลต่อคะแนนของตน

ความคิดและค่านิยมของคนในสังคมแต่ละสังคมมีผลต่อการแสดงการโต้แย้งแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่มีผลต่อการแสดงการโต้แย้งของคนในสังคมด้วย เช่น ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับคู่สนทนา หรืออุปนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงเป็นไปได้ยากที่จะสรุปว่าลักษณะการกล่าวแย้งที่พบในงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นลักษณะการกล่าวแย้งของคนในสังคมไทยทั้งหมดได้

๕.๓ เปรียบเทียบผลการวิจัยที่แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการกล่าวแย้งกับผลการวิจัยอื่น

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยศึกษาจากคู่ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน ดังนั้นผลการศึกษาก็จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับระบบการศึกษาและพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากการศึกษาการกล่าวแย้งของครูและนักเรียนทำให้เห็นถึงพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนทั้งสองกลุ่ม คือ ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดของครูแสดงออกถึงการบอกรายละเอียดและสั่งให้นักเรียนทำบางสิ่งเพื่อแก้ไขสิ่งที่ผิดให้ถูกต้อง ซึ่งทางศึกษาศาสตร์เรียกพฤติกรรมนี้ว่าเป็นอิทธิพลทางตรงของครูที่ทำให้นักเรียนตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ครูต้องการอย่างเลี่ยงไม่ได้ อิทธิพลนี้จะเกิดขึ้นเมื่อครูบรรยายหรือแสดงความเห็นฝ่ายเดียว เมื่อครูให้คำแนะนำหรือออกคำสั่ง ติเตียน ว่ากล่าว เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม (Bellack, 1963 อ้างถึงใน รุ่งสุรีย์ สิงหราช, ๒๕๔๓ : ๑๓) แต่ในการกล่าวแย้งความคิดเห็นของครูแสดงออกถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักคิดซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังจะเห็นได้จากการที่ครูมักจะใช้กลวิธีชมเชยหรือสนับสนุน ให้กำลังใจนักเรียน และใช้กลวิธีคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด ซึ่งทางศึกษาศาสตร์ถือว่ากลวิธีดังกล่าวเป็นพฤติกรรมการใช้อิทธิพลทางอ้อมของครู (Bellack,

1963 อ้างถึงใน รุ่งสุรีย์ สิงหราช, ๒๕๔๓ : ๑๓) ที่ทำให้ครูกับนักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งจะทำให้เกิดการร่วมมือและปรึกษาหารือกันในการทำกิจกรรม (รุ่งสุรีย์ สิงหราช, ๒๕๔๓ : ๑๒๙)

ส่วนการแย้งของนักเรียนแสดงออกถึงการรู้จักคิด สงสัยในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนมาก ดังจะเห็นได้จากการแย้งสิ่งที่ผิดของนักเรียนจะปรากฏการใช้กลวิธีการแสดงการถามที่แสดงถึงความสงสัยไม่แน่ใจมากที่สุด และปรากฏกลวิธีที่แสดงถึงการเสนอความคิดเห็นของตนในการแย้งความคิดเห็นมากที่สุดไม่ว่าจะใช้กลวิธีโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม กลวิธีเหล่านี้ทางศึกษาศาสตร์ถือเป็นพฤติกรรมการริเริ่มที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับยุคของการปฏิรูปการศึกษา (รุ่งสุรีย์ สิงหราช, ๒๕๔๓ : ๑๓๐)

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ปรากฏให้เห็นจากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างกับผลการวิจัยของ ญัฐฐา แก้วสุวรรณ (๒๕๒๕) ชูศรี เอมละของ (๒๕๒๕) และรุ่งสุรีย์ สิงหราช (๒๕๔๓) ที่ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจากการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยพบว่าครูมีพฤติกรรมที่แสดงปฏิสัมพันธ์โดยใช้อิทธิพลทางตรง ได้แก่ การบอกรายละเอียด และการสั่งทำบางอย่าง เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ครูต้องการมากกว่าการใช้อิทธิพลทางอ้อมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด และกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและตัดสินใจเอง ส่วนนักเรียนก็มักจะแสดงปฏิสัมพันธ์แบบตอบสนองตามที่ครูบอกมากกว่าที่จะคิดริเริ่มเอง ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการแสดงออกของครูที่ใช้ในการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด ที่พบว่าจะปรากฏการบอกว่าผิดมากที่สุด และปรากฏการสั่งให้ทำบางสิ่งเพื่อแก้ไขสิ่งที่ผิดมากเป็นอันดับต่อมา แต่จะแตกต่างกับพฤติกรรมการแสดงออกของครูในการกล่าวแย้งความคิดเห็นที่เน้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดและไม่บังคับนักเรียนมากที่สุด และในการกล่าวแย้งทั้งสิ่งที่ผิดและความคิดเห็นของนักเรียนที่แสดงถึงการเป็นผู้ริเริ่มที่จะคิด สงสัย และแสดงความคิดเห็นของตน อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่างานวิจัยทั้งสามฉบับนี้ปรากฏพฤติกรรมที่แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ผลการวิจัยของรุ่งสุรีย์ สิงหราช ที่ศึกษาวิจัยหลังจากงานวิจัยอีก ๒ ฉบับถึง ๔ ปี แสดงให้เห็นว่าแม้ครูและนักเรียนจะมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น แต่ก็พบว่าครูจะพูดหรือแสดงการใช้อิทธิพลทางตรงน้อยลง และนักเรียนก็เริ่มพูดและแสดงความคิดเห็นริเริ่มมากขึ้นกว่าผลการวิจัยสองฉบับนั้น ทั้งนี้สัมพันธ์กับระบบการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาด ผลดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่พบในงานวิจัยฉบับนี้

๕.๔ อภิปรายผล

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าสถานภาพมีส่วนสำคัญมากในการเลือกที่จะแย่งหรือไม่แย่ง และการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย่งของผู้พูดภาษาไทย สอดคล้องกับที่ Navavan Bandhmedha (1998) ได้กล่าวไว้ว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับสถานภาพของบุคคลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน และจะปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยคำนึงถึงสถานภาพเป็นหลัก

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะแย่งน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องมาจากว่าในสังคมไทย ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะต้องให้ความสำคัญพอให้เกียรติผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ไม่ควรที่จะแย่งหรือโต้เถียง เพราะถือว่าเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ ดังสำนวนที่ว่า “อย่าเที่ยวรอดดีไปเถียงผู้ใหญ่” หรือ “เถียงคำไม่ตกปาก” เป็นต้น ดังนั้นการแย่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงเป็นการแสดงถึงความก้าวร้าวและไม่สุภาพของผู้พูด และยังเป็นการทำให้อีกผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเสียหน้าได้มากด้วย เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้มากกว่าผู้พูด จึงไม่น่าที่จะกล่าวผิดหรือแสดงข้อคิดเห็นที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ในทางกลับกันการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามีประสบการณ์และความรู้น้อยกว่า การกล่าวผิดหรือการแสดงข้อคิดเห็นที่ผู้พูดไม่เห็นด้วยจึงเป็นเรื่องปกติธรรมดา การแย่งของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจึงอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าได้น้อยกว่า แต่ถึงกระนั้นก็พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเลือกที่จะแย่งค่อนข้างมาก คือ มากกว่า ๗๐% อีกทั้งในการแย่งความคิดเห็นก็ปรากฏว่าผู้พูดทั้งสองสถานภาพเลือกที่จะแย่งใกล้เคียงกันอีกด้วย ทั้งที่ความจริงแล้วผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าน่าจะแย่งมากกว่า ซึ่งไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยได้คาดการณ์ไว้ว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าน่าจะแย่งไม่มาก และผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าน่าจะแย่งมากนักไม่ว่าจะเป็นการแย่งประเภทใดก็ตาม แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยในปัจจุบันกล้าที่จะโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นของตนมากขึ้นและมีความเกรงหรือกลัวครูลดน้อยลง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากระบบการศึกษาในปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด และให้ครูเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการคิดริเริ่มของนักเรียนนั่นเอง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ได้มาจากคำตอบในแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำเป็นต้องสมมติตนอยู่ในสถานการณ์ตามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อีกทั้งอาจมีผู้ตอบแบบสอบถามบางคนตอบเพื่อแสดงถึงพฤติกรรมทางบวกของตนได้ งานวิจัยนี้จึงอาจยังไม่สมบูรณ์ที่สุดด้วยประเด็นดังกล่าว

จากผลดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่านอกจากปัจจัยสถานภาพที่สูงกว่าและต่ำกว่าของผู้พูด และผู้ฟังจะมีส่วนสำคัญในการกล่าวแย่งแล้ว ปัจจัยฐานะหรือตำแหน่งที่บ่งบอกสถานภาพนั้นก็มีส่วนสำคัญในการเลือกที่จะกล่าวแย่งด้วย ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองสถานภาพมีฐานะเป็นครูและนักเรียน จึงทำให้แนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันเข้ามามี

บทบาทและมีส่วนสำคัญในการกล่าวแย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังจะสังเกตเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฐานะเป็นครูจะคำนึงถึงหน้าที่ของตนตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และให้นักเรียนได้แสดงความคิดความสามารถของตนอย่างเต็มที่ โดยครูจะเป็นผู้คอยชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้เท่านั้น ทำให้ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าที่เป็นครูกักจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องโดยตรงไปตรงมาเมื่อนักเรียนกล่าวผิดมาก แต่จะไม่ค่อยแสดงข้อคิดเห็นของตนในการแย้งความคิดเห็นเท่าใดนัก โดยมักจะให้เหตุผลว่าต้องการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด และในทางกลับกันก็เป็นผลให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าที่เป็นนักเรียนกล้าที่จะแย้งหรือแสดงความคิดเห็นค่อนข้างมากด้วย ดังนั้นหากศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันในฐานะและบทบาทอื่นๆ เช่น พระสงฆ์-ฆราวาส หรือ สามเณร-ภรรยา ก็อาจจะทำให้ผลที่ได้แตกต่างไปจากนี้ได้

นอกจากปัจจัยสถานภาพจะมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวแย้งที่แตกต่างกันแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าอาจมีปัจจัยอื่นๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการเลือกใช้กลวิธีการกล่าวแย้งที่แตกต่างกันด้วย เช่น เรื่องที่แย้ง และความสนิทสนม เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากคำตอบในแบบสอบถามที่ได้กำหนดสถานการณ์การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดไว้ ๒ สถานการณ์ คือ การกล่าวแย้งเมื่อคู่สนทนาพูดชื่อวิทยากรผิด และ การกล่าวแย้งเมื่อคู่สนทนาพูดทฤษฎีผิด ซึ่งจากการศึกษาสังเกตว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะเลือกแย้งเมื่อคู่สนทนาพูดชื่อวิทยากรผิดมากกว่าเมื่อคู่สนทนาพูดทฤษฎีผิด ทั้งนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเพราะเรื่องของทฤษฎี ครูน่าจะเป็นผู้รู้มากกว่านักเรียน เพราะเป็นผู้ที่ต้องถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นให้กับนักเรียน ดังนั้นเมื่อครูพูดทฤษฎีผิด นักเรียนจึงอาจจะไม่มั่นใจและไม่กล้าแย้งได้ แต่เรื่องชื่อของวิทยากรนั้น เป็นความรู้รอบตัวของแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับว่าใครรู้หรือไม่รู้ จึงทำให้นักเรียนมั่นใจในข้อมูลนี้มากกว่าก็เป็นได้ นอกจากนี้การที่ปรากฏว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแย้งหรือแสดงความต้องการของตนอย่างตรงไปตรงมาด้วย ทั้งที่ขัดกับค่านิยมและความคิดของคนไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส นั้น ก็อาจเนื่องมาจากว่าผู้พูดมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับ ผู้ฟังมากก็เป็นได้ซึ่งก็อาจเป็นเพราะว่าผู้พูดและผู้ฟังมีอายุหรือวัยที่แตกต่างกันไม่มากนักนั่นเอง แม้ว่าจะมีสถานภาพต่างกันก็ตาม อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ตามการวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของเรื่องที่แย้ง ความสนิทสนม และปัจจัยอื่นๆ กับการกล่าวแย้ง ผู้วิจัยจึงไม่ได้ศึกษาในรายละเอียดเพียงแต่เป็นข้อสังเกตหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาต่อไป

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งที่ได้พบจากการศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันในนี้ กล่าวคือ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดให้ความสำคัญของการแย้งสิ่งที่ผิดและการแย้งความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากการกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดจะปรากฏการแย้งและไม่แย้งของผู้พูดทั้งสองสถานภาพแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ จะปรากฏการแย้งในผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามากกว่าผู้ที่มี

สถานภาพต่ำกว่ามาก ในขณะที่การกล่าวแย้งความคิดเห็นจะปรากฏการแย้งและไม่แย้งของผู้พูด ทั้งสองสถานภาพใกล้เคียงกัน แตกต่างกันไม่ถึง ๒% แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมองว่าการกล่าวแย้งทั้งสองประเภทนี้มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเนื่องมาจากการกล่าวแย้งสิ่งที่ไม่เป็นจริงเป็นการแสดงว่าผิดอย่างชัดเจน แต่การกล่าวแย้งความคิดเห็นนั้นไม่มีถูกหรือผิด ขึ้นกับความคิดของแต่ละบุคคล ทุกคนจึงมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้ตามระบอบประชาธิปไตย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการกล่าวแย้งของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจ และสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้อีก ดังนี้

๑. ผู้วิจัยพบว่าสถานภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีต่างๆในการกล่าวแย้ง และมีผลต่อการทำวัจนกรรมมากกว่าปัจจัยสถานการณด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโสในตนเอง ดังนั้น สถานภาพจึงน่าจะมีส่วนสำคัญต่อการทำวัจนกรรมอื่นๆในสังคมไทยด้วยเช่นกัน เช่น การแนะนำ การทำให้อาย การปฏิเสธข้อกล่าวหา ฯลฯ

๒. นอกจากปัจจัยสถานภาพและสถานการณแล้ว ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ระดับการศึกษาของผู้พูด และน้ำหนักของเรื่องนั้นๆ ก็น่าจะมีผลต่อการทำวัจนกรรมด้วย ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้กับการทำวัจนกรรมต่างๆ รวมไปถึงวัจนกรรมการแย้งที่ยังไม่มีผู้ศึกษาไว้ด้วย

๓. งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคู่ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเท่านั้น ซึ่งเป็นคู่ความสัมพันธ์ที่มีระยะห่างของสถานภาพที่ชัดเจนในสังคมไทย ทั้งนี้หากศึกษาความสัมพันธ์อื่นๆ ที่มีระยะห่างของสถานภาพที่แตกต่างกัน ผลที่ได้ก็อาจจะแตกต่างกันด้วย เช่น คู่ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง หรือ คู่ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการทำวัจนกรรมการกล่าวแย้งของคู่ความสัมพันธ์อื่นเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ โดยอาจจะศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ต่างๆได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤตยา อารยะศิริ. ๒๕๒๓. การแสดงอารมณ์ตามการคาดคิดของนักศึกษาไทยและอเมริกันในการปะทะสัมพันธ์กับบุคคลต่างสถานภาพและกับต่างสถานการณ์ทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีรรัตน์ เพชรรัตน์โมรา. ๒๕๔๔. การศึกษาการขอโทษของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. ๒๕๔๒. ผู้ใหญ่-ผู้น้อย. ใน สุวรรณ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), คำ : ร่องรอยความคิดความเชื่อไทย, หน้า ๑๘๐-๑๘๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาย โพธิ์สิตา. ๒๕๔๒. ไม่เป็นไร. ใน สุวรรณ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), คำ : ร่องรอยความคิดความเชื่อไทย, หน้า ๓๒๙-๓๔๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี เอมละออง. ๒๕๒๕. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐฐา แก้วสุวรรณ. ๒๕๒๕. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรนุช โชคสุวณิข. ๒๕๓๓. **การศึกษาประโยค ๓ ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย “ไซส์สังคม” ของทมยันตี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรยุทธ บุญมี. ๒๕๔๒. ศักดิ์ศรี-หน้าตา. ใน สุวรรณา สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), **คำ : ร้อยรอยความคิดความเชื่อไทย**, หน้า ๒๖๕-๒๗๘. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นworรณ พันธุเมธา. ๒๕๒๗. **ไวยากรณ์ไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟ้า และคนอื่นๆ. ๒๕๔๔. **สังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประไพพรรณ พึ่งฉิม. ๒๕๔๒. **กลวิธีการถามในปริเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งสุรีย์ สิงหราช. ๒๕๔๓. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์รูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ส่งผลต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิลเลียม เคลาสเนอร์. ๒๕๔๒. สนุก. ใน สุวรรณา สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), **คำ : ร้อยรอยความคิดความเชื่อไทย**, หน้า ๓๓๗-๓๔๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีจันทร์ วิชาตรง. ๒๕๔๐. **การใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพในสังคมไทย.** ใน ราตรี ถิ่นวารชร, **กาญจนาภา : รวมบทความวิชาการด้านภาษา.** หน้า ๑๕๗-๑๗๐. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้ง.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. ๒๕๔๐. **แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๙.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. ๒๕๔๔. **การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม” ทางด้าน
อรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. ๒๕๑๘. **สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม : ครอบครั้ว : ศาสนา :
ประเพณี .** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. ๒๕๔๒. เกรงใจ. ใน สุวรรณ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), **คำ : ร้อง
รอยความคิดความเชื่อไทย,** หน้า ๒๙๙-๓๐๖. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อมรา ประเสริฐรัฐสินธุ์. ๒๕๔๔. **ภาษาศาสตร์สังคม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อุมาภรณ์ สังขมาน. ๒๕๔๔. **การใช้ภาษาสุภาพในภาษาไทย : วัจนกรรมการขอร้อง ปฏิเสธ
และการไม่เห็นด้วย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม ๒๐ (กันยายน-ธันวาคม) : ๔๓-๕๔ .**

ภาษาอังกฤษ

Angkab PalaKornKul. 1972. **A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in
Spoken Bangkok Thai.** Doctoral Dissertation, University of Texas. (unpublished)

Austin, John L. 1962. **How to do Things With Word.** New York : Longman.

- Beebe, L. and Takahashi, T. 1989. Sociolinguistic variation in face-threatening speech acts : Chastisement and disagreement. In Eisenstein, Miriam R. (ed.), **The Dynamic interlanguage : Empirical studies in second language variation**, pp. 199-218. New York : Plenum.
- Brown, Penelope and Levinson, Stephen. 1978. Universals in Language usage : Politeness phenomena. In E.N. Goody (eds.), **Questions and politeness : strategies in social interaction**, pp.55-289. Cambridge : Cambridge University Press.
- Culpeper, Jonathan. 1996. Towards an anatomy of Impoliteness. **Journal of Pragmatics** 25 : 349-367.
- Endstrom, Anne. 2004. Expression of disagreement by Venezuelans in conversation : reconsidering the influence of culture. **Journal of Pragmatics** 36 : 1499-1518.
- Fraser, Bruce. 1990. Perspectives on Politeness. **Journal of Pragmatics** 14 : 219-236.
- Garcia, Carmen. 1989. Disagreeing and requesting by Americans and Venezuelans. **Linguistics and Education** 1 : 299-322.
- Hurford, James R. and Heasley, Brendan. 1983. **Semantics a coursebook**. New York : Cambridge University Press.
- Kakava, Christina. 2002. Opposition in Modern Greek discourse : cultural and contextual constraints. **Journal of Pragmatics** 34 : 1537-1568.
- Natthaporn Panpothong. 1999. Thai Ways of Saying “no” to a request. **Paper Presented at the International Symposium on Linguistic Politeness**, December 7-9. Bangkok : Chulalongkorn University.

- Lakoff, Robin. 1973. The Logic of politeness ; or minding your p's and q's. **Paper from the Ninth Regional Meeting at the Chicago Linguistic Society.** pp. 292-305.
- Muntigl, Peter and Turnbull, William. 1998. Conversational structure and facework in arguing. **Journal of Pragmatics** 29 : 225-256.
- Navavan Bandhmedha. 1998. Thai Views of Man as a Social Being. In Amara Pongsapich (eds.), **Traditional and Changing Thai Worl View**, pp. 103-129. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Phawadee Deephuengton. 1992. **Politeness in Thai Strategues of a refusing and disagreeing.** Ph.D. Dissertation of Kansas University.
- Ress-Miller, Janie. 2000. Power, severity, and context in disagreement. **Journal of Pragmatics** 32 : 1087-1111.
- Rong Chen. 2001. Self-Politeness. **Journal of Pragmatics** 33 : 87-106.
- Schiffrin, Deaborah. 1984. Jewish argument as sociability. **Language in Society** 13 : 311-335.
- Searle, John R. 1969. **Speech acts : An Essay in the Philosophy of Language.** London : Cambridge Alden & University Press.
- Sirinee Sataputra. 1984. **Structure and Functions of Questions in Thai.** Doctoral Dissertation, University of Hawaii.
- Suntaree Komin. 1991. **Psychology of The Thai People : Values and Brhavioral Patterns.** Bangkok : Research Center National Institute of development Administration (NIDA).

Takahashi, Tomoto , and Beebe, Leslie M. 1993. Cross-Linguistic Influence in the Speech Act of Correction. In Kasper, G., and Blum-Kulka, S. (eds.), **Interlanguage Pragmatics**, pp. 138-157. New York : Oxford University Press.

Wetzel, Patricia T. 1988. Are “powerless” communication strategies the Japanese norm?. **Language in Society** 17 : 555-564.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายการแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (นักเรียน)

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยทางด้านภาษาไทย ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานการณ์การณ์ทั้งหมดในแบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อการวิจัยทางด้านภาษาไทยเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษเป็นอย่างยิ่ง

ปวีณา วัชรสุวรรณ

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามด้านล่างนี้ให้สมบูรณ์ โดยนึกถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แล้วเลือกตอบเพียงหนึ่งข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

๑. ท่านไปขอคำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำรายงานกับครูของท่านในห้องทำงานของครูที่มีเพียงท่านและครูของท่านเท่านั้น ครูของท่านเล่าให้ท่านฟังว่ากำลังจะเชิญวิทยากรท่านหนึ่งมาพูดในชั้นเรียน แต่ครูของท่านเอ่ยชื่อวิทยากรท่านนั้นไม่ถูกต้อง เผอิญท่านรู้จักวิทยากรท่านนั้นและทราบว่าครูจะต้องเป็นผู้กล่าวแนะนำวิทยากรในชั้นเรียน ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๒. ท่านมาปรึกษาเกี่ยวกับครูของท่านเกี่ยวกับการทำรายงานประจำภาคในห้องทำงานของครูที่มีเพียงท่านและครูของท่านเท่านั้น และครูได้อ้างถึงทฤษฎีหนึ่งที่เกี่ยวข้อง แต่ท่านคิดว่าครูของท่านบอกแนวคิดทฤษฎีนั้นผิดไป ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๓. ครูของท่านได้เล่าให้ท่านและนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นเรียนฟังว่าจะเชิญวิทยากรมาพูดในชั้นเรียน และได้เอ่ยชื่อของวิทยากรท่านนั้นผิด แต่เผอิญท่านรู้จักวิทยากรท่านนั้นและทราบว่าครูของท่านจะต้องเป็นผู้แนะนำวิทยากรท่านนั้นด้วย ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๔. ท่านปรึกษากับครูของท่านเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำรายงานในชั้นเรียนที่มีเพื่อนนักเรียนคนอื่นอยู่ด้วย และครูของท่านได้อ้างถึงทฤษฎีหนึ่งที่เกี่ยวข้อง แต่ท่านคิดว่าครูบอกแนวคิดของทฤษฎีนั้นผิด ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พุดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๕. ท่านได้เข้ามาปรึกษากับครูของท่านในห้องทำงานของครูที่มีเพียงท่านและครูของท่านเท่านั้น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวันวิชาการ ครูของท่านเสนอให้มีการจัดแสดงละครด้วย แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พุดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๖. ท่านมาหารี้ออกกับครูของท่านเกี่ยวกับหัวข้อที่จะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการในห้องทำงานของครูที่มีเพียงท่านและครูของท่านเท่านั้น และครูของท่านเสนอให้ท่านทำหัวข้อหนึ่ง แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พุดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๗. ท่านและครูของท่านกำลังปรึกษากันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวันวิชาการในห้องเรียนที่มีเพื่อนนักเรียนอยู่ด้วย และครูของท่านเสนอให้มีการแสดงละครด้วย แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พุดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๘. ท่านและครูของท่านหารือกันเกี่ยวกับหัวข้อที่จะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการในห้องเรียนที่มีเพื่อนนักเรียนคนอื่นอยู่ด้วย ครูของท่านเสนอให้ทำหัวข้อหนึ่ง แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พุดกับครูของท่านว่า .....

.....

ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ปวีณา วัชรสุวรรณ

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม (ครู)

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยทางด้านภาษาไทย ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานการณ์ทั้งหมดในแบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อการวิจัยทางด้านภาษาไทยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ปวีณา วัชรสุวรรณ

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามด้านล่างนี้ให้สมบูรณ์ โดยนึกถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แล้วเลือกตอบเพียงหนึ่งข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

๑. จะมีการจัดประชุมวิชาการ และนักเรียนของท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้แนะนำวิทยากร นักเรียนของท่านได้มาชักชวนกล่าวแนะนำวิทยากรชาวต่างชาติกับท่านในห้องทำงานของท่านซึ่งมีเพียงท่านและนักเรียนของท่านเท่านั้น แต่ท่านพบว่านักเรียนของท่านพูดชื่อของวิทยากรผิด ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. นักเรียนของท่านมาปรึกษาท่านเกี่ยวกับการทำรายงานประจำวิชาที่ท่านสอนในห้องทำงานของท่านซึ่งมีเพียงท่านและนักเรียนของท่านเท่านั้น และนักเรียนได้อ้างถึงทฤษฎีหนึ่งที่เกี่ยวข้องข้อแต่สิ่งนี้ นักเรียนพูดนั้นผิด ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๓. จะมีการจัดประชุมวิชาการ และนักเรียนของท่านได้รับเลือกเป็นผู้แนะนำวิทยากร ในการชักชวนกรรมการแล้วแนะนำวิทยากรของนักเรียนคนนั้นในห้องเรียนที่มีท่านและนักเรียนคนอื่นๆอยู่ด้วย ท่านพบว่านักเรียนของท่านพูดชื่อของวิทยากรท่านนั้นผิด ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๔. ท่านให้นักเรียนมาปรึกษากับท่านเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำรายงานในชั้นเรียนซึ่งมีนักเรียนคนอื่นอยู่ด้วย และมีนักเรียนคนหนึ่งได้อ้างถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แต่ท่านพบว่าสิ่งที่นักเรียนพูดนั้นผิด ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๕. นักเรียนของท่านคนหนึ่งได้เข้ามาปรึกษากับท่านในห้องทำงานของท่านที่มีเพียงท่านและนักเรียนของท่านเท่านั้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวันวิชาการ นักเรียนเสนอว่าน่าจะมีการจัดแสดงละครด้วย แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๖. นักเรียนของท่านคนหนึ่งมาหารือกับท่านในห้องทำงานของท่านที่มีเพียงท่านและนักเรียนของท่านเท่านั้นเกี่ยวกับหัวข้อที่จะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการ แต่ท่านไม่เห็นด้วยกับหัวข้อที่นักเรียนเสนอ ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๗. ท่านและนักเรียนของท่านกำลังปรึกษากันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวันวิชาการในห้องเรียนที่มีนักเรียนคนอื่นๆอยู่ด้วย มีนักเรียนของท่านคนหนึ่งเสนอให้จัดแสดงละคร แต่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ .....

.....

๘. ท่านและนักเรียนของท่านหารือกันเกี่ยวกับหัวข้อที่จะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการในห้องเรียนที่มีนักเรียนคนอื่นๆอยู่ด้วย มีนักเรียนคนหนึ่งเสนอหัวข้อที่ท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะทำอย่างไร

เฉยๆ เพราะ .....

.....

พูดกับนักเรียนว่า .....

.....

ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆได้แก่ .....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ปวีณา วัชรสุวรรณ

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
คำตอบทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม

ข้อมูลการกล่าวแย้งของนักเรียน

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

- ไม่มีบุคคลที่สาม

๑. อาจารย์ครับ ผมคิดว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... มากกว่านะครับจากที่ผมทราบและเคยได้ยินมา
๒. ผมว่าทฤษฎีนี้น่าจะพูดว่า ... มากกว่านะครับ แต่ผมไม่ค่อยมั่นใจ เดี่ยวผมจะไปเปิดหนังสือดูอีกที
๓. อ้อ ไม่ทราบว่า คุณ ... จะมาเป็นวิทยากรเมื่อไหร่คะ (บอกชื่อที่ถูกไป)
๔. อาจารย์คะ เคยได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่ง เขียนไว้ว่า ... อาจารย์มีความเห็นอย่างไรบ้างคะ
๕. **เฉยๆ เพราะ ไม่ใช่เรื่องของเรา**
๖. **เฉยๆ เพราะ ไม่ใช่ไร เก็บไว้ในใจ เดี่ยวครูเสียหน้า**
๗. ขอโทษครับอาจารย์ ผมคิดว่าอาจารย์พูดชื่อของวิทยากรท่านนั้นผิดครับ ที่ถูกต้องจะเป็น (ชื่อ) ใช่หรือไม่ครับ
๘. ขอโทษครับ ผมคิดว่าในทฤษฎีของอาจารย์มีข้อผิดพลาดอยู่บางประการนะครับ
๙. อาจารย์ขาพอดีหนูรู้จักกับอาจารย์ท่านนี้ แต่ทราบว่าท่านชื่อ ... ใช่หรือไม่คะ คือไม่แน่ใจว่าจะเป็นอาจารย์ท่านเดียวกันรึเปล่านั้น
๑๐. ถามอาจารย์ว่า คือหนูเคยได้ยินทฤษฎีหนึ่งที่ว่า ... คืออาจารย์คิดว่าเป็นอย่างไรคะ
๑๑. ขอโทษแล้วบอกท่านว่าวิทยากรคนนั้นชื่ออะไร เพราะตนรู้จักกับวิทยากรท่านนั้น
๑๒. **เฉยๆ เพราะ ไม่แน่ใจทั้งทฤษฎีของคนที่ศึกษาและทฤษฎีของครูจึงขอไปหาข้อมูลก่อน**
๑๓. เคยได้ยินจากวิทยุว่า วิทยากรที่จะมาพูดชื่อ ... ไม่ใช่หรอครับ ใช่คนเดียวกันหรือเปล่า
๑๔. ผมคิดว่าทฤษฎีนี้เป็นอย่างนี้ ... ผมเข้าใจถูกต้องหรือเปล่าครับ
๑๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่ เขียนลงในกระดาษและกล่าวว่าเคยเห็นจากหนังสือว่าชื่อของท่านสะกดอย่างนี้**
๑๖. **เฉยๆ เพราะ ชัดแย้งกับผู้ใหญ่มีแต่จะเสียเปรียบ ยากที่เขาจะรับฟัง**
๑๗. คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... หรือเปล่าคะ

๑๘. หนูมีความเห็นค่ะ คือว่า ... แต่ขอให้อาจารย์พูดให้จบก่อน
๑๙. เออ! ต่อด้วยชื่อวิทยากรท่านนั้นที่ถูกต้อง
๒๐. อ้าว! ไม่ใช่แบบนี้หรือคะ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง
๒๑. **เฉยๆ เพราะ** เกรงว่าอาจารย์จะหน้าแตก และให้เกียรติอาจารย์ เพราะอาจารย์คงรู้เองอีกไม่นาน
๒๒. จริงๆแล้วเป็นแบบนี้ ... ไม่ใช่หรือคะ !
๒๓. อาจารย์ขา!วิทยากรที่อาจารย์กล่าวคือ ... ไข่มัยคะ คือบังเอิญหนูรู้จักกับท่านค่ะ เอกสารอาจบอกชื่อมาผิดนะคะ
๒๔. ที่หนูเคยอ่านมาเป็นอีกแบบหนึ่งนะคะ แต่หนูอาจจะอ่านมาผิดก็ได้ แล้วหนูจะไปอ่านมาอีกรอบนะคะ
๒๕. อาจารย์คะ หนูพอทราบชื่อวิทยากรคนนี้ค่ะ
๒๖. แล้วพอมีวิธีอื่นที่น่าจะเป็นไปได้อีกไหมคะ เพราะหนูเคยทราบมาว่า ...
๒๗. อาจารย์ครับอาจารย์อ่านชื่อของวิทยากรผิดแล้วครับ ผมรู้จักท่านวิทยากรนั้น จริงๆแล้วท่านชื่อว่า ... นะครับ
๒๘. อาจารย์ผมว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงหรือครับผมว่ามันเป็นอย่างนี้ ... หรือเปล่า ถ้ายังงั้นเดี๋ยวผมลองไปหาหนังสือมาดูแล้วค่อยมาถามใหม่ดีกว่าครับ
๒๙. **เฉยๆ เพราะ** เดี่ยวท่านก็คงทราบเอง อาจเป็นเพื่อนสนิทที่ท่านสนทนาด้วยอาจจะบอก
๓๐. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าคนเราย่อมเกิดความผิดพลาดได้
๓๑. **เฉยๆ เพราะ** ไม่ทราบว่า จะทักท้วงอย่างไร
๓๒. ไม่ใช่แบบนี้คะครู
๓๓. อาจารย์คะ ไม่ทราบว่าใช่อาจารย์ ... (ชื่อวิทยากรที่ถูกต้อง) หรือเปล่าคะ
๓๔. ใช่ทฤษฎีที่ว่า ... (ทฤษฎีที่ถูกต้อง) หรือเปล่าคะ
๓๕. คุณครูคะ ขอโทษด้วยค่ะที่ต้องบอกคุณครู วิทยากรที่คุณครูจะเชิญท่านมาพูดในชั้นเรียนชื่อ ...
๓๖. อืม..ม หนูขออนุญาตแสดงความคิดเห็นบ้างได้ไหมคะ หนูคิดว่าทฤษฎีนี้น่าจะเป็นอย่าง ...
๓๗. ครูครับ ครูเอ่ยชื่อวิทยากรผิดนะครับ
๓๘. ผมได้ยินอาจารย์อีกท่านพูดถึงทฤษฎีนี้ว่า ... อาจารย์จะคิดว่าไงครับ
๓๙. **เฉยๆ เพราะ** ครูของเราเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิสูงกว่าเรา เราควรปล่อยให้ท่านได้ทราบเอง ไม่ไปพูดจาขัดกับท่าน

๔๐. แต่หนูเคยได้ยินมาว่าทฤษฎีนี้เป็นแบบนี้ละคะ ...
๔๑. ขอโทษนะคะอาจารย์ วิทยากรคนนี้ชื่อ ... (ที่อาจารย์พูดผิด) หรือ ... (ชื่อที่ถูกต้อง) นะคะ
๔๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** ส่งแบบที่คิดว่าตัวเองถูก ไม่เชื่ออาจารย์
๔๓. ทำยังไงก็ได้ที่จะต้องพูดชื่อวิทยากรอีกรอบ อาจจะถูกขึ้นมาลอยๆ
๔๔. **เฉยๆ เพราะ** เรื่องของทฤษฎีเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้มากถ้าพูดไปอาจจะทำให้ครูเสียหน้าได้
๔๕. ทำเป็นบอกว่าชื่อ ... จะมาเมื่อไหร่ วันไหน เหมือนพดถึงวิทยากรคนนั้นโดยใช้ชื่อที่ถูกต้อง
๔๖. อาจารย์คะ คือว่าเคยได้ยินแนวคิดทฤษฎีนี้แต่ไม่เหมือนกับของอ.คะ
๔๗. วิทยากรท่านนั้นชื่อว่า ... คะ
๔๘. หนูเข้าใจว่า ... อาจารย์ช่วยอธิบายเพิ่มเติมหน่อยได้ไหมคะ
๔๙. เออชื่อวิทยากรท่านนั้นในบทสนทนาของเราให้ถูก อาจารย์ก็คงจะทราบเอง
๕๐. หนูคิดว่าทฤษฎีเป็นอย่างนี้ ... (อธิบายทฤษฎี) ไม่ใช่หรือคะ
๕๑. อาจารย์คะ หนูคิดว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... หรือเปล่าคะ
๕๒. หนูเคยได้ยินมาว่าทฤษฎีนี้เป็น ... ไม่ใช่หรือคะ
๕๓. ขอโทษคะ ไม่ทราบว่าใช่ท่าน ... (ชื่อ) ธิปาวคะ
๕๔. ไม่ทราบว่าทฤษฎีที่กล่าวไว้ว่า ... ใช่ไหมคะ
๕๕. อ.หมายถึงคุณ ... ธิปาวคะ
๕๖. **เฉยๆ เพราะ** คนเราย่อมมีทัศนคติแตกต่างกัน
๕๗. อ้อ คุณ .... (ชื่อที่ถูกต้อง) หรือคะ
๕๘. เอ ... (แนวคิดที่ถูก) หรือคะ
๕๙. เอ๊ะ ไม่ทราบว่าใช่ท่าน ... หรือเปล่าคะ ที่ครูกำลังพูดถึง
๖๐. **เฉยๆ เพราะ** เป็นเรื่องความเห็นส่วนตัว
๖๑. ข้าพเจ้าเคยทราบว่าท่าน ... (ชื่อที่ถูกต้อง) พูดเรื่องอื่นที่มีชื่อวิทยากร
๖๒. **เฉยๆ เพราะ** ครูอ้างอิงอาจถูก เราอาจจำผิด เมื่อออกจากห้องแล้วก็ลองถามเพื่อน หรือค้นคว้าต่อเองอีกรอบ
๖๓. พยายามหาเรื่องเรียกชื่อวิทยากรท่านนั้นให้ถูกต้องอย่างแนบเนียน
๖๔. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าเรารู้ว่าผิดก็ไม่ใช่ไร
๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** พยายามหาทางให้ครูได้อ่านชื่อของวิทยากรท่านนั้นอีกครั้ง
๖๖. ครูขา หนูเคยได้ยินมาว่า ... และตกลงอย่างไรถูกคะเนี่ย หนูงง
๖๗. อาจารย์คะ วิทยากรท่านนี้ชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ

๖๘. หนูคิดว่าทฤษฎีนี้เป็นอย่างไร ... ไม่ใช่หรอกคะ
๖๙. อาจารย์คะ วิทยากรที่ชื่อ ... หรือเปล่าคะ
๗๐. อาจารย์ขา หนูเคยอ่านหนังสือ มันบอกว่า ... ใช้ทฤษฎีเดียวกับที่อาจารย์ว่ามั๊ยคะ
๗๑. **เฉยๆ เพราะ** ไม่รู้จะบอกอย่างไรดี กลัวท่านจะเสียหน้า
๗๒. มันเป็นแบบนี้ ... ไม่ใช่หรือคะ
๗๓. **เฉยๆ เพราะ** ครูอาจจะออกเสียงผิด
๗๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** แสดงออกทางหน้าตา (ทำหน้าตาขุ่นงา)
๗๕. อาจารย์คะ หนูเคยได้ยินชื่อวิทยากรว่าคุณ ... ไม่ทราบว่าใช่คนๆเดียวหรือเปล่าคะ
๗๖. อาจารย์คะ ทฤษฎีนี้มันไม่ใช่แบบนี้หรือคะ รู้สึกหนูจะได้เรียนมาอีกแบบ (อธิบายทฤษฎีนั้น)
๗๗. วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ค่ะ
๗๘. อาจารย์คะ หนูคิดว่า ...
๗๙. อาจารย์คะ ชื่อคุณอะไรนะคะ ใช่คุณ ... หรือเปล่าคะ
๘๐. อาจารย์คะ วันนั้นบอกว่าเป็นทฤษฎีเรื่อง ... ใช่เรื่องเดียวกันหรือเปล่า
๘๑. อ้อ หนูก็รู้จักค่ะ วิทยากรท่านนี้ดังมากแต่ชื่อเค้าอ่านยากมากเลย รู้สึกจะชื่อ สะ-มะ-พล นะคะ
๘๒. หนูมีความเห็นอีกอย่างหนึ่งคะ ถ้าเราใช้ทฤษฎีนี้ จะได้มั๊ยคะ
๘๓. คุณครูคะ ชื่อวิทยากรมันไม่ถูกคะ
๘๔. คุณครูคะ ทฤษฎีที่ครูบอกมันไม่ใช่คะ
๘๕. อาจารย์คะ วิทยากรท่านนั้นไม่ได้ชื่อ ... เหมอคะ หรือว่าหนูจำผิด
๘๖. อาจารย์ขา ทฤษฎีที่อาจารย์พูดถึง ชื่อทฤษฎีว่า ... ใช่มั๊ยคะ แล้วเนื้อหาไม่ใช่ ... เหมอคะ
๘๗. ใช่คุณ ... หรือเปล่าคะ
๘๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** กลับไปหาหลักฐานมาอ้างอิง
๘๙. อาจารย์คะ อาจารย์อ่านชื่อวิทยากรไม่ถูกต้องคะ ต้องอ่านว่า ... ค่ะ
๙๐. อาจารย์คะ หนูคิดว่า ... ที่อาจารย์พูดเมื่อสักครู่ หนูคิดว่า ...
๙๑. **เฉยๆ เพราะ** ให้อาจารย์รู้เอง แต่พอวันจริงจะแก้คำถามชื่ออีกรอบ
๙๒. อาจารย์ครับมันไม่ใช่ ... อย่างนี้หรือครับ
๙๓. อาจารย์คะ หนูทราบมาว่า วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๙๔. อาจารย์คะ ทฤษฎีนั้นมันเป็น ... ไม่ใช่หรือคะ
๙๕. อาจารย์คะ ผิดคะ

๙๖. **เฉย ๆ เพราะ** เราอาจผิดก็ได้
๙๗. **เฉย ๆ เพราะ** ไม่รู้จะบอกครูอย่างไร
๙๘. จะถามครูว่า “ครูพูดผิดหรือเปล่า”
๙๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ทำหน้าไม่ปกติ (แปลกๆ)
๑๐๐. ย้ำคำตอบที่ท่านพูดอีกรอบ
๑๐๑. ขอโทษนะคะคุณครูขา คุณครูหมายถึงท่าน (ชื่อจริง) หรือเปล่าคะ
๑๐๒. คุณครูขา แนวคิดนั้นหนูเคยได้ยินมาอีกแบบดังนี้ค่ะ ... คุณครูช่วยแก้ไขให้ใหม่ได้ไหมคะ
๑๐๓. ใช้วิทยากรที่ชื่อว่า ... ใช่มั้ยคะ
๑๐๔. ครูขา หนูจำได้ว่าหนังสือเขียนทฤษฎีที่ว่า ... ในหนังสือนี้พิมพ์ผิดรีเปล่าคะ
๑๐๕. ไม่ใช้วิทยากรที่ชื่อ ... นี้หรือคะ
๑๐๖. ครูคะ หนูคิดว่าแนวคิดนี้มันแปลกๆนะคะ
๑๐๗. ครูครับ ผมเหมือนได้ยินชื่อวิทยากร คิดว่าอ่านออกเสียงว่า ...
๑๐๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ใช้ทฤษฎีที่ถูกต้อง แล้วถามครูอย่างไม่รู้ว่ อันนี้หรือเปล่า
๑๐๙. เออ..คุณครูคะ..ท่านวิทยากรชื่ออะไรนะคะ หนูได้ยินไม่ค่อยถนัด
๑๑๐. หนูเคยได้ยินมาว่าทฤษฎีนี้เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่หรือคะ
๑๑๑. อาจารย์คะ ชื่อวิทยากรคนนี้ได้ชื่อ ... หรือคะ
๑๑๒. อาจารย์คะ ทฤษฎีอันนั้นมันไม่ใช่อย่างนั้นหรือคะ?
๑๑๓. อาจารย์ครับ อาจารย์พูดชื่อของวิทยากรผิดไปหรือเปล่าครับ?
๑๑๔. เหมอครับ ผมนี้กว่า ...
๑๑๕. อาจารย์คะ ชื่อวิทยากรชื่อ ... ไม่ใช่ ...
๑๑๖. ทฤษฎีนั้นผิดค่ะ
๑๑๗. **เฉย ๆ เพราะ** อาจเป็นคนละคนกันก็ได้ ไม่อยากจะทำให้เกิดความสับสนขึ้น
๑๑๘. **เฉย ๆ เพราะ** เราอาจจะเข้าใจผิดเอง แล้วก็จำทฤษฎีนั้นและเอาไปค้นคว้าว่าใครถูกกันแน่ ถ้ามีเวลาว่าง
๑๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไปบอกวิทยากรให้บอกคุณครู
๑๒๐. ครูครับ ครูพูดผิดเปล่าครับ
๑๒๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไปบอกวิทยากรให้พูดกับครูว่าชื่อเขาสะกดอย่างไร
๑๒๒. ครูครับ มันเป็นอย่างนั้นจริงหรือครับ ไม่ใช่อย่างนี้หรือครับ
๑๒๓. ขอโทษนะคะอาจารย์ เฝื่อนหนูรู้จักวิทยากรท่านนี้ แล้วอาจารย์ออกเสียงชื่อของวิทยากรไม่ถูกต้อง

๑๒๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ทำว่าไม่เข้าใจ แล้วแสดงทฤษฎีให้ดูว่าของฉันถูกต้องหรือ
ไม่ ทั้งๆที่รู้ว่าถูก
๑๒๕. อาจารย์ครับ ผมว่าชื่อเค้าแปลกๆนะครับ
๑๒๖. อาจารย์ครับ ผมว่าทฤษฎีของอาจารย์นั้นมันแปลกๆนะครับ ผมว่ามันน่าจะมีสักแห่งที่มัน
ผิดนะครับ
๑๒๗. อาจารย์คะ คนนี้เค้าชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๒๘. ใช่หรือคะอาจารย์ คือหนูก็ไม่ค่อยรู้เรื่องทฤษฎีต่างๆเท่าไร แต่อาจารย์เข้าใจผิดอะไร
เปล่า
๑๒๙. อาจารย์ขา เขาชื่อ ... รีเปล่าคะ
๑๓๐. อาจารย์ขา ที่จริงทฤษฎีนี้มันต้องเป็นแบบ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๑. ครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๒. ทฤษฎีนั้นถูกจริงหรือคะ หนูว่ามัน ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๓. ไม่ใช่ชื่อ ... หรือคะ
๑๓๔. **เฉยๆ เพราะ** เราก็ไม่มั่นใจว่าถ้าเราแย้งอาจารย์ไป สิ่งที่เราแย้งจะถูกตั้งหรือเปล่า
๑๓๕. อ่า ... ที่ทำ ... ใช่มั๊ยคะ
๑๓๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** เอาหนังสือเรื่องทฤษฎีนั้นมาให้ท่านดู
๑๓๗. ไม่ทราบว่าใช่ ... หรือเปล่าคะ
๑๓๘. มีคนเคยสอนอีกแบบหนึ่งมา
๑๓๙. หนูจำได้ว่าวิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๔๐. หนูคิดว่า ... นะคะ จำได้ว่าเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่งก็เขียนเอาไว้อย่างนั้น
๑๔๑. อ้อ อาจารย์... หรือคะ เพื่อให้อาจารย์นึกขึ้นมาได้ว่าอาจารย์ท่านนั้นชื่ออะไร
๑๔๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ทำหน้าง ให้อาจารย์รู้
๑๔๓. ไม่ทราบว่าใช่ ... (ชื่อวิทยากร) รีเปล่าคะ
๑๔๔. อาจารย์คะ คือหนูขอถามเกี่ยวกับทฤษฎีเล็กน้อยได้ไหมคะ คือหนูได้ยินมาว่า ... จริงรีเปล่า
คะ
๑๔๕. ครูคะ วิทยากรคนนั้นชื่อ ... ค่ะ
๑๔๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ถามอาจารย์คนอื่นบ้าง หาหนังสือมาอ่านบ้าง
๑๔๗. วิทยากรนี้ชื่อ ... หรือ ... นะคะ
๑๔๘. ให้อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบ แล้วอธิบายให้ฟัง
๑๔๙. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากจะไปทำให้ท่านหน้าแตก เราทำเฉยๆจะดีกว่า

๑๕๐. ลองพูดทฤษฎีที่ถูกต้องให้ท่านฟัง เพื่อเราเองอาจจะเข้าใจผิด
๑๕๑. คุณครูครับ วิทยากรคนนั้นชื่อไม่คุ้นเลยนะครับ คุณครูลองเช็คคู่มือ ๗นะครับ
๑๕๒. **เฉย ๆ เพราะ** ยังไม่เข้าใจอยู่ถ้าถามก็คงนึกว่าถูก
๑๕๓. อ้อ! ใช่คุณ ... (บอกชื่อที่ถูกต้อง) หรือเปล่าครับ ผมรู้จักครับ
๑๕๔. ทฤษฎีที่ว่า ... ใช่ไหมครับ (แต่เราไม่ควรไปบอกตรงๆ เพราะเราไม่ควรรอดฉลาดกับ ผู้ใหญ่)
๑๕๕. ขอโทษนะคะ แต่ดิฉันคิดว่าครูอ่านชื่อผิดไป ควรจะอ่านว่า ...
๑๕๖. ขอโทษนะคะ แต่ดิฉันไม่เห็นด้วย เพราะว่าทฤษฎีที่ถูกต้องนั้นคือ
๑๕๗. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวอาจารย์ก็คงจะอ่านชื่อใหม่แล้วก็รู้เอง
๑๕๘. คุณครูคะ หนูคิดว่าครูเข้าใจผิดนะคะ ทฤษฎีที่ถูกต้องเป็นอย่างนี้ไม่ใช่หรือคะ
๑๕๙. **เฉย ๆ เพราะ** ในชีวิตคนเราก็สามารถหลงลืมหรือจำบางสิ่งบางอย่างได้ในเวลาอันสั้น เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร
๑๖๐. ตามหนังสือที่อ้างอิงเป็นอย่างไรก็บอกกล่าวตามทฤษฎีที่ถูกต้อง
๑๖๑. **เฉย ๆ เพราะ** ไม่อยากให้อาจารย์เสียหน้า
๑๖๒. อาจารย์ครับ อาจารย์แน่ใจหรือครับว่าทฤษฎีนี้ถูก
๑๖๓. ครูครับ วิทยากรคือ ... ไม่ใช่หรือครับ พอดีผมรู้จัก
๑๖๔. ครูครับผมคิดว่าทฤษฎีนี้ได้เป็นอย่างนี้หรือครับ (แล้วก็อธิบาย)
๑๖๕. ครูครับชื่อวิทยากรคนนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือครับ
๑๖๖. บอกกับครูว่าทฤษฎีนั้นผิด
๑๖๗. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวอาจารย์จะขายหน้า และเดี๋ยวจะโดนว่า “พูดผิดหน่อยเอง ทำมาเป็น จีบผิด”
๑๖๘. ผมเคยรู้เรื่องนี้ครับ มันไม่ใช่แบบนี้ครับ
๑๖๙. อาจารย์เข้าใจผิด เขาไม่ได้ชื่อนั้น (อธิบายไปแต่ด้วยน้ำเสียงที่เคารพ)
๑๗๐. **เฉย ๆ เพราะ** อาจารย์จะหาว่าไม่เคารพและอาจารย์อาจจะไม่ไหว
๑๗๑. อาจารย์คะ หนูรู้จักวิทยากรท่านนี้ค่ะ ท่านชื่อ ... หรือเปล่าคะ
๑๗๒. **เฉย ๆ เพราะ** ไม่อยากเถียงกับครู
๑๗๓. ขอประทานโทษอาจารย์ อาจารย์ได้กล่าวชื่อวิทยากรผิด
๑๗๔. **เฉย ๆ เพราะ** ครูก็คือครู เราควรเชื่อครู และคิดตามครูเสมอ
๑๗๕. **เฉย ๆ เพราะ** เราอาจจำผิดเอง
๑๗๖. **เฉย ๆ เพราะ** เราอาจจะจำผิดเองและไม่อยากให้อาจารย์เสียหน้า

๑๗๗. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าอาจารย์พูดผิดมันจะตลกดี
๑๗๘. ครูครับ ครูพูดผิดครับ ความจริงแล้วทฤษฎีที่ถูกต้องก็คือ ... ครับ
๑๗๙. ใส่อจารย์ ... (บอกชื่อที่ถูกต้อง) ใส่อใหม่คะ ดิฉันเคยได้ยินคะ
๑๘๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่อ** สายหน้า
๑๘๑. จะช่วยท่านให้พูดให้ถูกต้องจนได้
๑๘๒. **เฉยๆ เพราะ** ไม่กล้าที่จะขัดความคิดของท่าน เราไม่แน่ใจเหมือนกันว่าทฤษฎีนั้นจะผิดหรือไม่
๑๘๓. ชื่อนี้ใส่อใหม่คะ หนูรู้จักคะ
๑๘๔. อธิบายในสิ่งที่เราคิดว่าถูก
๑๘๕. อาจารย์คะ คนที่จะเป็นวิทยากรชื่อ ... ไม่ใช่ ...
๑๘๖. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากให้อครูเสียหน้า
๑๘๗. อาจารย์คะ อาจารย์พูดชื่อวิทยากรผิดคะ
๑๘๘. อธิบายทฤษฎีนั้นใหม่ แต่ไม่ใช่ว่าอวดดีอะไร
๑๘๙. อันที่จริงแล้ว นักวิทยากรท่านนั้นชื่อที่ถูกต้องคือ ... ครับผม
๑๙๐. น่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้มากกว่า
๑๙๑. คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ หรือว่าหนูจำผิด
๑๙๒. **เฉยๆ เพราะ** ทฤษฎีที่ครูกล่าวอาจเป็นแค่การยกตัวอย่างหรืออ้างถึงเท่านั้น
๑๙๓. อาจารย์คะ วิทยากรที่เชิญมาไม่ใช่ชื่อนี้คะ
๑๙๔. อาจารย์คะ อาจารย์กล่าวทฤษฎีไม่ถูกต้องคะ
๑๙๕. คุณครูคะ ใช้วิทยากร ... หรือเปล่าคะ เมื่อสักครู่คุณครูพูดผิดคะ
๑๙๖. **เฉยๆ เพราะ** ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าทฤษฎีที่คุณครูอ้างถึงจะถูกหรือไม่ถูก
๑๙๗. อาจารย์คะ ชื่อวิทยากรคนนั้นชื่อนี้คะ อาจารย์พูดผิดคะ
๑๙๘. อาจารย์พูดไม่ตรงประเด็นคะ
๑๙๙. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากทำให้อาจารย์เสียหน้า แก่ไปก็เท่านั้น แค่พูดผิด
๒๐๐. ทฤษฎีนี้ผิดหรือเปล่าคะอาจารย์

- มีบุคคลที่สาม

๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่อ** ออกไปนอกห้องแล้วค่อยบอกชื่อที่ถูกต้องของวิทยากรคนนั้นกับอาจารย์

๒. อาจารย์ครับผมคิดว่ามันเป็น .... อย่างนี้หรือเปล่าครับ (เพื่อให้อาจารย์คิดทบทวนใหม่)
๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปพบอาจารย์แล้วบอกชื่อวิทยากรว่าท่านได้มาแล้ว
๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เอาหนังสือที่มีทฤษฎีที่ถูกต้องให้อาจารย์ดู
๕. **เฉยๆ เพราะ** ไม่ใช่เรื่องของเรา
๖. **เฉยๆ เพราะ** เดี่ยวครูอายุ
๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เขียนโน้ตไปวางที่โต๊ะโดยระบุชื่อที่ถูกต้องพร้อมลงชื่อผู้ส่ง
๘. **เฉยๆ เพราะ** เห็นว่าสถานการณ์ไม่เหมาะสม
๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกเพื่อนๆ ให้ทราบว่าเป็นจริงแล้ว อาจารย์ท่านนั้นชื่ออะไร ให้เพื่อนพิจารณาเอง
๑๐. อาจารย์ขาที่หนูเคยได้ยินมาเป็นอย่างนั้นนะคะ .... อาจารย์คิดว่าถูกไหมคะ
๑๑. **เฉยๆ เพราะ** กลัวอาจารย์เสียหน้า
๑๒. **เฉยๆ เพราะ** ขอไปหาข้อมูลเพิ่มเติมก่อน
๑๓. เคยได้ยินจากวิทยุว่า วิทยากรที่จะมาพูดชื่อ .... ไม่ใช่หรือครับ ใช้คนเดียวกันหรือเปล่า
๑๔. ผมคิดว่าทฤษฎีนี้เป็นอย่างนี้ .... ผมเข้าใจถูกต้องหรือเปล่าครับ
๑๕. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากขัดแย้งกับผู้ใหญ่
๑๖. **เฉยๆ เพราะ** มีคนอยู่เยอะ กลัวครูจะโกรธ เพราะเราไม่ทราบว่าพูดไปแล้วเราจะเดือดร้อนหรือไม่ หากเราเดือดร้อนก็ไม่คุ้มที่จะพูดเรื่องแค่นี้
๑๗. **เฉยๆ เพราะ** ครูอาจจะแค้นไป
๑๘. หนูมีความเห็นคะ คือว่า ... (แต่รอให้อาจารย์พูดให้จบก่อน)
๑๙. อาจารย์ความจริงแล้วชื่อวิทยากรคือ .... นะคะ
๒๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ถามเพื่อนที่เรียนเก่งๆ
๒๑. บอกเพื่อนและอาจารย์ให้ทราบ ชื่อไม่ทราบ ชื่อนี้ควรจะทราบได้แล้ว
๒๒. จริงๆแล้วเป็นแบบ ... ไม่ใช่หรือคะ และแอบคุยกับเพื่อนถึงทฤษฎีนี้อีกที
๒๓. **เฉยๆ เพราะ** หากพูดต่อหน้าเพื่อนๆ อาจกลายเป็นการหักหน้าอาจารย์ได้ แต่อาจจะไปบอกกับอาจารย์เป็นการส่วนตัว
๒๔. **เฉยๆ เพราะ** หากพูดต่อหน้าเพื่อนๆ อาจกลายเป็นการหักหน้าอาจารย์ได้ จะไปพูดกับอาจารย์เป็นการส่วนตัว พร้อมกับหลักฐานอ้างอิงที่ว่าทฤษฎีที่อาจารย์พูดผิดไปด้วย
๒๕. หนูพอทราบชื่ออาจารย์ท่านนี้ค่ะ
๒๖. อาจมีวิธีอื่นอีกไหมคะ
๒๗. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากทำให้อาจารย์ขายหน้า ไว้พบกัน ๒ต่อ๒ ค่อยบอกท่านว่าอ่านผิด

๒๘. อาจารย์ครับผมคิดว่ามัน ... อย่างนี้หรือเปล่า หรือเพื่อนๆในห้องคิดว่ายังไง .... หันไปหาเพื่อน .... เพื่อนพูด .... อาจารย์พูด ....
๒๙. อาจารย์พูดชื่อผิดครับ เผอญผมรู้จักกับวิทยากรท่านนั้น
๓๐. **เฉยๆ เพราะ** อาจารย์อาจจะลืมก็ได้
๓๑. **เฉยๆ เพราะ** ไม่ทราบว่าจะตกห้องอย่างไร
๓๒. ไม่ใช่แบบนี้ค่ะครู
๓๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หลังเลิกเรียนแล้วไปพบกับอาจารย์แล้วบอกกับอาจารย์ไปเลยว่าชื่อที่ถูกเป็นอย่างไร
๓๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หลังจากนั้นค่อยเข้าไปพบ (เมื่อเพื่อนออกไปแล้ว) แล้วถามถึงทฤษฎีนั้นใหม่ อาจโต้แย้งอย่างสุภาพ
๓๕. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดต่อหน้าคนอื่นอาจไม่เป็นการสมควรและทำให้คุณครูเสียหน้า เป็นการให้เกียรติผู้ที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่า
๓๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปปรึกษากับครูหลังชั้นเรียน
๓๗. ครูครับ วิทยากรคนนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือครับ
๓๘. **เฉยๆ เพราะ** ครูอาจจะถูกก็ได้เนะ
๓๙. **เฉยๆ เพราะ** เราจะทำตัวโดดเด่นไปเพื่ออะไร เราจะรู้จักคนเดียวแล้วเพื่อนนักเรียนคนอื่นไม่รู้หรือ ถ้าเรารู้คนเดียวจะอวดเก่งไปทำไมละ
๔๐. **เฉยๆ เพราะ** กลัวอาจารย์เสียหน้า
๔๑. **เฉยๆ เพราะ** คนเยอะ
๔๒. **เฉยๆ เพราะ** จะให้ออกไปพูดหน้าชั้นว่าอาจารย์พูดผิด คงไม่ทำ
๔๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปพูดเป็นการส่วนตัว ไม่พูดในชั้นเรียน
๔๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปพูดเป็นการส่วนตัวอีกทีหนึ่ง
๔๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ทักทายผู้ที่จะเป็นวิทยากรด้วยชื่อที่ถูกต้อง
๔๖. ขอโทษค่ะอาจารย์ คือหนูไม่ค่อยเข้าใจ เพราะหนูเคยได้ยินทฤษฎีนี้ แต่ไม่เหมือนกับของอาจารย์ค่ะ
๔๗. วิทยากรท่านนี้ใช่ ... หรือเปล่าคะ
๔๘. อาจารย์ช่วยอธิบายทฤษฎีนี้อีกครั้งได้ไหมคะ
๔๙. ยกมือถามอะไรก็ได้เกี่ยวกับวิทยากรผู้นั้นโดยเอ่ยชื่อวิทยากรผู้นั้นอย่างถูกต้อง อาจารย์เมื่อได้ฟังก็จะทราบเอง

๕๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ถ้าขณะนั้นมีหนังสือที่มีคำอธิบายทฤษฎีนั้นก็จะทำเป็นเปิดให้อาจารย์ดู แล้วถามว่า “เป็นอย่างนี้ใช่ไหมคะ”
๕๑. วิทยากรท่านนั้นชื่อว่า ... อาจารย์คิดว่าชื่อนั้นหรือเปล่าคะ
๕๒. **เฉย ๆ เพราะ** กลัวอาจารย์เสียหน้า
๕๓. **เฉย ๆ เพราะ** คงมีอีกหลายคนในห้องที่ทราบและคงมีวิธีอื่นจะบอกอาจารย์
๕๔. **เฉย ๆ เพราะ** เนื่องจากอยู่ในห้องรวม คงมีหลายคนที่อยู่และอาจมีวิธีอื่นแทนการบอกอาจารย์ตรงๆ
๕๕. **เฉย ๆ เพราะ** อยู่ในห้องเรียนเป็นบรรยากาศที่มีคนหมู่มาก ไม่เหมาะจะกล่าวถึงอาจารย์เรื่องละเอียดอ่อนผู้อื่นผิด อาจบอกอาจารย์เมื่อคาบเรียนเล็ก
๕๖. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นปกติที่คนเราจะมีทัศน-คติต่างกัน
๕๗. **เฉย ๆ เพราะ** กลัวอาจารย์อาย
๕๘. **เฉย ๆ เพราะ** กลัวอาจารย์อาย
๕๙. เอ๊ะ ไม่ทราบว่าใช่ท่าน ... หรือเปล่าคะ ที่ครูกำลังพูดถึง
๖๐. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นเรื่องความเห็นส่วนตัว
๖๑. **เฉย ๆ เพราะ** อยู่ในคนหมู่มาก ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นจุดสนใจและคิดว่าตอนหลังอาจมีผู้อื่นไปบอก หลังจากอาจารย์ออกจากชั้นเรียน
๖๒. **เฉย ๆ เพราะ** ข้าพเจ้าอาจจะจำผิดได้ เมื่อออกนอกชั้นเรียนจึงถามเพื่อนและค้นคว้าต่อเอง
๖๓. **เฉย ๆ เพราะ** ถ้าพูดออกมาครูจะเสียหน้า และคิดว่าครูคงรู้แต่อาจเผลอออกเสียงผิด
๖๔. **เฉย ๆ เพราะ** เรารู้ว่าทฤษฎีผิดก็ไม่ใช่ไร และถ้าพูดไปครูอาจรู้สึกเสียหน้า
๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** เอาไว้บอกครูตอนหมดชั่วโมง
๖๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ลองถามเพื่อนๆดูก่อน แล้วค่อยตัดสินใจชวนกันไปบอกอาจารย์
๖๗. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวอาจารย์จะโกรธที่ทำให้ขายหน้า หรือบางทีอาจจะมีคนอื่นแย้งขึ้นมาก็ได้
๖๘. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวอาจารย์จะโกรธที่ทำให้ขายหน้า หรือบางทีอาจจะมีคนอื่นแย้งขึ้นมาก็ได้
๖๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** หลังเลิกเรียนแล้วค่อยไปบอกอาจารย์เป็นการส่วนตัว
๗๐. อาจารย์ขา หนูเคยอ่านหนังสือ มันบอกว่า ... ใช่ทฤษฎีเดียวกับที่อาจารย์ว่ามั๊ยคะ
๗๑. **เฉย ๆ เพราะ** อยู่หน้าคนหมู่มาก ถ้าไปขัดตอนนั้นอาจจะทำให้อาจารย์ทำตัวไม่ถูก
๗๒. **เฉย ๆ เพราะ** มีเพื่อนอยู่หลายคน แต่ถ้าออกจากห้องอาจพูดกับเพื่อนสนิทว่า “ฉันว่ามันเป็นแบบนี้ ... ไม่ใช่หรือ”
๗๓. **เฉย ๆ เพราะ** ครูอาจจะออกเสียงผิด

๗๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ชักถามเพื่อนว่าเข้าใจหรือไม่พร้อมกับการทำหน้างุนงง
๗๕. **เฉย ๆ เพราะ** อาจมีคนไปบอกอาจารย์ที่หลัง
๗๖. อาจารย์คะ ทฤษฎีนั้นมันไม่ใช่แบบนี้หรือคะ รู้สึกว่าหนูจะได้เรียนมาอีกแบบ (อธิบายทฤษฎีนั้น)
๗๗. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวก็แก้ไขได้เอง และการพูดในชั้นเรียนก็ไม่น่าจะเป็นทางการมาก คนเราก็ต้องผิดพลาดกันบ้าง
๗๘. อาจารย์คะ หนูคิดว่า ...
๗๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** บอกอาจารย์หลังเลิกเรียน เพื่อให้อาจารย์พูดใหม่วันจริง
๘๐. อาจารย์คะ ทฤษฎีเดิมเดียวกันหรือเปล่าคะ หรือว่าหัวข้อใหม่
๘๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** หลังจากคาบเรียนนั้นก็เข้าไปพูดคุยกับอาจารย์และบอกอ้อม ๆ เช่น ถามชื่อวิทยากรอีกครั้ง
๘๒. ถ้าหนูจะใช้ทฤษฎีอีกแบบหนึ่งจะได้มั๊ยคะ
๘๓. คุณครูคะ ชื่อวิทยากรชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ หนูเคยได้ยินมาค่ะ
๘๔. แนวคิดของทฤษฎีไม่ใช่อย่าง ... นี้หรือคะ
๘๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไปพบอาจารย์ที่หลัง แล้วลองถามดู
๘๖. **เฉย ๆ เพราะ** เดี่ยวอาจารย์เงิน
๘๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** คุยปรึกษากับเพื่อน
๘๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** กลับไปหาหลักฐานมาอ้างอิง
๘๙. **เฉย ๆ เพราะ** มีผู้คนอยู่ในห้องมาก ถ้าหากพูดแล้วอาจทำให้อาจารย์รู้สึกไม่ดีได้
๙๐. อาจารย์ ไม่ใช่เป็นแบบนี้ หรือคะ ...
๙๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ส่งกระดาษขึ้นไป
๙๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ส่งกระดาษขึ้นไป
๙๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ส่งเป็นกระดาษขึ้นไปบอก
๙๔. อาจารย์คะ ทฤษฎีนั้น มันเป็น ... ไม่ใช่หรือคะ
๙๕. ใช่ ... คนนี้หรือป่าวคะ
๙๖. **เฉย ๆ เพราะ** เค้านคงถูกแหละคะ
๙๗. บอกชื่อที่ถูก
๙๘. ครูบอกผิดหรือป่าว
๙๙. ไม่ใช่ ... หรือคะ (พูดแบบดี ๆ)
๑๐๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** พอลอกนอกห้องค่อยถามครูอีกรอบ

๑๒๖. อาจารย์ครับ ผมว่าทฤษฎีที่อาจารย์พูดนี้มันผิดนะครับ ผมว่ามันน่าจะเป็นอย่างอื่นมากกว่าน่าจะครับ
๑๒๗. **เฉยๆ เพราะ** เดี่ยวคนอื่นก็บอก
๑๒๘. **เฉยๆ เพราะ** เดี่ยวคนอื่นก็บอก
๑๒๙. อาจารย์ขา วิทยากรเขาชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๐. อาจารย์ขา ที่จริงหนูคิดว่าทฤษฎีมันน่าจะเป็นแบบ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกทีหลังตอนที่ไม่มีเพื่อนว่าครูพูดชื่อวิทยากรผิดหรือปล่าวคะ
๑๓๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกทีหลังตอนที่ไม่มีเพื่อนว่า ทฤษฎีนั้นถูกจริงหรือคะ หนูว่ามัน ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๓๓. **เฉยๆ เพราะ** กลัวจะเป็นการหักหน้าอาจารย์
๑๓๔. **เฉยๆ เพราะ** กลัวจะเป็นการหักหน้าอาจารย์ และเพื่อนๆอาจจะหมั่นไส้
๑๓๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** พูดกับเพื่อนเสียงกลางๆ ทำหน้าประหลาดใจว่าชื่อนี้ใช้รีเปลา
๑๓๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อน ทำหน้าประหลาดใจ
๑๓๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อนก่อนว่าใช้วิทยากรท่านนั้นแน่หรือไม่
๑๓๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** คอยกับเพื่อนก่อนว่าทฤษฎีนั้นถูกหรือผิด
๑๓๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** รอจนมีโอกาสคุยกับครูท่านนั้นตามลำพัง ไม่ทำให้ครูท่านนั้นรู้สึกเสียหน้า
๑๔๐. หนูได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่งซึ่งเขียนไว้ว่า ... ไม่ทราบว่าเป็นหนังสือที่หนูอ่านนั้นถูกต้องหรือเปล่านั้น
๑๔๑. **เฉยๆ เพราะ** เพื่อนๆอาจจะไม่รู้ก็ได้ว่าอาจารย์พูดผิด
๑๔๒. บอกทฤษฎีที่ถูกต้อง แล้วถามอาจารย์ว่าอย่างนี้ใช่ใหม่มะ
๑๔๓. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากทำให้ครูขายหน้า คนเรามันผิดกันได้
๑๔๔. อาจารย์คะ คือหนูขอถามเกี่ยวกับทฤษฎีเล็กน้อยได้ใหม่มะ คือหนูได้ยินมาว่า ... จริงรีเปลาคะ
๑๔๕. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดไปอาจเป็นการหักหน้าครูในตอนนั้น
๑๔๖. ทฤษฎีบทนี้เป็นอย่าง ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๔๗. วิทยากรชื่อ ... นี้คะ
๑๔๘. ให้อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบ แล้วอธิบายให้ฟัง
๑๔๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ทำเป็นชวนเพื่อนไปคุยใกล้ๆอาจารย์ แล้วพูดถึงชื่อวิทยากรดังๆให้อาจารย์ได้ยิน
๑๕๐. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากไปหักหน้าอาจารย์ต่อคนมากๆ อยู่เฉยๆดีกว่า
๑๕๑. คุณครูครับ วิทยากรคนนี้ชื่อไม่คุ้นเลยนะครับ คุณครูลองเช็คคู่มือ ๗ นะครับ

๑๕๒. **เฉย ๆ** เพราะ ถ้าเราไม่รู้แล้วอาจารย์อธิบายก็คงเขื่อ
๑๕๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไปบอกอาจารย์ที่หลัง
๑๕๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** เอรายงานที่มีทฤษฎีที่ถูกต้องไปให้อาจารย์ดูให้
๑๕๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไปพูดเป็นการส่วนตัว “ขอโทษนะคะ แต่ดิฉันว่าชื่อของท่าน
วิทยากรควรจะอ่านว่า ...นะคะ”
๑๕๖. ขอโทษนะคะ แต่ว่าดิฉันว่าทฤษฎีที่ถูกต้องคือ ...
๑๕๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** บอกเพื่อนคนอื่นๆ เพราะเดี๋ยวก่อนบางคนก็บอกอาจารย์
เอง
๑๕๘. หนูคิดว่าทฤษฎีต้องเป็นแบบนี้ ไม่ใช่หรือคะ
๑๕๙. **เฉย ๆ** เพราะ ถ้าวิทยากรนั้นฟังอยู่แล้วครูแนะนำเขาผิดๆ เดียวเขาก็แก้ไขเอง
๑๖๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ศึกษาทฤษฎีที่ถูกต้องแล้วทำลงไปนั้นเพื่อเป็นการรักษา
ภาพพจน์ของความเป็นครูจะได้ยังคงดีในสายตานักเรียน
๑๖๑. อาจารย์ครับ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือครับ
๑๖๒. **เฉย ๆ** เพราะ อาจเป็นการขัดการรับฟังข้อมูลของผู้อื่น
๑๖๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** แล้วค่อยไปพูดกับครูที่หลัง
๑๖๔. ไปอธิบายทฤษฎีที่ผมคิดว่าใช้พร้อมเหตุผล
๑๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไม่พูดแต่ไปบอกครูหลังเลิกเรียน เพราะว่าเดี๋ยวก่อนๆ ต้อง
ช้าและทำให้ครูอาย
๑๖๖. **เฉย ๆ** เพราะ เราฟังไป แต่เราก็ใช้ทฤษฎีที่ถูก
๑๖๗. ครูพูดผิดครับ เดี๋ยวก่อนๆ จะเข้าใจผิด ที่จริงแล้ววิทยากรคนนั้นคือ ...
๑๖๘. **เฉย ๆ** เพราะ คนเยอะเดี๋ยวก่อนๆ จะขายหน้า
๑๖๙. **เฉย ๆ** เพราะ เป็นการทำให้อาจารย์หน้าแตก
๑๗๐. **เฉย ๆ** เพราะ อยู่กับคนเยอะพอสมควร
๑๗๑. **เฉย ๆ** เพราะ กลัวอาจารย์เสียหน้า
๑๗๒. **เฉย ๆ** เพราะ ผมมั่นใจว่าครูต้องถูกเสมอ ผมเชื่อมั่นในตัวคุณครู
๑๗๓. **เฉย ๆ** เพราะ เราไม่จำเป็นต้องเสนอหน้าในการแย้งอาจารย์ แสดงถึงความไม่สุภาพต่อ
สาธารณชน
๑๗๔. **เฉย ๆ** เพราะ เราควรนับถือครู ครูคือครู เราควรเชื่อครูในทุกทาง
๑๗๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** พูดกับอาจารย์หลังจากที่ไม่มีคนอยู่
๑๗๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** รอให้เลิกเรียนแล้วค่อยบอก

๑๗๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หัวเราะ เพราะแค่หัวเราะท่านก็คงรู้แล้วว่าพูดผิด
๑๗๘. **เฉยๆ เพราะ** ผิดก็ผิด แค่ผมรู้สิ่งที่ถูกก็พอแล้ว
๑๗๙. **เฉยๆ เพราะ** จะเป็นการหักหน้าอาจารย์ต่อทุกคน
๑๘๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ส่ายหน้า
๑๘๑. บอกชื่อที่ถูกต้องให้ท่านฟัง
๑๘๒. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าเพื่อนคนอื่นคงจะทักแทนเรา
๑๘๓. บอกว่าพูดผิดรีเปล่าคะ
๑๘๔. ลองอธิบายสิ่งที่ถูกดูว่าเป็นยังไง เราอาจเข้าใจผิด
๑๘๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกเพื่อนว่าอาจารย์พูดผิด และเดี๋ยวเพื่อนก็แย้งอาจารย์เอง
๑๘๖. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากให้ครูเสียหน้า
๑๘๗. อาจารย์คะ อาจารย์พูดชื่อวิทยากรผิดคะ
๑๘๘. อธิบายใหม่แต่ไม่ใช่ว่าพูดมากอะไร
๑๘๙. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดไปจะเสียมารยาท แต่จะบอกหลังเลิกเรียน
๑๙๐. ในความเข้าใจของผม ผมว่าน่าจะเป็น ... อย่างนี้นะครับ
๑๙๑. คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ ... ไม่ใช่หรือคะ
๑๙๒. **เฉยๆ เพราะ** ทฤษฎีที่ครูกล่าวอาจเป็นแค่การยกตัวอย่างหรืออ้างถึงเท่านั้น
๑๙๓. อาจารย์คะ วิทยากรที่เชิญมาไม่ใช่ชื่อนี้คะ
๑๙๔. อาจารย์คะ อาจารย์กล่าวทฤษฎีไม่ถูกต้องคะ
๑๙๕. คุณครูกล่าวชื่อวิทยากรไม่ถูกต้องคะ
๑๙๖. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าถามหรือโต้แย้งอาจหน้าแตก เพราะไม่แน่ใจเหมือนกัน
๑๙๗. อาจารย์ เขาชื่อนี้คะ อาจารย์พูดชื่อเค้าผิด เดี่ยวเขาจะหาว่าอาจารย์จำชื่อเค้าไม่ได้คะ
๑๙๘. อาจารย์พูดผิดทฤษฎีคะ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานเลยคะ
๑๙๙. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากทำให้อาจารย์เสียหน้า
๒๐๐. ใช้ทฤษฎีแบบนี้หรือคะ

การกล่าวแย้งความคิดเห็น

- ไม่มีบุคคลที่สาม

๑. การแสดงละครผมว่าไม่ค่อยเหมาะเท่าไรมั้งครับกับงานนี้หรืออาจารย์เห็นข้อดีอะไรที่ผมอาจไม่ได้คิดหรือเปล่าครับ
๒. จริงๆแล้วผมอยากทำหัวข้อ ... นี้มากกว่า เพราะรู้สึกชอบเลยตั้งใจอยากทำ อาจารย์เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างไรครับ
๓. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าทุกคนมีความเห็นโดยรวมก็ยอมรับ
๔. อาจารย์คะ หนูคิดว่าเราน่าจะจัดแสดงบอร์ดในหัวข้อเรื่อง ... นี้ จะดีกว่าไหมคะ เพราะ ...
๕. อาจารย์คะ ถ้าหนูจะทำแบบ ... อย่างนี้ อาจารย์มีความเห็นอย่างไรคะ
๖. อาจารย์คะ ตามที่หนูได้ปรึกษากับเพื่อนๆแล้ว พวกเขาอยากให้เป็นหัวข้อนี้ อาจารย์คิดว่าอย่างไรคะ
๗. อาจารย์ครับ นอกจากการจัดแสดงละครแล้ว อาจารย์คิดว่ามีกิจกรรมอื่นๆที่น่าสนใจอีกหรือไม่ครับ
๘. ขอโทษครับอาจารย์ อาจารย์คิดว่าเรื่อง (หัวข้ออื่น) จะน่าสนใจกว่าหรือไม่ครับ
๙. อาจารย์คะ หนูคิดว่าการเล่นละครไม่น่าเหมาะสมกับพวกหนูนะคะ
๑๐. เสนอหัวข้อใหม่ให้อาจารย์ ถ้าอาจารย์ไม่เห็นด้วยก็รับฟัง
๑๑. ก้มอกตามตรงว่าไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผล
๑๒. ก้มอกตามตรงว่าไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผล
๑๓. ผมคิดว่าการแสดงละครไม่เหมาะกับกิจกรรมนี้ ผมอยากเสนอความคิดอื่นครับ
๑๔. ผมคิดว่าหัวข้อนี้ยังไม่เหมาะสมกับกิจกรรมนี้ ผมขอเสนอหัวข้ออื่นครับ
๑๕. จัดอย่างอื่นน่าสนใจมากกว่า
๑๖. อยากทำหัวข้ออื่นที่เราอยากทำ และน่าสนใจมากกว่า เพราะการจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการเป็นเรื่องของผู้เรียนไม่ใช่อาจารย์จะมาบังคับ
๑๗. เสนอความคิดเห็นของตนเองที่คิดว่าดีกว่า
๑๘. เสนอความคิดเห็นในข้อที่เราเห็นด้วย
๑๙. **เฉยๆ เพราะ** เผื่อเพื่อนๆอยากจะทำ
๒๐. หนูคิดว่าถ้าหนูทำหัวข้อนี้จะทำได้ดีกว่าหัวข้อที่อาจารย์เสนอ แต่ถ้าอาจารย์ไม่เห็นด้วย หนูก็ไม่ขัดค่ะ

๒๑. **เฉยๆ เพราะ** ทำไปถ้ามีคะแนน ถ้าไม่มีคะแนนก็ทำไปเฉยๆ แบบตามต้องการของอาจารย์
๒๒. **เฉยๆ เพราะ** ก็ทำตามต้องการ เพราะไม่ได้ยากเย็นอะไร ครูก็เป็นครู ควรเคารพไว้ก่อน
๒๓. เสนอกิจกรรมอื่นๆ ด้วยเพื่อเป็นทางเลือกให้กับอาจารย์
๒๔. เสนอกิจกรรมอื่นๆ ด้วยเพื่อเป็นทางเลือกให้กับอาจารย์
๒๕. ผมคิดว่าละครไม่ค่อย work ตัวผมเองว่าไม่ค่อยดีที่จะจัด แต่ถ้าผมลองไปคุยกับเพื่อนส่วนใหญ่เห็นด้วยก็ตามเสียงส่วนใหญ่
๒๖. ผมขอไปคิดดูก่อนละกันครับหาข้อเปรียบเทียบแล้วค่อยมาหารือใหม่
๒๗. ผมมีกิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาเสนอต่ออาจารย์
๒๘. **เฉยๆ เพราะ** นั่นเป็นคำสั่งของครูและครูก็เป็นผู้ให้คะแนน ดังนั้นจึงต้องทำตามคำสั่ง
๒๙. เราควรหากิจกรรมอื่นดีกว่าค่ะ
๓๐. หนูคิดว่า หนูถนัดที่จะทำเรื่อง ... มากกว่าค่ะ
๓๑. บอกถึงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วย
๓๒. บอกถึงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วย
๓๓. ครูคะ หนูคิดว่าจะน่าจะใช้กิจกรรมอย่างอื่นน่าจะดีกว่า ครูคิดว่าอย่างไรคะ
๓๔. คุณครูคะ หนูอยากปรึกษากับเพื่อนด้วย คุณครูจะอนุญาตไหมคะ
๓๕. **เฉยๆ เพราะ** เผลอผมเห็นด้วยนะ
๓๖. ลองเสนอหัวข้อใหม่ดู
๓๗. ผมไม่เห็นด้วย ตามด้วยเหตุผลที่เราคิดว่าไม่เห็นด้วย
๓๘. ผมไม่เห็นด้วย ตามด้วยเหตุผล
๓๙. อาจารย์คะ ถ้ามีการ ... แทนการแสดงละครได้มั๊ยคะ เพราะกลัวว่าแสดงละครไม่ค่อยพร้อม
๔๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก** ไปหาเพื่อน แล้วชวนเพื่อนไปคุยกับครูอีกครั้ง
๔๑. ชี้แจงเหตุผลไปเลยว่าเพราะอะไรจึงไม่ยอมให้มีการจัดละคร
๔๒. ชี้แจงเหตุผลไปเลยว่าเพราะอะไรจึงไม่เห็นด้วยและเสนอความคิดเห็นของตนไปเลย
๔๓. ไม่มีเวลาซ้อม หาผู้แสดงไม่ได้ แล้วก็เสียเวลา
๔๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก** ทำอีกหัวข้อหนึ่งแล้วนำไปให้อาจารย์ดู
๔๕. หนูมีความเห็นว่า ...
๔๖. หนูคิดว่าหัวข้อ ... ก็ดีนะคะ ช่วยให้เรา ...
๔๗. หนูว่าหนูไม่เห็นด้วยกับครูนะคะเพราะละคร ... (อธิบายเหตุผล)

๔๘. หนูว่าหนูไม่เห็นด้วยกับครูนะคะเพราะถ้าเราจัดบอร์ดในหัวข้อนี้ ... (อธิบายเหตุผล)
๔๙. หนูคิดว่าถ้าจัดแสดงละครอาจจะมีข้อเสียตรงที่ว่า ... อาจารย์ว่าเราทำ ... แทนดีมั้ยคะ
๕๐. หนูคิดว่าหัวข้อ ... (หัวข้อที่เราเห็นด้วย) นี่น่าจะสนใจนะคะ อาจารย์ว่าอย่างไรคะ
๕๑. หนูคิดว่า ถ้าทำ ... จะดีกว่าไหมคะ
๕๒. ถ้าจะทำเรื่อง ... ได้ไหมคะ
๕๓. บอกเหตุผลของเราว่าทำไมไม่ต้องการให้จัดละคร
๕๔. เสนอแนวคิดอื่นที่เราเห็นว่าดีกว่า แต่ไม่ใช่การพูดเปรียบเทียบว่าอันนี้ดีกว่ายังไง
๕๕. **เฉยๆ เพราะ** ไม่กล้าแย้งอาจารย์
๕๖. หนูมีอีกหัวข้อมาเสนอค่ะ
๕๗. หนูว่าเป็นความคิดที่ดีนะคะ แต่ ...
๕๘. หนูว่าเป็นความคิดที่ดีนะคะ แต่ ...
๕๙. การจัดแสดงละครก็ดีค่ะ หรือจะให้มิกิจกรรม ... เพิ่มขึ้นด้วยไหมคะ (เสนอความคิดเรา แต่ก็ยังสนับสนุนการละคร)
๖๐. เสนอหัวข้ออื่นที่อยากทำว่าดีมั้ย ถ้าไม่ดีก็ทำหัวข้อที่อาจารย์บอก
๖๑. เหมอคะ ก็ดีนะคะ แต่อาจารย์ว่าเวลาจะพอหรือคะ คนดูอาจไม่หยุดดูนานขนาดนั้น
๖๒. อ้อ ดีค่ะอาจารย์หัวข้อนี้ก็ดี แต่ เอ เนี่ยคะมีอีกหัวที่น่าทำมากนะคะ
๖๓. จะดีหรือคะครู หนูกลัวว่าจะทำออกมาไม่ดีนะคะ เพราะว่างานเยอะๆเดียวจะทำได้เต็มที่
ค่ะ
๖๔. ครูขา แล้วถ้าเปลี่ยนเป็นอีกหัวข้อละคะหนูว่าน่าจะสนใจกว่านะคะ
๖๕. แต่หนูคิดว่าละครมันอาจจะน่าเบื่อเกินไป ควรจะอย่างนี้ ... น่าจะดีกว่านะคะ
๖๖. แต่ถ้าหนูคิดว่าทำอีกแบบหนึ่ง (อธิบายให้อาจารย์ฟัง) ก็น่าจะสนใจดีนะคะ
๖๗. ถ้าเป็นกิจกรรม ... นี้ อาจารย์คิดว่าจะเหมาะสมกว่ามั๊ยคะ แล้วก็ยกเหตุผลต่างๆพูด
ประกอบ
๖๘. อาจารย์คะ ถ้าเป็นหัวข้อนี้จะดีมั๊ยคะ เพราะ ...
๖๙. เลี่ยงไปก่อน เช่นอาจพูดว่า “ขอไปปรึกษาเพื่อนๆในห้องดูก่อนนะคะ”
๗๐. **เฉยๆ เพราะ** ความคิดที่เราแย้งไปอาจจะไม่ดีก็ได้ ควรนำสิ่งที่ครูเสนอกลับมาคิดก่อน
๗๑. ละครอาจสื่อเนื้อหาสาระไม่ทัน(ไม่ตรงประเด็น)
๗๒. ดิฉันมีความรู้ทางด้านนี้ไม่เพียงพอ เกรงว่าจะทำได้ไม่ดี
๗๓. หนูกับเพื่อนๆคิดกันว่าจะจัดกิจกรรมออกมาในอีกรูปแบบหนึ่งค่ะ
๗๔. หนูคิดว่า หนูจะทำเกี่ยวกับหัวข้อนี้นะคะ ...

๗๕. อาจารย์คะ หนูคิดว่าทำละครไม่น่าจะรุ่งนะคะ
๗๖. จะดีหรือคะ หนูว่ามัน ... ไม่ค่อยเข้ากันเท่าไร
๗๗. หนูคิดว่าเวลาจะไม่พอ ผู้แสดงก็น้อยด้วย เปลี่ยนเป็นตอบปัญหาดีกว่าคะ
๗๘. หัวข้อนี้หนูไม่ถนัด เปลี่ยนได้ไหมคะอาจารย์
๗๙. หนูว่าจัดการได้ว่าที่ก็ดีนะคะ เพราะละครต้องใช้เวลา, เงินทุนมาก
๘๐. หนูถนัดหัวข้อนี้มากกว่าคะแล้วหนูก็มีแหล่งข้อมูลอยู่พอดี หนูขอทำหัวข้อนี้ได้มั๊ยคะ
๘๑. หนูว่าเราน่าจะหากิจกรรมอย่างอื่นคะให้ดึงดูดคน
๘๒. หนูว่าหัวข้อ ... นี้ดีกว่า เพราะมันกำลังเป็นที่สนใจอยู่คะ
๘๓. อาจารย์ขา หนูว่าละครอาจจะไม่น่าสนใจก็ได้นะคะ ทำไมเราไม่ลอง ... ดูละคะ
๘๔. **เฉย ๆ เพราะ** เมื่อท่านเสนอมา ก็น่าจะเหมาะสมมันเป็นวิชาการ เราอาจจะไม่เข้าใจคอนเซปต์ดี
๘๕. เดี่ยวขอไปปรึกษากับเพื่อนๆก่อนนะคะ
๘๖. ขอปรึกษากับเพื่อนๆก่อนนะคะ
๘๗. อาจารย์คะหนูว่าทำแบบนี้ก็ดีนะคะ แต่ว่าแบบ ... น่าจะดีกว่า
๘๘. อาจารย์คะหนูว่าทำแบบนี้ก็ดีนะคะ แต่ว่าแบบ ... น่าจะดีกว่า
๘๙. มันจะดีหรือครับ
๙๐. อาจารย์ ผมไม่ค่อยถนัดหัวข้อนี้ครับ ขอเปลี่ยนเป็น ... ได้มั๊ยครับ
๙๑. **เฉย ๆ เพราะ** นั้นเป็นแค่ความเห็นของอาจารย์ จะทำหรือไม่ขึ้นอยู่กับเรา
๙๒. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นแค่ความเห็นของอาจารย์ จะทำหรือไม่ขึ้นอยู่กับเรา
๙๓. เอาจเป็นแบบนี้ดีกว่ามั๊ยคะ
๙๔. เอาจเป็นแบบนี้ดีกว่ามั๊ยคะ
๙๕. บอกครูว่า “ใช้วิธีนี้ได้มั๊ยคะ”
๙๖. เสนอวิธีอื่น
๙๗. เสนอความคิดอื่นดู แล้วบอกว่าไม่เห็นด้วยเพราะอะไร
๙๘. เสนองานอีกหัวข้อหนึ่ง แล้วถามว่ามันดีกว่ามั๊ย บอกสิ่งที่เราไม่เห็นด้วยให้ท่านฟัง
๙๙. คุณครูขา ถ้าอย่างนั้นหนูเกรงว่าจะ ... (บอกปัญหา)
๑๐๐. **เฉย ๆ เพราะ** ไม่เช่นนั้นจะเหมือนเกี่ยงงาน
๑๐๑. หนูคิดว่าน่าจะทำกิจกรรม ... น่าจะดีกว่านะคะ
๑๐๒. ครูขา หนูคิดว่าน่าจะจัดบอร์ดเรื่อง ... น่าจะดีกว่านะคะ
๑๐๓. หนูคิดว่ามันไม่ค่อยเหมาะกับงานนี้นะคะ

๑๐๔. หนูคิดว่ามันไม่ค่อยเหมาะกับงานนี้นะคะ
๑๐๕. อาจารย์คะหนูคิดว่าเราไม่ควรจัดการแสดงละครด้วยนะคะ เพราะ ...
๑๐๖. แต่หนูไม่สนใจในหัวข้อนี้
๑๐๗. อาจารย์ครับ..ผมว่ามันไม่น่าสนใจนะครับ ผมไม่ชอบละครนะครับ ผมว่ามันอาจจะทำให้ส่วนอื่นๆในงานไม่เด่น
๑๐๘. อาจารย์ครับ..ถ้าผมจะขอทำหัวข้ออื่นๆได้ไหมครับ พอดีผมไม่ชอบหัวข้อนี้เท่าไร ผมอาจทำงานได้ไม่ดีพอ
๑๐๙. อาจารย์ทำเป็นแบบนี้ ... ไม่ดีกว่าหรือคะ (เสนอแนวคิดใหม่)
๑๑๐. อาจารย์ขา ทำเป็นอย่างนี้ ... จะดีกว่าไหมคะ (เสนอแนวคิดใหม่)
๑๑๑. หนูว่ามันคงดูไม่ดีนะคะถ้าจะให้มีการจัดแสดงละครด้วย
๑๑๒. หนูไม่เห็นด้วยนะคะ เพราะ ...
๑๑๓. ผมว่าถ้ามีละครแล้ว เวลาซ้อมอาจจะเสียเปล่า
๑๑๔. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากขัดใจอาจารย์
๑๑๕. “(สรรพนามชื่อตัวเอง) คิดว่าอย่างนี้น่าสนใจกว่า ... อาจารย์ลองดูไหมคะเผื่ออาจารย์จะเห็นด้วย” พร้อมกับคิดหรือนำเสนอความคิดข้อเสนอนี้ให้อาจารย์ดูหรือฟัง
๑๑๖. หนูต้องขอโทษด้วยนะคะ คือ..ช่วงนี้หนูไม่ค่อยว่างเลย เอาไว้เป็นงานหน้าได้ไหม ถ้าหนูมีเวลามากกว่านี้
๑๑๗. ครูคะหนูคิดว่าการจัดกิจกรรมวันวิชาการไม่เหมาะที่จะจัดแสดงละคร เพราะ ...
๑๑๘. ครูคะ หนูว่าหนูไม่ถนัดงานหัวข้อนี้ ขอเปลี่ยนหัวข้อได้ไหมคะ
๑๑๙. หนูว่าน่าที่จะจัดกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่านะคะอาจารย์
๑๒๐. หนูว่าหัวข้อนี้อาจจะดูยากเกินไป อาจารย์ลองทำหัวข้ออื่นดูมั๊ยคะ
๑๒๑. ลองเสนอกิจกรรมอื่นๆให้อาจารย์ฟัง แล้วบอกว่าจะเอากิจกรรมการแสดงละครไปถามเพื่อนๆดูก่อน
๑๒๒. จะลองไปถามความคิดเห็นของเพื่อนๆดูก่อนคะ
๑๒๓. หนูว่าก็ดีนะคะ แต่อยากหากิจกรรมอย่างอื่นเพื่อไว้เลือกหลายๆอย่างดีกว่า
๑๒๔. หนูว่าหัวข้อ “...” ก็น่าสนใจเหมือนกันนะคะ (เสนอให้อาจารย์ฟัง)
๑๒๕. “หนูขอเสนอ ...” และพูดข้อเสียหรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดแสดงละคร
๑๒๖. **เฉยๆ เพราะ** เก็บไว้พิจารณา
๑๒๗. แต่อาจารย์คะ นี่ก็จะถึงวันงานแล้ว และสถานที่ของเราก็กังไม่พร้อมด้วย ถ้าเราแสดงละครก็อาจจะทำให้การแสดงไม่พร้อมและงานเสียได้นะคะ

๑๒๘. อาจารย์คะ หนูว่าหัวข้อนี้มันก็คืออยู่นะคะ แต่หนูว่าหัวข้อ ... มันเหมาะกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากกว่านะคะ
๑๒๙. หนูมีความคิดว่าการจัดละครนั้น ... หนูอยากเสนอให้มีการ์ ... แทนการแสดงละครคะ
๑๓๐. หนูคิดว่าหัวข้อนี้ ... ดั่งนั้นในการจัดแสดงบอร์ดครั้งนี้ น่าจะทำหัวข้อ ... มากกว่านะคะ
๑๓๑. ทำอย่างอื่นแทนการแสดงละครได้มั้ยคะ
๑๓๒. การจัดแสดงละครน่าสนใจมากเลยนะคะ แต่ในกิจกรรมวันวิชาการแบบนี้ น่าจะมีกิจกรรมแบบ ... (ข้อเสนอของเรา) ดีกว่า
๑๓๓. อาจารย์คะ ลองดูอย่างอื่นดูมั้ยคะ (แล้วยกแม่น้ำทั้ง 5 มาชกแจง เอาอันอื่นที่ดีกว่า)
๑๓๔. จะ ... ไปรีเปล่าคะ ลองอันอื่นดูมั้ยคะ
๑๓๕. **เฉยๆ เพราะ** ไม่กล้าโต้แย้งอาจารย์
๑๓๖. ทำเป็นหัวข้อ ... อาจารย์คิดว่าจะดีกว่ามั้ยคะ
๑๓๗. อาจารย์คะ หนูคิดว่าเรื่องนี้ไม่ดีคะ เปลี่ยนเรื่องอื่นเถอะคะอาจารย์
๑๓๘. ไม่เอาคะอาจารย์ หนูจะทำในสิ่งที่หนูจะทำคะ
๑๓๙. ครูคะ ลองใช้การให้คะแนนเสียงดีกว่าคะ
๑๔๐. **เฉยๆ เพราะ** คงไม่สามารถปฏิเสธได้เลยในขณะนั้น คงรอมารักษาเพื่อนๆ เพื่อไปเสนอเรื่องให้อาจารย์ในภายหลัง
๑๔๑. ดิฉันไม่เห็นด้วยกับการที่จะจัดการแสดงละครคะ
๑๔๒. **เฉยๆ เพราะ** ทำตามที่อาจารย์บอก
๑๔๓. หนูคิดว่าเราควรจะใช้ ... แทนนะคะ
๑๔๔. หนูคิดว่าเราควรจะใช้ ... แทนนะคะ
๑๔๕. การจัดละครนั้นมีผลเสียอย่างไร จำเป็นมากไหม
๑๔๖. ขอบพระคุณครับ แต่ผมหาข้อมูลมาแล้วครับ
๑๔๗. **เฉยๆ เพราะ** ไม่พูด แต่ให้คนอื่นออกความคิดเห็น
๑๔๘. บอกกับครูว่าไม่เห็นด้วย แล้วเสนอหัวข้อใหม่
๑๔๙. **เฉยๆ เพราะ** แค่อตอบรับรู้แต่ไม่ได้นึกคิดอะไร เราอาจจะเสนอสิ่งที่ไม่ถูกใจก็ได้ อยู่เฉยๆ ดีที่สุด
๑๕๐. **เฉยๆ เพราะ** ต้องอดทนทำไป เพราะเราถือว่าเป็นงานที่ท่านสั่งมา
๑๕๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ** ได้แก่ บ่ายหน้าหนีไป
๑๕๒. **เฉยๆ เพราะ** เป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่แล้ว
๑๕๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ** ได้แก่ ส่ายหน้า

๑๕๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** สายหน้า
๑๕๕. ไม่เห็นด้วย และจะเสนอความคิดเห็นส่วนตัว
๑๕๖. ไม่เห็นด้วย และจะเสนอความคิดเห็น
๑๕๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ทำเป็นว่าไม่เห็นด้วย เก็บแลช่อนไว้ข้างในดวงตา
๑๕๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ทำเป็นว่าไม่เห็นด้วย เก็บแลช่อนไว้ข้างในดวงตา
๑๕๙. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดไม่เห็นด้วย ครูอาจจะโกรธ
๑๖๐. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าถึงเสนอหัวข้อออกไป อาจารย์ก็อาจจะรับไม่ได้
๑๖๑. **เฉยๆ เพราะ** ควรจะทำตามผู้ใหญ่
๑๖๒. ผมไม่อยากทำและผมก็จะยื่นกรวนเพราะเป็นบอร์ดของผม
๑๖๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** สายหน้า
๑๖๔. ถ้าไม่ใช่หัวข้อที่ผมต้องการ ผมไม่อยากทำ
๑๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปหารือกับเพื่อน ถ้าเพื่อนเห็นด้วยก็ค่อยเสนอความคิดกับอาจารย์
๑๖๖. เสนอความคิดของผมออกไป และชักชวนให้อาจารย์เห็นด้วย
๑๖๗. **เฉยๆ เพราะ** เรายังไม่ได้ฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น
๑๖๘. อาจารย์ครับ ถ้าเราเอาหัวข้อนี้จะดีกว่าไหมครับ
๑๖๙. หนูคิดว่าเราไม่ควรจัดละครนะคะ เพราะ ... หนูว่า ... จะดีกว่านะคะ
๑๗๐. หัวข้อนี้เราไม่ถนัดนะคะ ถ้าจะเป็นหัวข้ออื่นจะได้ไหมคะ
๑๗๑. เราควรจัดอะไรที่เป็นวิชาการกว่านี้ครับ
๑๗๒. แต่ผมเริ่มทำอีกหัวข้อแล้วครับ
๑๗๓. เปลี่ยนเถอะครับ ทำอย่างอื่นได้ไหมครับที่ยิ่งใหญ่กว่านี้
๑๗๔. เปลี่ยนหัวข้อเถอะครับ เอาที่ดีๆกว่านี้ครับ
๑๗๕. อาจารย์ขา หนูคิดว่าการทำละครมัน ... ถ้าเราจะทำ ... จะเป็นไปได้มั๊ยคะ
๑๗๖. อาจารย์ขา หนูขอเสนอจัดบอร์ดเรื่อง ... มีความเห็นว่ายังงัยคะ
๑๗๗. เสนอการแสดงอย่างอื่นที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับมากกว่า
๑๗๘. น่าสนใจมากคะ หนูจะลองไปคิดดู
๑๗๙. ก็พูดให้เหตุผลที่เห็นว่าทำไมไม่สมควรมีการแสดงละคร ทำไมเราไม่เห็นด้วย
๑๘๐. พูดเสนอประเด็นที่เราสนใจดู
๑๘๑. เป็นทางเลือกที่ดี แต่ขอไปปรึกษากับเพื่อนๆก่อน บางทีอาจมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจกว่า
๑๘๒. เสนอหัวข้ออื่นให้ครูตัดสินใจ

๑๘๓. อาจารย์คะ หนูคิดว่าไม่ควรจะมีการแสดงละครคะ เพราะ ... (บอกเหตุผลตามตรง)
๑๘๔. อาจารย์คิดว่าถ้าหนูจะทำอีกหัวข้อหนึ่ง อาจารย์ว่าจะเหมาะสมมั๊ยคะ (พร้อมบอกเหตุผลที่จะทำหัวข้อนั้น)
๑๘๕. พูดยังเหตุผลที่ไม่ควรมีการแสดงละครตามที่ตนเองคิดไป แต่ถ้าครูยังยืนยันก็ยินดีทำตาม
๑๘๖. ยังไม่ปฏิเสธหัวข้อของครู แต่ลองเสนอหัวข้อที่ตัวเองอยากทำให้ครูฟังก่อน
๑๘๗. อาจารย์ครับ ถ้าจัดการแสดงละครด้วย จะเกิดปัญหาอื่น (ยกตัวอย่างเพื่อขอคำอธิบาย) ตามมาไหมครับ
๑๘๘. อาจารย์ครับ ผมขอทราบเหตุผลในหัวข้อดังกล่าวหน่อยครับ
๑๘๙. เรื่องการแสดงละคร พวกคณะทำงานของเราก็ได้ประชุมกันแล้ว เห็นว่ามีบ่อยแล้ว ก็เลยคิดว่าครั้งนี้จะทำอย่างอื่นที่แปลกใหม่ดูบ้างนะคะ
๑๙๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** เจียบๆไป ไม่แสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ต่อเมื่ออาจารย์ถามว่าเห็นด้วยไหม (อะไรทำนองนี้) ก็ค่อยเสนอความคิดเห็นของเรา
๑๙๑. อาจไม่ประสบความสำเร็จ และบอกเหตุผล
๑๙๒. **เฉยๆ เพราะ** ไม่รู้จะปฏิเสธอย่างไร
๑๙๓. ลองเสนอวิธีอื่น แต่ไม่ทำเป็นไม่เห็นด้วยซะทีเดียว
๑๙๔. ลองเสนอวิธีอื่นกับอาจารย์
๑๙๕. ความคิดของอาจารย์ก็น่าสนใจ แต่หนูมีความเห็นที่ว่า ... เพราะจะสามารถ ...
๑๙๖. **เฉยๆ เพราะ** บางครั้งทำในสิ่งที่เราไม่ชอบจะได้ฝึกไปด้วย
๑๙๗. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าอำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็อยู่ที่ครูอยู่แล้ว ที่ไม่เห็นด้วยอาจเพราะเรายังค่อยประสบการณ์ ยังไงก็เชื่อตามครูดีกว่า
๑๙๘. บอกกับครูตามตรงว่าเราไม่ถนัดหัวข้อดังกล่าว หรือรู้สึกว่าเป็นหัวข้อที่แคบหรือกว้างเกินไป
๑๙๙. อาจไม่ดีนัก เพราะข้อเสียของมันก็คือ ...
๒๐๐. หัวข้อนี้อาจไม่ดี และเสนอหัวข้ออื่นที่น่าสนใจกับอาจารย์

- มีบุคคลที่สาม

๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก** คุยกับเพื่อนๆว่าคนอื่นคิดเห็นอย่างไรถ้าไม่เห็นด้วยก็ค่อยไปพูดกับอาจารย์ทีหลัง

๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่**คุยกับเพื่อนๆว่าคนอื่นคิดเห็นอย่างไรถ้าไม่เห็นด้วยก็ค่อยไปพูดกับอาจารย์ที่หลัง
๓. อาจเสนอความคิดเห็นด้านอื่น แต่จะไม่ขัดต่อข้อเสนอ เพียงอาจพูดในเรื่องอื่น
๔. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากหักหน้าอาจารย์
๕. ถ้าอยากจะทำแบบ ... นี้ อาจารย์มีความเห็นอย่างไรคะ
๖. **เฉยๆ เพราะ** เป็นนักเรียนไม่ควรพูดหักหน้า
๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่**ปรึกษากับเพื่อนแล้วค่อยไปบอกอาจารย์ที่หลัง (รวมกลุ่มกันไปพูด)
๘. ขอโทษครับ คิดว่าถ้าพวกเราทำเรื่อง (หัวข้ออื่น) จะน่าสนใจกว่านี้หรือไม่ครับ
๙. เสนอหัวข้อใหม่ ถ้าเห็นด้วยก็ดี ถ้าไม่เห็นด้วยก็รับฟังความคิดเห็น
๑๐. **เฉยๆ เพราะ** รับฟังความคิดเห็น แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับอาจารย์ก็รับฟังไว้ปรับปรุง
๑๑. ก้อบอกตามตรงว่าไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผล
๑๒. ก้อบอกตามตรงว่าไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผล
๑๓. ผมคิดว่าการแสดงละครไม่เหมาะกับกิจกรรมนี้ ผมอยากเสนอความคิดเห็นครับ
๑๔. ผมคิดว่าหัวข้อนี้ยังไม่เหมาะสมกับกิจกรรมนี้ ผมขอเสนอหัวข้ออื่นครับ
๑๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ไม่พูดกับครูแต่พูดกับเพื่อนคนอื่นให้พูดกับครู
๑๖. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าเพื่อนก็คิดเหมือนกันควรไปตามความเห็นส่วนใหญ่
๑๗. **เฉยๆ เพราะ** จะรอฟังความคิดเห็นคนอื่นก่อน
๑๘. **เฉยๆ เพราะ** ขอฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมชั้นก่อน
๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** รวมตัวกับเพื่อนๆแล้วไปปรึกษากับอาจารย์อีกครั้งหนึ่ง
๒๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** พูดกับเพื่อนๆก่อนแล้วเสนอหัวข้อที่น่าสนใจกว่าหัวข้อเดิม
๒๑. ไม่อยากทำเพราะเพื่อนและตนไม่เห็นด้วย ไม่มีกำลังพลพอ
๒๒. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากมีปัญหา
๒๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อนๆก่อน แล้วเสนอหัวข้ออื่นๆกับอาจารย์
๒๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อนๆก่อน แล้วเสนอหัวข้ออื่นๆกับอาจารย์
๒๕. ลองถามทุกคนดูก่อนใหม่ว่าจะทำละครดีหรือเปล่า
๒๖. ผมว่าลองถามทุกคนดูก่อนใหม่ว่าจะทำอย่างไร ทุกคนเห็นด้วยไหม แล้วค่อยลงมือทำ
๒๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ไปบอกกับเพื่อนคนอื่นๆให้ร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย
๒๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** แต่ให้เพื่อนช่วยกันเสนอความคิดและค่อยมาปรึกษาอาจารย์ใหม่อีกที

๒๙. เราหากิจกรรมอย่างอื่นทำดีกว่าไหมคะ
๓๐. **เฉยๆ เพราะ** อาจารย์อาจอยากให้เราจริงๆ จึงยอมทำให้
๓๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ไปพบและปรึกษาในเรื่องที่ไม่เห็นด้วยที่ห้องพักอาจารย์
๓๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** เข้าพบที่หลัง
๓๓. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากให้เกิดใจกับครู
๓๔. แล้วถ้าเป็นหัวข้อนี้ .... ละคะ คิดว่าอย่างไร
๓๕. **เฉยๆ เพราะ** อาจมีคนอื่นเสนอ idea ที่เราเห็นด้วย
๓๖. **เฉยๆ เพราะ** อาจมีคนอื่นเสนอ idea ที่เราเห็นด้วย
๓๗. **เฉยๆ เพราะ** ไม่อยากเด่นต่อหน้าเพื่อนๆ
๓๘. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าเพื่อนๆเฉยด้วย เราควรทำตามเสียงส่วนใหญ่
๓๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** สะกิดเพื่อนว่าไม่เห็นด้วย
๔๐. ถ้าทำหัวข้ออื่นได้มั้ยคะ
๔๑. ชี้แจงเหตุผลไปแล้วเพราะเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกของห้อง แต่ใช้คำพูดที่สุภาพ
๔๒. แจงเหตุผลว่าทำไมจึงไม่เห็นด้วย
๔๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อนๆ ถ้าเห็นด้วยกับอาจารย์ก็ทำ ทำตามเสียงข้างมาก
๔๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ปรึกษากับเพื่อนๆ ถ้าเห็นด้วยก็ทำตามที่อาจารย์เสนอ ทำตามเสียงข้างมาก
๔๕. หนูมีความเห็นในเรื่องนี้ที่ต่างออกไปว่า ....
๔๖. หนูมีความเห็นในเรื่องนี้ที่ต่างออกไปว่า ....
๔๗. หนูไม่เห็นด้วยนะคะ เพราะ .... (อธิบายเหตุผล)
๔๘. หนูไม่เห็นด้วยนะคะ เพราะ .... (อธิบายเหตุผล)
๔๙. หนูว่าเราทำ .... แทนดีมั้ยคะ ถ้าจัดแสดงละครมันก็มีข้อเสียที่ว่า ....
๕๐. อาจารย์คะ หนูว่าหัวข้อ .... ก็น่าสนใจนะคะ
๕๑. พวกหนูคิดว่าจะทำ .... กันคะ
๕๒. พวกหนูคิดว่าทำ .... อย่างนี้ดีกว่าไหมคะ
๕๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ดูความเห็นของเพื่อนร่วมห้องส่วนใหญ่
๕๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ดูความเห็นของคนส่วนใหญ่
๕๕. **เฉยๆ เพราะ** ไม่กล้าแย้งอาจารย์
๕๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ทำหน้าคิดแล้วหันไปคุยกับเพื่อนให้เพื่อนช่วยบอกให้

๕๗. หนูว่าเป็นความคิดที่ดีนะคะ แต่ ....
๕๘. หนูว่าเป็นความคิดที่ดีนะคะ แต่ ....
๕๙. ดีค่ะ แล้วเพื่อนๆเห็นด้วย?
๖๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ถามเพื่อนๆว่าดีมั๊ย
๖๑. **เฉยๆ เพราะ** ทำก็ได้
๖๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ให้คนอื่นพูด
๖๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** หันไปคุยกับเพื่อนเพื่อดึงความสนใจจากครู
๖๔. แล้วถ้าเปลี่ยนเป็นอีกหัวข้อจะพอใช้ได้มั๊ยคะ
๖๕. แต่หนูคิดว่าละครมันอาจจะน่าเบื่อเกินไป ควรจะอย่างนี้ .... น่าจะดีกว่านะคะ
๖๖. แต่ถ้าหนูคิดว่าทำอีกแบบหนึ่ง (อธิบายให้อาจารย์ฟัง) ก็น่าจะสนใจดีนะคะ
๖๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ถามความเห็นของเพื่อนคนอื่นๆก่อน ถ้าส่วนใหญ่เห็นด้วยก็ไม่ขัด
๖๘. **ไม่พูดแต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** ถามความเห็นของเพื่อนๆก่อน ทำตามเสียงส่วนใหญ่
๖๙. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดอะไรที่ขัดขึ้นมาตอนนั้นอาจมีเพื่อนคนอื่นๆคนอื่นที่เห็นด้วยกับครูแต่ไม่เห็นด้วยกับเรา
๗๐. **เฉยๆ เพราะ** รอให้เพื่อนคนอื่นพูดดีกว่า
๗๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก่** วิจารณ์กับเพื่อน
๗๒. **เฉยๆ เพราะ** ทำก็ได้
๗๓. **เฉยๆ เพราะ** แล้วแต่ความเห็นส่วนใหญ่ของเพื่อนในห้อง
๗๔. หนูกับเพื่อนๆปรึกษากันว่าจะลองทำอีกหัวข้อหนึ่งค่ะ
๗๕. **เฉยๆ เพราะ** ถ้ามีคนไม่เห็นด้วยก็จะฮือฮาขึ้นมาเอง หากทุกคนเห็นด้วยก็ถือเป็นมติส่วนรวม
๗๖. จะดีหรือคะ คือหนูสนใจเรื่อง .... มากกว่า
๗๗. อาจารย์คะ หนูว่าการแสดงละครอาจจะออกมาไม่ดี ลองถามความเห็นของเพื่อนด้วยดีกว่าค่ะ
๗๘. อาจารย์คะ ลองให้ทุกคนลงความเห็นดีไหมคะ
๗๙. ได้วาทที่ดีดีนะคะอาจารย์ เพื่อนๆจะได้ไม่ต้องมาทำฉาก, เสื้อผ้าให้วุ่นวาย
๘๐. หัวข้อนี้ก็ดีนะคะ อ้อ!หนูสนใจอีกหัวข้อหนึ่งที่มีแหล่งข้อมูลพร้อมเลย อาจารย์กับเพื่อนๆเห็นด้วยมั๊ยคะ
๘๑. ครูคะ หนูว่าละครเราทำมาทุกปีแล้ว ปีนี้เราจะทำอย่างอื่นบ้าง

๘๒. ครูคะหนูว่าหัวข้อนี้มันยากเกินไปคะ
๘๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ได้แก** รอจนกว่าคนอื่น ๆ จะมีการออกอาการ แล้วเราค่อยพูด
๘๔. **เฉย ๆ เพราะ** อาจารย์น่าจะเสนอหัวข้อที่ดีแล้ว
๘๕. หนูคิดว่าทำ .... ดีไหมคะ
๘๖. หนูว่าทำหัวข้อ .... ดีไหมคะ
๘๗. อาจารย์คะหนูว่าทำแบบนี้ก็ดีนะคะ แต่ว่าแบบ .... น่าจะดีกว่า
๘๘. อาจารย์คะหนูว่าทำแบบนี้ก็ดีนะคะ แต่ว่าแบบ .... น่าจะดีกว่า
๘๙. มันจะดีหรือครับ
๙๐. อาจารย์ ขอเปลี่ยนเรื่องได้มั๊ยครับ
๙๑. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นเพียงความเห็นอาจารย์
๙๒. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นเพียงความเห็นอาจารย์
๙๓. ทำอย่างอื่นดีกว่าคะ
๙๔. ทำอย่างอื่นดีกว่าคะ
๙๕. เสนอวิธีอื่น
๙๖. เสนอวิธีอื่น
๙๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก** ไว้อยู่นอกห้องแล้วค่อยพูดกับครูก็ได้
๙๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก** มีคนอื่นอยู่ด้วย ให้อยู่ ๒ คนแล้วค่อยเสนอความคิดเห็น
๙๙. คุณครูขา หนูเกรงว่าจะมีปัญหา .... ค่ะ
๑๐๐. **เฉย ๆ เพราะ** จะดูเป็นการเกี่ยงงาน
๑๐๑. หนูคิดว่าน่าจะทำ .... ครูและเพื่อนๆ คิดว่าไงคะ (ให้ทุกคนร่วมกันออกเสียง)
๑๐๒. หนูคิดว่าน่าจะทำบอร์ดเรื่อง .... น่าจะดีกว่านะคะ ครูและเพื่อนๆ คิดว่าไงคะ (ให้เพื่อนๆ ช่วยกันออกเสียง)
๑๐๓. **เฉย ๆ เพราะ** ต้องฟังเสียงส่วนมากด้วยว่าเพื่อนๆ เห็นด้วยมั๊ย
๑๐๔. **เฉย ๆ เพราะ** ต้องถามเสียงส่วนมากก่อนว่าเพื่อนๆ เห็นด้วยหรือไม่
๑๐๕. อาจารย์คะเราน่าจะหา idea อื่นๆ นะคะ
๑๐๖. หนูไม่สนใจในหัวข้อนี้คะ
๑๐๗. **เฉย ๆ เพราะ** คนอื่นอาจเห็นด้วย
๑๐๘. **เฉย ๆ เพราะ** หากผมทักขึ้นมาว่าไม่ชอบ ขอเปลี่ยน อาจทำให้เกิดความวุ่นวายในห้องได้
๑๐๙. อาจารย์ขา หนูคิดว่าน่าจะทำเป็นแบบนี้ ... จะดีกว่านะคะ
๑๑๐. อาจารย์ขา หนูคิดว่าทำเป็นแบบนี้จะดีกว่านะคะ

๑๑๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกทีหลังตอนที่ไม่มีเพื่อนว่า “หนูว่ามันคงดูไม่ดีนะคะถ้าจัดให้มีการแสดงละครด้วย เพราะ ...”
๑๑๒. **เฉยๆ เพราะ** คงเฉยๆแต่ไม่ทำ
๑๑๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไม่เข้าร่วมการแสดง แล้วอธิบายเหตุผลว่าไม่ชอบ
๑๑๔. **แนะนำหัวข้อใหม่**
๑๑๕. “หนูคิดว่าน่าจะเพิ่มเติมอะไรบางอย่างหรือไม่ก็ปรับปรุงอะไรหน่อย” แล้วรอให้อาจารย์ถามว่า “อะไร” แล้วจึงเสนอความคิดเห็นของเรา
๑๑๖. **ลองฟัง idea** นี้ดูใหม่คะ เพื่อจะเพิ่มเติมหรือปรับปรุงอะไรได้บ้าง
๑๑๗. **เฉยๆ เพราะ** ถ้ามันไม่ดีจริงตามที่เราไม่เห็นด้วย เดี่ยวเพื่อนก็คงแย้งออกมาเอง
๑๑๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรีกษาเพื่อนว่าเพื่อนเห็นด้วยหรือไม่
๑๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองถามความคิดเห็นของคนอื่นในห้องดู ให้โหวตว่ามีการแสดงละครดีมั๊ย
๑๒๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนในห้องออกความคิดเห็นกันว่าทำหัวข้อนี้ดีมั๊ยช่วยกันโหวต
๑๒๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** พออาจารย์ออกไป ลองถามความคิดเห็นของเพื่อนๆว่าเห็นด้วยกับหัวข้อที่อาจารย์เสนอหรือเปล่า ถ้าไม่เห็นด้วยค่อยไปแจ้งกับอาจารย์ภายหลัง
๑๒๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองถามความคิดเห็นของเพื่อนๆ ถ้าเห็นด้วยก็ทำตามหัวข้อที่อาจารย์เสนอ
๑๒๓. **รู้ว่าดีที่นะคะ** แต่อยากหากิจกรรมอย่างอื่นเพื่อไว้เลือกหลายๆอย่างดีกว่า
๑๒๔. **รู้ว่าหัวข้อ “...”** ก็น่าสนใจเหมือนกันนะคะ (เสนอให้อาจารย์ฟัง)
๑๒๕. **เฉยๆ เพราะ** เพื่อเพื่อนๆจะเห็นดีด้วย
๑๒๖. **เฉยๆ เพราะ** ควรปรึกษาเพื่อนๆก่อน
๑๒๗. **แต่อาจารย์คะ** นี่ก็จะถึงวันงานแล้ว และสถานที่ของเราก็ยังไม่พร้อมด้วย ถ้าเราแสดงละครก็อาจจะทำให้การแสดงไม่พร้อมและงานเสียได้นะคะ
๑๒๘. **เฉยๆ เพราะ** ต้องดูความคิดเห็นของคนส่วนมากก่อน
๑๒๙. **หนูคิดว่า** การแสดงละครนั้น ... หนูอยากเสนอให้ทำ ... แทนการแสดงละครคะ
๑๓๐. **หนูคิดว่า** หัวข้อนี้ ... ดั่งนั้นในการจัดบอร์ดครั้งนี้ น่าจะทำหัวข้อ ... มากกว่านะคะ
๑๓๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** พูดกับเพื่อนให้ครูได้ยิน “ไม่อยากแสดงละครเลยพะ”
๑๓๒. **เฉยๆ เพราะ** มีรีจะตัดทานอาจารย์ได้ ความคิดเห็นของเด็กไทยถูกจำกัดอยู่แล้วละ
๑๓๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรีกษาแล้วช่วยกันบอก

๑๓๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรึกษาแล้วยกหัวข้ออื่น
๑๓๕. **เฉยๆ เพราะ** ดูตามเสียงส่วนใหญ่ ถ้าเพื่อนๆ เห็นด้วยก็ o.k. แต่ถ้าเพื่อนไม่เห็นด้วย เดี่ยวก็มีคนแย้งขึ้นมาเอง
๑๓๖. **เฉยๆ เพราะ** เพื่อนๆ อาจจะมีความคิดเห็นอื่นเสนอขึ้นมาแทน
๑๓๗. **เฉยๆ เพราะ** แล้วแต่อาจารย์คะ
๑๓๘. **เฉยๆ เพราะ** แล้วแต่อาจารย์คะ
๑๓๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความคิดเห็นจากบุคคลอื่น
๑๔๐. ขอเสนออาจารย์ในหัวข้อใหม่ และอธิบายให้อาจารย์เข้าใจ
๑๔๑. ดิฉันไม่เห็นด้วยค่ะ
๑๔๒. ดิฉันไม่เห็นด้วยค่ะ
๑๔๓. **เฉยๆ เพราะ** อยู่กันหลายคน ทุกคนมีเหตุผลแตกต่างกัน ถ้าเถียงกันตอนนั้นอาจทำให้งุ่นวายได้
๑๔๔. **เฉยๆ เพราะ** อยู่กันหลายคน ทุกคนมีเหตุผลแตกต่างกัน ถ้าเถียงกันตอนนั้นอาจทำให้งุ่นวายได้
๑๔๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** นั่งฟังและรวบรวมข้อมูล แล้วปรึกษาทีหลัง
๑๔๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้เพื่อนๆ โหวตความคิดเห็น
๑๔๗. **เฉยๆ เพราะ** ไม่รู้จะพูดอะไร
๑๔๘. จะเสนอหัวข้อใหม่
๑๔๙. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าคงมีคนอื่นเสนอเพิ่มเข้ามาอีก อาจจะได้ดีกว่าความคิดของเราก็เป็นได้
๑๕๐. **เฉยๆ เพราะ** เราควรทำตามที่ท่านสั่งจะดีที่สุด
๑๕๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปายหน้าหนีไป
๑๕๒. **เฉยๆ เพราะ** เป็นสิ่งที่ต้องทำ
๑๕๓. **เฉยๆ เพราะ** เรา (ตัวผม) คนเดียวคงไม่สามารถเปลี่ยนอะไรได้ต้องฟังเสียงส่วนมาก
๑๕๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ส่ายหน้าแล้วเดินออกไป
๑๕๕. ไม่เห็นด้วย และจะเสนอความคิดเห็น
๑๕๖. ผมไม่เห็นด้วย และขอให้ครูเปลี่ยนหัวข้อ
๑๕๗. **เฉยๆ เพราะ** เราอาจทะเลาะกับเพื่อนคนอื่น คนอื่นอาจชอบ ไม่ใช่เพราะเราไม่ชอบสิ่งหนึ่ง แล้วต้องเปลี่ยนมันเสมอไป สิ่งนั้นเป็นความเห็นแก่ตัว
๑๕๘. **เฉยๆ เพราะ** เราอาจทะเลาะกับเพื่อนคนอื่น คนอื่นอาจชอบ ไม่ใช่เพราะเราไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วต้องเอาแต่ใจตนเอง

๑๕๙. ผมคิดว่าถ้าที่อย่างนี้จะดีกว่านะครับ
๑๖๐. **เฉย ๆ เพราะ** คิดว่าเพื่อนอาจเห็นด้วยกับครู
๑๖๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ไว้พูดกับอาจารย์หลังจากคนอื่นไปแล้ว
๑๖๒. **เฉย ๆ เพราะ** มีคนอื่นอยู่ด้วย
๑๖๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** สายหน้า แล้วบอกให้เพื่อนค้าน
๑๖๔. ไม่เห็นดีเลย
๑๖๕. **เฉย ๆ เพราะ** ไม่อยากเถียงอาจารย์
๑๖๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** หารี้อกับเพื่อน แล้วค่อยมาเสนอต่อครู
๑๖๗. **เฉย ๆ เพราะ** ต้องรอความเห็นของเพื่อนด้วย
๑๖๘. **เฉย ๆ เพราะ** จะรอให้เพื่อนออกความเห็นก่อน
๑๖๙. **เฉย ๆ เพราะ** เสียงของเราไม่มีความหมายมาก แต่ถ้าเพื่อนคนอื่นเห็นด้วยก็ไม่เป็นไร
๑๗๐. **เฉย ๆ เพราะ** เราไม่ต้องทำงานมากก็ได้ ให้เพื่อนของเราทำ
๑๗๑. **เฉย ๆ เพราะ** มีเพื่อนคนอื่นอยู่ในห้อง
๑๗๒. บอกแนวคิดของตน
๑๗๓. **เฉย ๆ เพราะ** เสียงส่วนใหญ่ชอบแสดงละคร
๑๗๔. **เฉย ๆ เพราะ** เสียงส่วนใหญ่อาจจะชอบหัวข้อนี้
๑๗๕. อาจารย์ขา หนูคิดว่าการทำละครมัน ... ถ้าเราจะทำ ... จะเป็นไปได้มั๊ยคะ
๑๗๖. อาจารย์ขา เพื่อนๆขา หนูขอเสนอจัดบอร์ดเรื่อง ... ทุกคนมีความเห็นว่ายังงัยคะ
๑๗๗. เสนอการแสดงอื่นแล้วบอกว่าเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นในขณะนั้น
๑๗๘. อยากลองทำอย่างอื่นดูมากกว่า
๑๗๙. บอกเหตุผลที่เราไม่เห็นด้วย
๑๘๐. ให้เหตุผลที่เราไม่เห็นด้วยและเสนอความคิดของเราออกไปดู
๑๘๑. ยกมือเสนอกิจกรรมอื่นที่เราสนใจ
๑๘๒. ยกมือขึ้น แล้วเสนอแนวคิดอื่นเพื่อเป็นแนวทาง
๑๘๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ถามความเห็นเพื่อนก่อน แล้วอาจจะบอกอาจารย์ทีหลัง
๑๘๔. หนูขอเสนออีกหัวข้อหนึ่งคะ อาจารย์เห็นว่ายังงัยคะ
๑๘๕. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นที่ที่อยู่กับหลายคน ควรให้ทุกคนมีสิทธิ์แสดงความเห็น ในตอนแรกก็ฟังไปก่อน และถ้าทุกคนเห็นพ้องให้ทำก็ต้องทำ
๑๘๖. เสนอหัวข้อที่ตัวเองอยากทำออกไป แล้วให้เพื่อนๆโหวตกันว่าอยากทำหัวข้อไหน
๑๘๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** หาโอกาสไปแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์เป็นการส่วนตัว

๑๘๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาโอกาสไปแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์เป็นการส่วนตัว
๑๘๙. คณะนักเรียน คือ พวกเราส่วนใหญ่มีมติว่าไม่อยากแสดงละคร แต่อยากจัดแสดงอย่างอื่นมากกว่า
๑๙๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกกับเพื่อนก่อน ถ้าเพื่อนๆ ก็ไม่เห็นด้วยเหมือนเรา จึงรวมตัวกันไปพบอาจารย์
๑๙๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองคุยกับเพื่อนดูก่อนว่ามีปฏิกิริยาอย่างไร
๑๙๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองคุยกับเพื่อนดูก่อนแล้วดูปฏิกิริยาของเพื่อน
๑๙๓. ลองเสนอความคิดแบบอื่นบ้าง
๑๙๔. ลองเสนอความคิดแบบอื่นบ้าง
๑๙๕. ความคิดของอาจารย์ก็น่าสนใจ แต่หนูมีความเห็นที่ว่า ... เพราะจะสามารถ ...
๑๙๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ไปบอกกับอาจารย์ทีหลัง
๑๙๗. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าอำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็อยู่ที่ครูอยู่แล้ว ที่ไม่เห็นด้วยอาจเพราะเรายังด้อยประสบการณ์ ยิ่งไงก็เชื่อตามครูดีกว่า
๑๙๘. บอกกับครูตามตรงว่าเราไม่ถนัดหัวข้อดังกล่าว หรือรู้สึกว่าเป็นหัวข้อที่แคบหรือกว้างเกินไป
๑๙๙. **เฉยๆ เพราะ** อาจมีคนอื่นที่ไม่เห็นด้วยและเขาอาจจะกล้าแย้งอาจารย์กลางสาธารณชน
๒๐๐. **เฉยๆ เพราะ** อาจมีคนอื่นที่ไม่เห็นด้วยและเขาอาจจะกล้าแย้งอาจารย์กลางสาธารณชน

ข้อมูลการกล่าวแย้งของครู

การกล่าวแย้งสิ่งที่ผิด

- ไม่มีบุคคลที่สาม

๑. หนูพูดที่วิทยากรผิดแล้วจะ ที่ถูกคือ ... ต้องจำให้แม่นด้วย จะได้ไม่ผิดพลาดเวลาพูดจริงในงาน
๒. ทฤษฎีที่หนูอ้างถึงยังไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคือ ...
๓. ชื่อของวิทยากรเป็นเรื่องสำคัญ ควรจะพูดให้ถูก
๔. ทฤษฎีที่นักเรียนกล่าวอ้างถึงนั้นได้มาจากแหล่งใด ได้นำรายละเอียดมากกล่าวอ้างครบถ้วนหรือไม่ เนื่องจากทฤษฎีที่กล่าวอ้างนั้นยังขาดความชัดเจนและไม่ถูกต้องเท่าที่ควร

๕. แก้วตัวใหม่ พูดชื่อวิทยากรอีกครั้ง
๖. ทฤษฎีของนักเรียนผิด และบอกสิ่งที่ถูกต้อง
๗. **เฉยๆ เพราะ** ความผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ
๘. ทฤษฎีที่เธออ้างถึงมันผิด ให้ไปหาใหม่
๙. เดียวก่อนหนูจำ ขอเช็คชื่อวิทยากรอีกทีซิว่าเขาชื่ออะไรกันแน่ ครูไม่แน่ใจว่าเขาชื่อนี้หรือเปล่า คำนๆว่าไม่ใช่ซะ
๑๐. เดียวก่อน จริงๆแล้วมันอาจจะต้องอธิบายว่า ... มากกว่าที่หนูพูดนะ ครูว่า
๑๑. แก้วตัวใหม่อีกทีครับ
๑๒. เธอแน่ใจแล้วหรือว่าเป็นทฤษฎีนี้
๑๓. อ่านชื่อให้ถูกต้องค่ะ
๑๔. ไปตรวจทฤษฎีให้ถูกต้องมากกว่านี้นะ
๑๕. เธอพูดชื่อวิทยากรผิด เอาใหม่อีกทีนะคะ
๑๖. เธอกำลังเข้าใจผิดเกี่ยวกับทฤษฎีที่ยกมานี้ ลองกลับไปศึกษาทฤษฎีนี้แล้วเอากลับมาให้ครูดูใหม่นะคะ
๑๗. เธอพูดชื่อวิทยากรผิด พูดใหม่อีกครั้งค่ะ
๑๘. ทฤษฎีที่ยกมาอ้างไม่ถูกต้อง ลองไปศึกษาใหม่นะคะ
๑๙. ชื่อของวิทยากรเป็นสิ่งสำคัญในการกล่าวแนะนำดังนั้นควรที่จะพูดให้ถูกต้อง และสอนนักศึกษาให้อ่านให้ถูกต้อง
๒๐. ข้อมูลที่มีมันไม่ค่อยถูกต้อง และแก้ไขข้อมูลที่ถูกต้องให้นักศึกษา
๒๑. แนะนำให้จดจำชื่อวิทยากรให้ได้เพราะมีความสำคัญมาก
๒๒. ถามความมั่นใจในเรื่องทฤษฎีกับนักเรียนแล้วค่อยนำทฤษฎีที่ถูกต้องมาคุยกันอีกครั้งโดยมีหลักฐานประกอบ เช่น หนังสือ
๒๓. เธอพูดชื่อวิทยากรผิดนะ ไหนลองพูดใหม่อีกครั้ง
๒๔. ทฤษฎีที่กล่าวมานั้นผิด ควรจะกลับไปอ่านมาใหม่และทำความเข้าใจอีกครั้งหนึ่งว่าใช่หรือไม่
๒๕. เธอพูดชื่อวิทยากรใหม่อีกครั้ง
๒๖. ลองศึกษาทฤษฎีใหม่นะคะ ทฤษฎีนี้อาจจะผิด
๒๗. เธอพูดผิด เอาใหม่อีกทีซิคะ
๒๘. เธอต้องอ้างทฤษฎีใหม่นะ เพราะทฤษฎีนี้ไม่ถูกต้อง
๒๙. พูดชื่อวิทยากรผิด ลองใหม่อีกทีครับ
๓๐. ผมว่าทฤษฎีไม่ถูกต้องนะครับ

๓๑. ลองใหม่อีกทีนะคะครับ พุดชื่อวิทยากรผิดครับ
๓๒. เธอลองเปรียบเทียบทฤษฎีของเธอกับเพื่อนดูก่อน
๓๓. ลองอีกทีครับ ชื่อวิทยากรผิดครับ
๓๔. คิดคิดว่าเธอเข้าใจทฤษฎีกลับกันนะ
๓๕. เอาใหม่ครับ พุดชื่อวิทยากรผิดครับ
๓๖. ลองเปลี่ยนทฤษฎีแล้วมาให้ครูดูอีกที
๓๗. พุดชื่อวิทยากรผิด เอาใหม่ค่ะ
๓๘. เธอต้องเปลี่ยนทฤษฎีใหม่ เพราะข้อนี้อาจจะผิด
๓๙. เอาใหม่ เธอพุดชื่อวิทยากรผิด
๔๐. ลองศึกษาทฤษฎีลักษณะเดียวกันแล้วเปรียบเทียบดูนะคะว่าคล้ายกันหรือแตกต่างกันตรงไหน
๔๑. ไม่เป็นไร แต่ครั้งต่อไปควรมีความระมัดระวังให้มากกว่านี้ เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ท่านวิทยากร
๔๒. อาจารย์มีอีกทฤษฎีหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คุณควรลองกลับไปทบทวนทฤษฎีทั้ง ๒ อีกครั้งว่าทฤษฎีใดเหมาะสมกว่า
๔๓. โดยตั้งคำถามว่า วิทยากรชื่อ (เอ่ยชื่อที่ถูกต้อง) ใช่ไหม
๔๔. นักเรียนเข้าใจอย่างนั้นหรือ และอธิบายสิ่งที่ถูกต้อง โดยอาจให้หนังสือที่อ้างถึงทฤษฎีนั้นแก่นักเรียนไปศึกษาดูอีกที
๔๕. ควรอ่านชื่อวิทยากรให้ถูก เพราะเป็นการให้เกียรติกับผู้ที่เราเชิญมา
๔๖. คิดว่าคุณพูดมายังไม่ค่อยถูกต้องนัก ลองไปค้นดูอีกครั้งดีไหม
๔๗. ชื่อที่ถูกต้องอ่านอย่างไร
๔๘. ใช่แบบนี้จริงหรือไม่ ที่ครูได้ยินมาคือ ... นักเรียนคิดเห็นอย่างไร
๔๙. ให้แก้ไขและบอกให้นักเรียนพุดให้ถูกต้อง
๕๐. ขอให้นักเรียนนำหลักฐานมาให้ดู แต่ถ้าไม่มีก็พยายามอธิบายถึงเหตุผลและสิ่งที่เป็นไปได้
๕๑. ควรตรวจสอบชื่อ-นามสกุลของวิทยากรให้ถูกต้องก่อนออกพุดจริงน่าจะดีกว่านะ
๕๒. ทฤษฎีที่ใช้อ้างอิงในการทำรายงานนั้นผิด
๕๓. นักเรียน พุดชื่อวิทยากรให้ถูก
๕๔. “รู้ทฤษฎีนี้มาจากไหน” “ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายงานอย่างไร”
๕๕. ชื่อวิทยากรที่ถูกต้องออกเสียงดังนี้ ... ลองออกใหม่ซิคะ
๕๖. คิดคิดว่าทฤษฎีที่หนูกล่าวมาไม่ถูกต้อง ที่ถูกควรเป็น ...

๕๗. ไหนลองพูดชื่อวิทยากรให้ฟังอีกทีซิคะ
๕๘. ถามอีกครั้ง ทฤษฎีที่นักเรียนอ้างถึงมีใจความว่าอะไร และตรงกับที่เธอได้พูดหรืออ้างไว้หรือไม่
๕๙. นักเรียนควรตรวจสอบและแก้ไขการออกเสียงชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง เพราะการแนะนำชื่อผิดอาจสร้างความไม่พอใจให้วิทยากรรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการไม่เตรียมตัวของผู้แนะนำ
๖๐. ให้นักเรียนไปตรวจสอบทฤษฎีอีกครั้ง เพื่อจะได้แก้ไขก่อนทำรายงานต่อไป
๖๑. ชื่อวิทยากรที่พูดมาผิด ควรพูดใหม่ให้ถูกต้อง
๖๒. ขอให้นักเรียนแก้ไขทฤษฎีที่กล่าวมาใหม่ พร้อมทั้งขอหลักฐานยืนยัน
๖๓. นักเรียนคะ ชื่อที่ถูกต้องของวิทยากรคือ ...
๖๔. ครูว่าทฤษฎีที่นักเรียนพูดอาจไม่ถูกต้องนักคะ ลองไปศึกษาดูอีกที แล้วมาดูว่ามันผิดหรือเปล่าดีไหมคะ
๖๕. นักเรียนลองพูดชื่อวิทยากรใหม่อีกครั้งหนึ่งนะคะ
๖๖. ไปศึกษาทฤษฎีนี้มาใหม่และพิจารณาว่าทฤษฎีที่ว่านี้สอดคล้องกับเรื่องที่จะทำรายงานหรือไม่
๖๗. ลองซ่อมกล่าวใหม่อีกครั้ง และให้จำลองสถานการณ์สมมติเพื่อให้คุ้นเคยเมื่อถึงเวลากระทำจริง
๖๘. ในประเด็นที่นักเรียนกล่าวมาไม่ถูกต้อง โดยอธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ พร้อมทั้งแนะนำเพิ่มเติมในรายละเอียดอื่นๆเกี่ยวกับทำรายงานเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ต้องทำ
๖๙. ลักษณะการกล่าวแนะนำวิทยากร และบุคลิกภาพของนักเรียนขณะกล่าวดีแล้ว (ถ้าดีจริง) แต่การกล่าวชื่อวิทยากรยังพูดชื่อผิดซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังมาก เพราะแสดงถึงการสนใจและให้ความสำคัญ ให้เกียรติวิทยากร ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
๗๐. เข้าใจว่านักเรียนอาจสับสนหรือไม่กระจ่างในทฤษฎีนี้ ที่ถูกต้องคือ ...
๗๑. วิทยากรชื่ออะไรนะ (นักเรียนตอบ) ที่ครูรู้มาต้องออกเสียงว่า ...
๗๒. ไข่หรือ ลองกลับไปศึกษาดูอีกครั้ง แล้วค่อยมาพบครูอีกครั้ง
๗๓. อ่านชื่อผิดให้อ่านใหม่ให้ถูกต้อง
๗๔. ผิดนะ แล้วอาจให้นักเรียนไปศึกษาทฤษฎีนั้นให้ดีๆอีกครั้ง
๗๕. วิทยากรท่านนี้มีชื่อว่า ... นักเรียนจะต้องจำชื่อวิทยากรให้ได้ ไม่ควรพูดชื่อวิทยากรผิด เพราะถือเป็นการขมขื่นและการให้เกียรติแก่วิทยากร
๗๖. อธิบายทฤษฎีที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง
๗๗. ชื่อของวิทยากรเป็นสิ่งสำคัญมาก นักเรียน/หนูต้องพูดชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง ทั้งตัวสะกดและการออกเสียงให้ตรงกับที่เจ้าตัวใช้อยู่ เพราะเป็นการให้เกียรติแก่วิทยากร

๗๘. ทฤษฎีที่หนูอ้างมานั้น คิดว่าไม่ถูกต้อง หนูควรจะตรวจสอบดูอีกครั้งและอ้างทฤษฎีที่ถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วรายงานของหนูจะขาดความน่าเชื่อถือ
๗๙. เรียกชื่อวิทยากรท่านนั้นโดยพูดชื่อที่ถูกต้องและพยายามพูดคุยให้นักเรียนมีโอกาสพูดชื่อวิทยากรใหม่ว่าถูกหรือไม่ ถ้าไม่ถูกก็ถามว่า “เอ.. วิทยากรท่านนี้ชื่อ ... หรือชื่อ ... หนูไม่แน่ใจ”
๘๐. เคยมีคนศึกษาเรื่องนี้มาบ้างเหมือนกันนะ แต่ทฤษฎีของเขาจะคล้ายๆกับของเธอคือทฤษฎีของเขาว่า ... (เพื่อให้นักเรียนระลึกได้)
๘๑. นักเรียนควรจะมีใจใส่ในเรื่องที่จะพูดให้มาก โดยเฉพาะเรื่องวิทยากรที่ถือเป็นเรื่องสำคัญ
๘๒. ให้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนการจัดทำรายงาน
๘๓. นักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิด ต้องพูดชื่อใหม่โดยซักซ้อมใหม่ตั้งแต่เริ่มต้นจนพูดชื่อวิทยากรถูกต้อง
๘๔. นักเรียน ที่จริงทฤษฎีนี้ต้องเป็นอย่างนี้ ... นักเรียนจำมาผิด
๘๕. ตื่นเต้นจนพูดชื่อวิทยากรผิดเลย
๘๖. นักเรียนที่จริงทฤษฎีอันนี้มันต้องเป็นอย่างนี้ ...
๘๗. วิทยากรชื่ออะไรนะ?
๘๘. ลองไปศึกษาทฤษฎีนี้ใหม่อีกครั้งซิ
๘๙. ให้กล่าวใหม่
๙๐. การให้คำแนะนำ ผู้พูดควรให้ข้อมูลชัดเจนกับผู้จะให้คำแนะนำ
๙๑. ให้นักเรียนพูดใหม่ให้ถูกต้อง เมื่อปฏิบัติจริงจะได้ไม่มีข้อผิดพลาด
๙๒. ครูขอให้น.ร.ไปอ่านทฤษฎีนั้นใหม่ทบทวนทำความเข้าใจจนนักเรียนมั่นใจแล้วมาปรึกษาครูอีกครั้ง
๙๓. นักเรียนพูดได้ดีแล้ว แต่เมื่อกี้ครูได้ยินนักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิดไปนิดนึงนะคะ ชื่อวิทยากรนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเราเรียกชื่อเขาผิดจะเหมือนเป็นการไม่ให้เกียรติแก่เขา
๙๔. ดีมากนะคะที่รู้จักค้นคว้าอ้างอิงทฤษฎี แต่มีจุดหนึ่งที่ผิดไปนิดนึง เดี่ยวเราลองไปเช็คดูอีกทีดีกว่านะคะว่าจริงแล้วเป็นไง
๙๕. ชื่อวิทยากรชื่อ ... (ถ้าหากบอกนักเรียนจะทำให้ชัดเจนเพราะบางครั้งอาจจะสะกดภาษาอังกฤษผิด)
๙๖. แนะนำให้ทบทวนทฤษฎีที่กล่าวมาอีกครั้งหนึ่ง
๙๗. คิดว่าคุณพูดชื่อวิทยากรผิดนะคะ ลองทบทวนดูใหม่ซิ (แล้วให้นักเรียนซักซ้อมอีกครั้ง)

๙๘. ทฤษฎีที่คุณนำมาอ้างอิงไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับหัวข้อรายงาน การอ้างทฤษฎีนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก ลองกลับไปทบทวนอีกครั้งนะคะ
๙๙. ลองออกเสียงใหม่อีกครั้งซิคะ (และถ้ายังไม่ชัด อาจารย์ต้องออกเสียงให้ฟัง และให้นักเรียนซ่อมพูดจนกว่าจะชัด)
๑๐๐. ยังมีอีกทฤษฎีหนึ่งที่ชัดเจนกว่านี้ นักเรียนลองไปหาอ่านดูนะคะ (และบอกวิธีค้นหาแก่นักเรียน)
๑๐๑. ชื่อวิทยากรที่นักเรียนแนะนำตามเอกสารที่ครูมีอยู่ไม่ใช่วิทยากรท่านที่นักเรียนจะแนะนำครูขอเอกสารที่นักเรียนได้ไปหน่อย
๑๐๒. นักเรียนลองไปศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีที่อ้างถึงอีกครั้งนะคะ
๑๐๓. คุณเรียกชื่อวิทยากรผิดนะคะ เขาชื่อ ... คะ ไม่ใช่ ... ไหนลองออกเสียงซิคะ คุณควรฝึกออกเสียงชื่อเขาให้ชัดเจนเพราะชื่อเขาเป็นภาษาอื่น ถ้าออกเสียงไม่ชัดเขาอาจจะรู้สึกไม่ดี
๑๐๔. ทฤษฎีที่คุณอ้างถึงนั้นก็ดีนะคะ แต่ครูว่าหนู/คุณ ลองตรวจสอบดูให้ชัดเจนว่าเขากล่าวไว้อย่างนั้นจริงหรือไม่ เพราะเวลาเราจะอ้างทฤษฎีหรือข้อมูลอะไร ของใคร ต้องมีความชัดเจน
๑๐๕. นักเรียนได้พูดชื่อวิทยากรไม่ถูกต้องคะ ที่ถูกต้องคือ ... ไหนลองพูดใหม่ซิคะ
๑๐๖. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดนั้นยังไม่ตรงประเด็นที่อาจารย์ต้องการให้ทำเท่าที่ควร นักเรียนลองดูของคนอื่นดูดีมั๊ย เช่น ทฤษฎีของ ...
๑๐๗. นักเรียนมั่นใจหรือเปล่าคะว่าชื่อวิทยากรที่พูดไปเมื่อสักครู่นั้นถูกต้องแล้ว
๑๐๘. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมานี้ไม่ถูกต้องคะ ลองกลับไปค้นมาใหม่นะคะ
๑๐๙. เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรก ที่ควรให้ความสำคัญกับชื่อวิทยากรและออกเสียงให้ถูกต้อง
๑๑๐. ให้นักเรียนไปอ่านรายละเอียดของทฤษฎีนี้อีกครั้งหนึ่ง
๑๑๑. “คุณพูดชื่อของวิทยากรผิด ช่วยพูดชื่ออีกครั้งนะคะ” ถ้ายังพูดผิดอีกก็ช่วยแก้ไขให้ถูก
๑๑๒. อธิบายถึงทฤษฎีดังกล่าว พร้อมยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
๑๑๓. การกล่าวแนะนำวิทยากรเป็นเรื่องสำคัญมาก แม้จะเป็นภาษาต่างประเทศ การออกเสียงก็จะต้องให้ถูกต้องด้วย
๑๑๔. อธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจในส่วนที่ผิดและแก้ไขให้ถูกต้อง
๑๑๕. นักเรียน จ๊ะ นักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิดจะ ที่ถูกต้อง ... ลองซ่อมใหม่อีกครั้งซิคะ
๑๑๖. นักเรียน จ๊ะ ครูว่ารายงานที่หนูหามายังไม่ถูกต้องนะจ๊ะ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ... (แนะนำที่ถูกต้องไป)

๑๑๗. กลับไปตรวจทานชื่อวิทยากรรวมทั้งตำแหน่งหน้าที่การงานให้ถูกต้องนะ เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญมากแล้วพรุ่งนี้มาซ่อมอีกครั้ง
๑๑๘. มีทฤษฎีที่ผิดอยู่ ลองกลับไปตรวจทานใหม่แล้วมาส่งครูใหม่
๑๑๙. ต้องพูดชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง ถ้าชื่อวิทยากรอ่านยากก็ให้เขียนเป็นคำอ่าน แล้วอ่านชื่อวิทยากรให้นักเรียนฟังรวมทั้งให้นักเรียนพูดตาม
๑๒๐. ทฤษฎีนี้ใช้ทฤษฎีที่ถูกต้องหรือไม่ แล้วให้นักเรียนไปหาข้อมูลใหม่ แล้วเอามาพูดให้ฟังใหม่ โดยอาจแนะนำแหล่งที่นักเรียนสามารถหาข้อมูลที่ถูกต้องได้
๑๒๑. คำชื่อ ... ต่างหาก
๑๒๒. น่าจะเป็น ... มากกว่านะ
๑๒๓. พูดได้ดี แต่ชื่อวิทยากรรู้สึกจะแปลกๆ ลองดูชื่อวิทยากรใหม่
๑๒๔. ให้นักเรียนฟังทฤษฎีที่ถูกต้องก่อน แล้วลองพิจารณาว่าทฤษฎีไหนคิดว่าถูกต้องมากกว่ากัน
๑๒๕. นักเรียนครับ ชื่อวิทยากรคือ ... ไม่ใช่ ... นะครับ มันอาจจะยากที่จะจำหรือออกเสียงแต่ขอให้พยายามนิดนึงนะครับ
๑๒๖. นักเรียนครับ ทฤษฎีที่กล่าวถึงนั้นแน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า? ครูคิดว่ามันไม่ตรงนักนะครับ ในวิชานี้ครูรู้ว่ามียุทธศาสตร์มากขอให้ทบทวนมาให้ดีและยกตัวอย่างให้ตรง/ถูกต้องกับหัวข้อของรายงานด้วยนะครับ
๑๒๗. ไหนลองออกเสียงชื่อวิทยากรใหม่ซิคะ (ถ้าผิดจะช่วยกันแก้ไขและเตือนว่าต้องออกให้ถูกต้อง ชัดเจน)
๑๒๘. ออกชื่อหรือพูดถึงทฤษฎีนั้น แต่พูดที่ถูกต้องให้เขาเรียนรู้เอง
๑๒๙. พอนักเรียนพูดจบก็จะพูดในส่วนที่ดีของเขา ก่อน จากนั้นก็จะบอกถึงข้อที่ควรปรับปรุง
๑๓๐. จะบอกถึงข้อดีกับเขาก่อน เช่น “นักเรียนเลือกหัวข้อน่าสนใจดีนะคะ แต่ว่าครูว่ามีทฤษฎีที่น่าสนใจอีกมาก ที่นักเรียนกล่าวมาครูว่ามันอาจจะไม่ถูกต้อง นักเรียนควรจะตรวจดูอีกครั้งนะคะ”
๑๓๑. ให้นักเรียนพูดชื่อของวิทยากรใหม่ให้ถูกต้อง
๑๓๒. ทฤษฎีที่นักเรียนเสนอดีแต่มีข้อผิดพลาดอยู่เล็กน้อย ครูเสริมและอธิบายเพิ่มเติม
๑๓๓. นักเรียนต้องจำชื่อวิทยากรให้แม่น อย่าประหม่า พูดแนะนำให้ชัดถ้อยชัดคำ
๑๓๔. ครูว่าสิ่งที่นักเรียนอ้างนั้นน่าจะไม่ต้อง ให้ไปค้นดูใหม่ซิ
๑๓๕. ชื่อที่ถูกต้องของวิทยากร คือ ...
๑๓๖. มีบางอย่างที่เธอยังเข้าใจไม่ถูกต้อง
๑๓๗. ไม่ต้องรีบร้อน สะกดให้ถูก อ่านให้คล่อง จัดบุคลิกตัวเองด้วย

๑๓๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ให้เอกสารที่ถูกต้องให้นักเรียนศึกษา
๑๓๙. หนูพูดชื่อวิทยากรผิดแล้วค่ะ วิทยากรชื่อ ... ค่ะ และต้องจำชื่อ-สกุลไว้ให้ถูกต้องด้วยจะได้ไม่ผิดพลาดเวลาต้องกล่าวแนะนำจริง
๑๔๐. “ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมันผิด” และให้นักเรียนแก้ไขให้ถูกต้องโดยเราเป็นผู้แนะนำ
๑๔๑. ชื่อของวิทยากรมีความสำคัญมาก   การพูดชื่อวิทยากรผิดเหมือนกับว่าไม่ให้เกียรติวิทยากร
๑๔๒. อธิบายข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง (จะได้เกิดความกระจ่าง) และข้อผิดพลาดจะได้ไม่เกิดขึ้นอีก
๑๔๓. ควรจะกล่าวชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง แล้วให้นักเรียนพูดใหม่
๑๔๔. ให้นักศึกษากล่าวทฤษฎีที่ถูกต้อง
๑๔๕. ลองอ่านออกเสียงใหม่จนกว่าจะคล่อง ในวันจริงจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด
๑๔๖. พูดให้ทราบถึงข้อผิดพลาด/จุดบกพร่องในตัวทฤษฎี และชี้แนะ/ให้คำแนะนำ
๑๔๗. ให้นักเรียนพูดให้จบแล้วให้พูดใหม่อีกรอบ โดยตัวเราพูดนำเป็น guide (รวมทั้งชื่อวิทยากร) เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น “เข้าลองซ้อมอีกรอบเก็บใช้ได้แล้ว” ฯลฯ
๑๔๘. ครูทราบมาว่าทฤษฎีที่เธอพูดมาเมื่อตะกี้นั้นน่าจะเป็นแบบนี้ๆ หรือแบบนี้ๆ มิใช่หรือ
๑๔๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่น ๆ ได้แก่** ใช้สายตาสื่อสารแทนคำพูดเพื่อบ่งบอกอาการผิดปกติ เพื่อให้นักเรียนแก้ไข
๑๕๐. ให้นักเรียนกลับไปศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีที่ได้อ้างถึง พร้อมทั้งแนะนำในส่วนของทฤษฎีที่ถูกต้อง
๑๕๑. ให้ลองอ่านชื่อของวิทยากรอีกครั้ง และดูข้อมูลว่าถูกหรือผิด
๑๕๒. อาจารย์ไม่แน่ใจในทฤษฎีที่นักศึกษากล่าวถึง ลองบอกอาจารย์อีกครั้งชื่อว่าทฤษฎีว่าอย่างไร และเอามาจากไหน?
๑๕๓. ไม่เป็นไรคนเราผิดกันได้ พร้อมบอกชื่อที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง
๑๕๔. ทฤษฎีที่นำมาอ้างไม่ถูกต้อง
๑๕๕. หนูเอ่ยชื่อวิทยากรผิดลองทบทวนใหม่ซิคะ
๑๕๖. ผิดลูก หนูลองนึกทบทวนใหม่ซิจ๊ะ
๑๕๗. ให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๕๘. ให้ไปศึกษาทฤษฎีที่อ้างใหม่ให้ถูกต้อง
๑๕๙. นักเรียนควรพูดชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๖๐. นักเรียนควรไปศึกษาข้อมูลให้ถูกต้อง

๑๖๑. นักเรียนควรจะพูดชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๖๒. นักเรียนควรจะศึกษาข้อมูลให้ถูกต้อง
๑๖๓. ต้องศึกษาข้อมูลของวิทยากรตั้งแต่ชื่อ นามสกุล ประวัติต่างๆให้ถูกต้อง
๑๖๔. ทฤษฎีที่นักเรียนได้อ้างถึงยังไม่ถูกต้องนัก และแนะนำที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร
๑๖๕. นักเรียนควรไปศึกษากับผู้ใกล้ชิดวิทยากรก่อนว่าชื่อของวิทยากรอ่านออกเสียงอย่างไร และฝึกพูดให้คล่องปาก
๑๖๖. สิ่งที่นักเรียนกล่าวอ้างนั้นผิด และอธิบายที่ถูกต้องว่าควรเป็นอย่างไร
๑๖๗. นักเรียนควรที่จะหาข้อมูลและรายละเอียดในการเป็นพิธีกรจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่ติดขัด
๑๖๘. ที่นักเรียนพูดนั้นผิด ครูอธิบายข้อมูลทฤษฎีที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร
๑๖๙. ชื่อที่ถูกต้องคืออะไร แนะนำชี้แจง
๑๗๐. ที่นักเรียนพูดนั้นผิด และครูอธิบายทฤษฎีในสิ่งที่ถูกต้องให้ว่าที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร
๑๗๑. บอกข้อมูลที่ถูกต้อง
๑๗๒. ทบทวนใหม่จากข้อมูล
๑๗๓. “นักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิด” และชี้แจงนักเรียนให้แก้ไขให้ถูกต้อง
๑๗๔. ต้องไปศึกษาทฤษฎีใหม่
๑๗๕. นักเรียนจะต้องพูดชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๗๖. นักเรียนพูดให้ถูก เพราะถ้าผิดข้อมูลต่างๆจะผิดด้วย
๑๗๗. ขอให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรใหม่ให้ถูกต้องเพราะเป็นการให้เกียรติ
๑๗๘. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมานั้นผิด ให้นักเรียนไปหาข้อมูลที่ถูกต้อง
๑๗๙. เขาชื่อ ... อย่าเรียกผิด
๑๘๐. สิ่งที่คุณนั้นไม่ถูกต้อง ให้แก้ไขตั้งแต่เริ่มต้นให้ถูกต้อง
๑๘๑. ให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรอีกครั้ง แล้วครูแก้ไขให้ถูกต้อง
๑๘๒. ให้นักเรียนไปศึกษาทฤษฎีที่อ้างผิดมาใหม่
๑๘๓. ขอให้พูดใหม่อีกครั้งหนึ่ง
๑๘๔. ขอให้กลับไปดูทฤษฎีใหม่อีกครั้งหนึ่ง
๑๘๕. ขอให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรใหม่
๑๘๖. แนะนำให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลใหม่
๑๘๗. รอจนนักเรียนพูดจบแล้วพูดกับนักเรียนด้วยเสียงเบาๆว่า “เธอแนะนำวิทยากรได้ดีมาก แต่ครูดคิดว่าชื่อวิทยากรควรจะเป็น ...”

๑๘๘. รोजนนักเรียนพูดจบแล้วพูดกับนักเรียนด้วยเสียงเบาๆว่า “รายงานเธอน่าสนใจมาก แต่
ครุคิดว่าทฤษฎีที่เธอเสนอนั้นอาจโต้แย้งได้ดังนี้ ...”
๑๘๙. ไหนลองพูดใหม่อีกครั้งอย่างช้าๆหน่อย
๑๙๐. แนะนำว่าที่พูดมานั้นผิด และบอกสอนสิ่งที่ถูกต้องให้เข้าใจเพื่อที่นักเรียนจะได้ทำความเข้าใจเสียใหม่
๑๙๑. วิทยากรเป็นบุคคลที่สำคัญมากในวันนี้ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง ประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้อง กับ
วิทยากรต้องกล่าวให้ถูกต้องถือเป็นการให้เกียรติ
๑๙๒. ครูไม่แน่ใจว่าใช้ทฤษฎีนี้หรือไม่ การจะกล่าวอ้างถึงทฤษฎีมีความจำเป็นมาก นักเรียนไป
ศึกษาใหม่ซิ ครูจำได้ว่ามีทฤษฎีอื่นที่ควรกล่าวถึงและตรงประเด็นกว่าทฤษฎีนี้
๑๙๓. ให้นักเรียนอ่านชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๙๔. ให้นักเรียนไปศึกษาทฤษฎีที่กล่าวถึงใหม่
๑๙๕. แนะนำให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง และให้ซักซ้อมใหม่หลายๆครั้งจะได้ไม่ผิดพลาด
อีก
๑๙๖. บอกสิ่งที่ถูกต้อง และให้นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีนั้นมาใหม่
๑๙๗. นักเรียนบอกชื่อวิทยากรผิด และให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรใหม่อีกครั้งจนกว่านักเรียนจะจำ
ได้
๑๙๘. นักเรียนอ้างทฤษฎีผิด และอ้างทฤษฎีที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง
๑๙๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เขียนชื่อวิทยากรที่ถูกต้องให้นักเรียนดู
๒๐๐. ทฤษฎีที่อ้างนั้นไม่ถูกต้อง ที่จริงเป็นดังนี้ ...

- มีบุคคลที่สาม

๑. หนูพูดชื่อวิทยากรผิดแล้วคะ ที่ถูกต้องคือ ...
๒. ทฤษฎีที่หนูพูดถึงยังไม่ถูกต้องนัก ที่ถูกต้องคือ ... ถ้ายังไม่ลองกลับไปทบทวนอีกครั้งจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น
๓. **เฉยๆ เพราะ** การพูดออกไปทำให้นักเรียนเสียความมั่นใจ
๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ชี้แจงทฤษฎีที่นักเรียนกล่าวอ้างผิดหรือคลาดเคลื่อนให้นักเรียนทุกคนทราบโดยการแจกเป็นซีทเอกสารพร้อมกับให้นักเรียนทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น
๕. **เฉยๆ เพราะ** ถ้าพูดในตอนนั้นอาจทำให้นักเรียนตกใจและอาจจำบทไม่ได้

๖. ทฤษฎีของนักเรียนผิด บอกสิ่งที่ถูกต้องเพื่อที่นักเรียนและคนอื่นจะได้เข้าใจที่ถูกต้อง
๗. พูดชื่อวิทยากรผิด พูดอีกครั้ง
๘. เธออ้างทฤษฎีผิด แต่ไม่เป็นไรทำมาแล้ว
๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** บอกนักเรียนคนนั้นว่าพูดผิดหลังจากที่เขาซ้อมเสร็จเป็นการส่วนตัว ไม่ต้องให้นักเรียนคนอื่นได้ยิน โดยอาจจะพูดว่า “สงสัยจะตื่นเต้นจัด เมื่อกี้พูดชื่อวิทยากรผิดนะ”
๑๐. เอ้ ครูสอนผิด หรือ “พวกหนู” ฟังผิดนะ ตกลงว่า เป็น ... อย่างนี้ ไม่ใช่อย่างที่หนูพูดนะ ครูว่า
๑๑. ในวันงานต้องพูดให้ถูกนะครับ
๑๒. คิดคิดว่าไม่น่าจะใช้ทฤษฎีนี้ะครับ
๑๓. พูดชื่ออีกครั้งค่ะ
๑๔. ทฤษฎีนี้ไม่ถูกต้องนะคะ
๑๕. ไม่ถูกต้อง แก่ตัวใหม่อีกทีค่ะ
๑๖. เธออ้างทฤษฎีที่ไม่ตรงกับหัวข้อนะ
๑๗. ชื่อวิทยากรผิด พูดใหม่ค่ะ
๑๘. ทฤษฎีนี้ไม่ถูกต้อง ลองศึกษามาใหม่ค่ะ
๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เมื่อกล่าวแนะนำจบทก็เรียกนักศึกษาเข้ามาพบ และใช้วิธีขีดเส้นใต้ชื่อวิทยากร และเขียนภาษาไทย (คาราโอเกะ) กำกับไว้ให้
๒๐. ข้อมูลที่มีก็ใช้ได้แต่มีบางข้อมูลที่พลาดไป และให้นักศึกษาไปหาข้อมูลตรงส่วนที่ผิดนั้นเพิ่มเติม
๒๑. แนะนำให้จดจำชื่อวิทยากรให้ได้เพราะมีความสำคัญมาก แต่จะบอกนักเรียนทั้งห้องด้วย
๒๒. ให้ไปตรวจสอบข้อมูลใหม่ว่าถูกต้องหรือไม่และถ้าไม่ถูกต้องก็ให้กลับมาแก้ไขใหม่
๒๓. **เฉยๆ เพราะ** จะทำให้นักเรียนคนนั้นรู้สึกอับอาย แต่จะบอกให้เขาทราบภายหลังว่าเขาพูดชื่อของวิทยากรผิด
๒๔. ทฤษฎีที่กล่าวมานั้นไม่ถูกต้อง แล้วทำการอธิบายให้นักเรียนทั้งชั้นฟังใหม่ เพื่อที่นักเรียนคนอื่นสับสนและจำไปผิดๆ
๒๕. ลองพูดชื่อวิทยากรอีกครั้งครับ
๒๖. ลองศึกษาทฤษฎีใหม่นะคะ เพราะทฤษฎีนี้ไม่ถูกต้อง
๒๗. ไม่ใช่ค่ะ พูดใหม่อีกที
๒๘. ทฤษฎีที่กล่าวถึงนั้นไม่ถูกต้อง ซึ่งที่ถูกต้องนั้นกล่าวไว้ว่า ...
๒๙. ชื่อวิทยากรผิด พูดใหม่อีกทีครับ

๓๐. ทฤษฎีนี้ผิดลองศึกษาใหม่จะครับ
๓๑. พุดชื่อวิทยากรผิด อีกที่ครับ
๓๒. ควรใช้อีกทฤษฎีนะ ทฤษฎีนี้ผิด
๓๓. ลองใหม่ครับ ชื่อวิทยากรผิด
๓๔. เธอลองเปรียบเทียบทฤษฎีกับเพื่อนแล้วมาให้ครูดูอีกทีนะ
๓๕. พุดชื่อวิทยากรอีกครั้งครับ
๓๖. ควรให้ทฤษฎีนี้ะครับเพราะทฤษฎีที่เธอศึกษามาไม่ถูกต้อง
๓๗. พุดชื่อวิทยากรใหม่อีกครั้งคะ
๓๘. ลองศึกษาทฤษฎีอื่นๆดูแล้วนำมาประกอบดู
๓๙. พุดชื่อวิทยากรอีกครั้งนะคะ
๔๐. นำทฤษฎีเปรียบเทียบกับเพื่อนนะคะ
๔๑. ไม่เป็นไร แต่คราวต่อไปควรระมัดระวังให้มากกว่านี้ เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ท่านวิทยากร
๔๒. นักศึกษาลองเอาทฤษฎี ... นี้ไปทบทวนดูด้วยนะคะ แล้วเลือกดูว่าทฤษฎีไหนจะเหมาะสมกับงานชิ้นนี้
๔๓. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** เขียนบอกชื่อ ... และการอ่านออกเสียงชื่อนั้นให้นักเรียนไปพุดใหม่
๔๔. นักเรียนคนอื่นคิดว่าทฤษฎีนั้นมีแนวคิดเช่นนี้เหมือนกันหรือเปล่า และให้หนังสือไปศึกษาดูอีกครั้ง รวมทั้งบอกว่าคุณจะเป็นอย่างไร
๔๕. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** จะบอกภายหลังว่าสิ่งที่นักเรียนคนนั้นพุดไม่ถูกต้องและบอกสิ่งที่ถูกต้องให้
๔๖. ถามนักเรียนที่นั่งอยู่ด้วยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร
๔๗. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** มาแก้ไขอ่านให้ถูกต้องตอนอยู่กับสองคน
๔๘. การอ้างทฤษฎีดังกล่าวยังไม่ถูกต้อง และถามนักเรียนคนอื่นให้ช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง
๔๙. **เฉยๆ เพราะ** นักเรียนอาจเผลอพุดโดยความสะเพร่า
๕๐. มีบางอย่างที่เธอยังเข้าใจไม่ถูกต้อง
๕๑. ควรตรวจสอบชื่อ-นามสกุลของวิทยากรให้ถูกต้องก่อนออกพุดจริงน่าจะดีกว่านะ
๕๒. ทฤษฎีที่ใช้อ้างอิงในการทำรายงานนั้นผิด
๕๓. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** รอให้นักเรียนกล่าวให้จบก่อน แล้วค่อยบอกนักเรียนเป็นการส่วนตัว

๕๔. “ใครเคยรู้ทฤษฎีนี้บ้างไหม” “ลองกลับไปค้นคว้าหารายละเอียดของทฤษฎีที่อ้างถึงเป็นการบ้าน เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับเพื่อนๆ”
๕๕. นักเรียนลองออกเสียงชื่อวิทยากรใหม่อีกทีซิคะ ครูฟังไม่ถนัด
๕๖. นักเรียนคนอื่นๆเห็นด้วยกับทฤษฎีที่อ้างมาหรือเปล่าคะ ถ้าไม่เห็นด้วยลองเสนอทฤษฎีอื่นมาให้ครูฟังหน่อยค่า
๕๗. **เฉยๆ เพราะ** อยู่ในที่สาธารณะชน ถ้าขัดขึ้นจะทำให้เสียหน้า ควรหาทางแก้ไขหลังจากพูดจบหรือให้ผ่านไปเลยก็ได้
๕๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** ให้เขาอภิปรายให้จบ แล้วค่อยเรียกมาบอกหรือชี้แจงให้เขาทราบภายหลัง แล้วแก้ไขในช่องเพิ่มเติม ไม่ควรหักหน้าเขาในการพูด
๕๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** จดบันทึกข้อผิดพลาดไว้ แล้วมาพูดกับนักเรียนตัวต่อตัวหลังจากหมดชั่วโมงเรียน
๖๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** บอกนักเรียนหลังจากหมดชั่วโมง แล้วให้นักเรียนมาแก้ไขในชั่วโมงต่อไป
๖๑. ปลอ่ยให้นักเรียนผู้นั้นพูดจนจบก่อนแล้วจึงค่อยบอกให้พูดใหม่ภายหลัง
๖๒. ขอให้นักเรียนแก้ไขทฤษฎีที่กล่าวมาใหม่ พร้อมทั้งขอหลักฐานยืนยัน
๖๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** เรียกมาบอกทีหลังเป็นการส่วนตัว
๖๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** เรียกมาบอกเป็นการส่วนตัว
๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** ไม่พูดต่อหน้านักเรียนอื่น แต่จะบอกสิ่งที่นักเรียนพูดผิดเป็นการส่วนตัวกับนักเรียนคนนั้น
๖๖. นักเรียนคนอื่นๆเห็นด้วยกับทฤษฎีที่เพื่อนพูดไหม และนักเรียนคิดว่ามีทฤษฎีอื่นที่สอดคล้องกับหัวข้อรายงานมากกว่านี้หรือไม่
๖๗. ลองซ่อมมกล่าวใหม่อีกครั้ง และสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยเมื่อถึงเวลากระทำจริง
๖๘. สิ่งที่นักเรียนอ้างถึงทฤษฎีนั้นไม่ถูกต้อง พร้อมอธิบายเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจทั้งในการทำรายงานและทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง
๖๙. **เฉยๆ เพราะ** คิดว่าไม่ควรพูดต่อหน้านักเรียนคนอื่นจะทำให้ผู้แนะนำวิทยากรเสียความมั่นใจและอายเพื่อน แต่จะกล่าวแนะนำและชี้แนะเมื่อมีโอกาส (เฉพาะกับนักเรียนผู้นี้) และคิดว่าไม่ควรตอกย้ำกับวิทยากรด้วย
๗๐. ทฤษฎีที่นักเรียนอ้างถึงยังมีความคลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคือ ... เพราะหากไม่แก้ไขถูกต้องนักเรียนคนอื่นอาจเข้าใจผิดตามไปด้วย

๗๑. วิทยากรชื่ออะไรนะ (นักเรียนตอบ) ที่ครูเคยได้ยินมาต้องออกเสียงว่า ...
๗๒. ไข่หรือ ลองกลับไปศึกษาดูอีกครั้ง แล้วนำมาเสนอใหม่นะ
๗๓. แนะนำชื่อวิทยากรผิดให้แนะนำใหม่
๗๔. แน่ใจนะว่าทฤษฎีนี้เป็นแบบนี้ ครูว่าหนูลองไปดูดูอีกทีได้อีกครั้งดีไหม
๗๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ส่งโน้ตให้กับนักเรียนว่าชื่อวิทยากรที่ถูกต้องอ่านอย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขเมื่อมีโอกาส
๗๖. ให้นักเรียนลองทบทวนทฤษฎีดูใหม่ ถ้ามีเอกสารให้ลองนำมาอ่านใหม่แล้วอธิบายทฤษฎีนั้นอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกันนั้นครูจะช่วยอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่ถูกต้อง
๗๗. หนูควรจะต้องเช็คชื่อของวิทยากรให้ถูกต้องทั้งตัวสะกดและการออกเสียงก่อนที่จะมีการกล่าวแนะนำต่อที่ประชุม
๗๘. ครูขอให้หนูเช็คดูความถูกต้องของทฤษฎีที่อ้างถึงอีกครั้ง ถ้ามีอะไรที่สงสัยหรือไม่แน่ใจหาเวลามาพบครูที่ห้องทำงานเพื่อเช็คเรื่องทฤษฎีนี้ให้แน่ใจว่าถูกต้อง
๗๙. นักเรียนครับ การพูดชื่อวิทยากรผิดก็เป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าจะให้ดี นักเรียนควรจะเตรียมตัวมาก่อนนะครับ เพื่อวิทยากรจะไม่วู้สึกน้อยใจ
๘๐. นักเรียนครับ ครูไม่แน่ใจว่าที่นักเรียนพูดนั้นฟังมาผิดหรือไม่อย่างไร นักเรียนลองตรวจสอบดูก่อนนะครับ
๘๑. **เฉยๆ เพราะ** การบอกนักเรียนในขณะที่พูดนั้นอาจทำให้นักเรียนเกิดความประหม่า ควรจะรอให้นักเรียนพูดเสร็จก่อนแล้วตักเตือนทีหลังเป็นการส่วนตัว
๘๒. ให้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนการจัดทำรายงาน
๘๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกนักเรียนมาบอกปากเปล่าหรือเขียนใส่กระดาษให้
๘๔. ทฤษฎีที่นักเรียนได้อ้างถึงนั้นอาจเป็นทฤษฎีใหม่ แต่อันที่จริงของเก่ามีดังนี้ ...
๘๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เขียนใส่กระดาษไปให้
๘๖. ทฤษฎีที่เธอพูดถึงอาจเป็นทฤษฎีใหม่แต่ที่จริงของเก่ามีอยู่ว่า ...
๘๗. วิทยากรชื่ออะไรนะ?
๘๘. **เฉยๆ เพราะ** นักเรียนคนนั้นจะเสียหน้า (ไปพูดทีหลัง)
๘๙. **เฉยๆ เพราะ** เป็นการชักข้อม และต้องพูดคุยกันด้านหลัง
๙๐. ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
๙๑. พูดใหม่ และพูดให้ถูกต้อง
๙๒. นักเรียนพูดเป็นไปตามความคิดวิเคราะห์ของนักเรียนแต่ไม่ค่อยจะตรงประเด็น ครูให้แนวคิดเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนเล็กน้อย และให้นักเรียนคิดทบทวนเพิ่มเติมด้วย

๙๓. (ให้เพื่อนทุกคนปรบมือให้) แต่ครูขอแก้ที่ผิดนิดนึงนะคะ เมื่อก่อนนักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิดไปนิด จริงๆแล้วเขาชื่อ ...
๙๔. (ถามทั้งห้อง) นักเรียนคะ ครูไม่แน่ใจว่าทฤษฎีนี้จริงๆเป็นยังไง ให้นักเรียนบอกพร้อมกัน ซึ่งนักเรียนคนที่พูดผิดก็จะมีและแก้ไข
๙๕. ให้พูดใหม่อีกครั้งว่า ชื่อของวิทยากรชื่อ ...
๙๖. กล่าวถึงภาพรวมของทฤษฎีนั้นอีกครั้ง
๙๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** บอกนักเรียนภายหลังจากเสร็จภารกิจ
๙๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** ให้ตัวทฤษฎีไปกับนักเรียน เพื่อศึกษาด้วยตัวเองก่อน
๙๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** แก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้องในภายหลัง อาจจะบอกว่า “ตอนพักกลางวันทานข้าวเสร็จแล้วกลับมาซักซ้อมอีกครั้งนะคะ”
๑๐๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** แก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้องในภายหลัง อาจจะบอกว่า “ช่วงพักให้กลับมาพบครูใหม่นะคะ ครูมีอะไรอยากแนะนำเพิ่มเติมให้เกี่ยวกับรายงาน”
๑๐๑. นักเรียนคะ ชื่อวิทยากรผิด ลองพูดใหม่
๑๐๒. นักเรียนคะ ครูจะอธิบายทฤษฎีที่นักเรียนยกมาอ้างเมื่อสักครู่อีกครั้งนะคะ
๑๐๓. วิทยากรชื่อ ... ค่ะ ไม่ใช่ ... ลองพูดใหม่ทั้งหมดอีกครั้งค่ะ
๑๐๔. คุณตั้งใจทำงาน ตั้งใจเรียนดีนะ ทฤษฎีที่คุณอ้างถึงก็เข้าทางแล้ว แต่ครูอยากให้มันกระจ่าง ชัดเจนมากกว่านี้ คุณลองกลับไปทบทวนค้นคว้าดูซิว่าทฤษฎีนี้เขากล่าวอ้างไว้อย่างไรแล้วนำข้อมูลที่ได้มาให้ครูดูด้วย
๑๐๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** โน้ตชื่อวิทยากรที่ถูกต้องให้เพื่อนยื่นให้และให้นักเรียนกล่าวขอโทษที่บอกผิด ขอแก้ไขชื่อเป็น ...
๑๐๖. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดนั้นยังไม่ตรงประเด็นที่อาจารย์ต้องการให้ทำเท่าที่ควร นักเรียนลองดูของคนอื่นๆดูมั้ย เช่น ทฤษฎีของ ...
๑๐๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** รอให้อยู่กันตามลำพังแล้วพูดกับนักเรียนว่าพูดชื่อวิทยากรผิดให้แก้ไขให้ถูกต้องด้วย
๑๐๘. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมานี้ไม่ถูกต้องค่ะ ลองกลับไปค้นมาใหม่นะคะ
๑๐๙. ถ้านักเรียนไม่แน่ใจว่าอ่านออกเสียงอย่างไร นักเรียนต้องถามอาจารย์หรือคนที่นักเรียนคิดว่าให้คำตอบนักเรียนได้
๑๑๐. ให้นักเรียนไปศึกษาอีกครั้งเกี่ยวกับรายละเอียดทฤษฎี แล้วมาหาอาจารย์อีกครั้ง
๑๑๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก** เขียนในกระดานให้นักเรียนแก้ไขชื่อวิทยากร และเขียนวิธีอ่านชื่อที่ถูกต้องให้

๑๑๒. ทฤษฎีที่นักเรียนนำมาอ้างนั้นผิด และบอกถึงสิ่งที่ถูกต้องเพื่อเป็นประโยชน์กับนักเรียนคนอื่น
๑๑๓. **เฉยๆ เพราะ** การกล่าวในคนหมู่มากจะทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจ ควรเรียกมานะนำภายหลัง
๑๑๔. อธิบายทฤษฎีที่ผิดและแก้ไขให้ แต่จะใช้คำพูดในลักษณะ เช่น ที่นักเรียนอธิบายมานั้นก็มีส่วนถูกแต่อาจารย์คิดว่า ...
๑๑๕. นักเรียนจะ นักเรียนพูดชื่อวิทยากรผิดจะ ถูกต้อง ... ลองซ่อมใหม่อีกครั้งนะจ๊ะ
๑๑๖. นักเรียนจะ ควรว่ารายงานที่หนูทำมายังไม่ถูกต้องนะคะ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ... (แนะนำที่ถูกต้องไป)
๑๑๗. วิทยากรที่เชิญมาคือคุณ ... ไม่ใช่คุณ ...
๑๑๘. ลองกลับไปตรวจทานใหม่ซิว่ามีข้อผิดพลาดไหม
๑๑๙. ระวังชื่อของวิทยากรให้ดี แล้วพูดชื่อให้นักเรียนฟังรวมทั้งให้นักเรียนพูดตาม แล้วให้นักเรียนจดคำอ่านเพราะการเตือนเมื่อทำผิดจะทำให้นักเรียนจำได้ แล้วจะได้ไม่พูดผิดอีก(ไม่ต้องการให้อาย แต่ต้องการให้จำได้ อีกอย่างเป็นแค่เพียงการซ่อมซึ่งถ้าไม่เตือนอาจพูดผิดในสถานที่จริง)
๑๒๐. แน่ใจหรือไม่ว่าทฤษฎีนั้นถูกต้อง และให้นักเรียนไปหาข้อมูลใหม่ แล้วนำมาให้ดูอีกครั้ง รวมทั้งบอกแหล่งที่สามารถศึกษาข้อมูลได้จะทำให้เรียนคนอื่นๆ ได้คิดด้วยว่าทฤษฎีของแต่ละคนถูกต้องหรือไม่
๑๒๑. ชื่อนี้ ... นะคะ
๑๒๒. น่าจะเป็น ... นะ
๑๒๓. บอกว่าพูดผิด
๑๒๔. ให้นักเรียนฟังทฤษฎีที่ถูกต้องก่อน แล้วลองวิจารณ์ว่าทฤษฎีไหนคิดว่าถูกต้องมากกว่ากัน
๑๒๕. นักเรียนครับ ชื่อวิทยากรคือ ... ไม่ใช่ ... นะครับ มันอาจจะยากที่จะจำหรือออกเสียงแต่ขอให้พยายามนิดนึงนะครับ ไม่ใช่ว่าเป็นการประจานนะครับ แต่อยากจะทำให้นักเรียนคนอื่นๆ ได้ทราบข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเวลาที่เราต้องทำอะไรต่อหน้าคนอื่น ๆ บางครั้งอาจตื่นเต้น แต่ขอให้พยายามรวบรวมสมาธิและพยายามอีกนิดนึงเพื่อความราบรื่นในการนำเสนอครับ
๑๒๖. นักเรียนครับ ทฤษฎีที่กล่าวถึงนั้นแน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า? คิดว่ามันไม่ตรงนักนะครับ ในวิชานี้ครูรู้ว่าทฤษฎีมากขอให้ทบทวนมาให้ดีและยกตัวอย่างให้ตรง/ถูกต้องกับหัวข้อของรายงานด้วยนะครับ ไม่ใช่เป็นการประจานนะครับ แต่อยากจะทำให้นักเรียนคนอื่นๆ

ได้รู้ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน เพราะถ้าไม่แม่นยำในทฤษฎีจึงอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นควรอ้างอิงให้ตรงกับทฤษฎีหรือหลักการที่ได้กำหนดไว้

๑๒๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ออกชื่อวิทยากรที่ถูกต้องให้ฟังเวลาพัก
๑๒๘. ออกชื่อหรือพูดถึงทฤษฎีนั้น แต่พูดที่ถูกต้องให้เขาเรียนรู้เอง
๑๒๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกไปพบคุยส่วนตัว หรืออาจจะให้นักเรียนพูดแก้ในภายหลังว่า “คงจะตื่นเต็นไปนิดนะคะ ชื่อวิทยากรที่ถูกต้องคือ...”
๑๓๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกไปคุยเป็นการส่วนตัว
๑๓๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** จะเรียกมาหลังจากจบการฝึกซ้อมไปแล้วให้พูดให้ถูกต้อง
๑๓๒. ทฤษฎีที่นักเรียนพูดมาผิดนิดหน่อย แต่เดี๋ยวครูจะเสริมทฤษฎีและอธิบายให้นักเรียนฟังอีกครั้ง
๑๓๓. นักเรียนต้องพยายามจำชื่อวิทยากรให้แม่นยำ จะได้พูดแนะนำไม่ผิดพลาด
๑๓๔. ทฤษฎีที่เธออ้างมานั้นไม่น่าจะถูก ขอให้ไปดูมาใหม่ซิ
๑๓๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ส่งสัญญาณปากหรือวิธีการอื่นๆ ให้น.ร.เข้าใจได้ด้วยตนเอง เพื่อไม่เป็นการเสียหน้ากับนักเรียนอื่นๆ
๑๓๖. ให้ทุกคนกลับไปทบทวนทฤษฎีข้างต้นและมาอภิปรายร่วมกันอีกครั้ง
๑๓๗. **เฉยๆ เพราะ** อยู่ในที่สาธารณะชน ไม่ควรพูดให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง
๑๓๘. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้งแล้วครูจะตรวจสอบให้
๑๓๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** พยายามส่งสัญญาณให้เด็กรู้ว่าพูดผิด เช่น ชมวดคิ้ว เด็กอาจจะใช้ไหวพริบแก้ได้ทันในสถานการณ์นั้น
๑๔๐. “ทฤษฎีที่พูดนั้นผิด” และชี้แจงที่ถูกต้องให้นักเรียน
๑๔๑. ชื่อของวิทยากรมีความสำคัญมาก การพูดชื่อวิทยากรผิดเหมือนกับว่าไม่ให้เกียรติวิทยากร
๑๔๒. อธิบายข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง (จะได้เกิดความกระจ่าง) และข้อผิดพลาดจะได้ไม่เกิดขึ้นอีก
๑๔๓. ให้นักเรียนพูดชื่อวิทยากรใหม่ แล้วให้นักเรียนพูดใหม่
๑๔๔. แน่ใจหรือว่าใช่ทฤษฎีนี้
๑๔๕. ลองอ่านออกเสียงใหม่จนกว่าจะคล่อง ในวันจริงจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด
๑๔๖. พูดให้ทราบถึงข้อผิดพลาด/จุดบกพร่องในตัวทฤษฎี และชี้แนะให้คำแนะนำ
๑๔๗. ให้นักเรียนพูดให้จบแล้วให้พูดใหม่อีกรอบ โดยตัวเราพูดนำเป็น guide (รวมทั้งชื่อวิทยากร) เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น “เข้าลองชื่ออีกรอบเกือบใช้ได้แล้ว” ฯลฯ

๑๔๘. นักเรียนทุกคน ทฤษฎีที่เพื่อนคนนี้พูดมา นักเรียนคิดว่าเป็นอย่างไร
๑๔๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ใช้สายตาสื่อสารแทนคำพูดเพื่อบ่งบอกอาการผิดปกติ เพื่อให้ให้นักเรียนแก้ไข
๑๕๐. ให้นักเรียนอธิบายสาเหตุที่อ้างถึงทฤษฎีนี้ แล้วอธิบายทำความเข้าใจนักเรียนทั้งชั้นให้ถูกต้อง
๑๕๑. ไม่กล่าวโทษนักศึกษาโดยตรง แต่อาจจะแก้คำผิदनั้นใหม่ และชี้แจงว่าอาจจะเป็นข้อมูลที่ได้อาจไม่ถูกต้องหรือสมบูรณ์ หรือเบี่ยงเบนประเด็นไปเลย
๑๕๒. อธิบายที่ถูกต้อง และให้ศึกษาเพิ่มเติม
๑๕๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้เพื่อนของนักเรียนไปบอกในภายหลังที่ทำการชักซ้อมเสร็จ
๑๕๔. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไม่ถูกต้อง
๑๕๕. คนเก่งของพวกเรา ครูไม่แน่ใจว่าชื่อที่กล่าวมานั้นตรงหรือเปล่านั้น
๑๕๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาจังหวะแนะนำตัวต่อตัว
๑๕๗. **เฉยๆ เพราะ** นักเรียนอาจเสียกำลังใจ และมาแนะนำนักเรียนใหม่ตัวต่อตัว
๑๕๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาจังหวะแนะนำใหม่ตัวต่อตัว
๑๕๙. นักเรียนควรพูดชื่อวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๖๐. นักเรียนควรศึกษาข้อมูลให้ถูกต้องเพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อที่จะทำรายงาน
๑๖๑. นักเรียนควรจะพูดชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๖๒. นักเรียนควรศึกษาข้อมูลให้ถูกต้องเพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อที่จะทำรายงาน
๑๖๓. ก่อนการแนะนำต้องศึกษาข้อมูลของวิทยากรในด้านต่างๆ เช่น ชื่อ นามสกุล และประวัติการทำงานให้ถูกต้อง
๑๖๔. ทฤษฎีที่อ้างไม่ถูกต้อง และแนะนำสิ่งที่ถูกต้องและแก้ไขทฤษฎีที่อ้างผิดให้ถูกต้อง
๑๖๕. นักเรียนควรไปศึกษากับผู้ใกล้ชิดวิทยากรก่อนว่าชื่อของวิทยากรอ่านออกเสียงอย่างไร และฝึกพูดให้คล่องปาก
๑๖๖. สิ่งที่นักเรียนกล่าวอ้างนั้นผิด และอธิบายที่ถูกต้องว่าควรเป็นอย่างไร
๑๖๗. นักเรียนควรที่จะหาข้อมูลและรายละเอียดในการเป็นพิธีกรจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่ติดขัด
๑๖๘. ที่นักเรียนพูดนั้นผิด ครูอธิบายข้อมูลทฤษฎีที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร
๑๖๙. บอกว่าที่ถูกเป็นอย่างไร
๑๗๐. ที่นักเรียนพูดนั้นผิด และครูอธิบายทฤษฎีในสิ่งที่ถูกต้องให้ว่าที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร

๑๗๑. ให้ซ่อมพุดชื่อของวิทยากร
๑๗๒. ให้ทบทวนใหม่
๑๗๓. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** แนะนำภายหลัง
๑๗๔. ควรศึกษาทฤษฎีใหม่
๑๗๕. พุดให้ถูก
๑๗๖. พุดให้ถูก
๑๗๗. ขอให้นักเรียนพุดชื่อวิทยากรใหม่ให้ถูกต้องเพราะเป็นการให้เกียรติ และให้นักเรียนคนอื่น ๆ ปฏิบัติด้วยเช่นกัน
๑๗๘. ทฤษฎีที่นักเรียนพุดนั้นไม่ถูกต้อง ขอให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันหาข้อมูลที่ถูกต้อง
๑๗๙. เขาชื่อ ... อย่าเรียกผิด
๑๘๐. **เฉยๆ เพราะ** หากเราตำหนิขณะที่นักเรียนพุดซึ่งมีนักเรียนคนอื่นอยู่ด้วยจะทำให้นักเรียนคนนั้นขาดความมั่นใจในตัวเอง
๑๘๑. บอกนักเรียน ชื่อวิทยากรที่นักเรียนพุดนั้นผิด ที่ถูกต้องคือ ... และครูก็พุดให้นักเรียน
๑๘๒. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีที่พุด
๑๘๓. ขอให้พุดใหม่อีกครั้งหนึ่ง
๑๘๔. ขอให้กลับไปดูทฤษฎีใหม่อีกครั้งหนึ่ง
๑๘๕. ขอให้นักเรียนพุดชื่อวิทยากรใหม่
๑๘๖. แนะนำให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลใหม่
๑๘๗. รอจนนักเรียนพุดจบแล้วพุดกับนักเรียนด้วยเสียงเบาๆว่า “เธอแนะนำวิทยากรได้ดีมาก แต่ครูคิดว่าวิทยากรควรจะเป็น ...”
๑๘๘. รอจนนักเรียนพุดจบแล้วพุดกับนักเรียนด้วยเสียงเบาๆว่า “รายงานเธอน่าสนใจมาก แต่ครูคิดว่าทฤษฎีที่เธอเสนอนั้นอาจโต้แย้งได้ดังนี้ ...”
๑๘๙. **ไม่พุด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาช่องว่างบอกตัวต่อตัว
๑๙๐. จะบอกว่าสิ่งที่นักเรียนเข้าใจนั้นผิด และแนะนำทฤษฎีที่ถูกต้องให้เข้าใจ ทำให้นักเรียนคนอื่นเข้าใจใหม่ด้วย
๑๙๑. นักเรียนคะ มีการเปลี่ยนวิทยากรท่านใหม่หรือคะ
๑๙๒. ครูทราบว่าทฤษฎีอื่นที่ควรนำมากล่าวอ้างและเหมาะสมกว่าทฤษฎีนี้ในะคะ
๑๙๓. ให้นักเรียนอ่านชื่อของวิทยากรให้ถูกต้อง
๑๙๔. ให้นักเรียนไปศึกษาทฤษฎีนี้ใหม่

๑๙๕. แนะนำชื่อที่ถูกต้องให้ แนะนำนักเรียนคนอื่นๆไปด้วยถึงการกล่าวแนะนำวิทยากรควรพูดชื่อให้ถูกต้อง
๑๙๖. ไม่ถูกต้อง ควรไปค้นมาใหม่
๑๙๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ทางสีหน้าหรือกระซิบผ่านๆให้นักเรียนกล่าวชื่อวิทยากรใหม่
๑๙๘. นักเรียนอ้างทฤษฎีผิด และอ้างทฤษฎีที่ถูกต้องให้นักเรียน
๑๙๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เขียนชื่อวิทยากรที่ถูกต้องให้นักเรียนดู
๒๐๐. ทฤษฎีที่อ้างนั้นไม่ถูกต้อง ที่จริงเป็นดังนี้ ...

การกล่าวแย้งความคิดเห็น

- ไม่มีบุคคลที่สาม

๑. “เพราะเหตุใดนักเรียนจึงอยากให้มีการจัดแสดงละคร” เมื่อนักเรียนให้เหตุผลมา ครูจึงบอกเหตุผลที่ครูไม่เห็นด้วยแล้วร่วมกันหาข้อสรุป
๒. ถามเหตุผลนักเรียน หลังจากนั้นครูชี้แจงเหตุผลของครูแล้วร่วมกันหาข้อสรุป
๓. ลองให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นให้เสร็จก่อน ถ้าไม่ชอบและไม่เห็นด้วยส่วนไหนก็อาจจะแนะทางเลือกเพิ่มเติมให้นักเรียนแล้วให้เขาคิดเอง
๔. เพราะอะไรจึงเลือกหัวข้อนี้ (ฟังเหตุผลก่อน ถ้าเหตุผลดีเราก็น่าจะยอมรับได้) ถ้าเหตุผลไม่ดีพออาจจะแนะแนวทางให้เลือกเพิ่มขึ้นแล้วให้เขาคิดเอง
๕. เป็นสิ่งที่ดี เหมาะกับงานของเรา แต่เราไม่ได้เตรียมการในสิ่งนี้ไว้ เช่น งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ
๖. ครูคิดว่า ... (ให้เหตุผลกับนักเรียน)
๗. ครูคิดว่าการแสดงละครเป็นสิ่งที่น่าสนใจและดึงดูดคนชมงาน แต่ในภาวะเช่นนี้อาจจำเป็นต้องประหยัด และเน้นด้านวิชาการ ซึ่งสามารถจัดในรูปแบบต่างๆที่สนุกสนานที่ไม่จำเป็นต้องเป็นละครก็ได้
๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนพูดรายละเอียดโดยคร่าวๆให้ฟัง อาจจะไม่เป็นไปตามที่ครูคิดก็ได้ เพื่อครูจะได้ประมวลความคิดและสรุป
๙. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงต้องการให้มีการจัดแสดงละครและลองให้นักเรียนเสนอแนวทางอื่นๆเสริมเพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรม

๑๐. เพราะเหตุใดจึงเสนอหัวข้อนี้ในการจัดแสดงบอร์ด และลองให้นักเรียนเสนอแนวทางเลือกหัวข้ออื่นๆที่มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มเติมในการจัดแสดงบอร์ด
๑๑. การจัดแสดงละครก็เป็นความคิดที่ดี แต่ครุคิดว่าเราน่าจะนำเสนอในรูปแบบเชิงวิชาการจะดีกว่าไหม
๑๒. หัวข้อที่นักเรียนคิดก็ดีนะคะ แต่ครุคิดว่านักเรียนน่าจะลองหาหัวข้อที่ดีกว่านี้และสอดคล้องกับงานวิชาการมากกว่านี้
๑๓. ไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผลแล้วจึงตกลงกัน
๑๔. ไม่เห็นด้วย แล้วให้เหตุผล แนะนำหัวข้อที่จะเป็นตัวอย่างแล้วให้นักเรียนไปคิดเพิ่มเติม
๑๕. ขอทราบเหตุผลแล้วนำมาพิจารณาอีกครั้ง
๑๖. ให้นักเรียนนำเสนอหัวข้อใหม่มาเพื่อพิจารณาดูก่อนแล้วจึงตัดสินใจใหม่
๑๗. การจัดการแสดงเป็นความคิดที่ดีและน่าสนใจ แต่ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมด้วยว่าเป็นกิจกรรมวิชาการ
๑๘. ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้นักเรียนเห็นว่าหัวข้ออื่นที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจกว่าหรือไม่
๑๙. เธอมีเหตุผลอย่างไรในการจัดการแสดงละคร ไหนลองอธิบายให้ครูฟังหน่อย และเหมาะสมดีหรือไม่ในสายตาของเธอ
๒๐. บอร์ดของหนูน่าสนใจดีแต่ครุว่าควรพิจารณาเกี่ยวกับหัวข้ออีกทีนะว่าเหมาะสมหรือไม่
๒๑. ลองคิดกิจกรรมมาอีกหลายรูปแบบซิคะ เผื่อจะมีอะไรที่น่าสนใจกว่าการจัดแสดงละคร
๒๒. นักเรียนลองเสนอมาอีกหลายหัวข้อซิคะเผื่อจะมีหัวข้อไหนน่าสนใจกว่าหัวข้อนี้
๒๓. **เฉยๆ เพราะ** เป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและเป็นการปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เพราะอยู่ในขอบเขตและเป็นการปรึกษาหารือกันเท่านั้น
๒๔. “ให้คิดมาหลายๆหัวข้อและหาข้อดีข้อเสียของแต่ละหัวข้อ” “ในความคิดของอาจารย์เห็นว่า...”
๒๕. รอจนนักเรียนพูดจบ แล้วถามถึงเหตุผลที่เขาอยากจัดแสดงละคร จากนั้นจึงพูดว่า “เธอมีความเห็นอย่างไรถ้าครูจะบอกว่าการวิชาการควรเน้นทางด้านเกี่ยวกับวิชาการ การแสดงละครเป็นคนละแนวกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้ ถ้าเป็นงานคริสต์มาสหรืองานปีใหม่จะเหมาะสมมาก
๒๖. **เฉยๆ เพราะ** สิ่งที่ทำเป็นประโยชน์
๒๗. ให้นักเรียนให้เหตุผล คู่กันด้วยเหตุผล
๒๘. ให้นักเรียนให้เหตุผล คู่กันด้วยเหตุผล
๒๙. เสนอแนะกิจกรรมอื่นๆให้นักเรียน.ร.ลองคิดถึงผลดี ผลเสีย ความคุ้มค่า

๓๐. **เฉยๆ เพราะ** นักเรียนคิดมาแล้ว ควรจะให้เค้าแสดงความคิดเห็นออกมาก่อน อาจมี
ไฉ่เดียวดี ๆ
๓๑. การจัดละครก็น่าสนใจ แต่น่าจะมีกิจกรรมที่น่าสนใจกว่านี้อีกหรือไม่
๓๒. ลองคิดหัวข้อที่หลากหลายน่าสนใจ หรือมีหัวข้ออะไรที่น่าสนใจกว่านี้หรือไม่
๓๓. ลองถามคนอื่น ๆ คิดว่าเสียงส่วนใหญ่ว่าอย่างไร
๓๔. นอกจากหัวข้อนี้แล้ว มีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจอีกหรือเปล่า
๓๕. อาจารย์เห็นว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละครเพราะ ... (เหตุผล) นักศึกษาลองเสนอแนวคิด
อื่น ๆ นอกจากการแสดงละคร
๓๖. อาจารย์ว่าหัวข้อนี้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงาน นักศึกษาลองเสนอหัวข้อใหม่มาซีและพร้อม
ด้วยแนวทางการจัดบอร์ด
๓๗. ไม่น่าจะเหมาะสมนะคะ
๓๘. ยกตัวอย่างหัวข้อให้ดู
๓๙. ละครเรื่องนี้ไม่เหมาะในการจัดแสดง ควรเลือกทำกิจกรรมอย่างอื่น
๔๐. ไม่เห็นด้วย
๔๑. การแสดงละคร คิดว่าเราไม่น่าจะมีเวลาพอ
๔๒. ชี้ออกให้ทราบถึงข้อบกพร่อง พร้อมทั้งแนะนำในสิ่งที่ถูกและดี
๔๓. เธอลองหากิจกรรมอย่างอื่นมาลองทำบ้างนอกเหนือจากแสดงละคร
๔๔. แสดงเจตนาเหตุผลที่คิด และอธิบายถึงเหตุผลให้เข้าใจ
๔๕. กิจกรรมอย่างอื่นควรนำมาทำ เพราะอาจจะซ้ำกับละครปีที่แล้ว
๔๖. หัวข้อที่เธอสนใจอาจจะไม่ถูกต้อง ควรกลับไปดูอีกที
๔๗. ให้เหตุผลเปรียบเทียบ
๔๘. เธอน่าจะหาหัวข้อใหม่ ๆ มาเสนอบอร์ดนะ
๔๙. เราควรจัดกิจกรรมอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยนะคะ
๕๐. หัวข้อนี้อาจจะดูกว้างเกินไปนะคะ
๕๑. ลองหาอย่างอื่นมาทำบ้างจะดีกว่านะ
๕๒. ที่ถูกต้องควรจะทำหัวข้อนี้
๕๓. ลองไปสอบถามเพื่อน ๆ ดูว่าเขาสนใจที่จะแสดงละครใหม่ หรือใครมีข้อเสนออื่นหรือ
เปล่า
๕๔. ลองไปสอบถามเพื่อน ๆ ดูว่าเขาสนใจในหัวข้อที่เธอเสนอหรือเปล่า หรือมีหัวข้อที่น่าสนใจ
อื่น ๆ

๕๕. พุดถึงเหตุผลความเหมาะสมของกิจกรรม / หัวข้อด้านวิชาการ พร้อมแนะนำกิจกรรมที่เหมาะสมกับงานวิชาการ
๕๖. ให้นักเรียนชี้แจงเหตุผลในการเลือกหัวข้อและชี้แจงเหตุผลของตัวเอง เสร็จแล้วสรุปว่าจะเอาแบบไหน ซึ่งอาจเลือกหัวข้อที่นักศึกษาเสนอก็ได้
๕๗. ลองหากิจกรรมอื่นๆมาเสนอเพิ่มเติมดีไหม เพราะการแสดงละครนั้นอาจจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเบื่อหน่ายก็ได้
๕๘. ลองเสนอหัวข้อใหม่ๆให้นักศึกษา แล้วกลับไปคิดมา แล้วค่อยให้มาปรึกษาใหม่
๕๙. ไปหากิจกรรมที่น่าสนใจจะดีกว่านะคะ
๖๐. หัวข้อนี้จะดูแคบไปนะคะ
๖๑. คิดดูว่าเราน่าจะทำอย่างอื่นให้มันหลากหลายไม่ซ้ำกันนะ
๖๒. ทำไมถึงสนใจหัวข้อนี้
๖๓. ไม่ควรจัดกิจกรรมให้ซ้ำกันนะ
๖๔. ลองดูหัวข้อที่น่าสนใจมากกว่านี้ดูอีกทีนะคะ
๖๕. คิดดูว่าเธอควรจัดกิจกรรมอย่างอื่นเสริมนะ
๖๖. หัวข้อนี้ไม่เหมาะในการแสดงบอร์ดนะ
๖๗. คิดว่ากิจกรรมนี้ทำยากและอาจจะไม่ดึงดูดความสนใจเท่าไรนะ หรือหนูว่าไง
๖๘. คิดว่ามันทำยากนะ แล้วผลมันก็ไม่ค่อยน่าสนใจเท่าไร แต่ครูก็ยังไม่เห็นข้อมูลเท่าหนู ยังไงไหนหนูลองขยายความอีกทีได้ไหม ครูไม่ค่อยแน่ใจ
๖๙. จะดีหรือเธอ
๗๐. **เฉย ๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนตัดสินใจเอง
๗๑. เรื่องนี้ครูไม่เห็นด้วยนะ คิดดูว่าเราควรจะทำอย่างอื่น
๗๒. **เฉย ๆ เพราะ** ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
๗๓. **เฉย ๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนได้ฝึกความคิดเห็น และขอเสนอที่ดีเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้กล้าคิด กล้าทำ
๗๔. ดี และให้นักเรียนได้รับผิดชอบและดำเนินงานของตน
๗๕. คิดดูว่าเราน่าจะจัดนิทรรศการอย่างอื่นดีมัย
๗๖. หัวข้อนี้ก็ที่น่าสนใจอยู่ แต่น่าจะมีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจกว่านี้ ถ้ายังไงเราลองช่วยกันคิดอีกทีแล้วกัน
๗๗. **เฉย ๆ เพราะ** นักเรียนคงมีการปรึกษากันในระหว่างกลุ่มนักเรียนเองมาก่อนว่ามีความพร้อม ความตั้งใจที่จะทำงานเหล่านี้ ควรให้อิสระแก่นักเรียน

๗๘. นักเรียนน่าจะคิดหาหัวข้ออื่น ๆ อีกที่น่าสนใจกว่านี้ และครุคิดว่าคุณนักเรียนจะทำได้ดีด้วย แล้วนำมาปรึกษากับครูอีกครั้งนะ
๗๙. น่าจะหากิจกรรมอย่างอื่นที่เหมาะสมแทน
๘๐. ควรหากิจกรรมอื่น ๆ มาแทน
๘๑. การแสดงละครถ้าซ้อมไม่ดีจะเกิดผลเสีย ถ้าซ้อมต้องใช้เวลามาก
๘๒. มีเหตุผลอะไรถึงนำหัวข้อนี้มาจัดแสดงบอร์ด และแนะนำผลดี ผลเสีย
๘๓. ให้นักเรียนไปพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการกับละคร และเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาด้วย แล้วค่อยตัดสินใจว่าควรจะทำอย่างไร
๘๔. **เฉย ๆ เพราะ** ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด พิจารณาและตัดสินใจเอง เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ได้เสียหายอะไร
๘๕. ให้นักเรียนไปพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและระยะเวลาในการแสดง แล้วค่อยตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร
๘๖. **เฉย ๆ เพราะ** ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด และตัดสินใจเอง
๘๗. การจัดแสดงละครก็เป็นการดี แต่ทั้งนี้เราต้องพิจารณาเรื่องที่สุดอดคล้องกับการให้ความรู้ทางวิชาการด้วย
๘๘. **เฉย ๆ เพราะ** เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด แสดงความสามารถที่ถูกต้อง ยึดถือนักเรียนเป็นสำคัญ
๘๙. การจัดกิจกรรมการแสดงละครเป็นเรื่องที่ดี แต่ต้องให้เหมาะสมกับความรู้ด้านวิชาการด้วย
๙๐. น่าจะมีหัวข้ออื่นที่ดีกว่านี้ อยากให้ไปลองคิดดูใหม่
๙๑. นักเรียนควรจะทบทวนให้ดีกว่าควรมีการแสดงละครหรือไม่
๙๒. นักเรียนคิดว่าหัวข้อนี้เหมาะสมเพียงไร ควรทบทวนให้ดีกว่าก่อน
๙๓. นักเรียนควรจะคิดทบทวนดูใหม่ว่าควรจัดแสดงละครหรือไม่
๙๔. นักเรียนคิดว่าหัวข้อนี้เหมาะสมเพียงไร ควรทบทวนให้ดีกว่าก่อน
๙๕. การจัดละครดีมาก แต่ช่วงเวลาจัดไม่เหมาะสม
๙๖. เรื่องนั้นเหมาะสมแล้ว แต่ควรจะเป็นเรื่องที่ครูเห็นว่าเหมาะสม
๙๗. การเตรียมกิจกรรมมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน เหมาะสมกับเวลาหรือไม่ ฯลฯ
๙๘. ครูว่าน่าจะจัดบอร์ดให้หลากหลายน่าจะสนใจกว่าจำกัดหัวข้อ

๙๙. ตามความคิดของนักศึกษาเป็นข้อเสนอแนะที่ดี เพียงแต่อาจารย์เห็นว่ากิจกรรมนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ควรจัดกิจกรรมวิชาการ เธอคิดอย่างไรหรือ ลองอธิบายให้ฟังซิคะ
๑๐๐. นักศึกษาคิดว่าหัวข้อที่เสนอสอดคล้องกับการจัดงานมากน้อยแค่ไหน (ขอเหตุผล) หรือถ้าหากไม่ใช่หัวข้อนี้ มีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจอีกบ้างไหม? ลองคิดดูซิคะ
๑๐๑. การจัดแสดงละครเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากและต้องใช้เวลาในการเตรียมงานซึ่งคงไม่ทันกับกิจกรรมวิชาการแน่นอน
๑๐๒. **เฉยๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนได้แสดงความคิดอย่างเต็มที่
๑๐๓. สิ่งที่เสนอมานั้นน่าสนใจ แต่อาจจะเหมาะกับงานอีกลักษณะหนึ่ง แต่ถ้าเป็นงานลักษณะนี้น่าจะจัดลักษณะแนวนี้ ... ลองช่วยคิดเพิ่มให้อีกซิ จะจัดแบบไหนได้อีกบ้าง ฯลฯ (ใช้วิธีแบ่งรับแบ่งสู้ + ผลักดันความคิดใหม่)
๑๐๔. สิ่งที่เสนอมานั้นน่าสนใจ แต่อาจจะเหมาะกับงานอีกลักษณะหนึ่ง แต่ถ้าเป็นงานลักษณะนี้น่าจะจัดลักษณะแนวนี้ ... ลองช่วยคิดเพิ่มให้อีกซิ จะจัดแบบไหนได้อีกบ้าง ฯลฯ (ใช้วิธีแบ่งรับแบ่งสู้ + ผลักดันความคิดใหม่)
๑๐๕. อธิบายถึงสาเหตุว่าไม่เห็นด้วยเพราะอะไร ซึ่ให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น
๑๐๖. อธิบายถึงทางเลือกอื่นที่น่าสนใจกว่า
๑๐๗. ข้อเสนอของคุณดีมาก แต่ครุคิดว่าจะทำกิจกรรมใช้เวลามากกว่าที่วางแผนไว้ ถ้าเราจะเปลี่ยนจากละคร เป็นการจัดนิทรรศการคิดว่าดีไหม?
๑๐๘. หัวข้อของคุณน่าจะปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์นะ
๑๐๙. มีกิจกรรมหลายประเภท ควรจะดูว่าอย่างไรเหมาะสม และทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันและความสนใจของคนหมู่มากและประโยชน์ที่จะได้รับ
๑๑๐. การพิจารณาหัวข้อต้องดูว่าได้ประโยชน์อะไร และนำมาใช้ประโยชน์อะไรได้บ้างถ้าจะจัดขึ้นมา แล้วทั้งผู้บริหาร ผู้ทำได้อะไร
๑๑๑. **เฉยๆ เพราะ** เป็นการสนับสนุนการแสดงออกทางความคิด
๑๑๒. ควรเรียงลำดับความสำคัญของหัวข้อ แล้วตัดหัวข้อที่จำเป็นน้อยที่สุดออกให้เหมาะสมกับเวลา-สถานที่
๑๑๓. สิ่งที่เราเสนอเป็นความคิดที่ดีนะแต่เรามีข้อจำกัดในหลายๆด้านนะ
๑๑๔. เธอดูข้อมูลของครูที่นำมา แล้วเอาไปเปรียบเทียบกับเธอนะ
๑๑๕. **เฉยๆ เพราะ** ความคิดสร้างสรรค์ที่นักศึกษาคิดค้นออกมาจำเป็นต้องแสดงออกมาได้อย่างเสรี เพราะไม่ควรปิดกั้นความเห็นและแสดงออกทางด้านวิชาการ

๑๑๖. หัวข้ออื่นน่าสนใจกว่าหรือเปล่า มันมีประโยชน์มากกว่า น้อยกว่าต่างกันอย่างไร ให้นักศึกษาไปทบทวนและหาหัวข้อใหม่ที่เปรียบเทียบความน่าสนใจและเนื้อหาสาระของแต่ละเรื่อง
๑๑๗. การจัดแสดงละครเป็นสิ่งที่ดี แต่ในโอกาสที่โรงเรียนจัดกิจกรรมวันวิชาการนี้ยังไม่เหมาะ
๑๑๘. ทำไมถึงใช้หัวข้อนี้ มีหัวข้ออื่นๆอีกไหม
๑๑๙. สิ่งที่นักเรียนเสนอมาเป็นสิ่งที่น่าสนใจ แต่ครูอาจบอกเหตุผลว่า เวลาไม่พอที่จะจัดกิจกรรม/ระยะเวลาในการแสดงใช้เวลามาก
๑๒๐. ให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นมาใหม่เรื่องหัวข้อที่จัดแสดงบอร์ดวิชาการ
๑๒๑. ก็น่าสนใจดี แต่ครูว่าเวลาอาจไม่พอ/ไม่มีเวลาเตรียมพอ ฯลฯ (บอกเหตุผล) ครูว่านักเรียนลองคิดวิธีอื่นๆไว้ก็ดีนะคะ
๑๒๒. บอกเหตุผล/ข้อจำกัด ของการที่คิดว่าไม่เหมาะสม จากนั้นให้นักเรียนคิดวิธีอื่น
๑๒๓. สิ่งที่เราไม่เห็นด้วยเพราะอะไร
๑๒๔. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจ
๑๒๕. นักเรียนครับ ครูเห็นด้วยกับความคิดของนักเรียน แต่ว่าเวลาที่เรามีอยู่อย่างจำกัดนั้นจะทำกิจกรรมทั้งหมดทันหรือไม่ ครูคิดว่ามันเป็นวันกิจกรรมทางวิชาการ เราควรที่จะรวมทั้งกิจกรรมและวิชาการเข้าด้วยกันจะดีกว่ามั๊ย?
๑๒๖. **เฉยๆ เพราะ** เป็นความคิดของนักเรียน ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิดแล้วค่อยประเมินจากผลงานของผู้ที่เข้าชมบอร์ด โดยอาจมีแบบสอบถามสั้นๆสัก2-3ข้อ แล้วประเมินผลงาน จากนั้นเรียกนักเรียนทั้งชั้นเข้ามาฟังสรุปผลกิจกรรมและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป
๑๒๗. ลองให้คิดกิจกรรมอื่นๆมาเปรียบเทียบ
๑๒๘. ให้ลองคิดหัวข้ออื่นๆเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา
๑๒๙. ให้นักเรียนแสดงเหตุผลของนักเรียน
๑๓๐. ครูขอเสนออีกแนวคิด ถ้านักเรียนฟัง 2 แนวแล้วลองตัดสินใจเลือกอีกที่
๑๓๑. แต่ครูเห็นว่า ...
๑๓๒. แล้วถ้าเป็นอย่างนี้ละ
๑๓๓. ถามว่า ทำไมนักเรียนจึงจัดกิจกรรมนั้นๆ แล้วกิจกรรมนั้นๆมีประโยชน์อย่างไร ซึ่งถ้านักเรียนได้พูดถึงข้อดี ข้อเสียอาจทำให้นักเรียนคิดได้ว่ามีกิจกรรมที่ดีกว่า รวมทั้งลองถามว่านักเรียนมีแนวคิดอื่นอีกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนลองพูด ซึ่งครูก็จะคอยแนะนำ (ปล.ครูต้อง

เปิดใจกว้างด้วย คือ ไม่เอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นหลัก แต่ถ้าเห็นว่าสิ่งที่นักเรียนทำ
ไม่ดีจึงทำตามวิธีดังกล่าว)

๑๓๔. ถามว่า ทำไมนักเรียนจึงจัดกิจกรรมนั้นๆ แล้วกิจกรรมนั้นๆมีประโยชน์อย่างไร ซึ่งถ้านัก
เรียนได้พูดถึงข้อดี ข้อเสียอาจทำให้นักเรียนคิดได้ว่ามีกิจกรรมที่ดีกว่า รวมทั้งลองถามว่า
นักเรียนมีแนวคิดอื่นอีกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนลองพูด ซึ่งครูก็จะคอยแนะนำ (ปล.ครูต้อง
เปิดใจกว้างด้วย คือ ไม่เอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นหลัก แต่ถ้าเห็นว่าสิ่งที่นักเรียนทำ
ไม่ดีจึงทำตามวิธีดังกล่าว)
๑๓๕. อยากให้บอกข้อดีและข้อเสียของการจัดแสดงละครด้วย เพราะการจัดละครนี้ต้องมีทั้งข้อ
ดีและข้อเสียด้วย
๑๓๖. ทำไมถึงเลือกหัวข้อนี้ (ต้องฟังเหตุผลของนักเรียนก่อน)
๑๓๗. ครูว่า ไม่น่ามีการจัดแสดงละครนะ เพราะ ... (บอกเหตุผล)
๑๓๘. ครูว่าหัวข้อบอร์ดนี้น่าจะเปลี่ยนเป็น (หัวข้อที่อาจารย์จะเสนอต่อนักเรียน) ครูว่าน่าจะดีกว่านะ
๑๓๙. โดยอธิบายให้ทราบถึงเหตุผลว่ามีเวลาจำกัดหรืออื่นๆ และให้นักเรียนเสนอกิจกรรมในรูปแบบ
แบบอื่น
๑๔๐. โดยถามถึงเหตุผลว่า ทำไมถึงอยากจะทำหัวข้อรายงานข้อนี้ และลองเสนอหัวข้ออื่นๆให้
นักเรียนดู โดยอธิบายเหตุผลของครูประกอบด้วย เช่น ระยะเวลาใกล้วันสำคัญทางศาสนาที่
น่าจะจัดบอร์ดให้เข้ากับโอกาสและเหตุการณ์ที่ใกล้จะเกิดขึ้น
๑๔๑. “คุณบอกอาจารย์ที่ว่า การจัดแสดงละครมีข้อดีอย่างไร” ฟังความเห็นของนักเรียน และ
บอกความเห็นของอาจารย์ให้นักเรียนฟังว่ามีส่วนใดที่ไม่เห็นด้วย ให้นักเรียนไปตัดสินใจ
อีกที
๑๔๒. “คุณคิดว่าหัวข้อ ... นี้จะหาข้อมูลได้ง่ายกว่าไหม อีกอย่างหัวข้อนี้กำลังเป็นที่สนใจของ
ทุกคนหรือคุณมีหัวข้ออื่นที่คิดไว้หรือเปล่า”
๑๔๓. ถ้าแสดงละคร มันจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการแต่งตัวสูงไหม และต้องมีเวลาซักซ้อมนาน
เกินไปไหม
๑๔๔. มีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจกว่าอีกไหม
๑๔๕. ในความเห็นของคุณ ครูคิดว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละครเพราะสถานที่ในการจัดไม่พอ
เพียง, ระยะเวลาไม่เหมาะสม ฯลฯ
๑๔๖. ในความเห็นของคุณ ครูคิดว่าหัวข้อนี้ยังไม่ค่อยดีนัก น่าจะเปลี่ยนเป็นหัวข้อใหม่
๑๔๗. “นักเรียนได้ปรึกษาเพื่อนรึยังคะ คนอื่นๆมีข้อเสนออย่างไรบ้าง?”

๑๔๘. “คุณคิดว่าที่นักเรียนเสนอมาก็ดี แต่ว่าลองดูหัวข้ออื่นอีกหลายๆอย่างดีมั๊ยคะ เพื่อจะได้มีตัวเลือกอื่นๆอีก”
๑๔๙. ความคิดของคุณดีทีเดียว แต่ว่าในงานวิชาการเราจำเป็นต้องเน้นด้านเนื้อหาสาระในเวลาที่กำลังจำกัด การแสดงละครก็ดี เรียกความสนใจผู้ชมได้มาก แต่ครูเกรงว่าเวลาจะไม่มากพอ (และถ้าเป็นงานกลุ่ม/งานห้อง นักเรียนควรกลับไปปรึกษาเพื่อนๆด้วย)
๑๕๐. ครูว่าเรายังมีหัวข้ออื่นๆที่น่าสนใจ คุณก็มีความสามารถที่จะทำได้ดีกว่านี้ และยังเป็นประโยชน์กับผู้เข้าชมงาน เราลองเลือกหัวข้ออื่นๆดีกว่าไหม (และถ้าเป็นงานกลุ่ม นักเรียนควรกลับไปปรึกษาเพื่อนๆด้วย)
๑๕๑. การจัดแสดงละครจะต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และใช้งบประมาณมาก ขอให้นักเรียนลองถามความคิดเห็นของเพื่อนๆก่อน
๑๕๒. แนะนำหัวข้ออื่นๆที่เกี่ยวข้องในงานวันวิชาการให้เหมาะสมกับงาน
๑๕๓. คุณคิดว่าเป็นความคิดที่ดี แต่ว่าการจัดแสดงละครนั้นต้องใช้เวลาเตรียมงานมาก อาจจะไม่ค่อยมีเวลาพอนะคะ
๑๕๔. ครูอยากให้นักเรียนลองพิจารณาหัวข้ออื่นๆบ้าง เพื่อจะได้แนวความคิดใหม่ๆ
๑๕๕. บอกถึงเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยนั้นไปเลยเพื่อความเข้าใจตรงกัน
๑๕๖. นักเรียนลองคิดหาหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับการจัดบอร์ดมาซัก 3 หัวข้อชิละ แล้วเดี๋ยวเรามาหาข้อสรุปกันว่าหัวข้อไหนจะน่าสนใจและดีที่สุด
๑๕๗. การจัดแสดงละครนั้นเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ แต่ครูคิดว่ามันไม่ค่อยเข้ากับกิจกรรมวิชาการนะ ลองคิดกิจกรรมอื่นๆอีกดีไหมคะ
๑๕๘. หัวข้อที่คุณนำเสนอเป็นหัวข้อที่น่าสนใจหัวข้อหนึ่ง แต่ครูว่ามันยังไม่ค่อยชัดเจน ลองคิดหัวข้อใหม่เพิ่มเติมอีกดีไหมคะ เพื่อว่าจะได้หัวข้อที่น่าสนใจมากกว่านี้อีกไ้คะ
๑๕๙. ก็ดีนะ แต่ครูคิดว่าถ้าหากมีกิจกรรม ... นักเรียนคิดว่าอย่างไร (เป็นการเสนอแนะให้นักเรียนคิด)
๑๖๐. ชี้แนะ แนะนำแนวทางในการจัดในรูปแบบต่างๆ
๑๖๑. กิจกรรมของนักเรียนก็น่าสนใจดีนะคะ แต่มันก็ยากเหมือนกันที่จะหาละครที่ถูกต้องทั้งครูและนักเรียนทุกคน ครูว่าเราจะลองหากิจกรรมอื่นไว้ด้วยดีมั๊ยคะ ครูว่า ... ก็ดีเหมือนกันนะ นักเรียนคิดว่ายังไง
๑๖๒. หัวข้อนี้ก็ที่น่าสนใจ แต่มันยังไม่ค่อยครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์การจัดบอร์ดครั้งนี้ เราลองมาช่วยกันคิดไว้อีกหลายๆหัวข้อดีมั๊ยคะ
๑๖๓. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

๑๖๔. **เฉยๆ เพราะ** เป็นสิทธิของนักเรียน
๑๖๕. ลองไปศึกษาดูซิว่าจะมีวิธีอื่นที่ดีกว่านี้ไหม?
๑๖๖. ยังมีหัวข้ออื่นๆอีกไหม?
๑๖๗. ละครมีคนแสดงกันมากแล้ว ครูว่าลองทำอย่างอื่นบ้างใหม่ เช่น ...
๑๖๘. ลองจัดแบบนี้ดีไหมเพื่อว่าจะดี
๑๖๙. นักเรียนน่าจะทำรูปแบบอื่นบ้างเพราะเท่าที่ครูรู้มามีคนจัดแสดงละครกันมากเลย ควรจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น ...
๑๗๐. นักเรียนลองเลือกแบบจัดใหม่ซิแล้วมาช่วยกันดูอีกครั้งน่าจะดี
๑๗๑. ให้นักเรียนผู้นั้นบอกถึงเหตุผลในการจัดแสดงละคร และบอกถึงเหตุผลของตัวเราที่คัดค้านให้นักเรียนเข้าใจ
๑๗๒. ให้นักเรียนผู้นั้นบอกถึงเหตุผลในการเลือกหัวข้อจัดบอร์ด และบอกถึงเหตุผลของตัวเราที่คัดค้านให้นักเรียนเข้าใจ
๑๗๓. อยากจะให้นักเรียนลองคิดดูให้ดีขึ้นหน่อย และที่สำคัญอยากให้ฟังความคิดเห็นจากเพื่อนๆและคิดถึงแผนการที่จะทำว่าจะมีปัญหาหรือไม่ ค่อยๆคิดแล้วมาปรึกษาใหม่จะครับ
๑๗๔. นักเรียนครับ สิ่งนี้นักเรียนคิดก็ดีนะครับ แต่ถ้าเป็นเรื่องนี้จะดีไหมครับลองคิดดูจะปรึกษากับเพื่อนๆก่อนก็จะดีนะครับ
๑๗๕. ครูอยากให้นักเรียนดูว่าเนื้อเรื่องของละครที่จะแสดงนั้นมีสาระที่สอดคล้องกับกิจกรรมวันวิชาการหรือไม่ ถ้าหากว่าไม่มีครูอยากให้นักเรียนคิดว่าควรจะแสดงหรือไม่
๑๗๖. หัวข้อที่หนูจะจัดแสดงบอร์ดในงานวิชาการนี้ยังมีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจอีกไหม หนูลองช่วยคิดกับเพื่อนในชั้นดูเผื่อจะมีหัวข้ออื่นที่หนูและเพื่อนเห็นว่าดีกว่าหัวข้อนี้
๑๗๗. จริงๆกิจกรรมที่นักเรียนจัดนั้นก็ดี แต่ครูคิดว่าการจัดแสดงละครจะมีปัญหาอะไรหรือเปล่า
๑๗๘. เสนอหัวข้ออื่นๆให้นักเรียนเลือก
๑๗๙. ครูไม่เห็นด้วย พร้อมบอกเหตุผล
๑๘๐. ครูคิดว่านักเรียนควรทำหัวข้ออื่นจะดีกว่าไหม ที่น่าสนใจมีหลายหัวข้อ เช่น ...
๑๘๑. ให้เหตุผลและข้อคิดพร้อมข้อเสนอแนะที่ไม่เหมาะสมกับการจัดแสดงละคร
๑๘๒. ให้เหตุผลและข้อคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะกับหัวข้อที่ควรจะทำและให้สอดคล้องกับวันวิชาการ

๑๘๓. การจัดแสดงละครไม่ใช่่ง่าย จะสื่ออย่างไรให้ผู้ชมสนใจ ระยะเวลาจึงมีความสำคัญมาก ถ้านานไปก็น่าเบื่อ นักเรียนลองหาอย่างอื่นแทนดีกว่ามั้ง
๑๘๔. สิ่งที่ไม่เหมาะสมของหัวข้อนี้คืออะไร ...
๑๘๕. เราสามารถมความคิดเพิ่มเติม เพื่อมีอะไรน่าสนใจและดีที่สุดและเราสามารถช่วยกันเลือกจะได้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่
๑๘๖. มาช่วยกันระดมความคิดแล้วเลือกให้workที่ดีที่สุดดีกว่า
๑๘๗. กิจกรรมวันวิชาการนี้ หากจะจัดกิจกรรมอื่นแทนการแสดงละคร นักเรียนจะเสนอกิจกรรมใดบ้าง
๑๘๘. ลองเสนอหัวข้ออื่นแล้วมาพิจารณากันอีกครั้ง
๑๘๙. ยกตัวอย่างที่อื่นๆที่ประสบปัญหาหรือการจัดการจัดการแสดงละครในปีก่อนๆนั้นมีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนทราบปัญหาที่เคยเกิดมาแล้ว
๑๙๐. สิ่งที่เราไม่เห็นด้วยคืออะไร แล้วถามต่อนักเรียนว่าคิดอย่างไร
๑๙๑. ความคิดของนักเรียนดี แต่ครูคิดว่าเรามีกิจกรรมวันวิชาการมาก เวลาจะไม่เพียงพอ ขอให้เป็นโอกาสหน้านะคะ
๑๙๒. ครูว่าหัวข้อที่จะจัดบอร์ดนั้นมีหลายเรื่อง ให้นักเรียนลองคิดดูว่ามีเรื่องใดน่าสนใจอีก
๑๙๓. นักเรียนคิดว่าจะจัดกิจกรรมอะไรที่ดีกว่าการจัดแสดงละครหรือเปล่า
๑๙๔. มีหัวข้ออื่นที่ดีกว่านี้หรือเปล่า
๑๙๕. สำหรับครูนั้นไม่เห็นด้วย พร้อมให้เหตุผลแต่ถ้านักเรียนและคณะกรรมการคนอื่นๆเห็นด้วย ครูก็ไม่ขัดข้อง
๑๙๖. ให้เหตุผลว่าหัวข้อที่นักเรียนเสนอมานั้นไม่เหมาะสม ควรหาหัวข้อใหม่หรือปรับปรุงหัวข้อเดิม
๑๙๗. ทำไมถึงอยากจัด มีวัตถุประสงค์อะไร แล้วหาข้อลบล้างเพื่อให้นักเรียนเห็นคล้อยตามที่เราคิด แล้วปรึกษาพร้อมกัน
๑๙๘. หัวข้อนี้อาจไม่เหมาะ ลองมองให้กว้างกว่านี้
๑๙๙. ความคิดของเธอนั้นดี แต่มันไม่เหมาะสมกับงานที่เป็นทางการของโรงเรียนในครั้งนี้
๒๐๐. ความคิดของเธอนั้นดี แต่มันไม่เหมาะสมกับงานที่เป็นทางการของโรงเรียนในครั้งนี้

- มีบุคคลที่สาม

๑. “เพราะเหตุใดนักเรียนจึงอยากให้มีการจัดแสดงละคร” เมื่อนักเรียนให้เหตุผลมา ครูจึงบอกเหตุผลที่ครูไม่เห็นด้วยแล้วร่วมกันหาข้อสรุป
๒. ถามเหตุผลนักเรียน หลังจากนั้นครูชี้แจงเหตุผลของครูแล้วร่วมกันหาข้อสรุป
๓. ลองให้นักเรียนเสนอความคิดให้เสร็จก่อน ถ้าไม่ชอบและไม่เห็นด้วยส่วนไหนก็อาจจะแนะทางเลือกเพิ่มเติมให้นักเรียนแล้วให้เขาคิดเอง
๔. เพราะอะไรจึงเลือกหัวข้อนี้ (ฟังเหตุผลก่อน ถ้าเหตุผลดีเราก็น่าจะยอมรับได้) ถ้าเหตุผลไม่ดีพออาจจะแนะแนวทางให้เลือกเพิ่มขึ้นแล้วให้เขาคิดเอง
๕. เป็นสิ่งที่ดีเหมาะกับงานของเรา แต่เราไม่ได้เตรียมการในสิ่งนี้ไว้ เช่น งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ
๖. ครูคิดว่า ... (ให้เหตุผลกับนักเรียน) มีหัวข้ออื่นอีกหรือเปล่า
๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ ร่วมเสนอแนวคิดหรือรูปแบบนำเสนออื่นๆ โดยอาจารย์อาจเสริมแนวคิดด้านวิชาการและเน้นการประหยัดหรือรูปแบบที่น่าสนใจ
๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ ร่วมเสนอแนวคิดเพิ่มเติม และให้ลงความเห็นร่วมกันเพื่อให้นักเรียนทำเป็นทีม โดยอาจารย์ให้คำปรึกษา
๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความคิดเห็นโดยรวมจากนักเรียนคนอื่นๆ เกี่ยวกับการจัด กิจกรรม แล้วนำมาเป็นตัวเลือกเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพิ่มเติม
๑๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความคิดเห็นโดยรวมจากนักเรียนคนอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดแสดงบอร์ด แล้วนำมาเป็นตัวเลือกเพิ่มเติมที่หลากหลายในการจัดแสดงบอร์ดเพิ่มเติม
๑๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันออกความคิดพร้อมทั้งบอกเหตุผลและช่วยกันลงคะแนนเสียงว่าแบบไหนดีที่สุด
๑๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันออกความคิดพร้อมทั้งบอกเหตุผลและช่วยกันลงคะแนนเสียงว่าแบบไหนดีที่สุด
๑๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกมาคุยเป็นการส่วนตัว
๑๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกมาคุยเป็นการส่วนตัว
๑๕. ขอทราบเหตุผลแล้วนำมาพิจารณาอีกครั้ง
๑๖. ให้นักเรียนนำเสนอหัวข้อใหม่มาเพื่อพิจารณาดูก่อนแล้วจึงตัดสินใจใหม่
๑๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่าควรจัดการแสดงละครหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร

๑๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือหัวข้อ แล้วช่วยกันลงคะแนน / ยกมือเลือกหัวข้อที่เหมาะสมที่สุด
๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** นักเรียนคนใดมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดแสดงละครให้ช่วยกันอภิปราย แล้วครูค่อยสรุปความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูไว้ตอนท้ายที่เด็กออกมาสรุป
๒๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** นักเรียนคนใดที่สนับสนุนหัวข้อที่จะจัดบอร์ดนี้และนักเรียนคนใดไม่เห็นด้วย พร้อมถามความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมด เพราะเจ้าตัวจะได้เกิดการยอมรับในส่วนรวมมากขึ้น
๒๑. เพื่อนๆ ช่วยกันเสนอกิจกรรมอื่นๆ ให้ครูฟัง เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่น่าสนใจกว่านี้ จะได้เลือก
โงะ
๒๒. หัวข้อของหนูน่าสนใจพอใช้ แต่ครูคิดว่าน่าจะมีหัวข้ออื่นๆ ที่น่าสนใจกว่านี้ ลองไปคิดดูใหม่ดีไหมคะ
๒๓. “นักเรียนคนอื่นมีความเห็นอย่างไรบ้างกับความคิดนี้” “ถ้าเราจัดแสดงละคร วิธีการจะเป็นอย่างไร จะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ลองช่วยกันสรุป”
๒๔. “นักเรียนคนอื่นมีความเห็นอย่างไรกับหัวข้อนี้” “มีเรื่องใดที่เหมาะสมกว่านี้อีกไหม เช่น ...” “ข้อดี ... ข้อเสียของหัวข้อนี้คืออะไร...?”
๒๕. รอจนนักเรียนพูดจบ แล้วถามถึงเหตุผลที่เขาอยากจัดแสดงละคร จากนั้นจึงพูดว่า “เธอมีความเห็นอย่างไรถ้าครูจะบอกว่างานวิชาการควรเน้นทางด้านเกี่ยวกับวิชาการ การแสดงละครเป็นคนละแนวกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้ ถ้าเป็นงานคริสต์มาสหรืองานปีใหม่จะเหมาะสมมาก
๒๖. **เฉยๆ เพราะ** สิ่งที่ทำเป็นประโยชน์
๒๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ปรีक्षाกันทั้งห้อง แล้วสรุปการตัดสินใจ อาจจะมีหรือไม่ได้
๒๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้มีการปรึกษากัน
๒๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนช่วยกันเสนอกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม
๓๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้ช่วยกันเสนอหัวข้ออื่นๆ
๓๑. ฟังนักเรียนพูดจบก่อน แล้วจึงถามเหตุผล
๓๒. ฟังนักเรียนพูดจบก่อน แล้วจึงถามเหตุผล
๓๓. ให้ลองถามคนอื่นๆ ดูด้วยว่าคนส่วนใหญ่เห็นสมควรจัดหรือไม่
๓๔. มีหัวข้ออื่นที่คิดว่าน่าสนใจจะจัดแสดงอีกหรือไม่

๓๕. อาจารย์เห็นว่าไม่ควรมีการจัดแสดงละคร เพราะ ... (เหตุผล) นักศึกษาของเสนอแนวคิดอื่นจะดีกว่า
๓๖. อาจารย์เห็นว่าหัวข้อนี้ไม่เหมาะสมนะ น.ศ.ของเสนอแนวคิด / หัวข้ออื่นๆ หรือนักศึกษา มีเหตุผลใดในการจัดบอร์ดจงอธิบาย
๓๗. หาเหตุผลที่ดีกว่านี้มาพูดกับนักศึกษา
๓๘. นักศึกษาคะ หัวข้อที่จะนำมาจัดแสดงน่าจะเป็นหัวข้ออื่นที่เหมาะสมกว่านี้คะ
๓๙. การแสดงละครก็ดีนะคะ แต่ครูว่าน่าจะมีอะไรที่เข้าท่าเข้าที่มากกว่านี้ นักศึกษาคิดว่ายัง ไงคะ
๔๐. ไม่เห็นด้วย
๔๑. เราจะใช้การแสดงละครเป็นการจัดกิจกรรมหรือครับ นักศึกษาไม่ลองคิดหากิจกรรมอื่น มาแทนบ้างหรือครับ
๔๒. นักศึกษาครับ หัวข้อที่นักศึกษาเสนอก็คือดีครับ แต่นักศึกษาไม่ลองหาหัวข้ออื่นที่เหมาะสมกว่านี้ดูหรือครับ
๔๓. นักศึกษาครับ การจัดแสดงละครครั้งนี้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมหรือเปล่าครับ
๔๔. ไม่ลองคิดดูใหม่หรือครับ กับหัวข้อที่นักศึกษาให้มา
๔๕. การจัดกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษาว่าการแสดงละครที่นักศึกษาเสนอเมื่อก็เข้ากันหรือเปล่าครับ
๔๖. นักศึกษาครับ หัวข้อเมื่อที่นักศึกษาเสนอ ผมไม่เห็นด้วย ผมอยากให้นักศึกษาคิดดูในหัวข้อนี้ใหม่ครับ
๔๗. เธอคิดว่าจะทำละครเรื่องอะไร แล้วมันจะออกมาดีหรือเปล่า
๔๘. หัวข้อที่นักศึกษาพูดเกี่ยวข้องกับ การจัดแสดงบอร์ดนี้หรือเปล่าครับ
๔๙. หากิจกรรมที่น่าสนใจมาเสนอนักศึกษา
๕๐. หัวข้อนี้ก็นะคะ แต่น่าจะมีหัวข้อที่ดีกว่านะคะ
๕๑. เพื่อนเธอจะทำอย่างอื่น เธอลองปรึกษาดูนะ
๕๒. หัวข้อนี้ครูว่าแคบเกินไปนะคะ
๕๓. ใครมีกิจกรรมที่น่าสนใจอื่นๆเสนอหรือไม่
๕๔. ใครมีหัวข้ออย่างอื่นเสนอหรือไม่
๕๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้มีการโหวต แสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุป
๕๖. หัวข้อที่นักเรียนนำมาเสนอเป็นแนวทางที่ดี แต่ผมเห็นทางเลือกอื่นๆที่น่าสนใจซึ่งจะให้ นักเรียนไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

๕๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ เสนอความคิดเห็น แล้วถามความเห็นส่วนรวม
๕๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองถามความเห็นของคนอื่นๆ
๕๙. เธอลองปรึกษากับเพื่อนดูก่อนว่าใครมีความคิดเห็นที่น่าสนใจกว่านี้ไหม
๖๐. หัวข้อนี้อาจจะซ้ำกับเพื่อนในห้องนะคะ
๖๑. เสนอแนะให้ได้หลายๆแง่มุม หลายๆอย่าง ให้นักเรียนลองปรึกษากันดู
๖๒. กิจกรรมวันวิชาการไม่น่าจะมีการแสดงละคร โดยพูดชี้แจงให้ทุกคนเข้าใจ
๖๓. เราน่าจะลองหากิจกรรมอื่นดูนะคะ อาจจะมีกิจกรรมอื่นที่ดีกว่านี้ก็ได้นะ
๖๔. หาหัวข้ออื่นมาเสนอกับนักศึกษา
๖๕. นักศึกษารับการแสดงละครในครั้งนี้ อาจจะยังไม่เหมาะสมนะครับ น่าจะหาการจัดกิจกรรมอื่นดูนะครับ
๖๖. หัวข้อนี้อาจจะไม่ดีนะครับ เราน่าจะมีหัวข้อที่ดีกว่านี้อีกนะครับ
๖๗. คนอื่นว่าไง ดีไหม เห็นด้วยหรือเห็นต่าง
๖๘. ไหน คนอื่นลองช่วยแสดงความคิดเห็นชี้ว่าหัวข้อนี้เป็นไงบ้าง
๖๙. **เฉยๆ เพราะ** เรื่องของนักเรียน
๗๐. **เฉยๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนตัดสินใจเอง
๗๑. **เฉยๆ เพราะ** ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
๗๒. ทำให้ไม่ถึงจะทำหัวข้อนี้
๗๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** จัดให้นักเรียนทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมวันวิชาการโดยเราจะเป็นผู้สรุปกิจกรรมที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด
๗๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** จัดให้นักเรียนทุกคนร่วมกันเสนอหัวข้อการแสดงบอร์ดที่เหมาะสมและเป็นไปได้โดยเราจะเป็นผู้สรุปหัวข้อที่น่าจะเป็นประโยชน์และอยู่ในความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่
๗๕. หนูเสนอให้จัดแสดงละครก็เป็นความคิดที่สร้างสรรค์ดี แต่ครูคิดว่าเอาไว้จัดในงาน ... ที่ จะถึงคราวหน้าดีมัย ครั้งนี้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ ... ก่อนแล้วกัน แล้วเพื่อนๆคนอื่นว่ายังไง
๗๖. รอจนนักเรียนพูดจบ แล้วพูดกับนักเรียนด้วยเสียงเบาๆว่า “ตามหัวข้อที่เธอเสนอมานั้น นับว่ามีความน่าสนใจ แต่เป็นหัวข้อที่ง่ายเกินไปสำหรับระดับชั้นของเธอ จะดีกว่าไหมถ้า จะลองหาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของเธอ”
๗๗. นักเรียนคนอื่นมีใครจะเสนอให้มีกิจกรรมนอกเหนือไปกว่านี้ไหม ลองเสนอให้ครูดูซิ

๗๘. ครูยังไม่เข้าใจรายละเอียดของบอร์ดที่จะนำมาเสนอให้นักเรียนอธิบายให้เพื่อนและครูฟังให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ในตอนแรกนี้ครูยังไม่เห็นด้วย
๗๙. **เฉยๆ เพราะ** นักเรียนอาจขาดความมั่นใจ
๘๐. ควรหาหัวข้อใหม่มาแทน
๘๑. การแสดงละครที่ดีดึงดูดความสนใจ แต่ถ้าการซ้อมไม่เพียงพอ การสื่อความหมายอาจผิดเป้าหมายที่ตั้งไว้
๘๒. ให้เพื่อนนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี ข้อเสียในหัวข้อที่นำเสนอ
๘๓. ให้นักเรียนไปพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการกับละคร และเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาด้วย แล้วค่อยตัดสินใจว่าควรจะทำอย่างไร
๘๔. **เฉยๆ เพราะ** ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด พิจารณาและตัดสินใจเอง เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ได้เสียหายอะไร
๘๕. ให้นักเรียนไปพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและระยะเวลาในการแสดง แล้วค่อยตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร
๘๖. **เฉยๆ เพราะ** ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด และตัดสินใจเอง
๘๗. การจัดแสดงละครก็เป็นการดี แต่ทั้งนี้เราต้องพิจารณาเรื่องที่สอดคล้องกับการให้ความรู้ทางวิชาการด้วย
๘๘. **เฉยๆ เพราะ** เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด แสดงความสามารถที่ถูกต้อง ยึดถือนักเรียนเป็นสำคัญ
๘๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นช่วยแสดงความคิดเห็นด้วย
๙๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดกับหัวข้อใหม่ที่นักเรียนเสนอ และหาข้อยุติว่าควรจะจัดหัวข้อใด
๙๑. นักเรียนควรทบทวนให้ดีกว่าควรจะมีการแสดงละครหรือไม่
๙๒. ให้นักเรียนทบทวนดูให้ดีกว่าหัวข้อนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับรายละเอียดที่ใช้ในการจัดบอร์ดหรือไม่
๙๓. ให้นักเรียนคิดทบทวนดูใหม่ว่าควรจะมีการจัดแสดงละครหรือไม่
๙๔. ให้นักเรียนทบทวนดูให้ดีกว่าหัวข้อนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับรายละเอียดที่ใช้ในการจัดบอร์ดหรือไม่
๙๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาเวลาคูกับนักเรียนคนเดียวและแนะนำสิ่งที่ครูเห็นสมควร

๙๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** หาเวลาคุยกับนักเรียนคนเดียวและแนะนำหัวข้อที่ครูเห็นสมควร
๙๗. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** โดยการให้นักเรียนคนอื่นๆมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย
๙๘. ถามความคิดนักเรียนคนอื่นสมควรจัดบอร์ดหรือไม่
๙๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** สอบถามความคิดเห็นและการสนับสนุนจากกลุ่ม
๑๐๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** สอบถามความคิดเห็นและการสนับสนุนจากกลุ่ม
๑๐๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** จัดให้นักเรียนได้มีการอภิปรายเสนอความคิดเห็นและเหตุผลในการจัดกิจกรรมเพื่อความเหมาะสมกับวันวิชาการ
๑๐๒. **เฉยๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่
๑๐๓. สิ่งที่เสนอมานั้นน่าสนใจ แต่อาจจะเหมาะกับงานอีกลักษณะหนึ่ง แต่ถ้าเป็นงานลักษณะนี้น่าจะจัดลักษณะแนวนี้ ... ลองช่วยคิดเพิ่มให้อีกซี จะจัดแบบไหนได้อีกบ้าง ฯลฯ (ใช้วิธีแบ่งรับแบ่งสู้ + ผลักดันความคิดใหม่)
๑๐๔. สิ่งที่เสนอมานั้นน่าสนใจ แต่อาจจะเหมาะกับงานอีกลักษณะหนึ่ง แต่ถ้าเป็นงานลักษณะนี้น่าจะจัดลักษณะแนวนี้ ... ลองช่วยคิดเพิ่มให้อีกซี จะจัดแบบไหนได้อีกบ้าง ฯลฯ (ใช้วิธีแบ่งรับแบ่งสู้ + ผลักดันความคิดใหม่)
๑๐๕. อธิบายถึงสาเหตุว่าไม่เห็นด้วยเพราะอะไร ซึ่งให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น
๑๐๖. อธิบายถึงทางเลือกอื่นๆที่น่าสนใจกว่า
๑๐๗. เพื่อนๆคนอื่นๆเห็นว่าอย่างไร
๑๐๘. ปรับหัวข้อการแสดงบอร์ดให้น่าสนใจกว่านี้
๑๐๙. มีกิจกรรมหลายประเภท ควรจะดูว่าอย่างไรเหมาะสม และทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันและความสนใจของคนหมู่มากและประโยชน์ที่จะได้รับ
๑๑๐. การพิจารณาหัวข้อต้องดูว่าได้ประโยชน์อะไร และนำมาใช้ประโยชน์อะไรได้บ้างถ้าจะจัดขึ้นมา แล้วทั้งผู้บริโภครู้ ทำได้อะไร
๑๑๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความเห็นจากนักเรียนคนอื่น
๑๑๒. **เฉยๆ เพราะ** ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
๑๑๓. **เฉยๆ เพราะ** ให้เป็นความคิดเห็นของนักเรียน ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น
๑๑๔. ให้เธอไปนำข้อมูลมาเพิ่มเติม แล้วจะได้พิจารณาด้วยกันว่าจะเอาอย่างไร
๑๑๕. **เฉยๆ เพราะ** การแสดงความเห็นทางวิชาการเป็นความคิดเสรี ไม่ควรปิดกั้น

๑๑๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้หาหัวข้ออื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกและให้เพื่อนๆ vote หัวข้อที่คิดว่าน่าสนใจมาดำเนินการจัดบอร์ด
๑๑๗. การจัดแสดงละครน่าจะไม่เหมาะสมกับงานครั้งนี้ พร้อมให้เหตุผลไปด้วย
๑๑๘. หัวข้อที่จะจัดแสดงบอร์ดในงานนี้ไม่น่าจะเกี่ยวกับหัวข้อนี้ พร้อมให้เหตุผลไปด้วย
๑๑๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เตือนให้นักเรียนไปพบครูเป็นการส่วนตัว บอกเหตุผลที่ครูไม่เห็นด้วย
๑๒๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** สบสายตากับนักเรียนคนนั้น ให้เดินตามไปที่ห้องพักครู และพูดคุยเป็นการส่วนตัว
๑๒๑. ก็น่าสนใจดี แต่ครูว่า ... บอกเหตุผลที่เห็นว่าไม่เหมาะสม นักเรียนมีวิธีอื่นๆ ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดที่มีอยู่ไหมคะ
๑๒๒. ก็น่าสนใจดี แต่บอกเหตุผลที่คิดว่าไม่เหมาะสม นักเรียนมีวิธีอื่นๆ ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดที่มีอยู่อีกหรือเปล่าคะ ช่วยกันคิดซิคะ
๑๒๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ใ้มาพบหลังจากนี้
๑๒๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ใ้มาพบหลังจากนี้
๑๒๕. **เฉยๆ เพราะ** เป็นความคิดของนักเรียน แต่ขอดูเนื้อหาของละครเพื่อปรับให้เข้ากับเนื้อหาทางวิชาการที่ต้องการนำเสนอ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจและได้ความรู้ในเวลาเดียวกัน
๑๒๖. **เฉยๆ เพราะ** เป็นความคิดของนักเรียน ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิดแล้วค่อยประเมินจากผลงานของผู้ที่เข้าชมบอร์ด โดยอาจมีแบบสอบถามสั้นๆ สัก 2-3 ข้อ แล้วประเมินผลงาน จากนั้นเรียกนักเรียนทั้งชั้นเข้ามาฟังสรุปผลกิจกรรมและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป
๑๒๗. ลองให้คิดกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม
๑๒๘. ลองให้คิดหัวข้ออื่นเพิ่มเติม
๑๒๙. **เฉยๆ เพราะ** ต้องการให้อิสระในการทำงานของนักเรียนเพื่อให้เป็นประสบการณ์ของนักเรียนเอง
๑๓๐. ลอง vote เพื่อความยุติธรรม
๑๓๑. แล้วถ้าเป็น ... ละ
๑๓๒. แล้วถ้าเป็น ... ละ
๑๓๓. ถามว่า ทำไมนักเรียนจึงจัดกิจกรรมนั้นๆ แล้วกิจกรรมนั้นมีประโยชน์อย่างไร ซึ่งถ้านักเรียนได้พูดถึงข้อดี ข้อเสียอาจทำให้นักเรียนคิดได้ว่ามีกิจกรรมที่ดีกว่า รวมทั้งลองถามว่านักเรียนมีแนวคิดอื่นอีกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนลองพูด ซึ่งครูก็จะคอยแนะนำ (ปล.ครูต้อง

เปิดใจกว้างด้วย คือ ไม่เอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นหลัก แต่ถ้าเห็นว่าสิ่งที่นักเรียนทำ
ไม่ดีจึงทำตามวิธีดังกล่าว)

๑๓๔. ถามว่า ทำไมนักเรียนจึงจัดกิจกรรมนั้นๆ แล้วกิจกรรมนั้นมีประโยชน์อย่างไร ซึ่งถ้านัก
เรียนได้พูดถึงข้อดี ข้อเสียอาจทำให้นักเรียนคิดได้ว่ามีกิจกรรมที่ดีกว่า รวมทั้งลองถามว่า
นักเรียนมีแนวคิดอื่นอีกหรือไม่ แล้วให้นักเรียนลองพูด ซึ่งครูก็จะคอยแนะนำ (ปล.ครูต้อง
เปิดใจกว้างด้วย คือ ไม่เอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นหลัก แต่ถ้าเห็นว่าสิ่งที่นักเรียนทำ
ไม่ดีจึงทำตามวิธีดังกล่าว)
๑๓๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ถามนักเรียนคนอื่นๆว่าใครมีความคิดเห็นอย่างไร
๑๓๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นช่วยกันเสนอความคิดด้วย และให้ร่วมกัน
โหวต
๑๓๗. ครูว่าไม่น่ามีการจัดแสดงละครนะ เพราะ ... (เหตุผล)
๑๓๘. ครูว่าหัวข้อบอร์ดนี้น่าจะเปลี่ยนเป็น (หัวข้อที่อาจารย์จะเสนอต่อนักเรียน) ครูว่าน่าจะดี
กว่านะ
๑๓๙. โดยอธิบายเหตุผลให้เข้าใจ เช่น ใกล้สอบเวลามีจำกัด อาจจะเสนอให้ทำกิจกรรมในรูป
แบบอื่น
๑๔๐. แต่จะใช้การพูดโดยที่ไม่ใช้คำว่าไม่ให้ทำหรือไม่เห็นด้วย หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็น
แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นๆ
๑๔๑. คุณบอกข้อดีของการจัดแสดงละครกับอาจารย์สิ แล้วถ้าเพื่อนๆคนอื่นมีความคิดเห็น
อย่างไรก็ช่วยกันคิดด้วย กิจกรรมวันวิชาการของพวกเราจะได้ประสบความสำเร็จ”
๑๔๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนช่วยกันคิดเป็นส่วนรวม พร้อมเสนอความคิด
เห็นร่วมกัน
๑๔๓. **เฉยๆ เพราะ** ต้องการฝึกให้ทำงานเป็นทีม และตัดสินใจด้วยเสียงมติส่วนใหญ่
๑๔๔. **เฉยๆ เพราะ** ต้องการฝึกให้ทำงานเป็นทีม และตัดสินใจด้วยเสียงมติส่วนใหญ่
๑๔๕. ในความเห็นของครู ครูคิดว่าน่าจะจัดการแสดงอย่างอื่นที่น่าสนใจกว่านี้ค่ะ
๑๔๖. ในความเห็นของครู ครูคิดว่ามีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจมากกว่านี้ค่ะ
๑๔๗. “นักเรียนลองดูกิจกรรมอื่นๆหลายๆอย่าง และปรึกษาเพื่อนๆมาแล้ววียังคะ ครูว่าลองดู
หลายๆอย่างดีมั๊ยคะ?”
๑๔๘. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** เรียกนักเรียนมาเสนอความคิดที่หลัง
๑๔๙. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** งานลักษณะนี้เป็นงานส่วนรวมควรให้นักเรียนคนอื่นๆได้
แสดงความคิดเห็นด้วย หรือลองมติกันว่าจะทำอย่างไร

๑๕๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** งานลักษณะนี้เป็นงานส่วนรวมควรให้นักเรียนคนอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็นด้วย หรือลงมติกันว่าจะทำอย่างไร
๑๕๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็นโดยเปรียบเทียบข้อดีและไม่ดี แล้วให้นักเรียนร่วมกันตัดสินใจ
๑๕๒. สิ่งที่นักเรียนเสนอมากก็น่าสนใจดีนะ แต่ไม่ค่อยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้ ครูว่าน่าจะใช้ในครั้งต่อไปอาจจะได้รับความคิดเห็น
๑๕๓. **เฉยๆ เพราะ** อยากให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเอง
๑๕๔. **เฉยๆ เพราะ** ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นกันเอง
๑๕๕. คนอื่นๆ ช่วยกันเสนอความคิดซิคะ ใครคิดว่ามีกิจกรรมอะไรที่น่าสนใจบ้าง แล้วเดี๋ยวเรามาช่วยกันดูว่าเราจะทำกิจกรรมอะไรกันดี ส่วนเรื่องการแสดงละคร เรามาช่วยกันหาจุดดีจุดด้อยกัน จะได้ร่วมกันพิจารณาว่าเราจะจัดละครกันด้วยดีหรือไม่
๑๕๖. เรามาช่วยกันหาจุดสำคัญของหัวข้อ ... ซิคะ หรือใครมีความคิดอื่นจะเสนอ ขอให้ช่วยกันเสนอมา จะได้ช่วยกันคิดซิว่า เราน่าจะจัดบอร์ดเรื่องอะไรดีที่สุด
๑๕๗. ให้นักเรียนช่วยกันโหวตเสียงการจัดแสดงละคร แล้วครูช่วยพูดเพิ่มเติมว่าทำไมจึงไม่อยากจะจัดการแสดงละครในกิจกรรมวันวิชาการ
๑๕๘. หัวข้อที่คุณนำเสนอก็เป็นหัวข้อที่น่าสนใจนะ แต่ลองคิดเพิ่มเติมอีกซิคะ เพื่อว่าจะได้หัวข้อที่น่าสนใจกว่านี้อีก
๑๕๙. ใครอยากจัดละครยกมือขึ้น
๑๖๐. มันน่าจะมีวิธีการที่น่าสนใจอีกนะ ลองคิดดูอีกทีสิ
๑๖๑. vote เสียงนักเรียนทั้งหมดใจห้องว่าสนใจให้มีการแสดงละครหรือไม่ แล้วเสนอความคิดเห็นของตัวเองด้วย แล้วให้นักเรียน vote กัน เปรียบเทียบดู
๑๖๒. เสนอหัวข้อที่ครูสนใจและเห็นว่าดี แล้วให้นักเรียน vote กันระหว่าง 2 หัวข้อนั้น
๑๖๓. แสดงเหตุผลให้นักเรียนคนนั้นและคนอื่นๆ เข้าใจ และรับฟังเหตุผลนักเรียนด้วย
๑๖๔. แสดงเหตุผลที่ถูกต้องให้นักเรียนเข้าใจทั่วทุกคน โดยไม่ประณามนักเรียนคนนั้น
๑๖๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนคนอื่นๆ ช่วยเสนอแนวทางอื่นๆ
๑๖๖. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** พูดกับนักเรียนทั้งหมดให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อหาข้อสรุป
๑๖๗. ละครมีคนแสดงกันมากแล้ว ลองจัดกิจกรรมอื่นดูใหม่ คิดดูให้ดีๆ
๑๖๘. เรามีวิธีจัดแบบอื่นอีกเยอะ ลองแบบนี้ดูใหม่
๑๖๙. นักเรียนช่วยกันคิดการจัดอย่างอื่นบ้างเพราะการแสดงละครมีบ่อยมาก

๑๗๐. การจัดบอร์ดมีวิธีการจัดตั้งมากมายลองช่วยกันคิดมาคนละหลายๆแบบแล้วมาสรุปกันอีกครั้ง
๑๗๑. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความเห็นจากนักเรียนคนอื่นๆ
๑๗๒. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ขอความเห็นจากนักเรียนคนอื่นๆ
๑๗๓. สิ่งที่นักเรียนเสนอก็คืออะไร เพื่อนๆเห็นว่าเป็นอย่างไร ลองช่วยกันหาข้อดี ข้อเสียแล้วค่อยตัดสินใจดีไหมครับ
๑๗๔. นักเรียนมาช่วยกันคิดนะครับว่าที่เพื่อนๆเสนอมา ข้อดีมีอะไรบ้างและจะมีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีไหนที่จะดีกว่านี้หรือไม่ นักเรียนที่เสนอก็คือช่วยคิดด้วยนะครับ แล้วเรามาตัดสินใจกันอีกครั้งดีไหมครับ
๑๗๕. นักเรียนทุกคนช่วยกันคิดว่าถ้าจะมีการแสดงละคร ควรจะเป็นเรื่องอะไรและเนื้อหาสาระควรจะเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะที่จะแสดงในวันวิชาการ นอกจากนี้ใครจะเป็นผู้เขียนบท กำกับการแสดง และผู้เล่น สิ่งเหล่านี้นักเรียนมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน เพราะต้องใช้เวลาในการเตรียมการมากทีเดียว
๑๗๖. หัวข้อที่นักเรียนอยากจะทำแสดงบอร์ดนั้น นักเรียนมีข้อมูลภาพและเอกสารต่างๆเพียงพอหรือไม่ นอกจากหัวข้อนี้แล้วมีหัวข้ออื่นที่น่าสนใจลองศึกษาดูดีไหม
๑๗๗. การจัดแสดงละครครูก็น่าดีนะ แต่นักเรียนลองนึกดูซิว่ามีกิจกรรมอื่นๆอีกไหมที่เหมาะสมกว่า
๑๗๘. หัวข้อที่นักเรียนนำเสนอมาก็ดี แต่ครูคิดว่าควรจะทำในหัวข้ออื่นจะเหมาะสมกว่าไหม
๑๗๙. ถามความเห็นของนักเรียนคนอื่นๆ และเสริมความคิดเห็นของตน
๑๘๐. น่าจะเปลี่ยนเป็นหัวข้ออื่นจะเหมาะสมกว่า
๑๘๑. ให้เหตุผล และข้อคิด
๑๘๒. ให้ข้อคิดและเหตุผล
๑๘๓. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนสาธิตที่หน้าห้องเรียน แล้วให้เพื่อนๆในห้องเป็นผู้ตัดสินว่าสนุก น่าสนใจหรือไม่
๑๘๔. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ให้นักเรียนแสดงความคิดรวบยอด พร้อมวางแผนการจัดบอร์ดให้เพื่อนๆในห้องเรียนฟัง แล้วถามทุกคนว่าเป็นอย่างไร แต่ครูต้องนึกเสมอถึง Child Center ยำนำความคิดเห็นตนเองมาตัดสิน
๑๘๕. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** ลองให้นักเรียนคนอื่นๆเสนอ แล้วถามความเห็นส่วนรวม
๑๘๖. เห็นด้วย แต่มีวิธีอื่นที่เหมาะสมกว่า
๑๘๗. มีใครเสนอกิจกรรมอื่นอีกไหม
๑๘๘. คนอื่นๆมีความเห็นอย่างไร ลองเสนอแนะมาหรือเสนอหัวข้ออื่นบ้าง

๑๘๙. นักเรียนคนอื่นๆมีการจัดละครหรือไม่ กลุ่มใดมีซ้ำกับกลุ่มนี้ หรือกลุ่มไหนมีการจัดอย่างอื่นหรือไม่
๑๙๐. **ไม่พูด แต่ใช้วิธีอื่นๆ ได้แก่** นำหัวข้อของนักเรียนคนนั้นขึ้นกระดานแล้วให้นักเรียนคนอื่นๆมาเขียนหัวข้อของตนต่อจากนักเรียนคนนี้
๑๙๑. การจัดแสดงละครก็น่าสนใจ แต่มีนักเรียนคนใดบ้างจะเสนอความคิดอื่นอีกคะ
๑๙๒. หัวข้อที่นักเรียนเสนอก็น่าสนใจ แต่ครูว่าเราลองฟังเพื่อนๆเสนอหัวข้ออื่นดูและมาช่วยกันสรุปว่าจะใช้หัวข้อใด
๑๙๓. ใครเห็นด้วยกับการจัดแสดงละครยกมือขึ้น
๑๙๔. ใครมีหัวข้ออื่นอีกไหม
๑๙๕. สำหรับครูคิดว่าไม่เห็นด้วย (พร้อมให้เหตุผล) แต่ถ้านักเรียนคนอื่นเห็นด้วย ครูก็ไม่ขัด
๑๙๖. หัวข้อที่เสนอมานั้นครูไม่เห็นด้วย ขอให้ทุกคนหาหัวข้อที่ดีที่สุด
๑๙๗. ไม่เห็นด้วย
๑๙๘. หัวข้อนี้ก็ที่น่าสนใจ แต่น่าจะพิจารณากันอีกครั้งในคราวหน้า
๑๙๙. ความคิดของเธอนั้นดี แต่มันไม่เหมาะสมกับงานโรงเรียนที่เป็นทางการเช่นนี้
๒๐๐. ความคิดของเธอนั้นดี แต่มันไม่เหมาะสมกับงานโรงเรียนที่เป็นทางการเช่นนี้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปวีณา วัชรสุวรรณ เกิดวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๑ ที่จังหวัดจันทบุรี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) สาขามัธยมศึกษา (มนุษย์ / สังคม) วิชาเอกคู่ ภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๒ หลังจากนั้นได้เป็นครู สอนวิชาภาษาไทย ที่โรงเรียนสาธิตเกษตรศาสตร์ โครงการศึกษานานาชาติ (IP) เป็นเวลา ๑ ปีการศึกษา ก่อนจะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๔

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย